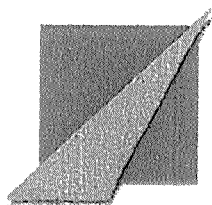

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
Ε.Σ.Δ.Δ.

ΙΣΤ΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΑΘΗΝΑ 2004

Επιμέλεια:

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΡΑΤΣΙΝΑΚΗ, Γραμματεία ΕΣΔΔ

Στοιχειοθεσία - Βιβλιοδεσία:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΛΩΡΟΣ, Υπεύθυνος Φωτοτυπείου ΕΚΔΔΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Πίνακας Περιεχομένων	1
Εισαγωγικό Σημείωμα Διευθυντή ΕΣΔΔ	9
ΚΟΙΝΗ ΦΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΦΑΣΗΣ	12
Σημείωμα της Επιστημονικής Υπεύθυνης	13
1. Σύνοψη περιγραφή του Προγράμματος	13
2. Βασικοί θεματικοί Άξονες-Μαθήματα	15
3. Οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας	16
4. Δομή προγράμματος σπουδών	17
Πίνακας Διδασκόντων	18
Πρόγραμμα Σπουδών	19
A. Μαθήματα	20
ΚΦ-ΜΟ1 : ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	21
ΚΦ-ΜΟ2 : ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	24
ΚΦ-ΜΟ3 : ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	27
ΚΦ-ΜΟ4 : ΔΗΜΟΣΙΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ	29
ΚΦ-ΜΟ5 : ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	33
ΚΦ-ΜΟ6 : ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	35
ΚΦ-ΜΟ7 : ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	37
ΚΦ-ΜΟ8 : ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	40
ΚΦ-ΜΟ9 : ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	43
ΚΦ-Μ10 : ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	45
ΚΦ-Μ11 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΑΚΕΤΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ	50
B. Εργαστήρια	52
ΚΦ-Ε1 : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	53
Γ. Ξένες Γλώσσες	54
ΚΦ-ΞΓ : ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	55
* * *	
ΕΙΔΙΚΗ ΦΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	59
Σημείωμα της Επιστημονικής Υπεύθυνου	60
Δομή Προγράμματος Σπουδών	66
Πίνακας Διδασκόντων	67

Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης	70
ΓΔ -Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	72
ΓΔ -Μ01: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	72
ΓΔ -Ε01: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	74
ΓΔ -Μ02: Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	76
ΓΔ -Μ03: ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	78
ΓΔ -Ε02: ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	81
ΓΔ -Μ04: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ (PROJECT MANAGEMENT)	83
ΓΔ -Ε03: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΟΥ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ	85
ΓΔ -Ε04: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	87
ΓΔ -Μ05: Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ. ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ	89
ΓΔ -Ε05: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	91
ΓΔ -Σ02 ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	93
ΓΔ -Μ06: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	93
ΓΔ -Ε06: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΡΓΩΝ Κ.Π.Σ.	95
ΓΔ -Μ07: ΚΡΑΤΙΚΟΣ – ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	96
ΓΔ -Μ08: ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	98
ΓΔ -Σ03 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	100
ΓΔ -Μ09: ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	100
ΓΔ -Ε07: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	102
ΓΔ -Μ10: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	104
ΓΔ -Ε08: ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ, ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑΣ	107
ΓΔ -Μ11: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΗ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	109
ΓΔ -Ε09: ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	112
ΓΔ -ΕΓ: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	115
ΓΔ -ΕΓ01: ΑΓΓΛΙΚΑ	116
ΓΔ -ΕΓ02: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	116
Κύκλος σεμιναρίων εξειδίκευσης	118
ΓΔ -Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	121
ΓΔ -Σ02: ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	122
ΓΔ -Σ03: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	123
ΓΔ -Ε10: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	124
ΓΔ -Ε11: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	125
ΓΔ -ΕΓ : ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	127

* * *

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ 130

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ -	130
Σημείωμα του Επιστημονικού Υπευθύνου	131
Πίνακας Διδασκόντων	136
Πίνακας Μαθημάτων/Σεμιναρίων	138
Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης	140
ΚΔ-Σ01: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	141
ΚΔ-Μ01.1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ – ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	142
ΚΔ-Μ01.2: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑΣ	144
ΚΔ-Μ01.3: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	147
ΚΔ-Μ01.4: ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	151
ΚΔ-Μ01.5: ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	156
ΚΔ-Σ02 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	160
ΚΔ-Μ02.1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	161
ΚΔ. Μ02.2: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	166
ΚΔ-Μ02.3: ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	168
ΚΔ-Ε02.4: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	171
ΚΔ-Σ03: ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	173
ΚΔ-Μ03.1: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	174
ΚΔ-Μ03.2: ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	176
ΚΔ-Μ03.3: ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	178
ΚΔ-Σ04: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	180
ΚΔ-Μ04.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	181
ΚΔ-Μ04.2: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ (PROJECT MANAGEMENT) ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms PROJECT	183
ΚΔ-ΜΠ04.3: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	186
ΚΔ-ΕΠ04.4: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	189
ΚΔ-ΜΠ04.5: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	191
ΚΔ-Μ04.6: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	193
ΚΔ-Μ04.7: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	195
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	197
ΚΔ-ΞΓ01: ΑΓΓΛΙΚΑ	199
ΚΔ-ΞΓ02: ΓΑΛΛΙΚΑ Η' ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	199
Κύκλος σεμιναρίων εξειδίκευσης	201
ΚΔ-Σ01: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	204
ΚΔ-Σ02: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	206
ΚΔ-Σ03: ΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	208

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	209
ΚΔ-Ε01: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΓΕΙΑΣ-ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΟΥ	210
ΚΔ-Ε02: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ , ΠΕΣΥ	212
ΚΔ-Ε03: ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΥΓΕΙΑΣ	213
ΚΔ-Ε04: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	214
ΚΔ-Ε05: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ	215
ΚΔ-Ε06: ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	216
ΚΔ-ΕΠ07: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	217
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	219
ΚΔ-ΞΓ01: ΑΓΓΛΙΚΑ	219
ΚΔ-ΞΓ02/03: ΓΑΛΛΙΚΑ Η΄ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	220
* * *	
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ -	221
Σημείωμα του Επιστημονικού Υπευθύνου	222
Πίνακας Διδασκόντων	224
Πίνακας Μαθημάτων/Σεμιναρίων	229
Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης	231
ΚΔ-Σ01: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	232
ΚΔ-Μ01.1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	233
ΚΔ-Μ01.2: ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	235
ΚΔ Μ01.3: ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	237
ΚΔ-Ε01.4: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (LABOUR MARKET POLICY)	241
ΚΔ-Σ02: ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ- ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	242
ΚΔ-Μ02.1: ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	243
ΚΔ-Μ02.2: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	245
ΚΔ-Ε02.3: Ε.Π ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	246
ΚΔ-Μ02.4: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	247
ΚΔ-Μ02.5: ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	249
ΚΔ-Σ03: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	250
ΚΔ-Μ03.1: ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	251
ΚΔ-Μ03.2: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	254
ΚΔ-Μ03.3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	258
ΚΔ-ΜΠ03.4: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	262
ΚΔ-Σ04: ΟΡΓΑΝΩΣΗ –ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	264
ΚΔ-Μ04.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	265
ΚΔ-Μ04.2: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms PROJECT	267
ΚΔ-ΕΠ04.3: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	270
ΚΔ-Ε04.4: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΡΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	272
ΚΔ-Ε04.5: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	274

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	275
ΚΑ-Γ01: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	277
ΚΑ-Γ02: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ	277
Κύκλος σεμιναρίων εξειδίκευσης	279
ΚΑ-Σ01: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	282
ΚΑ-Σ02: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	283
ΚΑ-Σ03: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	284
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	286
ΚΑ-Ε01: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	286
ΚΑ-Ε02: ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	288
ΚΑ-Ε03: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	289
ΚΑ-Ε04: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΠΡΟΝΟΙΑ	290
ΚΑ-ΕΠ05: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	291
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	293
ΑΓΓΛΙΚΑ, ΓΑΛΛΙΚΑ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	294
<hr/>	
Σημείωμα της Επιστημονικής Υπευθύνου	295
Πίνακας Διδασκόντων	300
Πίνακας Μαθημάτων/Σεμιναρίων	304
Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης	307
ΤΑΠΑ-Σ01: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	307
ΤΑΠΑ-Μ01 : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	307
ΤΑΠΑ-Μ02 : ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε. : ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ: ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	309
ΤΑΠΑ-Μ03 : ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑΚΩΝ)	311
ΤΑΠΑ-Ε01: ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	314
ΤΑΠΑ-Σ02: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΘΕΣΜΟΙ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	315
ΤΑΠΑ-Μ04 :ΘΕΣΜΟΙ – ΟΡΓΑΝΑ – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	315
ΤΑΠΑ-Μ05 : ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ -ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	318
ΤΑΠΑ-Μ06 : ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ/ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	320
ΤΑΠΑ-Μ07 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	329
ΤΑΠΑ-Ε02 : ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	332

ΤΑΠΑ-Σ03: ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	333
ΤΑΠΑ-Μ08 : ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ	333
ΤΑΠΑ-Ε03: ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	336
ΤΑΠΑ-Μ09 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	337
ΤΑΠΑ-Μ10: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ)	341
ΤΑΠΑ- Ε04 : ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ MS PROJECT	343
ΤΑΠΑ- Ε05 : ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ (SPSS)	345
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	347
ΤΑΠΑ-Ε06 : ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	348
ΤΑΠΑ-ΞΓ: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	349
ΤΑΠΑ-ΞΓ01: ΑΓΓΛΙΚΑ	351
ΤΑΠΑ-ΞΓ02: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	351
Κύκλος σεμιναρίων εξειδίκευσης	353
ΤΑΠΑ-Σ01. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	356
ΤΑΠΑ-Σ01.1: ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΠΣ - ΠΕΠ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ -ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	356
ΤΑΠΑ-Σ02: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΘΕΣΜΟΙ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	357
ΤΑΠΑ-Σ02.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	357
ΤΑΠΑ- Ε07: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	358
ΤΑΠΑ- Ε08: ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	359
ΤΑΠΑ-Σ03: ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	362
ΤΑΠΑ-Σ03.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	362
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	363
ΤΑΠΑ-Ε09: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	364
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	365
ΤΑΠΑ-Ε10 : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	366
ΤΑΠΑ-ΞΓ: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	368
ΤΑΠΑ-ΞΓ01: ΑΓΓΛΙΚΑ	370
ΤΑΠΑ-ΞΓ02: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ.	370

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	372
Σημείωμα της Επιστημονικής Υπευθύνου	373
Πίνακας Διδασκόντων	379
Πίνακας Μαθημάτων/Σεμιναρίων	381
Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης	383
ΑΤ-Σ01 : ΜΜΕ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	385
ΑΤ-Μ0: ΜΜΕ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	385
ΑΤ-Μ02: ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	388
ΑΤ-Ε01: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	391
ΑΤ-Σ02 : ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	393
ΑΤ-Μ03: ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	393
ΑΤ-Μ04: ΔΙΕΘΝΕΙΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	397
ΑΤ-Μ05: ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	399
ΑΤ-Μ06: Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, Η ΕΕ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ	401
ΑΤ-Σ03 : ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	409
ΑΤ-Μ07: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠ. ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΜΜΕ, ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΥΠΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΤΥΠΟΥ	409
ΑΤ-Μ08: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	411
ΑΤ-Ε02: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	413
ΑΤ-Ε03: Η ΝΕΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΤΥΠΟΥ- Η ΜΟΝΑΔΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε.	414
ΑΤ-ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	418
ΑΤ-Ε04: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	418
ΑΤ-Ε05: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	421
ΑΤ-ΞΓ : ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	423
Κύκλος σεμιναρίων εξειδίκευσης	427
ΑΤ-Σ01: ΜΜΕ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	430
ΑΤ-Σ02: ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	431
ΑΤ-Σ03: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	432
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	433
ΑΤ-Ε06: ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ	434
ΑΤ-Ε07: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ & ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	435
ΑΤ-Ε08: ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ	436
ΑΤ-ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	437
ΑΤ-Ε09: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	437
ΑΤ-ΞΓ : ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	439

* * *

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ	442
Σημείωμα της Επιστημονικής Υπευθύνου	443
Πίνακας Διδασκόντων	447
Πίνακας Μαθημάτων/Σεμιναρίων	449
Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης	451
ΕΑ-Σ01: ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	453
ΕΑ-Μ01 Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	453
ΕΑ-Μ02 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ- ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	458
ΕΑ-Σ02 ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	462
ΕΑ-Μ03: ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	462
ΕΑ-Μ04: ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	464
ΕΑ-Μ05: ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	467
ΕΑ-Σ03.: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΟΕΥ	470
ΕΑ-Μ06: ΑΡΧΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ – ΞΕΑΓΩΓΙΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	470
ΕΑ Μ07 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΟΕΥ	472
ΕΑ -ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	475
ΕΑ-Ε01 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	476
ΕΑ-Ε02: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	479
ΕΑ -ΞΓ : ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	481
ΕΑ-ΞΓ01: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	483
ΕΑ-ΞΓ02: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ	483
Κύκλος σεμιναρίων εξειδίκευσης	485
ΕΑ-Σ01: ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	488
ΕΑ-Σ02 ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	490
ΕΑ-Σ03.: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΟΕΥ	492
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	493
ΕΑ-Ε03: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	494
ΕΑ-Ε04: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	495
ΕΑ-Ε05: ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ	497
ΕΑ-Ε06 ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ	498
ΕΑ-Ε07: ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	499
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	500
ΕΑ Ε08 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	501
ΕΑ -ΞΓ : ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	503
ΑΓΓΛΙΚΑ, ΓΑΛΛΙΚΑ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	504

* * *

Εισαγωγικό Σημείωμα

Η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης με τη μακρόχρονη λειτουργία της και την ποιότητα της εκπαίδευσης που προσφέρει, έχει σε μεγάλο βαθμό, ανταποκριθεί στην ανάγκη της Δημόσιας Διοίκησης για τη δημιουργία στελεχών ικανών να προωθήσουν και υποστηρίξουν την προσπάθεια μεταρρύθμισης στη Δημόσια Διοίκηση.

Σήμερα, μπροστά στη πρόκληση της Κοινωνίας της Πληροφορίας σ'ένα περιβάλλον παγκοσμιοποίησης, η διοίκηση έχει αυξημένες απαιτήσεις στο σχεδιασμό και τον έλεγχο εφαρμογής των δημοσίων πολιτικών. Έχει ανάγκη στελέχη ικανά να μαθαίνουν και να αναπτύσσουν δεξιότητες με κριτική και δημιουργική σκέψη, με επικοινωνιακή ικανότητα και ευελιξία. Στελέχη, που είναι σε θέση να αναλύουν γρήγορα και να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις απαιτήσεις και συγχρόνως να σχεδιάζουν και εφαρμόζουν καινοτόμες δημόσιες πολιτικές.

Με τη θεωρητική και εφαρμοσμένη διοικητική εμπειρία που παρέχει η ΕΣΔΔ δημιουργεί στελέχη ικανά να καταλάβουν θέσεις ευθύνης στη Δημόσια Διοίκηση και να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις άσκησης διοίκησης, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Με την εκπαίδευση που παρέχει, η ΕΣΔΔ ειδικότερα αποβλέπει:

- Στην ενοποίηση και ομογενοποίηση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των αντιλήψεων των εισερχομένων στελεχών στη Δημόσια Διοίκηση
- Στον αναπροσανατολισμό της διοικητικής κουλτούρας προς μια διοίκηση αποτελεσμάτων
- Στον προσανατολισμό προς τις απαιτήσεις της διοίκησης με στόχους, που προϋποθέτει τη μέτρηση βάσει δεικτών τόσο των στόχων όσο και των αποτελεσμάτων της διοικητικής δράσης
- Στην ανάπτυξη δεξιοτήτων στρατηγικού σχεδιασμού και σχεδιασμού δημοσίων πολιτικών διαφοροποιημένων κατά επίπεδο διοίκησης.
- Στην ανάπτυξη της ικανότητας να διαμορφώνονται και λειτουργούν διοικητικά δίκτυα και δίκτυα διακυβέρνησης
- Στην ανάπτυξη της ικανότητας για εργασία σε αυτοματοποιημένο περιβάλλον σε τρεις κατευθύνσεις: επεξεργασία και αξιοποίηση δεδομένων, ενδοϋπηρεσιακή επικοινωνία, επικοινωνία με το κοινό.

Με βάση τους στόχους αυτούς, τις ανάγκες της Δημόσιας Διοίκησης, την εμπειρία που αποκτάται και τους ειδικότερους στόχους και προδιαγραφές που τίθενται, η ΕΣΔΔ ανασχεδιάζει και επικαιροποιεί το πρόγραμμά της, με τη συμβολή πανεπιστημιακών, ειδικών επιστημόνων και ανωτέρων και ανωτάτων στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης.

Το πρόγραμμα της ΕΣΔΔ για την ΙΣΤ΄ Εκπαιδευτική Σειρά που παρουσιάζεται εδώ, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή εφαρμοσμένων γνώσεων και αποσκοπεί:

α. να ενισχύσει τις γνώσεις σε βασικά γνωστικά πεδία, με δεδομένη την ανομοιομορφία της προηγούμενης εκπαίδευσης και εμπειρίας των σπουδαστών/στριών.

β. να μεταδώσει στους σπουδαστές/στρίες τις αναγκαίες εξειδικευμένες γνώσεις και διοικητικές εμπειρίες, ενισχύοντας τη συνθετική και κριτική σκέψη τους, ώστε να ανταποκρίνονται στα επαγγελματικά καθήκοντά τους.

γ. να αναπτύξει τις αναγκαίες επαγγελματικές δεξιότητες, με την εφαρμογή εκπαιδευτικών πρακτικών και μεθόδων στο πλαίσιο ειδικών σεμιναρίων, εργαστηρίων και της πρακτικής εκπαίδευσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδει στις επικοινωνιακές και τεχνικές δεξιότητες με τη χρήση των νέων τεχνολογιών καθώς και στις γλωσσικές δεξιότητες με το πρόγραμμα ξένων γλωσσών.

δ. να καλλιεργήσει στους σπουδαστές/στρίες πνεύμα πρωτοβουλίας και καινοτομίας με την εξοικείωση στην εφαρμοσμένη έρευνα και την εκπόνηση επιχειρησιακών εργασιών, αποβλέποντας στην ανάλυση και επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων της διοίκησης.

ε. να συνδέσει τις σπουδές στη Σχολή με την πρακτική εκπαίδευση των σπουδαστών/στριών σε υπηρεσίες του δημοσίου, αναδεικνύοντας τον συμπληρωματικό χαρακτήρα των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων της Σχολής.

στ. να διαμορφώσει τις κατάλληλες στάσεις και συμπεριφορές στα μελλοντικά στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης, ώστε να αντιμετωπίζουν τις επαγγελματικές ανάγκες και προκλήσεις με την απαιτούμενη επαγγελματική ηθική.

Με το ανασχεδιασμένο πρόγραμμα της, την ιδιαίτερη έμφαση στον πρακτικό και εφαρμοσμένο προσανατολισμό των παρεχόμενων γνώσεων, την περαιτέρω προσπάθεια για τη διεύρυνση των διοικητικών και επιχειρησιακών εμπειριών των σπουδαστών/τριών της στις σύγχρονες πρακτικές διοίκησης και της εργασίας σε ομάδες καθώς και στην καλλιέργεια σχεδιαστικών και διαχειριστικών δεξιοτήτων και τεχνικών, η Σχολή προσφέρει στελέχη στη Διοίκηση που διακρίνονται για τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τον επαγγελματισμό τους.

Με τη διεύρυνση μάλιστα των διεθνών συνεργασιών της, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Σχολή αναδεικνύει τη δυνατότητά της να συνεργάζεται με αντίστοιχους φορείς εκπαίδευσης και εμβαθύνει τη δυναμική παρουσία της στη συνολική προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό της Ελληνικής Διοίκησης στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής προοπτικής της χώρας μας.

Νικόλαος Γεωραγάκης

Διευθυντής Ε.Σ.Δ.Δ.

ΚΟΙΝΗ ΦΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

Επιμέλεια:
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗ
Επιστημονική Υπεύθυνη Τμήματος

I. ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Σύντομη περιγραφή του Προγράμματος

Τα σύγχρονα προβλήματα της οικονομίας, της ανάπτυξης, της πολιτικής σε ένα νέο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, επιβάλλουν τη συστηματική και ολοκληρωμένη γνώση των προβλημάτων της Δημόσιας Διοίκησης, η οποία καλείται να δώσει λύσεις υπεύθυνες και αποτελεσματικές, εναρμονισμένες στη λογική του κοινού συμφέροντος.

Το Πρόγραμμα της Κοινής Φάσης Σπουδών αποβλέπει στην παροχή ενός επιπέδου γενικών γνώσεων που αφορούν στη Δημόσια Διοίκηση, κοινού προς όλους τους σπουδαστές, ανεξαρτήτως του τμήματος εξειδίκευσης που θα παρακολουθήσουν στη συνέχεια.

Σκοπεύει λοιπόν στην ομογενοποίηση των σπουδαστών, οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικούς επιστημονικούς χώρους και με τον τρόπο αυτό λειτουργεί υποστηρικτικά προς τα τμήματα εξειδίκευσης. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ΙΣΤ' Εισαγωγικού Διαγωνισμού, ποσοστό 18,03% των σπουδαστών προέρχεται από τις θετικές επιστήμες, 22,13% από τις φιλολογικές, 3,28% από τις υπηρεσίες υγείας, 9,84% από τις πολιτικές επιστήμες, 23,77% από τις οικονομικές, 15,57% από τις νομικές, 5,74% από τα ΜΜΕ, 1,64% από τις επιστήμες κοινωνιολογίας.

Ο σκοπός λοιπόν της Κοινής Φάσης Σπουδών επιτυγχάνεται, αφ' ενός, μέσω των Μαθημάτων Κορμού, τα οποία αναφέρονται σε γνωστικά αντικείμενα και εργαλεία που καλλιεργούν τη διοικητική ικανότητα και διευρύνουν το πεδίο προβληματισμού ενός σύγχρονου διοικητικού στελέχους, αφ' ετέρου, μέσω των Εργαστηρίων, που έχουν στόχο την εξοικείωση των σπουδαστών με την εμπειρία και την πρακτική της διοικητικής πραγματικότητας στην ελληνική δημόσια διοίκηση.

Σημειώνεται ότι ο σχεδιασμός του Προγράμματος της Κοινής Φάσης Σπουδών, της ΙΣΤ' εκπαιδευτικής σειράς στηρίχθηκε, αφ' ενός, στον απολογισμό της Κοινής Φάσης Σπουδών της ΙΕ' εκπαιδευτικής σειράς, αφ' ετέρου, στην αξιολόγηση της υλοποίησης και παρακολούθησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στην αξιολόγηση αυτή συνεκτιμήθηκαν στοιχεία της γραπτής αξιολόγησης καθώς και των προφορικών αναφορών των σπουδαστών και των διδασκόντων.

Επίσης, στην αναδιαμόρφωση του προγράμματος συνετέλεσε σημαντικά η τροποποίηση του ΙΣΤ' Εισαγωγικού Διαγωνισμού, που προβλέπει τα εξής υποχρεωτικά μαθήματα στο προκαταρκτικό στάδιο:

1. Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους.
2. Πολιτική Οικονομία και Δημόσια Οικονομική.

Το Πρόγραμμα της Κοινής Φάσης Σπουδών της ΙΣΤ' Εκπαιδευτικής Σειράς δομείται στη λογική 4 βασικών αξόνων, οι οποίοι αποτελούν και τα βασικά πεδία στα οποία αναπτύσσονται οι δράσεις της Δημόσιας Διοίκησης:

- A. Κράτος**
- B. Οικονομία**
- Γ. Ευρωπαϊκή Διάσταση**
- Δ. Σύγχρονες Τεχνολογίες**

Οι βασικοί θεματικοί άξονες του προγράμματος σπουδών αφορούν:

A. Το Κράτος, όπου εξετάζεται

- 1) από πλευράς Πολιτικής Επιστήμης η φύση του Κράτους, ο ρόλος του, και οι δομές Διακυβέρνησης,
- 2) από πλευράς Διοικητικού Δικαίου το νομικό καθεστώς και τα προβλήματα που προκύπτουν στη σχέση του με τη διοίκηση,
- 3) από πλευράς Διοικητικής Επιστήμης ο ρόλος και η λειτουργία του φαινομένου της γραφειοκρατίας και των δημοσίων πολιτικών,
- 4) από την πλευρά του Δημοσίου Μάνατζμεντ, η οργανωμένη δράση, ο στρατηγικός και επιχειρησιακός σχεδιασμός στη Δημόσια Διοίκηση.

B. Την Οικονομία, υπό διττή έννοια:

- 1) Αφ' ενός, τις σχέσεις Κράτους με την Οικονομική Πολιτική μέσα στο διευρυμένο Ευρωπαϊκό και Διεθνές περιβάλλον,
- 2) Αφ' έτερου, την ανάλυση του δημοσιονομικού συστήματος, συνδέοντας τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό και το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Γ. Τα Ευρωπαϊκά και Διεθνή Θέματα,

Στο πλαίσιο του άξονα αυτού αναλύεται:

- 1) Αφ' ενός, το πολιτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η λειτουργία του και οι βασικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και
- 2) Αφ' έτερου, βασικές αρχές που διέπουν το Διεθνές Δίκαιο και τους Διεθνείς Οργανισμούς καθώς και η λειτουργία τους.

Δ. Τις Σύγχρονες Τεχνολογίες, με βασικό σκοπό την ανάλυση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών όσον αφορά την Ηλεκτρονική Υποστήριξη της Δημόσιας Διοίκησης. Για την κατανόηση και την υποστήριξη του μαθήματος οργανώνεται το Μάθημα Πακέτα Λογισμικού, στο οποίο παρέχονται γνώσεις και αναπτύσσουν δεξιότητες στο Word, Excel, Access, Internet.

Στο Πρόγραμμα της Κοινής Φάσης εντάσσεται και ένα **Εργαστήριο: «Μεθοδολογία Κατάρτισης Δημοσίων Εγγράφων»**, με αντικείμενο την ενημέρωση και εξάσκηση στη σύνταξη διοικητικών εγγράφων, ώστε να αποκτήσει το στέλεχος του δημοσίου τις απαραίτητες τεχνικές δεξιότητες.

Το πρόγραμμα **Ξένων Γλωσσών**, το οποίο παρακολουθούν όλοι οι σπουδαστές, βασίζεται στο κοινό Ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για την εκμάθηση και την ανάπτυξη ξένων γλωσσών και στοχεύει στη διδασκαλία της γλώσσας για ειδικούς σκοπούς.

Περιλαμβάνει 7 επίπεδα γλωσσομάθειας και αφορά δύο ξένες γλώσσες την αγγλική και τη γαλλική ή γερμανική.

Ειδικά **σεμινάρια, διαλέξεις και στρογγυλά τραπέζια**, σε αντικείμενα της διοίκησης καθώς και σε γενικότερου ενδιαφέροντος θέματα, ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, ικανοποιώντας τις ανάγκες θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης των Σπουδαστών της ΕΣΔΔ.

2. Βασικοί Θεματικοί Άξονες – Μαθήματα – Εργαστήρια

A. ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Κράτος και Δομές Διακυβέρνησης
- Δημόσια Διοίκηση
- Στοιχεία Διοικητικού Δικαίου
- Δημόσιο Μάνατζμεντ

B. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Κράτος και Οικονομική Πολιτική
- Δημόσιο Λογιστικό και Κρατικός Προϋπολογισμός

Γ. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ – ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Ευρωπαϊκό Πολιτικό Σύστημα.
- Διεθνές Δίκαιο και Διεθνείς Οργανισμοί

Δ. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Τεχνολογίες Πληροφοριακών συστημάτων
- Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση
- Εισαγωγή στα Πακέτα Λογισμικού

Εργαστήρια

A. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Ξένες Γλώσσες

3. Οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας *

A. Βασικό Πρόγραμμα Κοινής Φάσης Σπουδών

Οι σπουδαστές της ΙΣΤ΄ Εκπαιδευτικής Σειράς ανέρχονται σε **122 άτομα** και κατανέμονται σε **4 τμήματα**, στο πλαίσιο των οποίων διδάσκονται **11 Μαθήματα Κορμού και 1 Εργαστήριο**.

Τα μαθήματα και εργαστήρια διεξάγονται όλες τις εργάσιμες ημέρες και διαρκούν $7^{1/2}$ συνολικά ώρες ημερησίως.

Τα **Μαθήματα Κορμού και Εργαστήρια** του βασικού προγράμματος λειτουργούν από **10:30π.μ. έως 15:30μ.μ.**, στο χρονικό δε αυτό διάστημα διδάσκονται **2 μαθήματα σε κάθε τμήμα**.

Σχετική ιδιομορφία παρουσιάζει το μάθημα **Εισαγωγή στα Πακέτα Λογισμικού**, το οποίο βεβαίως οργανώνεται στα ειδικά διαμορφωμένα εργαστήρια. Δημιουργούνται **διαφορετικά εκπαιδευτικά τμήματα**, με βάση το βαθμό εξοικείωσης των σπουδαστών στα πακέτα λογισμικού και ως εκ τούτου διαφοροποιούνται και οι **διδασκτικές ώρες**.

Τα τμήματα αυτά θα λειτουργούν από **15:30μ.μ. έως 18:00μ.μ.**

B. Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Το Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών πραγματοποιείται από **8:30 έως 10:30**.

Στο Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών, υπολογίζεται ότι με βάση τις κατατακτήριες εξετάσεις θα λειτουργήσουν συνολικά **21 τμήματα**, τα οποία αφορούν στις τρεις διδασκόμενες γλώσσες (Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική).

Γ. Χρονοδιάγραμμα Κοινής Φάσης Σπουδών

Έναρξη μαθημάτων: **1-12-2003**

Λήξη μαθημάτων: **19-3-2004**

Έναρξη εξετάσεων: **22-3-2004**

Λήξη εξετάσεων: **6-4-2004**

Έναρξη Ειδικής Φάσης Σπουδών: **19-4-2004**

*Ανάλογα με τις ανάγκες υλοποίησης του εβδομαδιαίου Προγράμματος είναι δυνατόν να επέρχονται τροποποιήσεις, για να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία του Προγράμματος της Κοινής Φάσης Σπουδών.

4. Δομή προγράμματος σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνει:

A. ΜΑΘΗΜΑΤΑ

B. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Γ. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Ακολουθεί ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ με τα κάτωθι στοιχεία:

- Τίτλος (Μαθήματος – Εργαστηρίου)
- Διδάσκοντες
- Σκοπός και Στόχος
- Περιγραφή με κυριότερες ενότητες
- Ενδεικτική Βιβλιογραφία

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΚΩΔ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
Α. ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΦ-Μ01	ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Κοτρώγιαννος Δ., Αναπλ. Καθηγ. Παν/μίου Κρήτης
ΚΦ-Μ02	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Σωτηρόπουλος Δ., Επίκ. Καθηγ. Παν/μίου Αθηνών Καρκατσούλης Π., Ειδ. Επιστήμων ΥΠΕΣΔΔΑ
ΚΦ-Μ03	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Ντουχάνης Χ., Πρόεδρος ΣτΕ Ανδρουλάκης Μ., Πρόεδρος ΣτΕ Θεοδωράτος Η., Δικηγ. Δρ. Νομικής Σχολής Παν/μίου Παρισίων (Paris I) Τσιμάρας Κ., Δικηγ. Δρ. Νομικής Σχολής Παν/μίου Παρισίων (Paris I)
ΚΦ-Μ04	ΔΗΜΟΣΙΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ	Τσέκος Θ., Διευθυντής Διεθνούς Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης Διαμαντόπουλος Χ., Δρ. Παν/μίου Φιλαδέφειας ΗΠΑ
Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΦ-Μ05	ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Ψαλιδόπουλος Μ., Καθηγ. Παντείου Παν/μίου Κουντούρης Μ., Λέκτωρ Παν/μίου Αθηνών
ΚΦ-Μ06	ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	Σακκάς Θ., Διευθυντής Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους Ψυχάρης Γ., Λέκτωρ Παν/μίου Θεσσαλίας
Γ. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ – ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΦ-Μ07	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	Τσιμισιέλης Μιχ., Καθηγ. Παν/μίου Αθηνών Ξενάκης Δ., Ειδικός Επιστήμων Παν/μίου Κρήτης
ΚΦ-Μ08	ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	Μπρεδήμας Α., Καθηγ. Παν/μίου Αθηνών Γαβουνέλη Μ., Λέκτωρ Παν/μίου Αθηνών Σταυρίδη Ζ., Δρ. Νομικής Σχολής Παν/μίου Παρισίων
Δ. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΦ-Μ09	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	Χάλαρης Ι., Καθηγ. ΤΕΙ Αθηνών Σκουρλάς Χ., Καθηγ. ΤΕΙ Αθηνών
ΚΦ-Μ10	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	Χάλαρης Ι., Καθηγ. ΤΕΙ Αθηνών Λουκής Ε., Επίκ. Καθηγ. Παν/μίου Αργαίου
ΚΦ-Μ11	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΑΚΕΤΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ	Αλεξανδρής Ανδ., Καθηγητής Δ/θμιας Αναστασόπουλος Γ., Καθηγητής Δ/θμιας Δεμαρίας Σπ., Στέλεχος ΑΣΔΑ Κανίδης Ευάγ., ΠΛΗΝΕΤ Β' Αθήνας Καρράς Ι., Καθηγητής Δ/θμιας Μόρμορης Μ., Καθηγητής Δ/θμιας Μπελεχάκη Αγγ., ΠΛΗΝΕΤ Β' Αθήνας Ραχωβίτσας Η., ΠΛΗΝΕΤ Β' Αθήνας Τόγκας Δ., Καθηγητής Δ/θμιας
ΚΩΔ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΚΦ-Ε1	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	Μπεργελέ Ε., Γεν. Διευθύντρια ΥΠΕΣΔΔΑ Μανίτη Α., Γεν. Διευθύντρια ΥΠΕΣΔΔΑ
ΚΦ-ΖΓ	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΩΔ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΑΝΑ ΜΗΝΑ
Α. ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΦ-Μ01	ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	15
ΚΦ-Μ02	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	25
ΚΦ-Μ03	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	30
ΚΦ-Μ04	ΔΗΜΟΣΙΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ	30
Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΦ-Μ05	ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	15
ΚΦ-Μ06	ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	25
Γ. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ - ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΦ-Μ07	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	30
ΚΦ-Μ08	ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	15
Δ. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΦ-Μ09	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	20
ΚΦ-Μ10	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	23
ΚΦ-Μ11	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΑΚΕΤΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ	Οι διδακτικές ώρες θα διαφοροποιηθούν στα εκπαιδευτικά τμήματα Πληροφορικής που θα δημιουργηθούν με βάση το βαθμό εξοικείωσης των σπουδαστών στα πακέτα λογισμικού που αναφέρονται.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΚΦ-Ε1	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	15
ΚΦ-ΣΓ	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	
	ΑΓΓΛΙΚΗ-ΓΑΛΛΙΚΗ-ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ	

A. ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΚΦ-Μ01: ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Κοτρόγιαννος Δ., Αναπλ. Καθηγητής Παν/μίου Κρήτης

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση της φύσης του κράτους και της πολιτικής, καθώς και της σχέσης εξουσιαστικής δράσης, ορθολογικής διαχείρισης και κανονιστικής δέσμευσης στη σύγχρονη κοινωνία και οικονομία. Θα εξετασθούν τα είδη των κρατικών λειτουργιών και η σχέση τους προς τα προβλήματα αναπαραγωγής των κοινωνικών σχέσεων. Η ανάλυση θα επεκταθεί σε ειδικά θέματα που αφορούν τη σχέση του κράτους με τα κόμματα, τις ομάδες πίεσης, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις καθώς και τη γραφειοκρατία, την ιδεολογία, τον εκσυγχρονισμό.

Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στην έννοια της παγκοσμιοποίησης, στις νέες μορφές συγκρούσεων σε παγκόσμιο επίπεδο και στις αλλαγές που επέρχονται στις δομές και στις λειτουργίες του σύγχρονου κράτους κατά τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης. Οι αλλαγές αυτές επιδρούν πάνω στους τρόπους νομιμοποίησης του σύγχρονου κράτους και μεταβάλλουν τις διαδικασίες δημοκρατικής λήψης των αποφάσεων σε αυτό.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Κοινωνία, Οικονομία και Κράτος

- Κράτος και εξουσία.. Κράτος και πολιτική. Κράτος και αγορά.
- Κράτος δικαίου και ορθολογικότητα της κρατικής δράσης.
- Κρατικές λειτουργίες. Κρατικός παρεμβατισμός και τα όρια του.

2. Κόμματα – Ομάδες Πίεσης – Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

2.1. Κόμματα

- Τα πολιτικά κόμματα ως διάλογοι αιτημάτων προς το πολιτικό και διοικητικό σύστημα.
- Κομματική δομή και παράγοντες που καθορίζουν την κομματική δομή.
- Κομματικές στρατηγικές ως κρατική διοικητική αυτονόμηση.

2.2. Συμφέροντα

- Οι ομάδες πίεσης ως διάλογοι αιτημάτων προς το πολιτικό και διοικητικό σύστημα.
- Παράμετροι που καθορίζουν τη δραστηριότητα και επιρροή των ομάδων πίεσης.
- Οι ομάδες πίεσης ως εταίροι στη διαμόρφωση και εφαρμογή δημοσίων πολιτικών.

2.3. Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

- Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις ως θεσμικός παράγοντας της πολιτικής διαδικασίας.
- Δομές και ισχύς των δικτύων πολιτικής.
- Στρατηγικές για τη διαμόρφωση δημοσίων πολιτικών.

3. Ταξινόμηση Μορφών Διακυβέρνησης

- Βουλές και σχέσεις με εκτελεστικούς θεσμούς.
- Νομοθετικές και αντιπροσωπευτικές λειτουργίες.
- Εσωτερική οργάνωση.
- Προέλευση, σταθερότητα και αρμοδιότητες των επικεφαλής της εκτελεστικής εξουσίας.
- Οι επικεφαλείς της εκτελεστικής εξουσίας και η πολιτική διαδικασία.
- Υπουργικό συμβούλιο και πολιτική.
- Εύρος και ρόλος της κρατικής γραφειοκρατίας.
- Δομή και λειτουργίες της γραφειοκρατίας.
- Μορφές ελέγχου της γραφειοκρατίας.
- Η διακυβέρνηση στο σύγχρονο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Παγκοσμιοποίησης.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Anderson B*, Φαντασιακές Κοινότητες: Στοχασμοί για τις απαρχές και τη διάδοση του Εθνικισμού, Αθήνα Νεφέλη, 1997.
- *Bech U.*, Τι είναι Παγκοσμιοποίηση, Λανθασμένες αντιλήψεις και απαντήσεις, Αθήνα, Καστανιώτης, 2000.
- *Carnoy M*, Κράτος και Πολιτική Θεωρία, Αθήνα, Οδυσσεάς, 1990.
- *Dohn L & Fritzsche C*, Φιλελευθερισμός-Συντηρητισμός, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, 1992.
- *Downs A*, Οικονομική Θεωρία της Δημοκρατίας, Αθήνα, Παπαζήσης, 1990.
- *Held D*, Μοντέλα Δημοκρατίας, Στάχυ, Αθήνα 1995.
- *Hobsbawm E*, Έθνη και Εθνικισμός: από το 1780 μέχρι σήμερα: Πρόγραμμα Μύθος Πραγματικότητα, Αθήνα, Καρδαμίτσας, 1994.
- *Καράγιωργας Δ.Π.*, Ο Οικονομικός ρόλος του Κράτους, Αθήνα, Παπαζήσης, 1997
- *Macpherson C.B*, Η ιστορική πορεία της Φιλελεύθερης Δημοκρατίας: 2η έκδοση, Αθήνα, Γνώση, 1994.
- *Schwartzenberg R.G*, Πολιτική Κοινωνιολογία, 2 τόμοι, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, 1984.
- *Χαραλάμπης Δ*, Δημοκρατία και Παγκοσμιοποίηση: Η έννοια του ανθρώπου στη νεωτερικότητα: Πραγματική αφαίρεση και ορθός λόγος, Αθήνα, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, 1998.
- *Ψυχοπαίδης Κ*, Κανόνες και Αντινομίες στην Πολιτική, Αθήνα, Πόλις, 1999.
- *Alan R. Ball & B. Guy Peters*, Σύγχρονη Πολιτική και Διακυβέρνηση εκδ.: Παπαζήση, Αθήνα 2001, (κεφ.: 5-12, σελ.: 155-388).

- Γετίμης Π. & Γράβαρης Δ. (επιμ.), *Κοινωνικό Κράτος και Κοινωνική Πολιτική*, Αθήνα, Θεμέλιο.
- Heretier A. (1999), *Policy making and diversity in Europe*, Cambridge Un. Press.
- Howlett M. & Ramesh, M., (1995), *Studying Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystems*, Toronto: Oxford University Press.
- Kingdon J., (1994), *Agendas, alternatives and public policies*, New York: Harper Collins.
- Majone G. (1996) *Public Policy and Administration*, in R.E. Goodin & H.D. Klingemann (eds.), *A new handbook of political science*, Oxford University Press.
- Midgley J., Tracy M.B. & Livermore M., (eds), *The handbook of social policy*, California: Sage.
- Parsons W., (1996), *Public Policy*, Cheltenham: Edward Elgar.

Περιοδικά

- *Journal of Public Policy*
- *Journal of European Public Policy*

ΚΦ-Μ02: ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Σωτηρόπουλος Δ., Επίκουρος Καθηγ. Παν/μίου Αθηνών
Καρκατσούλης Π., Ειδικός Επιστήμων ΥΠΕΣΣΔΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό επιχειρεί να αναπτύξει τις ιδιαιτερότητες της δημόσιας διοίκησης και των δημόσιων πολιτικών (public policies) στη σύγχρονη δημοκρατία. Από την ένταξη της δημόσιας διοίκησης στο πλαίσιο της δημοκρατίας προκύπτουν συγκεκριμένες απαιτήσεις για την οργάνωση και τη λειτουργία της διοίκησης. Αυτές περιλαμβάνουν προδιαγραφές λειτουργίας της διοίκησης, συγκρότησης και συμπεριφοράς του δημοσιούπαλληλικού σώματος, σχέσεων διοίκησης - πολιτών, ελέγχου της διοίκησης και διαμόρφωσης και εφαρμογής δημόσιων πολιτικών.

Στο μάθημα αναλύεται η έννοια των δημόσιων πολιτικών και ο τρόπος διαμορφώνονται και αλλάζουν και εξετάζονται εναλλακτικά οργανωτικά πρότυπα διοίκησης καθώς και τα προβλήματα των μεγάλων σύνθετων οργανώσεων στο σύγχρονο κόσμο.

Γίνεται κριτική των οργανωσιακών προτύπων που κυριαρχούν σήμερα και παρουσιάζονται μεταρρυθμιστικές τάσεις, με εμπειρικά παραδείγματα διοικητικών μεταρρυθμίσεων και περιπτώσεις νέων δημόσιων πολιτικών από την Ελλάδα και την Ευρώπη.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Διοίκηση και Δημοκρατία

- Η δημόσια διοίκηση ως σύνθετη οργάνωση
- Διαφορές δημόσιων – ιδιωτικών οργανώσεων
- Διοίκηση και πολιτική – η διοίκηση στη σύγχρονη δημοκρατία
- Προϋποθέσεις συμβιβασμού γραφειοκρατίας – δημοκρατίας (νομομοποίηση, έλεγχος, ευθύνη, επαγγελματισμός και ηθικές προδιαγραφές)

2. Διοίκηση και Οργάνωση

- Παραδοσιακό-γραφειοκρατικό και σύγχρονα μοντέλα οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης.
- Εξειδίκευση και καταμερισμός εργασίας.
- Κατάτμηση και συντονισμός αρμοδιοτήτων.
- Παραδοσιακές και σύγχρονες αντιλήψεις για τον ορθολογισμό της λήψης αποφάσεων στη διοίκηση.

3. Διοίκηση και Διαμόρφωση Δημόσιων Πολιτικών

- Έννοια και είδη των δημόσιων πολιτικών.
- Η διοίκηση και η διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών στο μεταπολεμικό κράτος πρόνοιας.
- Εναλλακτικές προσεγγίσεις στη δημόσια διοικητική δράση και

- στη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής.
- Πρότυπα σχέσεων διοίκησης – πολιτών. «Αγοραίο» και δημοκρατικό πρότυπο.

4. Η Μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης ως Δημόσια Πολιτική

- Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη.
- Η διαμόρφωση, εφαρμογή και παρακολούθηση της πολιτικής για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης.
- Μέτρα της πολιτικής για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης:
  - Οι καινοτομίες (Ποιότητα – Αποδοτικότητα)
  - Το ανθρώπινο δυναμικό
  - Καλύτερη νομοθέτηση
  - Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Chevallier, J., *Διοικητική επιστήμη*, Α. Σάκκουλας, Αθήνα 1993.
- Koontz, H. – C. O' Donnell, *Οργάνωση και διοίκηση*, Παπαζήσης, Αθήνα 1984.
- Μακρυδημήτρης, Α., *Μαθήματα διοικητικής επιστήμης*, Α. Σάκκουλας, Αθήνα 1986.
- Μακρυδημήτρης, Α., *Διοίκηση και κοινωνία: η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα*, Θεμέλιο, Αθήνα 1999.
- Μόργκαν, Γκ., *Οι όψεις της οργάνωσης*, Καστανιώτης, Αθήνα 1997.
- Μουζέλης, Νίκος Π., *Οργάνωση και γραφειοκρατία*, Μαθιουδάκης- Διοικητική Εγκυκλοπαίδεια, Αθήνα 1991.
- Παναγιωτοπούλου, Ρόη, *Η επικοινωνία στις οργανώσεις*, Κριτική, Αθήνα 1997.
- Σεραφεινίδου Μ., *Το φαινόμενο της γραφειοκρατίας*, εκδ. Gutenberg Αθήνα 2003.
- Σπανού, Καλλιόπη, *Οργάνωση και εξουσία*, Παπαζήσης, Αθήνα 1992.
- Σπανού, Καλλιόπη, επιμ., *Κοινωνικές διεκδικήσεις και κρατικές πολιτικές*, Αθήνα, Α. Σάκκουλας, 1995.
- Σπανού, Καλλιόπη, *Διοίκηση, πολίτες και δημοκρατία*, Παπαζήσης, Αθήνα 2000.
- Σπανού, Καλλιόπη, *Ελληνική διοίκηση και ευρωπαϊκή ενοποίηση*, Παπαζήσης, Αθήνα 2001.
- Σωτηρόπουλος, Δ. Α., *Γραφειοκρατία και πολιτική εξουσία*, Α. Σάκκουλας, Αθήνα 1996.
- Σωτηρόπουλος, Δ.Α., *Η κορυφή του πελατειακού κράτους*, Ποταμός, Αθήνα 2001.
- Τσιβάκου, Ιωάννα, *Δράση και σύστημα: σύγχρονες προσεγγίσεις στη θεωρία των οργανώσεων*, Θεμέλιο, Αθήνα 1995.

Δικτυακοί τόποι με κείμενα για τη διοικητική μεταρρύθμιση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τον υπόλοιπο κόσμο:

1) Διεθνές Κέντρο για τη Δημόσια Διοίκηση (στη Θεσσαλονίκη):

www.untcentre.org

2) Μελέτες του ΟΟΣΑ για το δημόσιο μανάτζμεντ και τη διακυβέρνηση

www.oecd.org/topics (διαλέξτε 'public governance and management')

3) Εξελίξεις στην ΕΕ

www.forum.europa.eu.int

ΚΦ-Μ03: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ανδρουλάκης Β., Πάρεδρος ΣτΕ
 Ντουχάνης Χρ., Πάρεδρος ΣτΕ
 Θεοδωράτος Ηλ., Δικηγόρος, Δρ Νομικής Σχολής (Paris I)
 Τσιμάρας Κων/νος., Δικηγόρος, Δρ Νομικής Σχολής (Paris I)

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στην ενότητα αυτή αποσκοπείται η εξοικείωση των σπουδαστών με τις σημαντικότερες πλευρές του διοικητικού και συνταγματικού δικαίου, το οποίο θα κληθούν να εφαρμόσουν. Αρχικά θα επιχειρηθεί η παρουσίαση των διαφόρων μορφών διοικητικής δραστηριότητας, δηλαδή της μονομερούς διοικητικής πράξης, που αποτελεί τη βασική μορφή διοικητικής δραστηριότητας, αλλά και των διοικητικών συμβάσεων και των υλικών διοικητικών ενεργειών και παραλείψεων. Στη συνέχεια θα παρουσιασθεί το ισχύον οργανωτικό σχήμα της Δημόσιας Διοίκησης, κρατικής, αποκεντρωμένης και αυτοδιοικούμενης. Κατόπιν θα αναλυθεί η έννοια και οι προεκτάσεις της αρχής της νομιμότητας (εκτελεστότητα, τεκμήριο νομιμότητας κ.λπ.) και τέλος, θα παρουσιασθούν οι διάφορες μορφές ελέγχου τήρησης της αρχής της νομιμότητας, με έμφαση στο διοικητικό εσωτερικό έλεγχο (διοικητικές προσφυγές, ανάκληση διοικητικών πράξεων κ.λπ.) και τον εξωτερικό δικαστικό έλεγχο.

Σε όλα τα στάδια της παρουσίασης, θα αναφερθούν συγκεκριμένες περιπτώσεις από τη διοικητική πρακτική και τη νομολογία των δικαστηρίων, μέσω των οποίων θα καταβληθεί προσπάθεια να καταστούν προσιτές και εύληπτες οι διάφορες έννοιες του δημοσίου δικαίου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Διοικητική Πράξη / Διοικητική Διαδικασία

- Έννοια διοικητικής πράξεως.
- Διακρίσεις διοικητικών πράξεων.
- Διαδικασία παραγωγής διοικητικών πράξεων.
- Γενικές αρχές του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

2. Συμβάσεις

- Έννοια και στοιχεία διοικητικής συμβάσεως (Φορείς δημόσιας εξουσίας, Σκοπός δημοσίου συμφέροντος, εξαιρετικές ρήτρες, Διάκριση συμβάσεων ιδιωτικού – δημοσίου δικαίου).
- Ειδικές περιπτώσεις: δημόσια έργα, δημόσιες προμήθειες.

3. Υποκείμενα διοικητικής δράσης

- Κεντρική διοίκηση – Αποκεντρωμένη διοίκηση – Δημόσια Νομικά Πρόσωπα.
- Όργανα του Κράτους (Κεντρικά – Περιφερειακά).
- Τοπική Αυτοδιοίκηση (Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις – Δήμοι, Κοινότητες)

4. Αρχή νομιμότητας της διοικητικής δράσης

- Έννοια – Περιεχόμενο.
- Δέσμια αρμοδιότητα – Διακριτική ευχέρεια.
- Ιεραρχία κανόνων δικαίου.
- Κανόνες ευρωπαϊκού δικαίου.
- Ερμηνεία κανόνων δικαίου.

5. Διοικητικός έλεγχος

- Εσωτερικός έλεγχος (Δικαίωμα αναφοράς – Διοικητικές προσφυγές - Ανάκληση διοικητικών πράξεων).
- Έλεγχος από ανεξάρτητες διοικητικές αρχές ή άλλα σώματα.

6. Δικαστικός έλεγχος

- Έννοια διοικητικής διαφοράς – Ουσιαστικές Ακυρωτικές διαφορές.
- Οργάνωση διοικητικών δικαστηρίων.
- Συμβούλιο της Επικρατείας (Αίτηση Ακυρώσεως: Προϋποθέσεις παραδεκτού /Λόγοι Ακυρώσεως – Αίτηση Αναιρέσεως – Υπαλληλική προσφυγή).
- Ελεγκτικό Συνέδριο.
- Τακτικά διοικητικά Δικαστήρια (Προσφυγή - Ανακοπή – Αγωγή αποζημιώσεως).

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βενιζέλος Ε., Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1991.
- Σπηλιωτόπουλος Επ., Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 2 τόμοι, 10^η έκδοση, Α. Σάκκουλας, Αθήνα 2000.
- Σπηλιωτόπουλος Επ. , Χ. Χρυσανθάκης, Βασικοί Θεσμοί Δημοσιοϋπαλληλικού Δικαίου, 5^η έκδοση, 1999.
- Τσάτσος Δ., Συνταγματικό Δίκαιο, Τόμος Α', Θεωρητικό Θεμέλιο, Α. Σάκκουλας, Αθήνα 1985, Τόμος Β', Οργάνωση και Λειτουργία της Πολιτείας, Β' Εκδ., Α. Σάκκουλας, Αθήνα 1993, Τόμος Γ', Θεμελιώδη Δικαιώματα, Α. Σάκκουλας, Αθήνα 1987.

ΚΦ-Μ04 : ΔΗΜΟΣΙΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Τσέκος Θ., Δ/ντής Διεθνούς Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης
Διαμαντόπουλος Χ., Δρ Παν/μίου Φιλαδελφείας ΗΠΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το παρόν πρόγραμμα έχει την πρόθεση να παράσχει ένα σύνολο θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων στους μελλοντικούς managers της Δημόσιας Διοίκησης, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται το οργανωσιακό και το διοικητικό φαινόμενο με επάρκεια.

Στο πρόγραμμα αναλύονται οι βασικές παράμετροι του Δημοσίου Management, τις οποίες θα πρέπει να γνωρίζει ο Δημόσιος λειτουργός κατά την διάρκεια τόσο του εκτελεστικού όσο και του επιτελικού του βίου στη Δημόσια Διοίκηση. Επίσης αναλύονται βασικές αρχές του στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού καθώς και το οργανωσιακό φαινόμενο, η ιστορική του διαδρομή, το οικουμενικό μοντέλο της ιεραρχίας, η αλληλεξάρτηση της οργάνωσης με τις ομάδες και το άτομο καθώς και η κινητήρια δύναμη των οργάνωσης η λήψη των αποφάσεων. Έτσι επιδιώκεται να ασκηθεί ο δημόσιος λειτουργός σε πρακτικές χρήσιμες για την ορθολογικότερη άσκηση των μελλοντικών καθηκόντων του, άμεσων και απώτερων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Δημόσιο Μάνατζμεντ

- Έννοια, ιδιαιτερότητες και διαφορές από τη διοίκηση επιχειρήσεων.

2. Οι διοικητικές λειτουργίες του δημοσίου στελέχους που αφορούν το Δημόσιο Μάνατζμεντ

3. Διοικητικοί Σκοποί και Στόχοι

- Ορισμός
- Κατηγορίες σκοπών και στόχων
- Χαρακτηριστικά των σκοπών
- Πολλαπλοί σκοποί, ή πραγματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης
- Διοίκηση με στόχους (MBO)

4. Στρατηγικός Σχεδιασμός

- Εισαγωγή στο Στρατηγικό Σχεδιασμό
- Ορισμός / Στάδια
- Ανάλυση εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος και προβλέψεις για τον φορέα.
- Ανάπτυξη δυνάμεων-αδυναμιών και ευκαιριών-απειλών (SWOT)
- Καθορισμός στόχων

- Εναλλακτικές στρατηγικές, Αξιολόγηση και Επιλογή

5. Ανάπτυξη Επιχειρησιακών Σχεδίων Δράσης

- Αποτύπωση υπάρχουσας κατάστασης
- Ανάπτυξη και επιχειρησιακός σχεδιασμός υλοποίησης
- Σχέδιο δράσης- Καθορισμός και επιλογή πεδίων δράσης
- Τρόπος Διοίκησης
- Φάσεις, Χρονοδιαγράμματα και Πηγές Χρηματοδότησης

6. Διοίκηση Έργου

6.1. Δομή και λειτουργία της Διοίκησης έργου

Η έννοια της διοίκησης έργου - Αντικείμενα Διοίκησης Έργου - Διοικητικές διαδικασίες στη Διοίκηση Έργου - Οργανωτική υποδομή και Διοικητικά Σχήματα - Εργαλεία αποτύπωσης - Ανάπτυξη ομαδικότητας - Σχεδιασμός συστήματος επικοινωνίας - Συστήματα ελέγχου απόδοσης - Διαδικασίες διαχείρισης αλλαγών.

6. 2. Χρονικός Προγραμματισμός

Προσδιορισμός δραστηριοτήτων και τυπολογία - Προσδιορισμός ακολουθίας δραστηριοτήτων - Εκτίμηση χρονικής διάρκειας - Ανάπτυξη χρονοδιαγράμματος -Ελεγχος χρονοδιαγράμματος το Διάγραμμα Gantt - Διάρθρωση εργασιών - Χρονική συσχέτιση εργασιών - Χρόνοι προπορείας, υστέρησης, ολίσθησης - Το διάγραμμα PERT.

7. Οργάνωση

7.1. Έννοια της Οργάνωσης.

- Θεσμική Δομική και λειτουργική διάκριση
- Αναγκαιότητα και αιτιολογία της οργάνωσης

7.2. Ιεραρχία και Οργανωσιακά έργα

- Η δικαιολογητική βάση ύπαρξης της ιεραρχίας
- Οργάνωση και Άτομο
- Οργάνωση και Ομάδα
- Τυπική και Άτυπη οργάνωση

7.3. Σχολές στη θεωρία των οργανώσεων

7.4. Βασικές αρχές οργανωτικής διαδικασίας

8. Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων:

- Σύντομη ανάλυση
- Περιγραφή θέσης εργασίας
- Προδιαγραφή θέσης εργασίας
- Αξιολόγηση θέσης εργασίας

- Αξιολόγηση επίδοσης εργαζόμενων
- Προγραμματισμός Ανθρωπίνων Πόρων

9. Ηγεσία - Υποκίνηση

- Θεωρίες για τον τύπο και την άσκησή της
- Μοντέλα – Τύποι ηγέτη
- Παρακίνηση – Κίνητρα: θεωρία και πράξη

10. Λήψη Αποφάσεων:

- Φύση και διαδικασία της λήψης αποφάσεων
- Τα γνωστικά (cognitive) στάδια της απόφασης
- Ταξινόμηση των αποφάσεων
- Συλλογικές αποφάσεις και το πρόβλημα της "ομαδικής" σκέψης
- Η αρχή του "περιορισμένου ορθολογισμού"
- Ο ρόλος της "οργανωσιακής κουλτούρας" στη λήψη αποφάσεων και διοικητική συμπεριφορά

11. Αποτελεσματικότητα - Αποδοτικότητα - Παραγωγικότητα:

- Κριτήρια αξιολόγησης του Διοικητικού συστήματος στο σύνολό του.
- Το πρόβλημα της μέτρησης των εν λόγω κριτηρίων.
- Διάκριση μεταξύ αμέσων εκροών (outputs) και ευρύτερων επιπτώσεων (outcomes)
- Δείκτες απόδοσης.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- David Osborne, Peter Plastrik, *The Reinventor's Fieldbook: Tools for Transforming Your Government*, Jossey-Bass, 2000
- Michael Barzelay, *The New Public Management: Improving Research and Policy Dialogue* (Wildavsky Forum Series), University of California Press, 2001
- Jeffrey L., Brudney (Editor), Laurence J., Jr. O'Toole (Editor), ha Rainey, Hal G. Rainey (Editor), *Advancing Public Management : New Developments in theory, Methods and Practice*, Georgetown University Press, 2001
- *H.A. Simon, Administrative Behavior, : A Study of Decision-Making Progress in Administrative Organizations*, The Free Press, New York. 4th edition, 1997
- *Maurice W. Cummings, The Theory and Practic of Personnel Management*, Heinemann Inc London, U.K. 4th edition, 1980
- *Fezzel Heady, Public Administration : A Comparative Perspective*, Marcel Dekker, Inc. 270 Madison Avenue, N.Y., 2nd edition, 1979
- *Jay M. Shafritz, J. Steven Ott, Classics of Organization Theory*, The Dorsey Press, Chicago, Illinois, 2nd edition, 1987
- *Derek S. Pugh, David J. Hickson, Written on Organizations*, Sage Publications, Newbury Park California, USA, 4th edition 1989

- *B. Guy Peters*, The Politics of Bureaucracy: A Comparative Respective, Longman, New York and London 1978
- *Henri Fayol*, Administration Industrielle et Generale, Dunod, Paris 1979
- *Harold Kootz, Cyril O' Donnell*, Principles of Management: An Analysis of Managerial Functions, McGraw- Hill, New York, 4th edition 1968
- *Chester I. Barnard*, The Functions of the Executive, Harvard University Press, Massachusetts, USA, 30th edition 1968.
- *Gisbon Burrell, Gareth Morgan*, Sociological Paradigm, and Organizational Analysis, Heinemann, New Hampshire, London 1985.
- *Antony Downs*, An Economic Theory of Democracy, Harper and Row publishers, New York 1957.
- *Aaron Wildavsky*, The Politics of the Budgetary Process, Little, Brown and Company, Boston 4th edition 1984.
- *Thomas D. Lynch, Todd J. Dicker*, Handbook of Organization Theory and Management. The Philosophical Approach, Marcel Dekker, Inc., New York, 1998.
- *Robert A. Dahl*, A Preface to Economic Democracy, University of California, Berkeley, L.A., 1985
- *Επιχειρησιακή Στρατηγική*, Π.Γ. Ευθυμόγλου, Θεσσαλονίκη, 1990
- *Προγραμματισμός Δράσεως Επιχειρήσεων*, Π.Α. Κιόχος – Γ. Παπανικολάου, Εκδόσεις Σταμούλης, 1999
- *Προδιαγραφές Σύνταξης Επιχειρησιακού Σχεδίου*, Ι.Αποστολάκης, Υπουργείο Εσωτερικών, 1995
- *Information Systems Introduction into practice*, Ι.Αpostolakis, Tempus IB-JEP-14347,BG,2001
- *Επιχειρησιακή Έρευνα*, Μπότσαρη Χ., Μέθοδοι & Προβλήματα, 1981
- *Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling*, Harold Kerzner Publisher : Wiley John & Sons, 1999
- *Jain*, Στρατηγικός Σχεδιασμός Marketing, 2000
- *J. S. Pennypacker and J. R. Adams*. The principles of project management,1997
- *T. Daninson Frame*, Project Management Competence: Building key skills for individuals, Teams and organizations, 1998
- *B. Φίλιου*, Στρατηγική Διοίκηση των επιχειρήσεων, Interbooks, 1991
- *Galbreith & Schendel D.*, An empirical Analysis of strategy types, Strategic Management Journal Vol. 4
- *Kotler P.*, Marketing Management,Prentice-Hall Inc. 6th Ed.,1988
- *Walter J.M. Kickert*, Public Management and Administrative Reform in Wester Europe 8, Lunchdown place, Cheltenham, UK, 1997
- *James March and Herbert A. Simon* Organization John Wiley and Sons Inc. 1958

ΚΦ-Μ05: ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ψαλιδόπουλος Μ., Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου
Κουντούρης Μ., Λέκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει τις βάσεις για την κατάρτιση των σπουδαστών σε κεντρικά ζητήματα που απασχολούν την ελληνική δημόσια οικονομική διοίκηση στο σύγχρονο ευρωπαϊκό και ευρύτερο διεθνές πλαίσιο.

Αφού αναλυθούν τα σημαντικά θεωρητικά ζητήματα της σχέσης κράτους και οικονομικής πολιτικής, θα δοθεί έμφαση στο ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο άσκησης οικονομικής πολιτικής καθώς και στις ελληνικές εθνικές ιδιαιτερότητες.

Ο κύκλος θα κλείσει με συγκριτική ανάλυση των επιτεύξεων και αδυναμιών της ελληνικής οικονομίας, καθώς και με αναφορά στο ρόλο του κρατικού προϋπολογισμού ως μέσου παρέμβασης και εξασφάλισης οικονομικής σταθερότητας και ευημερίας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Θεωρητική Θεμελίωση της Σύγχρονης Οικονομικής Πολιτικής

- Η Φιλελεύθερη Προσέγγιση: Ρόλος των αγορών, αγορά εργασίας, μέγεθος δημοσίου τομέα, αρχές δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, ιδιωτικοποιήσεις, πολιτική ανταγωνισμού, ρόλος του ελεύθερου εμπορίου, διεθνείς οικονομικές διαστάσεις.
- Η Παρεμβατική Προσέγγιση: Σταθεροποίηση, πλήρης απασχόληση και οικονομική μεγέθυνση, δημοσιονομική και νομισματική παρέμβαση, ρύθμιση αγορών, έλεγχος οικονομικών διακυμάνσεων και διεθνών οικονομικών σχέσεων.
- Αρχές Άσκησης Πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Η «οικονομική σκέψη» των ευρωπαϊκών κοινοτήτων στην ιστορική της προοπτική. Βασικές αρχές, θεσμοί και μηχανισμοί άσκησης οικονομικής πολιτικής.

2. Θεσμικό Πλαίσιο Άσκησης Οικονομικής Πολιτικής

- Ευρωπαϊκό: Κοινοτικός προϋπολογισμός, σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης, κλαδικές και διαρθρωτικές πολιτικές Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Έξω-ευρωπαϊκό: Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, παγκόσμια φτώχεια, ρόλος υπερεθνικών θεσμών (Παγκοσμία Τράπεζα, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο)
- Εθνικές ιδιαιτερότητες: Ελληνικός Προϋπολογισμός, προϋπολογισμός δημοσίων επενδύσεων, αγροτικός τομέας, προβλήματα βιομηχανίας και τριτογενούς τομέα.

3. Διλήμματα Ελληνικής Οικονομικής Πολιτικής

- Επιτεύξεις / Αδυναμίες: Εξέλιξη μακροοικονομικών μεγεθών και κρατική παρέμβαση. Προτεραιότητες και παραλείψεις.
- Τομεακή και Κλαδική Προσέγγιση: Διάρθρωση και μακροχρόνιες προοπτικές.
- Ο Προϋπολογισμός ως Όργανο Παρέμβασης στην Ελληνική Οικονομία: Πολιτική προϋπολογισμού, γενική ανάλυση ελληνικής περίπτωσης.

*Το μάθημα θα υποστηριχθεί με προβολή Video.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλογοσκούφης Γ., (1994), *Η κρίση της οικονομικής πολιτικής*, Αθήνα Κριτική.
- Αργείτης Γ., (2002) *Παγκοσμιοποίηση, ΟΝΕ και Οικονομική Προσαρμογή*, Αθήνα Τυπωθήτω – Δαρδανός.
- Κατσέλη Α./Χ., Μαγουλά (2002), *Μακροοικονομική Ανάλυση και Ελληνική Οικονομία*, Αθήνα Τυπωθήτω – Δαρδανός.
- Κολλίντζας, Τ./Γ., Μπήτρος (1992), *Αναζητώντας την ελπίδα για την ελληνική οικονομία*, Αθήνα ΙΜΟΠ.
- Σταμάτης Γ., (επιμ.) (1990), *Οικονομική κρίση και κρατική πολιτική*, Αθήνα: Κριτική.
- Ψαλιδόπουλος Μ., (2003), *Διεθνές Σύγκρουση και Οικονομική Σκέψη*, Αθήνα Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις.
- Bryant, R.C./N. C. Garganas / G. S. Tavlas (eds) (2001), *Greece's Economic Performance and Prospects*, Athens Bank of Greece. The Brookings Institution.

ΚΦ-Μ06: ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Σακκάς Θ., Διευθυντής Γενικού Λογιστηρίου
του Κράτους

Ψυχάρης Γ., Λέκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός αυτού του μαθήματος είναι να παρουσιάσει, και κυρίως να συνδέσει, τον Κρατικό Προϋπολογισμό (Τακτικό και Δημοσίων Επενδύσεων), τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό και το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ). Όλοι αυτοί οι δημοσιονομικοί θεσμοί συνιστούν τμήματα του ευρύτερου δημοσιονομικού συστήματος, μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται οι δημόσιες πολιτικές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο σήμερα.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**1. Τακτικός Προϋπολογισμός**

- Θεσμικό πλαίσιο τακτικού προϋπολογισμού.
- Ανάλυση βασικών νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, αποφάσεων και εγκυκλίων διαταγών.
- Αρχές προϋπολογισμού, διαδικασία σύνταξης, ψήφισης και εκτέλεσης αυτού.
- Βασικά μεγέθη του προϋπολογισμού.
- Έσοδα, έξοδα. Απολογισμός, Ισολογισμός, Δημόσιοι υπόλογοι, ευθύνες, αλλαγή.

2. Κοινοτικός Προϋπολογισμός

- Θεσμικό πλαίσιο κοινοτικού προϋπολογισμού. Παρουσίαση του δημοσιονομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του κοινοτικού προϋπολογισμού.
- Σύνδεση του κοινοτικού με τον κρατικό προϋπολογισμό. Ανάλυση θεμάτων του δημοσιονομικού κανονισμού. Σύνταξη, εκτέλεση του κοινοτικού προϋπολογισμού.

3. Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

- Θεσμικό πλαίσιο προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων και η σχέση του με το ΚΠΣ.
- Ανάλυση βασικών νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, αποφάσεων και εγκυκλίων διαταγών.
- Σύνταξη Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), εκτέλεση αυτού.
- Διαδικασία χρηματοδότησης των έργων, έλεγχοι ΠΔΕ, ελεγκτικές αρχές.

4. Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

- Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης. Σύνταξη, έγκριση, υλοποίηση.
- Διαρθρωτικά ταμεία και Ταμείο Συνοχής. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες. Έλεγχος προγραμμάτων και δαπανών.
- Συμβολή του ΚΠΣ στην ανάπτυξη της Εθνικής Οικονομίας.

5. Δημοσιονομική αποκέντρωση στην Ελλάδα

- Δημοσιονομική αποκέντρωση: Η συμμετοχή των αποκεντρωμένων βαθμίδων κρατικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης στην διαχείριση των πόρων του Κρατικού Προϋπολογισμού και του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

3.1. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Σολδάτος Δ. (2001), *Δημόσιο Λογιστικό*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Δημόπουλου
- Μπάρμπας Ν. (2002), *Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου*, Αθήνα Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας
- Γέροντας Α. (2002), *Δημόσιο Οικονομικό Δίκαιο*, Αθήνα – Κομοτηνή: Σάκκουλας
- Γεωργακόπουλος Θ. (1997), *Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική*, Αθήνα: Εκδόσεις Μπένος
- Κόρσος Δ. (1985), *Δημοσιονομικό Δίκαιο*, Αθήνα: Σάκκουλας
- Καράγιωργας Δ. (1981), *Δημόσια Οικονομική 2 – οι Δημοσιονομικοί Θεσμοί*, Αθήνα: Παπαζήσης

3.2. ΠΗΓΕΣ

- Κρατικός Προϋπολογισμός- Εισηγητικές εκθέσεις
- Κοινοτικός Προϋπολογισμός
- Δημοσιονομικός Κανονισμός της ΕΕ αριθμ. 1605/2002
- Νόμος 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού κ.α.»
- Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την Ελλάδα 2000-2006
- Εγκύκλιος Κατάρτισης του ΠΔΕ 2003
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 1260/1999 «Περί Γενικών Διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία»
- Νόμος 2860/2000 «Διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχος του ΚΠΣ κ.α.»

ΚΦ-Μ07: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Τσινισιζέλης Μιχ., Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών
Ξενάκης Δ., Ειδικός Επιστήμων Παν/μίου Κρήτης

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπό του μαθήματος αποτελεί η ανάλυση των θεσμών και των πολιτικών διαδικασιών της ευρωπαϊκής ενοποίησης καθώς και ορισμένες πολιτικές της ΕΕ, υπό το πρίσμα συγκεκριμένων παραδειγμάτων λειτουργίας του ευρωπαϊκού συστήματος, παραγωγής πολιτικών και υλοποίησης του θεσμικού, νομικού και πολιτικού πλαισίου του συστήματος της ΕΕ.

Μεταξύ των θεμάτων που πραγματεύεται η μελέτη, περιλαμβάνονται οι διαδικασίες αναθεώρησης των Ευρωπαϊκών Συνθηκών, ο εκδημοκρατισμός της Ένωσης, η διαδικασία διαμόρφωσης της ευρωπαϊκής πολιτείας, η ευρωπαϊκή ιδιότητα του πολίτη και το μέλλον της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης. Εξετάζονται η ανάπτυξη και οι ιδιαιτερότητες του πολιτικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αναφορά στις θεωρητικές και πολιτικές διαστάσεις του ενοποιητικού εγχειρήματος. Αναλύεται η Κοινοτική Μέθοδος και η διάδραση μεταξύ εθνικού κράτους και ευρωπαϊκής ενοποίησης. Εξετάζονται επίσης το θεσμικό πλαίσιο και οι επιμέρους φορείς δράσεις σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Έμφαση αποδίδεται στην παρουσίαση των κύριων διαδικασιών του πολιτικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ειδικότερα, στις διαδικασίες συγκρότησης, υλοποίησης και ελέγχου της εφαρμογής των ευρωπαϊκών πολιτικών. Στη βάση αυτή το μάθημα εξετάζει επιμέρους πολιτικές καθώς και τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει η εφαρμογή τους από τα κράτη μέλη.

Έμφαση δίνεται και στο θέμα της διεύρυνσης και των συνεπειών που συνεπάγεται για την εποπτεία και την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η Ευρωπαϊκή Ενοποίηση

- Το ιστορικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Οι θεωρητικές προσεγγίσεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

2. Το Πολιτικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Οι κύριοι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η λειτουργία τους.
- Οι εθνικοί φορείς δράσης και το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο

3. Η Λειτουργία του Ευρωπαϊκού Πολιτικού Συστήματος

- Οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων και η συγκρότηση πολιτικών
- Η υλοποίηση των ευρωπαϊκών πολιτικών και ο έλεγχος εφαρμογής τους.

4. Ευρωπαϊκές Πολιτικές

- Η Εσωτερική αγορά και η πολιτική ανταγωνισμού
- Η κοινωνική πολιτική και η πολιτική απασχόλησης
- Η πολιτική για το περιβάλλον

- Η περιφερειακή πολιτική
- Η γεωργική πολιτική

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Andersen, S.S. & Eliassen, K. (1993), *Making Policy in Europe*, London, Sage, 1993.
- Armstrong, K. & Bulmer, S. (1998), *The Governance of the Single European Market*, Manchester, Manchester U.P.
- Alan Ball A. & Peters B. G. (2001), *Σύγχρονη Πολιτική και Διακυβέρνηση*, Παπαζήσης, Αθήνα.
- Chrysoschoou, D. N. (2002), *Democratizing the Political Constitution of Europe*, EKEM Policy Papers, Athens: EKEM.
- Cram, L. (1997), *Policy-Making in the EU: Conceptual Lenses and the Integration Process*, London, Routledge.
- Dyson, K. (2000), *The Politics of the Euro-Zone*, Oxford, Oxford U.P.
- Greenwood, J. (1997), *Representing Interests in the European Union*, London, Macmillan.
- Hix, S. (1999), *The Political System of the European Union*, London, Macmillan.
- Hoffman, S. (1982), "Reflections on the Nation-State in Europe Today". *JCMS*, Vol. 21, Nos 1-2, 21 €π.
- Lavdas, K. (1997), *The Europeanization of Greece: Interest Politics and the Crises of Integration*, London and New York, MacMillan.
- Lavdas, K. & Mendrinou, M. (1999), *Politics, Subsidies and Competition*, London and New York, MacMillan.
- Λάβδας, Κ. (2002), 'Δημόσιες Σφαίρες στο Πολιτικό Σύστημα της ΕΕ', *Τετράδια Πολιτικής Επιστήμης*, Τ. 1.
- Majone, G. D. (1996), *Regulating Europe*, London, Routledge.
- Marks/Scharpf/Schmitter/Streeck (eds.), (1996), *Governance in the European Union*, London, Sage.
- Milward, A.S. (2000), *The European Rescue of the Nation-State*, London, Routledge, 2nd ed.
- Moravcsik, A. (1998), *The Choice for Europe. Social Purpose and State Power from Messina to Maastricht*, Ithaca, Cornell U.P.
- Μενδρινού, Μ. (2002), 'Η Δυναμική Αλλαγής και η Διαχείριση της στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση', *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, Τ. 20.
- Nugent, N. (ed.), (2000), *At the Heart of the Union. Studies of the European Commission*, London, Macmillan, 2nd ed.
- Παπαδημητρίου, Γ. (2001) *Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Σταθμός στη θεσμική ωρίμανση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Peterson, J. & Bomberg, E. (1999), *Decision-Making in the European Union*, London, Macmillan.
- Richardson, J. (ed.) (2001), *European Union*, London, Routledge, 2001.
- Rosamond B., *Theories of European Integration*, London, Macmillan, 2000.
- Σκανδάμης, Ν. (1990), *Η κοινοτική λειτουργία της εθνικής διοίκησης*, Αθήνα, Α. Σάκουλας.

- Στεφάνου, Κ. (1996), *Η θεσμική μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Στεφάνου, Κ. (1999/2001), *Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση*, τόμος Α', 5^η εκδ. (2001), τόμος Γ', 4^η εκδ. (1999), Αθήνα, Α. Σάκκουλας.
- Σπανού, Κ. (2001), *Ελληνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Τσινισιζέλης Μ. και Χρυσοχόου Δ. Ν. (1995), *Ευρωπαϊκή Ένωση και Δημοκρατία: Δομικές Συνθήκες και Πολιτική Διαδικασία*, Αθήνα, Ι. Σιδέρης.
- Τσινισιζέλης Μ. (επ.) (1996), *Σκέψεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση*, Αθήνα, Ι. Σιδέρης.
- Τσινισιζέλης, Μ. (2001), *Quo Vadis Europa?* Αθήνα, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Σμηρنيωτάκη.
- Τσινισιζέλης, Μ. Ι., Χρυσοχόου Δ. Ν. & Ξενάκης, Δ. Κ. (2003), 'Ποια Διακυβέρνηση για την Ευρώπη;', *Ευρωπαϊκή Έκφραση*, Τ. 50.
- Wallace, H. & Wallace, W. (eds.), (1996), *Policy-Making in the European Union*, Oxford, Oxford UP, 3rd ed.
- Wallace, H. & Young, A. (eds.), (1997), *Participation and Policy-Making in the European Union*, Oxford, Clarendon Press.
- Wessels, W. (1997), "An Ever Closer Fusion? A Dynamic Macropolitical View on Integration Processes", *JCMS* Vol. 35, No. 2, 267 επ.
- Weiler, W. (1999), *The Constitution of Europe*, Cambridge, Cambridge U.P.
- Χρυσοχόου, Δ. Ν. (2003), *Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης*, Αθήνα, Παπαζήσης.

ΚΦ-Μ08: ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Μπρεδήμας Α., Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών
Γαβουνέλη Μ., Λέκτωρ Παν/μίου Αθηνών
Σταυρίδη Ζ., Δρ. Νομικής Σχολής Παν/μίου Παρισίων

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

A. ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Οι εξελίξεις της μεταπολεμικής εποχής, και ιδιαίτερα μετά το 1990, με την παγκοσμιοποίηση των διεθνών οικονομικών και πολιτικών σχέσεων, έχουν υπονομεύσει την έννοια του πλήρους, αυτόνομου και ανεξάρτητου εθνικού κράτους. Πεδία ολόκληρα της δράσης των κρατών, που ανήκουν στην εσωτερική τους αρμοδιότητα, έχουν πλέον μεταφερθεί στην αρμοδιότητα της διεθνούς κοινότητας, με αποτέλεσμα την αυξανόμενη διείδυση των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου στις εθνικές έννομες τάξεις. Η δημόσια διοίκηση είναι υποχρεωμένη να λαμβάνει ολοένα και περισσότερο υπόψη της, τις ρυθμίσεις του Διεθνούς Δικαίου, τόσο κατά τον προγραμματισμό όσο και κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων της.

Η ανάγκη εξοικείωσης και προσαρμογής των δημοσίων υπηρεσιών στους κανόνες του μεταβαλλόμενου διεθνούς περιβάλλοντος είναι επιβεβλημένη. Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει στους σπουδαστές ένα ελάχιστο επίπεδο γνώσεων σε εκείνα τα σημεία του Διεθνούς Δικαίου που θα ήταν χρήσιμα για τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης.

B. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Η διεθνοποίηση των διακρατικών σχέσεων και ιδιαίτερα η παγκοσμιοποίηση εκφράζεται μέσα από την ανάπτυξη του φαινομένου των Διεθνών Οργανισμών. Ανάπτυξη που αφορά τόσο τον αριθμό και τους τομείς των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων όσο και την ενασχόλησή τους με θέματα της μέχρι σήμερα εσωτερικής αρμοδιότητας των κρατών.

Ελάχιστα είναι τα σημεία με τα οποία δεν ασχολούνται, με τη μία ή την άλλη μορφή, οι Διεθνείς Οργανισμοί και δεν υπάρχει Υπουργείο ή άλλη δημόσια υπηρεσία που να μη βρίσκεται σε επαφή με έναν ή και περισσότερους Διεθνείς Οργανισμούς. Είναι ζωτικής σημασίας για τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης να γνωρίζουν τις ρυθμίσεις και τους κανόνες που διέπουν την όλη λειτουργία των Διεθνών Οργανισμών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

1. Τα υποκείμενα του Διεθνούς Δικαίου

2. Οι πηγές του Διεθνούς Δικαίου

- Διεθνές έθιμο
- Διεθνείς Συμβάσεις
- Άλλες πηγές
- Δομή και σύναψη των διεθνών συμβάσεων
- Ρυθμίσεις του ελληνικού Συντάγματος
- Οι κυρωτικοί νόμοι και διαδικασία ψήφισης από τη Βουλή

3. Διεθνής προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου

- Γενική εισαγωγή
- Τα μεγάλα κείμενα των Ηνωμένων Εθνών και οι μηχανισμοί τους.
- Η ευρωπαϊκή σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου: επιλεγμένα θέματα

B. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

1. Εισαγωγή στο φαινόμενο των Διεθνών Οργανισμών

- Ορισμοί
- Χαρακτηριστικά και διακρίσεις

2. Δομή των Διεθνών Οργανισμών

- Τα μέλη
- Τα όργανα
- Τα διοικητικά όργανα
- Διεθνείς υπάλληλοι

3. Λειτουργία

- Αντιπροσώπευση των κρατών
- Κυβερνητικές οδηγίες
- Κανόνες λειτουργίας

4. Λήψη αποφάσεων

- Διαδικασία ψηφοφορίας
- Νομική φύση των αποφάσεων

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Lemoine J.*, *The International Civil Servant, An Endangered Species*, Kluwer, The Hague, 1995.
- *Μπρεδήμας Α.*, *Διεθνείς Οργανισμοί*, τ. Β', Α. Σάκκουλας, Αθήνα 1990.
- *Νάσκου Περράκη Π.*, *Το δίκαιο των Διεθνών Οργανισμών. Η θεσμική διάσταση*,
- Σάκκουλας Α., 1993.

- Nguyen Quoc Dinh, P. Dailler, A. Pellet, Droit International Public, 6e edition, Paris, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 2000.
- Ρούκουνας Ε., Διεθνές Δίκαιο, τομ. Ι,(1997), τομ. ΙΙ, ΙΙΙ, (1983) Α. Σάκκουλας, Αθήνα
- Ρούκουνας Ε., Διεθνής και ευρωπαϊκή προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων, Εστία, Αθήνα 1995.
- H. Ruiz Fabri L-A Sicilianos, J-M Sorel (dirs), L'effectivité des organisations internationales: Mécanismes de suivi et de contrôle, Athènes-Paris, A. Sakkoulas-A Pedone, 2000.
- H. G. Schermers, N. M. Blokker, International Institutional Law, M. Nijhoff Publications, The Hague, 1995.
- Shaw M., International Law, 4th ed, Cambridge University Press, 1997.
- Χριστοδουλίδης Θ., Δομή και λειτουργία των Διεθνών Οργανισμών, τ.Α, Αθήνα 1985. Χριστοδουλίδης Θ., Μπουραντώνης Δ.,(επιμ.), Ο ΟΗΕ στο κατώφλι της μεταψυχροπολεμικής εποχής, Αθήνα, Ι. Σιδέρης, 1998.

ΚΦ-ΜΟ9: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χάλαρης Ι., Καθηγητής ΤΕΙ Αθηνών
Σκουρλάς Χ., Καθηγητής ΤΕΙ Αθηνών

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η δομημένη παράθεση βασικών εννοιών και τεχνολογιών που αφορούν στην ανάπτυξη, παραλαβή και συντήρηση Πληροφοριακών Συστημάτων στο πλαίσιο λειτουργίας του Ηλεκτρονικού Κράτους στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Έμφαση θα δοθεί στη δομή των Πληροφοριακών Συστημάτων Διοίκησης, καθώς και στις τεχνολογίες μοντελοποίησης λειτουργικών διαδικασιών, Βάσεων Δεδομένων και στα ενεργά στοιχεία Δικτύων Η/Υ. Τέλος, θα παρουσιαστεί μία μεθοδολογία ανάπτυξης και συντήρησης Πληροφοριακών Συστημάτων στη Δημόσια Διοίκηση σε συνάρτηση με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

1. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης και Συστήματα Λήψης Απόφασης

- Εισαγωγή σε βασικές έννοιες.
- Τρόπος ανάπτυξης ενός πληροφοριακού συστήματος στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της ελληνικής δημόσιας διοίκησης

2. Συστήματα Βάσεων Δεδομένων

- Βασικοί ορισμοί και χαρακτηριστικά Βάσεων Δεδομένων - ΒΔ
- Σχεδίαση, ανάπτυξη και συντήρηση ΒΔ
- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα Συστημάτων Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων-ΣΔΒΔ
- Ασφάλεια - ακεραιότητα δεδομένων
- Το μοντέλο Πελάτη – Εξυπηρετητή
- Ανοιχτά συστήματα και καταναμημένες ΒΔ
- Σύγχρονες τάσεις και προοπτικές (ΒΔ τριών ή περισσότερων βαθμίδων, αντικειμενοστραφείς ΒΔ)

3. Τεχνολογίες Δικτύων

- Βασικές αρχές δικτύων
- Είδη και τοπολογίες δικτύων, πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα
- Τρόποι μετάδοσης δεδομένων (data communication)
- Internet – Intranets
- Ασύρματα δίκτυα – Δορυφορικά δίκτυα
- Ελληνικά Δημόσια Δίκτυα – Παροχής Τηλεπικοινωνιών
- Διαδικασίες εγκατάστασης, συντήρησης, επέκτασης δικτύων στο δημόσιο τομέα
- Δίκτυο Δημόσιας Διοίκησης «ΣΥΖΕΥΞΙΣ»

4. Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων

- Δομημένος κύκλος ανάπτυξης συστημάτων
- Ανάλυση και σχεδίαση συστημάτων
- Μελέτη σκοπιμότητας
- Βασικές γνώσεις στη διαχείριση ανάπτυξης λογισμικού
- Διαδικασία οργάνωσης δοκιμών και παραλαβής πληροφοριακών συστημάτων

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *A. Αλεξόπουλος - Γ. Λαγογιάννης*, Τηλεπικοινωνίες και Δίκτυα Η/Υ, Αθήνα, 1991
- *I. Αποστολάκης*, Δομημένη Ανάλυση Συστημάτων, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, 1997
- *I. Αποστολάκης*, Προδιαγραφές Σύνταξης Επιχειρησιακού Σχεδίου του μέτρου 2.4. του ΕΠ “Κλεισθένης”, Υπουργείο Εσωτερικών, Ιούλιος 1995
- *E.I. Γιαννακουδάκης*, Η Αρχιτεκτονική των Συστημάτων Βάσεων Δεδομένων, Αθήνα, 1994
- *X Σκουρλάς.*, Σχεσιακές βάσεις δεδομένων, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Νοε. 2000, ISBN 960-8105-14-5
- *X Σκουρλάς.*, Υλοποίηση εφαρμογών με γλώσσα SQL – Χρήση τεχνολογίας Oracle, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Μάρτιος 2001, ISBN 960-8105-18-8
- *I. Χάλαρη*, «CASE - Η εξέλιξη της τεχνολογίας λογισμικού», Εκδόσεις ΕΠΥ 1991
- *I. Χάλαρη, Διαμαντόπουλου, Π. Δούμα:* «Δομημένη Ανάλυση Συστημάτων – Από τη θεωρία στην Πράξη», Εκδόσεις MIT 1991
- *Tom Demacro*, Structured Analysis and System Specification, Yourdon Press Computing Series, 1979.
- *Jerry FitzGerald, Adra FitzGerald*, " Fundamentals of Systems Analysis", John Wiley & Sons, 1987
- *I. T.Hawryszkiewicz*, *Database Analysis and Design*, Macmillan, 1991
- *E. Kendall & J. E. Kendall*, " Systems Analysis and Design", Prentice-Hall, 1988
- *Γ. Κόλια*, Βάσεις Δεδομένων I & II, Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα, 1986
- *K. C. Laudon - J.P. Laudon*, Management Information Systems, Prentice Hall, 1996
- *H. Balzert*, "Lehrbuch der Software Technik - Software Entwicklung". Spectrum Akademischer Verlag, 1997
- *R. Pressman*, "Software Engineering - A practitioner's Approach" – European Adaptation, 5th edition 2000.

ΚΦ-Μ10: ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : Λουκίης Ε., *Επικ. Καθηγητής Παν/μίου Αιγαίου*
Χάλαρης Ι., *Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση των δυνατοτήτων τις οποίες προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών όσον αφορά την ηλεκτρονική υποστήριξη της Δημόσιας Διοίκησης και τη μετάβαση από την παραδοσιακή μορφή οργάνωσης του κράτους σε νέες καινοτομικές μορφές οργάνωσης και παροχής υπηρεσιών. Αρχικά παρουσιάζονται οι βασικές αναγκαιότητες και σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις οι οποίες ωθούν προς την κατεύθυνση αυτή. Στην συνέχεια περιγράφονται λειτουργικά οι νέες αυτές ηλεκτρονικά υποστηριζόμενες μορφές οργάνωσης της Δημόσιας Διοίκησης, οι οποίες γενικότερα αναφέρονται ως Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση (e-government), καθώς επίσης και οι βασικές κατηγορίες πληροφοριακών συστημάτων οι οποίες την υποστηρίζουν, βελτιώνοντας τόσο τις εσωτερικές λειτουργίες της Δημόσιας Διοίκησης, όσο και την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση της με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Επίσης αναλύεται η μεθοδολογία ανάπτυξης και πρακτικής υλοποίησης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στους Δημόσιους Οργανισμούς με βάση τις γενικότερες στρατηγικές κατευθύνσεις τους. Σημαντική έμφαση δίδεται και στην ανάλυση σχετικών παραδειγμάτων, μελετών περιπτώσεων, βέλτιστων πρακτικών καθώς επίσης και Προγραμμάτων ανάπτυξης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης από τον ελληνικό και από τον διεθνή χώρο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1. Εισαγωγή

- Προκλήσεις Εξωτερικού Περιβάλλοντος.
- Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην Δημόσια Διοίκηση.
- Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση – Ηλεκτρονικό Κράτος : Ορισμοί.
- Βασικές Έννοιες (Πληροφοριακές Ροές, Πληροφοριακό Σύστημα, Βασικές Συνιστώσες (Υλικό, Λογισμικό, Δικτυακές Διασυνδέσεις), Δεδομένα, Πληροφορία, Λειτουργική Δομή, Τεχνολογική Δομή).

2. Κατηγορίες Πληροφοριακών Συστημάτων στη Δημόσια Διοίκηση

- Εσωτερικά Πληροφοριακά Συστήματα.
- Διοργανωτικά Πληροφοριακά Συστήματα.
- Υπερεθνικά Πληροφοριακά Συστήματα.
- Εξωστρεφή Πληροφοριακά Συστήματα (Πολυκαναλική Εξυπηρέτηση, Εικονικές-Ηλεκτρονικές Δημόσιες Υπηρεσίες (Virtual Agencies), Παραδείγματα).

3. Βασικά Χαρακτηριστικά Ηλεκτρονικής Δημόσιας Διοίκησης

- Επίπεδα Ανάπτυξης Ηλεκτρονικών Συναλλαγών.
- Συστήματα Διαχείρισης Ροών Εργασίας (Workflow Management Systems).
- Ηλεκτρονική Δημοκρατία (e-Democracy).
- Ψηφιακή Διαίρεση (Digital Divide).
- Εξατομίκευση Υπηρεσιών (Personalization).
- Νέα Εσωτερική Λειτουργία.
- Εξερεύνηση Δεδομένων (Data Mining).
- Εικονικές-Ηλεκτρονικές Ομάδες Εργασίας (Virtual Teams).
- Ηλεκτρονικές Προμήθειες (e-Procurement).
- Προϋποθέσεις Ηλεκτρονικής Δημόσιας Διοίκησης

4. Ασφάλεια Ηλεκτρονικών Συναλλαγών

- Απαιτήσεις Ασφάλειας.
- Κρυπτογράφηση.
- Ψηφιακή Υπογραφή.
- Ψηφιακά Πιστοποιητικά.
- Παροχής Ψηφιακών Πιστοποιητικών.

5. Επιπτώσεις Πληροφοριακών Συστημάτων στην Δημόσια Διοίκηση

- Ανασχεδιασμός Διαδικασιών.
- Ανασχεδιασμός Οργανωτικών Δομών.

6. Ανάπτυξη Ηλεκτρονικής Δημόσιας Διοίκησης

- Στρατηγικό Σχέδιο Πληροφοριακών Συστημάτων.
- Βήματα Υλοποίησης Στρατηγικού Σχεδίου.
- Υλοποίηση Έργων.
- Συμπληρωματικές Ενέργειες (Νομοθετικές Αλλαγές, Ανασχεδιασμός Διαδικασιών, Ανασχεδιασμός Οργανωτικών Δομών, Εκπαίδευση).
- Οργάνωση Μονάδος Πληροφορικής.
- Εξωτερική Ανάθεση (Outsourcing).

7. Προγράμματα Ανάπτυξης της Ηλεκτρονικής Δημόσιας Διοίκησης στην Ελλάδα και στην Ευρώπη (''Κοινωνία της Πληροφορίας'', e-Europe, IDA, κ.λ.π.)

8. Παραδείγματα – Βέλτιστες Πρακτικές

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *D. Holmes*, E-gov – E- Business strategies for government, Nickolas Brealey, Publishing London, 2002
- *I. Αποστολάκης*, Δομημένη Ανάλυση Συστημάτων, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, 1997.
- *Tom Demacro*, Structured Analysis and System Specification, Yourdon Press Computing Series, 1979.
- *Jerry FitzGerald, Adra FitzGerald*, Fundamentals of Systems Analysis, John Wiley & Sons, 1987
- *K. C. Laudon - J.P. Laudon*, Management Information Systems, Prentice Hall, 1996
- *Ioannis Chalaris, Georgios Stefanidis, Emmanuel Chalaris*
- Entwicklung einer Prozessorientierten Infrastruktur für erfolgreiches Projektmanagement von E-Government-Projekten mit hohem Risiko. Eine Fallstudie des griechischen Unternehmens „Information Society S. A.“
- Conference e/GOV 2003, 13-14 Februar 2003, Austrian Computer Society – Wien, <http://www.egov.ocg.at>
- *Chr. Leitner*, e-Government in Europe : The State of Affairs, e-Government 2003 Conference, Como, Italy, 7-8 July 2003.
- *Eur. Loukis, Sp. Kokolakis*, Computer Supported Collaboration in the Public Sector : the ICTE-PAN Project, EGOV 2003 Conference, Prague, 1-5 September, 2003.
- *Lenk, K.*, Reform Opportunities Missed: Will the innovative potential of information systems in public administration remain dormant forever? Information, Communication & Society, 1, 1998, pp. 163-181.
- *Lenk, K., Traunmüller, R.* Broadening the Concept of Electronic Government. In: J.E.J. Prins (ed.) Designing e-Government, Amsterdam, Kluwer, 2001, pp.63-74.
- *Lenk., K., Traunmüller, R.* Electronic Government : Where Are We Heading? In: Traunmüller, R., Lenk. K. (eds) Electronic Government – First International Conference EGOV2002, Aix-en-Provence, France, September 2-6, 2002, Proceedings, pp. 1-9.
- *Wimmer, M.* , A European perspective towards online one-stop government : the Egov project. Electronic Commerce Research and Applications, 1, 2002, pp. 92-103.
- Workflow Management Coalition: The Workflow Reference Model, Document TC00-1003, 1995.
- Workflow Management Coalition: Workflow Interoperability – Abstract Specifications, Document TC-1012 V.2, 1999.
- Workflow Management Coalition: Workflow Interoperability – MIME Binding, Document TC-1018 V.1.2, 2000.
- Workflow Management Coalition: Workflow Interoperability – Wf-XML Binding, Document TC-1023 V.1, 2000.
- Workflow Management Coalition: Workflow Process Definition Interface – XML Process Definition Language, Document WfMC-TC-1025, 2002.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

- Έκθεση προόδου, «eEurope, Μια κοινωνία των πληροφοριών για όλους», Ανακοίνωση για το Έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχετικά με την απασχόληση, τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις και την κοινωνική συνοχή –

Προς μια Ευρώπη στηριζόμενη στην καινοτομία και τη γνώση. Λισσαβόνα, 23 και 24 Μαρτίου 2000.

- Συμπεράσματα της Υπουργικής διάσκεψης «Κοινωνία των Πληροφοριών – Επιτάχυνση της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης», Βαρσοβία 11-12 Μαΐου 2000.
- «eEurope2002, Κοινωνία πληροφοριών για όλους», Σχέδιο δράσης, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες, 14.6.2000.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα, 19-20 Ιουνίου 2000, Conseil/00/2000.
- Ανακοίνωση προς το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης, 23-24 Μαρτίου 2001, «eEurope2002, Συνέπειες και Προτεραιότητες», Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες, 13.3.2001, COM(2001)140 τελικό.
- Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, «eEurope2002 Benchmarking Report», Brussels, 5.2.2002 COM(2002)62 final.
- «e-Europe 2005: Κοινωνία της πληροφορίας για όλους», Βρυξέλλες, 28.5.2002 COM (2002) 263 τελικό. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.
- «Πληροφορίες του δημόσιου τομέα: Ένας βασικός πόρος για την Ευρώπη. Πράσινη Βίβλος για τις πληροφορίες του δημόσιου τομέα στην Κοινωνία των πληροφοριών». Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(1998)585.
- eEurope Επικαιροποίηση, COM(2000)783, Νοέμβριος 2000.
- “Benchmarking Report following-up the Strategies for Jobs in the Information Society», 7.2.2001, SEC(2001)222.
- Europe’s Growing IT Skills Crisis, Ειδική Έκθεση του IDC.
- Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για το ηλεκτρονικό εμπόριο, COM(1997)τελικό, 16.4.1997, μεταγενέστερες οδηγίες 2000/31/EK, 2001/29/EK.
- Έκθεση συγκριτικής αξιολόγησης του σχεδίου e-Europe, COM(2002) 62 τελικό.
- Commission Staff Working Paper: «eEurope 2002 benchmarking – European youth into digital age», SEC(2001)1583, 2.10.2001.
- Commission Staff Working Document: «Benchmarking Report following-up the Strategies for jobs in Information Society», 7.2.2001, SEC(2001)222.
- Commission Staff Working Paper « e-Inclusion. The Information Society’s potential for Social Inclusion in Europe», 18.9.2001, COM(2001)1428.
- Manuscript for information brochure for the general public, European Commission, Directorate General for Press and Communication, October 2002.
- Gemini Cap, Ernst & Young, Web – basierte Untersuchung des e-Serviceangebots (EU 17), 2001

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

http://europa.eu.int/comm/information_society/eeurope
http://europa.eu.int/comm/information_society/eeurope/documentation/index_en.htm
<http://europa.eu.int/Info/eurocouncil/index.htm>
http://europa.eu.int/information_society/eeurope/action_plan/pdf/actionplan_el.pdf
http://europa.eu.int/information_society/eeurope/news_library/index_en.htm
http://europa.eu.int/information_society/eeurope/egovconf/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/education/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/information_society/econtent/index_en.htm

http://europa.eu.int/information_society/eeurope/benchmarking/indicator_list.pdf
http://europa.eu.int/comm./employment_social/soc.dial/info_soc/esdis/index.htm
http://europa.eu.int/information_society/newsroom/documents/catalogue_en.pdf
<http://europa.eu.int/ISPO/eif/InternetPoliciesSite/Crime/crime1.html>

http://europa.eu.int/information_society/eeurope/news_library/documents/eeurope2005/eeurope2005_el.pdf
http://europa.eu.int/information_society/eeurope/news_library/documents/index_en.htm
http://europa.eu.int/ISPO/promotion/i_promise.htm
http://europa.eu.int/information_society/topics/telecoms/implementational/annual_report/7report/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-dial/esdis/index.htm

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας»
www.infosociety.gr/programme1.html

Σχέδιο προδιαγραφών για την εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου των φορέων στα πλαίσια του ΕΠ ΚτΠ www.infosociety.gr/programme1.html

Επιχειρησιακά σχέδια των υπουργείων:

Εθνικής Οικονομίας www.ypeho.gr

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης www.ypes.gr

Αιγαίου www.ypai.aegean.gr

Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων www.minerv.gr

Τύπου και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας www.minpress.gr

Πολιτισμού www.culture.gr

Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων www.ypepth.gr

Μεταφορών www.yme.gov.gr/mot/greek/index.html

Μακεδονίας και Θράκης www.mathra.gr

Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων www.labor-ministry.gr

Εμπορικής Ναυτιλίας www.yen.gr

Δικαιοσύνης www.ministryofjustice.gr

Δημόσιας Τάξης www.ydt.gr

Γεωργίας www.minagric.gr

Ανάπτυξης www.ypan.gr

Εθνικής Άμυνας www.mod.gr

Υγείας και Πρόνοιας www.mohaw.gr/GR/kps/kps22/kps22.html

Υπουργείο Εξωτερικών www.mfa.gr

ΚΦ-Μ11: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΑΚΕΤΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ¹: Αλεξανδρής Ανδ., Καθηγητής Δ/θμιας
 Αναστασόπουλος Γ., Καθηγητής Δ/θμιας
 Δεμαρίας Σπ., Στέλεχος ΑΣΔΑ
 Κανίδης Ευάγ., ΠΛΗΝΕΤ Β' Αθήνας
 Καρράς Ι., Καθηγητής Δ/θμιας
 Μόρμορης Μ., Καθηγητής Δ/θμιας
 Μπελεχάκη Αγγ., ΠΛΗΝΕΤ Β' Αθήνας
 Ραχωβίτσας Η., ΠΛΗΝΕΤ Β' Αθήνας
 Τόγκας Δ., Καθηγητής Δ/θμιας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος² είναι η εξοικείωση με δημοφιλή πακέτα λογισμικού. Συγκεκριμένα με το περιβάλλον των WINDOWS, τα πακέτα επεξεργασίας κειμένου και επεξεργασίας πινάκων WORD και EXCEL αντίστοιχα, με το Σύστημα Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων ACCESS, καθώς και με τα λογισμικά των βασικών υπηρεσιών του Διαδικτύου (Internet Explorer, Outlook Express κ.λπ.).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

1. Εισαγωγή στα Λειτουργικά Συστήματα

- Εισαγωγή στα Λειτουργικά Συστήματα, Περιβάλλοντα Διεπαφής, Διαχείριση αρχείων και συσκευών σε περιβάλλον τοπικού δικτύου.

2. Επεξεργασία Κειμένου στο WORD

- Εισαγωγή στο WORD, Το περιβάλλον του WORD, Διαχείριση εγγράφων, Μορφοποίηση κειμένου, Πίνακες, Εισαγωγή εικόνων και αντικειμένων, Διαμόρφωση προτύπων, Εκτυπώσεις.

3. Επεξεργασία Πινάκων στο EXCEL

- Εισαγωγή στο EXCEL, Διαχείριση δεδομένων με το EXCEL, Δημιουργία γραφημάτων, Πίνακες κορμού. Επίλυση "What if" προβλημάτων

¹ Σε περίπτωση που οι δηλώσεις των επιτυχόντων στο έντυπο ΕΣΔΔ-ENT-50 (Έκδοση Α.4) μας οδηγήσουν στη δημιουργία Εκπαιδευτικών Τμημάτων Πληροφορικής (για το μάθημα «Εισαγωγή στα Πακέτα Λογισμικού») που δεν μπορούν να καλυφθούν από τους αναφερόμενους εισηγητές, η παραπάνω λίστα διδασκόντων θα συμπληρωθεί με σχετική απόφαση του Δ/ντη της ΕΣΔΔ.

² Οι διδακτικές ώρες θα διαφοροποιηθούν στα εκπαιδευτικά τμήματα Πληροφορικής που θα δημιουργηθούν με βάση το βαθμό εξοικείωσης των σπουδαστών στα πακέτα λογισμικού που αναφέρονται. Επισημαίνεται, ότι ανεξάρτητα από το τμήμα ένταξης η εξεταστική διαδικασία θα είναι κοινή και θα περιλαμβάνει όλες τις επιμέρους ενότητες (πακέτα λογισμικού)

4. Εισαγωγή στο Διαδίκτυο (Internet)

- Βασικές και συνεργατικές υπηρεσίες Διαδικτύου. Το περιβάλλον ενός φυλλομετρητή (π.χ. Internet Explorer), Αναζήτηση στον παγκόσμιο ιστό.
- Το περιβάλλον λογισμικού Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου (π.χ. Outlook Express), Αποστολή και Λήψη ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Μεταφορά αρχείων με χρήση του παγκόσμιου ιστού.

5. Συστήματα Βάσεων Δεδομένων

- Το περιβάλλον ενός σχεσιακού συστήματος διαχείρισης βάσεων δεδομένων (π.χ. Access)
- Δημιουργία βάσης δεδομένων, Δημιουργία ερωτημάτων, φορμών, αναφορών κ.λπ. Case Study (Με χρήση της Access θέμα που σχετίζεται με την Δημόσια Διοίκηση).

6. Υποστήριξη Εργασιών

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- C.J. Date, An introduction to database systems, 6th Edition, Addison-Wesley, 1994.
- C.J. Date, A guide to SQL standard, 4th Edition, Addison-Wesley, 1997.
- Ε. Γιαννακουδάκης., Σχεδιασμός και Διαχείριση Βάσεων Δεδομένων, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Εκδόσεις Ε. Μπένος, Αθήνα 1999.
- D.C., Tschritzis, F. H. Lochovsky., 'Data Models', Prentice-Hall, 1982.
- Γ. Κόλια, Βάσεις Δεδομένων(Τόμος I & II), Εκδόσεις Συμμετρία, 1986
- Κ. Ζαχαρής, Χ. Κουνιάκης, Θ. Οικονόμου, Ν. Κασσιμάτης, Ι. Μανωλόπουλος, Βάσεις Δεδομένων, Τομέας Πληροφορικής, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2000
- Δ. Καρακίτσος, Microsoft Access, Εκδόσεις ANUBIS, 1999
- Κ. Τοράκη, Δουλεύοντας με την ACCESS, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1996
- Χ. Σκουρλά, Σχεσιακές βάσεις δεδομένων, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1992
- Θ. Τσιλιγκιρίδης, Ι. Αποστολάκης, Γ. Φούσκας, Κ. Πατριαρχάς, Βασικές Υπηρεσίες Διαδικτύου, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα 2000
- D.C.Gardner, G.J.Beatty, Excel for Windows με Εικόνες, Εκδόσεις Δίαυλος, 1994
- Γ. Διακογιάννης, Το μεγάλο βιβλίο του WORD, Εκδόσεις ANUBIS, 2003
Διδακτικές Σημειώσεις ΕΣΔΔ, Αθήνα, 2000.

B. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΚΦ-Ε1: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Μπεργιλέ Ε., Γενική Διευθύντρια ΥΠΕΣΔΔΑ
Μανίτη Α., Γενική Διευθύντρια ΥΠΕΣΔΔΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το εργαστήριο αποσκοπεί στην κατανόηση του νόμιμου και τεχνικά άρτιου τρόπου σύνταξης διοικητικών εγγράφων κάθε είδους. Αυτό είναι αναγκαίο, για το λόγο ότι όλη η δράση της δημόσιας διοίκησης (εξωτερική και εσωτερική) γίνεται με έγγραφες διαδικασίες, δηλαδή με έγγραφα, τον τρόπο σύνταξης των οποίων οφείλει να γνωρίζει κάθε καταρτισμένος δημόσιος υπάλληλος.

Το εργαστήριο αποβλέπει ειδικότερα στην επιμόρφωση των σπουδαστών για την ανάγκη νόμιμης διατύπωσης (τόσο από άποψη περιεχομένου όσο και από άποψη τύπων) των διοικητικών εγγράφων, καθώς και στην ανάγκη να γίνεται η σύνταξη των εγγράφων αυτών κατά τρόπο νομοτεχνικά άρτιο και με τήρηση των νομίμων τύπων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Το εργαστήριο αφορά:

- Στην πρακτική εξάσκηση των σπουδαστών στη σύνταξη διαφόρων επί μέρους κατηγοριών διοικητικών εγγράφων (Αίτηση, Εγκύκλιος, Υπουργική Απόφαση, Διάταγμα, Νόμοι, κ.λ.π.).

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Διαγράμματα και στοιχεία ανάπτυξης από τους εισηγητές.

Γ. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΚΦ- ΞΓ: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αγγλική Γλώσσα:

Κονταξάικη Αικ., Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας
 Μπίτζα Αλ., Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας
 Στέφανσον Χ., Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας
 Δάφνης Κων/νος., Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας, Δ/ντής
 Σπουδών στο Foundation College.
 Καρνάικη Τζ., Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας
 Αλεκσιέβιτς Πώλ., Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας
 Ευαγγελινίδου Χρ., Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας
 Γεράκις Γ., Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας
 Γκούρλεν Ιαν, Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας, Δ/ντής
 σπουδών στο κολέγιο CMA (Center of Management and
 Administration), Λέκτορας Παν/μίου Ουαλίας

Γαλλική Γλώσσα:

Αζάρ Μαρί-Κλαίρ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
 Αλιφέρης Ν., Καθηγητής Γαλλικής Γλώσσας, Διδάσκων
 Μετάφρασης Διαπανεπιστημίου Μεταπτυχιακού προγράμματος
 Σπουδών του Παν/μίου Αθηνών
 Μέη Α., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
 Μώρου Κ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
 Ντενίση Θ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
 Παναγουλοπούλου Χ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
 Μωραΐτη Σ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
 Γεωργοπούλου Μ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
 Καρδούλη Μ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας,
 Αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρίας Ορολογίας
 Χρηστίδου Στ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας

Γερμανική Γλώσσα:

Ευαγγελινίδου Β., Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας
 Ιωαννίδου Σ, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
 ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ**

Σκοπός του προγράμματος ξένων γλωσσών είναι η ανάπτυξη της δεξιότητας ενεργού χρήσης της γλώσσας τόσο στον προφορικό όσο και στο γραπτό λόγο, προκειμένου τα μελλοντικά στελέχη της δημόσιας διοίκησης να καταστούν ικανά να επικοινωνούν με ευχέρεια μέσα στο σύγχρονο ευρωπαϊκό αλλά και διεθνές περιβάλλον. Η άρτια γνώση των ξένων γλωσσών αποτελεί σημαντικότερη προϋπόθεση για την αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία της δημόσιας διοίκησης στον σημερινό απαιτητικό της ρόλο. Η ΕΣΔΔ έχει αναγνωρίσει την ανάγκη αυτής της γνώσης και για το λόγο αυτό οι ξένες γλώσσες σχεδιάζονται με βάση την κλίμακα των επιπέδων γλωσσομάθειας που προτείνει το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και τις ειδικές απαιτήσεις του χώρου της δημόσιας διοίκησης. Κατ' αυτό τον τρόπο το πρόγραμμα λειτουργεί προς την κατεύθυνση ενός ευέλικτου συστήματος γνώσεων και δεξιοτήτων με στόχο την οργανική ένταξη και συμβολή του στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της ΕΣΔΔ.

Για τη διασφάλιση της επιτυχούς λειτουργίας του προγράμματος ξένων γλωσσών, ελήφθησαν ως κριτήρια η διάρκεια της επαφής με τη γλώσσα η ομοιογένεια των τμημάτων από πλευράς γλωσσομάθειας ο ενδεδειγμένος αριθμός σπουδαστών ανά

τμήμα η ποιότητα της διδασκαλίας ώστε να εξασφαλίζονται υποδειγματικά πρότυπα και να δημιουργείται παραγωγική διαλογικότητα το συμβατό με την ειδική θεματολογία περιεχόμενο της διδασκαλίας.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός των μαθημάτων ξένων γλωσσών στην Κοινή Φάση Σπουδών είναι:

1. Η ανάπτυξη των γενικών λειτουργικών δεξιοτήτων του γραπτού και προφορικού λόγου μέσα στο σύγχρονο ευρωπαϊκό περιβάλλον.
2. Η κατανόηση βασικών εννοιών και όρων που περιλαμβάνονται στους θεματικούς άξονες του συνολικού προγράμματος της Κοινής Φάσης Σπουδών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Γραπτός Λόγος

- Κατανόηση κειμένων αυξανόμενου βαθμού δυσκολίας,
- Ανάλυση περιεχομένου
- Γλωσσολογική επεξεργασία
- Ικανότητα γρήγορης άντλησης πληροφοριών από γραπτά κείμενα
- Τεχνικές κατάρτισης εγγράφων διαφόρων τύπων
- Κατάρτιση και συμπλήρωση ερωτηματολογίου
- Σύνταξη αίτησης
- Σύνταξη βιογραφικού σημειώματος
- Σύνταξη επιστολών
- Περίληψη κειμένων
- Σύνταξη αναφοράς

B. Προφορικός Λόγος

- Ικανότητα στην άμεση και πλήρη κατανόηση νοημάτων σε θέματα αυξανόμενης δυσκολίας (παρουσίαση θέματος, αυθεντικοί διάλογοι, χρήση οπτικοακουστικών μέσων)
- Ικανότητα γρήγορης έκφρασης με χρήση δόκιμων όρων
- Δεξιότητες επικοινωνίας
- Διαπροσωπική επικοινωνία
- Επικοινωνία σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες
- Τεχνικές διαπραγματεύσεων
- Εναλλαγή ρόλων

Γ. Θεματολογία

Επιδιώκεται η αξιοποίηση των θεματικών αξόνων της Κοινής Φάσης Σπουδών και της βασικής ορολογίας που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών όπως

- Οργανόγραμμα υπουργείων
- Δημοσιούπαλληλικός κώδικας

- Διοικητικοί όροι
- Ευρωπαϊκοί θεσμοί και έννοιες

Το υλικό που χρησιμοποιείται προέρχεται από τη σχετική βιβλιογραφία, από τον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε. Χρησιμοποιείται ακόμη παιδαγωγικό υλικό ειδικά για τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών όπως διδακτικές μέθοδοι γενικού και ειδικού ενδιαφέροντος.

3. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- *The European ombudsman*, Marias E., Maastricht: EIPA, c1994
- *A new handbook of political science*, Goodin R. κ.α, Oxford: Oxford Univ. Pr., 1996
- *Shaping European law and policy*, Pedler R., Maastricht: EIPA, c1996
- *The main features of the British civil service reforms and the human resource development strategy and practice*, ΕΚΔΔ, Αθήνα: χ.ο., 1995
- *Capital budgeting and long-term financing decisions*, Seitz N., Chicago: Dryden Pr., c1990
- *Structure of functioning of decision making in management of people in society*, Pugh D.S. & Hickson D.J., & Hining C.R., Writers on Organizations, Penguin 1983
- *International organizations*, New Jersey, Prentice Hall 1991
- *Negotiation-Readings, exercises and cases*, Burr Ridge, Illinois, Irwin, 1993
- Newspapers: *The Observer, New York Times, The Guardian, Herald Tribune* (Kathimerini), *Athens News, The Independent, The Washington Post*
- Magazines: *The Economist, New Statesman, Foreign Affairs Harvard, International Review, Newsweek, British Journal of Administrative Management, American Political Science Review, Common Market Law Review, Economics of planning, OECD Economic Outlook*
- Government Publications
- Official Publications of the E.U
<http://europa.eu.int>

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Magazines : *Problèmes politiques et sociaux, Revue Française de Science Politique, Revue Politique et Management Publique*
- Documents UNESCO
- *La grammaire par l'exemple et l'exercice*, J. Roboly
- *Guide des sujets du Delf et du Dalf (Connaître-Concevoir-Evaluer)*, Didier 2001
- *Résumé- Compte Rendu- Synthèse- Exposé- Commentaire*, Kauffmann
- *La correspondance (personnelle, administrative)*, CLE international
- *La négociation internationale*, Paris, CNRS, 1980
- *Dictionnaire d'économie et de science sociale*, Nathan
- Journaux : *Le Monde, Le Monde Diplomatique, Libération, Le nouvel Observateur, le Figaro*
- Publications officielles de l'Union Européenne
<http://www.europa.eu.int>

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
- «*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
- «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
- «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
- «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

- Athener Zeitung
- Frankfurter Allgemeine Zeitung
- Die Welt
- Frankfurter Rundschau

Περιοδικά:

- *Der Spiegel*
- *Stern*
- *Focus*
- *Willkommen*(Ινστιτούτου Goethe)
- *Deutschland* της Γερμανικής Κυβέρνησης

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

Επιμέλεια:

ANNA ANAGNΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
Επιστημονική Υπεύθυνη Τμήματος

Σημείωμα της Επιστημονικής Υπευθύνου του Τμήματος Γενικής Διοίκησης

Σύντομη περιγραφή του Τμήματος

Το τμήμα λειτουργεί από το πρώτο έτος έναρξης λειτουργίας της Σχολής και έχουν εκπαιδευτεί σε αυτό δεκατρείς εκπαιδευτικές σειρές. Το σύνολο των αποφοίτων του τμήματος ανέρχεται σε 399 στελέχη. Στη δέκατη πέμπτη εκπαιδευτική σειρά, που πρόκειται να αποφοιτήσει τον *Νοέμβριο του 2004* φοιτούν 48 σπουδαστές και σπουδάστριες και στην δέκατη έκτη εκπαιδευτική σειρά, που πρόκειται να αποφοιτήσει τον *Νοέμβριο του 2005*, φοιτούν 56 σπουδαστές και σπουδάστριες.

Οι απόφοιτοι του τμήματος στελεχώνουν τις υπηρεσιακές μονάδες της Κεντρικής Διοίκησης και των ΝΠΔΔ, με αντικείμενο:

- Την άσκηση και υλοποίηση δημοσίων πολιτικών
- Την διοίκηση και διαχείριση ανθρώπινων, οικονομικών και φυσικών πόρων
- Την διοίκηση και διαχείριση εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων
- Την εξυπηρέτηση πολιτών

Οι 56 σπουδαστές της ΙΣΤ΄ Εκπαιδευτικής Σειράς είναι απόφοιτοι ΑΕΙ και ΤΕΙ ενός μεγάλου εύρους κατευθύνσεων (φιλολογικές σχολές, πολιτικές επιστήμες, νομική, θετικές επιστήμες, οικονομικά, ΜΜΕ, νοσηλευτική), ένα δε ποσοστό της τάξης του 12% έχει μεταπτυχιακές σπουδές.

Το Πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών

Οι σπουδαστές της ΙΣΤ΄ Εκπαιδευτικής Σειράς έχουν ολοκληρώσει την Κοινή Φάση Σπουδών (Κ.Φ.Σ.) και έχουν **αποκτήσει γνώσεις και δεξιότητες απαραίτητες για ένα διοικητικό στέλεχος**, όπως επίσης μία σύγχρονη αντίληψη για το γίνεσθαι του διοικητικού συστήματος.

Στην Ειδική Φάση Σπουδών εξειδικεύονται περαιτέρω οι γνώσεις-δεξιότητες των σπουδαστών, ώστε αυτοί ν' ανταποκρίνονται πληρέστερα στο έργο των υπηρεσιών διορισμού τους.

Σκοπός και Στόχος

Τα Υπουργεία και οι εποπτευόμενοι από αυτά φορείς, εμπλέκονται στη διαδικασία Σχεδιασμού των Δημοσίων Πολιτικών (διαμόρφωση - διάλογος - συνεργασίες), τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο και έχουν την ευθύνη της διαχείρισης αυτών των πολιτικών (έλεγχος -υλοποίηση- αξιολόγηση), με σύγχρονους τρόπους διοίκησης των υπηρεσιών και του ανθρώπινου δυναμικού.

Κατά συνέπεια το Πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών,

λαμβάνοντας υπόψη:

- το γεγονός της πολυεπιστημονικής προέλευσης των σπουδαστών του τμήματος
- τις αποκτηθείσες στην Κοινή Φάση γνώσεις και δεξιότητες
- την ανάγκη να τοποθετηθούν οι απόφοιτοι σε περισσότερα Υπουργεία και κατά συνέπεια να καλύψουν μία ευρύτητα αντικειμένων
- τις γενικότερες ανάγκες της σύγχρονης Δημόσιας Διοίκησης

θεωρώντας αναγκαίο:

- να παίξουν οι σπουδαστές και σπουδάστριες σημαντικό ρόλο στη πορεία εκσυγχρονισμού της Δημόσιας Διοίκησης, ως τμήμα της ευρωπαϊκής Δημόσιας Διοίκησης.
- να συμβάλλει στην κατά το δυνατόν «γνωστική» ομογενοποίηση τους.

Σκοπεύει:

- στην σφαιρική προσέγγιση θεμάτων που άπτονται της εργασίας ενός διοικητικού στελέχους με εξειδίκευση των γενικών γνώσεων που αποκτήθηκαν στην Κοινή Φάση
- στην καλλιέργεια δεξιοτήτων απαραίτητων για την αποτελεσματική εκτέλεση της εργασίας αυτής μέσα στο νέο σύνθετο περιβάλλον του «Ευρωπαϊκού Δημοσίου Χώρου».

Στοχεύει:

να δώσει στους σπουδαστές -μελλοντικά στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης- τις απαραίτητες γνώσεις και τα αναγκαία μεθοδολογικά εργαλεία που χρειάζονται για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους, μέσα από μαθήματα, που αποβλέπουν:

- Στο σχεδιασμό και την άσκηση δημοσίων πολιτικών, καθώς και τον χειρισμό δράσης της Δημόσιας Διοίκησης, κυρίως στα νέα πεδία πολιτικής.
- Στην εξοικείωση των σπουδαστών με το οργανωσιακό περιβάλλον της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, τις ιδιαιτερότητες και τα προβλήματά του καθώς και τη μεθοδολογία και τα σύγχρονα εργαλεία ανασχεδιασμού και εξορθολογισμού της δράσης των Δημοσίων Υπηρεσιών, καθώς και τεχνικές διασφάλισης της ποιότητας τους
- Στην εξοικείωση των σπουδαστών με την τεχνική έκδοσης νόμιμων διοικητικών πράξεων και με διαδικασίες ελέγχου της διοικητικής δράσης
- Στην απόκτηση ολοκληρωμένης εικόνας του κρατικού προϋπολογισμού (εθνικού-κοινοτικού), των δημοσίων επενδύσεων και των κοινοτικών χρηματοδοτήσεων, καθώς και των διοικητικών δομών που τα υποστηρίζουν, όπως και στην εξοικείωση με την πρακτική της Δημόσιας Διοίκησης, σχετικά με τις διαδικασίες προμηθειών και τη σύναψη συμβάσεων.

- Στην απόκτηση της εικόνας των τάσεων δημιουργίας νέων δομών διοίκησης και διαχείρισης στη Δημόσια Διοίκηση που αναπτύσσονται στην σύγχρονη ελληνική κοινωνία και ενισχύουν το ρυθμιστικό ρόλο του κράτους, διασφαλίζουν τα δικαιώματα των πολιτών και την αποτελεσματικότητα κρίσιμων μονάδων του διοικητικού μηχανισμού.
- Στη παροχή στους σπουδαστές γενικότερης γνώσης για τις νέες τεχνολογίες με την εξοικείωση με τις Τεχνολογίες της Πληροφορικής, των Δικτύων Υπολογιστικών Συστημάτων, τις τεχνικές και εφαρμογές ηλεκτρονικής διαχείρισης έργων και των μεθόδων για λήψη γρήγορων και τεκμηριωμένων αποφάσεων.
- Στον χειρισμό, σε ικανοποιητικό επίπεδο, δύο ξένων γλωσσών στον προφορικό και γραπτό λόγο, με δυνατότητα ανάπτυξης επιχειρημάτων, καθώς και την κάλυψη ειδικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του τμήματος.
- Στην καλλιέργεια δεξιοτήτων διαπραγμάτευσης με κατάληξη σε ευρέως αποδεκτές λύσεις, μέσα από την εξάσκηση στο πλαίσιο των επί μέρους εργαστηρίων.
- Στην καλλιέργεια δεξιοτήτων για τη δημιουργία τόσο ηλεκτρονικών παρουσιάσεων πολυμέσων όσο και σελίδων του παγκόσμιου ιστού
- Στην καλλιέργεια συμπεριφορών αφενός συνεργασίας (κυρίως μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών) αφετέρου ανάπτυξης ατομικής πρωτοβουλίας και προσαρμοστικότητας.

Ανασχεδιασμός Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών του Τμήματος Γενικής Διοίκησης σχεδιάζεται για κάθε εκπαιδευτική σειρά στη βάση του προγράμματος της προηγούμενης εκπαιδευτικής σειράς, τα πορίσματα της εσωτερικής αξιολόγησης του προγράμματος σπουδών και την ανίχνευση των σύγχρονων αναγκών του τμήματος, σε συνεργασία με διακεκριμένους επιστήμονες και καθηγητές Πανεπιστημίων και εξειδικευμένα στελέχη της δημόσιας διοίκησης.

Κατά συνέπεια το Πρόγραμμα Σπουδών της ΙΕ΄ Εκπαιδευτικής Σειράς, με βάση τα όσα προαναφέραμε, διαμορφώθηκε με την τροποποίηση-βελτίωση του Προγράμματος Σπουδών της ΙΔ΄ Εκπαιδευτικής Σειράς ακολουθώντας τα παρακάτω στάδια:

- ανίχνευση αναγκών από την Επιστημονική Υπεύθυνη του τμήματος,
- συναντήσεις εργασίας με διακεκριμένους επιστήμονες και εξειδικευμένα στελέχη της δημόσιας διοίκησης, με στόχο τον προσδιορισμό των απαραίτητων τροποποιήσεων – βελτιώσεων του προγράμματος,
- παραγωγή βελτιωτικών κειμένων σε συνεργασία με συνεργάτες διδάσκοντες,
- σύνθεση και επιμέλεια περιεχομένων προγράμματος, από την επιστημονική υπεύθυνη του τμήματος,

- εισήγηση του τελικού σχεδίου προγράμματος από την Επιστημονική Υπεύθυνη του τμήματος και έγκριση του σχεδίου από τον Διευθυντή της ΕΣΔΔ.
- Γνωμοδότηση του Επιστημονικού Συμβουλίου του ΕΚΔΔ.
- Έγκριση του Προγράμματος Σπουδών από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΚΔΔ.

Την ευθύνη των μαθημάτων και εργαστηρίων Πληροφορικής και Ξένων Γλωσσών είχαν οι Ι. Αποστολάκης, επιστημονικός υπεύθυνος του προγράμματος Πληροφορικής της ΕΣΔΔ και Ε. Αναστασίου, υπεύθυνη του Προγράμματος Ξένων Γλωσσών.

Η εργασία του ανασχεδιασμού του προγράμματος υποστηρίχθηκε γραμματειακά από την Κατερίνα Κατωπόδη και την Σπυριδούλα Βαρτελάτου.

Δομή και Διάρθρωση Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών πραγματοποιείται σε τρεις κύκλους:

- (α) κύκλος μαθημάτων, διάρκειας 5 μηνών
- (β) κύκλος σεμιναρίων, διάρκειας 4 μηνών και
- (γ) κύκλος εκπόνησης και αξιολόγησης τελικών εργασιών, διάρκειας 3 μηνών.

Μεταξύ του κύκλου μαθημάτων και του κύκλου σεμιναρίων μεσολαβεί περίοδος 4 μηνών πρακτικής εκπαίδευσης, σε Υπουργεία, ΝΠΔΔ ή και σε άλλους φορείς που έχουν σχέση με τη Δημόσια Διοίκηση.

Το πρόγραμμα σπουδών εξακολουθεί και συγκροτείται στη βάση τριών θεματικών σεμιναριακών αξόνων, στις απαιτήσεις σε θεωρητική κατάρτιση και πρακτικές γνώσεις των οποίων, προσανατολίζεται το περιεχόμενο των μαθημάτων και εργαστηρίων. Οι άξονες αυτοί είναι οι εξής:

- Σ01: Σύγχρονες Μέθοδοι Διοίκησης Δημοσίων Υπηρεσιών.
- Σ02: Δημοσιονομική Πολιτική και Χρηματοδότηση Δημοσίων Πολιτικών.
- Σ03: Δημόσιες Πολιτικές σε Εθνικό και Ενωσιακό επίπεδο.

Έτσι, το περιεχόμενο των παρεχομένων, με τα μαθήματα, γνώσεων προσανατολίζεται στις ανάγκες των σεμιναριακών θεματικών αξόνων και υποστηρίζει τις απαιτήσεις σε θεωρητική κατάρτιση και πρακτικές γνώσεις. Ο κύκλος των μαθημάτων οδηγεί στον κύκλο των σεμιναρίων κατά τον οποίο οι σπουδαστές εκπονούν συλλογικές εργασίες (4-6 σπουδαστές ανά εργασία) τις οποίες και παρουσιάζουν. Τέλος, τα θέματα που επιλέγονται για την εκπόνηση τελικών εργασιών, αποτελούν προέκταση των μικρών εργασιών του κύκλου σεμιναρίων.

Σεμιναριακοί Θεματικοί Άξονες του Προγράμματος Σπουδών:

Σ01: Σύγχρονες Μέθοδοι Διοίκησης Δημοσίων Υπηρεσιών: 216 διδακτικές ώρες (α΄ κύκλος)

Το σεμινάριο εξειδικεύεται σε πέντε μαθήματα και έξι εργαστήρια:

- M01: Οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης
- M02: Η Ποιότητα στη Δημόσια Διοίκηση
- M03: Νομοπαρασκευαστική διαδικασία και Κανονιστική Μεταρρύθμιση
- M04: Διοίκηση Έργου (Project management)
- M05: Η Δημόσια Διοίκηση στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Θέματα Δικαίου
- E01: Διοίκηση Προσωπικού
- E02: Νομιμότητα Διοικητικής Δράσης
- E03: Διαχείριση Έργου με χρήση Η/Υ
- E04: Στατιστική Λήψη Αποφάσεων
- E05: Παρουσιάσεις με Χρήση Η/Υ και Πολυμέσα

Σ02: Δημοσιονομική Πολιτική και Χρηματοδότηση Δημοσίων Πολιτικών: 112 διδακτικές ώρες (α΄ κύκλος)

Το σεμινάριο εξειδικεύεται σε τρία μαθήματα και ένα εργαστήριο:

- M06: Δημόσιες Επενδύσεις και Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης.
- M07: Κρατικός – Κοινωνικός Προϋπολογισμός
- M08: Κρατικές Προμήθειες
- E06: Διαχείριση Προϋπολογισμού Έργων Κ.Π.Σ.

Σ03: Δημόσιες Πολιτικές σε Εθνικό και Ενωσιακό Επίπεδο: 136 διδακτικές ώρες (α΄ κύκλος)

Το σεμινάριο εξειδικεύεται σε τρία μαθήματα και τρία εργαστήρια:

- M09: Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής
- M10: Διαμόρφωση και Υλοποίηση Ευρωπαϊκής Πολιτικής
- M11: Δημόσιες Πολιτικές και Ρύθμιση: Πρακτική και Εφαρμογές
- E07: Έλεγχος της διοικητικής δράσης: Μελέτη περίπτωσης
- E08: Προσομοίωση του ρόλου των Εθνικών Διοικήσεων στο πλαίσιο Κοινοτικών Διαβουλεύσεων, Διαπραγματεύσεων και Επιτροπολογίας
- E09: Οι μη κυβερνητικές Οργανώσεις και οι εταιρικές σχέσεις τους με το Κράτος

Κατά την διάρκεια του Β΄ κύκλου Σπουδών θα πραγματοποιηθούν δύο ακόμα εργαστήρια:

- E10: Τεχνικές Διαπραγματεύσεων και επίλυση συγκρούσεων
- E11: Ανάπτυξη Ιστοσελίδων

Τέλος, κατά τη διάρκεια και των δύο κύκλων Σπουδών οργανώνονται διαλέξεις ή ημερίδες πάνω σε ειδικά θέματα με τη συμμετοχή ειδικών ομιλητών.

Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Οι σπουδαστές του Τμήματος Γενικής Διοίκησης παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα ξένων γλωσσών, προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις του μελλοντικού τους επαγγέλματος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει αγγλικά και γαλλικά ή γερμανικά. Το πρόγραμμα ξένων γλωσσών αντιστοιχεί στις 63 ώρες ανά γλώσσα στον α' κύκλο και 48 ώρες ανά γλώσσα στον β' κύκλο.

Όπως είναι φανερό από την αποστολή του τμήματος, ο άξονας Σ01 έχει ανάγκη υποστήριξης από περισσότερα μαθήματα και εργαστήρια και άρα από περισσότερες ώρες διδασκαλίας στον πρώτο κύκλο, ώστε ισότιμα πλέον με τους δύο άλλους θεματικούς άξονες, να υποστηρίζονται στο δεύτερο κύκλο από ίδιο αριθμό εργασιών. Στους άξονες αυτούς εντάσσονται και τα μαθήματα – εργαστήρια πληροφορικής, προστίθεται δε και η εφαρμοσμένη διδασκαλία δύο ξένων γλωσσών.

Οι τροποποιήσεις – βελτιώσεις που έγιναν στο πρόγραμμα της ΙΕ' Εκπαιδευτικής Σειράς αφορούν:

- στην ενίσχυση του πρακτικού προσανατολισμού του προγράμματος, με ανάλογη τροποποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων και των εργαστηρίων.

- στην ενίσχυση της διδασκαλίας θεμάτων νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας με μετατροπή του σχετικού εργαστηρίου σε μάθημα με ανάλογο περιεχόμενο, καθώς και ενίσχυση των θεμάτων διοίκησης προσωπικού στη Δημόσια Διοίκηση με την προσθήκη σχετικού εργαστηρίου.

στον καλύτερο συντονισμό των επί μέρους μαθημάτων που συγκροτούν τον κάθε θεματικό άξονα με αποσαφήνιση του περιεχομένου τους καθώς και των επί μέρους ενοτήτων τους

στον εμπλουτισμό του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών με αναφορές σε σύγχρονα θέματα δημόσιας πολιτικής, μέσω συγκεκριμένων διαλέξεων με εξειδικευμένους ομιλητές.

- στην ενίσχυση της συμμετοχής των σπουδαστών με το χωρισμό σε επί μέρους τμήματα, ώστε να είναι μικρότερος ο αριθμός τους

Ελπίζοντας ότι το Πρόγραμμα Σπουδών της Ειδικής Φάσης συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΕΣΔΔ, ευχαριστούμε όσους με την μικρότερη ή μεγαλύτερη συμμετοχή τους συνέβαλαν στη διαμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών.

ΔΟΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 19/4/2003 - 29/10/2003		
ΚΩΔ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΔΙΑΔΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
Σ01 ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		200
ΓΔ -M01	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	24
ΓΔ -E01	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	21
ΓΔ -M02	Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	24
ΓΔ -M03	ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	21
ΓΔ -E02	ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	21
ΓΔ -M04	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΈΡΓΟΥ (PROJECT MANAGEMENT)	20
ΓΔ -E03	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΟΥ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ	15
ΓΔ -E04	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	21
ΓΔ -M05	Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ. ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ	21
ΓΔ -E05	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	12
Σ02 ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ		112
ΓΔ -M06	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	28
ΓΔ -E06	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΈΡΓΩΝ Κ.Π.Σ.	20
ΓΔ -M07	ΚΡΑΤΙΚΟΣ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	28
ΓΔ -M08	ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	36
Σ03 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		136
ΓΔ -M09	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	28
ΓΔ -E07	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	16
ΓΔ -M10	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	28
ΓΔ -E08	ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ, ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑΣ	16
ΓΔ -M11	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΗ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	36
ΓΔ -E09	ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	12
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		126
ΓΔ -ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	
ΓΔ -ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ	
ΓΔ -ΞΓ02	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	

Σύνολο Ωρών 574

Σημείωση: Πέραν των αναγραφόμενων ωρών, προστίθενται, οι ώρες της εξέτασης των μαθημάτων - εργαστηρίων και βαθμολόγησης των γραπτών ή εργασιών. Ενδέχεται για την ομαλότερη διεξαγωγή του προγράμματος ορισμένα μαθήματα ή εργαστήρια που περιγράφονται στον κύκλο μαθημάτων εξειδίκευσης να πραγματοποιηθούν στον κύκλο Σεμιναρίων και αντιστρόφως

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΚΩΙΚΑΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΛΙΚΕΥΣΗΣ 19/4/2003 - 29/10/2003		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
Σ01 ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΤΗΡΕΣΕΙΣ		
ΓΔ -M01	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Θ. Τσέκος, Διοικητικός Επιστήμονας, Δ/ντής Διεθνούς Κέντρου Δ.Δ
ΓΔ -E01	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	Ν. Μιχαλόπουλος, Ειδικό Επιστημονικό προσωπικό ΥΠΕΣΔΔΑ Ε. Μπεργελέ, Γεν. Δ/ντρια ΥΠΕΣΔΔΑ Μ. Κοτρωνιά, Διευθύντρια Ανθρώπινου Δυναμικού ΥΠΕΣΔΔΑ
ΓΔ -M02	Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Ν. Μιχαλόπουλος, Ειδικό Επιστημονικό προσωπικό ΥΠΕΣΔΔΑ Θ. Τσέκος, Διοικητικός Επιστήμονας, Δ/ντής Διεθνούς Κέντρου Δ.Δ
ΓΔ -M03	ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	Π. Καρκατσούλης, Στέλεχος ΥΠΕΣΔΔΑ
ΓΔ -E02	ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	Χ. Ντουχάνης, Πάρεδρος του ΣτΕ Β. Ανδρουλάκης: Πάρεδρος ΣτΕ
ΓΔ -M04	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΈΡΓΟΥ (PROJECT MANAGEMENT)	Χ. Διαμαντόπουλος, Δρ. Πανεπιστημίου Φιλαδέλφειας ΗΠΑ, Διοικητικός Επιστήμονας
ΓΔ -E03	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΟΥ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ	Μ. Καβράκος, Διευθυντής ΔΕΑΒ Α. Μηλάτος, ΓΥΣ Υπουργείο Εθνικής Άμυνας Γ. Μισούλης, Εκπαιδευτικός Δ/θμιας
ΓΔ -E04	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	Θ. Οικονόμου, Δ.Α Κοινωνίας της Πληροφορίας Ε. Κανδηλώρου, Λέκτορας Ο.Π.Α Α. Παπαστυλιανού, Σύμβ. Σπουδών ΕΚΔΔ/ΙΝΕΠ Χ. Πιερράκου, Στατιστικός ΥΠ.ΑΝ. Κ. Ρόντος, Στέλεχος Ε.Σ.Υ.Ε.
ΓΔ -M05	Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ. ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ	Α. Μήτρου, Νομικός Σύμβουλος επί θεμάτων πληροφορικής, Παν/μιο Αθηνών
ΓΔ -E05	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	Α. Αλεξανδρή, Εκπαιδευτικός Δ/θμιας Γ. Αναστασόπουλος, Εκπαιδευτικός Δ/θμιας Β. Κανίδης, ΥΠΕΠΘ/Υπεύθυνος Πληροφορικής & νέων τεχνολογιών Δ/θμιας Εκπαίδευσης Α. Μπελεχάκη, Υπεύθυνος Πληροφορικής & νέων τεχνολογιών Δ/θμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας
Σ02 ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ		
ΓΔ -M06	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ.	Ι. Ψυχάρης, Λέκτορας. Περιφερειακής Οικονομικής και Ανάπτυξης, Παν/μιο Θεσσαλίας
ΓΔ -E06	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΈΡΓΩΝ Κ.Π.Σ.	Γ. Πατσούρας, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών Η. Πεχλιβανίδης, Δ/ντης Διοικητικού - Οικονομικού ΕΚΔΔ Θ. Οικονόμου, Δ.Α Κοινωνίας της Πληροφορίας
ΓΔ -M07	ΚΡΑΤΙΚΟΣ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	Θ. Σακκάς, Διευθυντής Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
ΓΔ -M08	ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	Α. Ρομπόλη, Λέκτορας Ε.Μ.Π. Ηλ. Τατσιόπουλος, Αν. Καθηγητής ΕΜΠ Β. Χατζόπουλος, Διπλωματούχος, Λέκτορας Παν. Θράκης

Σ03 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		
ΓΔ -M09 ΓΔ -E07	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	Δ. Σωτηρόπουλος, Επικ. Καθ. Παν/μίου Αθηνών ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΓΔ -M10 ΓΔ -E08	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ: ΠΡΟΣΟΜΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ, ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑΣ	Α. Πασσάς, Επικ. Καθ. Παντείου Πανεπιστημίου Π. Πέζαρος, Στέλεχος Υπ. Γεωργίας
ΓΔ -M11 ΓΔ -E09	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΗ : ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	Η. Γεωργαντάς, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης Ν. Λιοναράκης, Πρόεδρος Επιτροπής ΜΚΟ Υπ. Εξωτερικών
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΓΔ -ΣΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	Κ. Δαφνής, Α. Κονταξάκη, Ε. Μαστρομιχάλη, Η. Stefanson
ΓΔ -ΣΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ	Α. Μέη, Θ. Νυντενίση, Χ. Παναγουλοπούλου Σ. Χρηστίδου
	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Σ. Ιωαννίδου

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: ΓΔ: Γενική Διοίκηση, Σ: Σεμιναριακός Άξονας, Μ: Μάθημα, Ε: Εργαστήριο

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΚΩΔ	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΔΙΑΔΚΗΚΕΣ ΩΡΕΣ
ΓΔ -Σ01	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	60
ΓΔ -Σ02	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	60
ΓΔ -Σ03	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	60
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΓΔ -Ε10	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	24
ΓΔ -Ε11	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	24
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΓΔ -ΣΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	
ΓΔ -ΣΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ	
ΓΔ -ΣΓ02	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	

Σύνολο Ωρών 324

Σημείωση: Πέραν των αναγραφόμενων ωρών προστίθενται οι ώρες για την προετοιμασία των συλλογικών εργασιών μέσω των συναντήσεων επιβλεπόντων σπουδαστών, καθώς και οι ώρες παρουσίασης και επίβλεψης τελικών εργασιών

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΚΩΔ	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΓΔ -Σ01	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	Θ. Τσέκος, Διοικητικός Επιστήμονας, Δ/ντής Διεθνούς Κέντρου Δ.Δ Ν. Μιχαλόπουλος Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΥΠΕΣΔΔΑ Π. Καρκατσούλης, Στέλεχος ΥΠΕΣΔΔΑ Χ. Διαμαντόπουλος, Δρ. Πανεπιστημίου Φιλαδέλφειας ΗΠΑ, Διοικητικός Επιστήμονας
ΓΔ -Σ02	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	Ι. Ψυχάρης, Λέκτορας, Περιφερειακής Οικονομικής και Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Θ. Σακκάς, Διευθυντής Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους Α. Ρομπόλη, Λέκτορας Ε.Μ.Π
ΓΔ -Σ03	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	Δ. Σωτηρόπουλος, , Επικ. Καθ. Παν/μίου Αθηνών Α. Πασσάς, Επικ. Καθ. Παντείου Πανεπιστημίου Η. Γεωργαντάς, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΓΔ -Ε10	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	Ελ. Γερεουδάκη , Σωτ. Σιακίδης
ΓΔ -Ε11	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	Π.Γκίνογλου, Καθηγητής Πληροφορικής Σ.Δεμαρίας, Στέλεχος ΑΣΔΑ Α.Καστανιά, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Δ.Τόγκακας, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΓΔ -ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	Κ. Δαφνής, Α. Κονταξάκη, Ε. Μαστρομιχάλη, Η. Stefanson
ΓΔ -ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ	Α. Μέη, Θ. Νντενιση, Χ. Παναγουλοπούλου Σ. Χρηστίδου
	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Σ. Ιωαννίδου

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: ΓΔ: Γενική Διοίκηση, Σ: Σεμιναριακός Άξονας, Μ: Μάθημα, Ε: Εργαστήριο

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Ο Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης της Ειδικής Φάσης Σπουδών (διάρκειας 5 μηνών) πραγματοποιείται μετά το πέρας της Κοινής Φάσης Σπουδών, στοχεύει στην εξειδίκευση των σπουδαστών σε επιμέρους θεματικές ενότητες, με μαθήματα που έχουν σαφή πρακτικό προσανατολισμό και στην πρακτική εμπέδωση τεχνικών και άλλων δεξιοτήτων -επικοινωνιακές, κοινωνικές, διαπραγματευτικές κλπ.- στο πλαίσιο Εργαστηρίων.

Ο κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης βρίσκεται σε αλληλουχία με τον κύκλο Σεμιναρίων Εξειδίκευσης, καθώς το Πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών διαρθρώνεται στη βάση *τριών σεμιναριακών θεματικών αξόνων*:

Σ01 : Σύγχρονες Μέθοδοι Διοίκησης Δημοσίων Υπηρεσιών

Σ02 : Δημοσιονομική Πολιτική και Χρηματοδότηση Δημοσίων Πολιτικών

Σ03 : Δημόσιες Πολιτικές σε Εθνικό και Ενωσιακό Επίπεδο

Ο κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης περιλαμβάνει 11 Μαθήματα και 9 εργαστήρια, που εντάσσονται στους προαναφερόμενους σεμιναριακούς θεματικούς άξονες, καθώς επίσης και πέντε διαλέξεις, όπως έχει ήδη εμφανιστεί στον πίνακα της Δομής του Προγράμματος Σπουδών

* * *

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ-Μ01: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : Θ. Τσέκος, Διοικητικός Επιστήμονας, Δ/ντής Διεθνούς Κέντρου Δ.Δ
Ν. Μιχαλόπουλος, Ειδικό Επιστημονικό προσωπικό ΥΠΕΣΔΔΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών της ΕΣΔΔ με οργανωσιακό περιβάλλον της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, τις ιδιαιτερότητες και τα προβλήματα του καθώς και την μεθοδολογία και τα σύγχρονα εργαλεία ανασχεδιασμού και εξορθολογισμού της δράσης των δημοσίων υπηρεσιών. Το μάθημα διεξάγεται με διαλέξεις και με επεξεργασία εμπειρικού και βιβλιογραφικού υλικού. Μετά την ολοκλήρωση των προαναφερομένων ενοτήτων οι σπουδαστές θα έχουν κατανοήσει τις έννοιες και θα είναι σε θέση να χειρίζονται τα βασικά εργαλεία δομο-λειτουργικής ανάλυσης, σχεδιασμού και ανασχεδιασμού καθώς και προγραμματισμού δράσης δημοσίων υπηρεσιών

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η ανάπτυξη του μαθήματος προϋποθέτει και βασίζεται στην εξοικείωση των σπουδαστών με την διαδοχή των φάσεων της κλασσικής ταξινόμησης των διοικητικών λειτουργιών που επιτυγχάνεται στο πλαίσιο του μαθήματος "Δημόσια Διοίκηση και Δημόσιο Management" της Κοινής Φάσης Σπουδών.

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Το ελληνικό διοικητικό περιβάλλον και η στρατηγική της διοικητικής μεταρρύθμισης

- Οντολογική (as is) ανάλυση του ελληνικού διοικητικού περιβάλλοντος:
- Η βασική νομοθεσία ρύθμισης της διοικητικής οργάνωσης στην Ελλάδα. Ιστορική εξέλιξη.
- Μελέτη περίπτωσης οργανισμού ενός ελληνικού υπουργείου
- Διερεύνηση των βασικών δυσλειτουργιών και δυσχερειών εισαγωγής των νέων διοικητικών εργαλείων στην ελληνική Διοίκηση –μελέτη περιπτώσεων
- Στρατηγική της διοικητικής μεταρρύθμισης στην ελληνική Διοίκηση.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Δομο-λειτουργικές παράμετροι (hard aspect)

- Τεχνικές οργανωτικού σχεδιασμού.
- Εργαλεία οργανωτικού σχεδιασμού(BPR).

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Έννοιες και τεχνικές διοικητικής μετρησιμότητας και των δεικτών διοικητικών επιδόσεων(performance indicators).

- Έννοιες και μέθοδοι της διοίκησης βάσει απόδοσης(PBM) του διοικητικού προϊόντος του έργου των εισροών των εκροών/ αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων (inputs, outputs and outcomes) της οργανωσιακής συνέργιας και επικοινωνίας του συντονισμού της παρακολούθησης, της αξιολόγησης. Με πρακτικά παραδείγματα από την ελληνική και την ευρωπαϊκή διοίκηση αναλύονται
- Εργαλεία διοικητικού προγραμματισμού(Mbo) και χρονοπρογραμματισμού (Gant, PERT)
- Εφαρμογή ποσοτικών και ποιοτικών εργαλείων συγκριτικής αξιολόγησης (benchmarking)

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- BOZEMAN B, *Public Management, Josey-Bass, 424 p.*
- LAWTON A., ROSE A., *Organization & Management in the Public Sector, Pitmen, 256p.*
- ROBEY D, *Designing Organizations, Irwin, 586p.*
- CAUDLE S.L., *Reengineering for results: keys to Success from Government Experience, National Academy of Public Administration, Wash. D. C. 129p*
- MALHOTRA Y, *Business Process Redesign: An Overview, Engineering Management Review, vol. 26, no 3. 1998*
- HOLZER M, *Public Productivity Handbook, M. Dekker, 705p.*
- CAVE M, KOGAN M, SMITH R, *Output & Performance Measurement in Government, Jessika Kingsley Publ., 191p.*
- RUMMLER, G.A. *Improving performance, Jossey-Bass, 226p*
- FLOOD R.C, JACKSON M.C, *Creative Problem Solving, Wiley, 250p.*
- MURPHY K.R, CLEVELAND J.N, *Performance Appraisal, Ally & Bacon, 349p.*
- EUROPEAN COMMISSION, *Benchmarking: Introduction and main principles applied to company benchmarking. 67p*

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ – Ε01: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ: Ε. Μπεργελέ, Γενική Δ/ντρια ΥΠΕΣΔΔΑ
Μ. Κοτρωνιά, Δ/ντρια ΥΠΕΣΔΔΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με ειδικά θέματα της Δημόσιας Διοίκησης και ιδίως εκείνα που σχετίζονται με το ανθρώπινο δυναμικό.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

1. Συστήματα Προσλήψεων

- Περιγραφή συστημάτων. Ιστορική Εμπειρία
- Ισχύον σύστημα προσλήψεων
- Συγκριτική προσέγγιση Συστημάτων προσλήψεων

2. Διακρίσεις προσωπικού στη Δημόσια Διοίκηση

- Μόνιμο προσωπικό
- Προσωπικό με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου
- Λοιπές κατηγορίες προσωπικού

3. Υπαλληλική Σχέση και Σταδιοδρομία

- Κατηγορίες – Κλάδοι – Προσόντα Διορισμού - Προαγωγές
- Σύστημα Στοχοθεσίας – Νέο Σύστημα Αξιολόγησης με βάση τη στοχοθεσία
- Η διεθνής εμπειρία για το ανθρώπινο δυναμικό

4. Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

- Υποχρεώσεις – Κωλύματα – Περιορισμοί – Άδειες

5. Κινητικότητα

- Τοποθέτηση – Μετακίνηση – Μετάθεση – Απόσπαση – Μετάταξη
- Πρόσβαση Ευρωπαίων πολιτών στις Εθνικές Διοικήσεις

6. Εκπαίδευση

7. Συλλογικές Διαπραγματεύσεις

8. Ηθική Συμπεριφορά Δημοσίων Υπαλλήλων

- Καταπολέμηση της μη-επιτρεπτής συμπεριφοράς των υπαλλήλων
- Πειθαρχικές Διώξεις
- Η διαφθορά ως διεθνές φαινόμενο και η καταπολέμησή της
- Κώδικας Δεοντολογίας
- Πρόσφατα Μέτρα στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση

9. Δημόσιοι Υπάλληλοι και Πολίτες, Προσανατολισμός προς τον πολίτη

- Η Διοίκηση των Πολιτών
- Τα Δικαιώματα των Πολιτών στη Δημόσια Διοίκηση
- Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999)

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δίδεται στους σπουδαστές υλικό της δημόσιας διοίκησης και σχετική νομοθεσία

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ-Μ02: Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : Ν. Μιχαλόπουλος, *Ειδικό Επιστημονικό προσωπικό ΥΠΕΣΔΔΑ*
Θ. Τσέκος, *Διοικητικός Επιστήμονας, Δ/ντής Διεθνούς Κέντρου Δ.Δ*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση της φιλοσοφίας των σύγχρονων πελατοκεντρικών μεθόδων διοίκησης και η εκμάθηση των τεχνικών διασφάλισης της ποιότητας όπως αυτές εφαρμόζονται στις δημόσιες υπηρεσίες. Το μάθημα διεξάγεται με διαλέξεις και εργαστηριακή διδασκαλία.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Διοίκηση Ολικής Ποιότητας και η Δημόσια Διοίκηση

- Η έννοια της ποιότητας
- Η επανάσταση της ποιότητας
- Συγκριτική ανάλυση κύριων θεωρήσεων για τη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Αρχές και πρακτικές υλοποίησης προγραμμάτων Διοίκησης Ολικής Ποιότητας

- Οι αρχές της υλοποίησης προγραμμάτων Διοίκησης Ολικής Ποιότητας
- Έλεγχος ποιότητας
- Διασφάλιση ποιότητας
- Πρότυπα ποιότητας

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Διοίκηση αλλαγών και Διοίκηση Ολικής Ποιότητας

- Η έννοια της αλλαγής στη διοίκηση
- Μορφές αντίδρασης και αντίστασης
- Από την αυξητικού τύπου αλλαγή στην αλλαγή βάσει της ποιότητας

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εθνικά βραβεία ποιότητας

- Η θεσμοθέτηση των εθνικών βραβείων ποιότητας
- Οι αρχές οικοδόμησης των εθνικών βραβείων ποιότητας

- Σύγκριση των βασικών εθνικών βραβείων ποιότητας

Ε' ΕΝΟΤΗΤΑ

Το ευρωπαϊκό όραμα της ποιότητας

- Η φιλοσοφία και οι αρχές του ευρωπαϊκού οράματος της ποιότητας
- Το Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης
- Τα κριτήρια και υποκριτήρια
- Παραδείγματα

Ζ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Από τη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας στην οργανωτική μάθηση

- Η έννοια της μάθησης
- Η αμφίσημη υπόσταση της οργανωτικής μάθησης
- Μαθαίνουν οι δημόσιες υπηρεσίες
- Μηχανισμοί μάθησης
- Διοίκηση γνώσης και δημόσια διοίκηση

3.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- L. Gaster, *Quality in Public services*, Open University Press, 1995
- C. Morgan S. Mnrgatroyd, *Total Quality Management in the Public Sector*, Open university Press, 1997
- OECD, *Responsive Government*, OECD, Paris, 1996
- S. Cohen, *Total Quality management in Government: A practical guide for the real world*, Jossey - Bass, 1993
- D. Hunt, *Quality management for government*, ASQC Quality Press 1993
- A Halachmi, *Performance and Quality measurements in Government: Issues and experiences* Chatelaine Press 1999

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ – Μ03: ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Π. Καρκατσούλης, Ειδικός Επιστήμονας ΥΠΕΣΔΔΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η πληροφόρηση και κατανόηση των σταδίων της νομοπαρασκευαστικής και κανονιστικής διαδικασίας σε δύο στιγμές της: Όπως ισχύει σήμερα και όπως θα (πρέπει να) ισχύσει στο μέλλον. Η εξέταση της νομοπαραγωγικής και κανονιστικής διαδικασίας θα εστιαστεί στις λειτουργίες που ασκούνται σήμερα (και τις δομές που τις εξυπηρετούν). Αυτές θα εξεταστούν υπό το πρίσμα των νέων εξελίξεων που προσκομίζει η κανονιστική μεταρρύθμιση με σκοπό την κατοχύρωση της καλής ποιότητας των ρυθμίσεων. Η συγκριτική θεωρητική ανάλυση θα συνοδεύεται από την παρουσίαση των ισχυόντων στην Ε.Ε. και τη χώρα μας καθώς και με την σκιαγράφηση μιας οριζόντιας πολιτικής για τη διασφάλιση της ποιότητας των κανονιστικών ρυθμίσεων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

«Ρύθμιση» και «Απόφαση» στον δημόσιο τομέα.

- Η σημασία των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων για το διοικητικό γίγνεσθαι.
- Ομοιότητες και διαφορές στη λήψη των αποφάσεων μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών οργανώσεων.

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ποιότητα των Κανονιστικών Ρυθμίσεων.

- Πολιτικοί, νομικοί και οικονομικοί παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα των κανονιστικών ρυθμίσεων
- Μέθοδοι και διαδικασίες διασφάλισης της καλής ποιότητας των κανονιστικών και των νομοθετικών ρυθμίσεων

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η εξέλιξη της κανονιστικής μεταρρύθμισης.

- Η κανονιστική μεταρρύθμιση ως οριζόντια δημόσια πολιτική

- Η κανονιστική μεταρρύθμιση ως τμήμα των διοικητικών μεταρρυθμίσεων.
- Από την «απορρύθμιση» στην «κανονιστική μεταρρύθμιση» και την «κανονιστική διακυβέρνηση»
- Οι αρχές και η μεθοδολογία της κανονιστικής μεταρρύθμισης

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Τα μέσα της κανονιστικής μεταρρύθμισης.

- Η ανάλυση των κανονιστικών επιπτώσεων.
- Η απλούστευση των διαδικασιών.
- Η κωδικοποίηση.
- Η εναρμόνιση.

Ε' ΕΝΟΤΗΤΑ

Τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις της κανονιστικής μεταρρύθμισης στην επιστήμη και την πολιτική.

- Στο δίκαιο
- Στη νομοπαραγωγική διαδικασία
- Στην πολιτική
- Στην οικονομία

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Posner, R. A., *Economic Analysis of Law*, 2^η έκδ., Toronto 1977.
- Stigler, G. J., The theory of Economic Regulation, στο: *Bell Journal of Economics and Management Science*, Τόμ. 2, Spring 1971, σσ. 3-21.
- Anthony Downs, *Οικονομική Θεωρία της Δημοκρατίας*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1990.
- Estache, A. & Martimort, D., *Politics, Transaction Costs, and the Design of Regulatory Institutions*, www.worldbank.com.
- Hood, C. (et als.), *Regulation inside Government: Waste-Watchers, Quality Police and Sleaze-Busters*, Oxford University Press, Oxford 1999.
- Noll P., *Gesetzgebungslehre*, Reinbek, Hamburg 1973,
- Scott, J., *The second generation of regulatory reforms*, εισήγηση στο IMF Conference 8-9 November 1999, www.oecd.org.
- OECD/PUMA, *Regulatory Policies in OECD Countries. From Intervention to Regulatory Governance*, PUMA/REG (2001)10, 21-Nov-2001.
- OECD, *Administrative Simplification- Practices and Strategies in OECD-Countries* [GOV/PUM/REG (2002)4].
- The Cabinet Office Regulatory Impact Unit, *Good Policy Making: A Guide to Regulatory Impact Assessment*, London 1999.
- Fricke, P. & Hugger, W., Test von Gesetzentwuerfen - Teil 2: Experimentelle Methoden zur Unterstuetzung der Rechtssetzungspraxis, στο: *Speyerer Forschungsberichte* 12/1980, σσ. 1-124.
- Καρκατσούλης, Π., *Η Νομοθέτηση ως Επιστήμη. Προλεγόμενα σε μια συστημική θεωρία της Νομοθέτησης*, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1990

- Καρκατσούλης, Π., Η “κανονιστική μεταρρύθμιση» ως ουσία και διαδικασία λήψης αποφάσεων, στο: Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών, Διοίκηση και Σύνταγμα, Α.Ν. Σάκκουλας, 2002.
- Luhmann, N., *Das Recht der Gesellschaft*, Suhrkamp, Frankfurt 1993.
- “Mandelkern Report on Better Regulation”, www.europa.eu.int.

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ-Ε02: ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: *Χ. Ντουχάνης, Πάρεδρος του ΣτΕ.*
Β. Ανδρουλάκης, Πάρεδρος του ΣτΕ.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η απόκτηση από τους σπουδαστές των δεξιοτήτων και εμπειριών, που θα τούς επιτρέψουν να αναπτύσσουν νόμιμη διοικητική δραστηριότητα ως υπάλληλοι του Ελληνικού Δημοσίου ή άλλων φορέων δημόσιας εξουσίας (ν.π.δ.δ.).

Το εργαστήριο στοχεύει στην εξοκείωση των σπουδαστών με την τεχνική έκδοσης νομίμων διοικητικών πράξεων, τόσο από πλευράς τυπικών προϋποθέσεων (προπαρασκευαστικές ενέργειες, γνωμοδοτήσεις, κανόνες λειτουργίας συλλογικών οργάνων, κλήση του διοικουμένου σε ακρόαση και, γενικά, ουσιαδείς τύποι της διαδικασίας), όσο και από πλευράς ορθής ερμηνείας και εφαρμογής του νόμου (νομιμότητα και επάρκεια αιτιολογίας, ορθή χρήση διακριτικής ευχέρειας κ.λπ.), καθώς και της διενέργειας νόμιμων υλικών πράξεων.

Αποσκοπείται, ειδικότερα, να μην ανατρέπεται από τα δικαστήρια και να μη θεμελιώνει την αστική ευθύνη του Δημοσίου η διοικητική δραστηριότητα των σπουδαστών, υπό την ιδιότητά τους ως δημοσίων υπαλλήλων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Το εργαστήριο πραγματοποιείται με την παρουσίαση και μελέτη υποθέσεων που εκκρεμούν στο Συμβούλιο της Επικρατείας, (ή που «κατασκευάζονται» εν μέρει από τους εισηγητές) οι οποίες αναδεικνύουν διάφορες μορφές διοικητικής πρακτικής και των συνηθισμένων πλημμελειών της.

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Παρουσίαση και Μελέτη Πρώτης Υπόθεσης.

Το θέμα που αναπτύσσεται ανακύπτει από τις παρακάτω νομοθεσίες:

- Επαγγελματική δραστηριότητα των διοικουμένων
- Διοικητικές άδειες
- Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης
- Έλεγχος

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Παρουσίαση και Μελέτη Δεύτερης Υπόθεσης.

Το θέμα που αναπτύσσεται ανακύπτει από τις παρακάτω νομοθεσίες:

- Οικονομική Διοίκηση
- Διαγωνισμοί (προμήθειες, υπηρεσίες, δημόσια έργα)
- Διακηρύξεις
- Προσυμβατικό στάδιο
- Εκτέλεση διοικητικής σύμβασης

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Παρουσίαση και Μελέτη Τρίτης Υπόθεσης.

Το θέμα που αναπτύσσεται ανακύπτει από τις παρακάτω νομοθεσίες:

- Περιβάλλον
- Χωροταξία – πολεοδομία
- Δάση
- Περιβάλλον και ανάπτυξη

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Παρουσίαση και Μελέτη Τέταρτης Υπόθεσης.

Το θέμα που αναπτύσσεται ανακύπτει από τις παρακάτω νομοθεσίες:

- Φόροι, δασμοί, κοινωνικοασφαλιστικές εισφορές, χρηματικά βάρη διοικουμένων.
- Προϋποθέσεις
- Είσπραξη – αναγκαστική εκτέλεση.

Ε' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Σύνθεση - Συμπεράσματα

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Καταρτόνται συγκεκριμένοι φάκελοι από τους εισηγητές, οι οποίοι περιέχουν τα έγγραφα μιας υπόθεσης με την αναγκαία για το χειρισμό της νομοθεσία.

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ-Μ04:ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ(PROJECT MANAGEMENT)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χ. Διαμαντόπουλος, Δρ. Παν/μίου Φιλαδέλφειας ΗΠΑ, Διοικητικός Επιστήμονας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους σπουδαστές με τα απαραίτητα τεχνικά εργαλεία που αφορούν στη Διοίκηση Έργου. Επιπλέον δε να τους περιγράψει το λογικό υπόβαθρο και πλαίσιο που συνιστούν την φύση και τον χαρακτήρα της Διοίκησης Έργου, όπως αυτή εμφανίζεται στην εμπειρική πραγματικότητα της διοικητικής οργανωσιακής ζωής.

Σήμερα καθετί πολύπλοκο επιτελείται με την μορφή Έργου. Η λογική, η μεθοδολογία, οι τεχνικές της Διοίκησής του και τα προβλήματά της, καθώς και η σύγκρισή τους με την Παραδοσιακή Οργάνωση αποτελούν το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος αυτού.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στη Διοίκηση Έργου

- Εννοιολογικός προσδιορισμός του όρου
- Κύκλος ζωής έργου - σύνθετα έργα
- Μελέτη Περίπτωσης

Καθορισμός Σκοπών και Στόχων

- Χαρακτηριστικά σκοπών και στόχων
- Στόχοι και φάσεις έργου
- Συνοχή Στόχων και Έργου
- Μελέτη Περίπτωσης

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Μελέτη σκοπιμότητας- Επιλογή Έργου- Λήψης Αποφάσεων

- Πληροφορία και κόστος Μελέτης Σκοπιμότητας
- "Δένδρο Απόφασης" και Εκτίμηση Έργου
- Ανάλυση "Κόστος- Όφελος" Έργου
- Επιλογή Έργου και Λήψη Απόφασης υπό καθεστώς "Βεβαιότητας- Risk- Αβεβαιότητας"
- Προγραμματισμός πόρων - Λογιστική Έργου –Προσδιορισμός Εσωτερικού Κόστους με βάση την Κατηγορία Δαπάνης, Υπολογισμός Μέσω Λειτουργικού Κόστους Ανά Εργαζόμενο, Υπολογισμός Εσωτερικού Κόστους ανά Δράση / Έργου
- Χρηματοροές και Πηγές Χρηματοδότησης

- Μετρήσεις: Δείκτες Παρακολούθησης / Εξέλιξης, Δείκτες Πραγματοποίησης, Δείκτες Αποτελέσματος, Κλίμακες, Προβλήματα
- Μελέτη Περίπτωσης

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Δομικό καθεστώς: Οργάνωση "Πλέγμα"

- Διαφορά από την κλασσική διευθέτηση των έργων
- Ανάλυση και επεξήγηση του υποδείγματος
- Πλεονεκτήματα- Μειονεκτήματα

Ομάδες Έργου

- Σκοπός των ομάδων έργου- σχηματισμός
- Πλεονεκτήματα
- Το πρόβλημα των συλλογικών αποφάσεων:"Groupthink"
- Μέγεθος των ομάδων
- Χαρακτηριστικά επιτυχημένων και αποτυχημένων ομάδων
- Ο ρόλος του Δ/ντή Έργου ως ηγέτης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Information Systems Introduction into practice, I.Apostolakis, Tempus IB-JEP-14347,BG,2001
- Evaluation of the application of the TNO method in service companies, M. Piekaar, TNO publication, 1990
- Management Information Systems, K.C. Laudon – J.P.Laudon, Pentice Hall, 1996
- Μεθοδολογία κατάρτισης σχεδίων δράσης για την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, Κ. Βασιλείου (Επιβλ. Ι. Αποστολάκης - Α. Σαπουνάκης), ΕΣΔΔ, 2002
- Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling, Harold Kerzner Publisher : Wiley John & Sons, 1999
- Διοικητικός Προγραμματισμός Έργων Πληροφορικής, Κιουντούζης Ε., Εκδόσεις Σταμούλης, 1991
- Προγραμματισμός Έργων, Τρυπιά Μ., Εκδόσεις Παπαζήση, 1977
- Microsoft Project 98 βήμα – βήμα, Catapult, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, 1998
- Διοίκηση-Διαχείριση Έργου, Α Δημητριάδης, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling, Harold Kerzner Publisher : Wiley John & Sons, 1999
- J. S. Pennypacker and J. R. Adams. The principles of project management,1997
- T. Daninson Frame, Project Management Competence: Building key skills for individuals, Teams and organizations, 1998
- Β. Φίλιου, Στρατηγική Διοίκηση των επιχειρήσεων, Interbooks, 1991
- Galbreith & Schendel D., An empirical Analysis of strategy types, Strategic Management Journal Vol. 4
- Kotler P., Marketing Management,Prentice-Hall Inc. 6th Ed.,1988

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ-Ε03: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΟΥ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Μ. Καβράκος, Διευθυντής ΔΕΑΒ

Α. Μηλάτος, ΓΥΣ Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Γ. Μιαούλης, Εκπαιδευτικός Δ/θμιας

Θ. Οικονόμου, Δ.Α Κοινωνίας της Πληροφορίας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με το εργαλείο (MS-Project) μέσα από την χρήση του για το σχεδιασμό, τον έλεγχο και την παρακολούθηση ενός έργου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Καθορισμός σκοπών - στόχων και Σχεδιασμός Έργου

Φάσεις και κύκλος ζωής έργου, Πληροφοριακό Σύστημα έργου, Τεχνικές παρακολούθησης έργου, Δίκτυο έργου

Χρονικός Προγραμματισμός

Προσδιορισμός δραστηριοτήτων (*Activity definition*), Τυπολογία δραστηριοτήτων, Προσδιορισμός ακολουθίας δραστηριοτήτων (*Activity sequencing*), Εκτίμηση χρονικής διάρκειας (*Activity duration estimating*), Ανάπτυξη χρονοδιαγράμματος (*Schedule development*), Έλεγχος χρονοδιαγράμματος (*Schedule control*), το Διάγραμμα Gantt, Διάρθρωση εργασιών, Χρονική συσχέτιση εργασιών, Χρόνοι προπορείας, υστέρησης, ολίσθησης, Το διάγραμμα PERT

Προγραμματισμός Πόρων

Προγραμματισμός αναγκαίων πόρων (*Resource planning*), Κοστολόγηση (*Cost estimation*), Κατάρτιση προϋπολογισμού κόστους (*Cost budgeting*), Έλεγχος κόστους (*Cost control*), Προγραμματισμός πληρωμών (*Cost planning*), Μηχανισμοί διασφάλισης ποιότητας (*Quality assurance*), Ποιοτικός έλεγχος (*Quality control*), Καμπύλη απασχόλησης πόρων και χρήση ημερολογίων, Επίλυση συγκρούσεων πόρων

Έλεγχος και Παρακολούθηση Έργου

Εγκαθίδρυση γραμμής βάσης, Παρακολούθηση προόδου έργου, Σύγκριση γραμμής βάσης με πραγματικά δεδομένα, Διασύνδεση υποέργων σε ένα ενιαίο σύνολο έργου, Χειρισμός πολλών έργων, Χρήση κοινής δεξαμενής πόρων

Μελέτη περίπτωσης με χρήση του MS- PROJECT

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Επιχειρησιακή Στρατηγική, Π.Γ. Ευθυμόγλου, Θεσσαλονίκη, 1990
- Προγραμματισμός Δράσεως Επιχειρήσεων, Π.Α.Κιόχος – Γ. Παπανικολάου, Εκδόσεις Σταμούλης, 1999
- Προδιαγραφές Σύνταξης Επιχειρησιακού Σχεδίου, Ι.Αποστολάκης, Υπουργείο Εσωτερικών, 1995
- Information Systems Introduction into practice, Ι.Αpostolakis, Tempus IB-JEP-14347,BG,2001
- Evaluation of the application of the TNO method in service companies, M. Piekaar, TNO publication, 1990
- Management Information Systems, K.C. Laudon – J.P.Laudon, Pentice Hall, 1996
- Επιχειρησιακό Σχέδιο ΕΚΔΔ στην Κοινωνία της Πληροφορίας, Συντ. Ι. Αποστολάκης-Α. Παπαστυλιανού, 2001
- Μεθοδολογία κατάρτισης σχεδίων δράσης για την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, Κ. Βασιλείου (Επιβλ. Ι. Αποστολάκης - Α. Σαπουνάκης), ΕΣΔΔ, 2002
- Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling, Harold Kerzner Publisher : Wiley John & Sons, 1999
- Διοικητικός Προγραμματισμός Έργων Πληροφορικής, Κιουντούζης Ε., Εκδόσεις Σταμούλης, 1991
- Επιχειρησιακή Έρευνα , Μπότσαρη Χ., Μέθοδοι & Προβλήματα, 1981
- Προγραμματισμός Έργων, Τρυπιά Μ., Εκδόσεις Παπαζήση, 1977
- Microsoft Project 98 βήμα – βήμα, Catapult, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, 1998
- Διοίκηση-Διαχείριση Έργου, Α Δημητριάδης, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling, Harold Kerzner Publisher : Wiley John & Sons, 1999
- Στρατηγικός Σχεδιασμός Επιχειρήσεων, Τσακλαγκάνου
- Στρατηγικός Σχεδιασμός Marketing, Jain , 2000
- The principles of project management, J. S. Pennypacker and J. R. Adams. 1997
- Project Management Competence: Building key skills for individuals, Teams and organizations, T. Daninson Frame, 1998
- Στρατηγική Διοίκηση των επιχειρήσεων, Β. Φύλιου, Interbooks, 1991
- An empirical Analysis of strategy types, Galbreith & Schendel D., Strategic Management Journal Vol. 4
- Marketing Management, Kotler P., Prentice-Hall Inc. 6th Ed.,1988

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε τέσσερα τμήματα σπουδαστών

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ-Ε04:ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ε. Κανδηλώρου, *Λέκτορας Ο.Π.Α*
 Α. Παπαστυλιανού, *Σύμβ. Σπουδών ΕΚΔΔ/ΙΝΕΠ*
 Χ. Πιερράκου, *Στατιστικός ΥΠ.ΑΝ.*
 Κ. Ρόντος, *Στέλεχος Ε.Σ.Υ.Ε.*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στο μάθημα γίνεται μια εισαγωγή στις Στατιστικές Λήψης Απόφασης. Συγκεκριμένα, περιγράφεται η μεθοδολογία λήψης αποφάσεων δίνοντας έμφαση στην διαδικασία συλλογής, ελέγχου και μετασχηματισμού των δεδομένων αφενός και αφετέρου στην ερμηνεία των Στατιστικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν την χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στη Στατιστική Λήψη Αποφάσεων

Εισαγωγή στη Λήψη Αποφάσεων. Εφαρμογή Μεθοδολογιών Στατιστικής Συμπερασματολογίας και λήψης αποφάσεων στη Δημόσια Διοίκηση

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στο Στατιστικό πακέτο SPSS

Γ-Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Στατιστική Παρουσίαση Δεδομένων

- Παρουσίαση δεδομένων και Στατιστικοί έλεγχοι Δεδομένων: Πίνακες Συχνότητας, Διαγράμματα Ελέγχου κ.λπ.
- Στατιστικά Μέτρα
- Διαγράμματα
- Πίνακες Παρουσίασης
- Αναφορές

Ε-Ζ' ΕΝΟΤΗΤΑ *

Στατιστική Συμπερασματολογία με χρήση του SPSS

- Έλεγχος κανονικότητας
- Εκτίμηση μέσου
- Εκτίμηση διαστήματος εμπιστοσύνης για το μέσο
- Έλεγχος μέσης τιμής
- Έλεγχος ανεξαρτησίας δύο μεταβλητών
- Έλεγχος συμφωνίας ή ασυμφωνίας δύο μεταβλητών
- Έλεγχος δύο μέσων τιμών: Παραμετρικές και μη παραμετρικές διαδικασίες

- One Way Analysis of Variance Ανάλυση Διασποράς
- Πίνακας Συσχέτισης δύο μεταβλητών. Συντελεστές συσχέτισης. Γραμμική παλινδρόμηση.

* Θα γίνει συνοπτική παρουσίαση

Η' ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. **Εισαγωγή στη Στατιστική θεωρία και Ασκήσεις**, Κολύβα Μαχαίρα, Εκδόσεις Ζήτη, 1999
2. **Design and Analysis of Experiments**, Douglas C. Montgomery, Εκδόσεις John Willey & Sons, 1995
3. **Statistics for Research** Dowdy, Shirley, 1993
4. **Ανάλυση Δεδομένων με τη Βοήθεια Στατιστικών πακέτων**, Χατζηπαντελής, Εκδόσεις Ζήτη, 1998
4. **Simple Guide to SPSS Win 8.0 & 9.0**, Kirkpatrick, 2000
5. **Doing Data Analysis with SPSS 10.0**, Carver, 2000
7. **Επίσημα εγχειρίδια της SPSS, 2000**
8. **Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων στην Υγεία**, Ι.Αποστολάκης, Α.Καστανιά, Χ.Πιερράκου, Εκδόσεις Παπαζήση, 2003

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε τέσσερα τμήματα σπουδαστών

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ-Μ05: Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ.
ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Α. Μήτρου, Νομικός Σύμβουλος επί θεμάτων πληροφορικής Παν/μιο Αθηνών

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Είναι ένα εισαγωγικό μάθημα σε Νομικά και κανονιστικά θέματα που αναδύονται στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Στόχο έχει αφενός να ενημερώσει σε επιμέρους νομικά θέματα και αφετέρου να θίξει πιθανά προβλήματα που μπορεί να ανακύψουν.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στα θεσμικά και νομικά ζητήματα που θέτει η ΚτΠ (επάρκεια υφιστάμενου νομικού πλαισίου, ρυθμιστικά και ερμηνευτικά προβλήματα). Δίκαιο πληροφορικής ή/και δίκαιο της πληροφορίας. Συνταγματικές αναφορές της ΚτΠ. Δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα. Δικαίωμα συμμετοχής στην ΚτΠ-Υ ποχρέωσεις της Πολιτείας.

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Νομικά ζητήματα της ηλεκτρονικής διοίκησης/διακυβέρνησης (ηλεκτρονική επικοινωνία- ηλεκτρονικές διοικητικές πράξεις κλπ.). Η προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών στην ΚτΠ. Η προστασία της ιδιωτικότητας και των προσωπικών πληροφοριών στην ΚτΠ.

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Δημοκρατικοί θεσμοί και δικαιώματα στην ΚτΠ («Teledemocracy»- ηλεκτρονική διεξαγωγή εκλογών και ψηφοφοριών e-citizen, net-izen, e-debate). Το πρόβλημα της εφαρμογής των νομικών κανόνων στην ΚτΠ.

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Όργανα (Εθνικά και Διεθνή) και Ρυθμιστικές Αρχές σχετικές με την ΚτΠ (π.χ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΕΕΤΤ, Αρχή Προστασίας Δεδομένων, Εθνική Επιτροπή Ηλεκτρονικού Εμπορίου κλπ.): Οργάνωση, αποστολή, αντικείμενο.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. “The Greek Law on the Protection of Personal Data” in “Scientific and Technological Developments and Human Rights” by Linos – Alexander Sicilianos and Gavouneli Maria (eds.), Mitrou L., Sakkoulas Publishers, 2001
2. Privacy and Transparency: A difficult conciliation in “Scientific and Technological Developments and Human Rights” by Linos – Alexander

- Sicilianos and Gavouneli Maria (eds.), Alivizatos N. C., Sakkoulas Publishers , 2001
3. e-Europe, An Information Society for All. Communication on a Commission Initiative for the Special European Council of Lisbon, 23 and 24 March 2000. 8/12/1999. Available at: <http://europa.eu.int/comm/dg13/eeurope/home.htm>
  4. “Infrastructure and Private sector Productivity” OECD Economic Studies 16, Ford, R. and Poret P.,1991.
  5. Greece in the Information Society: Strategy and Actions, Greek Prime Minister’s Office, February 1999. Available at: www.primeminister.gr
  6. Cyberlaws for Electronic Government – The Malaysian Experience. Proceedings of paper presentations at the International Symposium on Best Practice in Electronic Government at Shangri-la Hotel, Kuala Lumpur, Kaur H., 8-10 December 1998.
  7. A vision of the future. , Kilfoyle P., Public Sector IT insight. September 1999, 2:4, pp. 16-18.
  8. Role of Information Technology in Managing Organizational Change and Organizational Interdependence., Malhotra Y., Available at: <http://www.brint.com/papers/change/>, 1993
  9. National Information Infrastructure: Myths, Metaphors And Realities., Malhotra, Y. Al-Shehri A. and Jones J.J., Available at: <http://www.brint.com/papers/nii/>, 1995
  10. Global Network Centricity: Boon or Bane for developing countries. Proceedings of paper presentations at the International Symposium on Best Practice in Electronic Government at Shangri-la Hotel, Mohd T. H., Kuala Lumpur, 8-10 December 1998.
  11. “Basic concepts of Data Protection and New information Technologies” στο «Νομοθετικά προβλήματα προστασίας των προσωπικών πληροφοριών» Διεθνής Διάσκεψη, Pouillet T. Αθήνα , 18-20 Νοεμβρίου 1987, Σάκκουλας 1991
  12. “International Protection of personal Data: Privacy, Freedom of Information or both” in “Scientific and Technological Developments and Human Rights” by Linos – Alexander Sicilianos and Gavouneli Maria (eds.), Sicilianos L.- A., Sakkoulas Publishers , Athens 2001
  13. Reviewing Privacy in an Information Society, S. Simitis, UPRL, 1987
  14. Government's digital plans unheard of – survey. , Wakefield J., 20 May 1999. Available at: <http://www.zdnet.co.uk/news/1999/19/ns-8200.html> , 1999
  15. Electronic government could hamper privacy. , Wakefield J. , Friday, 16 July 1999. Available at: <http://www.zdnet.co.uk/news/1999/28/ns-8916.html> , 1999
  16. “The firm, the Market and the Law” The University of Chicago Press. , Coase R.H. Chicago and London , 1988
  17. «Κατευθυντήριες γραμμές διαχείρισης της Προστασίας της ιδιωτικότητας και των διασυννοριακών ροών των προσωπικών δεδομένων», ΟΟΣΑ, 1980
  18. επεξηγηματικό σημείωμα «Προστασία προσωπικών δεδομένων που χρησιμοποιούνται για πληρωμές και άλλες σχετικές εργασίες», Συμβούλιο της Ευρώπης:Πρόταση Νο R (90) 19, Συμβούλιο της Ευρώπης, 1995
  19. Πρόταση Οδηγίας για το Ηλεκτρονικό Εμπόριο 07/12/1999., Συμβούλιο Υπουργών ΕΕ. , <http://www.gge.gr/08commerce/ekselikseis.htm>
  20. Συνθήκη Σένγκεν στο International Legal Materials 84 (1991)

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ – Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΔ-Ε05: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Α. Αλεξανδρής, *Εκπαιδευτικός Δ/θμιας*
Γ. Αναστασόπουλος, *Εκπαιδευτικός Δ/θμιας*
Β. Κανίδης, *ΥΠΕΠΘ /Υπεύθυνος Πληροφορικής & νέων*
τεχνολογιών Δ/θμιας Εκπαίδευσης
Α. Μπελεχάκη, *Υπεύθυνος Πληροφορικής & νέων*
τεχνολογιών Δ/θμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα σκοπό έχει την εξοικείωση των σπουδαστών με τις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις οι οποίες ενσωματώνουν και στοιχεία πολυμέσων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στις Παρουσιάσεις

- Εισαγωγή στις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις, Παρουσίαση του περιβάλλοντος του PowerPoint, Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης.

Δημιουργία Παρουσιάσεων

- Δουλεύοντας με διαφορετικές μορφές – Πρότυπα
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με τον οδηγό αυτομάτου περιεχομένου
- Δημιουργία νέας παρουσίασης με βάση μια πρότυπη παρουσίαση
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με βάση την κενή παρουσίαση
- Φόντο, Συνδυασμός χρωμάτων διαφάνειας

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή αντικειμένων

- Διαμόρφωση της παρουσίασης (Αντικείμενα κειμένου, clip Art, πινάκων word, Microsoft Graph, Οργανογράμματα, WordArt)

Εισαγωγή ειδικών χαρακτηριστικών

- Υπόδειγμα Διαφανειών, Εισαγωγή συνδέσμων, Ειδικών εφέ

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πολυμέσα

- Δομικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών πολυμέσων
- Εργαλεία επιμέλειας μέσων
- Συμπύεση
- Επίδειξη εισαγωγής – χρήσης εικόνων, ήχων μέσα σε ένα φύλλο slide

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. **Το πρώτο βιβλίο του ελληνικού Powerpoint 2000**, Αικ. Γεωργοπούλου - Κ. Μάλαμας, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
2. **Powerpoint for windows**, Linda Bird, , Εκδόσεις Γκιούρδας, 1999
3. **Special Edition using Powerpoint 2000**, Rutledge, Fuller, Dyck, Que, 2000
Mastering Powerpoint 2000, Κ. Murray, Sybex, 2000* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε τέσσερα τμήματα σπουδαστών

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε τέσσερα τμήματα σπουδαστών

ΓΑ - Σ02: ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΓΑ-Μ06: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

**ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ι. Ψυχάρης, Λέκτορας Περιφερειακής Οικονομικής και Ανάπτυξης,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό αποτελεί συνέχεια και εξειδίκευση του μαθήματος ‘Κρατικός Προϋπολογισμός και Δημόσιο Λογιστικό’ που διδάσκεται κατά την Κοινή Φάση Σπουδών. Έχοντας προσδιορίσει τις βασικές έννοιες και τις λειτουργικές σχέσεις ανάμεσα στον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων και το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, επιδιώκεται τώρα πλέον η εμβάθυνση πάνω σε ειδικά ζητήματα χρηματοδότησης και διαχείρισης δημοσίων πολιτικών.

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η ανάπτυξη του μαθήματος γίνεται σε τρεις ενότητες, εντός των οποίων προβλέπεται να προσκληθούν, όπου χρειαστεί, ειδικοί επιστήμονες και στελέχη της δημόσιας διοίκησης. Ειδικότερα στην ενότητα Α’ θα συμμετέχει ο Π. Κόλλιας, τμηματάρχης δημοσίων επενδύσεων του ΥΠΟΙΟ, στην ενότητα Β’ η Μ. Τριανταφύλλου, προϊστάμενη της μονάδας παρακολούθησης τομεακών Ε.Π. ΚΠΣ και στην ενότητα Γ’ ειδικό στέλεχος του ΥΠΟΙΟ.

Α’ ΕΝΟΤΗΤΑ

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

- Εξειδίκευση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των δημοσίων επενδύσεων
- Ανάλυση των βασικών κατηγοριών δημοσίων επενδύσεων
- Εξειδίκευση του πλαισίου δημοσιονομικής αποκέντρωσης
- Η περιφερειακή κατανομή των δημοσίων επενδύσεων
- Νέες μορφές χρηματοδότησης δημοσίων επενδύσεων και η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
- Διαδικασία χρηματοδότησης έργων εκτός επιχειρησιακών προγραμμάτων

Β’ ΕΝΟΤΗΤΑ

Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

- Εξειδίκευση και ανάλυση του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης κατά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- Διαχείριση, παρακολούθηση, χρηματοδότηση και έλεγχος των συν-χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής
- Σύνταξη Τεχνικών Δελτίων

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Μέθοδοι αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων

- Μέθοδοι αξιολόγησης των προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων
- Ανάλυση κόστους οφέλους (Cost benefit analysis) και οι εφαρμογές της σε διάφορες κατηγορίες έργων (μεγάλα έργα, έργα που δημιουργούν έσοδα, κλπ)

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η ανάπτυξη του μαθήματος θα υποστηριχθεί με τους εξής τρόπους: Πρώτον, με πρωτογενή κανονιστικά κείμενα, όπως νόμους, οδηγίες και κανονισμούς. Δεύτερον, με υλικό που θα αφορά στην ανάλυση περιπτώσεων. Τρίτον, με ειδική βιβλιογραφία για ορισμένα τεχνικά κυρίως θέματα. Το υλικό αυτό θα διανεμηθεί σε έντυπη μορφή.

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ - Σ02: ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΓΔ-Ε06: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΡΓΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Η.Πεχλιβανίδης, Δ/ντης Διοικητικού – Οικονομικού ΕΚΔΔ
Γ. Πατσούρας, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών
Θ. Οικονόμου, Δ.Α Κοινωνίας της Πληροφορίας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στα πλαίσια του μαθήματος γίνεται προσπάθεια για μια ολοκληρωμένη παρουσίαση των συμμετεχόντων στη διαχείριση έργων ΚΠΣ, δίνοντας τις όψεις του τελικού δικαιούχου, της Διαχειριστικής αρχής αλλά και του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α-Γ' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το μάθημα αφού παρουσιάσει την κεντρική διαχείριση έργων του ΚΠΣ (ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ), δίνει στη συνέχεια μια προσέγγιση της όψης της διαχείρισης από τη μεριά των Διαχειριστικών αρχών.

Δ'-Η' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Στοχεύει να δώσει ένα case study για την κατάρτιση και διαχείριση προϋπολογισμού έργων στα πλαίσια του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης από τον τελικό δικαιούχο. Συγκεκριμένα περιλαμβάνει :

- α) την ανάλυση των προδιαγραφών της κατάρτισης και διαχείρισης Προϋπολογισμού έργων. Η ανάλυση θα γίνει με την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών.
- β) το σχεδιασμό της δομής μιας εφαρμογής – Βάσης Δεδομένων (MS Access 2000) με την οποία μπορεί να υποστηριχθεί η διαχείριση έργων του Γ' Κ.Π.Σ.
- γ) τη δημιουργία των αναγκαίων πινάκων με ενδεικτικά δεδομένα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ' Κ.Π.Σ.
- δ) την παρουσίαση μιας ολοκληρωμένης εφαρμογής

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. **An Introduction to Database Systems**, C. J. Date, Addison-Wesley Publ., 1994
2. **Extending the database relational model to capture more meaning**, E.F. Codd, Acm Tods 4, 1979
3. **Business Analysis with Excel**, Conrad Carlberg ,Que, 1995
4. **Mastering Ms Access 2000 Development**, Alison Balter ,SAMS, 1999
5. **Ms Access 2000 - Fundamentals with Visual Basic for Applications**, Evan Callachan, Microsoft Press, 1999.

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε τέσσερα τμήματα σπουδαστών

ΓΔ - Σ02: ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΓΔ-Μ07:ΚΡΑΤΙΚΟΣ- ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Θ. Σακκάς, Διευθυντής Υπ. Οικονομικών

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με την οικονομική λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών, με την κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού, καθώς και με όρους που άπτονται των οικονομικών δοσοληψιών και του δημόσιου λογιστικού.

Η διδασκαλία θα έχει σεμιναρικό χαρακτήρα και όπου είναι δυνατόν εργαστηριακό με την επίδειξη στοιχείων, καταστάσεων, δικαιολογητικών και του τρόπου εμφάνισης στα έγγραφα και κείμενα Δημοσίων Υπηρεσιών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Αρχές κοινοτικού και εθνικού προϋπολογισμού

- Ανάλυση προϋπολογισμών
- Σύγκριση κοινοτικού και εθνικού προϋπολογισμού
- Επιπτώσεις από την μη εφαρμογή των προϋπολογισμών

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Κατάρτιση και εκτέλεση εθνικού προϋπολογισμού

- Χρόνος κατάρτισης, υποβολής και ψήφισης
- Τεχνικές κατάρτισης
- Έγκριση δαπανών και δικαιολογητικών
- Εσωτερικός έλεγχος προϋπολογισμού
- Αποστολή για έλεγχο από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους(Γ.Λ.Κ) και το Ελεγκτικό Συνέδριο

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Σύστημα ελέγχου των δαπανών και έσοδα του προϋπολογισμού

- Όργανα ελέγχου
- Τρόποι ελέγχου
- Διαδικασία ελέγχου
- Έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού- φορολογικά- μη φορολογικά έσοδα

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Κατάρτιση κοινοτικού προϋπολογισμού

- Τρόπος κατάρτισης κοινοτικού προϋπολογισμού
- Συμμετοχή του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών

Ε' ΕΝΟΤΗΤΑ

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων

- Ίδρυση του ταμείου
- Σκοπός και στόχοι του ταμείου
- Χρηματορροές
- Έλεγχος του ταμείου

ΣΤ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Έλεγχος των δαπανών των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής

- Σύστημα ελέγχου. Γίνεται αναφορά κυρίως στο τρίτο επίπεδο ελέγχου των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής που εφαρμόζεται στη χώρα μας κατά την υλοποίηση του Γ' Κ.Π.Σ

Ζ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Δημόσιο χρέος

- Ιστορική Αναδρομή
- Δημιουργία του Δημόσιου Χρέους
- Καταπτώσεις εγγυήσεων- Έλλειμμα
- Υποχρεώσεις του συμφώνου σταθερότητας

Η' ΕΝΟΤΗΤΑ

Δημόσιος Υπόλογος

- Πληρωμές Δαπανών μέσω υπολόγων
- Ευθύνες- Απαλλαγή

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δ.Καράγεωργα: *"Οι Δημοσιονομικοί Θεσμοί"*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1981
- Θ.Γεωργακόπουλος: *"Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική"*, Εκδόσεις Ε.Μπένου, Αθήνα 1997
- Γ.Προβόπουλου: *Ελληνικοί Δημοσιονομικοί Θεσμοί*, Εκδ.Σάκουλα, Αθήνα 1983
- Γ.Προβόπουλου: *Δημοσιονομική Θεωρία-Δημοσιονομικό Δίκαιο*, Εκδ.Σάκουλα, Αθήνα 1993
- Κρατικός Προϋπολογισμός 2002, Εισηγητική Έκθεση Ν.Χριστοδουλάκη Υπουργού Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, Αθήνα 2001.
- Δ.Κόρσου *Δημόσιο Λογιστικό Σάκκουλας Αθήνα 1991*
- Δ.Σολδάτου Το Δημόσιο Λογιστικό Μ. Δημοπούλου Θεσσαλονίκη 1992
- Α.Γκουζή *Δημόσιο Λογιστικό Σάκκουλας Αθήνα 1996*

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ - Σ02: ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΓΔ-Μ08: ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Α. Ρομπόλη, *Λέκτορας Ε.Μ.Π.*,
 Ηλ. Τατσιόπουλος, *Αν. Καθηγητής ΕΜΠ*
 Β. Χατζόπουλος, *Δικηγόρος, Λέκτορας Παν. Θράκης*
ΥΝΔΙΔΑΣΚΩΝ : Ι. Τσέλλιος, *Στέλεχος Γ.Γ.Εμπορίου ΥΠΙΑΝ*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η κατάρτιση των σπουδαστών σε θέματα σχετικά με τις προμήθειες του Δημόσιου Τομέα. Η εξοικείωση τους με εργαλεία θεωρητικής και εμπειρικής ανάλυσης τους επιτρέπει, να χειριστούν αποτελεσματικά, τόσο τους πόρους όσο και τις πολιτικές που αφορούν στις συγκεκριμένες δαπάνες Με δεδομένο το εύρος των συναλλαγών του Δημοσίου, στόχος είναι επίσης να εξοικειωθούν με την πρακτική που ακολουθεί η Δημόσια Διοίκηση στον τομέα αυτό και ειδικότερα με τις διαδικασίες υλοποίησης των προμηθειών και με τη σύναψη σχετικών συμβάσεων μέσω της μελέτης συγκεκριμένων περιπτώσεων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Κατά την διάρκεια των μαθημάτων ,αναπτύσσονται θέματα που αφορούν τις κρατικές αγορές και γίνεται αναφορά στην πρακτική της Διοίκησης στον τομέα των προμηθειών

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Προμηθειών

- Γενικές αρχές και όργανα, σύμφωνα με το εθνικό και το κοινοτικό δίκαιο
- Διεξαγωγή και κατακύρωση των διαγωνισμών – προστασία των διαγωνιζομένων από τυχόν αυθαιρεσίες του αναθέτοντος φορέα
- Η διενέργεια κρατικών προμηθειών σε παγκόσμιο επίπεδο: το σύστημα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Δημόσιες Πολιτικές Προμήθειες

- Οι προμήθειες ως εργαλεία άσκησης δημοσίων πολιτικών (δημοσιονομική, βιομηχανική, εμπορική, τεχνολογική)
- Διεθνείς εξελίξεις – ενιαία αγορά
- Αξιοποίησης των παραγωγικών πόρων / προμήθειες
- Η συμβολή των προμηθειών του Δημοσίου
- Τομέας στην ανάπτυξη της Βιομηχανίας : Η ελληνική Περίπτωση (1980 – 1995)

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Διοίκηση Προμηθειών

- Στρατηγική διοίκηση και προμήθειες
- Οργάνωση οργανισμού και προμήθειες

- Κριτήρια επιλογής και ανάθεσης προμηθειών

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πρακτική της Διοίκησης στον Τομέα των Προμηθειών

- Δομή προκήρυξης – γενικό και ειδικό μέρος
- Απαραίτητα δικαιολογητικά – Εγγυήσεις
- Διενέργεια διαγωνισμού – Αξιολόγηση προσφορών
- Κατακύρωση – Σύναψη σύμβασης
- Εκτέλεση σύμβασης
- Ενστάσεις – Προσφυγές
- Ενιαίο Πρόγραμμα Κρατικών Προμηθειών
- Ενδεικτικά παραδείγματα
- Σύγχρονα Συστήματα Προμηθειών

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- A)- Μάρδας Δ., (1999), *Τα Οικονομικά των Προμηθειών του Δημοσίου*, (Θεσσαλονίκη: Ζυγός).
- Arrowsmith S., & Davies A., Editors, (1998), *Public Procurement: Global Revolution*, (London: Kluwer Law).
  - Arrowsmith S., Linarelli J., Wallace D., (2000), *Regulation Public Procurement: National and International Perspective*, edited by Arrowsmith S.
  - Joucour Y. K. Penaud P., (2000), *L'Achat Public*, (Paris: Editions d' Organisation
  - Thomas M., (1992), *Gestion des stocks par MCPN*, (Paris: Puf)
- B) Οδηγία 93/36 περί σύναψης συμβάσεων δημοσίων προμηθειών
- Π.Δ. 370/95 – προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί κρατικών προμηθειών προς την Οδηγία 93/36
- Ν. 2286/95 περί κρατικών προμηθειών
- Π.Δ. 394/96 – Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου
- Οδηγία 92/50 περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών
- Π.Δ. 346/98 – προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών προς την Οδηγία 92/50
- Ν. 2362/95 (άρθρα 79 έως και 85) περί δημοσίου λογιστικού
- Οδηγία 97/52 περί τροποποίησης των Οδηγιών 92/50 και 93/36
- Γνωμοδότηση αρ. 223/97 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους – περί των εφαρμοστέων διατάξεων για την προμήθεια ειδών πληροφορικής
- Ν. 2522/97 περί δικαστικής προστασίας κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και υπηρεσιών σύμφωνα με την Οδηγία 89/665
- Π.Δ. 113/92 – ρύθμιση θεμάτων για την εφαρμογή κοινοτικών προγραμμάτων ή μέτρων τεχνικής βοήθειας

Σημείωση: Δίδεται το υλικό των ενοτήτων υπό μορφή σημειώσεων

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ - Σ03: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΓΔ-Μ09: ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δ. Α. Σωτηρόπουλος, Επίκ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση της διαμόρφωσης και υλοποίησης των μέτρων δημόσιας πολιτικής, δηλαδή των αποφάσεων που ρυθμίζουν επιμέρους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Θεωρητικά, η δημόσια πολιτική βρίσκεται στην τομή των συνόλων κοινωνίας και κράτους. Παραδοσιακά, η δημόσια πολιτική επηρεάζεται από τις κρατικές και κοινωνικές δομές, καθώς και τις αντίστοιχες πολιτικές και διοικητικές ελίτ και τις συγκρουόμενες κοινωνικές ομάδες. Σήμερα δε, σε μια ανοικτή οικονομία, ενταγμένη στην ΕΕ, όπως η ελληνική, η δημόσια πολιτική δέχεται τις επιρροές της ευρωπαϊκής ενοποίησης, της παγκόσμιας οικονομίας και του διεθνο-πολιτικού συστήματος.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Οι διαστάσεις της δημόσιας πολιτικής

Τι είναι διοικητική δράση και τι μια δημόσια πολιτική. Ζητήματα του κλάδου 'ανάλυση δημόσιας πολιτικής'. Διαμόρφωση και έκφραση μιας δημόσιας πολιτικής. Εξωτερική ζήτηση, εκ μέρους της κοινωνίας, για δημόσιες πολιτικές. Διαμεσολαβητές της εξωτερικής ζήτησης. Εσωτερική προσφορά και ενδοδιοικητικές πιέσεις για παραγωγή δημόσιας πολιτικής.

Η διαμόρφωση των δημόσιων πολιτικών

Η τεχνική-ορθολογική προσέγγιση στη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών: εξορθολογισμός και συνοχή των στόχων των δημόσιων πολιτικών. Ακρίβεια και αριστοποίηση των επιλογών πολιτικής. Ορθολογικότητα και ανορθολογικότητα της διοικητικής δράσης. Η πολιτική προσέγγιση στη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών: κατασκευή και μετατροπή των κοινωνικών προβλημάτων σε προβλήματα πολιτικής, εγγραφή στη δημόσια διάταξη, παράθυρα ευκαιρίας για διαμόρφωση νέων μέτρων δημόσιας πολιτικής, κοινότητες και δίκτυα πολιτικής, δρώντες, διαδικασίες και περιεχόμενο των αποφάσεων.

Η υλοποίηση των δημόσιων πολιτικών

Εκτέλεση των μέτρων δημόσιας πολιτικής. Αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και έλεγχοι στο στάδιο της εκτέλεσης. Τα αποτελέσματα της εκτέλεσης. Αξιολόγηση, αντίκτυπος και συνέπειες της υλοποίησης δημόσιων πολιτικών.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Διαμόρφωση των δημόσιων πολιτικών στη σύγχρονη Ελλάδα

Αλληλεπίδραση κράτους και ελληνικής κοινωνίας κατά την περίοδο της Μεταπολίτευσης και σήμερα. Συνάρθρωση και αντιπροσώπευση συμφερόντων. Ιδιόμορφος κορπορατισμός και ελλιπής πλουραλισμός. Κόμματα, συνδικάτα και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Νέες μορφές διοίκησης και διαχείρισης των δημόσιων πολιτικών στην Ελλάδα

Ο νέος, ρυθμιστικός και επιτελικός ρόλος του κράτους. Νέοι τομείς πολιτικής και νέα όργανα με ειδικές αποστολές και λειτουργίες. Ανεξάρτητες διοικητικές αρχές: Συνήγορος του Πολίτη, Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού, Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

Ειδικά για την εξέταση των νέων μορφών διοίκησης και διαχείρισης καλούνται στη Σχολή εκπρόσωποι ή στελέχη των νέων διοικητικών δομών, προκειμένου να παρουσιάσουν στους σπουδαστές όψεις των ανωτέρω διοικητικών αρχών.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Jacques Chevallier, *Διοικητική επιστήμη*, Σάκκουλας 1993.

- M. Hill (ed.), *The policy process. A Reader*, Harvester Wheatsheaf 1993.
- Σ. Ζαμπάρλουκου, "Συνδικαλιστικό κίνημα και κρατικός παρεμβατισμός στη μεταπολιτευτική Ελλάδα", εις Χ. Λυριντζής, Η. Νικολακόπουλος, Δ. Σωτηρόπουλος (επιμ.), *Κοινωνία και Πολιτική*, Αθήνα, Θεμέλιο 1996 (91-118).
- Λ. Λουλούδης, "Πολιτικές όψεις της κρατικής παρέμβασης στη γεωργία", *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης* τ. 6, Νοέμβριος 1995 (121-46).
- Α. Μακρυδημήτρης, "Θεωρητικά παραδείγματα και οργανωτικές συνιστώσες στη διαδικασία των αποφάσεων", *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών* 68, 1988 (28-72).
- Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, *Μεταξύ Πιτυοκάμπη και Προκρούστη. Οι επαγγελματικές οργανώσεις στη σύγχρονη Ελλάδα*, Αθήνα, Οδυσσεάς 1988.
- Μ. Σκούρτος, Κ. Σοφούλης, *Η περιβαλλοντική πολιτική στην Ελλάδα*, Δαρδανός Τυπωθήτω 1995
- Κ. Σπανού, "Δημόσια διοίκηση και δημόσια πολιτική", *Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα*, Σάκκουλας 2001.
- Κ. Σπανού, (επιμ.), *Κοινωνικές διεκδικήσεις και κρατικές πολιτικές*, Σάκκουλας 1995.
- Δ. Σωτηρόπουλος, "Η εγαστριμυθη εξουσία. Κοινωνία πολιτών και κεντρικό κράτος στην Τρίτη ελληνική δημοκρατία", εις Χ. Λυριντζής, Η. Νικολακόπουλος, Δ. Σωτηρόπουλος (επιμ.), *Κοινωνία και Πολιτική*, Αθήνα, Θεμέλιο 1996 (119-138).
- Κ. Ψυχουαίδης Π. Γετίμης, *Ρυθμίσεις τοπικών προβλημάτων*, Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών 1989.
- P.Muller, Y. Surel, *Η ανάλυση των πολιτικών του κράτους*, εκδόσεις Δαρδανός 2002

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ - Σ03: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΓΔ-Ε07: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με διαδικασίες ελέγχου της διοικητικής δράσης μέσα από την παρουσίαση και ανάλυση συγκεκριμένων περιπτώσεων από τη διοικητική εμπειρία, που αναδεικνύουν προβλήματα που αντιμετωπίζονται κατά την άσκηση της διοικητικής δράσης σε συγκεκριμένους τομείς της δημόσιας διοίκησης. Η παρουσίαση των περιπτώσεων αυτών θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Σχέσεις Κράτους- Πολίτη

- Θεματικό αντικείμενο, αρμοδιότητες και δραστηριότητα του κύκλου "Σχέσεων Κράτους- Πολίτη"
- Παρουσίαση περιπτώσεων από τη διοικητική εμπειρία
- Εντοπισμός θεμάτων κακοδιοίκησης
- Συζήτηση και προτάσεις αντιμετώπισης

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ποιότητα ζωής

- Θεματικό-αντικείμενο, αρμοδιότητες και δραστηριότητα του κύκλου "Ποιότητα ζωής"
- Παρουσίαση περιπτώσεων από τη διοικητική εμπειρία
- Εντοπισμός θεμάτων κακοδιοίκησης
- Συζήτηση και προτάσεις αντιμετώπισης

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ανθρώπινα δικαιώματα και Διοίκηση

- Θεματικό αντικείμενο, αρμοδιότητες και δραστηριότητα του κύκλου "Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων"
- Παρουσίαση περιπτώσεων από τη διοικητική εμπειρία
- Εντοπισμός θεμάτων κακοδιοίκησης
- Συζήτηση και προτάσεις αντιμετώπισης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εμπειρικό υλικό σε φακέλους που διαμορφώνονται από τους εισηγητές

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ - Σ03: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΓΔ-Μ10: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Α. Πασσάς, *Επικ. Καθ. Παντείου Πανεπιστημίου*
ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ: Α. Γιομπρέ, *Στέλεχος ΥΠΕΘΟ,*
 Α. Σαμώνη, *Στέλεχος ΥΠΕΘΟ*
 Ε. Χατζηγιάννη *Δρ Διεθν & Ευρ. Σπουδών*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση στα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας του ευρωπαϊκού ενωσιακού συστήματος, καθώς και η εξοικείωση των σπουδαστών με την «πραγματική» λειτουργία του, σε όλες τις φάσεις και στάδια της πολιτικής διαδικασίας.

Στόχος του είναι η παροχή εφαρμοσμένων γνώσεων για τις κύριες διαδικασίες της Ευρωπαϊκής δημόσιας πολιτικής. Παρουσιάζονται με αναλυτικό τρόπο και με τη χρήση εφαρμογών οι σύγχρονες μέθοδοι σχεδιασμού των δημόσιων πολιτικών στο νέο σύνθετο και πολυεπίπεδο περιβάλλον του «ευρωπαϊκού δημόσιου χώρου». Αναλύονται οι διαδικασίες καθώς και η συμβολή των επιμέρους θεσμικών φορέων δράσης και των μεταξύ τους σχέσεων στην ανάπτυξη των Ευρωπαϊκών πολιτικών. Δίνεται έμφαση στην εξοικείωση με τα επιμέρους ζητήματα της Ευρωπαϊκής Δημόσιας Πολιτικής με σκοπό την διευκόλυνση της περαιτέρω εξειδίκευσης στην ανάλυση των Ευρωπαϊκών πολιτικών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του μαθήματος, επιχειρείται η ανάλυση της ενωσιακής πολιτικής διαδικασίας : α) σε όλες τις φάσεις και τα στάδια ανάπτυξης της (διαμόρφωση, υλοποίηση, αξιολόγηση), β) στο σύνολο των επιπέδων διοίκησης που συγκροτούν τον ευρωπαϊκό δημόσιο χώρο (υπερεθνικό, εθνικό, τοπικό), γ) στο σύνολο των παραγόντων (δημόσιων και ιδιωτικών), εθνικών και διεθνικών και, δ) με επίκεντρο τόσο τις τυπικές όσο και τις άτυπες σχέσεις και διαδικασίες

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Γενική Εισαγωγή

Η σημερινή ΕΕ, ο ρόλος του Κράτους στην ΕΕ, σύγχρονα θεωρητικά υποδείγματα (λχ. νεοθεσμική θεωρία, new governance agenda)

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Το πολιτικό σύστημα της ΕΕ I: Το πολιτικό περιβάλλον διαμόρφωσης πολιτικής

Η οργάνωση της κοινοτικής διοίκησης: συμπεριλαμβάνεται η σχέση οργανική και λειτουργική) με τα άλλα επίπεδα διοίκησης (εθνικό και τοπικό)

Ο ρόλος των πολιτικών-κομματικών οικογενειών στο ενωσιακό σύστημα

Η διαμεσολάβηση των οικονομικών και άλλων συμφερόντων στο ενωσιακό σύστημα

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Το πολιτικό σύστημα της ΕΕ II: Τα στάδια διαμόρφωσης πολιτικής και λήψης αποφάσεων

Η διαμόρφωση της πολιτικής: το σύστημα λήψης των αποφάσεων και η πραγματική λειτουργία του ενωσιακού συστήματος (ημερήσια διάταξη, προνομοθετική κοινοτική διαδικασία, διαμόρφωση της εθνικής ευρωπαϊκής πολιτικής, φάσεις και διαδικασίες λήψης των αποφάσεων στο πλαίσιο του Συμβουλίου κ)

Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Συμβουλίου, του ΕΚ και των συμβουλευτικών οργάνων της ΕΕ στη λήψη των αποφάσεων

Ο ρόλος των εθνικών διοικήσεων στη διαμόρφωση των Ευρωπαϊκών πολιτικών

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Το πολιτικό σύστημα της ΕΕ III: Η υλοποίηση πολιτικής και ο έλεγχος της συμμόρφωσης

Η εκτελεστική λειτουργία σε ενωσιακό επίπεδο, το φαινόμενο της Επιτροπολογίας, οι νέες μορφές διοίκησης και το σύστημα των αυτόνομων ευρωπαϊκών οργανισμών

Η πρόκληση της εφαρμογής των Ευρωπαϊκών πολιτικών σε συγκριτικό εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

Η ενσωμάτωση και εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στην ελληνική εσωτερική έννομη τάξη, ο ρόλος της Διοίκησης

Η παθολογία της εφαρμογής, η αντιμετώπισή της, οι διαδικασίες και οι μηχανισμοί ελέγχου

Η υλοποίηση των κοινοτικών πολιτικών στην Ελλάδα, ο ρόλος της εθνικής Διοίκησης και τα προβλήματα προσαρμογής,

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anastopoulos, Jean, 1988, *Grece. In Making European policies work/L' Europe des administrations?*, edited by H. Siedentopf and J. Ziller. Bruxelles/ London: Bruylant/sage.

Armstrong, Keneth and Bulmer, Simon, 1998, *The governance of the Single European Market*, Manchester: Manchester University Press.

Dimitrakopoulos, Dionyssidis and Passas Argyris, 2004, *Greece in the European Union*, Routledge, London.

Dimitrakopoulos, Dionyssidis and Richardson Jeremy, 2001, *Implementing EU public policy, στο European Union. Power and policy-making*, edited by J. Richardson, London, Routledge.

Dimitrakopoulos, Dionyssidis, 2001, *Learning and steering: changing implementation patterns and the Greek central government*, *Journal of European Public Policy*, 8:4, 604-622.

Dimitrakopoulos, Dionyssidis, 2001, *The Transposition of EU law: 'Post-decisional Politics' and Institutional Economy*, *European Law Journal*, 7:4, 442-458.

EKEME/EIPA, 1993, *Εθνική Διοίκηση και Κοινοτικό Δίκαιο, Συμπόσιο: Η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου από την εθνική διοίκηση υπό το φως της νομολογίας του ΔΕΚ*, Σάκκουλας, Αθήνα.

- Frangakis, Nikos and Papayannides Antonios, 2003, Greece: a never-ending story of mutual attraction and estrangement, σε Wessels W., Maurer A. & Mittag J *Fifteen into one? The European Union and its member states*, Manchester University Press, Manchester.
- Frangakis, Nikos, 1994, *Law harmonization. In Greece and EC membership evaluated*, edited by P. Kazakos and P. C. Ioakimidis. London Pinter.
- Greenwood Justin, 1997, *Representing Interests in the European Union*, Macmillan.
- Hix, Simon, 1999, *The Political System of the European Union*, Palgrave.
- Ιωακειμίδης, Παναγιώτης, 1998, *Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Κράτος. Επιπτώσεις από τη συμμετοχή στην ενοποιητική διαδικασία*, Αθήνα, Θεμέλιο.
- Kassim, Hussein Peters, B. Guy and Wincent Wright, 2000, *The National Co-ordination of EU Policy. The Domestic Level*, Oxford University Press.
- Kassim, Hussein Menon, Anand Peters, B. Guy and Vincent Wright, 2001, *The National Co-ordination of EU Policy. The European Level*, Oxford University Press.
- Knill, Christoph, 2001, *The Europeanisation of National Administrations*, Cambridge University Press.
- Lavdas, Kostas, 1997, *The Europeanization of Greece: Interest Politics and the Crises of Integration*, London: Macmillan.
- Μακρυδημήτρης, Αντώνης και Πασσάς, Αργύρης, 1994, *Η ελληνική διοίκηση και ο συντονισμός της Ευρωπαϊκής πολιτικής*. Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Mendrinou M., 1996 "Non-Compliance and the Commission's Role in Integration". *Journal of European Public Policy*. 3:1
- Nugent, Neil, 1999, *The Government and Politics of the European Union*. Basingstoke/London: Macmillan.
- Passas, Anargyros, and Constantin Stephanou, 1997, *Grece. In Les Etats membres de l' Union Europeenne: Adaptations-mutations-resistances*, edited by J. Rideau. Paris: LGDJ.
- Pedler, Robin and Schaefer, Guenther, 1996, *Shaping European Law and Policy. The Role of Committees and Comitology in the Political Process*, EIPA 96/09.
- Σκανδάμης, Νίκος, 1990, *Η κοινοτική λειτουργία της εθνικής διοίκησης*. Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Spanou Calliope, 1996, *European Integration in Administrative Terms: A Framework for Analysis and the Greek Case*, *Journal of European Public Policy*, 5: 467-84.
- Spanou Calliope, 2000, *Greece*, στο *The National Co-ordination of EU Policy*, edited by Hussein Kassim, B. Guy Peters, and Vincent Wright, Oxford University Press.
- Σπανού, Καλλιόπη, 2001, *Ελληνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Tsinisizelis Michalis, 1996, *Greece*, in *The European Union and the Member States: Towards Institutional Fusion*, edited by Rometsch, Dietrich and Wessels, Wolfgang, Manchester: Manchester University Press.

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΑ - Σ03: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

**ΓΑ-Ε08: ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ, ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑΣ**

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Π. Πέζαρος, Στέλεχος Υπ. Γεωργίας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του εργαστηρίου είναι η αναβίωση του πλαισίου και της διαδικασίας διαμόρφωσης ουσιαστικών αποφάσεων στο κοινοτικό επίπεδο, μέσω ανακατασκευής των διαδικασιών διαβούλευσης-διαπραγμάτευσης και λήψης αποφάσεων.

Στόχος του είναι επίσης η εξοικείωση των σπουδαστών με τα θέματα εκπροσώπησης της Εθνικής Διοίκησης στην Ε.Ε. και διαμόρφωσης δημόσιας πολιτικής, μέσω της ενεργούς συμμετοχής τους, της κατανομής και υιοθέτησης ρόλων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Το εργαστήριο υλοποιείται με δύο από τις τρεις ασκήσεις προσομοίωσης που αναλύονται παρακάτω, δίνοντας στους σπουδαστές την ευκαιρία να εξοικειωθούν με τη λειτουργία και πρακτική των ευρωπαϊκών θεσμών και του σχεδιασμού της δημόσιας πολιτικής.

Η κάθε άσκηση προσομοίωσης διέπεται από συγκεκριμένους κανόνες που ορίζονται από την αρχή, από τον υπεύθυνο του εργαστηρίου (τα δεδομένα του θέματος, χωρισμός σε ομάδες, κατανομή συγκεκριμένων ρόλων, περιγραφή απαραίτητων ενεργειών, χρονικός προγραμματισμός ενεργειών κλπ.).

Το εργαστήριο μπορεί να πραγματοποιηθεί στην αγγλική γλώσσα ώστε να εξοικειωθούν οι σπουδαστές συγχρόνως στις αντίστοιχες έννοιες και τους όρους.

Προκειμένου οι σπουδαστές να γνωρίζουν το περιεχόμενο των πολιτικών για τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι ασκήσεις προσομοίωσης, θα παρουσιασθούν εν συντομία οι σχετικές πολιτικές σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο ρόλος των Εθνικών Διοικήσεων.

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Παρουσίαση πολιτικών

- Κοινή Αγροτική Πολιτική
- Εμπορική Πολιτική
- Διαρθρωτική Πολιτική

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Συνεργασία με τις χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής (1^η άσκηση προσομοίωσης συνάντησης Εθνικών εκπροσώπων σε θέματα αρμοδιότητας της Επιτροπής στο πλαίσιο της επιτροπολογίας).

Στην άσκηση αυτή θα εξεταστούν οι μέθοδοι εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με τους κανόνες της επιτροπολογίας, με περίπτωση μελέτης δύο προτάσεων για ειδικά προγράμματα βοήθειας στην Λατινική Αμερική και την Κίνα.

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Συνάντηση ομάδας εργασίας για τη διαμόρφωση κοινοτικών θέσεων στο πλαίσιο πολυμελών διαπραγματεύσεων της Ε.Ε. σε επίπεδο GATT (Π.Ο.Ε.) (2η άσκηση προσομοίωσης)

Στην συγκεκριμένη περίπτωση μελέτης, θα γίνει προσομοίωση των εσωτερικών διαπραγματεύσεων της Ε.Ε. για την διαμόρφωση των κοινοτικών θέσεων στον τομέα του διεθνούς εμπορίου, στο πλαίσιο του τελικού σταδίου των διεθνών (πολυμερών) διαπραγματεύσεων κατά τον Γύρο Ουρουγουάης της GATT, το Φθινόπωρο του 1993.

Στόχος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με το πλαίσιο και τα όρια της ενδοκοινοτικής διαπραγμάτευσης που έλαβε χώρα σε επίπεδο ομάδας εργασίας του Συμβουλίου, προκειμένου να αποφασιστεί η κοινή διαπραγματευτική θέση της Ε.Ε., που θα υποστήριζε στο τελικό στάδιο του Γύρου Ουρουγουάης (15-12-1993).

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Διαπραγματεύσεις εν όψει της διεύρυνσης σχετικά με τα διαρθρωτικά ταμεία και το ταμείο συνοχής (3η άσκηση προσομοίωσης)

Έχει στόχο να εξοικειώσει τους σπουδαστές με:

- τις πρακτικές, τους κανόνες και τις διαδικασίες που εφαρμόζονται στις κοινοτικές συναντήσεις στο πλαίσιο του Συμβουλίου Υπουργών της Ε. Ε.
- τις τεχνικές διαπραγματεύσεων που εφαρμόζονται για την ικανοποίηση πολλαπλών στόχων.
- τον σύνθετο χαρακτήρα της διαδικασίας ανεύρεσης συμβιβαστικών λύσεων.
- την σχέση μεταξύ των ανακατατάξεων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των διαπραγματεύσεων με τον εξωτερικό χώρο.

3. ΥΛΙΚΟ

Συγκεκριμένη βιβλιογραφία επί των αντικειμένων των προσομοιώσεων θα διανεμηθεί στο πλαίσιο των παρουσιάσεων των τομεακών πολιτικών.

Το υλικό των ασκήσεων (κανόνες, πληροφορίες επί του αντικειμένου, εντολές, στοιχεία, κλπ) θα διανεμηθεί με την έναρξη του εργαστηρίου.

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ - Σ03: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΓΔ-Μ11: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΗ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Η. Γεωργαντάς, *Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η εφαρμοσμένη εξέταση σύγχρονων και νεοπαγών μορφών άσκησης δημόσιας πολιτικής μέσα από την παρουσίαση συγκεκριμένων περιπτώσεων ώστε να διαφωτιστούν οι μηχανισμοί σχεδιασμού και υλοποίησης των πολιτικών στο νέο περιβάλλον.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το θεματικό πεδίο του μαθήματος εστιάζει στην ανάλυση και εξέταση των τρόπων με τους οποίους οι δημόσιες πολιτικές επιτελούν ρυθμιστικές λειτουργίες στο σύγχρονο πολιτικό περιβάλλον. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάλυση της οικονομικής ρύθμισης μέσα από την εξέταση εκείνων των Ανεξάρτητων Αρχών που ρυθμίζουν τομεακές αγορές και οικονομική δραστηριότητα. Το μάθημα δομείται σε τρεις διακριτές, αλλά συμπληρωματικές μεταξύ τους ενότητες οι οποίες συνιστούν και διαδοχικές φάσεις της διδακτικής διαδικασίας.

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Θεωρητικό πλαίσιο, Έννοιες

Εισάγονται οι σπουδαστές στις βασικές έννοιες της ρυθμιστικής προσέγγισης. Σκοπός είναι η κατασκευή ενός πλαισίου που θα διευκολύνει τους σπουδαστές να κατανοήσουν πληρέστερα τα επίκαιρα ζητήματα του ρυθμιστικού μέρους των δημόσιων πολιτικών.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πρακτική και Εφαρμογές μέσα από Περιπτώσεις Μελέτης

Οι σπουδαστές βλέπουν μέσα από συγκεκριμένα πεδία μελέτης την εφαρμογή του ρυθμιστικού μέρους των δημόσιων πολιτικών και τους τρόπους που αυτό διαφοροποιείται σε συνάρτηση με τις ιδιομορφίες του προς ρύθμιση πεδίου πολιτικής. Ενδεικτικά, ως περιπτώσεις μελέτης, οι οποίες θα παρουσιαστούν από μία σε κάθε εβδομαδιαία συνάντηση από ειδικούς προσκεκλημένους ομιλητές, προτείνονται οι παρακάτω:

- α) Πολιτικές ανταγωνισμού
- β) Η ρύθμιση στον τομέα της ενέργειας
- γ) Η ρύθμιση στον τομέα των τηλεπικοινωνιών
- δ) Η ρύθμιση των θαλάσσιων μεταφορών
- ε) Η ρύθμιση της κεφαλαιαγοράς
- δ) Ρύθμιση και πολιτικές περιβάλλοντος

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Σύνθεση και Ανασύνθεση του Αντικειμένου

Στην ενότητα αυτή οι προσπάθειες εστιάζουν καταρχήν στη σύνθεση και κατά δεύτερον στην κριτική ανασύνθεση του συνολικού έργου. Η προσπάθεια αυτή σκοπό θα έχει αφενός να κατανοήσει τις κατευθύνσεις αναπροσδιορισμού των δημόσιων πολιτικών, αφετέρου να προσδιορίσει τις απαιτήσεις και τα προαπαιτούμενα μιας αποτελεσματικής υλοποίησής της από πλευράς της δημόσιας διοίκησης. Η ενότητα αυτή υλοποιείται με τη συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων εισηγητών στο πρόγραμμα, και ενδεχομένως και άλλων ειδικών. Η εισροή τους στον προβληματισμό θα διοχετευθεί μέσα από μία ή δύο εβδομαδιαίες συναντήσεις που θα πάρουν τη μορφή συζητήσεων στρογγυλής τράπεζας μεταξύ των προσκεκλημένων αφενός και μεταξύ αυτών και των σπουδαστών αφετέρου.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Ελληνική

Αντωνόπουλος, Μ. (1995) *Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές*, Αθήνα: Αντ. Ν.

Σάκκουλας

Κουλούρης, Ν. (1993) «Οι «Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές»: Τα αλλοδαπά πρότυπα και τα ημεδαπά κακέκτυπα» σε *Διοικητική Δίκη* (5), σελ. 1140-1180.

Κουλούρης, Ν. (2001) «Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές» σε Ε.Π.

Σπηλιωτόπουλος & Α. Μακρυδημήτρης (επιμ.) *Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα*, σελ. 103-126, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας / Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών

Κουλούρης, Ν. (2002) «Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές» σε Α. Μακρυδημήτρης & Ο. Ζύγουρα (επιμ.) *Η Δοίκηση και το Σύνταγμα*, σελ. 137-146, Αθήνα: Αντ. Ν.

Σάκκουλας / Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών

Φορτσάκης, Θ. (2002) «Οι Ανεξάρτητες Αρχές» σε Α. Μακρυδημήτρης & Ο.

Ζύγουρα (επιμ.) *Η Δοίκηση και το Σύνταγμα*, σελ. 127-136, Αθήνα: Αντ. Ν.

Σάκκουλας / Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών

Χρυσανθάκης, Χ. (2002) «Οι Ανεξάρτητες Δημόσιες Αρχές» σε Α. Μακρυδημήτρης & Ο. Ζύγουρα (επιμ.) *Η Δοίκηση και το Σύνταγμα*, σελ. 111-126, Αθήνα: Αντ. Ν.

Σάκκουλας / Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών

Β. Ξενόγλωσση

Adams, C.F. (1867) "The Railroad System", σε *The North American Review*, 104(215), 476-511.

- Adams, C.F. (1869) "A Chapter of Erie", σε *The North American Review*, 109(224), 30-106.
- Bernstein, M. (1955, 1977) *Regulating Business By Independent Commission*, Greenwood Press.
- Coase, R.H. (1960) "The Problem of Social Cost", σε *The Journal Of Law and Economics*, (3), 1-44.
- Goldin, CD & Libecap, GD (επμ.) (1994) *The Regulated Economy: A Historical Approach to Political Economy*, University of Chicago Press.
- Horowitz, R.B. (1989) *The Irony of Regulatory Reform: the Deregulation of American Telecommunications*, Oxford University Press.
- Lane, J-E (2000) *The Public Sector* (3^η έκδοση), Sage.
- Peltzman, S. (1976) "Toward a More General Theory of Regulation", σε *Journal of Law and Economics*, 19(2), 211-240.
- Peltzman, S. (1989) "The Economic Theory of Regulation After a Decade of Deregulation", σε *Brookings Papers: Microeconomics*, 1, 1-41.
- Peltzman, S. (1998) *Political Participation and Government Regulation*, University of Chicago Press.
- Stigler, G. (1971) "The Theory of Economic Regulation", σε *The Bell Journal of Economics and Management Science*, 2:3-21.
- Stigler, G. (επμ.) (1994) *Chicago Studies in Political Economy*, University of Chicago Press.
- Stigler, G. (1977) *The Citizen and the State: Essays on Regulation*, University of Chicago Press
- Tarbell, Ida (1904) *History of the Standard Oil Company*, New York: McClure, Phillips.

Επίσης, ως βιβλιογραφία δίδονται στους σπουδαστές κείμενα της Ε.Ε. καθώς και κείμενα εργασίας σε συνεργασία με τους εισηγητές- εμπειρογνώμονες

* Σημείωση: Το μάθημα διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών πλην των διαλέξεων που συμμετέχουν ειδικοί προσκεκλημένοι και γίνεται στο σύνολο των σπουδαστών

ΓΔ - Σ03: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΓΔ-Ε09: ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ν. Λιοναράκης, Πρόεδρος Επιτροπής ΜΚΟ Υπ. Εξωτερικών

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ.

Σκοπός του εργαστηρίου θα είναι η προσέγγιση με τη νέα πραγματικότητα των μη κρατικών -μη κυβερνητικών- οργανώσεων. Ο συνεχής πολλαπλασιασμός τους και η δράση τους στον συνεχώς διευρυνόμενο δημόσιο χώρο, δημιουργούν νέες πραγματικότητες. Όλο και πιο συχνά τα μη κρατικά υποκείμενα ασκούν δημόσιες δράσεις. Σε τομείς αποκλειστικής -κάποτε- ευθύνης του κράτους.

Μέσα από την αναζήτηση των θεσμικών δυνατοτήτων συνεργασίας Κράτους και Κοινωνίας των Πολιτών, καθώς και μέσα από την αξιολόγηση της ήδη υφιστάμενης -θεσμοθετημένης και άτυπης- συνεργασίας μεταξύ τους.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Θεωρητική προσέγγιση.

Η εξέλιξη του φαινομένου των ΜΚΟ στον κόσμο
Η εμφάνιση και η πορεία της εξέλιξής του στην Ελλάδα.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πρακτική εφαρμογή.

Η «σύλληψη» και η καταγραφή του κοινωνικού.
Η επικοινωνία μαζί του.
Η αναζήτηση της δράσης σε καθεστώς πολυπλοκότητας και σε συνθήκες σποραδικής -μη επαγγελματικής- ενασχόλησης.

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ.

Πρακτικές συνεργασίας.

Οι άτυπες μορφές εταιρικών σχέσεων.
Οι θεσμοθετημένες μορφές τους ανά υπουργείο.
Οι δυνατότητες διεύρυνσης των δυνατοτήτων συνεργασίας.
Η περαιτέρω ενεργοποίηση των ΜΚΟ για κοινωνικές δράσεις.
Μορφές συνευθύνης.

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Αξιολόγηση των εταιρικών σχέσεων.

- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας στη δράσης των ΜΚΟ
- Αξιολόγηση των συνεργασιών με το κράτος.
- Αξιολόγηση της θεσμοθετημένης εταιρικότητας.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

1. «Η Κοινωνία Πολιτών και οι αντίπαλοί της. Συνθήκες ελευθερίας», Ernest Gellner. Εκδόσεις Παπαζήση.
2. «Η Κοινωνία των Πολιτών», Γκιόργκι Φοτεφ. Εκδόσεις Φιλίστωρ.
3. «Η Διπλωματία της Κοινωνίας των Πολιτών», Παντελής Σκλιάς και Αστέρης Χουλιάρας. Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Κείμενο του Χρήστου Φραγκονικολόπουλου με θέμα «Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις και ελληνική εξωτερική πολιτική», περιλαμβάνεται στην έκδοση «Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Μια συνολική προσέγγιση» του Παναγιώτη Τσάκωνα. Εκδόσεις Σιδέρης,
3. «Κράτος και Κοινωνία των Πολιτών», Αντώνης Μακρυδημήτρης. Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις.
4. «Από την αλλαγή στον εκσυγχρονισμό - Κριτικές παρεμβάσεις», Νίκος Μουζέλης. Εκδόσεις Θεμέλιο,
5. «Προοπτικές απασχόλησης στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας», συλλογικό (Μανόλης Χρυσάκης, Δημήτρης Ζιώμας, Ντέπη Καραμητροπούλου, Δημήτρης Χατζαντώνης) για το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας. Εκδόσεις Σάικουλα.
6. «Διοίκηση, πολίτες και Δημοκρατία», Καλλιόπη Σπανού. Εκδόσεις Παπαζήσης.
7. «Νομιμοποίηση μέσω διαδικασίας», Niklas Luhmann. Εκδόσεις Κριτική (για προχωρημένη αναζήτηση).
8. «Οι συνέπειες του Γατόσκυλου. Κοινωνική πολυπλοκότητα και ΜΜΕ», Νικήτας Λιοναράκης. Εκδόσεις Παπαζήση,

ΑΡΘΡΑ

1. «Δημοκρατία, τεχνολογία και συμμετοχή των πολιτών», άρθρο στο Βήμα (13/7/2003) του Γιώργου Παπαδημητρίου (σας το είχα μοιράσει στη τάξη),
2. «Γιατί αποτυγχάνουν οι μεταρρυθμίσεις», άρθρο του Νίκου Μουζέλη στο Βήμα (29/6/2003).

3. «Μεταρρύθμιση και κομματικοκρατία», άρθρο του Νίκου Μουζέλη στο Βήμα (συνέντευξη του προηγούμενου, σας το στέλνω με e-mail)
4. «Κοινωνία Πολιτών», περιοδική έκδοση της Κίνησης Πολιτών για την Παρέμβαση. Όλα τα τεύχη στον δικτυακό τόπο www.paremvassi.gr,

ΕΝΤΥΠΙΑ

1. Ντοκουμέντα από την Παγκόσμια Διάσκεψη του ΟΗΕ στο Ντέρμπαν (2002) για τον «Ρατσισμό, τις Φυλετικές Διακρίσεις, τον Αντισημιτισμό και τις συναφείς Μισαλλοδοξίες». Έκδοση της Επιτροπής για τις ΜΚΟ του Υπ. Εξωτερικών,
2. Ντοκουμέντα του ΟΗΕ για το «2001. Διεθνές Έτος για τον Εθελοντή». Έκδοση Επιτροπή ΜΚΟ του Υπ. Εσωτερικών,
3. «Η Επιτροπή και οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί. Οικοδόμηση ισχυρότερης εταιρικής σχέσης», έγγραφο εργασίας της Επιτροπής που υποβλήθηκε από τον πρόεδρο Prodi και τον αντιπρόεδρο Kinnock
4. Euro Citizen Action Service, «A guide to European Union funding for NGOs» www.ecas.org.
5. Σχολιασμός του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων για τη λειτουργία του «Εθνικού Συμβουλίου Τουρισμού». Περιλαμβάνεται στον απολογισμό για το 2002. Έκδοση ΣΕΤΕ.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ

1. Γιάννης Ιωαννίδης. Διδακτορικό με θέμα «Ο ρόλος του εθελοντικού τομέα στην πολιτιστική ανάπτυξη». Πάντειο Πανεπιστήμιο 2002 (Βιβλιοθήκη Παντείου Πανεπιστημίου).

ΓΔ –ΕΓ: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Αγγλική Γλώσσα: Κ. Δαφνής, Α. Κονταξάκη, Ε. Μαστρομιχάλη, Η. Stefanson,

Γαλλική Γλώσσα: Α. Μέη, Θ. Νυντενίση, Χ. Παναγουλοπούλου Σ. Χρηστίδου

Γερμανική Γλώσσα: Σ. Ιωαννίδου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κάλυψη ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Γενικής Διοίκησης.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα στοχεύει:

1. Στην καλλιέργεια δεξιοτήτων γραπτής επικοινωνίας:

- με μεταφραστική άσκηση (ευθεία και αντίστροφη) κειμένων από πρωτότυπες πηγές.
- με την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου όπως σύνταξη αίτησης, ανακοίνωσης, περίληψης, αναφοράς, πρακτικών, ενημερωτικών δελτίων, κ.λπ..
- με την εξοικείωση του σπουδαστή με βασικές έννοιες και όρους του χώρου της δημόσιας διοίκησης, της οικονομίας, καθώς και των ευρωπαϊκών θεσμών και της ευρωπαϊκής πολιτικής. Αναλυτικότερα αναπτύσσεται η παρακάτω θεματολογία και ορολογία:
  - α) Ορολογία και οργανόγραμμα Κεντρικών Υπηρεσιών
  - β) Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές
  - γ) Δημοσιούπαλληλικός Κώδικας
  - δ) Ορολογία Ευρωπαϊκών Θεσμών και Έννοιες Ευρωπαϊκής Πολιτικής (κοινή αγροτική πολιτική, πολιτική περιβάλλοντος, πολιτική ενέργειας, κλπ.)
  - ε) Διοικητικές έννοιες
  - στ) Διοικητικές πράξεις
  - ζ) Κρατικός –Κοινοτικός Προϋπολογισμός

2. Στην καλλιέργεια δεξιοτήτων προφορικής επικοινωνίας:

- με διαδραστικές ασκήσεις μέσα σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες με στόχο την ανάπτυξη της έκφρασης
- με προσομοίωση συνεντεύξεων με στόχο τη μορφοποίηση κοινωνικών δεξιοτήτων
- με ασκήσεις προσομοίωσης στις τεχνικές διαπραγματεύσεων με στόχο την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων
- με παρουσιάσεις ειδικών θεμάτων με στόχο τη διαχείριση της πληροφορίας

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Textbook: *Translation* by A. Duff, *Oxford Approaches to translation* by P. Newmark, Phoenix
- Textbook: *New International Business English* by L. Jones and R. Alexander, Cambridge
- *Marketing channels*, Stern, Louis W, Englewood Cliffs, Prentice Hall, 1992
- *Public Management Technology*, Chichester, Wiley, c1992
- *Public Management Strategies*, San Francisco, Jossey Bass, c1990
- *Agenda 21 & the UNCED proceedings*, Robinson N. κ.α., New York : Oceana, c1993
- *European approaches to crisis management*, Jorgensen K, Hague : Kluwer Law Intern., c1997
- *Public Policy Instruments*, B. Peters, F. van Nispen (ed), Edward Elgar, 1998
- *Third framework programme for community research and technological development*, EK. E, Brussels :EK.(1990-1994)
- *The Internationalization of Public Management*, W. McCourt, M. Minogue, Edward Elgar, 2001
- Pension schemes in the European public sector, Neyens P. κ.α., Maastricht: EIPA, c1992
- Newspapers: *The Observer*, *New York Times*, *The Guardian*, *Herald Tribune* (Kathimerini), *Athens News*
- Magazines: *The Economist*, *New Statesman*, *International Review*, *Administration and Society*, *International Journal of Public Administration*, *Public Administration*, *Group and Organization Management*, *Journal of Public Economics*
- Official Documents of the European Union
- Ηλεκτρονικά αρχεία του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων
- <http://www.inforegio.cec.eu.int>
- <http://europa.eu.int/scadplus/leg/el/lvb/1340001.htm>

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- *Instruments économiques pour la protection de l' environnement*, OECD, Paris : OECD, 1991
- *Les régimes de pension dans le secteur public européen*; Neyens P. κ.α., Maastricht: EIPA, c1992
- Magazines : *Revue administrative*, *Revue française de gestion*, *Revue politique et management publique*
- CLE international, *La correspondance*
- Documents UNESCO

- *Resumé- Compte Rendu- Synthèse- Exposé- Commentaire*, Kauffmann. Journaux : -
Le Monde, Le Monde Diplomatique
- Publications officielles de l'Union Européenne
- Συμβούλιο Υπουργών ΕΕ. Πρόταση Οδηγίας για το Ηλεκτρονικό Εμπόριο
07/12/1999. <http://www.gge.gr/08commerce/ekselikseis.htm>.
- Επίσημες εκθέσεις από βάση δεδομένων Ευρωπαϊκής Επιτροπής*

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
- «*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
- «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
- «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
- «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

- Athener Zeitung
- Frankfurter Allgemeine Zeitung
- Die Welt
- Frankfurter Rundschau

Περιοδικά:

- *Der Spiegel*
- *Stern*
- *Focus*
- *Willkommen*(Ινστιτούτου Goethe)
- *Deutschland* της Γερμανικής Κυβέρνησης

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Ο κύκλος Σεμιναρίων Εξειδίκευσης της Ειδικής Φάσης Σπουδών (διάρκειας τεσσάρων μηνών) πραγματοποιείται μετά το πέρας της Πρακτικής Εκπαίδευσης των σπουδαστών /στριών.

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών

Διαρθρώνεται στη βάση των τριών σεμιναριακών θεματικών αξόνων, στη βάση των οποίων διαρθρώθηκε και το Πρόγραμμα των μαθημάτων εξειδίκευσης:

Σ01: Σύγχρονες Μέθοδοι Διοίκησης Δημοσίων Υπηρεσιών

Σ02: Δημοσιονομική Πολιτική και Χρηματοδότηση Δημοσίων Πολιτικών

Σ03: Δημόσιες Πολιτικές σε Εθνικό και Ενωσιακό Επίπεδο

Στο πλαίσιο του κύκλου Σεμιναρίων Εξειδίκευσης εκπονούνται μικρές συλλογικές εργασίες (case studies) από τους σπουδαστές κάθε τμήματος, πάνω σε επιλεγμένα θέματα που αφορούν τις επιμέρους θεματικές ενότητες του προγράμματος σπουδών, σύμφωνα τις ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν, ως μελλοντικά στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης.

Οι εργασίες που εκπονούν οι σπουδαστές και σπουδάστριες έχουν τα εξής χαρακτηριστικά :

- Αναφέρονται σε θέματα που συνδέονται με πεδία δράσης και αντικείμενα της Δημόσιας Διοίκησης και απαιτούν τόσο επιστημονική επεξεργασία όσο και τεκμηρίωση.
- Εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο και αυτόνομο πλαίσιο συγκρότησης και παρουσίασης, στην κατεύθυνση μίας μελέτης ή εφαρμοσμένης έρευνας.
- Εκπονούνται από ομάδες 4-6 σπουδαστών/στριών η κάθε μία, κάτω από την επίβλεψη και ευθύνη ενός ή δύο διδασκόντων.
- Αξιοποιούν εφαρμογές πληροφορικής.

Με τον τρόπο αυτό, παρέχεται η δυνατότητα ενισχυτικής διδασκαλίας από τους διδάσκοντες με αφορμή τα θεματικά αυτά αντικείμενα, ενισχύεται το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των σπουδαστών, όπως επίσης οι επικοινωνιακές και τεχνικές δεξιότητες, μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών με τη χρήση ειδικού λογισμικού και πολυμέσων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Με το πέρας του κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης ανατίθεται στους σπουδαστές/στριες η εκπόνηση μικρών εργασιών (μέχρι 5.000 λέξεις), τις οποίες υποστηρίζουν κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης (μία εργασία ανά σπουδαστή ανά Σεμινάριο), που εντάσσονται στο πλαίσιο ευρύτερης μελέτης

εφαρμογής ζητημάτων που αποτελούν αντικείμενο πολιτικής στα πεδία εξειδίκευσης του τμήματος.

Η διαδικασία εκπόνησης μικρών εργασιών περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Προσδιορισμός ευρύτερων θεμάτων –κεντρικών τίτλων εργασιών- στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή εφαρμοσμένης έρευνας, που αφορά τους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του τμήματος, με ευθύνη του επιστημονικού υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες.
- Σχεδιασμός των επιμέρους θεμάτων που συγκροτούν την τελική μελέτη και καταμερισμός τους σε τίτλους μικρών εργασιών, από τους διδάσκοντες.
- Ανάθεση από τον επιστημονικό υπεύθυνο τμήματος σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, επί μέρους θεμάτων και τίτλων εργασιών σε ομάδες σπουδαστών των 4-5 ατόμων η κάθε μία.
- Εκπόνηση των μικρών εργασιών και παρακολούθηση της προετοιμασίας των εργασιών από τους διδάσκοντες, στη βάση συγκεκριμένου προγράμματος και χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών.
- Η εργασία της ομάδας των 4-5 σπουδαστών έχει ενιαία μορφή και με την εισαγωγή και τα συμπεράσματά της ενοποιούνται οι επί μέρους προσεγγίσεις των διαφορετικών σπουδαστών
- Παρουσίαση των εργασιών κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, στη βάση προγράμματος παρουσιάσεων, παρουσία του διδάσκοντος και του συνόλου των σπουδαστών.

Τέλος, κατά τη διάρκεια του κύκλου αυτού πραγματοποιούνται επίσης τα εξής εργαστήρια:

E11: Τεχνικές Διαπραγματεύσεων και Επίλυση Συγκρούσεων

E12: Ανάπτυξη Ιστοσελίδων

* * *

ΓΔ-Σ01: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος αυτού του σεμιναριακού θεματικού άξονα είναι η περαιτέρω εμβάθυνση και εξειδίκευση σε επιμέρους θεματικά αντικείμενα και σε συγκεκριμένα σύγχρονα ζητήματα ποιοτικού ανασχεδιασμού και εξορθολογισμού της δράσης των δημοσίων υπηρεσιών, καθώς και τις νέες διοικητικές δομές σε διάφορους τομείς της δημόσιας πολιτικής.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου εκπονούνται μικρές εργασίες πάνω σε επιλεγμένα θέματα, σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο που δίδεται από τους διδάσκοντες.

Τα θέματα αφορούν ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι σπουδαστές ως μελλοντικά στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης.

Παράλληλα παρέχεται και η δυνατότητα ενισχυτικής διδασκαλίας με αφορμή τα θεματικά αυτά αντικείμενα.

Τα θέματα των εργασιών σχετίζονται με συγκεκριμένους φορείς του δημοσίου, όπου εξετάζεται ο ρόλος και το έργο τους και με επιλεγμένες υπηρεσίες, όπου μελετώνται:

- η διοικητική παραγωγή και υποστήριξη καθώς και η διαχείριση της οργανωσιακής γνώσης
- η ποιότητα των κανονιστικών ρυθμίσεων
- η απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών
- η κατανομή προσωπικού σε διοικητικές υπομονάδες
- η μετρησιμότητα της διοικητικής δράσης. Προϋποθέσεις εισαγωγής συστήματος δεικτών σε συγκεκριμένες υπηρεσίες"

Ο οργανωτικός σχεδιασμός (μεθοδολογική συνέπεια και επάρκεια υφισταμένων δομών).

ΓΣ-Σ02: ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος αυτού του σεμιναριακού θεματικού άξονα είναι η περαιτέρω εμβάθυνση και εξειδίκευση σε επιμέρους θεματικά αντικείμενα και σε συγκεκριμένα σύγχρονα ζητήματα που αφορούν την χρηματοδότηση των δημοσίων πολιτικών και την διαχείριση των δημοσίων πόρων με στόχο την ανάπτυξη των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των σπουδαστών στην επίλυση προβλημάτων εφαρμογής δημοσίων πολιτικών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου εκπονούνται μικρές εργασίες πάνω σε επιλεγμένα θέματα, σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο που δίδεται από τους διδάσκοντες. Τα θέματα αφορούν ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι σπουδαστές ως μελλοντικά στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης. Παράλληλα παρέχεται και η δυνατότητα ενισχυτικής διδασκαλίας με αφορμή τα θεματικά αυτά αντικείμενα.

Τα θέματα των εργασιών σχετίζονται με:

- το πλαίσιο χρηματοδότησης τρεχουσών δημοσίων πολιτικών σε πεδία αιχμής
- συγκεκριμένους μηχανισμούς διαχείρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης έργων του προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.
- Την διαχρονική εξέλιξη των εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού κατά βασικές κατηγορίες.
- Την ανάλυση και πραγματοποίηση των δαπανών τακτικού προϋπολογισμού κατά γενικές κατηγορίες ή κατά Υπουργείο.
- Τον έλεγχο των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού
- Τις δημοσιονομικές εξελίξεις (βασικά μεγέθη-στόχοι δημοσιονομικής πολιτικής)
- Τις κρατικές προμήθειες ως μέσο άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής και ως ζήτημα της Δημόσιας Διοίκησης.

ΓΔ-Σ03: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός αυτού του σεμιναριακού θεματικού άξονα είναι η περαιτέρω εμπάθυνση και εξειδίκευση σύγχρονων ζητημάτων που αφορούν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δημοσίων πολιτικών σε επιλεγμένα πεδία πολιτικής, καθώς και τους μηχανισμούς παραγωγής τους, στο νέο σύνθετο και πολυεπίπεδο περιβάλλον του «ευρωπαϊκού δημόσιου χώρου».

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου εκπονούνται μικρές εργασίες πάνω σε επιλεγμένα θέματα, σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο που δίδεται από τους διδάσκοντες.

Τα θέματα αφορούν ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι σπουδαστές ως μελλοντικά στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης.

Παράλληλα παρέχεται και η δυνατότητα ενισχυτικής διδασκαλίας με αφορμή τα θεματικά αυτά αντικείμενα.

Τα θέματα των εργασιών σχετίζονται με:

- επιλεγμένα πεδία πολιτικών, όπου ερευνάται το πλαίσιο άσκησης τους σε θέματα αιχμής.
Ενδεικτικά αναφέρονται: Ρύθμιση και αγορές στον τομέα της ενέργειας: η περίπτωση της Ρ.Α.Ε., πολιτική ανταγωνισμού και ενιαία αγορά, Ελλάδα και διευρωπαϊκά δίκτυα, νέες μορφές συνεργασίας ιδιωτικού-δημοσίου - συμβάσεις παραχώρησης, μετανάστευση, αγορά εργασίας - πολιτική απασχόλησης και κοινωνική προστασία, Κ.Α.Π: Μέλλον και προοπτικές.
- Συγκεκριμένες δράσεις του έργου των δημοσίων υπηρεσιών
- Τους άξονες προβληματισμού στους οποίους αναφέρθηκαν οι διδάσκοντες κατά τον κύκλο των μαθημάτων, παρουσιάζοντας επί μέρους δημόσιες πολιτικές.

ΓΔ-Ε10: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ε. Γερεουδάκη, Σωτ. Σιακίδης

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να βελτιώσει τις διαπραγματευτικές ικανότητες των σπουδαστών, οι οποίοι οργανωμένοι σε ομάδες και την ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων θα έχουν τη δυνατότητα να:

- προβληματιστούν για την έννοια και τη σημασία της διαπραγμάτευσης
- να αναγνωρίσουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της διαπραγμάτευσης και να συζητήσουν κριτήρια επιλογής μεταξύ τους
- να αναλύσουν σημαντικές τεχνικές πτυχές της διαπραγμάτευσης
- να εξασκηθούν στην πρακτική εφαρμογή των συμπερασμάτων του εργαστηρίου

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Τρόποι Προσέγγισης

- Εισαγωγική Άσκηση Διαπραγμάτευσης σε μικρές ομάδες
- Θεωρητικό Πλαίσιο
- Τρόποι Προσέγγισης της διαπραγμάτευσης

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Τέχνη της Διαπραγμάτευσης

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εξάσκηση

- Εξάσκηση στη Διαπραγμάτευση
- προετοιμασία και Διεξαγωγή Διαπραγμάτευσης

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε δύο τμήματα σπουδαστών

ΓΔ-Ε11: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Π.Γκίνογλου, Καθηγητής Πληροφορικής
Σ.Δεμαρίας, Στέλεχος ΑΣΔΑ
Α.Καστανιά, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Δ.Τόγκας, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό στόχο έχει να γνωρίσει στους σπουδαστές εργαλεία ανάπτυξης ιστοσελίδων προκειμένου να τους δώσει γνώσεις και δεξιότητες για συντήρηση και επικαιροποίηση ιστοσελίδων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στα εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων- FrontPage

- Εισαγωγή στην δημιουργία ιστοσελίδων,
- Διαδικασίες απόκτησης λογισμικού από το Διαδίκτυο,
- Τύποι αρχείων πολυμέσων,
- Η έννοια της βοηθητικής εφαρμογής,
- Εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων,
- Περιγραφή του FrontPage.

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Βασικές μορφοποιήσεις ιστοσελίδων

- Πρότυπα, Διαχείριση ιστοσελίδων,
- Εισαγωγή κειμένου-Γραμματοσειρές,
- Σύνδεσμοι.

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή πολυμέσων

- Προσθήκη Εικόνας-Γραφικών,
- Συνδυασμός κειμένου-εικόνας,
- Εικόνα φόντου,
- Σύνδεσμοι από εικόνα,
- Εισαγωγή ήχου και κινούμενης εικόνας.

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία και επεξεργασία πίνακα,
- Εισαγωγή και διαχείριση πλαισίων,
- Δημιουργία ενσωματωμένων φύλλων στυλ,

Ε' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία διασυνδεδεμένων φύλλων στυλ,
- Δημιουργία φόρμας με οδηγό φόρμας,
- Δημιουργία φόρμας από την αρχή,
- Πρότυπα σελίδων με φόρμες.

ΣΤ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Προσθήκη Εφέ

- Διαχειριστή πινακίδας διαφημίσεων,
- Μετρητή επισκέψεων,
- Πλαισίου κυλιόμενου κειμένου,
- Χρονοπρογραμματισμού εμφάνισης εικόνας,
- Πίνακας περιεχομένων κ.λπ.

Ζ-Η' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. **The book of IRC : The ultimate guide to IRC**, Alex Charalabidis, 1999
2. **Chat...Chat...Chat**, J. Komorn, 2000
3. **Internet : The Complete Reference**, Mc Graw Hill, 1999
4. **101 Essential Tips using the Internet**, C. Lewis, Inc Dk Publishing, 1997
5. **Practical Internet Groupware**, J. Udell, O'Reilly & Associates, 1999
6. **Personal Videoconferencing**, E. Rosen, Manning Publications, 1996
7. **Το πρώτο Βιβλίο του Frontpage 2000**, Ευαγγ. Μπανδήλα, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
8. **Πλήρες Εγχειρίδιο του Frontpage 2000**, Daniel. A. Tauber – Brenda Kieman – Mollie. E. Holzschlag, 1999

* Σημείωση: Το εργαστήριο διεξάγεται σε τέσσερα τμήματα σπουδαστών

ΓΔ-ΕΓ: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Γενικής Διοίκησης με μεγαλύτερη πλέον έμφαση στη σημασιολογική και διερευνητική διάσταση της γλώσσας. Σημειώνεται επίσης ότι η γλωσσομάθεια των σπουδαστών στον β΄ κύκλο αυξάνεται κατά ένα επίπεδο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται:

1. με στρατηγικές ανάπτυξης της μεταγνώσης μέσω του προγραμματισμού δραστηριοτήτων, της κατανόησης λήψης αποφάσεων και της επεξεργασίας ιδεών.
2. με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου (παρουσίαση θέματος, αίτηση, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, ενημερωτικά δελτία, κ.λπ.).
3. με ανάλυση και εμβάθυνση θεματικών αντικειμένων του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης και εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών.

Αναλυτικότερα:

- Θέματα Δικαίου
- Επιχειρησιακά Προγράμματα
- Δημόσιες Επενδύσεις
- Επιλεγμένα πεδία ευρωπαϊκής πολιτικής

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Textbook: *Translation* by A. Duff, Oxford *Approaches to translation* by P. Newmark, Phoenix
- Textbook: *New International Business English* by L. Jones and R. Alexander, Cambridge
- *Marketing channels*, Stern, Louis W, Englewood Cliffs, Prentice Hall, 1992
- *Public Management Technology*, Chichester, Wiley, c1992
- *Public Management Strategies*, San Francisco, Jossey Bass, c1990

- *Agenda 21 & the UNCED proceedings*, Robinson N. κ.α, New York : Oceana, c1993
- *European approaches to crisis management*, Jorgensen K, Hague : Kluwer Law Intern., c1997
- *Public Policy Instruments*, B. Peters, F. van Nispen (ed), Edward Elgar, 1998
- *Third framework programme for community research and technological development*, EK. E, Brussels :EK.(1990-1994)
- *The Internationalization of Public Management*, W. McCourt, M. Minogue, Edward Elgar, 2001
- Pension schemes in the European public sector, Neyens P. κ.α, Maastricht: EIPA, c1992
- Newspapers: *The Observer, New York Times, The Guardian, Herald Tribune* (Kathimerini), *Athens News*
- Magazines: *The Economist, New Statesman, International Review, Administration and Society, International Journal of Public Administration, Public Administration, Group and Organization Management, Journal of Public Economics*
- Official Documents of the European Union
- Ηλεκτρονικά αρχεία του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων
- <http://www.inforegio.cec.eu.int>
- <http://europa.eu.int/scadplus/leg/el/lvb/1340001.htm>

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- *Instruments économiques pour la protection de l' environnement*, OECD, Paris : OECD, 1991
- *Les régimes de pension dans le secteur public européen*; Neyens P. κ.α, Maastricht: EIPA, c1992
- Magazines : *Revue administrative, Revue française de gestion, Revue politique et management publique*
- CLE international, *La correspondance*
- Documents UNESCO
- *Resumé- Compte Rendu- Synthèse- Exposé- Commentaire*, Kauffmann. Journaux : - *Le Monde, Le Monde Diplomatique*
- Publications officielles de l'Union Européenne
- Συμβούλιο Υπουργών ΕΕ. Πρόταση Οδηγίας για το Ηλεκτρονικό Εμπόριο 07/12/1999. <http://www.gge.gr/08commerce/ekselikseis.htm>.
Επίσημες εκθέσεις από βάση δεδομένων Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
  - «*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
  - «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
  - «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
  - «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος
- Εφημερίδες:

- Athener Zeitung
- Frankfurter Allgemeine Zeitung
- Die Welt
- Frankfurter Rundschau

Περιοδικά:

- *Der Spiegel*
- *Stern*
- *Focus*
- *Willkommen* (Ινστιτούτου Goethe)
- *Deutschland* της Γερμανικής Κυβέρνησης

* * *

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ -

Επιμέλεια:

Δρ ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Επιστημονικός Υπεύθυνος Τμήματος

Σημείωμα του Επιστημονικού Υπευθύνου του Τμήματος
Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας

Σύντομη περιγραφή του Τμήματος

Το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης απευθύνεται στους σπουδαστές οι οποίοι επιλέγουν να στελεχώσουν τις μονάδες της Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την Υγεία, την Εργασία και την Κοινωνική Προστασία. Για το λόγο αυτό, το Τμήμα χωρίζεται σε δύο διακριτές κατευθύνσεις:

- της Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας το οποίο εκπαιδεύει σπουδαστές που στελεχώνουν τις Διευθύνσεις του Υπουργείου Υγείας, τα ΠΕΣΥ, Νοσοκομειακές Μονάδες, τα Ασφαλιστικά Ταμεία και τους εποπτευόμενους Φορείς
- της Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής, που εκπαιδεύει σπουδαστές που στελεχώνουν τις Διευθύνσεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τις Διαχειριστικές Αρχές Απασχόλησης-Equal, τις μονάδες του ΟΑΕΔ, τα Ταμεία, και τους εποπτευόμενους Φορείς.

Κάθε κατεύθυνση σκοπό έχει να διαμορφώσει το στελεχιακό δυναμικό που απαιτείται, μέσα από την απόκτηση των κατάλληλων γνώσεων και ανάπτυξη των αναγκαίων δεξιοτήτων και συμπεριφορών, ούτως ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης αποτελεσματικής διοίκησης.

Το παρόν Πρόγραμμα που ακολουθεί περιγράφει τη δομή και το περιεχόμενο των σπουδών της κατεύθυνσης Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας.

Σχεδιασμός Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της ειδικής φάσης σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης σχεδιάστηκε με βάση τα πορίσματα της αξιολόγησης του προγράμματος σπουδών και την ανίχνευση των ειδικότερων αναγκών του τμήματος, σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, καθώς επίσης, με διακεκριμένους επιστήμονες και καθηγητές Πανεπιστημίων, εξειδικευμένα στελέχη θεσμών και άλλων φορέων.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος σπουδών συμπεριέλαβε τα εξής στάδια:

- ανίχνευση αναγκών από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του τμήματος,
- παραγωγή αναλυτικών κειμένων από διδάσκοντες,
- σύνθεση και επιμέλεια περιεχομένων προγράμματος,
- εισήγηση από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του Τμήματος, Σχεδίου Προγράμματος Σπουδών στον Διευθυντή της ΕΣΔΔ,
- έγκριση τελικού προγράμματος από το Διοικητικό Συμβούλιο ΕΚΔΔ μετά από σχετική γνωμοδότηση του Επιστημονικού Συμβουλίου.

Ο σχεδιασμός του Προγράμματος Ξένων Γλωσσών της Ειδικής Φάσης Σπουδών και των επιμέρους μαθημάτων και εργαστηρίων πληροφορικής έγινε σε συνεργασία του Επιστημονικού Υπευθύνου του Τμήματος και των Υπευθύνων των αντιστοιχών Τμημάτων Ε. Αναστασίου και Ι. Αποστολάκη, αντίστοιχα.

Τη γραμματειακή υποστήριξη του ανασχεδιασμού του Προγράμματος ανέλαβε ο Θεόδωρος Βέκιος.

Σκοπός και Στόχος Προγράμματος Σπουδών

Η ειδική φάση σπουδών περιλαμβάνει θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση, με στόχο την εμπέδωση και ενίσχυση ειδικών γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών των μελλοντικών στελεχών της Κοινωνικής Διοίκησης. Ειδικότερα, το πρόγραμμα σπουδών της κατεύθυνσης στοχεύει:

α. Σε επίπεδο γνώσεων,

- Στην **απόκτηση ειδικών γνώσεων** όσον αφορά σε θέματα:
  - Θεσμικού πλαισίου Οργάνωσης των Νοσοκομείων
  - Αξιολόγηση πολιτικών και Συστημάτων Υγείας
  - Βασικών Αρχών Δικαίου Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας
  - Συστημάτων Χρηματοδότησης Υπηρεσιών Υγείας
  - Συστημάτων Κοινωνικής Προστασίας
  - Συστημάτων Διαχείρισης προμηθειών στα Νοσοκομεία,
  - Οικονομικών της Υγείας

β. Σε επίπεδο δεξιοτήτων,

- Στην **καλλιέργεια δεξιοτήτων** μέσα από την εξάσκηση των σπουδαστών στο πλαίσιο επιμέρους εργαστηρίων ή/και μαθημάτων π.χ.
  - Στρατηγικού Σχεδιασμού
  - Αξιολόγησης Κοινωνικών Προγραμμάτων
  - Συμπλήρωση Τεχνικών Δελτίων Έργων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Υγείας-Πρόνοιας
  - Διαχείρισης Βιοϊατρικής Τεχνολογίας
- Στην **απόκτηση τεχνικών δεξιοτήτων**, μέσα από την εκμάθηση τεχνικών παρουσιάσεων με τη χρήση Η/Υ, την ανάπτυξη ιστοσελίδων, τη χρήση ειδικού λογισμικού και της Ευρωπαϊκής Βάσης Δεδομένων για την Απασχόληση.

γ. Σε επίπεδο συμπεριφορών,

- Στην **καλλιέργεια συνεργατικής συμπεριφοράς**, κυρίως μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών (σε ομάδες) ή και την ανάληψη πρωτοβουλιών για άλλες δραστηριότητες.

Δομή και Διάρθρωση Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών +πραγματοποιείται σε τρεις κύκλους (Α) κύκλος μαθημάτων, διάρκειας 5 μηνών, (Β) κύκλος σεμιναρίων, διάρκειας 4 μηνών και (Γ) κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, διάρκειας 3 μηνών. Μεταξύ του κύκλου μαθημάτων και του κύκλου σεμιναρίων μεσολαβεί περίοδος 4 μηνών πρακτικής εκπαίδευσης, στο Υπουργείο, Υγείας και Πρόνοιας, Ασφαλιστικά Ταμεία Υγείας, και σε άλλους εποπτευόμενους φορείς .

Α) Κύκλος μαθημάτων

Ο κύκλος μαθημάτων χωρίζεται στην βάση τεσσάρων αξόνων :

(I) ΚΑ-Σ01 Διοίκηση και Διαχείριση Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας

Η εξέλιξη της Κοινωνικής Πολιτικής αποτελεί πρώτη προτεραιότητα ανάμεσα σε άλλες πολιτικές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πραγματική λειτουργία του ενωσιακού συστήματος , μέσα από τα θεσμικά του όργανα (Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ,Επιτροπή) αναδεικνύει τις προσπάθειες εφαρμογής σύγχρονων μεθόδων σχεδιασμού διαμόρφωσης της δημόσιας πολιτικής καθώς και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων

Η βελτίωση της δημόσιας πολιτικής στον τομέα της Υγείας, χαρακτηρίζεται από τον προσανατολισμό της τόσο στα επιδιωκόμενα αποτελέσματα του συστήματος υγείας και πρόνοιας όσο από την εστίαση στην ανταπόκριση και ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών

Η εφαρμογή ενός συνεκτικού και ιεραρχημένου συστήματος σκοπών και στόχων πολιτικών υγείας με την υποστήριξη ενός συστήματος πληροφοριών και δεικτών, στη χάραξη και διαμόρφωση ορθολογικών προγραμμάτων πολιτικής υγείας και πρόνοιας σε εθνικό, περιφερειακό καθώς και σε επίπεδο πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας ,αποτελούν σαφή προτεραιότητα για την επίτευξη των αναγκαίων αποτελεσμάτων και την ικανοποίηση των πολιτών.

Τέλος με την εξειδίκευση και ανάλυση συγκεκριμένων περιπτώσεων από την καθημερινή ενασχόληση με τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις διαφόρων πτυχών πολιτικής υγείας ,προσδιορίζονται τα αίτια των προβλημάτων , αξιολογούνται και επιταχύνεται η θετική αντιμετώπισή τους , με απώτερο στόχο τη βελτίωση της διοικητικής δράσης στο Τομέα της Υγείας και της Πρόνοιας

(II) ΚΑ-Σ02 Οικονομικές και Ποιοτικές Διαστάσεις των Υπηρεσιών Υγείας

Σκοπός του άξονα είναι: α) η αποτίμηση των οικονομικών και ποιοτικών διαστάσεων των Υπηρεσιών Υγείας η εξοικείωση των σπουδαστών /σπουδαστριών με τις βασικές έννοιες των οικονομικών της ευημερίας και της κοινωνικής ασφάλισης υγείας , καθώς και με τις οικονομικές και ποιοτικές διαστάσεις των Υπηρεσιών Υγείας. β) η σύνδεση των γνώσεων και μεθόδων που θα αποκτηθούν με την πολιτική υγείας καθώς και με το ευρύτερο πλαίσιο πολιτικών για την κοινωνική προστασία στη χώρα μας.

Με τον άξονα αυτόν γίνεται προσπάθεια κατανόησης των τεχνικών αξιολόγησης και αναλυτικής αποτίμησης των υπηρεσιών υγείας ώστε να προβλέπονται οι οικονομικές επιπτώσεις των παρεμβάσεων πολιτικής υγείας στη χρηματοδότηση και παροχή των υγειονομικών υπηρεσιών.

(III) ΚΔ Σ03: Οργάνωση – Διοίκηση και Οικονομικά Νοσοκομείων

Οι δημογραφικές μεταβολές , η αλλαγή του επιδημιολογικού προτύπου , οι κοινωνικοοικονομικές διαφοροποιήσεις , οι αλλαγές καταναλωτικών συνθηκών και οι γενικότερες υγειονομικές εξελίξεις έχουν αυξήσει σημαντικά τις δαπάνες υγείας. Η αύξηση αυτή όμως δεν έχει ακολουθηθεί από τα αναμενόμενα υγειονομικά αποτελέσματα και από μία συνολική βελτίωση του επιπέδου υγείας του πληθυσμού. Το νοσοκομειακό κόστος είναι ο βασικότερος παράγοντας που ενέχεται για τη συνεχή αύξηση των δαπανών , αφού καλύπτει πάνω από το 50% των συνολικών δαπανών υγείας σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες (58% στην Ελλάδα).

Συνολικός και απώτερος στόχος είναι η μεγιστοποίηση του οφέλους των φορολογουμένων (ή ασφαλισμένων) σε σχέση με την αξία των χρημάτων που δίδονται για τις υπηρεσίες υγείας ("achieving value for money " in health services, Glynn et al. 1996)

Η προσδοκία από την υλοποίηση του άξονα αυτού είναι όχι μόνο η γνωσιακή ανάπτυξη των θεματικών αντικειμένων , αλλά και η ανάπτυξη του " προφίλ " του στελέχους του χώρου ώστε να υπάρξει η ωφελιμότητα και αποδοτικότητα στο σύνολο των νοσηλευτικών ιδρυμάτων της χώρας που θα πρέπει να διαθέτουν άρτια εκπαιδευμένο διοικητικό προσωπικό , ικανό να στελεχώσει αποτελεσματικά τις υπηρεσίες.

(IV) ΚΔ-Σ04: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

Αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης Διοίκησης αποτελεί η Κοινωνία της Πληροφορίας με τα εργαλεία αυτά που επιτρέπουν στο ενημερωμένο στέλεχος της Διοίκησης να επικοινωνεί , να σχεδιάζει , και να ελέγχει.

Ο άξονας αυτός έχει σκοπό να εφοδιάσει τους σπουδαστές με τις μεθόδους και τις πρακτικές αυτές ώστε να βελτιώσουν την διοικητική δράση και την ικανοποίηση των πολιτών με τα μαθήματα: α) Διοίκηση Έργου και Εφαρμογές με Χρήση Ms Project , β) Στατιστική Λήψη Αποφάσεων , γ) Παρουσιάσεις με χρήση Η/Υ και Πολυμέσα , δ) Μεθοδολογία της Εμπειρικής Έρευνας , ε) Διοίκηση και Οργάνωση Φορέων Κοινωνικής Πολιτικής , στ) Διοίκηση και Διαχείριση Βιοϊατρικής Τεχνολογίας .

B) Κύκλος Σεμιναρίων

Ο κύκλος σεμιναρίων, καθώς επίσης, ο κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, βρίσκονται σε αλληλουχία με τον κύκλο μαθημάτων, καθώς το πρόγραμμα σπουδών διαρθρώνεται στη βάση τριών σεμιναριακών αξόνων: (I) ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ (II) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (III) ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ. Έτσι, ο κύκλος μαθημάτων, ο οποίος παρέχει θεωρητική κυρίως, κατάρτιση, ολοκληρώνεται

κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, μέσα από την παρουσίαση μικρών εργασιών (case studies) των σπουδαστών του τμήματος.

Για την εκπόνηση των εργασιών, οι ομάδες εργασίες οι οποίες αποτελούνται από τρία έως πέντε άτομα, πραγματοποιούν τριώρες συναντήσεις με τους επιβλέποντες, τουλάχιστον μια φορά τον μήνα, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε Προγράμματος.

Εργαστήρια

Στο πλαίσιο των μαθημάτων –ή/και σεμιναρίων- πραγματοποιούνται εργαστήρια, τα οποία εστιάζουν κυρίως στις *πρακτικές πτυχές επιμέρους θεμάτων* ή/και συνδυάζονται με πρακτικές ασκήσεις (γραφτές και προφορικές), ασκήσεις προσομοίωσης, επισκέψεις σε φορείς και άλλα, ώστε οι σπουδαστές να αναπτύξουν ειδικές δεξιότητες και συμπεριφορές και να ενισχυθεί ο συμμετοχικός χαρακτήρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Γ) Κύκλος Εκπόνησης Τελικών Εργασιών

Τα θέματα που επιλέγονται για την εκπόνηση τελικών εργασιών μπορεί να αποτελούν προέκταση μικρών εργασιών του κύκλου σεμιναρίων.

Πρόγραμμα πληροφορικής

Οι σπουδαστές του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης Κατεύθυνσης Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα Πληροφορικής, ειδικά προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις της Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας. Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει διδασκαλία εφαρμογών με χρήση Ms Project, SPSS, Ms PowerPoint PageMaker κ.α.

Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Οι σπουδαστές του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης –Προγράμματος Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα ξένων γλωσσών, προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις του μελλοντικού τους επαγγέλματος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει *αγγλικά και γαλλικά ή γερμανικά*. Το πρόγραμμα ξένων γλωσσών αντιστοιχεί στις 63 ώρες ανά γλώσσα στον α' κύκλο και 45 ώρες ανά γλώσσα στον β' κύκλο.

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΚΑ-Σ01: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ		
ΚΑ-Μ01.1	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ – ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΟΙΕΣ & ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝ. ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Δημήτρης Βενιέρης, <i>Αν Καθηγητής Παν/μίου, Δημοκρίτειο Παν/μιο Θράκης</i>
ΚΑ-Μ01.2	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑΣ	Χρήστος Μπουρσανίδης, <i>Αν. Γενικός Διευθυντής Α΄ ΠΕΣΥ Αττικής</i>
ΚΑ-Μ01.3	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	Χρήστος Μπουρσανίδης, <i>Αν. Γενικός Διευθυντής Α΄ ΠΕΣΥ Αττικής</i>
ΚΑ-Μ01.4	ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	Πέτρος Τσαντίλας, <i>Δρ Νομικής-Συνήγορος του Πολίτη</i>
ΚΑ-Μ01.5	ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	Κων/νος Κρεμαλής, <i>Καθηγ Παν/μίου Αθηνών</i> Γ. Τράντας, <i>Δρ Νομικής, Δικηγόρος</i>
ΚΑ-Σ02: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΚΑ-Μ02.1	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	Αντώνης Καρόκης <i>Ms Μάνατζερ Οικονομικών Υγείας</i>
ΚΑ-Μ02.2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	Νικόλαος Μανιαδάκης <i>Δρ. Διοίκησης Επιχειρήσεων (Υπηρεσιών) Υγείας, Διοικητής Παν/μιακού Γενικού Νοσοκομείου Πατρών</i>
ΚΑ-Μ02.3	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΥΓΕΙΑΣ	Πέτρος, Κωσταγιόλας <i>Δρ. μηχανικός, ΠΕΣΥ Ιονίων Νήσων</i>
ΚΑ-Μ02.4	ΦΑΡΜΑΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ : ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	Βίλμα Καραγιάννη, <i>Δρ. Οικονομικών της Υγείας Ειδικός Συνεργάτης Π.Ε.Α.Π. Α.Ε.</i>
ΚΑ-Ε02.5	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	Αντώνης Καρόκης <i>Ms Μάνατζερ Οικονομικών Υγείας</i>
ΚΑ-Σ03: ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ		
ΚΑ-Μ03.1	ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	Πέτρος Γιαννουλάτος, <i>Διοικητής Ψυχ/κού Νοσ. Αττικής</i>
ΚΑ-Μ03.2	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	Πέτρος Γιαννουλάτος, <i>Διοικητής Ψυχ/κού Νοσ. Αττικής</i> Αν. Μπαλασοπούλου, <i>Διοικητής Νοσ. Αλεξάνδρα</i>
ΚΑ-Μ03.3	ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	Νικόλαος, Ηρειώτης, <i>Αν. Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών</i> Μαρία Κωλέτση, <i>Μόνιμη Ειδική Επιστ. Οικ.Παν. Αθηνών</i>
ΚΑ-Σ04: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ		
ΚΑ-Μ04.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Μ. Μητροσύλη – Ασημακοπούλου <i>Δρ. Κοινωνιολογίας του Δικαίου</i>
ΚΑ-Μ04.2	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ (Project Management) ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms PROJECT	Παύλος Λαουτάρης, <i>Συντονιστής ΜΟΔ ΟΑΕΔ</i>
ΚΑ-ΕΠ4.3	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	Ι. Αποστολάκης, <i>Δρ. Πληροφορικής Υγείας</i> <i>Επιστημονικός Υπεύθυνος Προγ. Πληροφορικής ΕΣΔΔ</i>
ΚΑ-Ε4.4	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	Γ. Χαλούτσος, <i>Υπ. Βιοϊατρικής Γυνασειού Καρδιοχειρουργικού Κέντρου</i>
ΚΑ-Ε04.5	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	Ι. Αποστολάκης, <i>Δρ. Πληροφορικής Υγείας</i> <i>Επιστημονικός Υπεύθυνος Προγ. Πληροφορικής. ΕΣΔΔ</i> Χ. Πιερράκου <i>Στατιστικός ΥΠ.ΑΝ.</i>
ΚΑ-Μ04.6	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	Βίλμα Καραγιάννη, <i>Δρ. Οικονομικών-Στατ. της Υγείας</i> <i>Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητήριο Απασχόλησης και Πληροφορικής</i>
ΚΑ-Μ04.7	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	Χρήστος Φιλιππόπουλος, <i>Στέλεχος Πληροφορικής του ΙΝΕΠ</i> Α.Μπελεχάκη <i>Υπεύθυνος Πληροφορικής και Νέων</i>

		Τεχνολογιών Εκπαίδευσης,
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	
ΚΑ-ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΚΩΔ.	ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΚΑ-Σ01	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	Χρήστος Μπουρσανίδης, Αν. Γενικός Διευθυντής Α΄ ΠΕΣΥΠ Αττικής, Πέτρος Τσαντίλας, Δρ Νομικής-Συνήγορος του Πολίτη, Γ. Τράντας Δρ. Νομικής Δικηγόρος
ΚΑ-Σ02	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	Αντώνης Καρόκης Ms Μάνατζερ Οικονομικών Υγείας, Πέτρος Κωσταγιόλας, Δρ. μηχανικός, ΠΕΣΥΠ Ιονίων Νήσων, Βίλμα Καραγιάννη, Δρ. Οικονομικών -Στατ. της Υγείας Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητήριο Απασχόλησης και Πληροφορικής
ΚΑ-Σ03	ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	Πέτρος Γιαννουλάτος, Διοικητής Ψυχ/κού Νοσ. Αττικής Αν. Μπαλασοπούλου, Διοικητής Νοσ. Αλεξάνδρα, Μαρία Κωλέτση, Μόνιμη Ειδική Επιστ. Οικ. Παν. Αθηνών, Γ. Χαλούτσος, Δρ. Μηχανικής, Υπ. Βιοϊατρικής Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου, Ι. Αποστολάκης, Σύμβουλος Σπουδών ΕΚΔΔ/ΕΣΔΔ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΚΑ-Ε01	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	Στελέχη της Αρχής Διαχείρισης του Ε.Π. Υγείας -Πρόνοιας
ΚΑ-Ε02	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ, ΠΕΣΥ	Πέτρος Γιαννουλάτος, Διοικητής Ψυχ/κού Νοσ. Αττικής
ΚΑ-Ε03	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΥΓΕΙΑΣ	Αν. Μπαλασοπούλου, Διοικητής Νοσ. Αλεξάνδρα
ΚΑ-Ε04	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΑΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	Μ. Μιχαηλίδης, Αντ. Διάκου
ΚΑ-Ε05	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ	Στελέχη του Συνήγορου του Πολίτη
ΚΑ-Ε06	ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	Χρ. Ντουχάνης, Πάρεδρος του ΣΤε
ΚΑ-ΕΠ07	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	Π Γκινόγλου Εκπαιδευτικός Δ/θμιας Σ.Δεμαρίας Πληροφορικός

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	
ΚΑ-ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Στο πλαίσιο του κύκλου εκπόνησης των τελικών εργασιών κάθε σπουδαστής υποχρεούται να εκπονήσει και καταθέσει σε διάστημα δύο μηνών μία τελική εργασία.

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΩΡΕΣ
ΚΑ-Σ01 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ		
ΚΑ-Μ01.1	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ – ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ & ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝ. ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	20
ΚΑ-Μ01.2	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑΣ	24
ΚΑ-Μ01.3	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	36
ΚΑ-Μ01.4	ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	28
ΚΑ-Μ01.5	ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	21
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	129
ΚΑ-Σ02 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΚΑ-Μ02.1	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	48
ΚΑ-Μ02.2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	16
ΚΑ-Μ02.3	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΥΓΕΙΑΣ	20
ΚΑ-Μ02.4	ΦΑΡΜΑΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ : ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	20
ΚΑ-Μ02.5	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	12
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	116
ΚΑ-Σ03 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ		
ΚΑ-Μ03.1	ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	20
ΚΑ-Μ03.2	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	36
ΚΑ-Μ03.3	ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	40
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	96
ΚΑ-Σ04 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ		
ΚΑ-Μ04.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	16
ΚΑ-Μ04.2	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms PROJECT	32
ΚΑ-ΕΠ4.3	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	33
ΚΑ-ΕΟ4.4	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	12
ΚΑ-Ε04.5	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	21
ΚΑ-Μ04.6	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	12
ΚΑ-Μ04.7	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	12
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	138

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-ΖΓ01	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	63
ΚΑ-ΖΓ02/ΖΓ03	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ Ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	63
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	126
ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΚΩΔ.	ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	ΩΡΕΣ
ΚΑ-Σ01	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	60
ΚΑ-Σ02	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	60
ΚΑ-Σ03	ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ	60
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	180
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΚΑ-Ε01	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	20
ΚΑ-Ε02	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ, ΠΕΣΥ	36
ΚΑ-Ε03	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΥΓΕΙΑΣ	12
ΚΑ-Ε04	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	24
ΚΑ-Ε05	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ	16
ΚΑ-Ε06	ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	12
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	110
ΚΑ-ΕΠ07	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	24
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-ΖΓ01	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	45
ΚΑ-ΖΓ02/ΖΓ03	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ Ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	45
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	90

Σημείωση:

1) Στο γενικό σύνολο ωρών δεν συμπεριλαμβάνονται οι ώρες για τις επιτηρήσεις στις εξετάσεις τη βαθμολόγηση γραπτών, τις συναντήσεις των σεμιναριακών και τελικών εργασιών καθώς και οι ώρες υποστήριξης των τελικών εργασιών οι οποίες διαμορφώνονται ανάλογα με τις ανάγκες του Προγράμματος.

2) Ενδέχεται για την ομαλότερη διεξαγωγή του προγράμματος ορισμένα μαθήματα ή εργαστήρια που περιγράφονται στον κύκλο μαθημάτων εξειδίκευσης να πραγματοποιηθούν στον κύκλο Σεμιναρίων και αντιστρόφως

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

**ΚΔ-Σ01: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

ΚΔ-Μ01.1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ – ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δημήτρης Βενιέρης, *Αν Καθηγητής
Παν/μίου Δημοκρίτειο Παν/μιο Θράκης*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός και Στόχος του Μαθήματος είναι σε πρώτο επίπεδο:

να εισάγει τους σπουδαστές του τμήματος στην κατανόηση της Κοινωνικής Πολιτικής ως επιστημονικό αντικείμενο και ως πεδίο κοινωνικής παρέμβασης υπό το πρίσμα της κοινωνικής μεταβολής και της συγκριτικής διάστασης. Στοιχέυεται να προσεγγιστούν κριτικά και να κατανοηθούν τόσο τα κύρια θεωρητικά ζητήματα της Κοινωνικής Πολιτικής και του ρόλου του κράτους στις σύγχρονες κοινωνίες, όσο η πρακτική της ανάπτυξης των κοινωνικών υπηρεσιών ως πλεγμάτων κοινωνικών σχέσεων και ως φορέων / μηχανισμών κάλυψης αναγκών και επιβολής κοινωνικού ελέγχου.

σε δεύτερο επίπεδο:

να προσεγγίσει κριτικά το ευρύτερο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής, τους στόχους, τα πρότυπα και τα θεωρητικά μοντέλα τα οποία εκφράζονται μέσα από τις επιμέρους πολιτικές για την απασχόληση και να θέσει ερωτήματα για την παρούσα αναδιάρθρωση και το μέλλον της εργασίας στην Ευρώπη, όπως επηρεάζονται από ευρύτερο κλίμα της νεοφιλελεύθερης οπτικής για την παγκοσμιοποίηση.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εννοιολόγηση, βασικές Αρχές Κοινωνικής Πολιτικής,
- Οι έννοιες της κοινωνικής ανάγκης, της κοινωνικής συνοχής , της κοινωνικής δικαιοσύνης, της κοινωνικής αλληλεγγύης.
- Φορείς κοινωνικής πολιτικής.
- Η εξέλιξη της Κοινωνικής Πολιτικής σε ευρωπαϊκό και ελληνικό επίπεδο.
- Θεωρητικές προσεγγίσεις στην Κοινωνική Πολιτική.
- Κοινωνική Εναρμόνιση, σύγκλιση, συνοχή
- Θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δ. Βενιέρης , Η Κοινωνική Πολιτική του Συμβουλίου της Ευρώπης, Ελληνικά Γράμματα, 2002
- F. Ewald, Η Ιστορία του Κράτους Πρόνοιας Gutenberg, 2000
- Ι. Κουζής , Εργασιακές σχέσεις και ευρωπαϊκή ενοποίηση, ΙΝΕ, 2001
- Ξ. Κοντιάδης , Μεταμορφώσεις του Κοινωνικού κράτους στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, Παπαζήσης, 2001
- G. Lewis, Sh Gegiwitz, G Clarke (eds), Rethinking Social Policy, Sage Publications, 2000
- Μ. Ματσαγγάνης (Επιμ), Προοπτικές του Κοινωνικού Κράτους στην νότια Ευρώπη , Ελληνικά Γράμματα, 1999
- Λ. Μαράτου , Δ. Αλιπράντη (Επιμ), Οικογένειες και κράτος πρόνοιας στην Ευρώπη , ΕΚΚΕ , 2002

- R. Mishra, Globalization and the welfare state , Publications Edwar Elgar, 1999
- M. O' Brien S. Pennas, Theorizing Welfare enlightenment and modern society, Sage Publications, 1998
- Τζ. Ρίφκιν , Το τέλος της Εργασίας και το μέλλον της, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, 1996
- Π. Ρυλμόν , Α. Λυμπεράκη, Γ. Παπαγιαννίδης, Με στόχο ξανά την πλήρη απασχόληση, Πόλις, 1998
- Θ. Σακελλαρόπουλος (επιμ), Η μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους, Κριτική , 1999
- L. Salamon and H. Anheier, The non –profit sector across across-national Analysis, Mantchester University Press, 1997
- Ο. Στασινοπούλου , Κράτος Πρόνοιας Εκδόσεις Gutenberg, 1992
- Ο. Στασινοπούλου , Σύγχρονα ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής, Εκδόσεις Gutenberg, 1996
- Δ. Βενιέρης – Χ. Παπαθεοδώρου (επιμέλεια)
Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα , προκλήσεις και προοπτικές ,Εκδ. Ελ. Γράμματα 2003
- Σ. Σακελλαρόπουλος (Υπερεθνική Κοινωνική πολιτική στην εποχή της παγκοσμιοποίησης) Εκδ. Κρητική 2001
- Κ. Κασσιμάτη , Κοινωνικός Σχεδιασμός Gutemberg 2003.

ΚΑ – Μ01.2 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χρήστος Μπουρσανίδης, Αν. Γενικός
Διευθυντής Α' ΠΕΣΥ Αττικής.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η κατανόηση της αναγκαιότητας και της χρησιμότητας διάπλασης διοικητικών δομών και θεσμοποιημένων διαδικασιών συναινετικής λήψης αποφάσεων για το σχεδιασμό, τη διαμόρφωση, την εφαρμογή και την άσκηση ορθολογικής πολιτικής υγείας, στο πλαίσιο ενός τόσο πολύπλοκου κοινωνικοκρατικού συστήματος και μίας ανεπτυγμένης πλουραλιστικής κοινωνίας.

Μία σύγχρονη και ορθολογική πολιτική υγείας χαρακτηρίζεται:

1. για τον προσανατολισμό της στα επιδιωκόμενα και επιθυμητά αποτελέσματα (outcomes) του συστήματος υγείας και
2. για την εστίασή της στην ανταπόκριση και ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών-χρηστών.

Αυτό όμως προϋποθέτει την ανάπτυξη ενός λογικά συνεκτικού και ιεραρχημένου συστήματος σκοπών και στόχων πολιτικής υγείας και την ύπαρξη ενός αντίστοιχου συστήματος πληροφοριών με την έννοια συναφών, χρήσιμων αλλά όσο το δυνατόν μετρήσιμων μεγεθών και δεδομένων (αριθμοδεικτών).

Η μεθοδολογική ενασχόληση και η πρακτική εφαρμογή των ανωτέρω στην χάραξη και διαμόρφωση ορθολογικών προγραμμάτων πολιτικής υγείας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ενός Νοσοκομείου αποτελούν το αντικείμενο της πρώτης ενότητας του μαθήματος.

Σε μία επόμενη ενότητα επιχειρείται (α) η ανάπτυξη και πρακτική εφαρμογή ενός μεθοδολογικού πλαισίου για την αξιολόγηση της λειτουργικής-διοικητικής ικανότητας (management capacity) ενός Νοσοκομείου και δεύτερον και (β) η αναλυτική παρουσίαση της πολυδιάστατης προσέγγισης του ως εργαλείου σύνδεσης στρατηγικού σχεδιασμού και ανάπτυξης επιχειρησιακών μέτρων πολιτικής .

Με τη θεωρητικά προσανατολισμένη προσέγγιση που προηγήθηκε σε συνάρτηση με την παρουσίαση τόσο των διαφόρων εφαρμοζόμενων πολιτικών υγείας στην Ελλάδα όσο και κυρίως των αντίστοιχων πρακτικών διαχειριστικών τεχνικών και εφαρμογών των ελληνικών επιχειρησιακών προγραμμάτων, επιδιώκεται αφενός η μετάδοση και η πρόσκτηση πρακτικά χρήσιμων γνώσεων και αφετέρου η εξοικείωση με σύγχρονες μεθοδολογίες τεχνικές και εργαλεία. Προσδοκάται δε με την εφαρμογή αυτών, να οδηγήσουν στην απόκτηση όλων εκείνων των δεξιοτήτων και ικανοτήτων επεξεργασίας και επίλυσης κοινωνικών προβλημάτων και να συμβάλλουν με τη σειρά τους στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας πολιτικής στο πεδίο-τομέα υγείας και στη βελτίωση του μάνατζμεντ των υπηρεσιών και οργανισμών υγείας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

A. Στοιχεία διαμόρφωσης ορθολογικής πολιτικής υγείας

- Εννοιολογικοί προσδιορισμοί – Μεθοδολογικές επισημάνσεις
- Αναγκαιότητα και βασική λειτουργία σκοπών και στόχων
- Μεθοδολογία ορθολογικής λήψης αποφάσεων
- Αίτημα της μετρησιμότητας και αναγκαιότητα ανάπτυξης συστήματος
- δεικτών
- Αναλυτική διαφοροποίηση-τυπολογία σκοπών και στόχων και ανάπτυξη
- συστημάτων σκοπών και στόχων
- Αναλυτική διαφοροποίηση-τυπολογία δεικτών και ανάπτυξη
- συστημάτων
- δεικτών

B. Διαδικασία σχεδιασμού και προγραμματισμού πολιτικής υγείας ως κύκλος μάνατζμεντ

- Συνοπτική παρουσίαση συνολικής διαδικασίας και βασικών λειτουργιών
- κύκλου μάνατζμεντ
- Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης και καθορισμός αναγκών υγείας
- Στοχοθεσία: Σχεδιασμός επιθυμητής κατάστασης
- Αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων και λήψη απόφασης
- Προγραμματισμός
- Υλοποίηση πολιτικής (Implementation)
- Έλεγχος (Controlling)

Γ. Σχεδιασμός πολιτικής υγείας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

- Μεθοδολογικά και θεωρητικά προβλήματα ανάπτυξης σκοπών και στόχων
- Σύστημα σκοπών και στόχων συστήματος υγείας
- Σύστημα δεικτών σκοπών και στόχων και σχεδιασμός πολιτικής υγείας

Δ. Αξιολόγηση λειτουργικής-διοικητικής ικανότητας (management capacity)

Υπηρεσιών Υγείας

- Ανάπτυξη αναλυτικού-μεθοδολογικού πλαισίου
- Κριτήρια αξιολόγησης πολιτικής υγείας και υπηρεσιών υγείας
- Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος δεικτών

E. Balanced Scorecard ως εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού και ανάπτυξης επιχειρησιακών μέτρων πολιτικής

- Το Balanced Scorecard ως σύγχρονο εργαλείο δημοσίου μάνατζμεντ υγείας
- Ανάπτυξη και αναλυτική παρουσίαση του αναλυτικού-μεθοδολογικού πλαισίου
- Ανάπτυξη και εφαρμογή αντίστοιχου συστήματος αριθμοδεικτών

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Braun E.G., Ed. (1999):** Handbook Krankenhausmanagement. Stuttgart
- **Busse R., Wissmar M., (1998):** Outcome-related Health Targets for health Systems. A conceptual and comparative study. Unveröffentlichte Forschungsarbeit. Med. Univ. Hannover
- **Conrad H.-H. (2001):** Balanced Scorecard als modernes Management-Instrument im Krankenhaus. Kuhlmbach
- **Δεκλερής Μ., Επ. (1989):** Διοίκηση Συστημάτων, Αθήνα
- **Ehrmann H.(2002):** Balanced Scorecard. Leipzig
- **Kaplan R.S., Norton D.P. (1996):** The Balanced Scorecard, Translating Strategy into Action, Boston
- **ΚΕΠΕ (1976):** Υγεία - Πρόγραμμα ανάπτυξης 1976-80, Αθήνα.
- **Mossialos E, McKee (2002):** EU Law and the Social Character of Health Care. Bruxelles-Bern-Berlin
- **Μπουρσανιδης Χ. (2003):** Πολιτική Υγείας – Στοιχεία διαμόρφωσης-σχεδιασμού πολιτικής υγείας και αξιολόγησης της λειτουργικής-διοικητικής ικανότητας υπηρεσιών υγείας. Διδακτικές Σημειώσεις-Typscript, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Αθήνα
- **Trill R. (2000):** Krankenhaus-Management. Neuwied
- **Υφαντόπουλος Ι. (1988):** Ο Προγραμματισμός Υγείας, ΕΚΚΕ, Αθήνα
- **Υ.Υ.Π.Κ.Α., (1994α):** Μελέτη για το Σχεδιασμό και την οργάνωση των Υπηρεσιών Υγείας: Ανάλυση και Δομή του συστήματος, Αθήνα.
- **Υ.Υ.Π.Κ.Α., (1994β):** Έκθεση της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για τις Υπηρεσίες Υγείας (Abel Smith B et al.). Αθήνα.
- **Τ.Τ.&Π., (1995):** Ενιαίος Φορέας Υγείας. Η οργάνωση του Συστήματος Χρηματοδότησης και η αποκέντρωση των Υπηρεσιών Υγείας (πρόεδρος Α. Σισσούρας). Αθήνα.
- **WHO (2000):** The World Health Report 2000. Health Systems – Improving Performance. Geneva.
(<http://www.who.int/whr/2001/archives/2000/en/index.htm>)
- **Willke H. (1994):** Systemtheorie - Eine Einführung in die Grundprobleme der Theorie sozialer Systeme, Stuttgart-Jena (Willke H.: Εισαγωγή στη συστημική θεωρία. Εκδόσεις Κριτική:Αθήνα 1996)

ΚΑ-Μ01.3: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χρήστος Μπουρσανίδης, Αν. Γενικός
Διευθυντής Α' ΠΕΣΥ Αττικής.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Με αφετηρία τη βασική θέση ότι το Σύστημα Υγείας, ως ένα λειτουργικά διαφοροποιημένο κοινωνικό σύστημα, αποτελεί το βασικό θεσμό του Κράτους Πρόνοιας που χαρακτηρίζεται για την αυξημένη πολυπλοκότητα του, *το γνωστικό και διδακτικό ενδιαφέρον* του μαθήματος στοχεύει στη θεωρητικά θεμελιωμένη και εμπειρικά τεκμηριωμένη προσέγγιση, διερεύνηση, ανάλυση και κατανόηση των εναλλακτικών δυνατοτήτων διάπλασης και οργάνωσης των δομών και λειτουργικών διαδικασιών, που συγκροτούν ένα λειτουργικά ολοκληρωμένο και λογικά συνεκτικό σύστημα υγείας με αυξημένη λειτουργική και διοικητική ικανότητα., από την σκοπιά του συστημικά προσανατολισμένου Δημοσίου Μάνατζμεντ Υγείας (Public Health Management). Στο πλαίσιο αυτό το *πρακτικά χρήσιμο εκπαιδευτικό ενδιαφέρον* του μαθήματος εστιάζεται τόσο στην προαγωγή της γνώσης των σπουδαστών με τη μεταφορά βασικών θεωρητικών προσεγγίσεων και μεθοδολογικών εργαλείων, όσο και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης πολύπλοκων προβλημάτων. Το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και αναμενόμενο όφελος συνίσταται στο να αποκτήσουν οι σπουδαστές τόσο την ικανότητα κατανόησης της επίκαιρης επιστημονικής συζήτησης διεθνώς περί μεταρρυθμίσεων των συστημάτων υγείας και εισαγωγής σύγχρονων εργαλείων δημοσίου μάνατζμεντ υγείας όσο και την ικανότητα αξιοποίησης και εφαρμογής αυτών στην ελληνική μεταρρυθμιστική προσπάθεια.

Στο μάθημα αυτό θα παρουσιασθεί αρχικά το γενικό αναλυτικό-θεωρητικό πλαίσιο της συστημικά προσανατολισμένης προσέγγισης του Δημοσίου Μάνατζμεντ Υγείας. Ακολουθεί η ανάπτυξη ενός μοντέλου λειτουργικής διαφοροποίησης των αναγκών υγείας και λειτουργικών πεδίων πολιτικής υγείας ως πλαίσιο αναφοράς για τη βέλτιστη δόμηση του συστήματος και την άριστη κατανομή των πόρων.

Το κύριο μέρος του μαθήματος εστιάζεται στην αναλυτική παρουσίαση δομών, λειτουργικών διαδικασιών και των εναλλακτικών δυνατοτήτων οργάνωσης και διοίκησης των τριών λειτουργικά διαφοροποιημένων υποσυστημάτων από τα οποία αποτελείται ένα σύστημα υγείας:

- το σύστημα παραγωγής και διανομής υπηρεσιών και αγαθών υγείας
- το σύστημα χρηματοδότησης με έμφαση στη οργάνωση και διοίκηση της κοινωνική ασφάλιση υγείας
- το σύστημα διεύθυνσης-συντονισμού του συστήματος υγείας

Για μία επιστημονικά θεμελιωμένη εκτίμηση και αξιολόγηση των προοπτικών μετεξέλιξης του ελληνικού συστήματος υγείας, είναι πρόδηλο ότι μία κριτική αναστοχαστική αναφορά στην επιστημονική συζήτηση και στις διεργασίες μεταρρύθμισης και μετεξέλιξης των ευρωπαϊκών συστημάτων υγείας στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, κρίνεται όχι μόνο ενδεδειγμένη αλλά θεωρείται αναμφίβολα πολλαπλά χρήσιμη.

Με αναλυτικό πλαίσιο αναφοράς λοιπόν την θεωρητική και συστηματική περιγραφή και ανάλυση της δομής και λειτουργίας ενός συστήματος υγείας που προηγήθηκε, επιχειρείται ακολούθως από μία συγκριτική αναλυτική σκοπιά η ανάπτυξη και η συστηματική παρουσίαση της δομής και λειτουργίας των τριών υπαρκτών και αντιπροσωπευτικών μοντέλων συστημάτων υγείας του αγγλικού, του γερμανικού και του αμερικάνικου καθώς και των παραλλαγών αυτών έτσι όπως αυτά αναδύονται από την συναφή βιβλιογραφία και την διεθνή πρακτική εμπειρία.

Στο πλαίσιο αυτό τέλος, αφού παρουσιασθεί αναλυτικά η οργάνωση της δομής και λειτουργίας του ελληνικού συστήματος υγείας, επιχειρείται μία αξιολόγηση και κριτική εκτίμηση των προοπτικών μετεξέλιξης, μεταρρυθμιστικής παρέμβασης και λειτουργικού εκσυγχρονισμού όσο και των δυνατοτήτων εισαγωγής στοιχείων δημοσίου μανάτζμεντ υγείας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

A. Το σύστημα υγείας ως ένας βασικός λειτουργικά διαφοροποιημένος κοινωνικοκρατικός θεσμός της κοινωνίας

- Σκιαγράφηση του αναλυτικού πλαισίου – εννοιολογικοί προσδιορισμοί
- Σύστημα υγείας και περιβάλλον ως σχέση πολύπλοκης διάδρασης
- Ανάπτυξη ενός μοντέλου δομής και λειτουργίας συστήματος υγείας
- Θεμελιώδεις αρχές και κριτήρια διάπλασης ενός κοινωνικοπολιτικά δομημένου, λειτουργικά ολοκληρωμένου και λογικά συνεκτικού συστήματος υγείας με αυξημένη λειτουργικά ικανότητα

B. Λειτουργική διαφοροποίηση του συστήματος υγείας ως πλαίσιο αναφοράς βέλτιστης δόμησης και άριστης κατανομής πόρων

- Κρίση των συστημάτων υγείας (health system crisis)
- Ανάπτυξη μεθοδολογικού πλαισίου δομημένης προσέγγισης
- Άριστη κατανομή των πόρων και βέλτιστη δόμηση του συστήματος υγείας
- Η οργανωτική διάπλαση-δόμηση του συστήματος υγείας ως ζήτημα μίας δυναμικής διαδικασίας προσαρμογής

Γ. Το σύστημα παραγωγής και διανομής υπηρεσιών υγείας

- Εισαγωγικές παρατηρήσεις ιστορικού και μεθοδολογικού χαρακτήρα
- Οργανωτική διάταξη και λειτουργική διασύνδεση των υπηρεσιών υγείας
- Αναλυτική παρουσίαση επιπέδων – μορφών – μονάδων φροντίδας υγείας
- Σύγχρονα ζητήματα και εργαλεία συντονισμού και διαχείρισης προσφοράς (Συστήματα σχεδιασμού, Managed Care, Gatekeeping, Disease Management, Public-Privat Mix,...)

Δ. Το σύστημα χρηματοδότησης και η κοινωνική ασφάλιση υγείας

- Αντικείμενο και διαδικασία χρηματοδότησης
- Εναλλακτικές μορφές δόμησης του συστήματος χρηματοδότησης
- Σκοπός και λειτουργίες συστημάτων αμοιβών και αποζημίωσης
- Κοινωνικής Ασφάλισης Υγείας: Αρχές κοινωνικοπολιτικής δόμησης –
- Οργανωτικές, λειτουργικές και διαχειριστικές διαστάσεις
- Κοινωνική και Ιδιωτική Ασφάλιση Υγείας: Συγκριτική παρουσίαση

Ε. Το σύστημα διεύθυνσης-συντονισμού (Δ-Σ) και μανάτζμεντ του συστήματος υγείας

- Θεωρητική προσέγγιση από τη σκοπιά του Δημοσίου Μανάτζμεντ Υγείας
- Μηχανισμοί, σύγχρονοι μέθοδοι-τεχνικές και εργαλεία Δημοσίου Μανάτζμεντ Υγείας
- Ανάπτυξη ενός αναλυτικού πλαισίου βέλτιστης δόμησης και συγκριτικής ανάλυσης συστημάτων υγείας

ΣΤ. Συγκριτική ανάλυση συστημάτων υγείας

- Τυπολογία συστημάτων υγείας – Μία θεωρητική προσέγγιση
- Οργάνωση και διοίκηση συστήματος υγείας Μεγάλης Βρετανίας
- Οργάνωση και διοίκηση συστήματος υγείας Η.Π.Α
- Οργάνωση και διοίκηση συστήματος υγείας Γερμανίας
- Οργάνωση και διοίκηση συστήματος υγείας Ελλάδα
- Τάσεις εξέλιξης συστημάτων υγείας και προοπτικές βέλτιστης δόμησης και εκσυγχρονισμού του ελληνικού συστήματος υγείας

Ζ. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Πολιτικές μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων στην Ελλάδα

- Ιστορική εξέλιξη πολιτικής υγείας στην Ελλάδα μέχρι την ίδρυση του ΕΣΥ
  - Το ΕΣΥ: Υγειονομικοπολιτικές στοχεύσεις – Αναπτυσσόμενες και εφαρμοζόμενες δομές και λειτουργίες
- Κριτική ανασκόπηση των πολιτικών υγείας και των μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων στην μετά ΕΣΥ περίοδο

2. Πολιτικές υγείας σε Ευρωπαϊκό και Διεθνές Επίπεδο

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Alber J., Bernardi-Schenkluhn B.(1992): Westeuropäische Gesundheitssysteme im Vergleich, Bundesrepublik Deutschland, Schweiz, Frankreich, Italien, Großbritannien, Frankfurt/New York
- Amelung V.E., Schumacher H., (2000): Managed Care. Neue Wege im Gesundheitsmanagement. Wiebaden
- Bertelsmann Stiftung (2001): Reformen im Gesundheitswesen. Gütersloh (Bertelsmann Funtation 2000 <http://www.reformmonitor.org>)
- Δεικλερής Μ., Επ. (1989): Διοίκηση Συστημάτων, Αθήνα
- Θεοδώρου Μ., Σαρρής Μ., Σούλης Σ. (1997): Συστήματα Υγείας και ελληνική πραγματικότητα. Αθήνα
- European Observatory on Health Care Systems. HIT Country Profiles (<http://www.observatory.dk>)
- European Observatory on Health Care Systems, ed., (2002): Health Care Systems in eight countries – trends and challenges. London:LSH (PDF) (<http://www.observatory.dk>)
- Jakubowski E., Busse R. (1998): Health care systems in the EU – A comparative study. Luxemburg: European Parliament. (PDF)
- Kyriopoulos Y., Mpoursanidis Ch., Skoutelis G. (1995): Complementary Health Insurance: Problems and Prospects in Greece, in: Schneider M. (1995): Complementary Health Schemes in the European Union. Supported by the European Commission. BASYS, Augsburg

- **Κυριόπουλος Γ., Νιάκας Δ. (1991):** Η Χρηματοδότηση των Υπηρεσιών Υγείας στην Ελλάδα, Κέντρο Κοινωνικών Επιστημών Υγείας, Αθήνα.
- **Λιαρόπουλος Λ., (1993):** Η Ιδιωτική Ασφάλιση Υγείας : ο ρόλος της, προβλήματα και προοπτική στην Ελλάδα, Financial Forum, Αθηνά
- **Mossialos E, LeGrand J., eds. (1999):** Health Care and Cost Containment in the European Union. Aldershot: Ashgate.
- **Mossialos E, McKee (2002):** EU Law and the Social Character of Health Care. Bruxelles-Bern-Berlin
- **Μπουρσανίδης Χ.(1995):** Το κορπορατιστικό μοντέλο κοινωνικής διοίκησης: μία προσπάθεια θεωρητικής θεμελίωσης του συστήματος υγείας και της πολιτικής υγείας στη Γερμανία, Κοινωνία Οικονομία και Υγεία, 4,1, σ. 31-58
- **Μπουρσανίδης Χρ. (2002):** Δημόσιο Μάνατζμεντ Υγείας στην Ελλάδα - Σκέψεις για μια νέα αρχιτεκτονική και διοικητική κουλτούρα στο σύστημα υγείας. Συλλογή δημοσιευμένων άρθρων. Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Αθήνα
- **Μπουρσανίδης Χ. (2003):** Ανάλυση Συστημάτων Υγείας. Διδακτικές Σημειώσεις-Typscript, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Αθήνα
- **OECD (1990):** The reform of Health Care: A comparative Analysis of seven OECD Countries, Paris
- **OECD (1992):** The reform of health care. A comparative Analysis of Seven OECD Countries, Health Policy Studies No 2, Paris, C 5+
- **Sachverständigenrat für die KAIG (1994):** Sachstandsbericht 1994. Gesundheitsversorgung und Krankenversicherung 2000. Eigenverantwortung, Subsidiarität und Solidarität bei sich ändernden Rahmenbedingungen, Baden-Baden
- **Preuss K-J., Rübiger J., Sommer J., Ed. (2001):** Managed Care. Evaluation und Performance-Measurement integrierter Versorgungsmodelle. Schattauer-Stuttgart
- **Schendler K., Proeller I., (2000):** New Public Management. Bern-Stuttgart-Wien
- **Schneider M. et.al.(1998):** Gesundheitssysteme im internationalen Vergleich, Ausgabe 1992, BASYS,Augsburg
- **Schumacher H., (1998):** Public Health Management, in: Damkowski W., Precht C., Eds.: Moderne Verwaltung in Deutschland. Public Management in der Praxis. Stuttgart-Berlin, p. 282-300
- **Schwarz F.W., Badura B., Leidl R., Raspe H., Siegrist J. Eds. (2003):** Das Public Health Buch. München -Wien
- **Schwartz F.W., Glennester H., Saltman R. B., (1996):** Fixing Health Budgets: Experience From Europe and North America, J . Willey and sons LTD., England
- **Υφαντόπουλος Ι. (1988):** Ο Προγραμματισμός Υγείας, ΕΚΚΕ, Αθήνα
- **Willke H. (1994):** Systemtheorie - Eine Einführung in die Grundprobleme der Theorie sozialer Systeme, Stuttgart-Jena (Willke H.: Εισαγωγή στη συστημική θεωρία. Εκδόσεις Κριτική:Αθήνα 1996)
- **WHO (1997) :**European Health Care Reform „Analysis of current Strategies, edited by Saltman R. & Figueras J, Regional Publications, E uropean Series, No 72
- **WHO :**Highlights on Health (<http://www.who.dk/country/country.htm>)

ΚΑ- Μ01.4: ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Κων/νος Κρεμαλής, Καθηγ Παν/μίου Αθηνών
Πέτρος Τσαντίλας, Δρ. Νομικής – Συνήγορος
του Πολίτη

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός και στόχος του μαθήματος είναι:

- να εισάγει τους σπουδαστές στα βασικά χαρακτηριστικά των υπηρεσιών, αγαθών, κανόνων και πηγών δικαίου, της υγείας
- να εξοικειώσει τους σπουδαστές με τα χαρακτηριστικά της έννομης σχέσης υγειονομικής προστασίας και τους κώδικες δεοντολογίας,
- να πληροφορήσει τους σπουδαστές με την οργάνωση και διαχείριση των φορέων υγείας (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα), τις σχέσεις μεταξύ των φορέων, υπηρεσιών και αγαθών, τη συλλογική οργάνωση του υγειονομικού δυναμικού, την εποπτεία και έλεγχο των φορέων υγείας καθώς και τις συνέπειες παραβάσεων κατά τη χορήγηση και λήψη παροχών υγείας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Εννοιολογικά στοιχεία
  - α) Βασικά χαρακτηριστικά των υπηρεσιών και αγαθών υγείας
  - β) Δογματική επεξεργασία των κανόνων υγείας
- Πηγές δικαίου
  - α) Σύνταγμα
  - β) Διεθνείς συμβάσεις και υπερκρατικοί κανόνες
  - γ) Τυπικοί (εθνικοί) νόμοι και διαχρονικό δίκαιο
  - δ) Κανονιστικές πράξεις της διοίκησης
  - ε) Γενικές αρχές δικαίου
  - στ) Νομολογία
  - ζ) Διοικητική πρακτική
  - η) Πηγές συμβατικής προέλευσης

B. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Γνωρίσματα της έννομης σχέσης υγειονομικής προστασίας
- Χαρακτηριστικά συστημάτων δημόσιου τομέα
  - α) Μικτά συστήματα υγείας και ασφάλισης ασθένειας
  - β) Πολλαπλότητα φορέων και κλάδων ασφάλισης ασθένειας
- Χαρακτηριστικά συστημάτων ιδιωτικού τομέα
  - α) Κερδοσκοπικές ιδιωτικές ασφαλίσεις υγείας
  - β) Μη κερδοσκοπικά καθεστώτα ασφάλισης υγείας
  - γ) Εργοδοτική μέριμνα για εργασιακή και μετεργασιακή προστασία
- Βασικό περιεχόμενο των προγραμμάτων υγείας
  - α) Προσδιορισμός και διάκριση μεταξύ πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και περιθαλψης

- β) Σημασία στην πρόληψη και γενικότερα στην πρωτοβάθμια φροντίδα
- γ) Προσδιορισμός και διάκριση μεταξύ δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας περίθαλψης
- Πρόσβαση στις υπηρεσίες και στα αγαθά υγείας
- Αναγνώριση δικαιώματος για προστασία της υγείας
  - α) Θεμελίωση του δικαιώματος
  - β) αγωγιμότητα του δικαιώματος
- Τήρηση ιατρικής ηθικής και δεοντολογίας
  - α) Εννοιολογικοί προσδιορισμοί και διαφορές
  - β) Νομική φύση και σημασία των κανόνων ηθικής και δεοντολογίας
  - γ) Ειδικότερες αρχές και ζητήματα βιοηθικής
    - 1) Έννοια των αρχών αυτονομίας και ωφελιμότητας
    - 2) Ιδιαίτερα ζητήματα βιοηθικής
      - I) Αμβλωση
      - II) Γενετική
      - III) Μεταμοσχεύσεις
      - IV) Ευθανασία
      - V) Ιατρική έρευνα
      - VI) Ιατρικό απόρρητο
      - VII) Λοιπά ζητήματα
  - δ) Κώδικες δεοντολογίας

Γ. . ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

- Εθνικό Σύστημα Υγείας
  - α) Οργανωτική δομή
  - β) Υγειονομικό δυναμικό Ε.Σ.Υ.
  - γ) Διαχείριση υγειονομικών μονάδων του Ε.Σ.Υ.
- Λοιποί φορείς υπηρεσιών υγείας
  - α) Φορείς υπηρεσιών υγείας δημόσιου τομέα
  - β) Φορείς υπηρεσιών υγείας ιδιωτικού τομέα
  - γ) Προσωπικό λοιπών φορέων υπηρεσιών υγείας
    - 1) Ιατροί φορέων δημόσιου τομέα εκτός του Ε.Σ.Υ.
    - 2) Ιατροί φορέων ιδιωτικού τομέα
    - 3) Εργασιακές σχέσεις των λοιπών επαγγελματιών υγείας (νοσηλευτών, φυσικοθεραπευτών, οπτικών, οδοντοτεχνιτών κ.ά.)
    - 4) Μισθοί - αμοιβές
  - δ) Διαχείριση λοιπών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων υπηρεσιών υγείας
- Φορείς αγαθών υγείας
  - α) Φαρμακεία
    - 1) Φάρμακο
    - 2) Φαρμακευτικές εταιρείες
    - 3) Φαρμακοαποθήκες
  - β) Φορείς ελέγχου και χορήγησης φαρμάκων και λοιπών αγαθών υγείας
  - γ) Προσωπικό και διαχείριση φορέων αγαθών υγείας
- Συλλογική οργάνωση του υγειονομικού δυναμικού
- Σχέσεις μεταξύ φορέων υπηρεσιών και αγαθών υγείας

- α) Διασύνδεση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα υγείας
- β) Διασύνδεση πρωτοβάθμιας φροντίδας/περίθαλψης και νοσοκομειακής περίθαλψης
- γ) Διασύνδεση ημεδαπών και αλλοδαπών φορέων υγείας
- Εποπτεία και έλεγχος φορέων υγείας

Δ. ΠΑΡΟΧΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

- Προϋποθέσεις παροχών
  - α) Ουσιαστικές προϋποθέσεις
  - β) Τυπικές προϋποθέσεις
- Είδη παροχών
- Συνέπειες παραβάσεων κατά τη χορήγηση και λήψη παροχών υγείας
  - α) Αστική ευθύνη Δημοσίου και λοιπών νομικών προσώπων
  - β) Ευθύνη απασχολουμένων για λογαριασμό φορέα υγείας
  - γ) Ευθύνη δικαιούχων παροχών υγείας από το δημόσιο τομέα

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλεξιάδης Αριστείδης-Δημήτρης, Εισαγωγή στο δίκαιο της υγείας, Νομοθεσία-Νομολογία, εκδ. οίκος Μ. Δημόπουλου, Θεσσαλονίκη 1999.
- Αναπλιώτου-Βαζαίου Ειρήνη, ΕΣΥ, Τροποποιήσεις, Δίκαιο της Ε.Ο.Κ, Αθήνα 1988.
- Ανδρουλιδάκη Δημητριάδου Ισμήνη, Η υποχρέωση ενημέρωσης του ασθενούς. Συμβολή στη διακρίβωση της αστικής ιατρικής ευθύνης, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1993.
- Βάρκα Α. Αδάμη / Ανδρουλιδάκη-Δημητριάδη Ισμήνη, “Το δίκαιο των μεταμοσχεύσεων”, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993.
- Βιδάλης Τάκης, Ζωή χωρίς πρόσωπο. Το Σύνταγμα και η χρήση του ανθρώπινου γενετικού υλικού, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1999.
- Γεωργούση Ε. / Κυριόπουλος Γιάννης, Δίκτυα ολοκληρωμένης φροντίδας στην υγεία, Κοινωνία και Υγεία, Θεμέλιο 2000.
- Δοξιάδης Σ., Ο ρόλος του γιατρού στην κοινωνία, Αθήνα-Γιάννινα 1990.
- Δόλγερας Α. / Κυριόπουλος Γ. (επιμ.), Ισότητα, Αποτελεσματικότητα και Αποδοτικότητα στις υπηρεσίες υγείας, Κοινωνία και Υγεία, Θεμέλιο, Αθήνα 2000.
- Θεοδώρου Μ. / Σαρρής Μ. / Σούλης Σ., Συστήματα υγείας και ελληνική πραγματικότητα, Αθήνα, 1995.
- Καραγιάννης Β., Οι φαρμακοποιοί και οι όροι λειτουργίας της αγοράς φαρμάκων, Αθήνα 1997.
- Καραγεώργος Κωνσταντίνος, Η ποινική εκτίμηση ιατροχειρουργικών επεμβάσεων, εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1996.
- Κατρούγκαλος Γεώργιος, Το δικαίωμα στη ζωή και στο θάνατο, Αθήνα-Κομοτηνή 1993.
- Κρεμαλής Κωνσταντίνος, Το δικαίωμα για προστασία της υγείας - Από τις κοινωνικές ασφαλίσεις ασθένειας στο Ενιαίο Σύστημα Υγείας, Αθήνα 1987.
- Κριάρη-Κατράνη Ισμήνη, Γενετική Τεχνολογία και Θεμελιώδη Δικαιώματα. Η συνταγματική προστασία των γενετικών δεδομένων, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα Θεσσαλονίκη 1999.
- Κυριόπουλος Γ. / Γείτονα Μ., Η διασυννοριακή ροή ασθενών στην Ελλάδα και την Ευρώπη, Εξάντας - Πολιτικές Υγείας, 1995.

- Κυριόπουλος Γ. / Φιλαλήθης Τ., Η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας στην Ελλάδα, Κοινωνία και Υγεία, Θεμέλιο, 1996.
- Κυριόπουλος Γ. / Σισσούρας Α. (επιμ.), Ενιαίος Φορέας Υγείας. Αναγκαιότητα και Αυταπάτη, εκδ. Θεμέλιο, 1997.
- Μάρδας Γεώργιος, Οργανωτική και Οικονομική του Συστήματος Κοινωνικής Διοίκησης, Αθήνα 1993.
- Μελιδώνης Α., Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας στην Κοινότητα, Πειραιάς 1998.
- Νιάκας Δημήτρης, Υγεία και Περιφερειακή Ανάπτυξη, η Περιφερειακή Πολιτική της Υγείας στην Ελλάδα, Αθήνα 1993.
- Σουλιώτης Κυριάκος, Ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα στο Ελληνικό Σύστημα Υγείας, Παπαζήση 2000.
- Χαραλαμπίκης Α., "Ιατρική ευθύνη και δεοντολογία", Αθήνα, 1993.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- American Society of Law, Medicine & Ethics, Proceedings of the Third Intern. Conference on Health Law and Ethics, 1/1993, The Journal of Law, Medicine and Ethics.
- Annas George J. / Law Sylvia A. / Rosenblatt Rand E. / Wing Kenneth R., American Health Law, Law School Casebook Series, Little, Brown and Company, Boston - Toronto - London, 1990.
- Auby Jean-Marie, Droit medical et hospitalier, Paris, 1993.
- Barrett B., Health and Safety Law, London, 1993.
- Beazoglou Tryfon / Hessley Dennis / Kyriopoulos John (eds.), Human resources supply and cost containment in the Health System, Exandas, Athens 1998.
- Bélanger M., Le droit international de la santé, P.U.F., Paris 1997.
- Clément Jean-Marie, Cours de Droit Hospitalier, tome 1, Les Etudes Hospitalières, Paris 1999.
- Commission of the European Communities, The Cross-Border Health Care within the European Community, Brussels, 1991.
- Gostfield A., Health Law Handbook", Deerfield, New York, 1995.
- Dowell Michael A., Manual on State and Local Government Responsibilities to Provide Medical Care For Indigents, National Health Law Program, 1985.
- Dupont Marc / Esper Claudine / Muzzin Louise / Paire Christian, Droit hospitalier. Etablissements publics et privés, Cours Dalloz, 1997.
- Furrow Barry R. / Creaney Thomas L. / Johnson Sandra H. / Jost Timothy S. / Schwartz Robert L., Health Law, Cases Materials and Problems, 3rd edition, American Casebook Series, West Publishing Co., St. Paul, Minn., 1997.
- Gostin L., A Theory and Definition of Public Health Law, published by University of California Press, 2000.
- Jacquot Sophie, La couverture maladie universelle, éditions Liaisons, Paris 2000.
- Koniaris Theodore / Karlovassitou-Koniari Anna, Medical Law in Greece, Kluwer Law International - Sakkoulas, 1999.
- Moreau Jacques / Truchet Didier, Droit de la santé publique, 4ème édition, Dalloz, 1998.
- Ponchon François, La sécurité des patients à l'hôpital, Berger-Levrault, 2000.

- Proger Phillip A. / Busey Roxane C. / Miller Tina (eds.), Developments in Antitrust Health Care Law, Section of Antitrust Law, American Bar Association, 1990.
- Schiwy Peter, Gesundheitsrecht, Fundstellen- und Inhaltsnachweis, 4e erweiterte Auflage, Verlag R. S. Schulz, Starnberg 2000.
- Smith M., Law and medical ethics, Butterworths, London-Dublin Edinburgh 1994.
- Specke Helmut K., Gesundheitsmarkt, Daten - Fakten - Akteure, Verlag R. S. Schulz, Starnberg 2000.

ΚΑ-Μ01.5: ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Κων/νος Κρεμαλής, Καθηγ Παν/μίου Αθηνών
Γεώργιος Τράντας, Δρ Νομικής, δικηγόρος

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός και στόχος του μαθήματος είναι:

- να εισάγει τους σπουδαστές στην κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών κανόνων και πηγών δικαίου της κοινωνικής πρόνοιας, της σχέσης της με άλλα συστήματα ή μέτρα κοινωνικής πολιτικής.
- να εξοικειώσει τους σπουδαστές με τα χαρακτηριστικά των προνοιακών συστημάτων και προγραμμάτων, τις ιδιαίτερες αρχές της κοινωνικής πρόνοιας (αρχή εξατομικεύσης και επικουρικοτητας), το περιεχόμενο της προνοιακής προστασίας, την πρόσβαση στις υπηρεσίες και αγαθά της πρόνοιας και την αναγνώριση δικαιώματος για κοινωνική πρόνοια.
- να πληροφορήσει τους σπουδαστές για την Οργάνωση, Διοίκηση και Χρηματοδότηση των Φορέων Κοινωνικής Πρόνοιας, τα είδη παροχών κοινωνικής πρόνοιας καθώς και για τις συνέπειες παραβάσεων κατά την χορήγηση και λήψη προνοιακών παροχών.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- **Εννοιολογικά στοιχεία:**
  - α) Βασικά χαρακτηριστικά της κοινωνικής πρόνοιας
  - β) Σχέση κοινωνικής πρόνοιας με άλλα συστήματα ή μέτρα κοινωνικής πολιτικής
  - γ) Δογματική επεξεργασία των κανόνων κοινωνικής πρόνοιας
- **Πηγές δικαίου**
  - α) Σύνταγμα
  - β) Διεθνείς συμβάσεις και υπερκρατικοί κανόνες
  - γ) Τυπικοί (εθνικοί) νόμοι και διαχρονικό δίκαιο
  - δ) Κανονιστικές πράξεις της διοίκησης
  - ε) Γενικές αρχές δικαίου
  - στ) Νομολογία
  - ζ) Διοικητική πρακτική
  - η) Πηγές συμβατικής προέλευσης

B. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Γνωρίσματα της έννομης σχέσης κοινωνικής πρόνοιας
- Χαρακτηριστικά προνοιακών συστημάτων και προγραμμάτων
- Ιδιαίτερες αρχές κοινωνικής πρόνοιας
- Βασικό περιεχόμενο προνοιακής προστασίας
  - α) Μέθοδοι προνοιακής προστασίας
  - β) Έκταση και διακρίσεις των "κοινωνικών υπηρεσιών"
  - γ) Όρια προνοιακής προστασίας

- Πρόσβαση στις υπηρεσίες και στα αγαθά πρόνοιας
- Αναγνώριση δικαιώματος για κοινωνική πρόνοια
  - α) Θεμελίωση του δικαιώματος
  - β) Αγωγιμότητα του δικαιώματος

Γ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

- Φορείς κοινωνικής πρόνοιας
  - α) Έννοια και διακρίσεις
  - β) Διοίκηση φορέων κοινωνικής πρόνοιας
  - γ) Προσωπικό προνοιακών φορέων
  - δ) Διαχείριση φορέων κοινωνικής πρόνοιας
- Σχέσεις μεταξύ φορέων κοινωνικής πρόνοιας
  - α) Διασύνδεση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα προνοιακής προστασίας
  - β) Διασύνδεση ημεδαπών και αλλοδαπών προνοιακών φορέων
- Εποπτεία και έλεγχος φορέων κοινωνικής πρόνοιας
  - α) Έκταση γενικής εποπτείας
  - β) Περιεχόμενο διοικητικής εποπτείας
- Χρηματοδότηση φορέων κοινωνικής πρόνοιας
  - α) Προβλήματα χρηματοδότησης
  - β) Μέσα χρηματοδότησης

Δ. ΠΑΡΟΧΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

- Προϋποθέσεις παροχών
  - α) Ουσιαστικές προϋποθέσεις
  - β) Τυπικές προϋποθέσεις
- Είδη παροχών
  - α) Παροχές για την οικογένεια, τη μητρότητα και τα παιδιά
  - β) Παροχές για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τους χρόνια πάσχοντες
  - γ) Παροχές για τους ηλικιωμένους
  - δ) Παροχές κοινωνικής κατοικίας και δημόσιας αντίληψης γενικότερα
  - ε) Εξασφάλιση ελάχιστου ορίου συντήρησης για κάθε άτομο
- Συνέπειες παραβάσεων κατά τη χορήγηση και λήψη προνοιακών παροχών
  - α) Αστική ευθύνη Δημοσίου και λοιπών νομικών προσώπων
  - β) Ευθύνη απασχολουμένων για λογαριασμό προνοιακού φορέα
  - γ) Ευθύνη δικαιούχων προνοιακής προστασίας από το δημόσιο τομέα

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αμίτση Γαβριήλ: Εγγυημένο εισόδημα και νέες μορφές εργασίας: "Η προσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του σύγχρονου καταμερισμού εργασίας. ΕΔΚΑ 1992, 1.
- Βάγια Χριστίνα- Κρεμαλής Κων/νος: Ανθρώπινα δικαιώματα των ηλικιωμένων: Κίνδυνοι παραβίασης και προστασία. Κοινωνική Εργασία 1991, 283
- Βάγια Χριστίνα: Η τεχνολογία της πληροφορικής στις υπηρεσίες για εξυπηρέτηση των ηλικιωμένων Εκλογή Ιανουάριος Φεβρουάριος-Μάρτιος 1994, 45.
- Βγενόπουλος Κ.Γ.: μετανάστες και πρόσφυγες στη Σύγχρονη Ελλάδα Οκτώβριος- Νοέμβριος- Δεκέμβριος 1995, 345.
- Γλυκοφρύδης Ηλ., Τα κοινωνικά δικαιώματα εις τα Ελληνικά Συντάγματα, ΕΔΚΑ 1979, 1 επ.
- Ιατρίδης Δημήτριος: «Το κράτος κοινωνικής πρόνοιας: Η Παγκόσμια Προοπτική».Κοινωνική εργασία, τεύχος 60, 2000, 233
- Καϊδατζή Ακριτά: Η κοινωνική προστασία του Παιδιού ενόψει της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του Παιδιού.ΕΔΚΑ 2000, 253.
- Καλλιγέρη- Βυρούλκα Πόπη: Κοινωνικά προβλήματα των ηλικιωμένων που νοσηλεύονται στα Γενικά Νοσοκομεία και η εκτός νοσοκομείου αντιμετώπιση Κοινωνική Εργασία 1991, 289.
- Καραγκούνης Βασ., Μικτές οικονομίες πρόνοιας: Μια εναλλακτική λύση στην κυριαρχία του κράτους; Κοινωνική Εργασία, τεύχ. 43, 1996, 167.
- Κοντιάδης Ξενοφ., Κράτος πρόνοιας και κοινωνικά δικαιώματα. Συμβολή στην ερμηνεία των μορφών συνταγματοποίησης της κοινωνικής προστασίας, στη σειρά Μελετών του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, πρόλογος Δ.Θ. Τσάτσου, 540 σελ., εκδ. Αν. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 1997, (βιβλιοκριτική Το Σύνταγμα 1998, σελ. 210).
- Κρεμαλής Κων. (εκδ.), Κοινωνική Πρόνοια, 1990.
- Κρεμαλής Κων., Το δικαίωμα του ατόμου για κοινωνική πρόνοια, 1991.
- Κυριόπουλος Γιάννης/Γεωργούση Ευγενία/Σκουτέλης Γ./Μερίκας Γεώργιος: Υγεία και Κοινωνική Προστασία στην Τρίτη Ηλικία Κέντρο Κοινωνικών Επιστημών της Υγείας 1993
- Μαλικούτη Μαρία: Ο ρόλος των εθελοντικών οργανώσεων και του εθελοντισμού στη φροντίδα για τους ηλικιωμένους Εκλογή Ιανουάριος- Φεβρουάριος- Μάρτιος 1994, 35.
- Μάρδας Γεώργιος: Κοινωνική πολιτικής και κοινωνικά προγράμματα, Ιατρικό βήμα, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1997, 60.
- Ματθαίου Ανδρέας, Αλληλοεπιδράσεις μεταξύ κανόνων κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής πρόνοιας στις παροχές γήρατος, αναπηρίας και οικογενειακών επιδομάτων, 1996.
- Μηνακάκη Τίνα: «Ενδεείς και δίκαιο. Μια νομική προσέγγιση του φαινομένου της φτώχειας», ΕΔΚΑ, τεύχος 3, Μάρτιος, 2001, 161.
- Μπούζας Νίκος: Η φτώχεια στην Ελλάδα και σκέψεις για μια κοινωνική πολιτική, Εκλογή Οκτώβριος, Δεκέμβριος 1989, Ιανουάριος 1990, 238.
- Παπαδημητρόπουλος Δημ., Παροχή υπηρεσιών πρόνοιας στον πολίτη με πρωτοβουλία του Δημοσίου, Δημόσιος Τομέας, τεύχος 151, 1999 σελ. 30.

- Περράκης Στ./ Ληξουριώτης Γιάν., Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χώρος και Κοινοπ- κός Κοινωνικός Χάρτης, 1990.
- Πιζανιάς Πέτρος: Οι φτωχοί των πόλεων Θεμέλιο 1993
- Σταστινοπούλου Όλγα: Άτυπα δίκτυα φροντίδας και σύγχρονος προνοιακός πλουραλισμός, Εκλογή Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 1992, 109.
- Τριανταφύλλου Τζούντη-Μεσθεναίου Λιζ: Συστήματα παροχής υπηρεσιών πρόνοιας για του ηλικιωμένους στην Ελλάδα, Κοινωνική Εργασία 1991, 301.
- Υφαντόπουλος Ιωάν., Φτώχεια και υγεία, Καράγιωργα: Διαστάσεις της φτώχειας στην Ελλάδα, τ. Β', έκδ. ΕΚΚΕ, 1990, 731 επ.
- «5.6 Κράτος Πρόνοιας», ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ 2001, τεύχος 71, 8.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Alfandari Elie: Action et aide sociales, 3eme ed. Précis Dalloz 1987, 18 et s. (aides et action sociales et finances publiques, Le mode de financement), 171 et s. (Financement de al DDASS), 210 et s. (ressources des institutions privees), 242 et s. (Le Financement de l' aide sociale).
- Dluhy Milan J./ Pelaez Matha B.: Services for the ederly Sage 1992
- Fenet Alain/ Koubi G. et al. Le droit et les minorités. Analyses et textes Brylant Bruxelles 1995.
- Ferrant-Bechmann Dan: Pauvre et mal logé L' Harmattan 1990.
- Handler joel F./ Hasenfeld Veheskel: Welfare and citizenship Sage 1992
- Johnson Paul/ Falkingham Jane: Ageing and Economic Welfare Sage 1992
- Lecerf Eric: La famine dea temps modernes L' Harmattan 1992
- Mayer-Fabian Genev., Η Κοινωνική Βοήθεια και οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρό- νοιας στην Παγία Νομολογία του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, ΕΚΛΟΓΗ 10-12/1987, 190 επ.
- Paugam Serge/Schnapper Dominique: La disqualification sociale Presses Universitaires de France 1991
- Room Graham/Papandreou Vasso: New Poverty in the European Community Macmillan 1990
- Rowell M.S./ Wilton A.M., The Law of Supplementary Benefits, 1982.
- Walker Carol: Managing poverty Routledge 1993.
- Ware Alan/ Goodin Robert E.: Needs and welfare Sage 1990
- Werner Frank: Socialhilfe und kriegsopferfürsorge 3e Aufl. Kohlhammer VIg 1983, 47 ff.
- Xavier Merrien Fr., L' Etat – Providence, 128 σελ., Que sais-je?, no 3249, PUF, Paris 1997. Πολύ χρήσιμη ανακεφαλαίωση και συστηματική παρουσίαση των επιστημονικών θέσεων που συνδέθηκαν με την έλευση του Κράτους πρόνοιας που τώρα διέρχεται μια από τις σοβαρότερες κρίσεις του. Η ύλη διαιρείται στα ακόλουθα κεφάλαια: Genealogie de l' Etat – providence, La sociologie politique des Etats – providence, Une analyse neo – institutionnaliste des Etats – providence, Modeles d' Etats – providence, Les Etats – providence face aux defis des annees 90, (βιβλιοκριτική Το Σύνταγμα 1998, σελ. 217).

**ΚΔ-Σ02 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ
ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ**

ΚΑ-Μ02.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αντώνης Καρόκης, *MSc Μάνατζερ Οικονομικών Υγείας*
 Βίμα Καραγιάννη, *Δρ. Οικονομικών - Στατιστικής της Υγείας Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητήριο Απασχόλησης και Πληροφορίας*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ.

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους σπουδαστές στις βασικές εννοιολογικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της οικονομικής επιστήμης όπως αυτές εφαρμόζονται στην οικονομία του υγειονομικού τομέα. Η διδασκαλία του μαθήματος συνδυάζει την επισκόπηση των θεωρητικών προσεγγίσεων με την κριτική – μεθοδολογική αποτίμηση της εφαρμοσμένης έρευνας στο πεδίο των οικονομικών της υγείας. Αποσκοπεί να εμφυσηήσει στους σπουδαστές την ικανότητα ανίχνευσης των ιδιαιτεροτήτων της αγοράς των υπηρεσιών υγείας, την ικανότητα αναλυτικής αποτίμησης των πολιτικών υγείας ως προς τις επιπτώσεις τους στην αποδοτική και δίκαιη κατανομή των υγειονομικών πόρων καθώς και την ικανότητα πρόβλεψης της οικονομικής συμπεριφοράς των παραγόντων υγείας. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται και οι ιδιαιτερότητες της αγοράς φαρμάκου (π.χ ύπαρξη ισχυρών ολιγοπωλιακών συνθηκών στις υποαγορές) καθώς και οι αντικρουόμενοι πολλές φορές στόχοι των κρατικών ρυθμιστικών παρεμβάσεων που αναδεικνύουν την αναγκαιότητα ειδικής μελέτης του ξεχωριστού ρόλου του φαρμάκου στη νοσοκομειακή και εξωνοσοκομειακή αγορά.

Στο τέλος της διδακτικής περιόδου οι σπουδαστές θα πρέπει να είναι σε θέση να :

- Κατανοούν την οικονομική σημασία του υγειονομικού τομέα και της αγοράς υγείας
- Κατανοούν τις βασικές έννοιες της οικονομικής επιστήμης όπως αυτές εφαρμόζονται στην έρευνα των υπηρεσιών υγείας
- Κατανοούν την οικονομική λειτουργία και συμπεριφορά των διαφόρων παραγόντων του συστήματος υγείας
- Κατανοούν τη δομή και τη λειτουργία της φαρμακευτικής αγοράς καθώς και τις μεθόδους οικονομικής αξιολόγησης των φαρμακευτικών προϊόντων

Αποτιμούν τις οικονομικές επιπτώσεις των κανονιστικών παρεμβάσεων στην οργάνωση, παροχή και χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Υγεία, Οικονομία και Υπηρεσίες Υγείας

Εννοιολογικές προσεγγίσεις της υγείας. Οι καθοριστικοί παράγοντες διαμόρφωσης της υγείας των πληθυσμών. Η σχέση υγείας και οικονομίας. Οι ιδιαιτερότητες της αγοράς των υπηρεσιών υγείας. Οι υπηρεσίες υγείας και ο ορισμός του υγειονομικού συστήματος. Τυπολογία των υγειονομικών συστημάτων. Οικονομικοί στόχοι των υγειονομικών συστημάτων

B. Προσφορά και ζήτηση των υπηρεσιών υγείας.

Υποδείγματα ζήτησης υπηρεσιών υγείας. Η θεωρία του καταναλωτή και η ζήτηση των υπηρεσιών υγείας. Ελαστικότητες ζήτησης υπηρεσιών υγείας. Επισκόπηση εμπειρικών δεδομένων.

Γ. Ο ρόλος της πληροφορίας στη ζήτηση των υπηρεσιών υγείας.

Ασυμμετρία στην πληροφόρηση και σχέση αντιπροσώπευσης. Πληροφόρηση και ασφάλιση υγείας. Το φαινόμενο της προκλητής ζήτησης. Εμπειρικές προσεγγίσεις. Πληροφόρηση και ποιότητα των υπηρεσιών υγείας.

Δ . Ασφάλιση υγείας και προμηθευτές υπηρεσιών υγείας

Η ζήτηση για ασφάλιση υγείας. Η προσφορά ασφάλισης υγείας. Ο κίνδυνος ηθικής βλάβης. Ασφάλιση υγείας και κατανομή υγειονομικών πόρων. Σύγχρονες τάσεις στην οργάνωση της ασφάλισης υγείας. Μηχανισμοί αποζημίωσης προμηθευτών υγείας

E. Θεωρία της παραγωγής των υπηρεσιών υγείας

Συνάρτηση παραγωγής. Υποκατάσταση παραγωγικών συντελεστών. Συναρτήσεις κόστους υπηρεσιών υγείας. Μέτρηση οικονομικής αποδοτικότητας των υπηρεσιών υγείας

ΣΤ .Οικονομικές διαστάσεις των νοσοκομειακών υπηρεσιών

Η οικονομική συμπεριφορά του νοσοκομείου. Δείκτες οικονομικής απόδοσης νοσοκομείων. Κοστολόγηση νοσοκομειακών υπηρεσιών

Z. Η κυβερνητική παρέμβαση στις αγορές υγείας

Η έννοια της υγείας ως δημόσιο αγαθό. Εισαγωγή στη θεωρία των ρυθμιστικών παρεμβάσεων στις υπηρεσίες υγείας. Υγειονομική ανάγκη, ισότητα στις υπηρεσίες υγείας.

H. Οικονομικές διαστάσεις του συστήματος υγείας στην Ελλάδα.

Απεικόνιση των χρηματοδοτικών ροών του συστήματος. Οικονομική ανάλυση της συμπεριφοράς του συστήματος. Οικονομική ανάλυση των προτάσεων μεταρρύθμισης του ελληνικού συστήματος υγείας.

© . Οικονομικά της Υγείας. Οικονομία του Φαρμάκου

- Αγορά φαρμάκου στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη

Οι ιδιαιτερότητες της αγοράς φαρμάκου. Η φαρμακευτική βιομηχανία στην Ελλάδα και στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης. Η προώθηση των πωλήσεων και τα δίκτυα διακίνησης και διανομής των φαρμακευτικών προϊόντων. Η κατανάλωση και η οικονομική λειτουργία του φαρμάκου στην Ελλάδα και την Ε.Ε.

- Μέθοδοι φαρμακο-οικονομικής αξιολόγησης

Μοντέλα και μέθοδοι φαρμακοοικονομικής αξιολόγησης

- Οι κρατικές πολιτικές για τα φάρμακα

Μέτρα ελέγχου της φαρμακευτικής δαπάνης. Η τιμολογιακή πολιτική για τα φάρμακα στην Ελλάδα και σε μερικές χώρες της Ε.Ε. Βασικές κατευθυντήριες οδηγίες φαρμακοοικονομικών αξιολογήσεων στις χώρες του ΟΟΣ .

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abel Smith B. An introduction to health policy, planning and financing. Longman; London, 1994.
- Folland S., Goodman AC, Stano M. The Economics of Health and Health Care. Prentice Hall; NJ, 1997
- Getzen T. Health Economics. John Wiley & Sons; New York. 1997
- Mossialos E., Dixon A, Figueras J. Kutzin J. Funding Health Care: Options for Europe. Open University Press. 2002
- Saltman RB., Busse R., Mossialos E. Regulating Entrepreneurial Behaviour In European Health Care Systems. Open University Press. 2002.
- Le Grand J., Mossialos E. Health Care and Cost Containment in the European Union. Ashgate; Aldershot, 1999
- McGuire A., Henderson j. Mooney G. The Economics of Health Care. An introductory text. Routledge and Kegan Paul; London
- Donaldson C and Gerard C. The Economics of Health Care Financing. The visible Hand. Open University Press; 1992.

- Swartz W., Glennerster H., Saltman RB. Fixing Health Budgets. Wiley;Chichester, 1996.
- Robinson R. Le Grand J. Evaluating the NHS reforms. London; King's Fund Institute. 1993.
- Ovretveit J. Purchasing for Health. Open University Press. 1995.
- OECD. The reform of health care. A comparative analysis of seven OECD countries. OECD; Paris, 1992.
- OECD. The reform of health care systems. A review of seventeen OECD countries. OECD; Paris, 1994
- Salman RB, Von Otter C. Implementing Planned Markets in Health Care. Open University Press. 1995
- Glennerster H. Paying for Welfare. Prentice Hall; London. 1997.
- OECD Health Care Reform: The will to change OECD; Paris, 1996.
- Coast j, Donovan J. Frankel S. Priority Setting: The Health Care Debate. Wiley; Chichester, 1996.
- Υφαντόπουλος Γ. Τα Οικονομικά της Υγείας. Τυπωθείτω; Αθήνα. 2003.
- Θεοδώρου Μ., Σαρρής Μ., Σούλης Σ. Συστήματα Υγείας. Παπαζήσης; Αθήνα, 2001.
- Κυριόπουλος, Γ., Λιονής Χ, Σουλιώτης Κ., Τσάκος Γ. Η ποιότητα στις υπηρεσίες υγείας. Θεμέλιο; Αθήνα, 2003.
- Κυριόπουλος Γ, Οικονόμου Χ, Πολύζος Ν., Σισσούρας Α. Προτεραιότητες για την αναμόρφωση της διοίκησης – διαχείρισης του συστήματος των υπηρεσιών υγείας. Θεμέλιο; Αθήνα, 2000
- Γείτονα Μ. Κυριόπουλος Γ. Πολιτική και Οικονομία του Φαρμάκου στην Ελλάδα. Θεμέλιο; Αθήνα, 1999.
- Κυριόπουλος Γ. Σουλιώτης Κ. Οι δαπάνες υγείας στην Ελλάδα. Παπαζήσης; Αθήνα. 2002.
- Drummond M F., O'Brien B J., Stoddart G L., Torrance G W.: (1998) "Méthodes d'Évaluation Économique des Programmes de Santé", 2e édition, préface de Marie Odile Carrère. Ed. Economica,.
- Drummond M. Mc Guire A., (2001) Economic evaluation in health care, OHE,
- Johannesson, M. and Weinstein, M. C. (1993). On the decision rules of cost-effectiveness analysis. *Journal of Health Economics*, 12,459—67.

- Johnston, K., Buxton, M. J., Jones, D. R. *et al.* (1999). Assessing the costs of healthcare technologies in clinical trials. *Health Technology Assessment*, 3(6), p. 76.
- Gold, M. R., Siegel, J. E., Russell, L. B. *et al* (1996). *Cost-effectiveness in health and medicine*. Oxford University Press, New York.
- Καραγιάννη Β (1997). Οι φαρμακοποιοί και οι όροι λειτουργίας της αγοράς φαρμάκου, , Εκδόσεις Ε.Ι.Ε.
- Luce B. R., et, Elixhauser A., (1990) Standards for socio-economic evaluations of health care products and services, Springer –Verlag, Berlin,

ΚΔ. Μ02.2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Νικόλαος Μανιαδάκης Δρ. Διοίκησης Επιχειρήσεων
Διοικητής Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Πατρών

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους σπουδαστές στις τεχνικές οικονομικής αξιολόγησης αποτίμησης των υπηρεσιών υγείας. Με το συνδυασμό διδακτικών ενοτήτων που προσφέρουν το θεωρητικό πλαίσιο αλλά κυρίως με την ευρεία παροχή διδακτικών προσεγγίσεων που σχετίζονται με την εφαρμογή των μεθόδων και των σχετικών τεχνικών το μάθημα αποσκοπεί στο να εμφυσήσει στους σπουδαστές την φιλοσοφία της εφαρμογής των τεχνικών και μεθόδων στη διοικητική λειτουργία του δημόσιου συστήματος υγείας.

Στο τέλος της διδακτικής περιόδου οι σπουδαστές θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- Κατανοούν την οικονομική λειτουργία των διαφόρων παραγόντων του ελληνικού συστήματος υγείας
- Προβλέπουν τις οικονομικές επιπτώσεις των παρεμβάσεων πολιτικής υγείας στη χρηματοδότηση και παροχή των υγειονομικών υπηρεσιών
- Αποτιμούν την οικονομική αποδοτικότητα των υπηρεσιών υγείας και μπορούν να προσφέρουν δεδομένα κόστους και αποτελέσματος για τη λήψη αποφάσεων
- Εφαρμόζουν τεχνικές ποιοτικής αποτίμησης των υπηρεσιών υγείας

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Βασικές έννοιες οικονομικής αποτίμησης των υπηρεσιών υγείας.

Ορισμός της κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης. Βασικά ερωτήματα στις μελέτες οικονομικής αξιολόγησης. Δένδρα λήψης αποφάσεων. Επισκόπηση των τεχνικών κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης.

B. Μέτρηση κόστους και αποτελεσματικότητας στις μελέτες κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης

Διαστάσεις κόστους στις μελέτες κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης. Μέτρηση άμεσου και έμμεσου κόστους. Μέτρηση αποτελεσματικότητας των υγειονομικών παρεμβάσεων. Μέτρηση αποτελεσματικότητας – χρησιμότητας. Η έννοια των Ποιοτικών Σταθμισμένων Ετών Ζωής (QALYs).

Γ. Ο υπολογισμός του δείκτη επιπρόσθετου κόστους – επιπρόσθετης αποτελεσματικότητας. (ΔΕΚΕΑ). Οικονομική αποτίμηση της αποτελεσματικότητας.

Η κατασκευή του δείκτη ΔΕΚΕΑ Ερμηνεία του Δείκτη. Στατιστική διερεύνηση της αξιοπιστίας του δείκτη. Ανάλυση ευαισθησίας, υπολογισμός καμπύλης αποδοχής. Προεξόφληση κόστους – αποτελεσμάτων. Ανάλυση κόστους – οφέλους. Η μέτρηση της προθυμίας προς πληρωμή και της αποδοχής της προθυμίας προς πληρωμή.

Δ. Κοινωνικο-οικονομική αξιολόγηση και λήψη αποφάσεων.

Η ερμηνεία των αποτελεσμάτων των κοινωνικο-οικονομικών αξιολογήσεων. Κατευθυντήριες οδηγίες κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης. Η χρήση των ευρημάτων κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης για την τιμολόγηση και αποζημίωση τεχνολογιών υγείας.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Drummond MF , Stoddart GL , Torrance GW .Methods for the Economic Enaluation of Health Care Programimes. Oxford: Oxford University Press, 1987
- Gold MR, Siegel JE , Russell LB, Weinstein MC .eds Cost-effectiveness in Health and Medicinve . New York : Oxford University Press, 1996
- Sloan FA ed. Valuing Health Care: Costs, benefits, and effectiveness of pharmaceuticals and other medical technologies.Cambridge:Cambridge University Press, 1996
- Κυριόπουλος Γ,, Γείτονα Μ , Σκουρολιάκου Μ, Φαρμακοοικονομία: Αρχές και μέθοδοι αξιολόγησης.Αθήνα : Εξάντας , 1996

ΚΔ-Μ02.3 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Πέτρος Κωσταγιόλας Δρ. Μηχ/κός
ΠΕΣΥ Ιονίων Νήσων

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος στην **Ποιότητα στον Τομέα Υγείας**, είναι να προσεγγίσει όσο το δυνατόν πληρέστερα τα γνωστικά αντικείμενα **Διοίκησης Ολικής Ποιότητας** και με έμφαση στον χώρο της υγείας. Στα πλαίσια αυτά εισάγονται οι έννοιες, η φιλοσοφία και οι σύγχρονες τάσεις της διοίκησης υπηρεσιών υγείας με σημείο εκκίνησης την ποιότητα. Η ενσωμάτωση των εννοιών , μεθοδολογιών , εργαλείων και στόχων της ποιότητας αποτελεί πλέον προτεραιότητα για τους παροχής υπηρεσιών υγείας σε παγκόσμια κλίμακα.

Η μεθοδολογική και επιστημονική προσέγγιση της ποιότητας, βασίζεται στην ικανοποίηση των ασθενών (εξασφαλίζει την ασθενοκεντρική στρατηγική των Νοσοκομείων), στοχεύει στην διαρκή βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών (διεργασιοκεντρική διαχείριση και προγραμματισμού πόρων) και ενισχύει την αποτελεσματικότητα του οργανισμού με ταυτόχρονη μείωση του κόστους των παρεχομένων υπηρεσιών.

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Ευρωπαϊκές Κατευθύνσεις στην Διοίκηση Ποιότητας
- Ορισμός της Ποιότητας
(Απαιτήσεις Πελατών και Χαρακτηριστικά Ποιότητας)
- Διοίκηση Ολικής Ποιότητας
(Βασικές Αρχές και στάδια εφαρμογής ΔΟΠ)
- Τυποποίηση και Πρότυπα
(Εθνικά και Ευρωπαϊκά επίπεδα τυποποίησης ,ΕΛΟΤ Α.Ε.)
- Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας
(Ιστορικό Συστημάτων για την διαχείριση της ποιότητας ,Παρουσίαση της σειράς ISO 9000)
- Πιστοποίηση και Διασφάλιση
(Πιστοποίηση προϊόντος, διακρίβωση, μετρολογία, πιστοποίηση συστήματος διαχείρισης της ποιότητας, Υποχρεωτικός και μη τομέας, ΕΣΥΔ)
- Τεκμηρίωση Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας
(Δομή, Εγχειρίδιο Ποιότητας, Διεργασίες, Οδηγίες Εργασίας)
- Σύνδεση Συστημάτων Διασφάλισης, Ποιοτικού Ελέγχου και Διοίκησης Ολικής Ποιότητας

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Εργαλεία Ελέγχου της Ποιότητας
- Διοικητικά Εργαλεία Ποιότητας
- Ερωτηματολόγια μέτρησης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των διεργασιών (Διαχείριση Παραπόνων, αρχές και μεθοδολογία SERVQUAL)
- Ανάλυση GAP και Ανάλυση SWOT
- Επιχειρησιακός Σχεδιασμός και Πολιτική για την Ποιότητα

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Καθορισμός Προτύπων (NICE , Joint Commission, ISO 9000)
- Logistics σε Νοσοκομειακό Περιβάλλον (προμήθειες, κ.α.)
- Σύνδεση Ποιότητας με την πληροφορική της Υγείας
- Τεχνικές Επιτροπές σχετικά με την υγεία
- Ευρωπαϊκό Βραβείο Ποιότητας
- Research Methodology για την ποιότητα (ΔΦΥ και ΠΦΥ)

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Διοικητικές Διαδικασίες και Διεργασίες Νοσοκομείου
- Διεργασιοκεντρική διαχείριση πόρων και προγραμματισμού εξετάσεων στα Εξωτερικά Ιατρεία Νοσοκομείου
- Research Methodology για την ποιότητα (ΔΦΥ και ΠΦΥ)
- Μελέτη περίπτωσης

Ε' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Καθορισμός Προτύπων (NICE , Joint Commission, ISO 9000)
- Logistics σε Νοσοκομειακό Περιβάλλον (προμήθειες, και άλλα)
- Σύνδεση Ποιότητας με την πληροφορική της Υγείας
- Τεχνικές Επιτροπές σχετικές με την υγεία
- Ευρωπαϊκό Βραβείο Ποιότητας
- Research Methodology για την ποιότητα (ΔΦΥ και ΠΦΥ)

ΣΤ' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Διεργασιοκεντρική διαχείριση πόρων και προγραμματισμού εξετάσεων στα Εξωτερικά Ιατρεία Νοσοκομείου
- Διοικητικές Διαδικασίες και Διεργασίες Νοσοκομείου
- Research Methodology για την ποιότητα (ΔΦΥ και ΠΦΥ)
- Μελέτη περίπτωσης

3 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Juran J. M., Juran' s Quality Handbook, McGraw-Hill , 1998
- Barkley, B.T. end Saylor, J.H. Customer-Driven Project Management:Building Quality into Project Processes, McGraw –Hill Co, 2001
- Zink, K.J. , Total Quality Management as a Halistic Management Consept, Springer-Verlag Berlin and Heidelberg GmbH end Co KG ,1998
- International standards Organization: ISO 9000 series publications
- Rabbit ,JT end P.A. Bergh , The ISO 9000 Book : A Global Competitor's Guide to Compliance and Certification ,Amacon Quality Resources, 1993
- Δερβιτσιώτης Κ.Ν. , Ανταγωνιστικότητα με διοίκηση ολικής ποιότητας,INTERBOOKS , 2001
- Λογοθέτης , Ν., Μάνατζμεντ Ολικής Ποιότητας, Prentice-Hall International Limited , 1992

ΚΑ-Ε02.4 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αντώνης Καρόκης, *MSc Μάνατζερ Οικονομικών Υγείας*

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Η ραγδαία αύξηση των πόρων που διατίθενται στον υγειονομικό τομέα έχει οδηγήσει τις τελευταίες δεκαετίες στην υιοθέτηση πολιτικών συγκράτησης της αύξησης των υγειονομικών δαπανών, την αναζήτηση νέων μεθόδων χρηματοδότησης του συστήματος υγείας και της διατήρησης της οικονομικής τους βιωσιμότητας, τη μεταρρύθμιση των συστημάτων αποζημίωσης των υπηρεσιών υγείας, την εισαγωγή εσωτερικής αγοράς ή ρυθμιζόμενου ανταγωνισμού στα συστήματα υγείας, την αξιολόγηση των υγειονομικών παρεμβάσεων ως προς το κόστος και την αποτελεσματικότητά τους και την εισαγωγή μηχανισμών εκλογίκευσης των συστημάτων και εισαγωγής προτεραιοτήτων στην κατανομή των υγειονομικών πόρων.

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η ανάλυση από τη σκοπιά των οικονομικών της υγείας των μέτρων ελέγχου του κόστους και μεταρρύθμισης των συστημάτων υγείας που λαμβάνονται σε διάφορες χώρες και στην Ελλάδα. Στοχεύει στην αξιολόγηση των παρεμβάσεων ως προς τις επιπτώσεις τους στην αποδοτικότερη διαχείριση των υγειονομικών πόρων, την ισότιμη κατανομή τους, την επίπτωσή τους στην ποιότητα της περίθαλψης και στα κίνητρα οικονομικής και κλινικής συμπεριφοράς των υπηρεσιών υγείας. Υπό την έννοια αυτή το μάθημα βασίζεται στην προηγούμενη γνώση των σπουδαστών για τις σύγχρονες τάσεις στην πολιτική υγείας αλλά επεκτείνει την ανάλυση των εννοιών αυτών από τη σκοπιά των οικονομικών της υγείας. Βασίζεται στην συζήτηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων για την οικονομική αποδοτικότητα των μεταρρυθμίσεων που εφαρμόστηκαν σε διάφορα συστήματα υγείας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**A. Εννοιολογικές προσεγγίσεις του συστήματος χρηματοδότησης των υπηρεσιών υγείας.**

Η οικονομική ανάλυση των χρηματοδοτικών ροών στο σύστημα υγείας. Αρχές οικονομικής αξιολόγησης των συστημάτων χρηματοδότησης και αποζημίωσης των υπηρεσιών υγείας. Η έννοια των κινήτρων οικονομικής συμπεριφοράς των παραγόντων του συστήματος υγείας.

B. Πηγές χρηματοδότησης του συστήματος υγείας

Η οικονομική σημασία της φορολογίας, της κοινωνικής ασφάλισης, της ιδιωτικής ασφάλισης, της συμμετοχής των χρηστών στη χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας. Αποτίμηση από τη σκοπιά της οικονομικής αποδοτικότητας και της ισότητας στην κατανομή του κοινωνικού βάρους της χρηματοδότησης. Η βιωσιμότητα των συστημάτων χρηματοδότησης.

Γ. Η σχέση μεταξύ φορέων χρηματοδότησης και παροχέων υπηρεσιών υγείας.

Κίνητρα οικονομικής συμπεριφοράς και συστήματα αποζημίωσης. Αξιολόγηση συστημάτων αποζημίωσης ως προς την ισότητα και την οικονομική αποδοτικότητα. Αποζημίωση φαρμακευτικής περίθαλψης. Ιατρική τεχνολογία και κόστος. Οι πολιτικές διαχείρισης νοσημάτων.

Δ. Η έννοια του ρυθμιζόμενου ανταγωνισμού στις υπηρεσίες υγείας.

Σύγχρονες τάσεις στην αποζημίωση των παροχέων φροντίδας υγείας. Η οικονομική σημασία των πολιτικών ρυθμιζόμενου ανταγωνισμού και διαχωρισμού αγοραστών και προμηθευτών στο σύστημα υγείας. Εμπειρικά αποτελέσματα οικονομικής αξιολόγησης των μεταρρυθμίσεων στην Μ. Βρετανία, ΗΠΑ, Ολλανδία, Σουηδία, Γερμανία.

Ε. Μέτρα ελέγχου του κόστους των υπηρεσιών υγείας.

Μέτρα ελέγχου της ζήτησης, της προφοράς, της αγοράς ως σύνολο. Η έννοια των προϋπολογισμών υγείας. Οι προσπάθειες εκλογίκευσης και καθορισμού προτεραιοτήτων. Ηθικά ζητήματα και οικονομική αποδοτικότητα. Είναι επιτυχημένες οι προσπάθειες ελέγχου του κόστους των υπηρεσιών υγείας;

**ΚΔ-Σ03 ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ**

ΚΔ-Μ03.1: ΟΡΓΑΝΩΣΗ –ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Πέτρος Γιαννουλάτος,
*Διοικητής Ψυχικού Νοσοκομείου
 Δαφνίου*

1.. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα στοχεύει στην εκπαίδευση στα αντικείμενα της διοίκησης, της οργάνωσης, της ανάπτυξης και της διαχείρισης των Νοσοκομειακών Υπηρεσιών, με έμφαση την αξιολόγηση της λειτουργικής αποδοτικότητας του Νοσοκομείου.

2 . ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Αρχές Νοσοκομειακής Διοίκησης

Προσεγγίσεις της μεταβολής που διαχρονικά έχουν επέλθει στη Διοίκηση των Νοσοκομείων στην Ελλάδα.

B. Ιστορική Εξέλιξη Διοίκησης Νοσοκομείων –Σύγχρονες Απόψεις

Ανάλυση των μεταβολών των διοικητικών προτύπων και οι επιπτώσεις στην οργάνωση και λειτουργία των Νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας

Γ. Οργανωτικά Πρότυπα Νοσοκομείων

Ανάλυση των οργανωτικών προτύπων και των κατά καιρούς επιλογών για την οργάνωση των Νοσοκομείων

Δ. Νομικοί Περιορισμοί και Δυνατότητες

Ανάλυση των νομικών περιορισμών στην Διοίκηση των Νοσοκομείων και των εκάστοτε δυνατοτήτων εισαγωγής νέων μεθόδων

Ε. Οργανωτικές Μεταβολές

Ανάλυση των αιτιών και των αναγκών που διαχρονικά επέφεραν μεταβολές στο νομικό πλαίσιο της οργάνωσης και της διοίκησης των Νοσοκομείων

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abel-Smith B. και συν, 1994, Έκθεση της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για τις Ελληνικές Υπηρεσίες Υγείας . Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας& κοινωνικών ασφαλίσεων, Αθήνα.
- Δερβένης Χ., Πολύζος Ν., 1995, "Μελέτη Πρόταση για την Οργάνωση Διοίκηση του ΕΣΥ και την Ανάπτυξη του Ιατρικού Δυναμικού", Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, Αθήνα
- Ασφαλίσεων, Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας
- Θεοδώρου Μ., Καρόκης Α., Πολύζος Ν., Ρούπας Θ., Σισσούρας Α., Υφαντόπουλος Γ.,1994, "Μελέτη για τον σχεδιασμό και την οργάνωση

- των Υπηρεσιών Υγείας : Ανάλυση και Δομή του Συστήματος ”, Υπουργείο Υγείας , Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Αθήνα .
- Καρυώτης Π., 1992, Management υπηρεσιών Υγείας & βιοιατρικής Τεχνολογίας, euroclinica, Αθήνα.
  - Κοντούλη-Γείτονα Μ., 1992, Σφαιρικός Προϋπολογισμός: Μια Μορφή Χρηματοδότησης των Νοσοκομείων. Η Περίπτωση του Ελληνικού ερυθρού Σταυρού, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα.
  - Κυριόπουλος Ι. , Νιάκας Δ., 1993, “Η Πρόκληση του Ανταγωνισμού στον Υγειονομικό Τομέα ”Κέντρο Κοινωνικών Επιστημών Υγείας, Αθήνα
  - Λαναράς Β.Α. ., 1994, διοίκηση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών , Αθήνα
  - Λιαρόπουλος Λ., 1990, Το Προϊόν του Νοσοκομείου : Θεωρητικά και Πρακτικά Προβλήματα μέτρησης , Επιθεώρηση Υγείας , !(7): 59-64
  - Κυριαζόπουλος Παν, 1999 Διοίκηση Logistics Σύγχρονη εκδοτική

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Gintzberg E., 1997, Tomorrow’s Hospital: a look to the 21st century, Yale University press , N. Haven & London
- Hadley J. and Zuckerman S., 1991, Determinants of Hospital costs : outputs, inputs, and regulation in the 1980s, The Urban Institute Press, USA
- Neubauer G., Sieben G., Ed.(1991): Alternative Entgeltverfahren in der Krankenhaus-versorgung, Beiträge zur Gesundheitsökonomie, Band 24, Gerlingen
- Ballou H Ronald 1992, Business Logistics ,Prentice Hall
- Welsch-Hilton-Cordon ,1998 ,Budgeting ,Prentice Hall 1998
- Jae K shim-Joel G Siebel ,1994 ,Budgeting Basics .Guide for non financial Management , Prentice Hall
- Wolper F Lowrence ,2001 ,Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας ,Τόμος Β , Το Νοσοκομείο στο πλαίσιο ενός Συστήματος Οργανωμένης Παροχής Φροντίδας, Mediforce

---

ΚΔ-Μ03.2: ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : *Πετρος Γιαννουλάτος Διοικητής
Ψυχ/κου Νοσοκομείου Αττικής
Αν.Μπαλασοπούλου Διοικητής
Νοσοκομείου Αλεξάνδρα*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Αποτελεί κοινή αποδοχή ότι ο τρόπος οργάνωσης και χρηματοδότησης του νοσοκομείου επιδρά άμεσα στη συνολική του δραστηριότητα και στη δυνατότητα παρέμβασης για τον έλεγχο της απόδοσης. Η αύξηση των δαπανών υγείας σε συνδυασμό με την αναγκαιότητα ελέγχου της αποδοτικής χρήσης των πόρων δημιούργησε την ανάγκη για άντληση οργανωμένων οικονομικών πληροφοριών με άμεσο στόχο τη βελτίωση της οικονομικής διοίκησης (financial management) σε όλα τα επίπεδα.

Το μάθημα στοχεύει :α) στην εξειδίκευση στη κατάρτιση, εκτέλεση , διαχείριση και έλεγχο νοσοκομειακών προϋπολογισμών βασισμένων στην ορθή κατάτμηση ανά τμήμα και δραστηριότητα β) στη διαχείριση των προμηθειών των Νοσοκομείων όπως (φάρμακα αναλώσιμα υλικά , τεχνολογικός εξοπλισμός πάγια κ.α.) που μπορεί να γίνει μέσω λογιστικών συστημάτων και εφαρμογής της σύγχρονης τεχνολογίας τόσο σε hardware όσο και σε software

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Το νοσοκομείο ως οικονομική μονάδα- “ επιχείρηση” τρόποι, και μέθοδοι χρηματοδότησης , οικονομικοί δείκτες , σύνταξη- ανάπτυξη –πραγμάτωση έλεγχος προϋπολογισμού κλπ
- Ο προϋπολογισμός ως εργαλείο του σχεδιασμού
- Πρότυπα προϋπολογισμών
- Σφαιρικός προϋπολογισμός
- Προϋπολογισμός νοσοκομείου
- Προϋπολογισμός-απολογισμός

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Σχεδιασμός προμηθειών του νοσοκομείου και του Πε.ΣΥ
- Ενιαίο πρόγραμμα προμηθειών
- Προμήθειες εκτός ΕΠΠ
- Έκτακτες προμήθειες-μικροπρομήθειες
- Συστήματα διαχείρισης προμηθειών

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κοντούλη-Γείτονα Μ., 1992, Σφαιρικός Προϋπολογισμός: Μια Μορφή Χρηματοδότησης των Νοσοκομείων. Η Περίπτωση του Ελληνικού ερυθρού Σταυρού, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα
- Κυριόπουλος Ι. , Νιάκας Δ., 1993, "Η Πρόκληση του Ανταγωνισμού στον Υγειονομικό Τομέα "Κέντρο Κοινωνικών Επιστημών Υγείας, Αθήνα
- Λαναράς Β.Α. , 1994, διοίκηση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών , Αθήνα
- Λιαρόπουλος Λ., 1990, Το Προϊόν του Νοσοκομείου : Θεωρητικά και Πρακτικά Προβλήματα μέτρησης , Επιθεώρηση Υγείας , !(7): 59-64
- Κυριαζόπουλος Παν, 1999 Διοίκηση Logistics Σύγχρονη εκδοτική

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Hadley J. and Zuckerman S., 1991, Determinants of Hospital costs : outputs, inputs, and regulation in the 1980s, The Urban Institute Press, USA
- Neubauer G., Sieben G., Ed.(1991): Alternative Entgeltverfahren in der Krankenhaus-versorgung, Beiträge zur Gesundheitsökonomie, Band 24, Gerlingen
- Ballon H Ronald 1992, Business Logistics , Prentice Hall
- Welsch-Hilton-Cordon , 1998 , Budgeting , Prentice Hall 1998
- Jae K shim-Joel G Siebel , 1994 , Budgeting Basics .Guide for non financial Management , Prentice Hall
- Wolper F Lowrence , 2001 , Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας , Τόμος Β , Το Νοσοκομείο
- στο πλαίσιο ενός Συστήματος Οργανωμένης Παροχής Φροντίδας , Mediforce
- Hadley J. and Zuckerman S., 1991, Determinants of Hospital costs : outputs, inputs, and regulation in the 1980s, The Urban Institute Press, USA
- Hilton R Management Accounting third edition , MC Graw Hill 1997

ΚΔ-Μ03.3: ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Νικόλαος Ηρειώτης *Επικ. Καθηγ. Παν/μίου Αθηνών*
 Μαρία Κωλέτση, *Μόνιμη Ειδική Επιστ. Οικ. Παν/μίου Αθηνών*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναλύσει τις διαδικασίες α) της παρακολούθησης των λογιστικών πληροφοριών με την εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος στα δημόσια νοσοκομεία σε ξεχωριστά κυκλώματα της Γενικής Λογιστικής του Δημόσιου Λογιστικού (Προϋπολογισμός) και της Αναλυτικής Λογιστικής β) δημιουργίας των πληροφοριών για το κόστος των δημόσιων νοσοκομείων.

Όπως είναι γνωστό το κόστος αποτελεί μια σημαντική πληροφορία για τη διοίκηση. Η δημιουργία της πληροφορίας του κόστους προκύπτει μέσω της συλλογής, κατάταξης και του προσδιορισμού των στοιχείων που αποτελούν το κόστος. Η πληροφορία για το κόστος μπορεί να αφορά το κόστος ανά κλινική, το κόστος ανά ασθενή, το κόστος της παρεχόμενης υπηρεσίας και το πόσο αποδοτικό είναι το σύστημα των δημόσιων νοσοκομείων. Ξεχωριστές πληροφορίες αποτελούν η πληροφορία για το κόστος ανά Κέντρο Κόστους (Παρεχόμενης υπηρεσίας, Διοικητικών υπηρεσιών, κ.α.)

Επίσης το μάθημα στοχεύει στην εκπαίδευση των σπουδαστών στο νέο λογιστικό σύστημα και τις μεθόδους κοστολόγησης των παρεχομένων υπηρεσιών, στο πλαίσιο των κέντρων κόστους και του σφαιρικού προϋπολογισμού, καθώς και στην εκπαίδευση στα βοηθητικά και απαραίτητα εργαλεία της αναλυτικής λογιστικής και κοστολόγησης με έμφαση την ολοκληρωμένη μηχανοργάνωση των Υπηρεσιών ενός Νοσοκομείου.

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

- Αρχές του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου (για τα δημόσια νοσοκομεία)
- Λογιστικά Κυκλώματα
- Γενική Λογιστική,
- Δημόσιο Λογιστικό,
- Αναλυτική Λογιστική
- Λογιστικές Καταστάσεις
- Σχέσεις των λογιστικών συστημάτων και λογιστικές πληροφορίες για κάθε λογιστικό κύκλωμα

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

- Έννοιες Κόστος, Έξοδο, Κοστολόγηση

- Ανάλυση των Κέντρων Κόστους
- Τεχνικές κοστολόγησης
- Κοστολόγηση των Κέντρων Κόστους
- Παρακολούθηση του κόστους μέσω της Αναλυτικής λογιστικής (ομάδα 9)
- Κοστολόγηση πράξεων-δράσεων ,ιατρικών πράξεων, προγραμμάτων, κ.α.
- Δείκτες μέτρηση του κόστους
- Κοινωνικό Κόστος

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Θεοδώρου Μ., Καρόκης Α., Πολύζος Ν., Ρούπας Θ., Σισσούρας Α., Υφαντόπουλος Γ., 1994, "Μελέτη για τον σχεδιασμό και την οργάνωση των Υπηρεσιών Υγείας : Ανάλυση και Δομή του Συστήματος ", Υπουργείο Υγείας , Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Αθήνα .
- Καρυώτης Π., 1992, Management υπηρεσιών Υγείας & βιοιατρικής Τεχνολογίας, euroclinica, Αθήνα.
- Κοντούλη-Γείτονα Μ., 1992, Σφαιρικός Προϋπολογισμός: Μια Μορφή Χρηματοδότησης των Νοσοκομείων. Η Περίπτωση του Ελληνικού ερυθρού Σταυρού, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα.
- Κυριόπουλος Ι. , Νιάκας Δ., 1993, "Η Πρόκληση του Ανταγωνισμού στον Υγειονομικό Τομέα "Κέντρο Κοινωνικών Επιστημών Υγείας, Αθήνα
- Λαναράς Β.Α. , 1994, διοίκηση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών , Αθήνα
- Λιαρόπουλος Λ., 1990, Το Προϊόν του Νοσοκομείου : Θεωρητικά και Πρακτικά Προβλήματα μέτρησης , Επιθεώρηση Υγείας , !(7): 59-64
- Κυριαζόπουλος Παν, 1999 Διοίκηση Logistics Σύγχρονη εκδοτική
- Κοέν Σ, Κωλέτση Μ, 2002 Σημειώσεις στην Λογιστική Κόστους, Αθήνα
- Hadley J. and Zuckerman S., 1991, Determinants of Hospital costs : outputs, inputs, and regulation in the 1980s, The Urban Institute Press, USA
- Hilton R Management Accounting third edition , MC Graw Hill 1997

**ΚΔ-Σ 04 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ**

ΚΔ-Ε04.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μ. Μητροσύλη-Ασημακοπούλου
Δικηγόρος-Κοινωνιολόγος του δικαίου
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο να εξοικειώσει τους σπουδαστές/στριες με την κατανόηση του αντικειμένου οργάνωσης και διοίκησης των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και υγείας.

Αποσκοπεί στην παροχή ενός συνόλου θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων, συνεισφέροντας στην καλύτερη κατά το δυνατόν ενσωμάτωση στο εργασιακό περιβάλλον της κοινωνικής ασφάλισης και της υγείας, στην ποιοτική και αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων και στην υιοθέτηση και ανάπτυξη «βέλτιστων πρακτικών» με γνώμονα το σεβασμό των δικαιωμάτων και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Βασικές έννοιες

Οργανωτικές δομές: έννοιες, μορφές και είδη οργανωτικών δομών

Οργανωτική δομή του Υπουργείου Εργασίας και κοινωνικών ασφαλίσεων(Οργανισμός και οργανόγραμμα)

Οργανωτική δομή ασφαλιστικών οργανισμών και ταμείων ΙΚΑ, ΟΓΑ, κλπ(οργανισμοί, καταστατικά, οργανογράμματα)

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Οργανωτική δομή του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας(οργανισμός και οργανόγραμμα)

Οργανωτική δομή μονάδων υγείας(οργανισμοί, οργανογράμματα)

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Βασικές έννοιες

Ζητήματα προσωπικού

Δικαιώματα και υποχρεώσεις δημοσίων λειτουργών κοινωνικής διοίκησης

Κινητικότητα

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Επικοινωνία και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών από τα όργανα των οργανισμών κοινωνικής πολιτικής. Ανάπτυξη «βέλτιστων πρακτικών» και σχέσεις με τους πολίτες Κανόνες ηθικής και δεοντολογίας

Επικοινωνία και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών από τους φορείς και μονάδες υγείας

Σχέσεις με τους πολίτες- ασθενείς

Τα δικαιώματα των ασθενών. Προάσπιση των δικαιωμάτων των ασθενών και θεσμοί προστασίας τους

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συγκεκριμένη βιβλιογραφία και υλικό θα δοθεί στους σπουδαστές/στρίες με την έναρξη των παρουσιάσεων

ΚΔ-Μ04.2: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ (PROJECT MANAGEMENT) ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms PROJECT

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : Παύλος Λαουτάρης,
Συντονιστής ΜΟΔ ΟΑΕΔ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί στα νεοεισερχόμενα στελέχη του Δημοσίου, τους σπουδαστές της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, το επιστημονικό θεωρητικό πλαίσιο, τα εργαλεία και οι τεχνικές των σύγχρονων μεθόδων διοίκησης έργου ώστε να μπορούν να χειρισθούν αποτελεσματικά ένα έργο.

Στόχοι του μαθήματος είναι με την ολοκλήρωση του θεωρητικού και πρακτικού μέρους οι σπουδαστές:

- να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της Διοίκησης Έργου,
  - να μπορούν να σχεδιάζουν και να προγραμματίζουν τις επιμέρους δραστηριότητες,
  - να επιμερίζουν, να αναθέτουν και να ορίζουν χρονικά τα επιμέρους τμήματα
  - να παρακολουθούν, να ελέγχουν και να διορθώνουν την πορεία υλοποίησης
  - να εκπονούν αναφορές σχετικά με την εξέλιξη του έργου
- να γνωρίζουν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς και να χειρίζονται επαρκώς το ανάλογο εργαλείο πληροφοριακής τεχνολογίας Microsoft Project

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εφαρμόζεται η εναλλαγή θεωρητικών εισηγήσεων με παραδείγματα και πρακτικές ασκήσεις. Από τις 32 συνολικά ώρες διδασκαλίας, οι 16 θα αναλωθούν για ανάπτυξη εφαρμογής (case study) με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Η περίπτωση που θα μελετηθεί θα επιλεγεί από το χώρο επαγγελματικής κατεύθυνσης του ακροατηρίου (κοινωνικής πολιτικής ή / και υπηρεσιών υγείας αντίστοιχα).

Στόχος της μεθόδου είναι η προσωπική συμβολή των σπουδαστών με αναφορές και παραδείγματα από την εμπειρία τους καθώς και η εξοικείωσή τους με έργα παρεμφερή με αυτά που θα συναντήσουν μετά την αποφοίτησή τους και την υπηρεσιακή τους τοποθέτηση.

ΕΝΟΤΗΤΑ

ΘΕΜΑ

1.

- Βασικές έννοιες
- Κύκλος ζωής έργου
- Οργανωτική υποδομή (μορφές οργάνωσης)
- Ομάδα Έργου
- Δομική ανάλυση έργου

2.

- Παρουσίαση του εργαλείου MS Project
- Παρουσίαση της περίπτωσης (case study)

3.

- Δίκτυα έργων
- Χρονικός προγραμματισμός – Τεχνική PERT
- Προγραμματισμός χρήσης πόρων
- Κατάρτιση προϋπολογισμού

4.*

- Χρήση του εργαλείου στον προγραμματισμό και την ανάθεση πόρων

5.

- Σχέση κόστους - χρόνου - Τεχνική CPM
- Μελέτη χρηματοροών
- Παρακολούθηση – έλεγχος πόρων

6.*

- Χρήση του εργαλείου για την παρακολούθηση του έργου και την δημιουργία αναφορών και τεκμηρίωσης

7.

- Θέματα ποιότητας
- Μέθοδος πιστοποιημένης αξίας
- Θέματα διαχείρισης κινδύνου

* Οι παρουσιάσεις με αστερίσκο θα γίνουν υπό τη μορφή εργαστηρίου με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή από τους σπουδαστές.

2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

A. Δημητριάδης, «Διοίκηση – Διαχείριση Έργου», Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999

Harold Kerzner, «Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling», Publisher: Wiley John & Sons, 1999

J. R. Meredith and S.J. Mantel Jr., «Project Management: A Managerial Approach 4/e», Publisher: Wiley John & Sons,

Project Management Institute (P.M.I.), «Project Management Body of Knowledge PMBOK», Edition 2000

Robert Buttrick, «The Interactive Project Workout», Prentice Hall, 2000

Lewis, James P..«Project Planning, Scheduling & Control», 3rd edition McGraw-Hill, 2000

Preston G. Smith, Guy M. Merritt, «Proactive Risk Management», Productivity Press, 2002

David Vose, «Risk Analysis: A Quantitative Guide», Wiley John & Sons, 2000

Karl A. Smith, «Project Management & Teamwork», McGraw-Hill, 2000

Deborah S. Kezsbom & Kathrine A. Edward, «The New Dynamic Project Management», Wiley John & Sons, 2001

Gwen Lowery & Teresa Stover, «Managing Projects with Microsoft Project 2000», Wiley John & Sons, 2001

Rory Burke, «Διαχείριση Έργου, Τεχνικές Σχεδιασμού και Ελέγχου», Εκδόσεις «ΚΡΙΤΙΚΗ», 2002

Catapult, «Microsoft Project '98», Step by Step, 1997

<http://www.pmi.org>.

<http://www.projectmanagement.com/home>.

<http://www.4pm.com>.

<http://www.orsoc.org.uk>.

ΚΔ-Μ04.3 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Ι.Αποστολάκης, Δρ.Πληροφορικής Υγείας Επιστ.
Υπευθ Προγρ. Πληροφορικής ΕΣΔΔ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Εξοικείωση με τις εφαρμογές της Πληροφορικής στις Υπηρεσίες Υγείας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Μονάδα Υγείας στη Κοινωνία της Πληροφορίας

Β'-Γ' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα Νοσοκομείων -ΟΠΣΝ,

- Υποσυστήματα, Εφαρμογές, Λειτουργίες σε ένα ΠΣΝ
- Αρχιτεκτονικές ΟΠΣΝ, Λειτουργικές και τεχνολογικές απαιτήσεις.
- Ασφάλεια και αξιοπιστία ΟΠΣΝ
- Φιλικότητα και λειτουργικότητα ΟΠΣΝ
- Επεκτασιμότητα ΟΠΣΝ
- Μεθοδολογία προσδιορισμού δικαιωμάτων πρόσβασης σε ένα ΟΠΣΝ
- ΟΠΣΝ στον ελληνική αγορά

Δ'-Ε' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Διεθνή πρότυπα Ιατρικής πληροφορικής (DICOM, ICD 10)

Ιατρικός Φάκελος / Επίπεδα αυτοματοποίησης

Συστήματα Εμπειρογνώμονες και Συστήματα Λήψης Απόφασης για διάγνωση, θεραπεία και νοσηλευτική πρακτική

ΣΤ'-Ζ' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Ιατρικές εικόνες και Βιοιατρική τεχνολογία

- Τύποι Ιατρικών εικόνων, χαρακτηριστικά Ιατρικών εικόνων
- Επεξεργασία βιοσημάτων και βιολογικών εικόνων
- Βιοϊατρική Τεχνολογία και Πληροφοριακά Συστήματα
- Συστήματα Ψηφιακής Αρχειοθέτησης και Διαχείρισης Ιατρικών Εικόνων

Η'-Θ' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Υπηρεσίες Τηλεματικής στις Μονάδες Υγείας

- Τηλεκπαίδευση - Τηλεσυνδιάσκεψη
- Βασικές Εφαρμογές της Τηλεϊατρικής (Τηλεδιάγνωση, Τηλεσυμβουλευτική, Τηλεχειρουργική)
- Εφαρμογές Τηλεϊατρικής υποστήριξης στην Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Υγείας

Κ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Ασφάλεια δεδομένων και προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Πληροφοριακά Συστήματα Υγείας, Ι. Αποστολάκης, Εκδόσεις Παπαζήση, 2002
- *Telemedicine & Hospital Information Systems*, E.J. Gomez- Francisco Del Pozo - J.J. Vaquero - M. Teresa Arredondo, University of Athens, 1996
- Πληροφορική Υγείας, Ιωάννης Μαντάς, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1989.
- Μελέτη για τον Σχεδιασμό & την Οργάνωση των Υπηρεσιών Υγείας, Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Αθήνα, 1994.
- *Management Υπηρεσιών Υγείας & Βιοϊατρική Τεχνολογία*, Π. Καριώτης, Euroclinica, 1992.
- Το Ελληνικό Πρόγραμμα Τηλεϊατρικής, Σωτηρίου Δ., 1ο Διεθνές Συμπόσιο, Αθήνα, 1994.
- "Digital image management networks : Current Status", Templeton A., *Radiology*, 169, 193-201, 1988
- "Computer-based medical records : The center-piece of TMR, Stead W. - Hammond W., M.D. *Computing*, 5(5), 48-59, 1988.
- "Computer Programs to Support Clinical Decision Making", Shortliffe E., *Journal of the American Medical Association*, 258(1), 61-64, 1987
- "Data representation for subsequent image interpretation", Cawley M., *Medical Informatics*, 16(2), 125-136, 1991.
- "Ανάπτυξη Λογισμικού για την εύρεση ομάδων υπερτασικών ατόμων με διαφορετικά χαρακτηριστικά", "Αποστολάκης Ι. Α., Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1992.
- Διαχείριση Βιοϊατρικής Τεχνολογίας, Β. Σπυρόπουλος, ΙΝΕΠ, 1994.
- *Information Systems Management in Practice*, R. H. Sprague, Jr. - B. C. McNurlin, Prentice Hall International, 1993.
- *Introduction to Knowledge Base Systems*, R.A. Frost, Collins Books, 1986.
- *The Greek Telemedicine Programme*, First International Conference on Medical Aspects of Telemedicine, D. Sotiriou, Tromso, 1993
- *Evaluating Greek Telemedicine Services*, M.H. Williams et al., ΜΙΕ' 94 Conference, Lisbon, 1994
- Ηπατολογικό Τηλεϊατρείο : Οργάνωση, Λειτουργία, Στόχοι, Μ. Τσαγκάρης, Π. Χατζηπανταζή, Α. Τσαρούχη, Δ. Τσαντούλας, Δ' Πανελλήνιο Ηπατολογικό Συνέδριο, Θεσσαλονίκη, 1995.
- *Guide to Medical Informatics*, Coiera E, 1999
- *The Image Processing Handbook*, Russ J. C., CRC Press, 1994

- **Handbook of Medical Informatics**, Van Bommel, J.H. and Musen M.A., Bohn Stafleu Van Loghum, 1997
- **Λήψη αποφάσεων με το SPSS**, Ι. Αποστολάκης – Α. Καστανιά, Εκδόσεις Σταμούλης, 1994
- **Εφαρμογές Η/Υ στην Υγεία και Πρόνοια**, Ι. Αποστολάκης – Α. Καστανιά, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2000
- **Συστήματα Πληροφορικής Υπηρεσιών Υγείας**, Ι. Αποστολάκης, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, 1999
- **Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων στην Υγεία**, Ι. Αποστολάκης , Α.Καστανιά , Χ. Πιερράκου , Εκδόσεις Παπαζήση, 2003

ΚΔ-ΜΟ4.4 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Γ. Χαλούτσος, Δρ Μηχανικής
 ΥΠ. Βιοϊατρικής Ωνασείου
 Καρδιοχειρουργικού Κέντρου

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Η επίδραση της υψηλής τεχνολογίας στο Τομέα της Υγείας παρουσιάζεται ως ελπιδοφόρα και ευεργετική και μία σειρά από προηγμένες τεχνολογίες διάγνωσης και θεραπείας έχουν συμβάλλει σημαντικά στην αύξηση της αποδοτικότητας των ιατρικών πράξεων καθώς και στην βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών υγείας.

Η χρήση όμως των νέων τεχνολογιών απαιτεί σωστή οργάνωση και κατάλληλη υποδομή ενώ παράλληλα δημιουργεί νέες ανάγκες για την διαμόρφωση αποτελεσματικών στρατηγικών διαχείρισης της παροχής υπηρεσιών υγείας.

Για την παροχή υπηρεσιών υγείας χρησιμοποιείται από τους επαγγελματίες της υγείας το σύνολο των τεχνικών (ιατρικών και χειρουργικών), των φαρμάκων, των συσκευών, των μηχανημάτων και των οργανωτικών και υποστηρικτικών συστημάτων που με τη σειρά τους προσδιορίζουν την Βιοιατρική Τεχνολογία.

Η αλματώδης εξέλιξη της Βιοϊατρικής Τεχνολογίας οφείλεται στην ταχεία ανάπτυξη των Φυσικών Επιστημών, των Βιοεπιστημών των Νέων Υλικών και των Νέων Τεχνολογιών Επικοινωνίας και Πληροφορίας που έχουν επιφέρει γρήγορες αλλαγές στο τομέα της υγείας με αποτέλεσμα την αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας των ιατρών, των νοσηλευτών καθώς και της εφαρμογής τεχνικών και φυσικά την μεγάλη αύξηση των δαπανών των νοσοκομείων.

Η διαχείριση της Βιοϊατρικής Τεχνολογίας στα ελληνικά νοσοκομεία απαιτεί πριν από όλα την ανάγκη εφαρμογής μιας ορθολογικής ενδονοσοκομειακής διαχείρισής της, μέσα από ένα σύστημα αξιολόγησης και σχεδιασμού των τεχνολογιών και επενδύσεων του βιοϊατρικού τεχνολογικού εξοπλισμού με τον απαραίτητο έλεγχο λειτουργίας και συντήρησης του καθώς και εκπαίδευση των χρηστών Βιοϊατρικής Τεχνολογίας.

Μέσα από την παρουσίαση των παραπάνω παραμέτρων της Βιοϊατρικής Τεχνολογίας επιτυγχάνεται η εξοικείωση των συμμετεχόντων με τις διάφορες πτυχές της και ενσωματώνεται ακόμα περισσότερο η σημασία της Βιοϊατρικής Τεχνολογίας στην παροχή υπηρεσιών υγείας προς τους χρήστες.

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Ορισμοί-Ταξινόμηση Βιοιατρικής Τεχνολογίας
- Παράμετροι και Φάσεις Ανάπτυξης Βιοιατρικής Τεχνολογίας

- Παράγοντες που επηρεάζουν την Βιοϊατρική Τεχνολογία
- Βιοϊατρική Τεχνολογία στην Ελλάδα(Δημόσιος και Ιδιωτικός Τομέας)
- Αξιολόγηση Βιοιατρικής Τεχνολογίας(Στόχος,Εργαλεία)
- Είδη Αξιολόγησης Βιοιατρικής Τεχνολογίας
- Διαδικασία Διαχείρισης Βιοιατρικής Τεχνολογίας

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Διαχείριση της Βιοϊατρικής Τεχνολογίας στα Νοσοκομεία
- Τμήμα Βιοϊατρικής Τεχνολογίας-σκοπός
- Τεχνικός Εξοπλισμός
- Πρόγραμμα Διαχείρισης Βιοϊατρικής Τεχνολογίας
- Εκπαίδευση

3.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Johnson E. , Banta D (1999) Management of health technologies: an international view " British Medical Journal 1999,319: 1293 (13/11)
- Drummond M.F. et al 1997.Methods for the Economic Evaluation of Health Care Programs. Second Edition . USA: Oxford University Press.
- Perry S , Thamer M 1997.Health technology assessment: Decentralized and fragmented to other countries" Health Policy , 40: 177-198
- Ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Βιοϊατρικής Τεχνολογίας
- Ιστοσελίδα του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών
- Χαλούτσος Γ (2001) εκπαιδευτικό υλικό , ΕΣΔΔ
- Γ. Κυριόπουλος , Δ. Νιάκας 1994 θέματα Οικονομικών Πολιτικής της Υγείας κεφάλαιο 13 Οικονομικά και Διαχείριση της Βιοϊατρικής Τεχνολογίας
- Σούλης Σ. 1998 Οικονομικά της Υγείας
- Καριώτης Π. 1992 Management Υπηρεσιών Υγείας και Βιοϊατρικής Τεχνολογίας
- Τζέφρευ Λ, Ανωγειανάκης Γ. 1994. Η Τεχνολογική Υποδομή της Βιοϊατρικής Τεχνολογίας. Κέντρο Κοινωνικών Επιστημών της Υγείας
- Αποστολάκης Ι. 2002. Πληροφοριακά Συστήματα Υγείας

ΚΑ-ΕΠ04.5: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ι.Αποστολάκης, Δρ. Πληροφορικής Υγείας,
Επιστ. Υπευθ Προγρ. Πληροφορικής ΕΣΔΔ
Χ. Πιερράκου, Στατιστικός ΥΠ.ΑΝ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στο μάθημα γίνεται μια εισαγωγή στις Στατιστικές Λήψεις Απόφασης. Συγκεκριμένα, περιγράφεται η μεθοδολογία λήψης αποφάσεων δίνοντας έμφαση στην διαδικασία συλλογής, ελέγχου και μετασχηματισμού των δεδομένων αφενός και αφαιτέρου στην ερμηνεία των Στατιστικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν την χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στη Στατιστική Λήψη Αποφάσεων
Εισαγωγή στη Λήψη Αποφάσεων. Εφαρμογή Μεθοδολογιών Στατιστικής Συμπερασματολογίας και λήψης αποφάσεων στη Δημόσια Διοίκηση

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στο Στατιστικό πακέτο SPSS

Γ΄- Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Στατιστική Παρουσίαση Δεδομένων

- Παρουσίαση δεδομένων και Στατιστικοί έλεγχοι Δεδομένων: Πίνακες Συχνότητας, Διαγράμματα Ελέγχου κ.λπ.
- Στατιστικά Μέτρα
- Διαγράμματα
- Πίνακες Παρουσίασης
- Αναφορές

Ε΄- Ζ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Στατιστική Συμπερασματολογία με χρήση του SPSS

- Έλεγχοι κανονικότητας
- Εκτίμηση μέσου
- Εκτίμηση διαστήματος εμπιστοσύνης για το μέσο
- Έλεγχος μέσης τιμής
- Έλεγχοι ανεξαρτησίας δύο μεταβλητών
- Έλεγχος συμφωνίας ή ασυμφωνίας δύο μεταβλητών

- Έλεγχοι δύο μέσων τιμών: Παραμετρικές και μη παραμετρικές διαδικασίες
- One Way Analysis of Variance Ανάλυση Διασποράς
- Πίνακας Συσχέτισης δύο μεταβλητών. Συντελεστές συσχέτισης. Γραμμική παλινδρόμηση.

Η' ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

- * Θα γίνει συνοπτική παρουσίαση

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Εισαγωγή στη Στατιστική θεωρία και Ασκήσεις, Κολύβα Μαχαίρα, Εκδόσεις Ζήτη, 1999
- Design and Analysis of Experiments, Douglas C. Montgomery, Εκδόσεις John Willey & Sons, 1995
- Statistics for Research Dowdy, Shirley, 1993
- Ανάλυση Δεδομένων με τη Βοήθεια Στατιστικών πακέτων, Χατζηπαντελής, Εκδόσεις Ζήτη, 1998
- Simple Guide to SPSS Win 8.0 & 9.0, Kirkpatrick, 2000
- Doing Data Analysis with SPSS 10.0, Carver, 2000
- Επίσημα εγχειρίδια της SPSS, 2000
- Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων στην Υγεία, Ι. Αποστολάκης, Α. Καστανιά, Χ. Πιερράκου, Εκδόσεις Παπαζήση, 2003.

ΚΔ-Ε04.6 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βύμα Καραγιάννη,
Δρ Οικονομικών-Στατιστικής της Υγείας
Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητήριο
Απασχόλησης και Πληροφορικής

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το εργαστήριο έχει ως βασικό στόχο να εξοικειώσει τους σπουδαστές/στριες με τα εργαλεία που πρέπει να χρησιμοποιήσουν ώστε να δομήσουν σωστά τις ομαδικές και τελικές εργασίες τους. Αποσκοπεί στην παροχή ενός συνόλου θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων συνεισφέροντας στην καλύτερη ενσωμάτωση των εργαλείων αυτών(κριτήρια επιλογής θέματος, καθορισμός της μεθόδου συλλογής δεδομένων, συλλογή δεδομένων, ανάλυση αποτελεσμάτων).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- A Κριτήρια επιλογής ενός θέματος
  - B Καθορισμός του θέματος/ Διαμόρφωση υποθέσεων εργασίας
  - Γ Καθορισμός της μεθόδου συλλογής δεδομένων
    - Η συνέντευξη
    - Τύποι interview
    - Κριτήρια επιλογής του καταλληλότερου τύπου συνέντευξης
  - Δ. Η συλλογή δεδομένων μέσω αναζήτησης του consensus
- Καθορισμός του πληθυσμού προς έρευνα: Δείκτες καθορισμού οτυ πληθυσμού προς έρευνα στην απασχόληση
Συλλογή δεδομένων
Βασικές μέθοδοι δειγματοληψίας
Ανάλυση αποτελεσμάτων
Παρουσίαση αποτελεσμάτων – χρήση στατιστικών τεχνικών
Βασικές τεχνικές ανάλυσης αποτελεσμάτων στον κοινωνικό τομέα
Δημοσίευση report

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. Babbie E. A., (1973) Survey Research Methods, Wadsworth, California,
2. Brissier Gildas et Dussaix Anne Marie (1999) Enquêtes et sondages, Editions Dunod,
3. Auray J-P., Duru G., (1993) multidimensional data analysis, Lacassagne publishers
4. Gourieroux Christian, (1999) Théorie des sondages, Editions Economica,

5. Gravel Robert, (1983) Guide Méthodologique de la recherche, Presse de l'Université de Quebec,
6. Grawitz Madeline, (1975) Pinto Roger, Méthodes en sciences sociales, Paris Dalloz,
7. Sudman S., Bradburn N et Schwartz, (1996) Thinking about answers, the application of cognitive processes to survey methodology, San Francisco Josey – Bass publishers

---

ΚΔ-ΕΠ04.7: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Α. Μπελεχάκη, Υπεύθυνος Πληροφορικής και Νέων
Τεχνολογιών Δ/θμιας Εκπαίδευσης
Χ. Φιλιπόπουλος, Στέλεχος ΕΚΔΔ/ΙΝΕΠ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα σκοπό έχει την εξοικείωση των σπουδαστών με τις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις οι οποίες ενσωματώνουν και στοιχεία πολυμέσων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στις Παρουσιάσεις

- Εισαγωγή στις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις, Παρουσίαση του περιβάλλοντος του Powerpoint, Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης.

Δημιουργία Παρουσιάσεων

- Δουλεύοντας με διαφορετικές μορφές – Πρότυπα
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με τον οδηγό αυτομάτου περιεχομένου
- Δημιουργία νέας παρουσίασης με βάση μια πρότυπη παρουσίαση
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με βάση την κενή παρουσίαση
- Φόντο, Συνδυασμός χρωμάτων διαφάνειας

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή αντικειμένων

- Διαμόρφωση της παρουσίασης (Αντικείμενα κειμένου, clip Art, πινάκων word, Microsoft Graph, Οργανογράμματα, WordArt)

Εισαγωγή ειδικών χαρακτηριστικών

- Υπόδειγμα Διαφανειών, Εισαγωγή συνδέσμων, Ειδικών εφέ

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Πολυμέσα

- Δομικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών πολυμέσων
- Εργαλεία επιμέλειας μέσων
- Συμπύεση
- Επίδειξη εισαγωγής – χρήσης εικόνων, ήχων μέσα σε ένα φύλλο slide

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Το πρώτο βιβλίο του ελληνικού **Powerpoint 2000**, Αικ. Γεωργοπούλου - Κ. Μάλαμας, , Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- **Powerpoint for windows**, Linda Bird, , Εκδόσεις Γκιούρδας, 1999
- **Special Edition using Powerpoint 2000**, Rutledge, Fuller, Dyck, Que, 2000
- **Mastering Powerpoint 2000**, K. Murray, Sybex, 2000

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΚΔ-ΞΓ: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

**ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: Τ. ΚΑΡΝΑΚΗ
Α. ΜΠΙΤΖΑ
ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: Κ. ΜΩΡΟΥ**

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κάλυψη ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα στοχεύει

1. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων γραπτής επικοινωνίας:

- με μεταφραστική άσκηση (ευθεία & αντίστροφη) κειμένων από πρωτότυπες πηγές.
- με την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου όπως σύνταξη αίτησης, ανακοίνωσης, περίληψης, αναφοράς, πρακτικών, ενημερωτικών δελτίων, κ.λπ..
- με την εξοικείωση του σπουδαστή με βασικές έννοιες και όρους του χώρου των διοικητικών θεσμών, των ευρωπαϊκών θεσμών, της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας, των υπηρεσιών υγείας, των οικονομικών της υγείας, καθώς και των ευρωπαϊκών πολιτικών απασχόλησης. Αναλυτικότερα αναπτύσσεται η παρακάτω θεματολογία και ορολογία:
  - α) Ορολογία Υπηρεσιών Υγείας
  - β) Ορολογία Διοικητικών Θεσμών
  - γ) Δημοσιόυπαλληλικός Κώδικας
  - δ) Ορολογία Ευρωπαϊκών Θεσμών και Έννοιες Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Πολιτικής (το θεσμικό πλαίσιο της απασχόλησης και της κατάρτισης, οι αρμοδιότητες των Διεθνών Οργανισμών στο πεδίο της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας)
  - ε) Ιατρική Ορολογία
  - στ) Ορολογία Οικονομικών της Υγείας
  - ζ) Βιοϊατρική Τεχνολογία

2. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων προφορικής επικοινωνίας:

- με διαδραστικές ασκήσεις μέσα σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες με στόχο την ανάπτυξη της έκφρασης
- με προσομοίωση συνεντεύξεων με στόχο τη μορφοποίηση κοινωνικών δεξιοτήτων
- με ασκήσεις προσομοίωσης στις τεχνικές διαπραγματεύσεων με στόχο την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων
- με παρουσιάσεις ειδικών θεμάτων με στόχο τη διαχείριση της πληροφορίας

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Textbook: *Translation* by A. Duff, *Oxford Approaches to translation* by P. Newmark, Phoenix
- Textbook: *New International Business English* by L. Jones and R. Alexander, Cambridge
- Newspapers: *The Observer, New York Times, The Guardian, Herald Tribune* (Kathimerini), *Athens News*
- Magazines: *The Economist, Administration and Society, Health Care Financing Review, Health Economics, Health Policy and Planning, Journal of Health Administration Education, Public Administration, Social Choice and Welfare, The Journal of Medical Practice Management*
- *Health, prevention and economics*, by D. Cohen κ.α., Oxford
- *Case studies in health policy and management*, by C. Paton κ.α., London: NPHT, c1990
- *Health politics and policy*, by Th. Litman, κ.α., Albany: Delmar, c1991
- *Investment program management for health care institutions*, by Cr. Krohm, κ.α., Chicago: AHA, c1991
- *Employment in Europe*, ΕΚ.Ε (400), Luxembourg: YEEEEK, 1994
- *Implementing European Union Public Policy*, R. Levy, Edward Elgar, 2000

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Magazines *Problèmes politiques et sociaux, Revue Française de Science Politique, Revue Politique et Management Publique*
- *Dictionnaire d'économie et de science sociale*, Nathan.
- *Lexique de sciences économiques et sociales*, J. P. Piriou.
- Documents UNESCO.
- *Resumé- Compte Rendu- Synthèse- Exposé- Commentaire*, Kauffmann.
- *La correspondance* (personnelle, administrative), CLE international.
- Journaux: *Le Monde, Le Monde Diplomatique, Libération, Le nouvel Observateur*.
- Publications officielles de l'Union Européenne sur la politique sociale.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
- «*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
- «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
- «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
- «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

- Athener Zeitung
- Frankfurter Allgemeine Zeitung
- Die Welt
- Frankfurter Rundschau

Περιοδικά:

- *Der Spiegel*
- *Stern*
- *Focus*
- *Willkommen*(Ινστιτούτου Goethe)
- *Deutschland* της Γερμανικής Κυβέρνησης

* * *

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Ο κύκλος Σεμιναρίων Εξειδίκευσης της Ειδικής Φάσης Σπουδών (διάρκειας τεσσάρων μηνών) πραγματοποιείται μετά το πέρας της Πρακτικής Εκπαίδευσης των σπουδαστών /στριών.

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση σε επιμέρους θεματικά αντικείμενα του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών

Διαρθρώνεται στη βάση των τριών σεμιναριακών θεματικών αξόνων, στη βάση των οποίων διαρθρώθηκε και το Πρόγραμμα των μαθημάτων εξειδίκευσης:

Στο πλαίσιο του κύκλου Σεμιναρίων Εξειδίκευσης εκπονούνται μικρές συλλογικές εργασίες (case studies) από τους σπουδαστές κάθε τμήματος, πάνω σε επιλεγμένα θέματα που αφορούν τις επιμέρους θεματικές ενότητες του προγράμματος σπουδών, σύμφωνα τις ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν, ως μελλοντικά στελέχη της Κοινωνικής Διοίκησης.

Οι εργασίες που εκπονούν οι σπουδαστές και σπουδάστριες έχουν τα εξής χαρακτηριστικά :

- Αναφέρονται σε θέματα που συνδέονται με πεδία δράσης και αντικείμενα της διοίκησης και απαιτούν τόσο επιστημονική επεξεργασία όσο και τεκμηρίωση.
- Εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο και αυτόνομο πλαίσιο συγκρότησης και παρουσίασης, μίας συνολικής μελέτης ή έρευνας.
- Εκπονούνται από ομάδες 3-5 σπουδαστών/στριών κάτω από την επίβλεψη και ευθύνη ενός ή δύο καθηγητών.
- Αξιοποιούν εφαρμογές πληροφορικής.

Με τον τρόπο αυτό, παρέχεται η δυνατότητα ενισχυτικής διδασκαλίας από τους διδάσκοντες με αφορμή τα θεματικά αυτά αντικείμενα, ενισχύεται το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των σπουδαστών, όπως επίσης οι επικοινωνιακές και τεχνικές δεξιότητες, μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών με τη χρήση ειδικού λογισμικού και πολυμέσων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Με το πέρας του κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης ανατίθεται στους σπουδαστές/στριες η εκπόνηση μικρών εργασιών (μέχρι 5.000 λέξεις), τις οποίες υποστηρίζουν κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης (μία εργασία ανά σπουδαστή ανά Σεμινάριο), που εντάσσονται στο πλαίσιο ευρύτερης μελέτης εφαρμογής ζητημάτων που αποτελούν αντικείμενο πολιτικής στα πεδία εξειδίκευσης του τμήματος.

Η διαδικασία εκπόνησης μικρών εργασιών περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Προσδιορισμό ευρύτερων θεμάτων –κεντρικών τίτλων εργασιών- στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή έρευνας, που αφορά τους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του τμήματος, με ευθύνη του επιστημονικού υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες.
- Σχεδιασμό των επιμέρους θεμάτων που συγκροτούν την τελική μελέτη και καταμερισμός τους σε τίτλους μικρών εργασιών, από τους διδάσκοντες.
- Ανάθεση από τον επιστημονικό υπεύθυνο τμήματος σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, επί μέρους θεμάτων και τίτλων εργασιών σε ομάδες σπουδαστών.
- Εκπόνηση των μικρών εργασιών και παρακολούθηση της προετοιμασίας των εργασιών από τους διδάσκοντες, στη βάση συγκεκριμένου προγράμματος και χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών. Έτσι, ο κύκλος μαθημάτων , ο οποίος παρέχει θεωρητική κυρίως, κατάρτιση, ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων , μέσα από την παρουσίαση ομαδικών εργασιών των σπουδαστών του τμήματος. Αυτές οι ομάδες εργασίας αποτελούνται από τρία έως πέντε άτομα και πραγματοποιούν τριώρες προπαρασκευαστικές συναντήσεις με τους επιβλέποντες τουλάχιστον μια φορά το μήνα ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε προγράμματος
- Παρουσίαση των εργασιών κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, στη βάση προγράμματος παρουσιάσεων, παρουσία του διδάσκοντος και του συνόλου των σπουδαστών.

* * *

ΚΑ-Σ01: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ: Χρήστος Μπουρσανίδης, *Αν. Γενικός Διευθυντής Α'ΠΕΣΥ Αττική*,
Γ. Τράντας Δρ. Νομικής Δικηγόρος
Πέτρος Τσαντίλας, *Δρ Νομικής-Συνήγορος του Πολίτη*, Γ. Τράντας
Δρ. Νομικής Δικηγόρος

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση σε επιμέρους θεματικά αντικείμενα του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών

2. ΠΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

A. Πολιτικές υγείας σε Ευρωπαϊκό , Διεθνές και Εθνικό επίπεδο

- Ο ρόλος των σωματείων και των μη κυβερνητικών οργανισμών στη
- διαμόρφωση ορθολογικής πολιτικής υγείας
- Μετρησιμότητα - ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος δεικτών
- Κριτήρια αξιολόγησης πολιτικής υγείας και υπηρεσιών υγείας σε χώρες
- της Ε.Ε.
- Στρατηγικές πολιτικές και επιχειρησιακά μέτρα με ορίζοντα τον 21^ο αιώνα
- σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο

B. Προοπτικές εξέλιξης και μεταρρύθμισης του ελληνικού συστήματος υγείας

- Μορφές λειτουργικού –διοικητικού εκσυγχρονισμού στο σύστημα υγείας:
- Το παράδειγμα του ΣΥΣΣΕΔΥΠΥ
- Περιφερειακή Διοίκηση και Υγεία: Θεσμικές, διοικητικές και οικονομικές
- συνιστώσες
- Ανάπτυξη δικτύων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ): Διοικητικές
- και Κοινωνικοπολιτικές συνιστώσες

Γ. Συγκριτική ανάλυση συστημάτων υγείας

- Συγκριτική ανάλυση των κλάδων υγείας των Ταμείων στην Ελλάδα
- Διοίκηση του συστήματος υγείας στη Γερμανία
- Διοίκηση του συστήματος υγείας στην Αγγλία
- Διοίκηση του συστήματος υγείας στη Γαλλία
- Το σύστημα χρηματοδότησης του νοσοκομειακού τομέα στη Γαλλία
- Το σύστημα χρηματοδότησης του νοσοκομειακού τομέα στη Γερμανία
- Το σύστημα χρηματοδότησης του νοσοκομειακού τομέα στην Αγγλία

Δ. Χρηματοδότηση και Κοινωνική Ασφάλιση Υγείας

- Προοπτικές μεταρρύθμισης του συστήματος χρηματοδότησης και ο Ενιαίος
- Φορέας Υγείας(ΕΦΥ)
- Beveridge versus Bismark: Κριτική Ανάλυση των δύο μορφών διάπλασης
- του συστήματος χρηματοδότησης
- Συγκριτική Παρουσίαση Κοινωνικής και Ιδιωτικής Ασφάλισης Υγείας
- Το σύστημα παραγωγής και διανομής υπηρεσιών υγείας
- Κανονιστικό πλαίσιο προστασίας της υγείας
- Κανόνες ηθικής της δεοντολογίας επαγγελματιών υγείας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδα.
- Συστήματα Κοινωνικής Φροντίδας, Δικαιώματα Κοινωνικής Πρόνοιας-Προνοιακές Παροχές σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

ΚΑ-Σ02: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ: Βίλμα Καραγιάννη, Δρ. Οικονομικών
της Υγείας Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητήριο
Απασχόλησης και Πληροφορικής.
Αντώνης Καρόκης, *Msc Οικονομικών της Υγείας,*
Πέτρος Κωσταγιόλας, Δρ. μηχανικός, ΠΕΣΥΠ
Ιονίων Νήσων,.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση σε επιμέρους θεματικά αντικείμενα του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών

ΠΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

A. Ασφάλιση-αγορά υπηρεσιών υγείας

- Οι ιδιαιτερότητες της αγοράς υγείας
- Παράγοντες που επηρεάζουν τη ζήτηση των υπηρεσιών υγείας
- Ο ρόλος της ασφάλισης υγείας –δημόσια και ιδιωτική ασφάλιση υγείας
- Μακροοικονομικές διαστάσεις του συστήματος υγείας/ Είναι η υγεία δημόσιο αγαθό
- Οικονομική θεωρία του ανταγωνισμού στις υπηρεσίες υγείας
- Η οικονομική συμπεριφορά των νοσοκομείων

B. Συστήματα χρηματοδότησης και αποζημίωσης των υπηρεσιών υγείας

- Οικονομικές διαστάσεις της χρηματοδότησης του συστήματος υγείας μέσω ασφαλιστικών εισφορών και κρατικού προϋπολογισμού
- Ιδιωτικές δαπάνες υγείας στην Ελλάδα
- Επιπτώσεις του συστήματος χρηματοδότησης στην ισότητα των υπηρεσιών υγείας
- Συστήματα αποζημίωσης στην ΠΦΥ
- Συστήματα αποζημίωσης νοσοκομειακών υπηρεσιών
- Συστήματα ελεγχόμενου ανταγωνισμού στη χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας
- Η συμμετοχή του ασθενούς στο κόστος των υπηρεσιών υγείας
- Συστήματα αποζημίωσης φαρμακευτικών δαπανών
- Συστήματα αποζημίωσης και αποδοτικότητα – ο ρόλος των κινήτρων
- Συστήματα κατανομής των πόρων των υπηρεσιών υγείας
- Ισότητα και συστήματα αποζημίωσης

Γ. Μέτρα ελέγχου του κόστους των υπηρεσιών υγείας

- Μηχανισμοί ελέγχου των δαπανών υγείας
- Μηχανισμοί ελέγχου των νοσοκομειακών δαπανών

- Μηχανισμοί ελέγχου των δαπανών ΠΦΥ
- Μηχανισμοί ελέγχου των φαρμακευτικών δαπανών
- Οικονομική αξιολόγηση και έλεγχος του κόστους
- Έλεγχος του κόστους στο ελληνικό νοσοκομείο
- Υπάρχει δυνατότητα μείωσης των ιδιωτικών δαπανών

Δ. Δείκτες αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας των υπηρεσιών υγείας

- Δείκτες αποδοτικότητας του συστήματος υγείας
- Δείκτες ισότητας του συστήματος υγείας
- Η διαδικασία παραγωγής των υπηρεσιών υγείας
- Δείκτες παραγωγικότητας των νοσοκομείων
- Οικονομικές διαστάσεις της δημόσιας υγείας

Ε. Οικονομική αξιολόγηση

- Βασικές έννοιες κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης των υπηρεσιών υγείας. Ανάλυση κόστους οφέλους
- Ανάλυση κόστους αποτελεσματικότητας
- Ανάλυση κόστους χρησιμότητας
- Ανάλυση ελαχιστοποίησης κόστους
- Η μέτρηση της ποιότητας ζωής
- Ο ρόλος της κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης στην πολιτική υγείας

ΣΤ. Συγκριτική ανάλυση συστημάτων από οικονομική άποψη και μεταρρυθμίσεις στην πολιτική υγείας

- Οικονομικές διαστάσεις του Βρετανικού συστήματος υγείας
- Οικονομικές διαστάσεις του Αμερικανικού συστήματος υγείας
- Οικονομικές διαστάσεις του Γαλλικού συστήματος υγείας
- Διαφορές στο επίπεδο δαπανών υγείας μεταξύ κρατών

Ζ. Σχεδιασμός πολιτικής υγείας και αξιολόγηση υπηρεσιών υγείας

- Καθορισμός προτεραιοτήτων στην πολιτική υγείας (Rationing)
- Πολιτική υγείας στην Ελλάδα ως ιστορία των υγειονομικών μεταρρυθμίσεων
- Αξιολόγηση της λειτουργικής ικανότητας του κλάδου υγείας ΙΚΑ, ΟΓΑ, ΤΕΒΕ
- Αξιολόγηση των υπηρεσιών υγείας ενός Νομού και μίας Περιφέρειας
- Σχεδιασμός πολιτικής υγείας σε επίπεδο Περιφέρειας, Νομού, Νοσοκομείου.

ΚΔ-Σ03: ΟΡΓΑΝΩΣΗ –ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ: Πέτρος Γιαννουλάτος, *Διοικητής Ψυχικού Νοσοκομείου Αττικής*
Αν. Μπαλασοπούλου, *Διοικητής Νοσοκομείου Αλεξάνδρας*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση σε επιμέρους θεματικά αντικείμενα του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών

2. ΠΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

A. Οργανωτικά θέματα Νοσοκομείων

- Οργανισμός Νοσοκομείων και Κ.Υ.
- Στελέχωση Νοσοκομείων και Κ.Υ.
- Επιτελικές σχέσεις εξουσίας στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας (οριζόντια και κάθετη επικοινωνία, αδυναμίες, προβλήματα)
- Ανάλυση Θεσμικού Πλαισίου, δυνατότητες και αδυναμίες με διάφορες άλλες μορφές πλαισίων λειτουργίας (ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΔΕΚΟ, Α.Ε, κλπ)

B. Οικονομικά Θέματα

- Μέθοδοι χρηματοδότησης και συγκράτησης κόστους
- Ο προϋπολογισμός ως οικονομική έκφραση υλοποίησης του σχεδιασμού των Νοσοκομείων
- Συστήματα Λογιστικής Παρακολούθησης και Ανάλυσης
- Οικονομική Αξιολόγηση εισαγωγής χρήσης της Βιοϊατρικής Τεχνολογίας- Συστήματα Διαχείρισης Βιοϊατρικής Τεχνολογίας
- Οικονομικά – Διαχειριστικά θέματα Νοσοκομείων

Γ. Ποιότητα – Προσφορά – Ζήτηση στα Νοσοκομεία

- Η ζήτηση για υπηρεσίες υγείας και οι παράμετροι που την καθορίζουν.
- Δείκτες Ποιότητας – Αξιολόγηση
- Προσφορά – Προγραμματισμός εξυπηρέτησης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΔ-Ε01: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΓΕΙΑΣ-ΠΡΟΝΟΙΑΣ- ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: *Στελέχη της Αρχής Διαχείρισης του Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το Ε.Π. «Υγεία-Πρόνοια» που είναι προσανατολισμένο στην εξυπηρέτηση βασικών επιλογών κοινωνικής πολιτικής της χώρας και κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων της μεταρρύθμισης του Εθνικού Συστήματος Υγείας και της εθνικής πολιτικής για την Υγεία και την Πρόνοια στην Ελλάδα στοχεύει στην:

- Ανάπτυξη της Δημόσιας Υγείας και βελτίωση της Υγείας και της Κοινωνικής Προστασίας του πληθυσμού.
- Αναβάθμιση της ποιότητας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας.
- Ενίσχυση της αυτοδυναμίας των Περιφερειών , με την άρση των περιφερειακών ανισοτήτων στην κατανομή και παροχή υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας.
- Άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας στους πολίτες.
- Σημαντική βελτίωση του επιπέδου ικανοποίησης των πολιτών από την παροχή υπηρεσιών υψηλών προδιαγραφών που είναι φιλικές προς τους χρήστες και προσιτές σε όλους.

Οι στόχοι αυτοί εναρμονίζονται πλήρως με τους βασικούς στόχους της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής , τη στρατηγική και τις βασικές επιδιώξεις του Σχεδίου Ανάπτυξης 2000-2006 και εντάσσονται στον Άξονα Προτεραιότητας IV «Βελτίωση Ποιότητας Ζωής και Περιβάλλοντος»

Στο πλαίσιο αυτό, οι παρεμβάσεις στον Τομέα της Υγείας στοχεύουν συγκεκριμένα σε:

- Ανάπτυξη της Δημόσιας Υγείας
- Ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας
- Εκσυγχρονισμό των νοσοκομείων
- Σχεδιασμό και ανάπτυξη νέων υπηρεσιών
- Δημιουργία ολοκληρωμένων συστημάτων (ΟΣΥ) κατά Περιφέρεια
- Εισαγωγή σύγχρονων μορφών διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης
- Διαμόρφωση ενός σύγχρονου νομοθετικού πλαισίου λειτουργίας του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα υπηρεσιών υγείας
- Άσκηση αποτελεσματικού ελέγχου στην παροχή υπηρεσιών υγείας
- Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού

Αντίστοιχα, οι παρεμβάσεις στον τομέα της Πρόνοιας στοχεύουν σε:

- Εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας.
- Πρόληψη της περιθωριοποίησης και του κοινωνικού αποκλεισμού ατόμων και ομάδων του πληθυσμού
- Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού

Η στρατηγική επίτευξης των στόχων του Ε.Π. «Υγεία-Πρόνοια» προβλέπει την υλοποίηση δράσεων που εντάσσονται στους ακόλουθους Άξονες Προτεραιότητας:

Άξονας Προτεραιότητας 1 : «Υγεία»

Άξονας Προτεραιότητας 2 : « Ψυχική Υγεία»

Άξονας Προτεραιότητας 3 : « Πρόνοια»

Άξονας Προτεραιότητας 4 : « Ανθρώπινοι Πόροι»

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υγείας –Πρόνοιας
- Συμπλήρωμα Προγραμματισμού
- Διατάξεις Εφαρμογής
- Στρατηγική και Στόχοι Ε.Π. –Δημοσιότητα
- Άξονες , Μέτρα, Δράσεις
- Διαδικασίες και Κριτήρια Ένταξης

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Επιλεξιμότητα Πράξεων και Δαπανών
- Έλεγχοι
- Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
- Τεχνικά Δελτία Έργων / Υποέργων για ΕΤΠΑ και ΕΚΤ (με πρακτική εξάσκηση)

ΚΔ-Ε02: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ-ΠΕΣΥ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Πέτρος Γιαννουλάτος *Διοικητής
Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η απόκτηση εμπειρίας από τους σπουδαστές στην κατάρτιση επιχειρηματικών σχεδίων Νοσοκομείων/ΠΕΣΥ τα οποία καθορίζουν τις προτεραιότητες ,τους στρατηγικούς και τακτικούς στόχους τους. Από την σωστή εφαρμογή των επιχειρησιακών σχεδίων και τα αποτελέσματά τους αξιολογείται η απόδοση των Νοσοκομείων/ΠΕΣΥ.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Γενικά Στοιχεία-Ανάλυση και Αξιολόγηση Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Νοσοκομείου
- Ανάλυση και Αξιολόγηση Εξωτερικού Περιβάλλοντος του Νοσοκομείου
- Αξιολόγηση Λειτουργίας Νοσοκομείου Swolt Ανάλυσης
- Ανάπτυξη Στρατηγικής
- Επιχειρησιακός Σχεδιασμός
- Πρόβλεψη Αποτελεσμάτων
- Έλεγχος – Παρακολούθηση Σχεδίων Δράσης

ΚΔ-Ε03: ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ : Αν.Μπαλασοπούλου Διοικητής
Νοσοκομείου Αλεξάνδρα

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η εξάσκηση των σπουδαστών στην κατάρτιση, υλοποίηση και παρακολούθηση των Προγραμμάτων Προμηθειών διαφόρων Μονάδων Υγείας (π.χ. Νοσοκομείων) , μέσα από την κατανόηση του ρόλου των εμπλεκόμενων μερών, την ανάπτυξη της οικονομικής αναλυτικής σκέψης στα στελέχη των οικονομικών υπηρεσιών και την διαφάνεια ενεργειών και διαδικασιών.

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Διαδικασίες
- Προδιαγραφές
- Σύνταξη Προκήρυξης
- Δημοσίευση Προκήρυξης
- Εκτέλεση
- Παρακολούθηση
- Αποτίμηση

ΚΔ-Ε04: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Μ. Μιχαηλίδης, Αντ. Διάκου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να βελτιώσει τις διαπραγματευτικές ικανότητες των σπουδαστών, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα να:

- προβληματιστούν για την έννοια και τη σημασία της διαπραγμάτευσης
- να αναγνωρίσουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της διαπραγμάτευσης και να συζητήσουν κριτήρια επιλογής μεταξύ τους
- να αναλύσουν σημαντικές τεχνικές πτυχές της διαπραγμάτευσης
- να εξασκηθούν στην πρακτική εφαρμογή των συμπερασμάτων του εργαστηρίου

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- **ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ**
Άσκηση διαπραγμάτευσης σε μικρές ομάδες
- **ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ**
Τρόποι προσέγγισης της διαπραγμάτευσης
- **ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ**
- **ΕΞΑΣΚΗΣΗ**
Εξάσκηση στη διαπραγμάτευση - προετοιμασία και διεξαγωγή διαπραγμάτευσης

ΚΔ-Ε05: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : *Στελέχη του Συνηγόρου του Πολίτη*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να παρουσιαστούν και να αναλυθούν συγκεκριμένες περιπτώσεις από τη διοικητική εμπειρία, που αναδεικνύουν προβλήματα που αντιμετωπίζονται κατά την άσκηση της διοικητικής δράσης στο τομέα της Υγείας. Το εργαστήριο πραγματοποιείται σε συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Σχέσεις Κράτους - Πολίτη
- Ποιότητα ζωής
- Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διοίκηση

ΚΔ-Ε06 ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χ. Ντουχάνης, *Πάρεδρος ΣτΕ*

Στόχος του εργαστηρίου είναι η απόκτηση από τους σπουδαστές των αναγκαίων δεξιοτήτων και εμπειριών, που θα τους επιτρέψουν να αναπτύσσουν νόμιμη διοικητική δραστηριότητα ως υπάλληλοι του Ελληνικού Δημοσίου ή άλλων φορέων δημόσιας εξουσίας, που δραστηριοποιούνται στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής και της υγείας. Το εργαστήριο θα αποβλέψει στην εξοικείωση των σπουδαστών με την τεχνική έκδοσης νομίμων διοικητικών πράξεων, τόσο από πλευράς τυπικών προϋποθέσεων, όσο και από πλευράς ορθής ερμηνείας και εφαρμογής του νόμου (νομιμότητα και επάρκεια αιτιολογίας, ορθή χρήση διακριτικής ευχέρειας κ.λπ.). Ειδικώς ως προς την κατεύθυνση της Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας, οι οποίες ασκούνται κυρίως μέσω «υλικών ενεργειών», θα δοθεί έμφαση σε ζητήματα αστικής ευθύνης φορέων δημόσιας εξουσίας από παράνομη συμπεριφορά οργάνων τους. Η εμπειρία αυτή αποσκοπείται να αποκτηθεί με την παρουσίαση και μελέτη υποθέσεων που εκκρεμούν στο Συμβούλιο της Επικρατείας, δεν αποκλείεται, όμως, και η «κατασκευή» ορισμένων πλευρών των υποθέσεων αυτών, οι οποίες θα αναδεικνύουν διάφορες μορφές διοικητικής πρακτικής και των συνηθισμένων πλημμελειών της. Τα πρακτικά ζητήματα που θα επιλεγούν θα έχουν ανακύψει κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί κοινωνικής πολιτικής και υγείας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θα καταρτισθούν συγκεκριμένοι φάκελοι, οι οποίοι θα περιέχουν τα έγγραφα μιας υπόθεσης με την αναγκαία για το χειρισμό της νομοθεσία.

ΚΔ: ΕΠΟ7: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Π. Γκίνογλου, Εκπαιδευτικός Δ/βάθμιας
Σπ. Δεμαρίας, Πληροφορικός

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό στόχο έχει να γνωρίσει στους σπουδαστές εργαλεία ανάπτυξης ιστοσελίδων προκειμένου να τους δώσει γνώσεις και δεξιότητες για συντήρηση και επικαιροποίηση ιστοσελίδων.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στα εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων- FrontPage

- Εισαγωγή στην δημιουργία ιστοσελίδων,
- Διαδικασίες απόκτησης λογισμικού από το Διαδίκτυο,
- Τύποι αρχείων πολυμέσων,
- Η έννοια της βοηθητικής εφαρμογής,
- Εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων,
- Περιγραφή του FrontPage.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Βασικές μορφοποιήσεις ιστοσελίδων

- Πρότυπα, Διαχείριση ιστοσελίδων,
- Εισαγωγή κειμένου-Γραμματοσειρές,
- Σύνδεσμοι

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή πολυμέσων

- Προσθήκη Εικόνας-Γραφικών,
- Συνδυασμός κειμένου-εικόνας,
- Εικόνα φόντου,
- Σύνδεσμοι από εικόνα,
- Εισαγωγή ήχου και κινούμενης εικόνας.

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία και επεξεργασία πίνακα,
- Εισαγωγή και διαχείριση πλαισίων,
- Δημιουργία ενσωματωμένων φύλλων στυλ

Ε΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Δημιουργία διασυνδεδεμένων φύλλων στυλ,
- Δημιουργία φόρμας με οδηγό φόρμας,
- Δημιουργία φόρμας από την αρχή,
- Πρότυπα σελίδων με φόρμες.

ΣΤ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Προσθήκη Εφέ

- Διαχειριστή πινακίδας διαφημίσεων,
- Μετρητή επισκέψεων,
- Πλαισίου κυλιόμενου κειμένου,
- Χρονοπρογραμματισμού εμφάνισης εικόνας,
- Πίνακας περιεχομένων κ.λπ.

Ζ΄ - Η΄ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- The book of IRC : The ultimate guide to IRC, Alex Charalabidis, 1999
- Chat...Chat...Chat, J. Komorn, 2000
- Internet : The Complete Reference, Mc Graw Hill, 1999
- 101 Essential Tips using the Internet, C. Lewis, Inc Dk Publishing, 1997
- Practical Internet Groupware, J. Udell, O'Reilly & Associates, 1999
- Personal Videoconferencing, E. Rosen, Manning Publications, 1996
- Το πρώτο Βιβλίο του Frontpage 2000, Ευαγγ. Μπανδήλα, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Πλήρες Εγχειρίδιο του Frontpage 2000, Daniel. A. Tauber – Brenda Kieman – Mollie. E. Holzschlag, 1999

ΚΔ-Γ03: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ - ΓΑΛΛΙΚΑ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης με μεγαλύτερη πλέον έμφαση στη σημασιολογική και διερευνητική διάσταση της γλώσσας. Σημειώνεται επίσης ότι η γλωσσομάθεια των σπουδαστών στον β' κύκλο αυξάνεται κατά ένα επίπεδο

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται:

- A. με στρατηγικές ανάπτυξης της μετά γνώσης μέσω του προγραμματισμού δραστηριοτήτων, της κατανόησης λήψης αποφάσεων και της επεξεργασίας ιδεών
- B. με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου (παρουσίαση θέματος, αίτηση, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, ενημερωτικά δελτία, κ.λ.π.)
- Γ. με εμβάθυνση και ανάλυση θεματικών αντικειμένων του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης και εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών
Αναλυτικότερα:
  - Κοινωνικά Προγράμματα Απασχόλησης
  - Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης
  - Δημόσια Υγεία (συστήματα υγείας, νοσοκομεία)

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Textbook: *Translation* by A. Duff, *Oxford Approaches to translation* by P. Newmark, Phoenix
- Textbook: *New International Business English* by L. Jones and R. Alexander, Cambridge
- Newspapers: *The Observer*, *New York Times*, *The Guardian*, *Herald Tribune* (Kathimerini), *Athens News*
- Magazines: *The Economist*, *Administration and Society*, *Health Care Financing Review*, *Health Economics*, *Health Policy and Planning*, *Journal of Health Administration Education*, *Public Administration*, *Social Choice and Welfare*, *The Journal of Medical Practice Management*

- *Health, prevention and economics*, by D. Cohen κ.α., Oxford
- *Case studies in health policy and management*, by C. Paton κ.α., London: NPHT, c1990
- *Health politics and policy*, by Th. Litman, κ.α., Albany: Delmar, c1991
- *Investment program management for health care institutions*, by Cr. Krohm, κ.α., Chicago: AHA, c1991
- *Employment in Europe*, EK.E (400), Luxembourg: YEEEEK, 1994

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Magazines *Problèmes politiques et sociaux*, *Revue Française de Science Politique*, *Revue Politique et Management Publique*.
- *Dictionnaire d'économie et de science sociale*, Nathan.
- *Lexique de sciences économiques et sociales*, J. P. Piriou.
- Documents UNESCO.
- *Resumé- Compte Rendu- Synthèse- Exposé- Commentaire*, Kauffmann.
- *La correspondance* (personnelle, administrative), CLE international.
- Journaux : *Le Monde*, *Le Monde Diplomatique*, *Libération*, *Le nouvel Observateur*.
- Publications officielles de l'Union Européenne sur la politique sociale.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
- «*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
- «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
- «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
- «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

- Athener Zeitung
- Frankfurter Allgemeine Zeitung
- Die Welt
- Frankfurter Rundschau

Περιοδικά:

- *Der Spiegel*
- *Stern*
- *Focus*
- *Willkommen*(Ινστιτούτου Goethe)
- *Deutschland* της Γερμανικής Κυβέρνησης

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ -**

Επιμέλεια:

Δρ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Επιστημονικός Υπεύθυνος Τμήματος

Σημείωμα του Επιστημονικού Υπευθύνου του Τμήματος

Κοινωνικής Διοίκησης

Κατεύθυνσης Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής

Σύντομη περιγραφή του Τμήματος

Το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης απευθύνεται στους σπουδαστές οι οποίοι επιλέγουν να στελεχώσουν τις μονάδες της Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την Υγεία, την Εργασία και την Κοινωνική Προστασία. Για το λόγο αυτό, το Τμήμα χωρίζεται σε δύο διακριτές κατευθύνσεις:

- της **Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας** το οποίο εκπαιδεύει στους σπουδαστές στελεχώνουν τις Διευθύνσεις του Υπουργείου Υγείας, τα ΠΕΣΥ, Νοσοκομειακές Μονάδες, τα Ασφαλιστικά Ταμεία και τους εποπτευόμενους Φορείς
- της **Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής**, που εκπαιδεύει σπουδαστές που στελεχώνουν τις Διευθύνσεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τις Διαχειριστικές Αρχές Απασχόλησης-Equal, τις μονάδες του ΟΑΕΔ, τα Ταμεία, και τους εποπτευόμενους Φορείς.

Κάθε κατεύθυνση σκοπό έχει να διαμορφώσει το στελεχιακό δυναμικό που απαιτείται, μέσα από την απόκτηση των κατάλληλων γνώσεων και ανάπτυξη των αναγκαίων δεξιοτήτων και συμπεριφορών, ούτως ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης αποτελεσματικής διοίκησης.

Το παρόν Πρόγραμμα που ακολουθεί περιγράφει τη δομή και το περιεχόμενο των σπουδών της κατεύθυνσης Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής.

Σχεδιασμός Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της ειδικής φάσης σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης σχεδιάστηκε με βάση τα πορίσματα της αξιολόγησης του προγράμματος σπουδών και την ανίχνευση των ειδικότερων αναγκών του τμήματος, σε συνεργασία με τα Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας, καθώς επίσης, με διακεκριμένους επιστήμονες και καθηγητές Πανεπιστημίων, εξειδικευμένα στελέχη θεσμών και άλλων φορέων.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος σπουδών συμπεριέλαβε τα εξής στάδια:

- ανίχνευση αναγκών,
- παραγωγή αναλυτικών κειμένων από διδάσκοντες,
- σύνθεση και επιμέλεια περιεχομένων προγράμματος,
- εισήγηση του Διευθυντή της ΕΣΔΔ στο Επιστημονικό Συμβούλιο,
- και έγκριση τελικού προγράμματος από το Διοικητικό Συμβούλιο ΕΚΔΔ μετά από σχετική γνωμοδότηση του Επιστημονικού Συμβουλίου.

Ο σχεδιασμός του Προγράμματος Ξένων Γλωσσών της Ειδικής Φάσης Σπουδών και των επιμέρους μαθημάτων και εργαστηρίων πληροφορικής έγινε με την συμβολή των Υπευθύνων των αντίστοιχων Τμημάτων Ε. Αναστασίου και Ι. Αποστολάκη.

Ο σχεδιασμός του Προγράμματος στηρίχθηκε γραμματειακά από την Μαρία Πατακού

Σκοπός και Στόχος Προγράμματος Σπουδών

Η ειδική φάση σπουδών περιλαμβάνει θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση, με στόχο την εμπάθυνση και ενίσχυση ειδικών γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών των μελλοντικών στελεχών της Κοινωνικής Διοίκησης. Ειδικότερα, το πρόγραμμα σπουδών της κατεύθυνσης στοχεύει:

α. Σε επίπεδο γνώσεων,

- Στην απόκτηση ειδικών γνώσεων όσον αφορά σε θέματα:
  - Διάρθρωσης της Αγοράς Εργασίας
  - Ενεργών πολιτικών απασχόλησης στην Ελλάδα
  - Σχέσεων μετανάστευσης – Πολιτείας και της αγοράς εργασίας
  - Συστημάτων χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση
  - Συστημάτων Κοινωνικής Προστασίας

β. Σε επίπεδο δεξιοτήτων,

- Στην καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσα από την εξάσκηση των σπουδαστών στο πλαίσιο επιμέρους εργαστηρίων ή/και μαθημάτων π.χ.
  - Στρατηγικού Σχεδιασμού
  - Αξιολόγησης Κοινοτικών Προγραμμάτων
  - Παρακολούθηση φύλλων ελέγχου Κοινοτικών Προγραμμάτων
- Στην απόκτηση τεχνικών δεξιοτήτων, μέσα από την εκμάθηση τεχνικών παρουσιάσεων με τη χρήση Η/Υ, την ανάπτυξη ιστοσελίδων, τη χρήση ειδικού λογισμικού και της Ευρωπαϊκής Βάσης Δεδομένων για την Απασχόληση.

γ. Σε επίπεδο συμπεριφορών,

- Στην καλλιέργεια *συνεργατικής συμπεριφοράς*, κυρίως μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών (σε ομάδες) ή και την ανάληψη πρωτοβουλιών για άλλες δραστηριότητες.

Δομή και Διάρθρωση Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών πραγματοποιείται σε τρεις κύκλους (Α) κύκλος μαθημάτων, διάρκειας 5 μηνών, (Β) κύκλος σεμιναρίων, διάρκειας 4 μηνών και (Γ) κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, διάρκειας 3 μηνών. Μεταξύ του κύκλου μαθημάτων και του κύκλου σεμιναρίων μεσολαβεί περίοδος 4 μηνών

πρακτικής εκπαίδευσης, στα Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας, ΟΑΕΔ, Ταμεία και σε άλλους φορείς εντός Ελλάδας.

A) Κύκλος μαθημάτων

Ο κύκλος μαθημάτων χωρίζεται στην βάση τεσσάρων αξόνων

- (I) **Κοινωνικό Κράτος και Πολιτικές Απασχόλησης στην Ε.Ε:** Ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τρία μαθήματα και ένα εργαστήριο (1) *Κοινωνική Ευρώπη θεμελιώδεις αρχές και θεσμοί Κοινωνικής Πολιτικής*, (2) *Ευρωπαϊκές Πολιτικές Απασχόλησης*, (3) *Διάρθρωση Αγοράς Εργασίας και απασχόληση, Εξελίξεις και Προοπτικές* και (4) *Το εργαστήριο Ευρωπαϊκή Βάση Δεδομένων για την απασχόληση*
- (II) **Εθνικές Πολιτικές Απασχόλησης – Διαμόρφωση και Εφαρμογές:** ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τέσσερα μαθήματα και ένα εργαστήριο (1) *Εθνικές Δράσεις Απασχόλησης -Κατάρτισης και Δομές Στήριξης*, (2) *Προγράμματα και μέτρα ενεργών πολιτικών απασχόλησης στην Ελλάδα* (3) *Μεταναστευτική Πολιτική και αγορά εργασίας*, (4) *Στοιχεία Εργατικού Δικαίου* (5) *Το εργαστήριο Ε.Π. Απασχόληση και κατάρτιση διαδικασίες ένταξης πράξεων*
- (III) **Θεσμοί και Πολιτικές Κοινωνικής Προστασίας:** ο άξονας περιλαμβάνει τέσσερα μαθήματα (1) *Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας*, (2) *Θεσμικό Πλαίσιο και Πολιτικές Ασφάλισης και Πρόνοιας*, (3) *Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας*, (4) *Συστήματα Πληροφορικής Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής*.
- (IV) **Διοίκηση - οργάνωση και νέες τεχνολογίες:** ο άξονας περιλαμβάνει πέντε μαθήματα
- (1) *Διοίκηση Έργου και Εφαρμογές με χρήση Ms Project*, (2) *Στατιστική λήψη αποφάσεων*, (3) *Παρουσιάσεις με χρήση Η/Υ και πολυμέσα*, (4) *Μεθοδολογία της εμπειρικής έρευνας*, (5) *Διοίκηση και οργάνωση Φορέων Κοινωνικής Πολιτικής*

B) Κύκλος Σεμιναρίων

Ο κύκλος σεμιναρίων, καθώς επίσης, ο κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, βρίσκονται σε αλληλουχία με τον κύκλο μαθημάτων, καθώς το πρόγραμμα σπουδών διαρθρώνεται στη βάση **τριών σεμιναριακών αξόνων:** (I) *Δημόσιες Πολιτικές και διάρθρωση αγοράς εργασίας* (II) *Ευρωπαϊκές και εθνικές δράσεις Απασχόλησης* (III) *Ζητήματα διαχείριση Κοινωνικής Προστασίας*. Έτσι, ο κύκλος μαθημάτων, ο οποίος παρέχει θεωρητική κυρίως, κατάρτιση, ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, μέσα από την παρουσίαση ομαδικών εργασιών των σπουδαστών του τμήματος. Αυτές οι ομάδες εργασίας αποτελούνται από τρία έως πέντε άτομα και πραγματοποιούν τρίωρες προπαρασκευαστικές συναντήσεις με τους επιβλέποντες τουλάχιστον μια φορά το μήνα ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε προγράμματος.

Εργαστήρια

Στο πλαίσιο των μαθημάτων –ή/και σεμιναρίων- πραγματοποιούνται εργαστήρια, τα οποία εστιάζουν κυρίως στις *πρακτικές πτυχές επιμέρους θεμάτων* ή/και συνδυάζονται με πρακτικές ασκήσεις (γραπτές και προφορικές), ασκήσεις προσομοίωσης, επισκέψεις σε φορείς και άλλα, ώστε οι σπουδαστές να αναπτύξουν ειδικές δεξιότητες και συμπεριφορές και να ενισχυθεί ο συμμετοχικός χαρακτήρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Γ) Κύκλος Εκπόνησης Τελικών Εργασιών

Τα θέματα που επιλέγονται για την εκπόνηση τελικών εργασιών μπορεί να αποτελούν προέκταση μικρών εργασιών του κύκλου σεμιναρίων.

Πρόγραμμα Πληροφορικής

Οι σπουδαστές του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα Πληροφορικής , ειδικά προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις της Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής. Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει διδασκαλία εφαρμογών με χρήση Ms Project, SPSS, Ms PowerPoint PageMaker κ.α.

Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Οι σπουδαστές του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης- Προγράμματος Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα ξένων γλωσσών, προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις του μελλοντικού τους επαγγέλματος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει *αγγλικά και γαλλικά ή γερμανικά*. Το πρόγραμμα ξένων γλωσσών αντιστοιχεί στις 63 ώρες ανά γλώσσα στον α΄ κύκλο και 45 ώρες ανά γλώσσα στον β΄ κύκλο.

* * *

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΥΣΗΣ		
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΚΑ-Σ01: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ		
ΚΑ – Μ01.1	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ. ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Δημήτρης Βενιέρης: <i>Αν. Καθηγητής Κοιν. Πολιτικής Τμήμα Κοιν. Διοίκησης Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης</i>
ΚΑ – Μ01.2	ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	Γιώργος Παπαγεωργίου, <i>Δρ Οικονομικής της Εργασίας, Επ. Υπεύθυνος Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης ΕΣΔΔ</i>
ΚΑ – Μ01.3	ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	Ανδρέας Λύτρας, <i>Επίκουρος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου</i>
ΚΑ – Ε01.4	ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (LABOUR MARKET POLICY)	Άννα Ορολογιά <i>Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητήριο Απασχόλησης και Πληροφορικής</i>
ΚΑ-Σ02: ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ		
ΚΑ – Μ02.1	ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	Αντιγόνη Λυμπεράκη, <i>Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου</i> Ηλίας Κικιλίας, <i>Ειδικός Ερευνητής ΕΚΚΕ</i>
ΚΑ – Μ02.2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	Χαράλαμπος Γραμματικόπουλος, <i>Προϊστάμενος Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ του Υπουργείου, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</i> Δήμητρα Γκανά, <i>Προισταμένη μονάδας Στρατηγικού Σχεδιασμού Υπ. Εργασίας.</i>
ΚΑ – Ε02.3	Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	Στελέχη Ειδικής Υπηρεσίας του Υπουργείου, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΚΑ – Μ02.4	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Χρήστος Μπάγκαβος <i>Πάντειο Πανεπιστήμιο Τμήμα Κοιν. Πολιτικής και Κοιν. Ανθρωπολογίας</i> Αικατερίνη Χαροκόπου, <i>Δρ. Νομικής</i>
ΚΑ – Μ02.5	ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Κωνσταντίνος Κρεμαλής, <i>Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών</i> Μαρία Ντότσικα, <i>Δρ Νομικής</i>
ΚΑ-Σ03: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ		
ΚΑ – Μ03.1	ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Ξενοφών Κοντιάδης, <i>Αν. Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης</i> Γεώργιος Κατρούγκαλος, <i>Επίκουρος, Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης</i>
ΚΑ – Μ03.2	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	Ξενοφών Κοντιάδης, <i>Αν. Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης</i> Γαβριήλ Αμίτσης, <i>Ειδ. Επιστήμονας Ανοικτού Πανεπιστημίου</i>
ΚΑ – Μ03.3	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Μιχάλης Χλέτσος, <i>Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων</i>
ΚΑ – ΜΠ03.4	ΣΤΕΓΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Α. Καστανιά, <i>Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών</i>
Σ04: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ		
ΚΑ – Μ04.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Μ. Μητροσύλη-Ασημακοπούλου, <i>Δικηγόρος Κοινωνιολόγος του Δικαίου</i>

ΚΔ – ΕΠ04.2	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms Project	Παύλος Λαουτάρης, Συντονιστής ΜΟΔ ΟΑΕΔ
ΚΔ – ΕΠ04.3	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	Ι. Αποστολάκης, Δρ Πληροφορικής Υγείας, Επ. Υπευθ. Προγ. Πληρ. ΕΣΔΔ Χ. Πιερράκου, Στατιστικός ΥΠΑΝ
ΚΔ-ΕΟ4.4	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	Βίλμα Καράγιαννη Δρ.Οικονομικών- Στατ. της Υγείας, Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητήριο Απασχόλησης και Πληροφορικής
ΚΔ-ΕΟ4.5	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	Α. Μπελεχάκη, Πληροφορικός Β' Εκπαίδευσης Χρήστος Φιλιππίδης, Στέλεχος Πληρ. ΙΝΕΠ
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΔ-ΞΓ01	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	
ΚΔ-ΞΓ02	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΚΩΔ	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΝΤΕΣ
ΚΔ-Σ01	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Σταματίνα Γιαννακούρου, Ειδικός συνεργάτης Παρατηρητηρίου Απασχόλησης και Πληροφορικής Τηλέμαχος Σεράσης, Επιστημονικός Συνεργάτης Παντείου Παν/μιου
ΚΔ-Σ02	ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Γιώργος Παπαγεωργίου, Δρ Οικονομικής της Εργασίας, Επ. Υπεύθυνος Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης ΕΣΔΔ Γ. Κουζής, Αν. Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου Η. Κικίλιας, Ειδικός Ερευνητής ΕΚΚΕ
ΚΔ-Σ03	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Ξενοφών Κοντιάδης, Αν. Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης Γαβριήλ Αμίτσης, Δρ Νομικής, Μέλος ΣΕΠ Ανοικτού Πανεπιστημίου Μιχάλης Χλέτσος, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Γ. Κατρούγκαλος Επίκουρος Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης Βίλμα Καραγιάννη Δρ. Οικονομικών – Στατ. της Υγείας, Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητήριο Απασχόλησης και Πληροφορικής

Εργαστήρια Εξειδίκευσης			
ΚΑ-Ε01	ΚΑ-Ε01ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Γαβριήλ Αμίτσης, Δρ Νομικής, Μέλος ΣΕΠ Ανοικτού Πανεπιστημίου Γεώργιος Παπαγεωργίου, Επ. Υπεύθυνος Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης Σταματίνα Γιαννακούρου, Επιστημονικός συνεργάτης Παρατηρητήριο Απασχόλησης και Πληροφορικής Χρήστος Μπάγκαβος, Πάντειο Πανεπιστήμιο Τμήμα Κοιν. Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Αντιγόνη Λυμπεράκη, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου Τηλεμαχος Σεράσης, Επιστημονικός Συνεργάτης Παντείου Παν/μιου Μιχάλης Χλέτσος, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Φωτεινή Κομσέλη,, Επ. Υπεύθυνη Τμήματος Ακολούθων Τύπου	
	ΚΑ-Ε01.1 Εθνικές στρατηγικές απασχόλησης, ΚΑ-Ε01.2 Μεταναστευτικές Πολιτικές, ΚΑ-Ε01.3 Ευρωπαϊκές στρατηγικές απασχόλησης, ΚΑ-Ε01.4 Αξιολόγηση πολιτικών κοινωνικής, ασφάλισης, ΚΑ-Ε01.5 Αξιολόγηση προνοιακών πολιτικών, ΚΑ-Ε01.6 προβλήματα διάρθρωσης αγοράς εργασίας		
	ΚΑ -Ε02	ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	Χρ. Ντουχάνης, Πάρεδρος του ΣΤε
	ΚΑ-Ε03	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	Μ. Μιχαηλίδης, Αντ. Διάκου
ΚΑ-Ε04	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ	Στελέχη του Συνηγόρου του Πολίτη	
ΚΑ-ΕΠ05	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	Π. Γκίνογλου, Καθηγητής Δευτ/θμιας Σ. Δεμαρίας, Πληροφορικός	
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ			
ΚΑ-Γ03	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ		
	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ		

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ / ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΩΡΕΣ
ΚΑ-Α01 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ		
ΚΑ – Μ01.1	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ. ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	20
ΚΑ – Μ01.2	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	24
ΚΑ – Μ01.3	ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	36
ΚΑ – Ε01.4	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (LABOUR MARKET POLICY)	8
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	84
ΚΑ-Α02 ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ		
ΚΑ – Μ02.1	ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	24
ΚΑ – Μ02.2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	24
ΚΑ-Ε02.3	Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	16
ΚΑ – Μ02.4	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	24
ΚΑ – Μ02.5	ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	20
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	108
ΚΑ-Σ03 ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ		
ΚΑ – Μ03.1	ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	16
ΚΑ – Μ03.2	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	52
ΚΑ – Μ03.2	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	60
ΚΑ – ΜΠ03.4	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	24
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	152
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ		
ΚΑ – Μ04.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	16
ΚΑ – ΕΠ04.2	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms Project	32
ΚΑ – ΕΠ04.3	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	33
ΚΑ-Ε04.4	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	12
ΚΑ-Ε04.5	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	12
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	105
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-ΞΓ01	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	63
ΚΑ-ΞΓ02	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	63
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	126

Σημείωση: Στο γενικό σύνολο ωρών δεν συμπεριλαμβάνονται οι ώρες για τις εξετάσεις καθώς και οι ώρες βαθμολόγησης των γραπτών.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΚΩΔ.	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	ΩΡΕΣ
ΚΑ-Σ01	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	92
ΚΑ-Σ02	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	92
ΚΑ-Σ03	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	92
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	180
Εργαστήρια Εξειδίκευσης		
ΚΑ-Ε01	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	96
ΚΑ – Ε02	ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	12
ΚΑ-Ε03	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	24
ΚΑ-Ε04	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ	16
ΚΑ-ΕΠ05	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	24
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	172
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-Γ03	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	45
	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	45
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	90

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Στο πλαίσιο του κύκλου εκπόνησης των τελικών εργασιών κάθε σπουδαστής υποχρεούται να εκπονήσει και καταθέσει σε διάστημα δύο μηνών μία τελική εργασία.

Σημείωση:

1) Στο γενικό σύνολο ωρών δεν συμπεριλαμβάνονται οι ώρες για τις συναντήσεις των σεμιναριακών και τελικών εργασιών καθώς και οι ώρες υποστήριξης των τελικών εργασιών οι οποίες διαμορφώνονται ανάλογα με τις ανάγκες του Προγράμματος.

2) Ενδέχεται για την ομαλότερη διεξαγωγή του προγράμματος ορισμένα μαθήματα ή εργαστήρια που περιγράφονται στον κύκλο μαθημάτων εξειδίκευσης να πραγματοποιηθούν στον κύκλο Σεμιναρίων και αντιστρόφως.

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

***ΚΔ-Σ01: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ***

ΚΔ-Μ01.1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δημήτρης Βενιέρης Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνικής Πολιτικής Τμήμα Κοιν. Διοίκησης Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι σε πρώτο επίπεδο:

Να εισάγει τους σπουδαστές του τμήματος στην κατανόηση της Κοινωνικής Πολιτικής ως επιστημονικό αντικείμενο και ως πεδίο κοινωνικής παρέμβασης από το πρίσμα της κοινωνικής μεταβολής και της συγκριτικής διάστασης. Στοχεύεται να προσεγγιστούν κριτικά και να κατανοηθούν τόσο τα κύρια θεωρητικά ζητήματα της Κοινωνικής Πολιτικής και του ρόλου του κράτους στις σύγχρονες κοινωνίες όσο η πρακτική της ανάπτυξης των κοινωνικών υπηρεσιών ως πλεγμάτων κοινωνικών σχέσεων και ως φορέων / μηχανισμών κάλυψης αναγκών και επιβολής κοινωνικού ελέγχου

Σε δεύτερο επίπεδο :

Να προσεγγίσει κριτικά το ευρύτερο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής, τους στόχους, τα πρότυπα και τα θεωρητικά μοντέλα τα οποία εκφράζονται μέσα από τις επιμέρους πολιτικές για την απασχόληση, και να θέσει ερωτήματα για την παρούσα αναδιάρθρωση και το μέλλον της εργασίας στην Ευρώπη, όπως επηρεάζονται από ευρύτερο κλίμα της νεοφιλελεύθερης οπτικής για την παγκοσμιοποίηση.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Α. Εννοιολόγηση, βασικές Αρχές Κοινωνικής Πολιτικής.
- Β. Οι έννοιες της κοινωνικής ανάγκης, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της κοινωνικής αλληλεγγύης, και κοινωνικής συνοχής
- Γ. Φορείς κοινωνικής πολιτικής σε εθνικό επίπεδο.
- Δ. Η εξέλιξη της Κοινωνικής Πολιτικής σε ευρωπαϊκό και ελληνικό επίπεδο. Νέες αρχές αναγνώρισης και σεβασμού
- Ε. Θεωρητικές προσεγγίσεις στη Κοινωνική Πολιτική
- ΣΤ. Κοινωνική εναρμόνιση, σύγκλιση, συνοχή.
- Ζ. Θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δ. Βενιέρης, Η Κοινωνική Πολιτική του Συμβουλίου της Ευρώπης, Ελληνικά Γράμματα, 2002
- F. Ewald, Η Ιστορία του Κράτους Πρόνοιας, Gutenberg, 2000
- Ι. Κουζής, Εργασιακές σχέσεις και ευρωπαϊκή ενοποίηση, ΙΝΕ, 2001
- Ξ. Κοντιάδης, Μεταμορφώσεις του Κοινωνικού κράτους στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, Παπαζήσης, 2001
- G. Lewis, Sh.Gegiwitz, G. Clarke (eds), Rethinking Social Policy, Sage Publications, 2000.
- Μ. Ματσαγγάνης (Επιμ.), Προοπτικές του Κοινωνικού Κράτους στην νότια Ευρώπη, Ελληνικά Γράμματα, 1999
- Λ. Μαράτου, Δ. Αλιπράντη (Επιμ.), Οικογένειες και κράτος πρόνοιας στην Ευρώπη, ΕΚΚΕ, 2002
- R. Mishra, Globalization and the welfare state, Publications Edwar Elgar, 1999
- M.O' Brien S. Pennas, Theorizing Welfare enlightenment and modern society, Sage Publications, 1998
- Τζ. Ρίφκιν, Το τέλος της Εργασίας και το μέλλον της, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, 1996
- Π. Ρυλμόν, Α. Λυμπεράκη, Γ. Παπαγιαννίδης, Με στόχο ξανά την πλήρη απασχόληση, Πόλις, 1998
- Θ. Σακελλαρόπουλος (επιμ.), Η μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους, Κριτική, 1999
- L. Salamon and H. Anheier, The non-profit sector across across-national Analysis, Mantchester University Press, 1997
- Ο. Στασινοπούλου, Κράτος Πρόνοιας, Εκδόσεις Gutenberg, 1992
- Ο. Στασινοπούλου, Σύγχρονα ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής, Εκδόσεις Gutenberg, 1996
- Δ. Βενιέρης- Χ. Παπαθεοδώρου (επιμέλεια), Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα, προκλήσεις και προοπτικές, Εκδ. Ελ. Γράμματα 2003
- Σ. Σακελλαρόπουλος (Υπερεθνική κοινωνική πολιτική στην εποχή της παγκοσμιοποίησης), Εκδ. Κρητική 2001
- Κ. Κασσιμάτη, Κοινωνικός Σχεδιασμός, Gutemberg 2003

ΚΑ-Μ01.2: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Παπαγεωργίου, Δρ Οικονομικής της Εργασίας, Επ.
Υπεύθυνος Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης ΕΣΣΔ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο να βοηθήσει του σπουδαστές να κατανοήσουν τη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών πολιτικών για την απασχόληση αλλά και τον προβληματισμό που αναπτύσσεται στους κόλπους της Ε.Ε. για το σημαντικό ρόλο που αυτές διαδραματίζουν στη διαμόρφωση του οικονομικού συστήματος.

Σκοπός του μαθήματος είναι:

- Να περιγράψει το θεσμικό πλαίσιο της απασχόλησης στην Ε.Ε. και την διαμόρφωση πολιτικής μέσα από τις λειτουργίες των διαφόρων οργάνων
- Να συνοψίσει την ακολουθούμενη στρατηγική στους διάφορους τομείς της κοινωνικής δραστηριότητας.
- Να καταγράψει τα μέτρα που προτάθηκαν ή ελήφθησαν στην Ε.Ε. στον τομέα της απασχόλησης και της Κοινωνικής Πολιτικής.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. Θεσμοί και πολιτικές για την απασχόληση

- Το θεσμικό πλαίσιο της απασχόλησης
- Τα όργανα της Κοινωνικής Πολιτικής της Ε.Ε.
- Διαμόρφωση Πολιτικής Απασχόλησης μέσα από τις συνόδους του Συμβουλίου

Β. Η στρατηγική για την Απασχόληση

- Ο Πρώτος Πυλώνας: Βελτίωση της Απασχολησιμότητας
- Ο Δεύτερος Πυλώνας: Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και δημιουργία θέσεων εργασίας
- Ο Τρίτος Πυλώνας: Ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους
- Ο Τέταρτος Πυλώνας: Ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών

Γ. Τα μέτρα της Ε.Ε. για την απασχόληση

- Οι κατευθυντήριες γραμμές
- Η δημιουργία των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση
- Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού
- Το Σύμφωνο
- Οι συστάσεις

Δ. Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Χ. Ιωάννου, Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Εργασιακές Σχέσεις, Εκδ. Επιθεώρησης Εργασιακών σχέσεων, Αθήνα 1996
- Χ. Ιωάννου, Εργασία και Κεφάλαιο, Αθήνα, 1997
- Η. Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Πολιτικές Απασχόλησης στην Ε.Ε., εκδ. Παπαζήσης Αθήνα, 1997
- Η Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Η σύγκλιση Συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης, εκδ. Σιδέρης, Αθήνα 2001
- Κ. Κιουλάρη-Α. Σάραγκα, Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Αγορά Εργασίας, IOBE
- Ι. Κουζής, Εργασιακές σχέσεις και ευρωπαϊκή ενοποίηση, ΙΝΕ, 2001
- Ρ Κρούγκμαν, Η εποχή των μειωμένων προσδοκιών, εκδ. Πόλις
- Τζ. Ρίφκιν, Το τέλος της Εργασίας και το μέλλον της, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, 1996
- Θ. Σακελαρόπουλος, Ευρωπαϊκές Κοινωνικές Πολιτικές, Εκδ. Κριτική, 2001
- Δ. Γ. Τσαούσης(επιμ.), Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική, Εκδ. Gutenberg, 1998
- Χ. Τσεκίνης Θ κουτρούκης, Απασχόληση και Εργασιακές Σχέσεις, Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων
- European Commission 1993, Growth, Competitiveness, Employment-The Challenge and ways into the 21st century, White Paper, Luxemburg
- European Commission, 1994, European Social Policy-Away forward for the Union, A White Paper, Luxenburg
- Η Συνθήκη του Άμστερνταμ, ΕΕ 1999
- Η Συνθήκη του Μάαστριχτ
- Η Πράσινη Βίβλος, Ζωή και Εργασία στην Κοινωνία των Πληροφοριών
- Η Λευκή Βίβλος
- Απασχόληση και κοινωνικές υποθέσεις, ΕΕ 2000
- Η Απασχόληση και η Κοινωνική Πολιτική της ΕΕ 199-2001, ΕΕ 2001
- Συμπεράσματα της Προεδρίας, Λισσαβόνα 2000, Στοκχόλμη 2000, Λάακεν 2001
- L égalité des chances entre les femmes et les hommes dans l Union Européenne L 2985 Lux :ISBN 92-894-4075-9
- Bilan de cinq années de stratégie européenne pour l emploi com(2002) 416final
- Vers d accroissement de la participation au marché du travail et la promotion du vieillissement actif-Rapport conjoint de la Commission en matière et du conseil 7/3/2002
- Plan d action de la commission en matière de compétences et du mobilité com (2002) 72 final
- Le dialogue social européen, force de modernisation et de changement com (2002) 431 final
- La politique de l Union européenne en matière de l emploi et de protection sociale 1999-2001 L 2985 LUX ISBN 92894-1534-7
- La situation sociale dans l Union Européenne 2002, eurostat ISBN 92894-3623-9
- Η. Sarfari, Flexibilité et création d emplois, ed. L Harmahan
- An Goudsaard-U. Hamalainen, Les préférences en matière de temps de travail aux déferant stade de la vie, ISBN 92828-0111-0
- Phil d Iribarne, Le chômage paradoxale, put
- R. Sainsaublieu, L entreprise une affaire de société, ed. Références, 1998
- P. Larrouturou, Pour le semaine de quatre jours, ed. la decourente/poche
- A. riboud, modernisation mode d emploi, ed. 10/18

ΚΔ Μ01.3: ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ανδρέας Λύτρας, Επίκουρος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου
Γιαννακούρου Σταματίνα, Επιστημονικός Συνεργάτης
Παρατηρητήριο Απασχόλησης και Πληροφορικής
Τηλ. Σεράσης, Επ. Συνεργάτης Παντείου Πανεπιστημίου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Βασικός στόχος του μαθήματος «Αγορά Εργασίας απασχόλησης και εργασιακές σχέσεις: Προβλήματα και προοπτικές» είναι να κατανοήσουν οι σπουδαστές/τριες την έννοια της αγοράς εργασίας, των μεταβολών που συντελούνται στην αγορά εργασίας, την έννοια και τα αίτια της ανεργίας και των πολιτικών απασχόλησης.

Ειδικότερα οι στόχοι του μαθήματος αυτού είναι να μπορούν οι σπουδαστές/τριες :

- Να κατανοούν την έννοια της αγοράς εργασίας και τη διαφορετικότητα της από οποιαδήποτε άλλη αγορά
- Να κατανοούν τις αλλαγές της αγοράς εργασίας που συντελούνται και πώς αυτές επηρεάζουν τις εργασιακές σχέσεις
- Να κατανοούν και να αναλύουν το πρόβλημα της ανεργίας
- Να αναλύουν τις επιπτώσεις και της συνέπειες από την ανεργία
- Να αναλύουν τις πολιτικές απασχόλησης
- Να αξιολογούν τις πολιτικές απασχόλησης
- Η εξέταση των μοντέλων των εργασιακών οργανώσεων και σχέσεων, στην οικονομική και κοινωνική δυναμική τους.

Η αντιμετώπιση των πραγματικοτήτων της απασχόλησης, εδραιωμένη στην προηγούμενη συζήτηση, προσφέρεται και για την επικοινωνία των σπουδαστών, με άμεσες και μετρήσιμες διαστάσεις των φαινομένων της εργασίας για μια σταθερή κατεύθυνση για διεθνείς συγκρίσεις και για την ενεργό δοκιμασία των πορισμάτων της οργανωτικής θεώρησης των εργασιακών σχέσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, οι αναφορές και επεξεργασίες θα κινηθούν στην ανάλυση ποσοτικών δεδομένων και μετρήσεων, σε ευρείς χρόνους -με συγκριτικό μέτρο τις χώρες του ΟΟΣΑ- (από το 1970 ως το 2001), με στόχο να αναδειχθούν οι συνολικές μεταβολές και οι διαφορές ανάμεσα στα διαφορετικά εθνικά ή περιφερειακά υποδείγματα απασχόλησης και τις διάφορες πλευρές συγκρότησης των δομών και έκφρασης των λειτουργιών των εργασιακών οργανώσεων και σχέσεων.

Στο τέλος επιχειρείται η περιγραφή των φαινομένων της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού καθώς και η δράση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για την χάραξη στρατηγικής ανάπτυξης και πολιτικής που συμβάλλει στη μείωση της φτώχειας και την αύξηση της κοινωνικής συνοχής (διασκέψεις ΟΗΕ, για την κοινωνική ανάπτυξη, στην Κοπεγχάγη (1995) και στη Γενεύη (2000), νέες

πρωτοβουλίες και πολιτικές για την μείωση της φτώχειας σε διεθνή κλίμακα από την Παγκόσμια Τράπεζα, τον ΟΟΣΑ και την ΕΕ).

2 . ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Αγορά εργασίας εξελίξεις και προοπτικές

- Ανάλυση της Έννοιας και της Δομής της αγοράς εργασίας
- Ο ρόλος της αγοράς εργασίας στην προώθηση της Οικονομικής ανάπτυξης και της μείωσης των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων
- Δημογραφικοί Περιορισμοί
- Γήρανση πληθυσμού και αγοράς εργασίας
- Ορισμός και τρόποι μέτρησης του ποσοστού ανεργίας
- Πληθωρισμός και ανεργία – αίτια της ανεργίας
- Παγκοσμιοποίηση και ανεργία-ONE και ανεργία
- Κατώτατοι μισθοί και ανεργία
- Τάσεις στην ελληνική αγοράς εργασίας
- Ορισμός και μέτρηση της ανεργίας στην Ελλάδα

B. ONE και Εργασιακές Σχέσεις στην Ελλάδα

- Έννοια και χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος εργασιακών σχέσεων
- Φορείς και πηγές ρύθμισης των εργασιακών σχέσεων στην Ελλάδα
- Εργασιακές σχέσεις και Ο.Ν.Ε.
- α. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι εργασιακές σχέσεις
- β. Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στον τομέα των εργασιακών σχέσεων : απορύθμιση ή επαναρύθμιση;
- γ. Νέες εργασιακές σχέσεις και ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο στο πλαίσιο της Ο.Ν.Ε.

Γ. Νέες μορφές οργάνωσης της Εργασίας στην Κοινωνία της Πληροφορίας

- Έννοια της Νέας Οργάνωσης της Εργασίας
- Η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Νέα Οργάνωση της Εργασίας
- Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση και εθνικό πλαίσιο πολιτικής για μία νέα οργάνωση της εργασίας
- Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας
- α. Νέες μορφές απασχόλησης και οργάνωση της εργασίας (π.χ. μερική απασχόληση, εργασία ορισμένου χρόνου, προσωρινή απασχόληση, κ.λ.π.)
- β. Οργάνωση του χρόνου εργασίας στις επιχειρήσεις
- Νέες Τεχνολογίες και νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας: η τηλεργασία
- Η δια βίου μάθηση ως στοιχείο προσαρμοστικότητας στη νέα οργάνωση της εργασίας

Δ. Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός

- Ιστορική και θεωρητική προσέγγιση
- Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός στη νεωτερικότητα και την ύστερη νεωτερικότητα – από το ιδεώδες της κοινωνικής συνοχής στην κοινωνία που αποκλείει
- Φτώχεια και Εισοδηματικές Ανισότητες
  - α. Εννοιολογική οριοθέτηση του φαινομένου της φτώχειας – μεθοδολογικές προσεγγίσεις
  - β. Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της φτώχειας
  - γ. Πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- Κοινωνικός Αποκλεισμός
  - α. Εννοιολογική οριοθέτηση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού
  - β. Παγκοσμιοποίηση και κοινωνικός αποκλεισμός
  - γ. Πολιτικές καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- I. Nicaise et al   Labour market Programmes for the Poor in Europe: Pitfalls, Dilemmas and how to avoid them, Avebury, 1995
- D. Snower   Evaluating unemployment policies: what do the underlying theories tell us, in D.J. Snower and G.de la Dehesa, 1996, Unemployment policy. Government Options for the Labour Market
- Gilles Saint-Paul   High unemployment from a political economy perspective, in D.J. Snower and G.de la Dehesa, 1996, Unemployment policy. Government Options for the Labour Market
- Ch.R.Bean   The role of demand-management policies in reducing unemployment, in D.J. Snower and G.de la Dehesa, 1996, Unemployment policy. Government Options for the Labour Market
- E.S.Phelps   Wage subsidy programmes: alternative designs, in D.J. Snower and G.de la Dehesa, 1996, Unemployment policy. Government Options for the Labour Market
- EC OBSERVATORY   EC OBSERVATORY ON NATIONAL POLICIES TO COMBAT SOCIAL EXCLUSION: First National Report Greece”, Αθήνα 1990, ISBN 960-7093-30-5. Εκπονηθείσα Ετήσια Έκθεση για το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και την Ευρωπαϊκή Ένωση με θέμα τις Διαστάσεις του Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Ελλάδα
- EC OBSERVATORY   “EC OBSERVATION ON NATIONAL POLICIES TO COMBAT SOCIAL EXCLUSION: Consolidated Report Greece”, Αθήνα 1992, ISBN 960-7093-28-3, Εκπονηθείσα Συγκεντρωτική Έκθεση για το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και την Ευρωπαϊκή Ένωση με θέμα τις Διαστάσεις του Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Ελλάδα
- Jacques H. Dreze and   Technological development, competition from low-wage

- Henri Sneessens economies and low-skilled unemployment, in D.J. Snower and G.de la Dehesa, 1996, Unemployment policy. Government Options for the Labour Market
- R. Layard Preventing long-term unemployment: an economic analysis, in D.J. Snower and G.de la Dehesa, 1996, Unemployment policy. Government Options for the Labour Market
- S.J.Nickell and Brian Bell Would cutting payroll taxes on the unskilled have a significant impact on unemployment? in D.J. Snower and God la Dees, 1996, Unemployment policy. Government Options for the Labour Market
- R.J Gordon Is there a trade-off between unemployment and productivity growth? in D.J. Snower and G.de la Dehesa, 1996, Unemployment policy. Government Options for the Labor Market
- P. Minford Unemployment in the OECD and its remedies, in D.J. Snower and G.de la Dehesa, 1996, Unemployment policy. Government Options for the Labour Market
- S.P.Millard and D.T.Mortensen The unemployment and welfare effects of labour market policy: a comparison of the USA and the UK
- OECD Implementing the OECD Jobs strategy, 1999
- R. Blank Is there a trade-off between unemployment and inequality, The Jerome Levy Economics Institute of Bard College, No 33, 1997
- R.M. Hutchens A path to good jobs? The Jerome Levy Economics Institute of Bard College, No 11, 1994

ΚΔ-Ε01.4: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (LABOUR MARKET POLICY)

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Άννα Ορολογά,
*Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητηρίου
Απασχόλησης και Πληροφορικής*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στην παρουσίαση της χρησιμότητας ενός μεθοδολογικού εργαλείου, που στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι η βάση δεδομένων για την συγκριτική παρακολούθηση/ αποτίμηση της εφαρμογής μέτρων πολιτικής για την προώθηση στην απασχόληση του συνόλου των ανέργων, και ειδικότερα των ατόμων που ανήκουν σε ειδικές κοινωνικές ομάδες.

Ενδιάμεσους στόχους του σεμιναρίου αποτελούν η εξοικείωση με τον τρόπο λειτουργίας της βάσης δεδομένων, και η παρουσίαση της εκτενούς μεθοδολογίας η οποία αποτέλεσε τη βάση για την επιλογή και συστηματοποίηση των σχετικών στοιχείων και πληροφοριών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α. Παρουσίαση των σκοπών και στόχων της βάσης δεδομένων LMP, (Η LMP (Labour Market Policy) data base εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με εποπτεύοντες φορείς την Directorate E και την Eurostat, και τα στοιχεία της κοινοποιούνται στα κράτη μέλη, σε ετήσιες δημοσιεύσεις.) των συμμετεχόντων και των Επιτελικών φορέων που εποπτεύουν τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της.

Β. Αναλυτική παρουσίαση της μεθοδολογίας με παράλληλη χρήση της βάσης των δεδομένων. Παρουσίαση των Ελληνικών Μέτρων LMP 1999 – Μελέτη περιπτώσεων

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- LMP Data Base Software
- Labour Market Policy Database Training Workshop- May-July 2001

***ΚΔ-Σ02: ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ***

ΚΔ-ΜΟ2.1: ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αντιγόνη Λυμπεράκη, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου
Ηλίας Κικίλιας, Ερευνητής ΕΚΚΕ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό είναι η φυσική συνέχεια του μαθήματος "Ευρωπαϊκές Πολιτικές Απασχόλησης, σε μικρο-επίπεδο και κατά κύριο λόγο η προσαρμογή των πολιτικών αυτών στην ελληνική πραγματικότητα.

Οι σπουδαστές/τριες λοιπόν, θα μπορέσουν να αντιληφθούν πώς οι ευρωπαϊκές πολιτικές για την απασχόληση μετουσιώνονται σε εθνική στρατηγική μέσα από την οπτική για την πλήρη απασχόληση και σε συνδυασμό με την οικονομική πολιτική και πώς καθορίζουν τους στόχους (ενότητα Α)

Η ενότητα Β εναρμονίζει τα μέτρα αυτά και τα μετουσιώνει σε εθνικές κατευθυντήριες γραμμές.

Τέλος, παρουσιάζονται οι δομές που υποστηρίζουν το όλο εγχείρημα των εθνικών πολιτικών απασχόλησης, ο ρόλος τους, η οργάνωση τους, οι αλληλεπιδράσεις και οι συνεργασίες μεταξύ τους στην διαμόρφωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και κατάρτισης (ενότητα Γ).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Εθνική Στρατηγική για την απασχόληση

- Η προβληματική της πλήρους απασχόλησης στην Ελλάδα
- Το πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής
- Το πλαίσιο της πολιτικής απασχόλησης
- Συνδυασμοί πολιτικής
- Στόχοι για την απασχόληση
- Η περιφέρεια
- Η συμβολή του ΕΚΤ

B. Διαδικασίες εναρμόνισης μέτρων και πολιτικών με τις κατευθυντήριες γραμμές

- Βελτίωση της Απασχολησιμότητας
- Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και δημιουργία θέσεων εργασίας
- Ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους

- Ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών

Γ. Οι δομές στήριξης

- Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Ο Νέος ΟΑΕΔ και οι Επιχειρησιακές Μονάδες Το ΕΚΕΠΙΣ και τα ΚΕΚ

Δ. Μελέτη περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- OCDE, June 1999
- Τράπεζα της Ελλάδος, Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 10, Δεκέμβριος 2000
- Τεύχος Υπουργείου Εργασίας
- Κοινωνικός Διάλογος και Απασχόληση, 2001
- Ν.2874/2000, «Προώθηση στην Απασχόληση και άλλες διατάξεις»
- Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επ. Καρ με την Απασχόληση, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2001
- ΕΙΕ, Οι προοπτικές απασχόλησης στον τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα 2000
- ΙΝΕ, Η ΟΝΕ, οι μισθοί και η ανεργία, Ηλίας Ιωακείμογλου, 1998
- Η Ελληνική Οικονομία και Απασχόληση, ΙΝΕ '99, 2000, 2001
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» 2000 – 2006, Σεπτέμβριος 2000
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση – 2000, Μάιος 2000
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Σύνοψη Αποτελεσμάτων Έρευνας Αγοράς και Μελέτης: Σύνδεση εξειδικευμένης συνεχιζόμενης κατάρτισης ανέργων με τις ανάγκες των επιχειρήσεων, Αθήνα, Ιούλιος 2001
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Κοινωνικός Διάλογος για την Απασχόληση, Πολιτικές για την απασχόληση και την καταπολέμηση της ανεργίας (κείμενο διαλόγου), Αθήνα, Σεπτέμβριος 2000
- Αμίτσης Γ., Θεσμοί και Πολιτικές Επαγγελματικής Κατάρτισης, Παπαζήσης, Αθήνα 2000.
- ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, Η Ελληνική Οικονομία και η Απασχόληση, Αθήνα, 2000.
- Πελαγίδης Θ., Η Ελληνική Οικονομία στην εποχή της νέας πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2001.
- Σακελλαρόπουλος Θ., (επ.) Η Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους, τ.Α', Κριτική, Αθήνα 1999.

ΚΔ-ΜΟ2.2: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χαράλαμπος Γραμματικόπουλος, Προϊστάμενος Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ του Υπουργείου, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Δήμητρα Γκανά, Διευθύντρια Μονάδας Συμβατικού Σχεδιασμού Υπ. Εργασίας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να καταγραφούν τα "εργαλεία" της πολιτικής απασχόλησης στην Ελλάδα δηλαδή: τα περιφερειακά επιχειρησιακά Προγράμματα, οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, τα τοπικά σχέδια δράσεις, η δια βίου εκπαίδευση και ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων σε αυτή. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στα κεντρικά "εργαλεία"- μέτρα που αφορούν την απασχόληση: το επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κατάρτιση Απασχόληση και τις κοινοτικές πρωτοβουλίες Equal – Leonardo, τα οποία θα αναπτυχθούν από ειδικούς εισηγητές-χειριστές των προγραμμάτων αυτών καθώς και ο τρόπος διαχείρισης παρακολούθησης και αξιολόγησής τους. Σκοπός του όλου εγχειρήματος είναι η εξοικείωση και η περαιτέρω εξειδίκευση στην αξιολόγηση-παρακολούθηση των προγραμμάτων αυτών μέσα από την δημιουργία εργαστηρίων με μεθόδους προσομοίωσης .

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Οριζόντια θέματα πορείας εφαρμογής του ΕΚΤ

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Οι Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις

Τα Τοπικά Σχέδια Δράσης

Η δια βίου εκπαίδευση και οι Κοινωνικοί Εταίροι

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κατάρτιση – Απασχόληση»

B. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες Equal –Leonardo.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Υλικό σε φακέλους με Υπουργικές Αποφάσεις, εγκυκλίους, υποβληθείσες προτάσεις, συστάσεις και τα πρακτικά των επιτροπών παρακολούθησης.

ΚΔ-Ε02.3 Ε.Π: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Στελέχη Ειδικής Υπηρεσίας του Υπ. Εργασίας
και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το Εργαστήριο έχει σκοπό να εξοικειώσει τους σπουδαστές που έχουν ήδη θεωρητική κατάρτιση στο πλαίσιο του μαθήματος «Εθνικές Δράσεις Απασχόλησης Κατάρτισης και Δομές Στήριξης» της Ειδικής Φάσης Σπουδών, με πρακτικές γνώσεις των διαδικασιών διαχείρισης έργων ενταγμένων στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Οι Σπουδαστές θα γνωρίσουν σε βάθος όλες τις νέες έννοιες, το ρόλο και τη λειτουργία των θεσμοθετημένων Οργάνων, τα συστήματα και τα εργαλεία παρακολούθησης που απορρέουν από το κανονιστικό πλαίσιο, κοινοτικό και εθνικό, που διέπουν τη λειτουργία του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Η παρουσίαση των επί μέρους θεμάτων θα γίνεται παράλληλα με αναφορές καλών πρακτικών και μελέτη περιπτώσεων, ώστε να μεγιστοποιηθεί η εμπέδωση των τεχνικών και να συνδεθεί η θεωρητική γνώση με την πράξη.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση

- Πλαίσιο
- Δομή
- Λειτουργία

B. Διαδικασίες ένταξης πράξεων

- Πρόσκληση από την ΕΥΔ
- Υποβολή τεχνικού δελτίου
- Αξιολόγηση
- Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ – MIS)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- Συμπλήρωμα Προγραμματισμού
- Διαδικασία ένταξης πράξης
- Τεχνικά Δελτία Έργου – Υποέργων
- Δείκτες – Διακριτά Τμήματα. Παραδείγματα
- Επιλέξιμες Δαπάνες. Παραδείγματα
- Μηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης οικονομικής προόδου Παραδείγματα
- Τριμηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης φυσικής προόδου Παραδείγματα
- Περί ελέγχων

ΚΔ-ΜΟ2.4: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χρήστος Μπάγκαβος,
Πάντειο Πανεπιστήμιο Τμήμα Κοιν. Πολιτικής και Κοιν.
Ανθρωπολογίας
Αικατερίνη Χαροκόπου, Δρ. Νομικής

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να περιγράψει το μεταναστευτικό φαινόμενο, να προσδιορίσει τους παράγοντες που το διαμορφώνουν, να εξηγήσει το διεθνές πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύσσονται τα σύγχρονα μεταναστευτικά ρεύματα, να εξειδικεύσει τις διαστάσεις του μεταναστευτικού φαινομένου στον ελληνικό χώρο, να περιγράψει τις πτυχές της μεταναστευτικής πολιτικής εκ μέρους της ελληνικής Διοίκησης και να συνθέσει το πλέγμα των φορέων που εμπλέκονται άμεσα και έμμεσα στα θέματα της μετανάστευσης.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- A. Η διαχρονική διάσταση του μεταναστευτικού φαινομένου
- B. Το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον και οι σύγχρονες μεταναστευτικές ροές
- Γ. Η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής των μεταναστών
- Δ. Οι οικονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης
- Ε. Οι κοινωνικές επιπτώσεις της μετανάστευσης
- ΣΤ. Οι πολιτισμικές επιπτώσεις της μετανάστευσης
- Z. Ο ρόλος του διεθνούς δικαίου και το κοινοτικό πλαίσιο
- Η. Η ελληνική νομοθεσία και πρακτική
- Θ. Διεθνείς οργανισμοί και φορείς
- I. Ελληνική διοίκηση, Φορείς και μετανάστευση

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «Μετανάστες και μετανάστευση», Συλλογικό. Επιμέλεια Χ.Ναξάκης, Μ.Χλέτσος, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2001.
- Μ. Κονιόρδος, «Διαστάσεις της κοινωνικής πολιτικής σήμερα», Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου του Ιδρύματος Σάκη Καράγιωργα, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα 1991
- «Η μετανάστευση προς την Ελλάδα», Ξανθή Πετρινώτη, Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα 1993
- «Μετανάστευση και Μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη», Λ. Μ. Μουσσούρου, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1991
- «Τα δικαιώματα των μεταναστών εργατών», Συμπόσιο του Ιδρύματος Μαραγκόπουλου, Εκδόσεις Εστία, Αθήνα 1994

- «Μετανάστες στην Ελλάδα», Συλλογικό, Εταιρεία Πολιτικού Προβληματισμού Νίκος Πουλιαντζάς, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2001.
- «Μετανάστευση από τα Βαλκάνια – Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Αθήνα», Ιορδάνης Ψημμένος, Εκδόσεις Glory Book- Παπαζήσης, Αθήνα 1995
- «Ο φόβος του ξένου στην αγορά εργασίας», Αντιγόνη Λυμπεράκη, Θεόδωρος Πελαγίδης, Εκδόσεις Πόλις, Αθήνα 2000
- «Μετανάστευση – Παλινοστήση: Η προβληματικής της δεύτερης γενιάς, Κούλα Κασιμάτη, ΕΚΚΕ, Αθήνα 1984
- «Le Monde Diplomatique», Ελληνική Έκδοση του Maniere de voir, Τεύχος 3
- «Le Monde Diplomatique», Ελληνική Έκδοση του Maniere de voir, Τεύχος 6
- «Κοινωνία των 2/3», Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου Παντείου Πανεπιστημίου, Αθήνα 2001.
- M. Koniordos, “INTEGRATION AU TRAVAIL ET INSERTION SOCIALE DES TRAVAILLEURS MIGRANTS EN GRECE”, Maastricht 1989
Εκπονηθείσα Μελέτη για το Ευρωπαϊκό Κέντρο “Κοινωνία & Εργασία” (Maastricht Ολλανδίας).
- M. Koniordos, “EC OBSERVATORY ON NATIONAL POLICIES TO COMBAT SOCIAL EXCLUSION: First National Report Greece”, Αθήνα 1990, ISBN 960-7093-30-5. Εκπονηθείσα Ετήσια Έκθεση για το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και την Ευρωπαϊκή Ένωση με θέμα τις Διαστάσεις του Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Ελλάδα
- M. Koniordos, “EXTERNAL BORDERS OF THE EEC: THE CASE OF THE GREEK REGIONS BORDERING NON-MEMBER COUNTRIES”, Αθήνα 1990, Εκπονηθείσα Μελέτη για το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (συμμετοχή).
- M. Koniordos, M. “EC OBSERVATION ON NATIONAL POLICIES TO COMBAT SOCIAL EXCLUSION: Consolidated Report Greece”, Αθήνα 1992, ISBN 960-7093-28-3, Εκπονηθείσα Συγκεντρωτική Έκθεση για το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και την Ευρωπαϊκή Ένωση με θέμα τις Διαστάσεις του Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Ελλάδα
- Wilbers, M. 1990. Migrants and equal opportunities in Europe. Maastricht, ECWS (European Centre for Work & Society).

ΚΔ-ΜΟ2.5: ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Κωνσταντίνος Κρεμαλής, Καθ. Παν/μιου Αθηνών
Μαρία Ντότσικα, Δρ. Νομικής

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο να εισάγει τους σπουδαστές/τριες στις βασικές έννοιες εργατικού Δικαίου στις συναποφάσεις και τους κανονισμούς εργασίας στο δίκαιο των επαγγελματικών οργανώσεων στο πειθαρχικό δίκαιο καθώς και τους αγώνες του εργατικού κινήματος ώστε να κατανοήσουν καλύτερα το πλέγμα της Κοινωνικής Προστασίας

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Α. Κατάρτιση, μεταβολή, αναστολή και λήξη της σχέσης εργασίας
- Β. Έννοια και είδη αποδοχών
- Γ. Κανονισμοί εργασίας και συμβούλια εργαζομένων
- Δ. Κοινωνική προστασία στους εργασιακούς χώρους (ιατρική της εργασίας κλπ)
- Ε. Εποπτεία της εργασίας (Επιθεώρηση εργασίας κλπ)
- ΣΤ. Συνδικαλιστική ελευθερία και δίκαιο των επαγγελματικών οργανώσεων
- Ζ. Συλλογικές διαπραγματεύσεις όρων εργασίας (συλλογικές συμβάσεις, διαιτητικές αποφάσεις)
- Η. Συλλογικοί εργατικοί αγώνες

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γ. Αμίτσης, Θεσμοί και Πολιτικές επαγγελματικής Κατάρτισης, Αθήνα 2000
- Σ. Βλαστος, Σωματειακή και συνδικαλιστική νομοθεσία και νομολογία, Αθήνα 1991
- Χ. Γκούτος, Εργατικό Δίκαιο, Αθήνα 1994
- Α. Καρακατσάνης και Σ. Γαρδίκας, Ατομικό Εργατικό Δίκαιο, Αθήνα – Κομοτηνή 1995
- Α. Καρακατσάνης, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, Αθήνα-Κομοτηνή 1992
- Ι. Κουκιάδης, Εργατικό Δίκαιο, 2 Τόμοι, Θεσσαλονίκη 1981,1984

***ΚΔ-Σ03: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ***

ΚΔ-Μ03.1: ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ξενοφών Κοντιάδης, Αναπληρωτής
Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
Γ. Κατρούγκαλος, Επίκουρος
Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

1. ΣΚΟΠΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το συγκεκριμένο μάθημα επικεντρώνεται στη θεσμική ανάλυση των παρεμβάσεων των Διεθνών Οργανισμών στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλειας και στην αξιολόγηση των επιπτώσεών τους σε σχέση με τις πολιτικές κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα. Η κύρια επιδίωξη του μαθήματος συνδέεται με την απόκτηση γνώσεων και εμπειριών για τους θεσμούς, τους κανόνες και τις ρυθμιστικές παρεμβάσεις (διερεύνηση υφιστάμενου νομικού και κανονιστικού πλαισίου) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων Διεθνών Οργανισμών (Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Συμβούλιο της Ευρώπης, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας) στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας. Παράλληλα το μάθημα προσανατολίζεται στην εφαρμογή κριτηρίων για την αξιολόγηση της επίδρασης των διεθνών μηχανισμών του Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας στην Ελλάδα και την αξιοποίησή τους από σχεδιαστές πολιτικής και στελέχη της κοινωνικής διοίκησης.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Από μεθοδολογική άποψη, το μάθημα διακρίνεται σε τέσσερις κύριες ενότητες, οι οποίες επικεντρώνονται στη θεσμική ανάλυση των παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας και του Συμβουλίου της Ευρώπης αντίστοιχα, σε σχέση με τα εθνικά συστήματα ασφάλισης και πρόνοιας και ειδικότερα την περίπτωση της Ελλάδας. Και οι τέσσερις ενότητες στηρίζονται στην υιοθέτηση διεπιστημονικών προσεγγίσεων που αξιοποιούν τα πορίσματα της νομικής, της συγκριτικής και της κοινωνικοπολιτικής ανάλυσης, δίνοντας βέβαια έμφαση στη θεσμική ανάλυση και επεξεργασία.

Α. Πολιτικές, αρμοδιότητες και τεχνικές παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.

- Οι θεσμικές αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας
- Οι βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου
- Οι παρεμβάσεις στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης (συντονισμός εθνικών ασφαλιστικών συστημάτων, ισότητα μεταχείρισης των δύο φύλων, λειτουργία του δεύτερου πυλώνα)
- Οι παρεμβάσεις στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας (ελευθερίες παροχής υπηρεσιών, ισότητα μεταχείρισης)
- Οι νέες πολιτικές και η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού. (οι πολιτικές για τις συντάξεις και την κοινωνική ενσωμάτωση)

- Η επίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας.
- Β. Πολιτικές, αρμοδιότητες και τεχνικές παρέμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.**
  - Οι θεσμικές αρμοδιότητες του ΟΗΕ στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας
  - Ο ρόλος του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου
  - Οι μηχανισμοί παρέμβασης (Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Πρότυπο Κανόνες για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες)
  - Η επίδραση του ΟΗΕ στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας.
- Γ. Πολιτικές, αρμοδιότητες και τεχνικές παρέμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.**
  - Οι θεσμικές αρμοδιότητες της ΔΟΕ στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας
  - Οι μηχανισμοί παρέμβασης (Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας και Συστάσεις)
  - Η επίδραση της ΔΟΕ στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας
- Δ. Πολιτικές, αρμοδιότητες και τεχνικές παρέμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.**
  - Οι θεσμικές αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας
  - Οι μηχανισμοί παρέμβασης (Σύμβαση για την Κοινωνική και Ιατρική Αντίληψη, Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, Ευρωπαϊκός Κώδικας Κοινωνικής Ασφάλειας, Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης)
  - Η επίδραση του Συμβουλίου της Ευρώπης στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αμίτσης Γ. (επ.), Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης και οι Προκλήσεις του 21^{ου} Αιώνα, Παπαζήσης, Αθήνα, 2000
- Αμίτσης Γ., Η θεσμική κατοχύρωση των ελαχίστων ορίων διαβίωσης στην Ελληνική και διεθνή έννομη τάξη, Σάκκουλας, 2001
- Αμίτσης Γ., Αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, Παπαζήσης, Αθήνα, 2001
- Κοντιάδης Ξ., Όψεις αναδιάρθρωσης του κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη, Αθήνα 1997.
- Κρεμαλής Κ., Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας, Σάκκουλας, Αθήνα, 1996
- Παπαρηγοπούλου – Πεχλιβανίδη Π., Η Επιχειρηματική Κοινωνική Ασφάλιση στο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο του Ανταγωνισμού, Α.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα, 2002
- Ρομπόλης Σ. / Χλέτσος Ν., Η κοινωνική πολιτική μετά την κρίση του κράτους πρόνοιας, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1995
- Runft H., Ενοποίηση της Ευρώπης και κοινωνική ασφάλεια των παλιννοστούτων, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1991

- Σακελλαρόπουλος Θ., Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική, Κριτική, Αθήνα, 1993
- Σακελλαρόπουλος Θ., Υπερεθνικές κοινωνικές πολιτικές την εποχή της παγκοσμιοποίησης, Κριτική, Αθήνα, 2001
- Στεφάνου-Νικολακοπούλου Η., Κοινωνική Ευρώπη – Ελλείμματα και προοπτικές, Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2001
- Στεφάνου-Νικολακοπούλου Η., Σύγκλιση Συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης, Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 1992
- Τσοτσορού Θ. / Σκλήκας Ν., Το Κοινωνικό Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας των διακινούμενων προσώπων, Α. Ν. Σάκουλας, Αθήνα, 1997
- Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Η Ελληνική Έκθεση Στρατηγικής για τις Συντάξεις, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2002

ΚΔ-Μ03.2: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ξενοφών Κοντιάδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Δημοκρίτειου
Πανεπιστημίου Θράκης
Γαβριήλ Αμίτσης, Εδικός Επιστήμονας του Ανοικτού
Πανεπιστημίου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το συγκεκριμένο μάθημα επικεντρώνεται στη θεσμική και κοινωνικοπολιτική ανάλυση των βασικών τεχνικών κοινωνικής προστασίας σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο: πρόκειται για τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας που συνθέτουν σήμερα και τον κύριο άξονα κατοχύρωσης του Κοινωνικού Κράτους. Υιοθετείται μάλιστα από άποψη σύλληψης της ύλης μία διευρυμένη προσέγγιση που αποβλέπει ακριβώς να προσαρμόσει τις παραδοσιακές διαστάσεις της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στις σύγχρονες ανάγκες και συνθήκες κάλυψης του πληθυσμού.

Η κύρια επιδίωξη του μαθήματος συνδέεται με την απόκτηση γνώσεων και εμπειριών για τους θεσμούς, τους κανόνες και τις ρυθμιστικές παρεμβάσεις (διερεύνηση υφιστάμενου νομικού και κανονιστικού πλαισίου) στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας, καθώς και με την ανάδειξη των τεχνικών οργάνωσης και λειτουργίας των πολιτικών ασφάλισης και πρόνοιας. Παράλληλα επιχειρείται η ολοκληρωμένη παρουσίαση των πιο σημαντικών έργων της ελληνικής αλλά και της διεθνούς βιβλιογραφίας για τις προοπτικές εξέλιξης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας, με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα σχεδιασμού, οργάνωσης και διαχείρισης των παροχών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Από μεθοδολογική άποψη, το μάθημα διακρίνεται σε τρεις κύριες ενότητες: η πρώτη κατευθύνεται στην ανάπτυξη τυποποιήσεων και οριοθετήσεων σε σχέση με συγγενείς έννοιες στο πεδίο της κοινωνικής διοίκησης (κοινωνική πολιτική, κοινωνική ασφάλεια, κοινωνική πρόνοια), η δεύτερη επικεντρώνεται στη διερεύνηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου και η τρίτη στην εξέταση της λειτουργίας και των προοπτικών εξέλιξης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.

Και οι τρεις ενότητες στηρίζονται στην υιοθέτηση διεπιστημονικών προσεγγίσεων που αξιοποιούν τα πορίσματα της νομικής, της συγκριτικής και της κοινωνικοπολιτικής ανάλυσης, δίνοντας βέβαια έμφαση στη θεσμική ανάλυση και επεξεργασία.

Από άποψη περιεχομένου, το μάθημα διαρθρώνεται σε δύο κύριες θεματικές ενότητες: η πρώτη αφορά τους θεσμούς και τις πολιτικές της κοινωνικής ασφάλισης και η δεύτερη τους θεσμούς και τις πολιτικές της κοινωνικής πρόνοιας.

Σε σχέση με τη διάρθρωση της ύλης, το περιεχόμενο του μαθήματος καλύπτει τα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα:

- Γενικές αρχές και βασικές διαστάσεις του θεσμού της κοινωνικής ασφάλειας / Οριοθέτηση σε σχέση με συγγενείς έννοιες
- Παραδοσιακές και εναλλακτικές προσεγγίσεις για την τυποποίηση και το περιεχόμενο του θεσμού
- Τα μοντέλα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Οι αρμοδιότητες των Διεθνών Οργανισμών στο πεδίο της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας και οι σχετικοί μηχανισμοί (Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Συμβούλιο της Ευρώπης, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας)
- Οι παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Από το συντονισμό στη σύγκλιση των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας
- Η ιστορική εξέλιξη και κατοχύρωση του θεσμού της κοινωνικής ασφάλειας στην Ελλάδα
- Συστήματα ασφαλιστικής προστασίας και φορείς κάλυψης στην Ελλάδα – Προνοιακοί φορείς και τεχνικές οργάνωσης
- Οι πηγές του Ελληνικού δικαίου κοινωνικής ασφάλειας
- Η τυποποίηση των ασφαλιστικών παροχών
- Η τυποποίηση των προνοιακών παροχών και υπηρεσιών
- Οι τεχνικές οργάνωσης και διοίκησης των ασφαλιστικών και προνοιακών φορέων
- Χορήγηση και διεκδίκηση των ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών
- Οι προοπτικές εξέλιξης του θεσμού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- Οι προτάσεις αναθεώρησης και μεταρρύθμισης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

2.1. Η παρουσίαση των θεματικών ενοτήτων

A) Κοινωνική Ασφάλιση

- Γενικές αρχές και βασικές διαστάσεις του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης /οριοθέτηση σε σχέση με συγγενείς έννοιες
- Παραδοσιακές και εναλλακτικές προσεγγίσεις για την τυποποίηση και του περιεχόμενο του θεσμού
- Τα μοντέλα κοινωνικής ασφάλισης στις χώρες της Ε.Ε.
- Η ιστορική εξέλιξη και κατοχύρωση του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα
- Συστήματα ασφαλιστικής προστασίας και φορείς κάλυψης στην Ελλάδα/ Οργάνωση και διοίκηση του θεσμού)
- Οι πηγές του ελληνικού δικαίου κοινωνικής ασφάλισης
- Ζητήματα υπαγωγής και εξέλιξης της ασφαλιστικής σχέσης (έναρξη, διάρκεια, διακοπή, λήξη)
- Η τυποποίηση των ασφαλιστικών παροχών
- Έννοια και κατηγορίες των ασφαλιστικών παροχών
- Χορήγηση και διεκδίκηση των ασφαλιστικών παροχών από Έλληνες και αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα: η περίπτωση των μεταναστών

- και των προσφύγων Οι προοπτικές εξέλιξης του θεσμού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- Οι προτάσεις αναθεώρησης και μεταρρύθμισης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης
  - Β) Κοινωνική Πρόνοια
  - Η θεσμική κατοχύρωση της Κοινωνικής Πρόνοιας στο πλαίσιο προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων
  - Οι αρχές άσκησης προνοιακής πολιτικής
  - Οι τεχνικές υλοποίησης των αρχών (έλεγχος των μέσων βιοπορισμού, έλεγχος της προσωπικής ή οικογενειακής κατάστασης)
  - Τα συστήματα Κοινωνικής Πρόνοιας (το σκανδιναβικό, το ηπειρωτικό, το αγγλοσαξονικό και το λατινικό μοντέλο)
  - Οι πολιτικές των Διεθνών Οργανισμών στον τομέα της Πρόνοιας (Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Συμβούλιο της Ευρώπης, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας)
  - Η ενεργοποίηση του εθελοντικού τομέα
  - Τυπολογία των προνοιακών παροχών (οι παροχές σε χρήμα, οι παροχές σε είδος, οι προσωπικές υπηρεσίες)
  - Το περιεχόμενο των παροχών
    - Οι παροχές εξασφάλισης ενός ελαχίστου εισοδήματος
    - Τα επιδόματα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης
    - Οι υπηρεσίες κλειστής /ιδρυματικής περίθαλψης
    - Οι υπηρεσίες ανοικτής περίθαλψης
    - Τα προγράμματα βοήθειας στο σπίτι
    - Οι υπηρεσίες προώθησης και απασχόλησης
  - Τα προγράμματα κάλυψης των ομάδων στόχων στο Ελληνικό Σύστημα
    - Ανασφάλιστοι ηλικιωμένοι
    - Άτομα με ειδικές ανάγκες
    - Απροστάτευτα παιδιά
    - Μονογονεϊκές οικογένειες
    - Άστεγοι
    - Πρόσφυγες και Μετανάστες
  - Η θεσμοθέτηση του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας (οι αρχές και η λειτουργία του Συστήματος, οι φορείς υλοποίησης)
  - Η διεκδίκηση των προνοιακών δικαιωμάτων
    - Διοικητικές διαδικασίες επίλυσης των διαφορών
    - Η προσφυγή στα Δικαστήρια
    - Τα συστήματα νομικής συνδρομής
    - Ο ρόλος του Συνηγόρου του Πολίτη στην επίλυση προνοιακών διαφορών.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Κοινωνική Ασφάλιση:

- Αμίτσης Γ.: « Ο ρόλος και η λειτουργία των συνταξιοδοτικών παροχών στο πλαίσιο του Ελληνικού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης», Κοινωνία, Οικονομία και Υγεία, 2,3,1993, σελ. 29-55
- Αμίτσης Γ.(επ.): Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης – Το Θεσμικό Πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 1999
- Δουλκέρη Τ. (επ.): Η Κοινωνική Ασφάλιση στην Ελλάδα, Παπαζήσης, Αθήνα, 1993
- ΚΕΠΕ: Κοινωνική Ασφάλιση, Εκθέσεις Προγραμματισμού 1988-1992, Αθήνα 1990
- Κοντιάδης Ξ.: Η Κοινωνική Διοίκηση στην Ελλάδα, Σάκκουλας, Αθήνα, 1997
- Κρεμαλής Κ. : Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Σάκκουλας, Αθήνα 1985
- Ρομπόλης Σ.: Κοινωνική Ασφάλιση-Η διαρκής κρίση και οι προοπτικές, Παρατηρητής, Αθήνα 1990
- Σακελλαρόπουλος Θ. (επ.): Η μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους τ.Α', Κριτική, Αθήνα, 1999
- Στεργίου Α.: Κοινωνική Ασφάλιση χωρίς εγγυήσεις, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1992
- Στεφάνου Νικολακοπούλου Ηρώ: Σύγκλιση Συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης, Ι. Σιδέρης, Αθήνα 1992
- Χατζηδημητρίου Φ./Ψηλός Γ.: Ασφαλιστική Νομοθεσία, Εκδόσεις Δελτίου Εργατικής Νομοθεσίας, Αθήνα, 1991
- Clasen J. (ed.): Social Insurance in Europe, The Policy Press, Bristol, 1977
- Pieters D. (ed.): Social Security Law in the Fifteen Member States of the European Union, Maklu, Antwerpen, 1997
- Sissouras A./ Amitsis G.: Social Security Policy, σελ 448-460 σε Ioakimidis P./ kasakos P. (eds), Greece-EC Membership Evaluated, Pinter, London 1994

Β. Κοινωνική πρόνοια:

- Γ. Αμίτσης, Εγγυημένο εισόδημα και νέες μορφές εργασίας : Η προσαρμογή των συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλειας στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του σύγχρονου καταμερισμού εργασίας in : ΕΔΚΑΑΔ/1992, σελ. 1 επ.
- Γ. Αμίτσης, Νομικά προβλήματα ρύθμισης και εφαρμογής ενός κατώτατου εισοδήματος στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας. In: Κοινωνία, Οικονομία και Υγεία τ. 3/ 1993, σελ 29 επ.
- Γ. Αμίτσης, Ξ. Κοντιάδης Διερεύνηση και αξιολόγηση των μηχανισμών εισοδηματικής ενίσχυσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες, Εκδ, Σάκκουλα Αθήνα Κομοτηνή, 2000
- Κ Κρεμαλής, Το δικαίωμα του ατόμου για κοινωνική πρόνοια ,Αθήνα 1991.
- Κ Κρεμαλής,(επιμ.), Κοινωνική Πρόνοια _ Διερεύνηση και αξιολόγηση ενός συστήματος, Αθήνα 1990.
- Ξ. Κοντιάδης ,Κράτος Πρόνοιας και κοινωνικά Δικαιώματα, Αθήνα 1997.
- Ξ. Κοντιάδης ,Η κοινωνική διοίκηση στην Ελλάδα, Αθήνα 1997.
- Ξ. Κοντιάδης , Όψεις αναδιάρθρωσης του κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη, Αθήνα 1997.
- Π. Σταθόπουλος, Κοινωνική Πρόνοια, Εκδ. Ιων, Αθήνα 1997

ΚΔ-Μ03.3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Μιχάλης Χλέτσος, Αναπληρωτής Καθηγητής
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο να βοηθήσει τους σπουδαστές / τριες να εξοικειωθούν με τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής προστασίας και πως αυτό επηρεάζεται αλλά και επηρεάζει βασικές οικονομικές λειτουργίες του οικονομικού συστήματος. Είναι αναγκαίο και απαραίτητο οι σπουδαστές / τριες της κοινωνικής διοίκησης να γνωρίζουν όχι μόνο τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής προστασίας αλλά και του προβληματισμού που αναπτύσσεται διεθνώς για τη νέα του δομή και το ρόλο του. Έχοντας αυτό το θεωρητικό υπόβαθρο, αλλά γνωρίζοντας και εφαρμοσμένες πτυχές του συστήματος κοινωνικής μπορούν να ανταποκριθούν επαρκώς στις ανάγκες της Κοινωνικής Διοίκησης.

Βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι να :

- κατανοούν την έννοια της κοινωνικής προστασίας
- μπορούν να αναλύουν τα οικονομικά στοιχεία του συστήματος κοινωνικής προστασίας
- γνωρίζουν τη διαφορετικότητα της δομής κοινωνικής προστασίας στα κράτη – μέλη της Ε.Ε.
- αναλύουν τις επιπτώσεις των δαπανών της κοινωνικής προστασίας στην απασχόληση, στην αναδιανομή του εισοδήματος, στην καταπολέμηση της φτώχειας
- προσδιορίζουν το χαρακτήρα της κοινωνικής πολιτικής και τους παράγοντες που τον επηρεάζουν
- κατανοούν και να αναλύουν τη δομή υποσυστημάτων κοινωνικής προστασίας (υγεία, πρόνοια, ασφάλιση)
- αξιολογούν επιμέρους πτυχές της κοινωνικής πολιτικής
- γνωρίζουν και να αναλύουν τους περιορισμούς του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης
- αξιολογούν εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης του συστήματος κοινωνικής προστασίας
- προτείνουν τρόπους βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας

2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Προσδιορισμός της έννοιας κοινωνικής προστασίας
- Τρόποι μέτρησης της κοινωνικής προστασίας
- Η κοινωνική προστασία στην Ελλάδα (Κοινωνικός Προϋπολογισμός, Στοιχεία ΥΠΕΘΟ και στοιχεία ESSPROS).

- Η κοινωνική προστασία στην Ευρώπη (ESSPROS, Η κοινωνική κατάσταση στην Ευρώπη – Eurostat)
- Κοινωνικοί δείκτες
- Προβλήματα και συμπεράσματα από την αποτύπωση και την αξιοποίηση των στατιστικών στοιχείων.

B. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

- Ποια είναι η δομή της κοινωνικής προστασίας στην χώρες της Ε.Ε. και στις ΗΠΑ
- Η δομή του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα
- Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη δομή του συστήματος κοινωνικής προστασίας
- Πως η δομή του συστήματος κοινωνικής προστασίας επηρεάζει την οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση και την αναδιανομή του εισοδήματος
- Ποια είναι τα θέματα και οι προκλήσεις για το σύστημα κοινωνικής προστασίας
- Παγκοσμιοποίηση και σύστημα κοινωνικής προστασίας
- Ο ρόλος του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην ενοποιημένη Ευρώπη. Υπάρχει αναζήτηση ευρωπαϊκού μοντέλου ;
- Η έννοια της στοχοθέτησης στο σύστημα κοινωνικής προστασίας
- Ανάλυση των επιπτώσεων των δαπανών του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην απασχόληση, στην ανάπτυξη και στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Νέες τάσεις και χαρακτηριστικά του συστήματος κοινωνικής προστασίας

Γ. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΩΣ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

- Η Κοινωνική προστασία ως παραγωγικός συντελεστής
- Η έννοια του κοινωνικού κεφαλαίου
- Η κοινωνική προστασία και το ανθρώπινο κεφάλαιο
- Τρόποι χρηματοδότησης της κοινωνικής προστασίας και οικονομική μεγέθυνση
- Κοινωνική προστασία και οικονομικός κύκλος
- Κοινωνική προστασία και οικονομική μεγέθυνση : ποια είναι η αιτιώδης σχέση ;

Δ. ΥΠΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Η πολιτική οικονομία του συστήματος συνταξιοδότησης (Δαπάνες – έσοδα, οικονομική αποτελεσματικότητα, οικονομικοί και δημογραφικοί περιορισμοί, δημοσιονομική κρίση, ανισότητες στις παροχές, επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη, εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησής του, διεθνείς τάσεις μεταρρύθμισης του συστήματος)
- Η πολιτική οικονομία της πρόνοιας (οριοθέτηση της φτώχειας, μέτρηση της φτώχειας, ο ρόλος του προνοιακού συστήματος στην οικονομική ανάπτυξη)

- Η πολιτική οικονομία του συστήματος υγείας (αγορά και κράτος στην υγεία, δημόσιες – ιδιωτικές δαπάνες υγείας, τρόπος χρηματοδότησης της υγείας, υγεία και οικονομική μεγέθυνση, χρηματοδότηση υγείας και ανάπτυξη)

Ε. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Παθητικές versus ενεργητικές πολιτικές
- Σύνδεση πρόνοιας και εργασίας
- Δημόσιες δαπάνες – προγράμματα και προώθηση της κοινωνικής προστασίας
- **Μεταβιβαστικές πληρωμές – επιδόματα και κοινωνική προστασία**
- Φορολογική πολιτική (αρνητικός φόρος εισοδήματος κλπ) και κοινωνική προστασία
- Η πολιτική οικονομία της στοχοθέτησης (targeting) και οι επιπτώσεις στην κοινωνική προστασία και στην ανάπτυξη
- Κοινωνικές επιχειρήσεις (social firms) : ποιος είναι ο ρόλος τους
- Κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων (corporate social responsibility) : π επιδιώκεται;

ΣΤ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Προσδιορισμός της έννοιας της αξιολόγησης
- Μεθοδολογία αξιολόγησης
- Τρόποι αξιολόγησης. Εφαρμογές στον τομέα της απασχόλησης, πρόνοιας, συνταξιοδότησης και υγεία

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Buti M, Franco D, L.Pench Reconciling the welfare state with sound public finances and high employment, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
- Atkinson, A The economics of the welfare state: an incomplete debate, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
- Lindbeck, A Welfare state dynamics, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
- Folster, S Social Insurance based on personal savings account: a possible reform strategy for overburdened welfare states? Welfare state dynamics, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
- J.M. Orszag and D.J. Snower Expanding the welfare system: proposal for reform, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
- Darnaut, N Reform of the social security system in France: challenges and prospects, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
- D. Franco and T. Munzi Ageing and fiscal policies in the European Union, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997

- P.R. Orszag and J.E. Stiglitz Rethinking Pension Reform: ten myths about social security systems, paper presented at the conference on “New Ideas about the Old Age Security”, The World Bank Washington, D.C., September 14-15, 1999
- D.Geldof New activation policies: promises and risks, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
- B.Hvinden Activation: a Nordic Perspective, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
- A. Bosco and Y.Chassard A shift in the paradigm: surveying the European Union Discourse on Welfare Work, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
- J. Ditch The structure and dynamics of Social assistance in the European Union, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
- W. Hanesch The debate on Reforms of Social Assistance in Western Europe, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
- OECD The local dimension of welfare-to-work, OECD, 1999

**ΚΔ –ΜΠ03.4: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Α. Καστανιά, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Εξοικείωση με τις εφαρμογές της Πληροφορικής στις Υπηρεσίες Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α.

Εισαγωγή στα Συστήματα Πληροφορικής Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής
Εφαρμογές Πληροφορικής της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Β.-Γ.

Επιχειρησιακά Σχέδια για δράσεις πληροφορικής στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ(ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, Κοιν. Πρωτοβουλίες κα).

Δ.-Ε.

Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ)
Εθνικά Μητρώα Ασφαλισμένων Εργοδοτών και Συνταξιούχων (ΕΜΑΕΣ)

ΣΤ.-Ζ.

Τα Πληροφοριακά Συστήματα ΙΚΑ, ΟΓΑ, ΤΕΒΕ κ.λπ.

Η.

Άτομα με ειδικές ανάγκες και η τεχνολογία της Πληροφορικής
Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες με χρήση Η/Υ

Θ.

Εκπαίδευση από απόσταση

Ι.

Ηλεκτρονικό Εμπόριο στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής

Κ.

Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα :
Νομικά και Κανονιστικά θέματα στην ΕΕ

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. Πληροφοριακό Σύστημα Εθνικών Μητρώων Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 1997
2. Εθνικά Μητρώα Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 2000
3. Η Πληροφορική στην Κοινωνική Ασφάλιση, Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 2000
4. Εφαρμογές Η/Υ στην Υγεία και Πρόνοια, Ι. Αποστολάκης – Α. Καστανιά, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2000
5. Συστήματα Πληροφορικής Υπηρεσιών Υγείας, Ι. Αποστολάκης, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, 1999
6. Πληροφοριακά Συστήματα Υγείας, Ι. Αποστολάκης, Εκδόσεις Παπαζήση, 2002
7. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης, Γ. Βασιλακόπουλος – Β. Χρυσικόπουλος, Εκδόσεις Σταμούλης, 1990
8. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης, Δ. Γιαννακόπουλος – Ι. Παπουτσή, Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, 1995
9. Management Information Systems, K. Laudon & J. Laudon , Prentice Hall, 1996
10. Evaluating Greek Telemedicine Services, Williams et al, MIE 94 Conference, Lisbon, 1994
11. Νόμος 2472/97 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ΦΕΚ 50, Τεύχος Πρώτο, 1997.
12. Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων στην Υγεία, Ι.Αποστολάκης, Α.Καστανιά, Χ.Πιερράκου, Εκδόσεις Παπαζήση, 2003

**ΚΔ-Σ04: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ**

ΚΔ-Μ04.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ : Δρ. Μ. Μητροσύλη-Ασημακοπούλου
Δικηγόρος-Κοινωνιολόγος του δικαίου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο να εξοικειώσει τους σπουδαστές/στρίες με την κατανόηση του αντικειμένου οργάνωσης και διοίκησης των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και υγείας.

Αποσκοπεί στην παροχή ενός συνόλου θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων, συνεισφέροντας στην καλύτερη κατά το δυνατόν ενσωμάτωση στο εργασιακό περιβάλλον της κοινωνικής ασφάλισης και της υγείας, στην ποιοτική και αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων και στην υιοθέτηση και ανάπτυξη «βέλτιστων πρακτικών» με γνώμονα το σεβασμό των δικαιωμάτων και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Βασικές έννοιες

2.2 Οργανωτικές δομές: έννοιες, μορφές και είδη οργανωτικών δομών

2.3 Οργανωτική δομή του Υπουργείου Εργασίας και κοινωνικών

ασφαλίσεων(Οργανισμός και οργανόγραμμα)

2.4 Οργανωτική δομή ασφαλιστικών οργανισμών και ταμείων ΙΚΑ, ΟΓΑ, κλπ(οργανισμοί, καταστατικά, οργανογράμματα)

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.3 Οργανωτική δομή του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας(οργανισμός και οργανόγραμμα)

2.5 Οργανωτική δομή μονάδων υγείας(οργανισμοί, οργανογράμματα)

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.5 Βασικές έννοιες

2.6 Ζητήματα προσωπικού

2.6.1 Δικαιώματα και υποχρεώσεις δημοσίων λειτουργών κοινωνικής διοίκησης

2.6.2 Κινητικότητα

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

2.11 Επικοινωνία και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών από τα όργανα των οργανισμών κοινωνικής πολιτικής. Ανάπτυξη «βέλτιστων πρακτικών» και σχέσεις με τους πολίτες

2.12 Κανόνες ηθικής και δεοντολογίας

2.13 Επικοινωνία και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών από τους φορείς και μονάδες υγείας

2.14 Σχέσεις με τους πολίτες- ασθενείς

2.15 Τα δικαιώματα των ασθενών. Προάσπιση των δικαιωμάτων των ασθενών και θεσμοί προστασίας τους

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συγκεκριμένη βιβλιογραφία και υλικό θα δοθεί στους σπουδαστές/στριες με την έναρξη των παρουσιάσεων

ΚΔ-Μ04.2: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms Project

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: . Π. Λαουτάρης, Συντονιστής ΜΟΔ
ΟΑΕΔ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί στα νεοεισερχόμενα στελέχη του Δημοσίου, τους σπουδαστές της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, το επιστημονικό θεωρητικό πλαίσιο, τα εργαλεία και οι τεχνικές των σύγχρονων μεθόδων διοίκησης έργου ώστε να μπορούν να χειρισθούν αποτελεσματικά ένα έργο.

Στόχοι του μαθήματος είναι με την ολοκλήρωση του θεωρητικού και πρακτικού μέρους οι σπουδαστές:

- να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της Διοίκησης Έργου,
- να μπορούν να σχεδιάζουν και να προγραμματίζουν τις επιμέρους δραστηριότητες,
- να επιμερίζουν, να αναθέτουν και να ορίζουν χρονικά τα επιμέρους τμήματα
- να παρακολουθούν, να ελέγχουν και να διορθώνουν την πορεία υλοποίησης
- να εκπονούν αναφορές σχετικά με την εξέλιξη του έργου

να γνωρίζουν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς και να χειρίζονται επαρκώς το ανάλογο εργαλείο πληροφοριακής τεχνολογίας Microsoft Project

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εφαρμόζεται η εναλλαγή θεωρητικών εισηγήσεων με παραδείγματα και πρακτικές ασκήσεις. Από τις 32 συνολικά ώρες διδασκαλίας, οι 16 θα αναλωθούν για ανάπτυξη εφαρμογής (case study) με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Η περίπτωση που θα μελετηθεί θα επιλεγεί από το χώρο επαγγελματικής κατεύθυνσης του ακροατηρίου (κοινωνικής πολιτικής ή / και υπηρεσιών υγείας αντίστοιχα).

Στόχος της μεθόδου είναι η προσωπική συμβολή των σπουδαστών με αναφορές και παραδείγματα από την εμπειρία τους καθώς και η εξοικείωσή τους με έργα παρεμφερή με αυτά που θα συναντήσουν μετά την αποφοίτησή τους και την υπηρεσιακή τους τοποθέτηση.

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ

ΘΕΜΑ

1.	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικές έννοιες • Κύκλος ζωής έργου • Οργανωτική υποδομή (μορφές οργάνωσης) • Ομάδα Έργου • Δομική ανάλυση έργου
2.	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση του εργαλείου MS Project • Παρουσίαση της περίπτωσης (case study)
3.	<ul style="list-style-type: none"> • Δίκτυα έργων • Χρονικός προγραμματισμός – Τεχνική PERT • Προγραμματισμός χρήσης πόρων • Κατάρτιση προϋπολογισμού
4.*	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση του εργαλείου στον προγραμματισμό και την ανάθεση πόρων
5.	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέση κόστους - χρόνου - Τεχνική CPM • Μελέτη χρηματοροών • Παρακολούθηση – έλεγχος πόρων
6.*	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση του εργαλείου για την παρακολούθηση του έργου και την δημιουργία αναφορών και τεκμηρίωσης
7.	<ul style="list-style-type: none"> • Θέματα ποιότητας • Μέθοδος πιστοποιημένης αξίας • Θέματα διαχείρισης κινδύνου

* Οι παρουσιάσεις με αστερίσκο θα γίνουν υπό τη μορφή εργαστηρίου με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή από τους σπουδαστές.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Δημητριάδης, «Διοίκηση – Διαχείριση Έργου», Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999

Harold Kerzner, «Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling», Publisher: Wiley John & Sons, 1999

J. R. Meredith and S.J. Mantel Jr., «Project Management: A Managerial Approach 4/e», Publisher: Wiley John & Sons,

Project Management Institute (P.M.I.), «Project Management Body of Knowledge PMBOK», Edition 2000

Robert Buttrick, «The Interactive Project Workout», Prentice Hall, 2000

Lewis, James P..«Project Planning, Scheduling & Control», 3rd edition McGraw-Hill, 2000

Preston G. Smith, Guy M. Merritt, «Proactive Risk Management», Productivity Press, 2002

David Vose, «Risk Analysis: A Quantitative Guide», Wiley John & Sons, 2000

Karl A. Smith, «Project Management & Teamwork», McGraw-Hill, 2000

Deborah S. Kezsbom & Kathrine A. Edward, «The New Dynamic Project Management», Wiley John & Sons, 2001

Gwen Lowery & Teresa Stover, «Managing Projects with Microsoft Project 2000», Wiley John & Sons, 2001

Rory Burke, «Διαχείριση Έργου, Τεχνικές Σχεδιασμού και Ελέγχου», Εκδόσεις «ΚΡΙΤΙΚΗ», 2002

Catapult, «Microsoft Project '98», Step by Step, 1997

<http://www.pmi.org>.

<http://www.projectmanagement.com/home>.

<http://www.4pm.com>.

<http://www.orsoc.org.uk>.

ΚΔ-ΕΠ04.3: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ:

¹Ι. Αποστολάκης, Δρ. Πληροφορικής Υγείας,
Επιστ Υπευθ. Προγρ. Πληροφορικής ΕΣΔΔ
Χ. Πιερράκου, Στατιστικός ΥΠ.ΑΝ.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στο μάθημα γίνεται μια εισαγωγή στις Στατιστικές Λήψης Απόφασης. Συγκεκριμένα, περιγράφεται η μεθοδολογία λήψης αποφάσεων δίνοντας έμφαση στην διαδικασία συλλογής, ελέγχου και μετασχηματισμού των δεδομένων αφενός και αφετέρου στην ερμηνεία των Στατιστικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν την χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στη Στατιστική Λήψη Αποφάσεων

Εισαγωγή στη Λήψη Αποφάσεων. Εφαρμογή Μεθοδολογιών Στατιστικής Συμπερασματολογίας και λήψης αποφάσεων στη Δημόσια Διοίκηση

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στο Στατιστικό πακέτο SPSS

Γ-Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Στατιστική Παρουσίαση Δεδομένων

- Παρουσίαση δεδομένων και Στατιστικοί έλεγχοι Δεδομένων: Πίνακες Συχνότητας, Διαγράμματα Ελέγχου κ.λπ.
- Στατιστικά Μέτρα
- Διαγράμματα
- Πίνακες Παρουσίασης
- Αναφορές

Ε-Ζ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ *

Στατιστική Συμπερασματολογία με χρήση του SPSS

- Έλεγχοι κανονικότητας
- Εκτίμηση μέσου
- Εκτίμηση διαστήματος εμπιστοσύνης για το μέσο
- Έλεγχος μέσης τιμής
- Έλεγχοι ανεξαρτησίας δύο μεταβλητών
- Έλεγχος συμφωνίας ή ασυμφωνίας δύο μεταβλητών

¹ Είναι πιθανή η μετακίνηση εισηγητών από τμήμα σε τμήμα στο ίδιο θεματικό αντικείμενο.

- Έλεγχοι δύο μέσων τιμών: Παραμετρικές και μη παραμετρικές διαδικασίες
- One Way Analysis of Variance Ανάλυση Διασποράς
- Πίνακας Συσχέτισης δύο μεταβλητών. Συντελεστές συσχέτισης. Γραμμική παλινδρόμηση.

* Θα γίνει συνοπτική παρουσίαση

Η' ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. Εισαγωγή στη Στατιστική θεωρία και Ασκήσεις, Κολύβα Μαχαίρα, Εκδόσεις Ζήτη, 1999
2. Design and Analysis of Experiments, Douglas C. Montgomery, Εκδόσεις John Willey & Sons, 1995
3. Statistics for Research Dowdy, Shirley, 1993
4. Ανάλυση Δεδομένων με τη Βοήθεια Στατιστικών πακέτων, Χατζηπαντελής, Εκδόσεις Ζήτη, 1998
1. Simple Guide to SPSS Win 8.0 & 9.0, Kirkpatrick, 2000
2. Doing Data Analysis with SPSS 10.0, Carver, 2000
7. Επίσημα εγχειρίδια της SPSS, 2000
8. Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων στην Υγεία, Ι.Αποστολάκης, Α.Καστανιά, Χ.Πιερράκου, Εκδόσεις Παπαζήση, 2003

ΚΔ-Ε04.4: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βίμα Καραγιάννη, Δρ Οικονομικών –
 Στατιστικής της Υγείας
 Ειδικός Συνεργάτης Παρατηρητήριο Απασχόλησης
 και Πληροφορικής

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το εργαστήριο έχει ως βασικό στόχο να εξοικειώσει τους σπουδαστές/στρίες με τα εργαλεία που πρέπει να χρησιμοποιήσουν ώστε να δομήσουν σωστά τις ομαδικές και τελικές εργασίες τους. Αποσκοπεί στην παροχή ενός συνόλου θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων συνεισφέροντας στην καλύτερη ενσωμάτωση των εργαλείων αυτών (κριτήρια επιλογής θέματος, καθορισμός της μεθόδου συλλογής δεδομένων, συλλογή δεδομένων, ανάλυση αποτελεσμάτων).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Κριτήρια επιλογής ενός θέματος
- Καθορισμός του θέματος/ Διαμόρφωση υποθέσεων εργασίας
- Καθορισμός της μεθόδου συλλογής δεδομένων
  1. Η συνέντευξη
    - Τύποι interview
    - Κριτήρια επιλογής του καταλληλότερου τύπου συνέντευξης
  2. Η συλλογή δεδομένων μέσω αναζήτησης του consensus
- Καθορισμός του πληθυσμού προς έρευνα: Δείκτες καθορισμού του πληθυσμού προς έρευνα στην απασχόληση
- Συλλογή δεδομένων
  - Βασικές μέθοδοι δειγματοληψίας
- Ανάλυση αποτελεσμάτων
  - Παρουσίαση αποτελεσμάτων – χρήση στατιστικών τεχνικών
  - Βασικές τεχνικές ανάλυσης αποτελεσμάτων στον κοινωνικό τομέα
- Δημοσίευση report

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. Babbie E. A., (1973) Survey Research Methodes, Wadsworth, California,
2. Brissier Gildas et Dussaix Anne Marie (1999) Enquêtes et sondages, Editions Dunod,
3. Auray J-P., Duru G., (1993) multidimensional data analysis, Lacassagne publishers
4. Gourieroux Christian, (1999) Théorie des sondages, Editions Economica,

5. Gravel Robert, (1983) Guide Méthodologique de la recherche, Presse de l'Université de Quebec,
6. Grawitz Madeline, (1975) Pinto Roger, Méthodes en sciences sociales, Paris Dalloz,
7. Sudman S., Bradburn N et Schwartz, (1996) Thinking about answers, the application of cognitive processes to survey methodology, San Francisco Josey – Bass publishers

---

ΚΔ-Ε04.5: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Χρήστος Φιλίππουλος, Στέλεχος Πλροφ. ΙΝΕΠ
Α. Μπελεγάκη, Πληροφορικός Β' Εκπαίδευσης

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα σκοπό έχει την εξοικείωση των σπουδαστών με τις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις οι οποίες ενσωματώνουν και στοιχεία πολυμέσων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α. Εισαγωγή στις Παρουσιάσεις

- Εισαγωγή στις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις, Παρουσίαση του περιβάλλοντος του Powerpoint, Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης.

Δημιουργία Παρουσιάσεων

- Δουλεύοντας με διαφορετικές μορφές – Πρότυπα
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με τον οδηγό αυτομάτου περιεχομένου
- Δημιουργία νέας παρουσίασης με βάση μια πρότυπη παρουσίαση
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με βάση την κενή παρουσίαση
- Φόντο, Συνδυασμός χρωμάτων διαφάνειας

Β. Εισαγωγή αντικειμένων

- Διαμόρφωση της παρουσίασης (Αντικείμενα κειμένου, clip Art, πινάκων word, Microsoft Graph, Οργανογράμματα, WordArt)

Εισαγωγή ειδικών χαρακτηριστικών

- Υπόδειγμα Διαφανειών, Εισαγωγή συνδέσμων, Ειδικών εφέ

Γ. Πολυμέσα

- Δομικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών πολυμέσων
- Εργαλεία επιμέλειας μέσων
- Συμπίεση
- Επίδειξη εισαγωγής – χρήσης εικόνων, ήχων μέσα σε ένα φύλλο slide

Δ. Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Το πρώτο βιβλίο του ελληνικού Powerpoint 2000, Αικ. Γεωργοπούλου - Κ.Μάλαμας, , Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999

Powerpoint for windows, Linda Bird, , Εκδόσεις Γκιούρδας, 1999

Special Edition using Powerpoint 2000, Rutledge, Fuller, Dyck, Que, 2000

Mastering Powerpoint 2000, K. Murray, Sybex, 2000

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΚΔ-Γ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΗ-ΓΑΛΛΙΚΗ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ:

Αγγλική Γλώσσα:

ΚΑΡΝΑΚΗ Τ., Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας,
ΜΠΙΤΖΑ Α. Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας

Γαλλική Γλώσσα:

ΜΩΡΑΪΤΗ ΣΟΦΙΑ, Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
ΜΩΡΟΥ Κ. Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης με μεγαλύτερη πλέον έμφαση στη σημασιολογική και διερευνητική διάσταση της γλώσσας. Σημειώνεται επίσης ότι η γλωσσομάθεια των σπουδαστών στον β' κύκλο αυξάνεται κατά ένα επίπεδο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται :

1. με στρατηγικές ανάπτυξης της μεταγνώσης μέσω του προγραμματισμού δραστηριοτήτων, της κατανόησης λήψης αποφάσεων και της επεξεργασίας ιδεών.
2. με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου (παρουσίαση θέματος, αίτηση, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, ενημερωτικά δελτία, κ.λπ.).
3. με εμβάθυνση και ανάλυση θεματικών αντικειμένων του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης και εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών.

Αναλυτικότερα:

- Κοινωνικά Προγράμματα Απασχόλησης
- Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης
- Δημόσια Υγεία (συστήματα υγείας, νοσοκομεία)
- Τεχνικές Διαπραγματεύσεων και Επίλυση Συγκρούσεων

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Textbook: *Translation* by A. Duff, *Oxford Approaches to translation* by P. Newmark, Phoenix
- Textbook: *New International Business English* by L. Jones and R. Alexander, Cambridge
- Newspapers: *The Observer, New York Times, The Guardian, Herald Tribune* (Kathimerini), *Athens News*
- Magazines: *The Economist, Administration and Society, Health Care Financing Review, Health Economics, Health Policy and Planning, Journal of Health Administration Education, Public Administration, Social Choice and Welfare, The Journal of Medical Practice Management*
- *Health, prevention and economics*, by D. Cohen κ.α., Oxford
- *Case studies in health policy and management*, by C. Paton κ.α., London: NPHT, c1990
- *Health politics and policy*, by Th. Litman, κ.α., Albany: Delmar, c1991
- *Investment program management for health care institutions*, by Cr. Krohm, κ.α., Chicago: AHA, c1991
- *Employment in Europe*, EK.E (400), Luxembourg: YEEEEK, 1994
- *Implementing European Union Public Policy*, R. Levy, Edward Elgar, 2000

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Magazines *Problèmes politiques et sociaux, Revue Française de Science Politique, Revue Politique et Management Publique.*
- *Dictionnaire d'économie et de science sociale*, Nathan.
- *Lexique de sciences économiques et sociales*, J. P. Piriou.
- Documents UNESCO.
- *Resumé- Compte Rendu- Synthèse- Exposé- Commentaire*, Kauffmann.
- *La correspondance* (personnelle, administrative), CLE international.
- Journaux : *Le Monde, Le Monde Diplomatique, Libération, Le nouvel Observateur.*
- Publications officielles de l'Union Européenne sur la politique sociale.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
- «*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
- «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
- «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER

- «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος
Εφημερίδες:
  - Athener Zeitung
  - Frankfurter Allgemeine Zeitung
  - Die Welt
  - Frankfurter RundschauΠεριοδικά:
  - *Der Spiegel*
  - *Stern*
  - *Focus*
  - *Willkommen*(Ινστιτούτου Goethe)
  - *Deutschland* της Γερμανικής Κυβέρνησης

* * *

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Ο κύκλος Σεμιναρίων Εξειδίκευσης της Ειδικής Φάσης Σπουδών (διάρκειας τεσσάρων μηνών) πραγματοποιείται μετά το πέρας της Πρακτικής Εκπαίδευσης των σπουδαστών /στριών.

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών

Διαρθρώνεται στη βάση των τριών σεμιναριακών θεματικών αξόνων, στη βάση των οποίων διαρθρώθηκε και το Πρόγραμμα των μαθημάτων εξειδίκευσης:

Στο πλαίσιο του κύκλου Σεμιναρίων Εξειδίκευσης εκπονούνται μικρές συλλογικές εργασίες (case studies) από τους σπουδαστές κάθε τμήματος, πάνω σε επιλεγμένα θέματα που αφορούν τις επιμέρους θεματικές ενότητες του προγράμματος σπουδών, σύμφωνα τις ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν, ως μελλοντικά στελέχη της Κοινωνικής Διοίκησης.

Οι εργασίες που εκπονούν οι σπουδαστές και σπουδάστριες έχουν τα εξής χαρακτηριστικά :

- Αναφέρονται σε θέματα που απαιτούν τόσο επιστημονική επεξεργασία όσο και τεκμηρίωση.
- Εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο και αυτόνομο πλαίσιο συγκρότησης και παρουσίασης, στην κατεύθυνση μίας μελέτης ή έρευνας.
- Εκπονούνται από ομάδες σπουδαστών/στριών κάτω από την επίβλεψη και ευθύνη ενός ή δύο καθηγητών.
- Αξιοποιούν εφαρμογές πληροφορικής.

Με τον τρόπο αυτό, παρέχεται η δυνατότητα ενισχυτικής διδασκαλίας από τους διδάσκοντες με αφορμή τα θεματικά αυτά αντικείμενα, ενισχύεται το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των σπουδαστών, όπως επίσης οι επικοινωνιακές και τεχνικές δεξιότητες, μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών με τη χρήση ειδικού λογισμικού και πολυμέσων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Με το πέρας του κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης ανατίθεται στους σπουδαστές/στριες η εκπόνηση μικρών εργασιών (μέχρι 5.000 λέξεις), τις οποίες υποστηρίζουν κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης (μία εργασία ανά σπουδαστή ανά Σεμινάριο), που εντάσσονται στο πλαίσιο ευρύτερης μελέτης εφαρμογής ζητημάτων που αποτελούν αντικείμενο πολιτικής στα πεδία εξειδίκευσης του τμήματος.

Η διαδικασία εκπόνησης μικρών εργασιών περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Προσδιορισμός ευρύτερων θεμάτων –κεντρικών τίτλων εργασιών- στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή έρευνας, που αφορά τους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του τμήματος, με ευθύνη του επιστημονικού υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες.
- Σχεδιασμός των επιμέρους θεμάτων που συγκροτούν την τελική μελέτη και καταμερισμός τους σε τίτλους μικρών εργασιών, από τους διδάσκοντες.
- Ανάθεση από τον επιστημονικό υπεύθυνο τμήματος σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, επί μέρους θεμάτων και τίτλων εργασιών σε ομάδες σπουδαστών.
- Εκπόνηση των μικρών εργασιών και παρακολούθηση της προετοιμασίας των εργασιών από τους διδάσκοντες, στη βάση συγκεκριμένου προγράμματος και χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών. Έτσι, ο κύκλος μαθημάτων, ο οποίος παρέχει θεωρητική κυρίως, κατάρτιση, ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, μέσα από την παρουσίαση ομαδικών εργασιών των σπουδαστών του τμήματος. Αυτές Οι ομάδες εργασίας αποτελούνται από τρία έως πέντε άτομα και πραγματοποιούν τριώρες προπαρασκευαστικές συναντήσεις με τους επιβλέποντες τουλάχιστον μια φορά το μήνα ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε προγράμματος.
- Παρουσίαση των εργασιών κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, στη βάση προγράμματος παρουσιάσεων, παρουσία του διδάσκοντος και του συνόλου των σπουδαστών.

* * *

ΚΔ-Σ01: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ:

Βενιέρης Δημήτρης

Δρ Νομικής, Συνήγορος του Πολίτη

Γιαννακούρου Σταματίνα, *Επιστημονικός συνεργάτης ΟΚΕ*

Τηλέμαχος Σεράσης, *Επιστημονικός Συνεργάτης Παντείου*

Πανεπιστημίου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών, που εκφράζονται μέσα από τα παρακάτω πεδία.

2. ΠΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Οι Εργασιακές Σχέσεις στην Ελλάδα
2. Παγκοσμιοποίηση και Κοινωνικός Αποκλεισμός
3. Φτώχεια και Εισοδηματικές ανισότητες
4. Ανάπτυξη – παρουσίαση συγκεκριμένων μελετών περιπτώσεων σχετικά με τον στρατηγικό σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την παρακολούθηση-έλεγχο έργου.
5. Το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον και οι σύγχρονες μεταναστευτικές ροές
6. Η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής των μεταναστών
7. Οι οικονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης
8. Οι κοινωνικές επιπτώσεις της μετανάστευσης
9. Διοίκηση, Φορείς και μετανάστευση

ΚΔ-Σ02: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ:Κουζής Ιωάννης, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου
Παύλος Λαουτάρης, Συντονιστής ΜΟΔ ΟΑΕΔ Δ
Γιώργος Παπαγεωργίου, Δρ Οικονομικής της Εργασίας,
Επ. Υπεύθυνος Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης ΕΣΔΔ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών, που εκφράζονται μέσα από τα παρακάτω πεδία.

2. ΠΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Εθνική Στρατηγική για την Απασχόληση
2. Ενεργές Πολιτικές Απασχόλησης – Κατάρτισης
3. Ο ρόλος των Δομών Στήριξης
4. Ο ρόλος των Ευρωπαϊκών Θεσμών στη διαμόρφωση κοινωνικών πολιτικών για την απασχόληση
5. Ανάπτυξη – παρουσίαση συγκεκριμένου αριθμού μελέτης περιπτώσεων σχετικά με τον στρατηγικό σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την παρακολούθηση-έλεγχο έργου.
6. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα

ΚΔ-Σ03: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ: Γαβριήλ Αμίτσης, Δρ Νομικής, , Μέλος ΣΕΠ Ανοικτού Πανεπιστημίου
Μιχάλης Χλέτσος, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Γιώργος Κατρούγκαλος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου
Θράκης
Βύμα Καραγιάννη, Δρ Οικονομικών της Υγείας Ειδικός Συνεργάτης
Παρατηρητήριο Απασχόλησης και Πληροφορικής

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών, που εκφράζονται μέσα από τα παρακάτω πεδία.

2. ΠΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Η έννοια της κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα , στην Ευρώπη και στις Ην. Πολιτείες: Τάσεις και προοπτικές
2. Ποια είναι τα θέματα και οι προκλήσεις για το σύστημα κοινωνικής προστασίας
3. Παγκοσμιοποίηση και σύστημα κοινωνικής προστασία
4. Ανάλυση των επιπτώσεων των δαπανών του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην απασχόληση, στην ανάπτυξη και στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού
5. Η θεωρητική διαμάχη γύρω από το ρόλο της κοινωνικής ασφάλισης ανάμεσα στο ILO και OECD και World Bank
6. Αγορά εργασίας και σύστημα κοινωνικής ασφάλισης
7. Γήρανση πληθυσμού και σύστημα κοινωνικής ασφάλισης
8. Εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης της κοινωνικής ασφάλισης και αξιολόγησή τους.
9. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της κοινωνικής ασφάλισης
10. Παράγοντες άμβλυνσης της δογματικής διάκρισης μεταξύ κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής πρόνοιας
11. Η επίδραση των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο της κοινωνικής ασφάλειας
12. Ο ρόλος του Ο.Ο.Σ.Α. και της Παγκόσμιας Τράπεζας για την ενίσχυση των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης
13. Η ρύθμιση του δικαιώματος κοινωνικής ασφάλισης στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη (Συμβούλιο της Ευρώπης)
14. Η εισαγωγή μη ανταποδοτικών ασφαλιστικών παροχών στην Ελλάδα
15. Η ασφαλιστική κάλυψη του αγροτικού πληθυσμού
16. Νέοι ασφαλιστικοί κίνδυνοι – Η πρόκληση για τα παραδοσιακά συστήματα
17. Η αρχή της ισότητας των φύλων στο δικαίο κοινωνικής ασφάλισης
18. Συστήματα και τεχνικές ασφαλιστικής κάλυψης των ανέργων
19. Οι προοπτικές ενοποίησης των ασφαλιστικών φορέων στην Ελλάδα

20. Τάσεις ιδιωτικοποίησης της κοινωνικής ασφάλισης
21. Ο κοινωνικός διάλογος για την εξέλιξη της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα
22. Η λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας
23. Η παρέμβαση των εθελοντικών φορέων στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών
24. Η αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων για τον εκσυγχρονισμό των εθνικών πολιτικών κοινωνικής πρόνοιας
25. Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΚΔ -Ε01:ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ: Γιώργος Παπαγεωργίου, Δρ Οικονομικής της Εργασίας,
Επ. Υπεύθυνος Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης ΕΣΔΔ

1. ΣΚΟΠΟΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης είναι η εφαρμογή γνώσεων, τεχνικών και εργαλείων καθώς και η δοκιμασία διοικητικών δεξιοτήτων, που έχουν αποκτηθεί κατά την διάρκεια των μαθημάτων και σεμιναρίων, που αφορούν σε επίκαιρα και μείζονος σημασίας ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής.

Κάτω από τον τίτλο αυτό το εργαστήριο χωρίζεται σε επιμέρους εργαστήρια τα οποία αποτελούν επικουρικές προσεγγίσεις μελέτης περιπτώσεων των αξόνων των μαθημάτων

Βασικό χαρακτηριστικό στοιχείο του εργαστηρίου είναι η διεπιστημονική, διϋπηρεσιακή και πολυεπίπεδη προσέγγιση πρακτικών ζητημάτων (δομημένη ανάλυση, επεξεργασία και επίλυση προβλημάτων κατά ομάδες) και η άσκηση σε νέες μορφές μαθησιακής διαδικασίας π.χ. παιχνίδι ρόλων, προσομοιώσεις (simulation), στρογγυλές τράπεζες ... με απώτερο σκοπό την εξοικείωση με την καθημερινή πραγματικότητα του δημόσιου χώρου και του πρακτικού πεδίου Κοινωνικής Πολιτικής Επιπροσθέτως, η ταυτόχρονη παρουσία και καθοδήγηση των διδασκόντων θα οδηγήσει τόσο στην εμπέδωση όσο και στον εμπλουτισμό γνώσεων και τεχνικών καθώς και στην σταθεροποίηση αλλά και στην περαιτέρω ανάπτυξη νέων διοικητικών δεξιοτήτων.

Επίσης σκοπός του εργαστηρίου είναι να εξοικειώσει τους σπουδαστές με την καθημερινή πρακτική στο πεδίο της λειτουργίας και διαχείρισης των βασικών θεσμών Κοινωνικής Πολιτικής.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το εργαστήριο Κοινωνικής Πολιτικής επικεντρώνεται στις ακόλουθες ενότητες – υποεργαστήρια συνδεδεμένα με επίκαιρα θέματα που άπτονται των κυρίων αξόνων του προγράμματος και που δεν είχαν συμπεριληφθεί σε αυτούς. Ειδικότερα:

ΚΔ-Ε01.1 Εθνικές στρατηγικές απασχόλησης,
ΚΔ-Ε01.2 Μεταναστευτικές Πολιτικές,
ΚΔ-Ε01.3 Ευρωπαϊκές στρατηγικές απασχόλησης,
ΚΔ-Ε01.4 Αξιολόγηση πολιτικών
κοινωνικής, ασφάλισης,
ΚΔ-Ε01.5 Αξιολόγηση προνοιακών πολιτικών,
ΚΔ-Ε01.6 προβλήματα διάρθρωσης αγοράς εργασίας

Τέλος, οι σπουδαστές θα πρέπει να αναζητούν, να συλλέγουν, να ταξινομούν και να παρουσιάζουν τις προτάσεις τους επί συγκεκριμένων προβλημάτων του γνωστικού πεδίου των τεχνικών και μεθόδων ανάλυσης της Κοινωνικής Πολιτικής.

ΚΑ –Ε02:ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρ. Ντουχάνης, Πάρεδρος ΣτΕ**1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ**

Στόχος του εργαστηρίου είναι η απόκτηση από τους σπουδαστές των αναγκαίων δεξιοτήτων και εμπειριών, που θα τους επιτρέψουν να αναπτύξουν νόμιμη διοικητική δραστηριότητα ως υπάλληλοι του Ελληνικού Δημοσίου ή άλλων φορέων δημόσιας εξουσίας, που δραστηριοποιούνται στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής και της υγείας. Το εργαστήριο θα αποβλέψει στην εξοικείωση των σπουδαστών με την τεχνική έκδοσης νομίμων διοικητικών πράξεων, τόσο από πλευράς τυπικών προϋποθέσεων, όσο και από πλευράς ορθής ερμηνείας και εφαρμογής του νόμου (νομιμότητα και επάρκεια αιτιολογίας, ορθή χρήση διακριτικής ευχέρειας κ.λπ.). Ειδικώς ως προς την κατεύθυνση της Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας, οι οποίες ασκούνται κυρίως μέσω «υλικών ενεργειών», θα δοθεί έμφαση σε ζητήματα αστικής ευθύνης φορέων δημόσιας εξουσίας από παράνομη συμπεριφορά οργάνων τους.

Η εμπειρία αυτή αποσκοπείται να αποκτηθεί με την παρουσίαση και μελέτη υποθέσεων που εκκρεμούν στο Συμβούλιο της Επικρατείας, δεν αποκλείεται, όμως, και η «κατασκευή» ορισμένων πλευρών των υποθέσεων αυτών, οι οποίες θα αναδεικνύουν διάφορες μορφές διοικητικής πρακτικής και των συνηθισμένων πλημμελειών της. Τα πρακτικά ζητήματα που θα επιλεγούν θα έχουν ανακύψει κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί κοινωνικής πολιτικής και υγείας.

2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θα καταρτισθούν συγκεκριμένοι φάκελοι, οι οποίοι θα περιέχουν τα έγγραφα μιας υπόθεσης με την αναγκαία για το χειρισμό της νομοθεσία.

ΚΑ-Ε03: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Μ. Μιχαηλίδης, Αντ. Διάκου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να βελτιώσει τις διαπραγματευτικές ικανότητες των σπουδαστών, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα να:

- προβληματιστούν για την έννοια και τη σημασία της διαπραγμάτευσης
- να αναγνωρίσουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της διαπραγμάτευσης και να συζητήσουν κριτήρια επιλογής μεταξύ τους
- να αναλύσουν σημαντικές τεχνικές πτυχές της διαπραγμάτευσης
- να εξασκηθούν στην πρακτική εφαρμογή των συμπερασμάτων του εργαστηρίου

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Άσκηση διαπραγμάτευσης σε μικρές ομάδες

Β. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

Τρόποι προσέγγισης της διαπραγμάτευσης

Γ. ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ

Δ. ΕΞΑΣΚΗΣΗ

Εξάσκηση στη διαπραγμάτευση - προετοιμασία και διεξαγωγή διαπραγμάτευσης

**ΚΔ-Ε04: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΠΡΟΝΟΙΑ**

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: *Στελέχη του Συνηγόρου του Πολίτη*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να παρουσιαστούν και να αναλυθούν συγκεκριμένες περιπτώσεις από τη διοικητική εμπειρία, που αναδεικνύουν προβλήματα που αντιμετωπίζονται κατά την άσκηση της διοικητικής δράσης, ειδικότερα τους τομείς της Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας. Η παρουσίαση των περιπτώσεων αυτών θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- A. Σχέσεις Κράτους - Πολίτη
- B. Ποιότητα ζωής
- Γ. Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διοίκηση

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εμπειρικό υλικό σε φακέλους που διαμορφώνονται από τις εισηγήσεις.

ΚΔ-ΕΠ05 : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Π.Γκίνογλου, Καθηγητής Δευτ/θμιας
Σ. Δεμαρίας, Στέλεχος ΑΣΔΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό στόχο έχει να γνωρίσει στους σπουδαστές εργαλεία ανάπτυξης ιστοσελίδων προκειμένου να τους δώσει γνώσεις και δεξιότητες για συντήρηση και επικαιροποίηση ιστοσελίδων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Εισαγωγή στα εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων- FrontPage

- Εισαγωγή στην δημιουργία ιστοσελίδων,
- Διαδικασίες απόκτησης λογισμικού από το Διαδίκτυο,
- Τύποι αρχείων πολυμέσων,
- Η έννοια της βοηθητικής εφαρμογής,
- Εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων,
- Περιγραφή του FrontPage.

B. Βασικές μορφοποιήσεις ιστοσελίδων

- Πρότυπα, Διαχείριση ιστοσελίδων,
- Εισαγωγή κειμένου-Γραμματοσειρές,
- Σύνδεσμοι.

Γ. Εισαγωγή πολυμέσων

- Προσθήκη Εικόνας-Γραφικών,
- Συνδυασμός κειμένου-εικόνας,
- Εικόνα φόντου,
- Σύνδεσμοι από εικόνα,
- Εισαγωγή ήχου και κινούμενης εικόνας.

Δ. Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία και επεξεργασία πίνακα,
- Εισαγωγή και διαχείριση πλαισίων,
- Δημιουργία ενσωματωμένων φύλλων στυλ,

Ε. Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία διασυνδεδεμένων φύλλων στυλ,
- Δημιουργία φόρμας με οδηγό φόρμας,
- Δημιουργία φόρμας από την αρχή,
- Πρότυπα σελίδων με φόρμες.

ΣΤ. Προσθήκη Εφέ

- Διαχειριστή πινακίδας διαφημίσεων,
- Μετρητή επισκέψεων,
- Πλαισίου κυλιόμενου κειμένου,
- Χρονοπρογραμματισμού εμφάνισης εικόνας,
- Πίνακας περιεχομένων κ.λπ.

Z-Η. Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- The book of IRC : The ultimate guide to IRC, Alex Charalabidis, 1999
- Chat...Chat...Chat, J. Komorn, 2000
- Internet : The Complete Reference, Mc Graw Hill, 1999
- 101 Essential Tips using the Internet, C. Lewis, Inc Dk Publishing, 1997
- Practical Internet Groupware, J. Udell, O'Reilly & Associates, 1999
- Personal Videoconferencing, E. Rosen, Manning Publications, 1996
- Το πρώτο Βιβλίο του Frontpage 2000, Ευαγγ. Μπανδήλα, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Πλήρες Εγχειρίδιο του Frontpage 2000, Daniel. A. Tauber – Brenda Kieman – Mollie. E. Holzschlag, 1999

ΚΔ-Γ03: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ - ΓΑΛΛΙΚΑ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης με μεγαλύτερη πλέον έμφαση στη σημασιολογική και διερευνητική διάσταση της γλώσσας. Σημειώνεται επίσης ότι η γλωσσομάθεια των σπουδαστών στον β΄ κύκλο αυξάνεται κατά ένα επίπεδο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται :

1. με στρατηγικές ανάπτυξης της μεταγνώσης μέσω του προγραμματισμού δραστηριοτήτων, της κατανόησης λήψης αποφάσεων και της επεξεργασίας ιδεών.
2. με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου (παρουσίαση θέματος, αίτηση, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, ενημερωτικά δελτία, κ.λπ.).
3. με εμβάθυνση και ανάλυση θεματικών αντικειμένων του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης με εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών.
Αναλυτικότερα:
  - Κοινοτικά Προγράμματα Απασχόλησης
  - Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης
  - Δημόσια Υγεία (συστήματα υγείας, νοσοκομεία)

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

Επιμέλεια:
ΜΑΙΡΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΙΔΟΥ
Επιστημονική Υπεύθυνη Τμήματος

Σημείωμα της Επιστημονικής Υπευθύνου του Τμήματος Περιφερειακής Διοίκησης

Σύντομη παρουσίαση του Τμήματος

Το τμήμα λειτουργεί από το δεύτερο έτος έναρξης λειτουργίας της Σχολής. Στο τμήμα έχουν φοιτήσει μέχρι και τη δέκατη τέταρτη εκπαιδευτική σειρά, 159 σπουδαστές, στη δέκατη πέμπτη φοιτούν 35 σπουδαστές και στη δέκατη έκτη φοιτούν 30 σπουδαστές.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος προορίζονται να στελεχώσουν:

1. Τις υπηρεσιακές μονάδες του ΥΠΕΣΔΔΑ με αντικείμενο την άσκηση πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης, αποκέντρωσης και τοπικής αυτοδιοίκησης.
2. Τις υπηρεσιακές μονάδες των Περιφερειών με αντικείμενο:
  - τη διοίκηση και διαχείριση εθνικών και κοινοτικών επιχειρησιακών προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, περιβαλλοντικής και χωροταξικής πολιτικής καθώς και άλλων τομέων
  - την εποπτεία, έλεγχο και παρακολούθηση της υλοποίησης της αποκέντρωσης και των νέων θεσμών στους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης.
3. Τις αντίστοιχες επιτελικές υπηρεσιακές μονάδες προγραμματισμού και σχεδιασμού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης.

Ο ρόλος και το καθεστώς των αποφοίτων του τμήματος διέπονται, πέρα από τις διατάξεις που αφορούν στο σύνολο των αποφοίτων της ΕΣΔΔ, από τις διατάξεις του Ν. 3200/03, Άρθρο 9, παρ. 2, Περ. ζ. για "Τροποποιήσεις του Ν. 1388/83 για τη Ίδρυση Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, Ίδρυση Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις", καθώς και αυτές του Ν. 2503/97 για τη Διοίκηση, Οργάνωση και Στελέχωση της Περιφέρειας.

Από τους 159 αποφοίτους του τμήματος, το 50% υπηρετεί στις κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών και οι υπόλοιποι στις περιφέρειες και στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις.

Η σημασία και αναγκαιότητα λειτουργίας του παραπάνω Τμήματος αποκτά ολοένα περισσότερη βαρύτητα, δεδομένου ότι η Περιφερειακή Διοίκηση, ως νέος θεσμός, έχει ανάγκη εξειδικευμένων στελεχών, ικανών να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις για αποκεντρωμένη λειτουργία της διοίκησης, καθώς και για τη διοίκηση και διαχείριση των επιχειρησιακών προγραμμάτων περιφερειακών και τομεακών.

Σχεδιασμός Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της ειδικής φάσης σπουδών του Τμήματος Περιφερειακής Διοίκησης σχεδιάστηκε με βάση τα πορίσματα της αξιολόγησης του προγράμματος σπουδών και την ανίχνευση των ειδικότερων αναγκών του τμήματος, σε συνεργασία με στελέχη του ΥΠΕΣΔΔΑ, του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, του ΥΠΕΧΩΔΕ, του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Παν/μίου, της Ε.Ε.Τ.Α.Α. καθώς επίσης και με διακεκριμένους επιστήμονες και καθηγητές Πανεπιστημίων και εξειδικευμένα στελέχη φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος σπουδών συμπεριέλαβε τα εξής στάδια:

- ανίχνευση αναγκών από την Επιστημονική Υπεύθυνη του τμήματος,
- συγκρότηση επιτροπής σχεδιασμού, με στόχο τον προσδιορισμό του γενικότερου πλαισίου ανασχεδιασμού του προγράμματος,
- παραγωγή αναλυτικών κειμένων από διδάσκοντες,
- σύνθεση και επιμέλεια περιεχομένων προγράμματος,
- εισήγηση σχεδίου προγράμματος από την επιστημονική υπεύθυνη του τμήματος και έγκριση του σχεδίου από τον Δ/ντή της ΕΣΔΔ,
- έγκριση τελικού προγράμματος από το Δ.Σ. του ΕΚΔΔ, μετά από σχετική γνωμοδότηση του Επιστημονικού Συμβουλίου.

Ο ανασχεδιασμός του προγράμματος υποστηρίχθηκε γραμματειακά από τον Αλέξανδρο Κουρτέση.

Σκοπός και Στόχος Προγράμματος Σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος είναι σχεδιασμένο με αντικειμενικό σκοπό να καταρτίσει και δημιουργήσει επαγγελματικά και εξειδικευμένα στελέχη για την Κεντρική και Περιφερειακή Διοίκηση με σκοπό να τοποθετηθούν και να αξιοποιηθούν σε υπηρεσίες με αντικείμενο την οικονομική και χωρική ανάπτυξη και αποκέντρωση μέσα από επιχειρησιακά προγράμματα.

Ειδικότερα δε σε υπηρεσιακές μονάδες των παραπάνω φορέων που έχουν ως αντικείμενο και αρμοδιότητες θέματα περιφερειακής και χωροταξικής πολιτικής, ανάπτυξης και διαχείρισης οικονομικών και φυσικών πόρων καθώς και θέματα εποπτείας και εφαρμογής των θεσμών της αποκέντρωσης.

Ειδικό Στόχοι Προγράμματος

Η ειδική φάση σπουδών περιλαμβάνει θεωρητική και εφαρμοσμένη εκπαίδευση, με στόχο την εμπάθυνση και ενίσχυση ειδικών γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών των μελλοντικών στελεχών της Περιφερειακής Διοίκησης. Ειδικότερα, το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος στοχεύει:

α. Σε επίπεδο γνώσεων,

1. Στην απόκτηση ειδικών γνώσεων όσον αφορά σε θέματα :

- Σχεδιασμού - Διαχείρισης - Αξιολόγησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Περιφερειακών και Τομεακών)
- Παρακολούθησης και Διαχείρισης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Τακτικού Προϋπολογισμού.
- Εκτίμησης και ανάπτυξης ακίνητης περιουσίας.
- Νέων Επιχειρησιακών Σχημάτων, Θεσμών και Ειδικών Προγραμμάτων Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης, Χωροταξικής Πολιτικής και Περιβαλλοντικής Προστασίας
- Επιχειρησιακού Σχεδιασμού στους Οργανισμούς, εσωτερικής οργάνωσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών της Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποδοτικότητας και ποιότητας των υπηρεσιών και των σχέσεων κράτους – Πολίτη.

β. Σε επίπεδο δεξιοτήτων,

1. Στην καλλιέργεια διαχειριστικών δεξιοτήτων μέσα από την εξάσκηση των σπουδαστών στο πλαίσιο επιμέρους εργαστηρίων ή/και μαθημάτων όπως:
  - Συστήματα Διαχείρισης και Αξιολόγησης, εργαλεία, τεχνικές και συστήματα ελέγχου Επιχειρησιακών Προγραμμάτων
  - Διοίκηση και Διαχείριση Έργων (Project Management)
  - Στατιστική Λήψη Αποφάσεων (SPSS)
2. Στην απόκτηση τεχνικών δεξιοτήτων, μέσα από την εκμάθηση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (GIS), τεχνικών παρουσιάσεων με τη χρήση Η/Υ, την ανάπτυξη ιστοσελίδων και τη χρήση ειδικού λογισμικού.

γ. Σε επίπεδο συμπεριφορών,

1. Στην καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας και άμιλλας (κουλτούρα ομάδας εργασίας) κυρίως μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών (σε ομάδες των 4-6 ατόμων) ή και την ανάληψη πρωτοβουλιών για άλλες δραστηριότητες.
2. Στην εξοικείωση των σπουδαστών με τεχνικές διαπραγματεύσεων και επίλυσης συγκρούσεων.

Δομή και Διάρθρωση Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών πραγματοποιείται σε τρεις κύκλους (α) κύκλος μαθημάτων, διάρκειας 5 μηνών, (β) κύκλος σεμιναρίων, διάρκειας 4 μηνών και (γ) κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, διάρκειας 3 μηνών. Μεταξύ του κύκλου μαθημάτων και του κύκλου σεμιναρίων μεσολαβεί περίοδος 4 μηνών πρακτικής εκπαίδευσης, στο Υπουργείο Εσωτερικών, στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, στο ΥΠΕΧΩΔΕ, στα Υπουργεία Γεωργίας και Ανάπτυξης καθώς και στις Περιφέρειες.

Ο κύκλος σεμιναρίων, καθώς επίσης ο κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, βρίσκονται σε αλληλουχία με τον κύκλο μαθημάτων, καθώς το πρόγραμμα σπουδών διαρθρώνεται στη βάση τριών σεμιναριακών αξόνων: *I. Πολιτική Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης, II. Θεσμικό Πλαίσιο: Θεσμοί - Οικονομικά - Οργάνωση και Λειτουργία της Περιφερειακής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, III. Χωρικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη.* Έτσι, ο κύκλος μαθημάτων, ο οποίος παρέχει εφαρμοσμένη, κυρίως, κατάρτιση ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, μέσα από την παρουσίαση μικρών εργασιών (case studies) των

σπουδαστών του τμήματος. Τέλος, τα θέματα που επιλέγονται για την εκπόνηση τελικών εργασιών, αποτελούν προέκταση μικρών εργασιών του κύκλου σεμιναρίων.

Σεμιναριακοί Άξονες

I. Πολιτική Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης

Ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τρία μαθήματα :

1. Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτική,
2. Αρχές και Πρακτική Περιφερειακής Πολιτικής της Ε.Ε. : Κοινοτικά Προγράμματα, Διαρθρωτικά Ταμεία και Κοινοτικές Πρωτοβουλίες,
3. Τεχνικές Σχεδιασμού, Διαχείρισης και Αξιολόγησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Περιφερειακών και Τομεακών)

(α) Εργαστήριο: Προσέλκυση Επενδύσεων και εναλλακτικές δυνατότητες χρηματοδότησης επιχειρησιακών σχεδίων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο

Ο σεμιναριακός άξονας αντιστοιχεί σε 176 ώρες συνολικά (α΄ και β΄ κύκλος).

II. Θεσμικό Πλαίσιο: Θεσμοί - Οικονομικά - Οργάνωση και Λειτουργία της Περιφερειακής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τέσσερα μαθήματα:

1. Θεσμοί – Όργανα – Αρμοδιότητες και Λειτουργίες της Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης
2. Ευρωπαϊκή Κατοχύρωση της Περιφερειακής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Περιφερειακής Διοίκησης – Συγκριτική Παρουσίαση.
3. Εσωτερική Οργάνωση και Λειτουργία των Οργανισμών Κεντρικής/ Περιφερειακής Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.
4. Οικονομικές λειτουργίες της Περιφερειακής Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

και τρία εργαστήρια

(α) Εργαστήριο: Οικονομικά της Περιφερειακής Διοίκησης και Τοπικής Διοίκησης

(β) Εργαστήριο: Έλεγχος της Διοικητικής Δράσης στην Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση: Μελέτη Περιπτώσεων

(γ) Εργαστήριο: Οι μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και οι εταιρικές τους σχέσεις με το Κράτος

Ο σεμιναριακός άξονας αντιστοιχεί σε 224 ώρες συνολικά (α΄ και β΄ κύκλος).

III. Χωρικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη: ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τρία μαθήματα

1. Χωροταξία – Πολεοδομία και
2. Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός και Πολιτική
3. Διοίκηση και Διαχείριση Έργων σε Περιφερειακό και Τοπικό Επίπεδο (Project Management) και Εφαρμογές.

και τρία εργαστήρια

(α) Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)

(β) Μελέτη Περιπτώσεων με χρήση MS Project

(γ) Στατιστική Λήψη Αποφάσεων (SPSS)

Ο σεμιναριακός άξονας αντιστοιχεί σε 237 ώρες συνολικά (α΄ και β΄ κύκλος).

Εργαστήρια Ειδικής Φάσης Σπουδών

Στο πλαίσιο των μαθημάτων –ή/και σεμιναρίων- πραγματοποιούνται εργαστήρια, τα οποία εστιάζουν κυρίως στις διαχειριστικές και τεχνικές πτυχές επιμέρους θεμάτων ή/και συνδυάζονται με πρακτικές ασκήσεις και μελέτες περιπτώσεων (case studies), στατιστική ανάλυση οικονομικών μεγεθών, project management, ασκήσεις προσομοίωσης, παρουσιάσεις με χρήση Η/Υ και πολυμέσων, ανάπτυξη ιστοσελίδων, GIS (Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών), επισκέψεις σε φορείς και άλλα, ώστε οι σπουδαστές να αναπτύξουν ειδικές δεξιότητες και συμπεριφορές και να ενισχυθεί ο συμμετοχικός χαρακτήρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Τέλος, δύνανται να οργανωθούν διαλέξεις ή ημερίδες πάνω σε ειδικά θέματα με τη συμμετοχή ειδικών ομιλητών.

Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Οι σπουδαστές του Τμήματος Περιφερειακής Διοίκησης παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα ξένων γλωσσών, προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις του μελλοντικού τους επαγγέλματος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει αγγλικά και γαλλικά ή γερμανικά. Το πρόγραμμα ξένων γλωσσών αντιστοιχεί στις 63 ώρες ανά γλώσσα στον α' κύκλο και 45 ώρες ανά γλώσσα στον β' κύκλο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 19/4/2004 - 29/10/2004		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΤΑΠΑ-Σ01. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
ΤΑΠΑ-Μ01	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Αθανάσιος Παπαδασκαλόπουλος, Καθ/τής Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου Εμμανουήλ Χριστοφάκης Διδάκτωρ Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Επιστημονικός Συνεργάτης Ι.Π.Α. Παντείου Πανεπιστημίου
ΤΑΠΑ-Μ02	ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε. : ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	Βάμα Σινάνογλου, Δρ. Οικονομολόγος, Καθ/τρια Deree College
ΤΑΠΑ-Μ03	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑΚΩΝ)	Αθανάσιος Παπαδασκαλόπουλος, Καθ/τής Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου Δημήτρης Λιανός, Μεταλλειολόγος Μηχανικός, Msc στην Περιφερειακή Ανάπτυξη, Πάντειο Πα/μιο
ΤΑΠΑ Ε01	ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	Μαριάννα Σολομόνα, Τμηματάρχης Παρακολούθησης Κεφαλαίου Εξωτερικού Γ.Δ. Ιδιωτικών Επενδύσεων Υπ.Οικονομίας και Οικονομικών.
ΤΑΠΑ-Σ02. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ, ΘΕΣΜΟΙ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		
ΤΑΠΑ-Μ04	ΘΕΣΜΟΙ - ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Νικόλαος Κ. Χλέπας Επίκ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
ΤΑΠΑ-Μ05	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	Κων/νος Αθανασόπουλος, Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου
ΤΑΠΑ-Μ06	ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ/ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Ηλίας Αίτσος, Μηχ. Παραγωγής Τμ. Οργάνωσης και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού της Ε.Ε.Τ.Α.Α.
ΤΑΠΑ-Μ07	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Αναστάσιος Σαπουνάκης, Οικονομολόγος, Σύμβουλος Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΤΑΠΑ-Ε02	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	
ΤΑΠΑ-Σ03. ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ		
ΤΑΠΑ-Μ08	ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ	Ηλίας Μπεριάτος Καθηγητής Παν/μιο Θεσσαλίας, Τμήμα Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης Χρήστος Ζαμπέλης, Γενικός Δ/ντης ΥΠΕΧΩΔΕ, Αρχιτέκτων - Χωροτάκτης
ΤΑΠΑ-Ε03	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	Ανδρέας Τσάτσαρης, Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας Π. Ματζάκος, Στέλεχος ΚΕΕ

¹ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σ: Σεμιναριακός Άξονας, Μ: Μάθημα, Ε: Εργαστήριο

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΗΣ		
14/4/2002 - 24/10/2003		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΤΑΠΑ-M09	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Ηλίας Μπεριάτος Καθηγητής Παν/μιου Θεσσαλίας, Τμήμα Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης Πέτρος Πατρώνος, Δικηγόρος, Διδάκτωρ Διεθνούς Δικαίου Περιβάλλοντος
ΤΑΠΑ-M10	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ)	Μαρία Μαυρίκου, MSc in Urban and Regional Planning
ΤΑΠΑ-E04	ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ MS PROJECT	Μαρία Μαυρίκου, MSc in Urban and Regional Planning
ΤΑΠΑ-E05	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ (SPSS)	Ε. Κανδηλώρου, Λέκτορας ΟΠΔ, Κ. Ρόντος, Στέλεχος ΕΣΥΕ
ΠΑΡΟΧΟΦΟΡΙΚΗ		
ΤΑΠΑ-E06	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	Ανδρέας Τσάτσαρης, Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας Π. Ματζάκος, Στέλεχος ΚΕΕ
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΤΑΠΑ-ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	Π. Αλεξσίεβιτς, Χρ. Ευαγγελινίδου
ΤΑΠΑ-ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Μ.-Κ. Αζάρ (ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ) Σ. Ιωαννίδου

² ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σ: Σεμιναριακός Άξονας, Μ: Μάθημα, Ε: Εργαστήριο

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 1/3/2005 - 8/7/2005		
ΚΩΔ.	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ/ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΤΑΠΑ-Σ01: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
ΤΑΠΑ-Σ01.1	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΠΣ - ΠΕΠ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	Αθανάσιος Παπαδασκαλόπουλος, Καθ/τής Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου Βύμα Σύνανου, Δρ. Οικονομολόγος, Καθ/τρια Deree College Εμμανουήλ Χριστοφάκης Διδάκτωρ Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Επιστημονικός Συνεργάτης Ι.Π.Α. Παντείου Πανεπιστημίου Μαίρη Ευαγγελινίδου, Μ. Phil σε Περιφερειακές και Αστικές Επιστήμες
ΤΑΠΑ-Σ02: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΘΕΣΜΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		
ΤΑΠΑ-Σ02.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	Κωνστίνος Αθανασόπουλος, Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου Νικόλαος Κ. Χλέπας, Επίκ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών Αναστάσιος Σαπουνάκης, Οικονομολόγος, Σύμβουλος Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ηλίας Λίτσος, Μηχ. Παραγωγής Τμ. Οργάνωσης και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Μαίρη Ευαγγελινίδου, Μ. Phil σε Περιφερειακές και Αστικές Επιστήμες
ΤΑΠΑ-Ε07	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	Μαρία Πανώση, Ειδικός Επιστήμονας, Συνήγορος του Πολίτη Βασιλική Βρετού, Βοηθός Επιστήμονας, Συνήγορος του Πολίτη
ΤΑΠΑ-Ε08	ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	Νικήτας Λιοναράκης, Επιτροπή Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, Υπουργείο Εξωτερικών
ΤΑΠΑ-Σ03: ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ		
ΤΑΠΑ-Σ03.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	Ηλίας Μπεριάτος Καθηγητής Παν/μιου Θεσσαλίας, Τμήμα Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης Χρήστος Ζαμπέλης, Γενικός Δ/ντης ΥΠΕΧΩΔΕ, Αρχιτέκτων - Χωροτάκτης Πέτρος Πατρώνος, Δικηγόρος, Διδάκτωρ Διεθνούς Δικαίου Περιβάλλοντος Μαρία Μαυρίκου, MSc in Urban and Regional Planning Ανδρέας Τσάτσαρης, Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας Ιωάννης Χάλαρης, Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΤΑΠΑ-Ε09	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	Ελ. Γερεουδάκη, Σωτ. Σιακίδης

³ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σ: Σεμιναριακός Άξονας, Ε: Εργαστήριο

ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΚΗ		
ΤΑΠΑ-Ε10	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	Δ. Τόγκας, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ηρακλής Βαρλάμης, Οικονομικό Παν/μιο Αθηνών
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΤΑΠΑ-ΖΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	Π. Αλεξοσίβιτις, Χρ. Ευαγγελινίδου
ΤΑΠΑ-ΖΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Μ. Γεωργοπούλου, Μ.-Κ. Αζάπ (ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ) Σ. Ιωαννίδου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ / ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 19/4/2004 - 29/10/2004		
ΚΩΔ	ΜΑΘΗΜΑ/ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΤΑΠΑ-Σ01	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	96
ΤΑΠΑ-Μ01	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	32
ΤΑΠΑ-Μ02	ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε. : ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	20
ΤΑΠΑ-Μ03	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑΚΩΝ)	24
ΤΑΠΑ-Ε01	ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	20
ΤΑΠΑ-Σ02	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΘΕΣΜΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	116
ΤΑΠΑ-Μ04	ΘΕΣΜΟΙ - ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	32
ΤΑΠΑ-Μ05	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	20
ΤΑΠΑ-Μ06	ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ/ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	28
ΤΑΠΑ-Μ07	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	20
ΤΑΠΑ-Ε02	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	16
ΤΑΠΑ-Σ03	ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	157
ΤΑΠΑ-Μ08	ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ	32
ΤΑΠΑ-Ε03	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ (G.I.S.)	40
ΤΑΠΑ-Μ09	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	28
ΤΑΠΑ-Μ10	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ)	24
ΤΑΠΑ - Ε04	ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ MS PROJECT (2 ΤΜΗΜΑΤΑ)	12
ΤΑΠΑ - Ε05	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ (SPSS)	21
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		369
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ		12
ΤΑΠΑ-Ε06	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	12

	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	126
ΤΑΠΑ-ΖΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	63
ΤΑΠΑ-ΖΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	63
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ α/κόκλου		507

Σημείωση: Πέραν των αναγραφόμενων ωρών προστίθενται οι ώρες της εξέτασης των μαθημάτων-εργαστηρίων και βαθμολόγησης των γραπτών εργασιών

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 1/3/2005 - 8/7/2005		
ΚΩΔ.	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ/ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΤΑΠΑ-Σ01	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	80
ΤΑΠΑ-Σ01.1	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΠΣ - ΠΕΠ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	80
ΤΑΠΑ-Σ02	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΘΕΣΜΟΙ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	108
ΤΑΠΑ-Σ02.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	80
ΤΑΠΑ-Ε07	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	16
ΤΑΠΑ-Ε08	ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	12
ΤΑΠΑ-Σ03	ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	80
ΤΑΠΑ-Σ03.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	80
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		268
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΤΑΠΑ-Ε09	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	20
ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΚΗ		
ΤΑΠΑ-Ε10	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ (2 ΤΜΗΜΑΤΑ)	24
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΤΑΠΑ-ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	45
ΤΑΠΑ-ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	45
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ β. κύκλου		402

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Στο πλαίσιο του κύκλου εκπόνησης των τελικών εργασιών κάθε σπουδαστής υποχρεούται να εκπονήσει και καταθέσει σε διάστημα δύο μηνών μία τελική εργασία.

Σημείωση:

- 1) Στο γενικό σύνολο ωρών δεν συμπεριλαμβάνονται οι ώρες για τις συναντήσεις των σεμιναριακών εργασιών καθώς και οι ώρες υποστήριξης των τελικών εργασιών οι οποίες διαμορφώνονται ανάλογα με τις ανάγκες του Προγράμματος.
- 2) Ενδέχεται για την ομαλότερη διεξαγωγή του προγράμματος ορισμένα μαθήματα ή εργαστήρια που περιγράφονται στον κύκλο μαθημάτων εξειδίκευσης να πραγματοποιηθούν στον κύκλο Σεμιναρίων και αντιστρόφως.

ΤΑΠΑ-Σ01: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

**ΤΑΠΑ-Μ01 : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΤΑΠΑ-Μ01.1 : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ**

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αθανάσιος Παπαδασκαλόπουλος, Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Παν/μίου,
Μανώλης Χριστοφάκης, Διδάκτωρ Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Επιστημονικός Συνεργάτης Ι.Π.Α, Παντείου Παν/μίου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να προετοιμάσει στελέχη της Περιφερειακής Ανάπτυξης για τις Υπηρεσίες Κεντρικού Σχεδιασμού της Περιφερειακής Ανάπτυξης καθώς και τις υπηρεσίες των Περιφερειών:

Στα αντικείμενα του μαθήματος περιλαμβάνονται η θεωρητική κατάρτιση στα θέματα Περιφερειακής Ανάπτυξης, καθώς και η κατάρτιση στην Περιφερειακή Πολιτική και στον Περιφερειακό Προγραμματισμό, όπως ασκούνται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έτσι τα στελέχη του Περιφερειακού Προγραμματισμού της Περιφερειακής Διοίκησης θα γνωρίσουν σε βάθος τα βασικά θέματα της περιφερειακής πολιτικής, θα είναι σε θέση να συμμετέχουν στην κατάρτιση Περιφερειακών Προγραμμάτων, θα μπορούν να εκπονούν και να αξιολογούν εκθέσεις και μελέτες για βασικά θέματα της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης και να αξιοποιούν τις βασικές μεθόδους περιφερειακής ανάλυσης. Θα μπορούν τέλος να λειτουργούν και να συνεισφέρουν στο νέο διευρυμένο περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1.Η Χωρική Διάσταση των Οικονομικών Δραστηριοτήτων

2.Το Περιφερειακό Πρόβλημα και η Ανάγκη Αντιμετώπισής του

- Οι μορφές του Προβλήματος
- Τα αίτια του Περιφερειακού Προβλήματος
- Η Θεωρητική Διερεύνηση
- Η Ανάγκη Αντιμετώπισης του Περιφερειακού Προβλήματος

3.Η Οικονομική Περιφέρεια

- Ορισμός και Κατάταξη
- Τα συστήματα Ταξινόμησης Περιφερειών
- Οι Μέθοδοι Οριοθέτησης
- Τα χαρακτηριστικά Διάκρισης Περιφερειών στη Διεθνή Πρακτική
- Η Περιφερειακή Διοικητική Οργάνωση

4.Οι Θεωρίες Χωροθέτησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης

- Η Θεωρία και η Πρακτική Χωροθέτησης της Βιομηχανικής Επιχείρησης
- Οι θεωρίες Χωρικής Κατανομής των Οικονομικών Δραστηριοτήτων
- Οι Θεωρίες Περιφερειακής Ανάπτυξης και Μεγέθυνσης

5.Οι Αντικειμενικοί Σκοποί της Περιφερειακής Πολιτικής

- Η Εναρμόνιση Εθνικής και Περιφερειακής Οικονομικής Πολιτικής
- Η Περιφερειακή Διάσταση των Αντικειμενικών Σκοπών της Περιφερειακής Πολιτικής
- Οι Σκοποί της Περιφερειακής Οικονομικής Πολιτικής
- Η Αξιολόγηση των Αντικειμενικών Σκοπών της Περιφερειακής Πολιτικής

6.Η Στρατηγική και τα Μέσα της Περιφερειακής Πολιτικής

- Τα Προβλήματα Στρατηγικής
- Τα Μέσα της Περιφερειακής Πολιτικής

7.Η Ελληνική Περιφερειακή Πολιτική και ο Προγραμματισμός

- Η Εξέλιξη της Περιφερειακής Πολιτικής
- Περιφερειακός Προγραμματισμός και Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική
- Τα Όργανα και η Διαδικασία του Περιφερειακού Προγραμματισμού
- Το Πλαίσιο και η Διαδικασία Χρηματοδότησης των Παρεμβάσεων Πηγές και Κατηγορίες Χρηματοδότησης).
- Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων: περιεχόμενο, διαδικασία κατάρτισης και υλοποίησης
- Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
- Τα Κοινωνικά Πλαίσια Στήριξης
- Οι Μελλοντικές Κατευθύνσεις της Περιφερειακής Πολιτικής

8. Εισαγωγή στην αγορά Ακίνητης Περιουσίας

(την συγκεκριμένη ενότητα διδάσκει ο Παναγιώτης Μπαλωμένος Τοπογράφος Μηχανικός, Επιστημονικός Συνεργάτης Ι.Π.Α. Παντείου Πανεπιστημίου)

- Βασικές Αρχές
- Οικονομική της Αγοράς ακινήτων
- Εκτιμήσεις Ακίνητης Περιουσίας
- Επενδύσεις, Διαχείριση και Ανάπτυξη Ακίνητης Περιουσίας
- Η Ελληνική και οι Διεθνείς αγορές Ακίνητης Περιουσίας

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Α. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, *Πρότυπα και Πολιτικές Περιφερειακής Ανάπτυξης*, εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ, Αθήνα 1995
- ΝΙΚ. Ι. ΚΟΝΣΟΛΑΣ, *Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική*, εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ, Αθήνα 1997
- Α. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, *Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης*, εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ, Αθήνα 2000
- Α. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ - Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ, *Περιφερειακός Προγραμματισμός*, εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ, Αθήνα 2002
- Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ, *Τοπική Ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική*, εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ, Αθήνα 2002

**ΤΑΠΑ-Μ02 : ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΤΗΣ Ε.Ε. : ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
& ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ**

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βύμα Σινάνογλου Δρ. Οικονομολόγος, Επισκέπτρια Καθ/ρια ΕΙΡΑ Maastricht

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Η συμμετοχή των Περιφερειών, των Νομαρχιών καθώς και των Ο.Τ.Α. στη Διοίκηση και Διαχείριση πόρων θέτει σαν προτεραιότητες:

- Την προώθηση προγραμμάτων τα οποία ενισχύουν και αναδεικνύουν τον κοινωνικό ιστό της περιφέρειας αυξάνοντας την απασχόληση.
- Την σύνδεση των ζωνών οικονομικής εκμετάλλευσης της Περιφέρειας με ισομερή χρήση των πόρων,
- Την ένταξη των παραγωγικών φορέων στην επιλογή, συγκρότηση και υλοποίηση των προγραμμάτων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών της Σχολής στις αρχές, στην πρακτική και στις προτεραιότητες της Περιφερειακής πολιτικής της Ε.Ε. Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης θ' αποτελέσει αντικείμενο ανάλυσης με σειρά προτεραιότητας τα θέματα που αφορούν στην μελέτη της μεταρρύθμισης της διαρθρωτικής πολιτικής, στην βελτίωση της διαχείρισης των κοινοτικών πόρων καθώς και τους τρόπους παρέμβασης της εθνικής και της κοινοτικής πρωτοβουλίας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Αρχές Περιφερειακής Πολιτικής της Ε.Ε.

- Ορισμός στόχων και προτεραιοτήτων Ε.Ε.
- Επιλεξιμότητα – Διαθέσιμοι πόροι
- Εταιρική Σχέση – Προγραμματισμός – Πεδίο δράσης
- Παρεμβάσεις Εθνικής Πρωτοβουλίας – Παρεμβάσεις Κοινοτικής Πρωτοβουλίας
- Πρόγραμμα Δράσης Ατζέντας 2000

2. Η λειτουργία του Γ' ΚΠΣ

- Οι στόχοι της μεταρρύθμισης του Γ' ΚΠΣ
Γενικές διατάξεις για τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Κανονισμός ΕΚ, αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου περί Γενικών Διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία.
- Οι οριζόντιες αρχές των Διαρθρωτικών Ταμείων
- Ο Προγραμματισμός παρεμβάσεων και οι τρεις νέοι στόχοι προτεραιότητας.
- Η αρχή της συμπληρωματικότητας, της εταιρικής σχέσης και της προσθετικότητας.

- Ανάλυση Κανονισμών και Διαρθρωτικών Κανονισμών και των άλλων Χρηματοδοτικών Μέσων Γ' ΚΠΣ
- Λειτουργία ΕΤΠΑ – ΕΚΤ – ΕΓΤΠΕ - ΧΜΠΑ
- Λειτουργία Ταμείου Συνοχής

Γ. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες 2000-2006

- Λειτουργία, Άξονες δραστηριοποίησης – Διαχείριση
- Interreg – Διασυνοριακή – διακρατική – Διαπεριφερειακή Πρωτοβουλία
- EQUAL – Προώθηση δράσεων εναντίον των ανισοτήτων
- URBAN – Κοινωνική αποκατάσταση αστικών περιοχών
- Leader – Ανάπτυξη μέσω πρωτοβουλιών τοπικής δράσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Συμβούλιο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κανονισμός (ΕΚ) αρ. 1260/99/21/6/99 του Συμβουλίου της Ευρώπης περί των γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία. Βρυξέλλες, 1999.
- Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 8η Έκθεση για τα Διαρθρωτικά Ταμεία.
- Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 9η Έκθεση για τα Διαρθρωτικά Ταμεία.
- ΥΠΕΘΟ, Επιτροπή Παρακολούθησης- Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1994-99, Αθήνα 1998.
- ΜΟΔ- Ευρετήριο όρων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 1998
- ΥΠΕΘΟ Διπλωματική Ομάδα Σχεδιασμού, Συνοπτικό Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006, Αθήνα 1998.
- ΥΠΕΘΟ, Ν. 2601/99, ΦΕΚ 81/Α/15-4-98, Περί Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική & Περιφερειακή Ανάπτυξη της Χώρας.
- Β. ΣΙΝΑΝΟΓΛΟΥ, "Η Ελλάδα στην Ευρώπη των πολιτών: Ευρωπαϊκή πορεία." Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ, Αθήνα 1999 (3 αντίτυπα).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και ο συντονισμός τους με το Ταμείο Συνοχής, Κατευθυντήριες γραμμές για τα προγράμματα της Περιόδου 2000-2006, Ε.Κ., 1999.
- Ε. Ανδρικόπουλου, "Οι Περιφέρειες στην Ε.Ε.", ΘΕΜΕΛΙΟ, Αθήνα 1995.
- Ε. Ανδρικόπουλου και Γ. Καυκαλά, "Ο Νέος Ευρωπαϊκός Χώρος", ΘΕΜΕΛΙΟ, Αθήνα 2000.

**ΤΑΠΑ-Μ03 : ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
(ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑΚΩΝ)**

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αθανάσιος Παπαδασκαλόπουλος, Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Παν/μίου,
Δημήτρης Λιανός, Μεταλλειολόγος Μηχανικός, Msc στην Περιφερειακή Ανάπτυξη, Πάντειο Πα/μιο

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι σπουδαστές θα κατανοήσουν τον τρόπο, τις διαδικασίες και τη μεθοδολογία εκπόνησης, διαχείρισης και αξιολόγησης επιχειρησιακών προγραμμάτων, τα βασικά προβλήματα, τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους και τους δείκτες περιφερειακής ανάλυσης, τα βασικά εργαλεία σχεδιασμού, διαχείρισης και αξιολόγησης και τις εφαρμοζόμενες τεχνικές.

Παράλληλα θα έχουν την ευκαιρία να σχολιάσουν το υφιστάμενο σύστημα και να θέσουν τους προβληματισμούς τους και πιθανές προτάσεις βελτίωσης, μέσα από την εξοικείωσή τους με τα θέματα αυτά, που θα προέλθει από την εξέταση παραδειγμάτων και τη διερεύνηση ειδικών μελετών περιπτώσεων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

I. Σχεδιασμός, Διαχείριση και Αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

1. Βασικές έννοιες - Ορισμοί

2. Διαχείριση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

- Θεσμικό Πλαίσιο
- Σύστημα Διαχείρισης και Αξιολόγησης (Αρχές Διαχείρισης, παρακολούθησης, Πληρωμής, ex-ante, on going, ex post Αξιολόγηση)
- Εργαλεία και Τεχνικές (ΟΠΣ, Τ.Ε, Δείκτες, κ.λ.π.)
- Σύστημα ελέγχου

3. Αναπτυξιακός Σχεδιασμός

- Έννοια και Συστήματα Προγραμματισμού
- Μεθοδολογία Αναπτυξιακού Σχεδιασμού (Αρχές, Στάδια, Διαδικασίες του Περιφερειακού Προγραμματισμού, Δομή των Προγραμμάτων, Εμπλεκόμενοι Φορείς) Διαχείριση, Αξιολόγηση και Αναπτυξιακός Σχεδιασμός

II. Μέθοδοι και Δείκτες Περιφερειακής Ανάλυσης και Αξιολόγησης

1. Ποσοτικές Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης

- Περιφερειακή Στατιστική
- Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων
- Προσδιορισμός της Ειδικεύσης των Περιφερειών
- Περιφερειακοί Πολλαπλασιαστές

- Μέθοδοι Οριοθέτησης Περιφερειών
- Διαρθρωτική Ανάλυση

3. Αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

(την συγκεκριμένη ενότητα διδάσκουν ο Μιχάλης Νικηταρίδης, Οικονομολόγος, Msc. στην Περιφερειακή Ανάπτυξη, Πάντειο Πα/μιο και ο Δημήτρης Λιανός, Μεταλλειολόγος Μηχανικός, Msc στην Περιφερειακή Ανάπτυξη, Πάντειο Πα/μιο)

- Σκοπός και διαδικασίες- μεθοδολογία της αξιολόγησης των διαρθρωτικών παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία
- Αξιολόγηση του Προγραμματικού Σχεδιασμού. Αξιολόγηση της διατήρησης της εγκυρότητας του Προγραμματικού Σχεδιασμού. Καταλληλότητα και επικαιρότητα της Στρατηγικής. Μεθοδολογία αξιολόγησης και επιλεγμένα παραδείγματα
- Βασικές έννοιες και δείκτες (εκροές, αποτελέσματα, επιπτώσεις).
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων. Μέθοδοι και παρουσίαση επιλεγμένων παραδειγμάτων.
- Αξιολόγηση αποδοτικότητας των παρεμβάσεων. Μέθοδοι και παρουσίαση επιλεγμένων παραδειγμάτων.
- Αξιολόγηση επιπτώσεων. Βασικοί δείκτες και παρουσίαση επιλεγμένων παραδειγμάτων.
- Αξιολόγηση μηχανισμών παρακολούθησης και ελέγχου των παρεμβάσεων μεθοδολογία και παρουσίαση επιλεγμένων παραδειγμάτων.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Αξιολόγηση διαρθρωτικών παρεμβάσεων στον Τομέα της αγροτικής ανάπτυξης.
- Αξιολόγηση οριζόντιων πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Αξιολόγηση Κοινοτικών Πρωτοβουλιών (αναφορά στις Κ.Π. Leader και Equal)

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Α.ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, *Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης*, εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα 2000
- Α. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ - Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ, *Περιφερειακός Προγραμματισμός*, εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα 2002
- EC Structural Funds Evaluating Socio-Economic Programs, MEANS Collection, European Commission, 1999
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Έγγραφο εργασίας 2. Η εκ των προτέρων αξιολόγηση των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή : Έγγραφο εργασίας 3. Δείκτες για Παρακολούθηση και αξιολόγηση: Ενδεικτική Μεθοδολογία
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Έγγραφο εργασίας 8. Η ενδιάμεση αξιολόγηση των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων
- Κανονισμός (ΕΚ). αριθ . 438/2001 της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 2 ας Μαρτίου 2001 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 Συμβουλίου όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων
- Κανονισμός (ΕΚ). αριθ. 448/2001 της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 2 ας Μαρτίου 2001 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999

Συμβουλίου όσον αφορά τη διαδικασία διενέργειας δημοσιονομικών διορθώσεων στην παρέμβαση που χορηγείται στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων

- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις αρχές, τα κριτήρια και τις ενδεικτικές κλίμακες προς εφαρμογή από τις υπηρεσίες της Επιτροπής για τον καθορισμό δημοσιονομικών διορθώσεων κατά τις διατάξεις του άρθρου 39 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου της 21 ης Ιουνίου 1999 περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία.
- Περιφερειακά και Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και Συμπληρώματα Προγραμματισμού στο πλαίσιο του Γ ΚΠΣ .

**ΤΑΠΑ – Ε01 ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΕ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ**

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Νικόλαος Κομνηνίδης *Δ/ντής Περιφερειακής Πολιτικής Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών*
Μαριάννα Σολούνια, *Τμηματάρχης Παρακολούθησης Κεφαλαίου Εξωτερικού Γ.Δ. Ιδιωτικών Επενδύσεων Υπ.Οικονομίας και Οικονομικών.*

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου θα καταδειχθούν και συζητηθούν ζητήματα σχετικά με την πρόοδο και προβλήματα που παρουσιάζονται στο στάδιο της υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ, σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Με βάση την θεματολογία και ειδίκευση των εισηγητών θα διδάξουν οι παρακάτω εισηγητές: **Βασίλειος Σκανδάλης**, *Δ/ντης Υπουργείου Γεωργίας*, **Ευθύμιος Μουρατίδης**, *Στέλεχος ΕΛΚΕ* καθώς και ένας **Εκπρόσωπος Υπουργείου Ανάπτυξης**

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

1. Επενδύσεις στην Παγκόσμια Οικονομία και στην Ελλάδα

- Διεθνείς τάσεις
- Χαρακτηριστικά των επενδύσεων
- Κατάταξη προσδιοριστικών παραγόντων πραγματοποίησης μιας επένδυσης
- Κριτήρια επιλογής του τόπου εγκατάστασης μιας επένδυσης
- Θετικοί και αρνητικοί παράγοντες στη λήψη απόφασης υλοποίησης μιας επένδυσης

2. Τρόποι οργάνωσης και λειτουργίας ενός one-stop-shop

- Διάφορες μορφές one-stop-shop
- Ευρωπαϊκή και διεθνής εμπειρία
- Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων
- Λειτουργία κέντρων υποδοχής επενδυτών (ΚΥΕ)

3. Επενδυτικά μοντέλα για Δημόσιους Φορείς

- Συγχρηματοδοτούμενα έργα
- Βάση για συνεργασία δημόσιου-ιδιωτών
- Public-Private-Partnership (PPP)
- Private-Finance- Partnership (PFI)

4. Επενδυτικά κίνητρα για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων

- Υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο
- Φιλοσοφία νέου αναπτυξιακού νόμου

5.Εναλλακτικές δυνατότητες χρηματοδότησης επιχειρησιακών σχεδίων μέσω:

- Κοινοτικού Σχεδίου Στήριξης (Δράσεις, Κοινοτικές Πρωτοβουλίες)
- Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων
- Αναπτυξιακών νόμων

6.Πορεία υλοποίησης των:

- Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου
- Ε.Π για την Ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία

ΤΑΠΑ-Σ02. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΘΕΣΜΟΙ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΑΠΑ-Μ04 : ΘΕΣΜΟΙ – ΟΡΓΑΝΑ – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ν.-Κ. Χλέπας *Επικ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών*

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Βασικός Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τους θεσμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης και τις βασικές τους λειτουργίες αλλά και με συγκεκριμένα, κρίσιμα για τις σχετικές προβληματικές μεθοδολογικά εργαλεία. Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται η ιστορική εξέλιξη, το βασικό θεσμικό πλαίσιο και η γενική θεμελιώδης προβληματική της τοπικής αυτοδιοίκησης, σε συνδυασμό με μια πρώτη ανάλυση θεματικών που σήμερα έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις πολιτικές της αυτοδιοίκησης, όπως η άσκηση τοπικών αρμοδιοτήτων μέσω συμβάσεων και «θυγατρικών» φορέων ή η λειτουργία των συστημάτων που ελέγχουν τις δραστηριότητες της αυτοδιοίκησης. Έτσι, με την ολοκλήρωση των επιμέρους μαθημάτων, οι σπουδαστές (που θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην ανίχνευση των σχετικών προβληματικών) θα μπορούν να χειρίζονται μια ολοκληρωμένη μεθοδολογία που θα τους επιτρέπει να αναλύουν επιστημονικά τα βασικά ζητήματα που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1.Ιστορική εξέλιξη της περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα

Case Law: Προπολεμική Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας

2.Βασικές έννοιες – συνταγματική κατοχύρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης και της αποκέντρωσης

Case Law: Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση

3.Όργανα των δήμων και των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων (Εδαφική Διάρθρωση – Όργανα – Εκλογές – Εσωτερική κατανομή ευθυνών)

Case Law: Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με τη συνένωση των ΟΤΑ

4.Περιφερειακά Όργανα του Κράτους – ο ρόλος τους στο πλαίσιο της δημόσιας διοίκησης – σχέσεις τους με τις κεντρικές υπηρεσίες και την αυτοδιοίκηση

Case Law: Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με το «αποκεντρωτικό κειτημένο»

5.Οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ – βασική προβληματική και επιμέρους κατηγορίες

Case Law: Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με τις «υποχρεωτικές» αρμοδιότητες των ΟΤΑ .

6.Μετάθεση δημοτικών/ νομαρχιακών αρμοδιοτήτων- Δημοτικά Νομικά Πρόσωπα/ Επιχειρήσεις - Σύνδεσμοι - Συμβασιακές Πολιτικές- Ιδιωτικοποιήσεις

Case Law: Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με την «ιδιωτικοποίηση» του συστήματος στάθμευσης στην Αθήνα

7.Συστήματα ελέγχου των ΟΤΑ - κρατική εποπτεία - δημοσιονομικός και δικαστικός έλεγχος-συνήγορος του πολίτη κ.ά.

Case Law: Υποθέσεις που απασχόλησαν το συνήγορο του πολίτη

8.Μορφές δράσης και ευθύνης των ΟΤΑ (κανονισμοί - διοικητικές πράξεις- υλικές ενέργειες - αποφάσεις- γνώμες - σχέδια - δημοσιονομική διαχείριση - διαχείριση περιουσίας - αστική ευθύνη)

Case Law: Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με την αστική ευθύνη δήμου για την κατάσταση του οδοστρώματος

3.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

R. Batley/ G. Stoker, *Local Government in Europe. Trends and Developments*, Macmillan, London 1991.

Γ.Παπαδημητρίου - Αντ Μακρυνδημήτρης, *Συστήματα διοίκησης μητροπολιτικών περιοχών*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 1994.

Ν.-Κ.Χλέπας, *Η Πολυβάθμια Αυτοδιοίκηση. Θεωρητικές προσεγγίσεις και Θεσμικές μεταμορφώσεις*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 1994.

D. King/ G. Stoker, *Rethinking Local Democracy*, Macmillan, London 1996.

Κ. Σπανού- Α. Ρήγος- Μ. Σπουρδαλάκης (Επιμ.), *Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα- Κομοτηνή, 1997.

Ν.-Κ. Χλέπας (Επιμ.), *Προοπτικές της Τοπικής Δημοκρατίας*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1998.

Κ. Καραβίδα, *Η δημοκρατία και η αυτοδιοίκησης εν Ελλάδι (1930)*, επανεκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1978.

Walt. Kickert Rich. J. Stillman 11, *Changing European States changing Public Administration*, PAR 1996 (Vol. 56), Nr. 1, σ. 65.

Peter John, *Centralization, Decentralization and the European Union: the dynamics of triadic relationships*, *Public Administration* Vol. 74, Summer 1996, σ. 292.

Rob. Leach, *Local Government Reorganization RIP?*, *The Political Quarterly*, Vol. 69, Nr 1, January-March 1998, σ. 31-40.

Ν. - Κ. Χλέπας, *Η Τοπική Διοίκηση στην Ελλάδα. Ο διαλεκτικός ανταγωνισμός της αποκέντρωσης με την αυτοδιοίκηση*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα - Κομοτηνή 1999.

Ευρ. Μπέσιλα Βήκα, *Οι Οργανισμοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως φορείς της επιχειρηματικής δραστηριότητας*, Εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1998.

Ν. Τάτσος, *Δημοσιονομική Αποκέντρωση. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: τυπωθήτω Γ. Δαρδανός 1999,

Μελ. Μουστάκα, *Οι αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως*, Αθήνα-Κομοτηνή, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2000.

Ν. - Κ. Χλέπας - Γ. Α. Τασόπουλος (επιμ.) *Οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και της Περιφερειακής Διοίκησης. Προς αναζήτηση της κρίσιμης τομής*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα - Κομοτηνή 2000.

Ακαδημία Αθηνών, Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Κοινωνίας, Αποκέντρωση-Αυτοδιοίκηση, Διαπιστώσεις-προτάσεις, Αθήνα 2000.

Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών/ Επ. Σπηλιωτόπουλος- Αντ. Μακρυδημήτρης (Επ.), Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα, Αντ. Ν. Σάκκουλας 2001.

ΙΣΤΑΜΕ, Μεταρρυθμίσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, Επιπτώσεις στην Διοίκηση και στο πολιτικό σύστημα, Αθήνα 2001.

Janice Caulfield/ Helge O. Larsen (eds.), Local Government at the Millenium, Leske+Budrich, Opladen 2002.

Χρήσιμα Περιοδικά (επιλογή):

Επιθεώρηση Δημοσίου και Διοικητικού Δικαίου

Το Σύνταγμα

Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης

Επιθεώρησης Διοικητικής Επιστήμης

Δήμος

Τοπική Αυτοδιοίκηση (με Αποκέντρωση)

Public Administration Review

Public Administration

Urban Studies

American Political Science Review

European Journal of Political Research

Local Government Studies

Χρήσιμες ιστοσελίδες (επιλογή):

www.kedke.gr

www.eetaa.gr

www.ccre.org

www.cor.eu.int

www.coe.fr/cplre/

www.dimos.org

www.edya.gr

www.maroussi2004.gr

www.ypes.gr

www.minenv.gr

www.london.gov.uk

<http://tovima.dolnet.gr/>

www.kathimerini.gr

ΤΑΠΑ-M05 : ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κωνσταντίνος Αθανασόπουλος *Καθηγητής Τμήματος ΤΟΠΑ, Παντείου Παν/μίου.*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τη συγκριτική προσέγγιση συστημάτων τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ευρώπη. Έτσι, μετά την παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξης και του υπερεθνικού θεσμικού πλαισίου, το μάθημα επικεντρώνεται στη συγκριτική ανάλυση των διάφορων συστημάτων που επικρατούν στις ευρωπαϊκές χώρες, αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία σε κατηγοριοποιήσεις χωρών και την επισήμανση και εξήγηση των σύγχρονων εξελικτικών τάσεων με βάση το ερώτημα κατά πόσο προωθούνται τάσεις σύγκλισης των «εθνικών» συστημάτων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1.Γενική ιστορική εξέλιξη των συστημάτων περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης στις σημαντικότερες ευρωπαϊκές χώρες

2.Ευρωπαϊκή κατοχύρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης και της αποκέντρωσης (Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης – Ευρωπαϊκοί «Χάρτες»).

3.Γενική συγκριτική παρουσίαση των σημερινών συστημάτων τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση συγκεκριμένη κατηγοριοποίησή τους. Εντοπισμός βασικών εξελικτικών τάσεων που επικρατούν σήμερα (άμεση εκλογή δημάρχων-ενίσχυση θεσμών άμεσης δημοκρατίας- new public management κ.ά.).

4.Ειδικότερη παρουσίαση των συστημάτων της Γαλλίας και της Ιταλίας.

5.Ειδικότερη παρουσίαση των συστημάτων της Μ. Βρετανίας και της Γερμανίας.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ., ΓΕ. *Η οργάνωση της Περιφερειακής Διοίκησης στα πλαίσια της Αποκέντρωσης. Θεσμός της Περιφέρειας— Ελλάδα, Βέλγιο, Γαλλίας, Ιταλία. Αθήναι, ε' έκδοση 2000*

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ., ΓΕ : *Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Τόμ. Α', Β' Αθήναι, 1991, β' έκδοση 1992, δ' έκδοση 2000*

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ., ΓΕ, *Η Δημοσιότητα, Αθήναι 2000, η' έκδοση 2000*

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ., ΓΕ, Ι.ΒΛΑΣΗΣ, Β.ΔΕΛΗΘΕΟΥ *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τόμ. Α', Αθήναι, 2000*

Autonomie locale et regionalisation an Mediterranee (Studies and Texts No.67)(2000) French edition only.

Economic intervention by local and regional authorities (Local and Regional authorities in Europe No.57) (1996)
Electoral systems and voting procedures at local level (1999) (Local and Regional authorities in Europe No.68)
Federal and Regional States (Science and Technique of Democracy No. 19)(1997)
Federal and regional states in the perspective of European integration-Proceedings, Bologna, March 1999 (Science and technique of democracy No. 27)(1999)
Federalism, regionalism, local autonomy and minorities- Proceedings (Civiale del Friuli,Italy,October 1996)(Studies and texts No. 52)(1997)
Liability of local elected representatives for acts or omissions in the course of their duties (1999)(Local and Regional authorities in Europe No.67)
Local democracy: a civic project (No. 43)(1996)
Local Finance in Europe (Local and Regional authorities in Europe No.61)(1997)
Modern management methods for local and regional authorities and the role of training (Proceedings, Monte Verita,Switzerland,28-29 November 1994)(No.46)(1995)
North/South local democracy: the Europe and Charter of Local Self-Government in action (1997)(Studies and Texts No. 54)
Profiles and training for senior officials of local and regional authorities (Barcelona, 1990)(No. 20)(1991)
Regionalisation in Europe: evaluation and perspectives (Proceedings,Geneva,3-5 June 1993)(No.35)(1994)
Status and working conditions of local and regional elected representatives Basic principles (Local and Authorities in Europe No. 46)(1992)
Committee of Regions
Devolution in the Member States of the European Union: Updated in 2001
Regional and local democracy in the European union
Regional and Local Government in the European Union :Responsibilities and Resources

---

**ΤΑΠΑ: Μ06 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ / ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ηλίας Λίτσος, *Μηχ. Παραγωγής, Υπεύθυνος Τμ. Οργάνωσης και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού της Ε.Ε.Τ.Α.Α.*

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Η ανάδειξη των οργανισμών της Κεντρικής / Περιφερειακής διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης σε αποτελεσματικούς αναπτυξιακούς φορείς, προϋποθέτει την - με επιστημονικό τρόπο - αντιμετώπιση των προβλημάτων εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας τους. Η σύγχρονη οργάνωση / λειτουργία ενός οργανισμού της Κεντρικής / Περιφερειακής διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης πρέπει να εξυπηρετεί :

- τη δημιουργία προϋποθέσεων για τη διεύρυνση του αναπτυξιακού ρόλου του οργανισμού, μέσω της βελτίωσης της ικανότητάς του να σχεδιάζει και να υλοποιεί προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης, κοινωνικής πολιτικής, προστασίας του περιβάλλοντος κ.λ.π. και να τα εντάσσει στις διαδικασίες προγραμματισμού σε Εθνικό επίπεδο καθώς και στο πλαίσιο των διαδικασιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- την αναβάθμιση της λειτουργίας των πολιτικών οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών με την δημιουργία δομών υποστήριξης για τη διαχείριση των πόρων, για τη διαχείριση των σχέσεων με τους πολίτες και ιδίως για την επιστημονική - τεχνική υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων,
- τη βελτίωση του βαθμού εξυπηρέτησης των πολιτών, της ποιότητας, της αποδοτικότητας και της δικαιοκατανομής των παρεχομένων υπηρεσιών με την αναδιοργάνωση των δομών, τον ανασχεδιασμό των διαδικασιών λειτουργίας τους και τον προσανατολισμό τους σε στόχους και μετρήσιμα αποτελέσματα,
- την αναβάθμιση της θέσης και του ρόλου των εργαζομένων με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και τη λειτουργία όλων των υπηρεσιακών επιπέδων, την ενίσχυση της ευθύνης και των αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων των υπηρεσιών, την επιμόρφωση του προσωπικού κλπ
- την αύξηση του βαθμού συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των εσωτερικών υπηρεσιών, μεταξύ των υπηρεσιών και των πολιτικών οργάνων και μεταξύ του δημόσιου οργανισμού και των εποπτευόμενων φορέων του
- την ενίσχυση της συνεργασίας του δημόσιου οργανισμού με άλλους δημόσιους, κοινωνικούς και ιδιωτικούς φορείς και την ανάπτυξη διαδικασιών συμμετοχής του πολίτη, θεωρουμένου όχι μόνον ως χρήστη των δημόσιων υπηρεσιών αλλά και ως ενεργού πολίτη.

Η εσωτερική (θεσμική) ανάπτυξη ενός οργανισμού της Κεντρικής / Περιφερειακής διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης, αναφέρεται στην ανάπτυξη της ικανότητάς του (capacity development) με σκοπό τη βελτίωση των επιδόσεών του, ως οργανισμού παροχής δημόσιων υπηρεσιών, ως πολιτικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού θεσμού. Οι επιδόσεις αναφέρονται στην αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και στη νομιμοποίηση της λειτουργίας του οργανισμού.

Στο προηγούμενο πλαίσιο, το μάθημα στοχεύει στη μεταφορά ενός συστήματος εννοιών και μεθόδων, μέσω των οποίων καθίσταται εφικτή τόσο η κατανόηση (έννοιες) όσο και η δυνατότητα επέμβασης (τεχνικές - μέθοδοι - εργαλεία) στην εσωτερική οργάνωση / λειτουργία των οργανισμών της Κεντρικής / Περιφερειακής διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης, με σκοπό την ενδυνάμωση της ικανότητας δράσης τους, ώστε να παρέχουν αποτελεσματικές δημόσιες υπηρεσίες και να ανταποκριθούν με επάρκεια στον αναπτυξιακό / κοινωνικό τους ρόλο.

Το μάθημα αποβλέπει ειδικότερα στην ανάπτυξη ικανοτήτων :

- ανάλυσης και ερμηνείας της εσωτερικής οργάνωσης / λειτουργίας των οργανισμών
- επιτελικής υποστήριξης των οργάνων διοίκησης σε ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης (εισηγήσεις, συμβουλευτική υποστήριξη)
- σχεδιασμού και παρακολούθησης ενός ολοκληρωμένου προγράμματος εσωτερικής ανάπτυξης

Το μάθημα αποβλέπει επίσης στην επισήμανση των αναγκαίων λειτουργιών και δεξιοτήτων για την μελλοντική άσκηση από τους σπουδαστές του έργου του προϋπολογισμού μιας διοικητικής ενότητας ή του υπευθύνου ενός έργου / προγράμματος.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

2.1 ΑΞΟΝΕΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Το περιεχόμενο της κάθε ενότητας διαρθρώνεται στους επόμενους 3 άξονες :

1. Ανάλυση βασικών εννοιών

Ο άξονας στοχεύει στην επισήμανση / ανάλυση του συνόλου των αλληλεξαρτημένων παραγόντων που καθορίζουν την οργάνωση και λειτουργία ενός δημόσιου οργανισμού. Η αξία τους, εκτός από την αναλυτική χρησιμότητα, συνίσταται κυρίως στο ότι καθιστούν έκδηλη την αλληλεξάρτηση των παθογόνων αιτιών δυσλειτουργίας του οργανισμού και τεκμηριώνουν την ανάγκη μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης για την εσωτερική ανάπτυξή του.

2. Μέθοδοι , Εργαλεία και τεχνικές παρεμβάσεις

Ο άξονας στοχεύει στη γνωριμία των σπουδαστών με μεθόδους, τεχνικές και σύγχρονα εργαλεία αντιμετώπισης των προβλημάτων / αδυναμιών της υφιστάμενης κατάστασης στα όρια που τίθενται από το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο ή/και σε προτάσεις αλλαγής του θεσμικού πλαισίου.

4. Παραδείγματα εφαρμογής/ Μελέτες περιπτώσεων

Ο άξονας στοχεύει στην παρουσίαση συγκεκριμένων παραδειγμάτων εφαρμογής των εργαλείων από ελληνικούς δημόσιους φορείς σε κεντρικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

Η διάρθρωση των θεματικών ενοτήτων επομένως αντιστοιχεί στις λειτουργίες του μανάτζμεντ και αναπτύσσονται όπως παρακάτω:

2.2 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ : ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Βασικές έννοιες

- Η αποστολή ενός δημόσιου οργανισμού
- Οι συνεχείς λειτουργίες & τα έργα (projects) του Οργανισμού
- Εισροές / Διαδικασίες / Εκροές
- Κύριες & υποστηρικτικές ή οριζόντιες λειτουργίες
- Οι διαδικασίες διοίκησης και οι επιτελικές λειτουργίες
- Οι πόροι (Οικονομικοί / Ανθρώπινοι / Υλικοί / Άυλοι)
- Το περιβάλλον (εσωτερικό και εξωτερικό) & οι αποδέκτες (εσωτερικοί και εξωτερικοί) του Οργανισμού
- Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών & η εξυπηρέτηση του πολίτη
- Η διοίκηση ολικής ποιότητας

Μέθοδοι, εργαλεία και τεχνικές παρέμβασης

- Αξιολόγηση της λειτουργίας ενός Οργανισμού και εντοπισμός των δραστηριοτήτων που απουσιάζουν ή απαιτούν αναβάθμιση / Ανάλυση της αλυσίδας δημιουργίας δημόσιας αξίας
- Αποτύπωση των διαδικασιών λειτουργίας με διαγράμματα ροής
- Απλούστευση / ανασχεδιασμός των διαδικασιών λειτουργίας
- Κωδικοποίηση της νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία του Οργανισμού
- Επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού, των χώρων εγκατάστασης και την αξιοποίηση της πληροφορικής τεχνολογίας
- Κανονισμοί λειτουργίας των υπηρεσιών & των συλλογικών οργάνων διοίκησης του Οργανισμού
- Ανάπτυξη θεσμών και διαδικασιών αμφίδρομης επικοινωνίας, συμμετοχής και διασφάλισης της συναίνεσης των χρηστών των παρεχομένων υπηρεσιών και των εμπλεκόμενων κοινωνικό - οικονομικών φορέων
- Σχεδιασμός και εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης της ποιότητας & συστημάτων ολικής ποιότητας

Παραδείγματα εφαρμογής

- Παράδειγμα αξιολόγησης των δραστηριοτήτων ενός Οργανισμού
- Παραδείγματα αποτύπωσης και απλούστευσης των διαδικασιών λειτουργίας ενός Οργανισμού
- Παρουσίαση χαρτών ποιότητας οργανισμών της κεντρικής διοίκησης
- Παρουσίαση του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του Δήμου Αμαρουσίου

2. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Βασικές έννοιες

- Αρμοδιότητες / Εξουσία / Ευθύνη
- Συντονισμός / Ολοκλήρωση
- Αποκέντρωση / συγκέντρωση
- Τυπική και άτυπη οργάνωση
- Ατομικά και συλλογικά όργανα διοίκησης
- Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) / Οργανόγραμμα
- Διοικητικές ενότητες / Θέσεις εργασίας
- Εύρος εποπτείας / Ιεραρχικά επίπεδα
- Εποπτευόμενοι θυγατρικοί φορείς / Χωρικά αποκεντρωμένα όργανα και υπηρεσίες του Οργανισμού
- Οριζόντιες και κάθετες σχέσεις ενός δημόσιου οργανισμού στο πλαίσιο του πολιτικο - διοικητικού συστήματος της χώρας
- Διακυβέρνηση / Δίκτυα πολιτικής
- Δικτύωση & εταιρικές σχέσεις ενός δημόσιου οργανισμού με άλλους δημόσιους, κοινωνικούς και ιδιωτικούς φορείς από το εξωτερικό περιβάλλον (πχ Προγραμματικές συμβάσεις / Αναπτυξιακές συμπράξεις)

Μέθοδοι, εργαλεία και τεχνικές παρέμβασης

Μεθοδολογία σύνταξης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ)

- Οι παράγοντες που προσδιορίζουν την οργάνωση ενός Οργανισμού
- Αξιολόγηση εναλλακτικών μορφών οργανωτικών δομών / Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα / Επιλογή της πλέον κατάλληλης δομής για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων ενός Οργανισμού
- Κριτήρια ομαδοποίησης των λειτουργιών που θα εκτελεί ο οργανισμός σε επιμέρους διοικητές ενότητες και θέσεις εργασίας
- Ιεραρχικά επίπεδα
- Καθορισμός ευέλικτων οριζόντιων δομών συντονισμού και ολοκλήρωσης του έργου εκτός από τον μηχανισμό της ιεραρχίας
- Προδιαγραφή των ειδικοτήτων και των προσόντων του προσωπικού που θα στελεχώσει τις θέσεις εργασίας

Χωροταξική κατανομή των διοικητικών ενοτήτων στα διαθέσιμα κτίρια του οργανισμού

Εξωτερικές αναθέσεις σε τρίτους / Outsourcing

Διαχείριση των σχέσεων συνεργασίας με άλλους φορείς

Παραδείγματα εφαρμογής

- Παρουσίαση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) ενός Υπουργείου
- Παρουσίαση του ΟΕΥ των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης
- Παρουσίαση δικτύων και εταιρικών σχημάτων Κοινοτικών πρωτοβουλιών (πχ Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης, Leader)

3. Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Βασικές έννοιες διοίκησης προσωπικού (με βάση τον Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων)

- Στόχοι & διαδικασίες της διοίκησης προσωπικού
- Κατηγορίες και κλάδοι προσωπικού (Κλαδολόγιο)
- Σχέσεις εργασίας (σχέση Δημοσίου δικαίου, σχέση Ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου, σχέση μερικής ή πλήρους απασχόλησης, συμβάσεις μίσθωσης έργου, μετακλητοί υπάλληλοι κ.λ.π.)
- Συστήματα προσλήψεων
- Κινητικότητα των εργαζομένων (τοποθέτηση / ένταξη, εσωτερικές μετακινήσεις, μεταθέσεις, μετατάξεις, αποσπάσεις, αποχωρήσεις)
- Βαθμολόγιο / Θέσεις ευθύνης / Προαγωγές, σταδιοδρομία
- Μισθολόγιο / Ασφάλιση και συνταξιοδότηση/ Πρόσθετες παροχές Αξιολόγηση προσωπικού
- Αρχική / συνεχιζόμενη επιμόρφωση και εκπαιδευτική πολιτική με σκοπό την ανάπτυξη των γνώσεων, των ικανοτήτων και την αλλαγή της νοοτροπίας του προσωπικού
- Φάκελοι, μητρώα, στατιστικές προσωπικού
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις των εργαζομένων
- Πειθαρχικό δίκαιο / Καταπολέμηση της διαφθοράς
- Συνδικαλισμός / Συλλογικές διαπραγματεύσεις / Διαδικασίες επίλυσης διαφορών

Μέθοδοι, εργαλεία και τεχνικές παρέμβασης

- Μεθοδολογία προγραμματισμού ανθρώπινου δυναμικού
- Πληροφοριακά συστήματα προσωπικού
- Ανάπτυξη των προϊσταμένων ως στελεχών άσκησης διοίκησης
- Μεθοδολογία εντοπισμού επιμορφωτικών αναγκών
- Προγράμματα βελτίωσης των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας
- Περιγραφή και προδιαγραφή των θέσεων εργασίας
- Θεσμοί και διαδικασίες προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων
- Συγκρότηση και λειτουργία συλλογικών οργάνων συμμετοχής (πχ ολομέλεια του προσωπικού ενός Τμήματος, Κύκλοι ποιότητας, Επιτροπές υγιεινής και ασφάλειας) / Συμμετοχή εκπροσώπων των εργαζομένων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων
- Διερεύνηση της ικανοποίησης του προσωπικού και του οργανωτικού κλίματος Βελτίωση των σχέσεων υπηρεσιακού και πολιτικού προσωπικού Κανονισμοί προσωπικού

Παραδείγματα εφαρμογής

- Παρουσίαση του Κανονισμού προσωπικού των Περιφερειακών ταμείων ανάπτυξης
- Παρουσίαση του έργου «Ηλεκτρονικό μητρώο εργαζομένων στους ΟΤΑ», ΕΕΤΑΑ, 2002-2003
- Παρουσίαση της έρευνας «Ποιοτικά χαρακτηριστικά των δημοσίων υπαλλήλων» ΥΠΕΣΔΔΑ, ΓΓΔΔ, 1997
- Παρουσίαση του σχεδίου ΠΔ με το νέο σύστημα αξιολόγησης της απόδοσης των δημοσίων υπαλλήλων με βάση τη στοχοθεσία

4. Ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ : ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕ ΣΤΟΧΟΥΣ

Βασικές έννοιες

- Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του οργανισμού (κρίσιμα ζητήματα, κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας)
- Στρατηγικός σχεδιασμός (Αποστολή, όραμα, αρχές, προτεραιότητες, επιλογή στρατηγικής, στρατηγικοί στόχοι και αναμενόμενα αποτελέσματα)
- Επιχειρησιακός προγραμματισμός (επιχειρησιακοί στόχοι εκροών, ιεράρχηση και επιλογή δράσεων, χρονοδιάγραμμα ενεργειών υλοποίησης και προϋπολογισμός των δράσεων)

Μέθοδοι, εργαλεία και τεχνικές παρέμβασης

- Η μεθοδολογία της ισορροπημένης στοχοθεσίας (balanced scorecard) ως εργαλείο σύνθεσης του προγραμματισμού των δράσεων ενός οργανισμού για την εκπλήρωση της αποστολής του με τον προγραμματισμό των δράσεων για την εσωτερική ανάπτυξη του οργανισμού
- Μεσοπρόθεσμα επιχειρησιακά προγράμματα με τη μεθοδολογία της ισορροπημένης στοχοθεσίας (balanced scorecard)
- Ετήσιος προγραμματισμός της κάθε διοικητικής ενότητας του οργανισμού, με χρήση στόχων / Βραχυχρόνια λειτουργικά προγράμματα (πχ τριμηνιαία)
- Τεχνικές συστηματικής καταγραφής / ανάλυσης των αιτημάτων, των συμφερόντων και των αξιών όλων των εμπλεκόμενων στις διαδικασίες προγραμματισμού.
- Ο υποστηρικτικός ρόλος των επιτελικών μονάδων προγραμματισμού

Παραδείγματα εφαρμογής

Αναλυτική παρουσίαση, βήμα προς βήμα, παραδείγματος στρατηγικού σχεδιασμού και επιχειρησιακού προγραμματισμού μιας δημόσιας υπηρεσίας, με τη μεθοδολογία της ισορροπημένης στοχοθεσίας (balanced scorecard).

5. Η ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ & ΟΙ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Βασικές έννοιες

- Κριτήρια αξιολόγησης της λειτουργίας ενός Οργανισμού και αρχές καλής διακυβέρνησης (good governance) (νομιμότητα, αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, διαφάνεια, συμμετοχή, ανταπόκριση, ποιότητα, δικαιοσύνη, ισότητα κλπ)
- Δείκτες παρακολούθησης (δείκτες εισροών, εκροών, αποτελεσμάτων) και δείκτες επιδόσεων (αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας)
- Σύστημα διαχείρισης των επιδόσεων (Performance management system) Η διαχείριση πληροφοριών και γνώσεων και ο Οργανισμός που μαθαίνει

Μέθοδοι, εργαλεία και τεχνικές παρέμβασης

- Μεθοδολογία για την κατάρτιση δεικτών παρακολούθησης
- Διαδικασίες και συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης (Μέτρηση τα τιμές των δεικτών, σύγκρισή τους με τους στόχους, εντοπισμός των αποκλίσεων, ερμηνεία των αποκλίσεων, περιοδικές αναφορές προόδου, διορθωτικές ενέργειες, αναθεώρηση των στρατηγικών και επιχειρησιακών αποφάσεων)
- Έρευνες συγκριτικής αξιολόγησης για τον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών (benchmarking).
- Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα διοίκησης
- Προϋπολογισμός επιδόσεων (Performance budgeting)
- Όργανα παρακολούθησης και υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου
- Ανεξάρτητες αρχές και οργανισμοί εξωτερικού ελέγχου

Παραδείγματα εφαρμογής

Παρουσίαση παραδειγμάτων δεικτών παρακολούθησης της λειτουργίας Κεντρικών φορέων, Περιφερειών, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και πρωτοβάθμιων ΟΤΑ

6. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Βασικές έννοιες

- Η ανάπτυξη της ικανότητας ενός οργανισμού (capacity development) ως αύξηση της διαφοροποίησης (εξειδίκευσης) των υποσυστημάτων του και αύξηση της ολοκλήρωσης (συνοχής, συντονισμού) που παρουσιάζει μεταξύ των υποσυστημάτων του και του εξωτερικού περιβάλλοντός του.
- Η διαλεκτική της εξέλιξης της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας ενός οργανισμού ως αποτέλεσμα της πάλης αντιθέτων τάσεων (πχ αποτελεσματικότητας - αποδοτικότητας, αποκέντρωσης - συγκέντρωσης, διαφοροποίησης - ολοκλήρωσης, σταθερότητας - αλλαγής, ευελιξίας - ακαμψίας κλπ)

- Η εσωτερική ανάπτυξη ως ολοκληρωμένη τεχνική παρέμβαση διαχείρισης της αλλαγής της προβληματικής κατάστασης ενός οργανισμού αλλά και ως πολιτική διαδικασία διαχείρισης των συγκρούσεων και των αντιδράσεων στην οργανωτική αλλαγή.

Μέθοδοι, εργαλεία και τεχνικές παρέμβασης

- Τα χαρακτηριστικά της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας ενός σύγχρονου Οργανισμού
- Μεθοδολογία ολοκληρωμένης / πολυδιάστατης παρέμβασης για την εσωτερική ανάπτυξη ενός Οργανισμού
- Υπόδειγμα για την εισαγωγή καινοτομιών και τη διαχείριση των αλλαγών της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας ενός Οργανισμού
- Το κοινό πλαίσιο αυτό-αξιολόγησης (Common assessment framework - CAF) των δημόσιων οργανισμών της Ευρώπης.
- Προδιαγραφές του περιεχόμενου και της διαδικασίας εκπόνησης μελέτης ολοκληρωμένης παρέμβασης για την εσωτερική ανάπτυξη ενός Οργανισμού

Παραδείγματα εφαρμογής

- Παρουσίαση μελέτης ολοκληρωμένης παρέμβασης για τη βελτίωση της οργάνωσης, λειτουργίας και διοίκησης ενός Οργανισμού
- Το πρόγραμμα διοικητικής μεταρρύθμισης «Πολιτεία»

3.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Στην ελληνική γλώσσα

- Μπουραντάς Δ., Μάνατζμεντ, Εκδ. Μπένου, Αθήνα, 2002
- Φαναριώτης Π., Διοίκηση δημόσιων οργανισμών και υπηρεσιών, Εκδ. Σταμούλης, Αθήνα, 1999
- Μακρυδημήτρης Α. Μιχαλόπουλος Ν. (Επιμ.), Εκθέσεις εμπειρογνομώνων για τη δημόσια διοίκηση 1950-1998, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2000
- Ακαδημία Αθηνών, Η δημόσια διοίκηση μπροστά στη πρόκληση του 21^{ου} αιώνα, Αθήνα, 1998
- Μπουραντάς Δ., «Προσδιοριστικοί παράγοντες ικανοποίησης, αφοσίωσης και παρακίνησης των εργαζομένων στη Δημόσια διοίκηση», ΥΒΕΤ/ΓΓΕΤ, Αθήνα, 1991
- Σωτηρόπουλος Δ., «Γραφειοκρατία και πολιτική εξουσία», Εκδ. Σάκκουλα, 1996
- ΕΚΔΔ / ΙΔΕ, Διοικητικός εκσυγχρονισμός, Κείμενά συνεδρίου
- Τσέκος Θ., Τοπική αυτοδιοίκηση και ποιότητα υπηρεσιών, Τετράδια αυτοδιοίκησης, Τεύχος 2 /98, ΚΕΔΚΕ
- Λίτσος Η., Οδηγός για τον εκσυγχρονισμό της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας των ΟΤΑ, ΕΕΤΑΑ, 1992
- Λίτσος Η., «Επιχειρησιακά προγράμματα και διαδικασίες προγραμματισμού στους ΟΤΑ» Περιοδικό «Επιθεώρηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», τεύχος 101, 2002
- Μιχαλόπουλος Ν., Διοίκηση Ολικής Ποιότητας : Όψεις ενός σύνθετου φαινομένου, περιοδικό Διοικητική ενημέρωση, Τεύχος 14, 1999.
- Παπούλιας Δ., Τσούκας Χ., Κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του κράτους, Καστανιώτης, Αθήνα, 1998
- Σάββας Ε., Κονδύλης Ε, Ιδιωτικοποίηση και παραγωγικότητα, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1993

- Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, Οι δημόσιες υπηρεσίες : Η εργασία τους για τον καταναλωτή, Υπηρεσία επίσημων εκδόσεων των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων, 1991
- ΥΠΕΣΔΔΑ / ΚΕΔΚΕ / ΕΕΤΑΑ, Μελέτη οργάνωσης – Σύνταξη ΟΕΥ Νέων Δήμων, 1999
- ΥΠΕΣΔΔΑ / ΓΓΔΔ, Κοινό πλαίσιο αξιολόγησης - ΚΠΑ, Αθήνα, 2003
- ΥΠΕΣΔΔΑ / ΓΓΔΔ / Διεύθυνση απλούστευσης διαδικασιών και παραγωγικότητας, «Βασικές κατευθύνσεις και αρχές για την απλούστευση διαδικασιών», Εγκύκλιος 5 του προγράμματος ΠΟΛΙΤΕΙΑ
- Chandler. J., Δημόσια διοίκηση : Συγκριτική ανάλυση, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2003

Στην Αγγλική γλώσσα

- Lawton A., Rose A., Public services management, Prentice Hall, 1999
- OECD, Governance in transition, OECD, 1995
- Bryson J., Alston F., Creating and implementing your strategic plan : A workbook for public and nonprofit organizations, Jossey-Bass Publishers San Francisco, 1996
- Berman E., Productivity in public and nonprofit organizations, Sage, 1998
- Kaplan R., Norton D., The strategy-focused organization, Harvard business school press, 2001
- Cohen S., Brand R, Total quality management in Government, Jossey-Bass Publishers San Francisco, 1993
- Smith, R., Strategic management in the public sector, Logman, 1994
- Andrew Wilson and Kate Charlton , “Making partnerships work”, 1997

ΤΑΠΑ-Μ07 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αναστάσιος Σαπουνάκης, Σύμβουλος τοπικής αυτοδιοίκησης, οικονομολόγος, επιστημονικός συνεργάτης ΙΔ Πληροφόρηση

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Οι πολιτικές αποκέντρωσης του διοικητικού συστήματος και προώθησης της περιφερειακής ανάπτυξης που ακολουθούνται τα τελευταία τριάντα χρόνια είχαν ως αποτέλεσμα την αναβάθμιση της περιφερειακής διοίκησης όσο και της τοπικής αυτοδιοίκησης ως πολιτικών, διοικητικών και αναπτυξιακών θεσμών. Οι διαρθρωτικές (νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, συνένωση πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, περιφέρεια) και λειτουργικές (μεταφορά αρμοδιοτήτων) μεταρρυθμίσεις απετέλεσαν το κέντρο βάρους των πολιτικών αυτών.

Η δημοσιονομική αποκέντρωση συνιστά τη σημαντικότερη πρόκληση, αλλά και το μεγαλύτερο έλλειμμα αυτών των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών. Οι νέοι θεσμοί παραμένουν ημιτελείς, αν δεν αναβαθμιστούν οι οικονομικές τους λειτουργίες. Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων με τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων αποτελεί το κριτήριο επαλήθευσης και επιτυχίας κάθε πολιτικής αποκέντρωσης στην Ευρώπη.

Η δημοσιονομική αποκέντρωση αποτελεί πλέον ένα αυτόνομο κλάδο της δημόσιας οικονομικής χρησιμοποιώντας τόσο τη μεθοδολογία όσο και τα επιστημονικά της εργαλεία. Οι οικονομικές λειτουργίες του κράτους συσχετίζονται με τις οικονομικές λειτουργίες των αποκεντρωμένων φορέων και τα τοπικά έσοδα (φόροι και τέλη) συνδέονται άμεσα με την κρατική φορολογία και την εθνική δημοσιονομική πολιτική. Οι προϋπολογισμοί των Περιφερειών και των ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα τοπικά – νομαρχιακά – περιφερειακά προγράμματα δημοσίων επενδύσεων αποτελούν πλέον ένα σημαντικό τμήμα τόσο του κρατικού προϋπολογισμού όσο και του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.

Οι οικονομικές σχέσεις περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης κινούνται πλέον σε δύο διακριτούς άξονες :

Ο πρώτος αφορά την συμμετοχή τους στις διαδικασίες και τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης, την συνεργασία τους για την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων της κεντρικής διοίκησης, αλλά και την χρηματοδότηση των ΟΤΑ από τις περιφέρειες.

Ο δεύτερος έχει σχέση με τους διοικητικούς και οικονομικούς ελέγχους που ασκεί η περιφερειακή διοίκηση στην τοπική αυτοδιοίκηση καθώς και με την τεχνική υποστήριξη που της παρέχει. Οι έλεγχοι νομιμότητας έχουν περιοριστεί και έχουν αναβαθμιστεί σε δράσεις τεχνικής στήριξης για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό των ΟΤΑ και σε ενέργειες οικονομικής και επιχειρησιακής αξιολόγησης των δραστηριοτήτων τους.

Στα πλαίσια του μαθήματος θα αναλυθεί το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τα οικονομικά της περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης με βάση τη θεωρία και πρακτική της δημοσιονομικής αποκέντρωσης, τα συστήματα οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης που εφαρμόζονται και θα αξιολογηθούν τα οικονομικά τους μεγέθη.

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1.Δημοσιονομική αποκέντρωση

- Οικονομικές λειτουργίες της τοπικής αυτοδιοίκησης
- Τοπικά δημόσια αγαθά, οικονομική αυτοδυναμία, βαθμοί αποκέντρωσης
- Αρχές τοπικής φορολογίας, διάκριση φορών και τελών, κρατικές επιχορηγήσεις.
- Κρατικός προϋπολογισμός σε σχέση με τους τοπικούς – νομαρχιακούς – περιφερειακούς προϋπολογισμούς. Η δημοσιονομική αποκέντρωση σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

2.Θεσμικό πλαίσιο - Οικονομική Διοίκηση και διαχείριση

- Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας
- Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
- Βασική νομοθεσία για την περιφέρεια, λογιστικό σύστημα (λογιστικό των ΟΤΑ σε σχέση με το δημόσιο λογιστικό)
- Προϋπολογισμοί, απολογισμοί (τοπικοί, νομαρχιακοί, περιφερειακοί σχέσεις και σύγκριση με τον κεντρικό),
- Περιουσία
- Προμήθειες
- Τοπικές δημόσιες επενδύσεις και εθνικό πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

3.Ελεγκτικές και υποστηρικτικές λειτουργίες

- Το θεσμικό πλαίσιο και το περιεχόμενο των οικονομικών ελέγχων (φόροι, τέλη, επιχορηγήσεις, δάνεια: νομοθεσία και πρακτική).
- Δομή και λειτουργία του τοπικού φορολογικού συστήματος
- Η προώθηση της οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας (οργάνωση οικονομικών υπηρεσιών, συστήματα κατανομής κρατικών επιχορηγήσεων, εφαρμογή διπλογραφικού λογιστικού συστήματος κ.α.).
- Ο ρόλος της τεκμηρίωσης.

4.Χρηματοοικονομική ανάλυση

- Μεθοδολογία και δείκτες
- Πρακτικές εφαρμογές, αξιολόγηση και πρόοπτικές

3.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- “Φορολογική αποκέντρωση”, Ν. Τάτσος, Έκδ. ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 1987.
- “Θέματα δημοσιονομικής αποκέντρωσης”, επιμέλεια Ν. Τάτσος, Έκδ. ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 1988.
- “Οι κρατικές επιχορηγήσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση”, Ν. Τάτσος, Έκδ. ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 1988.
- “Θέματα τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης”, επιμέλεια Ν. Τάτσος, Έκδ. ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 1989.
- “Τοπική αυτοδιοίκηση και πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων”, Έκδ. ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 1989.
- “Τα δημόσια οικονομικά στην Ελλάδα”, Επιμέλεια Ν. Τάτσος, Έκδ. Σμπίλια, Αθήνα 1991.
- “Δημοσιονομικό σύστημα και φορολογική αποκέντρωση”, Ν. Τάτσος, Περιοδικό “Τοπική Αυτοδιοίκηση - Αποκέντρωση”, τεύχος 1 (108) 1997.

- “Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική, (κεφάλαιο 25 : η δημοσιονομική αποκέντρωση)”, Θ. Γεωργακόπουλος, Έκδ. Ευαγγ. Μπένου, Αθήνα, 1997.
- “Τα οικονομικά της αυτοδιοίκησης στην Ευρώπη”, “Τετράδια Αυτοδιοίκησης” Επιστημονική Επιθεώρηση ΚΕΔΚΕ, τ. 1 & 2/1998.
- “Δημοσιονομική Αποκέντρωση”, Ν. Τάτσος Έκδ. ΤΥΠΟΘΗΤΩ, Αθήνα 1999.
- “Οι δαπάνες των ΟΤΑ”, Ι. Θεοδώρου, Έκδ. του ιδίου, Θεσσαλονίκη, 1999.
- “Οι προμήθειες των ΟΤΑ”, Ι. Θεοδώρου, Έκδ. του ιδίου, Θεσσαλονίκη, 2000.
- «Φορολογική αποκέντρωση : τάσεις, προβλήματα, πολιτικές», Ν. Τάτσος, “Τετράδια Αυτοδιοίκησης” Επιστημονική Επιθεώρηση ΚΕΔΚΕ, τ. 1/2000.
- «Τα οικονομικά των ΟΤΑ μπροστά στις νέες προκλήσεις», Ρ. Γκέκας, “Τετράδια Αυτοδιοίκησης” Επιστημονική Επιθεώρηση ΚΕΔΚΕ, τ. 1/2000.
- «Τα οικονομικά της αυτοδιοίκησης : η θεσμική διάσταση», Κ. Παπαδημητρίου, “Τετράδια Αυτοδιοίκησης” Επιστημονική Επιθεώρηση ΚΕΔΚΕ, τ. 1/2000.
- «Το οικονομικό υπόβαθρο των συνενώσεων : ανάλυση εσόδων νέων δήμων και κοινοτήτων 1992 – 1996», Τ. Σαπουνάκης, “Τετράδια Αυτοδιοίκησης” Επιστημονική Επιθεώρηση ΚΕΔΚΕ, τ. 1/2000.
- «Οι νέες σχέσεις κεντρικού και τοπικού δημόσιου τομέα : Περιορισμός των κρατικών επιχορηγήσεων και αύξηση των τοπικών φορολογικών εσόδων», Ρ. Γκέκας, Περιοδικό Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τ.15/2000, Έκδ. Θεμέλιο.
- «Εκτέλεση προμηθειών των ΟΤΑ», Γ. Γκοντόρας – Χρ. Μπέλλος, Έκδ. των ιδίων, Αθήνα 2000.
- “Τα έσοδα των δήμων και των κοινοτήτων”, Ι. Θεοδώρου, Έκδ. του ιδίου, Θεσσαλονίκη, 2002.
- «Η εφαρμογή της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) στον δημόσιο τομέα και την τοπική αυτοδιοίκηση», Γ. Γκοντόρας – Χρ. Μπέλλος, Έκδ. των ιδίων, Αθήνα 2002.

Λογιστικό σύστημα

- Νόμος 2362/1995, ΦΕΚ 247 Α, “Περί Δημόσιου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις”.
- «Κρατικός προϋπολογισμός - δημόσιο λογιστικό», Βαράκης Δημ., εκπαιδευτικές σημειώσεις, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα, 2002.
- Π.Δ. 315/1999, ΦΕΚ 302 Α’, “Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (ΟΤΑ Α’ Βαθμού)”.
- ΚΕΔΚΕ - ΕΕΤΑΑ, “Δημοτικός & Κοινοτικός Κώδικας”, (βιβλίο και ηλεκτρονικό αρχείο), Αθήνα, 2002
- ΕΕΤΑΑ, “Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης”, (βιβλίο και ηλεκτρονικό αρχείο), Αθήνα, 2002.
- Νόμος 2672/1998, ΦΕΚ 290 Α’, “Οικονομικοί πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις”.

ΤΑΠΑ-Ε02 : ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: *Αναστάσιος Σαπουνάκης, Σύμβουλος τοπικής αυτοδιοίκησης, οικονομολόγος, επιστημονικός συνεργάτης ΙΔ Πληροφόρηση*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Οι οικονομικές λειτουργίες της περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτυπώνονται σε στατιστικά δεδομένα και στοιχεία, κυρίως οικονομικού χαρακτήρα, από ποικίλες πηγές. Η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τα στοιχεία αυτά, η επεξεργασία και αξιολόγηση τους αποτελούν το αντικείμενο του εργαστηρίου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο καθορίζει τόσο τις διαδικασίες παραγωγής δεδομένων και στοιχείων από την τοπική αυτοδιοίκηση όσο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους : δημόσιο λογιστικό, κρατικοί προϋπολογισμοί στατιστικές έρευνες, καταγραφές αρμοδιοτήτων, μέσων και προσωπικού, επιχειρηματική δραστηριότητα, κ.α.

Τα αξιοποιήσιμα στοιχεία καταγράφονται σε ηλεκτρονικά αρχεία και σε βάσεις δεδομένων και αποτελούν το πρωτογενές υλικό του εργαστηρίου. Η επεξεργασία αρχείων με βάση τις δυνατότητες των λογιστικών φύλλων, ο υπολογισμός δεικτών απαραίτητων για συγκρίσεις και για αξιολόγηση επιδόσεων, η διαμόρφωση κριτηρίων ταξινόμησης με βάση συγκεκριμένα οικονομικά και άλλα χαρακτηριστικά αποτελούν τα κύρια θέματα του σεμιναρίου.

Ορισμένες βάσεις δεδομένων που χρησιμοποιούνται ήδη στη δημόσια διοίκηση , θα αξιοποιηθούν για να κατανοηθεί η λειτουργία και οι δυνατότητες τους. Οι διαδικασίες συλλογής, ταξινόμησης, εισαγωγής και επεξεργασίας πληροφοριών με συγκεκριμένα παραδείγματα θα αποτελέσουν ένα ιδιαίτερο αντικείμενο μελέτης.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θα αξιοποιηθούν στατιστικά στοιχεία από:

- ΕΣΥΕ
- ΕΕΤΑΑ
- ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.
- ΥΠ.ΟΙΚ. κ.α.

ΤΑΠΑ-Σ03. ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΤΑΠΑ Μ08: ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Μπεριάτος Καθηγητής Παν/μίου Θεσσαλίας, Τμήμα Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Χρήστος Ζαμπέλης Δ/ντής Χωροταξίας ΥΠΕΧΩΔΕ, Αρχιτέκτων - Χωροτάκτης, Master Urbanisme, Université Paris

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει τις απαραίτητες εισαγωγικές γνώσεις χωροταξίας και πολεοδομίας (στην θεωρία και πρακτική) στους σπουδαστές ώστε να κατανοήσουν την σημασία και την αναγκαιότητα του χωρικού σχεδιασμού ως μέσου για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη. Για το σκοπό αυτό παρατίθενται οι βασικές εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν σχέση με τον σχεδιασμό και επιχειρείται μια κριτική αναφορά στην ιστορική εξέλιξη της πολιτικής του σχεδιασμού στην Ελλάδα και στο διεθνή χώρο. Ειδικότερος στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους σπουδαστές με τους όρους, τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις άσκησης του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού ώστε να αποκτήσουν την αναγκαία ‘επιχειρησιακή’ δεξιότητα και ετοιμότητα που χρειάζονται για να επιτελέσουν το έργο τους στις υπηρεσίες τους.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Γενικές αρχές και γνώσεις.

-Βασικές έννοιες και ορισμοί. Κατηγορίες, είδη και επίπεδα του χώρου. Οργάνωση και ‘ παραγωγή’ του χώρου

-Χωρικός σχεδιασμός: Έννοια, χαρακτήρας και αντικείμενο. Τα κύρια χαρακτηριστικά ενός σύγχρονου πλαισίου χωρικού σχεδιασμού σε διάφορα επίπεδα. Σχεδιασμός και διαδικασίες χωρικής ανάπτυξης. Μορφές σύγχρονης χωρικής διακυβέρνησης.

-Συσχέτιση του χωρικού σχεδιασμού με τον οικονομικό και κοινωνικό προγραμματισμό και με την τοπική / αστική και περιφερειακή ανάπτυξη. Τομεακές και χωρικές πολιτικές. Στρατηγικός σχεδιασμός και αναπτυξιακή πολιτική.

- Βασικά εργαλεία, μέθοδοι και τεχνικές του χωρικού σχεδιασμού.

-Η θεματολογία του σχεδιασμού. Πόλεις και περιφέρειες. Οικιστικά δίκτυα, Δίκτυα υποδομής, Χρήσεις γης και ζώνες δραστηριοτήτων. Λοιπά θέματα.

2.Ο χωρικός σχεδιασμός στο διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο.

-Η ανάδυση και ιστορική εξέλιξη της διεθνικής χωροταξίας στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Φορείς της ευρωπαϊκής χωροταξίας. Η χωροταξική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η πορεία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Προσπάθειες και αποτελέσματα της πολιτικής την τελευταία 15ετία. Δράσεις και προγράμματα για τη χωροταξία. Τα βασικά ντοκουμέντα πολιτικής: Το ‘Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου’ και ‘Οι Κατεθυντήριες Αρχές για την Βιώσιμη Χωρική Ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ηπείρου’.

- Οι πολιτικές ης Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις πόλεις και τις αστικές περιοχές. Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες για την χρηματοδότηση των συναφών δράσεων και προγραμμάτων. Παραδείγματα επιτυχημένων πρακτικών.
- Οι επιδράσεις Ευρωπαϊκής πολιτικής στις εθνικές πολιτικές χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.

3. Ο Χωρικός Σχεδιασμός στην Ελλάδα

- Εμφάνιση και εξέλιξη του χωρικού σχεδιασμού στην Ελλάδα στο δεύτερο ήμισυ του 20^{ου} αιώνα. Οι κυριότερες περιόδους σε συσχέτιση με τις επιστημονικές αντιλήψεις, ιδεολογικά ρεύματα και κοινωνικές αλλαγές. Τα δομικά χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος σχεδιασμού.
- Θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές στην πολεοδομία και χωροταξία. Φορείς και μέσα άσκησης του χωρικού σχεδιασμού. Ο ρόλος των διοικητικών δομών στα διάφορα επίπεδα προγραμματισμού. Αποτελέσματα και προοπτικές.
- Παράμετροι και προβλήματα εφαρμογής του σχεδιασμού. Η σημασία της πολιτικής γης και οι ιδιαιτερότητες του ιδιοκτησιακού καθεστώτος. Οι πολιτικές των παρεμβάσεων στον αστικό χώρο: εμπειρίες και προοπτικές.

3.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ, Α (1997) *Πολεοδομικός Σχεδιασμός. Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου*. Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα.
- BERIATOS, E. (ed) (2002) *Planning in Greece* ISOCARP Special Bulletin for 2002, on the occasion of the 38th Planning Congress, Athens.
- COUNCIL OF EUROPE - CEMAT (2002) *Guiding Principles for Sustainable Spatial Development of the European Continent*, Strasbourg.
- EUROPEAN COMMISSION, (2000), *The EU compendium of spatial planning systems and policies, Greece*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- EUROPEAN SPACE AND TERRITORIAL INTEGRATION ALTERNATIVES (ESTIA), INTERREG IIc (2000) *Priorities of Spatial Planning in SE Europe*, Aristotle University, Thessaloniki,
- EUROPEAN COMMISSION (1999) *European Spatial Development Perspectives*, (ESDP), Committee of Spatial Development, Brussels
- EUROPEAN COMMISSION DGXI. (1994) και (1996) *European Sustainable Cities* (report of the expert group on the urban environment)
- EUROPEAN COMMISSION (1995) *Ευρώπη 2000+: Συνεργασία για τη Χωροταξία στην Ευρώπη* Υπ. Επισ. Εκδ. Ευρ. Κοινοτήτων: Λουξεμβούργο.
- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ Γ. (2000) 'Η χωροταξική πολιτική στη διευρυμένη Ευρώπη' στο Ανδρικοπούλου Ε. – Καυκαλάς Γ. (επ.) *Ο νέος ευρωπαϊκός χώρος. Η διεύρυνση και η γεωγραφία της Ευρωπαϊκής Ανάπτυξης*, εκδόσεις Θεμέλιο, σ. 401-424.
- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ Γ. (1999), Το νέο θεσμικό πλαίσιο χωρικού σχεδιασμού στην Ελλάδα (Νόμος 2742/1999)", *Περιβάλλον και δίκαιο*, σ.σ. 519-523
- ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ Η. (2000), "Διοικητική Γεωγραφία και Χωροταξία στην Ελλάδα: Η εξέλιξη της χωρικής-διοικητικής διάρθρωσης στο νεοελληνικό κράτος". Στο *Δεκαεπτά κείμενα για το Σχεδιασμό, τις πόλεις και την Ανάπτυξη (Συλλογικός τόμος)*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος, σσ 23-61.

ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ, Η., (1995), "Η εξέλιξη των στόχων και οι νέες τάσεις στο σχεδιασμό του χώρου", *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, Τριμηνιαία Επιστημονική Επιθεώρηση* No 17.

-ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Δ. (2000) «Σύστημα χωρικού σχεδιασμού. Η ελληνική πραγματικότητα και η διεθνής εμπειρία». *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τεύχ.101-102, Α'-Β' 2000, σσ. 3-58.

ΤΑΠΑ-Ε03: ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Πέτρος Ματζάκος, Στέλεχος Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας
Ανδρέας Τσάτσαρης, Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση του σπουδαστή με την τεχνολογία και τις εφαρμογές των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (ΓΣΠ).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1.Στοιχεία Χαρτογραφίας

Χάρτες, μοντέλα, κλίμακες, μετασχηματισμοί, συστήματα αναφοράς, προβολές, είδη χαρτών

2.Εισαγωγή στα ΓΣΠ

- Τι είναι τα ΓΣΠ, Εφαρμογές ΓΣΠ – παρουσίαση ολοκληρωμένων εφαρμογών
- Είδη γεωγραφικών δεδομένων, μοντέλα γεωγραφικών δεδομένων, διανυσματικά μοντέλα
- Συλλογή δεδομένων
- Εισαγωγή δεδομένων
- Χωρικά μοντέλα δεδομένων.

3.Πακέτα ΓΣΠ / Το ARCVIEW

- Παρουσίαση των εμπορικών πακέτων-Σύγκριση
- Εισαγωγή στο ARCVIEW (Views – Themes – Η έννοια του Project)

4.Εισαγωγή στο περιβάλλον ARCVIEW

- Το περιβάλλον λειτουργίας
- Menus
- Αρχεία

5.Παρουσίαση του ARCVIEW

- Views, Themes, Απεικόνιση και αναζήτηση γεωγραφικών δεδομένων, Εμφάνιση με κριτήρια, Δημιουργία Project, ετικέτες, Διαγράμματα
- Πίνακες, σύνδεση πίνακα με χάρτη.
- Δημιουργία βάσης δεδομένων και σύνδεσή της με χάρτη
- Αναζητήσεις και δημιουργία χαρτών
- Layouts.
- Δημιουργία θεματικών χαρτών, εκτυπώσεις.
- Σύνδεση Excel-Arcview
- Ανάπτυξη εφαρμογών στο Arcview, Scripts, η γλώσσα Avenue.

6.Ολοκληρωμένη εφαρμογή ΓΣΠ

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Geographical Information Systems: Principles and Applications, (two volumes). Maguire D.J., M. Goodchild, D. Rhind (eds.), 1991.
- Fundamentals of Geographic Information Systems, 2nd Edition by Michael N. DeMers; Hardcover, 1990
- Principles of Geographical Information Systems (Spatial Information Systems and Geostatistics) by Peter A. Burrough, et al; Paperback, 1992
- Geographical Information Systems and Science by: P. Longley - M. Goodchild - D. Maguire - D. Rhind, 1994
- Spatial Databases: With Application to GIS by Philippe Rigaux, et al; Hardcover, 1995
- Modeling Our World : The ESRI Guide to Geodatabase Design by Michael Zeiler, 2000
- GIS Data Conversion: Strategies, Techniques, and Management, Pat Hohl (Editor); Paperback, 1995
- ESRI Press Dictionary of GIS Terminology, Heather Kennedy (Editor), et al, 1995
- The ESRI Guide to GIS Analysis Volume 1: Geographic Patterns & Relationships Andy Mitchell; Paperback, 1995
- Spatial Analysis and GIS, Stewart Fotheringham, Peter Rogerson (Editor); Paperback, 2000
- Spatial Analysis, Paul Longley (Editor), et al, 2000
- Inside ArcView GIS (with CD-ROM for DOS, Windows, Mac, and UNIX), Scott Hutchinson, Larry Daniel, 1995
- Extending ArcView GIS: with Network Analyst, Spatial Analyst and 3D Analyst, Tim Ormsby, Jonell Alvi, 1995
- Arcview Gis Exercise Book, Pat Hohl, Brad Mayo (Contributor); Paperback, 2000
- GIS in Public Policy: Using Geographic Information for More Effective Government, R. W. Greene; Paperback, 2000
- Beyond Maps: GIS Decision Making in Local Government, John A. O'Looney; Paperback, 2000
- Statistical Analysis with ArcView GIS (r) , Jay Lee, David Wing-Shun Wong , 2000
- Cartographic Design Using Arcview Gis , Ed Madej, 2000
- Cartography with ArcView GIS Software & Map Projection Poster, Borden D. Dent; Hardcover, 2000
- Web Cartography Menno-Jan Kraak, Allan Brown, 1998
- Serving Maps on the Internet , Christian Harder, Jack Dangerfield (Introduction), 1998
- GIS Online: Information Retrieval, Mapping, and the Internet, Brandon Plewe; Paperback, 1995
- Thematic Cartography and Visualization, Terry A. Slocum; Hardcover, 1997
- Arc View Developer's Guide, Amir H. Razavi, 1997
- Arc View Exercise Book, Pat Hohl-Brad Mayo, 1997
- Arcview GIS / Avenue Developer's Guide, Amir H. Razavi, 1996
- Arcview Gis/Avenue Programmer's Reference : Class Hierarchy Quick Reference and 100+ Scripts, Amir H. Razavi - Valerie Warwick, 1997
- Inside Arcview GIS, Scott Hutchinson - Larry Daniel, 1996
- ArcView GIS Means Business with CDRom, Christian Harder, 1997

ΤΑΠΑ-M09 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: **Ηλίας Μπεριάτος** Καθηγητής Παν/μίου Θεσσαλίας, Τμήμα Χωροταξίας
Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Πέτρος Πατρώνος Δικηγόρος, Διδάκτωρ Διεθνούς Δικαίου Περιβάλλοντος

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η μετάδοση εισαγωγικών γνώσεων στους σπουδαστές σχετικά με την πολιτική και το σχεδιασμό της προστασίας του περιβάλλοντος. Για το σκοπό αυτό γίνεται αρχικά μια αδρομερής αναφορά στις γενικότερες θεσμικές, διοικητικές και οργανωτικές διαστάσεις της περιβαλλοντικής πολιτικής τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο. Στη συνέχεια εξετάζονται οι θεματικές όψεις του σχεδιασμού για την προστασία του περιβάλλοντος και επιχειρείται η ανάπτυξη μιας προβληματικής που αναδεικνύει την ενιαία υπόσταση και 'λειτουργία' του φυσικού και ανθρωπογενούς - πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ειδικότερος στόχος του μαθήματος είναι να εξοπλίσει τους σπουδαστές με μια κριτική προσέγγιση των σύγχρονων απόψεων και θέσεων για την ασκούμενη σήμερα περιβαλλοντική πολιτική, για τους μηχανισμούς χάραξης και εφαρμογής της καθώς και για τα προβλήματα που θα συναντήσουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ως στελέχη της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης .

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Γενικά μεθοδολογικά και εννοιολογικά ζητήματα:

- Περιβάλλον και Ανάπτυξη. Περιβαλλοντική κρίση και ανάπτυξη. Αιτίες και συνέπειες. Το περιβαλλοντικό πρόβλημα και η αντιμετώπισή του.
- Ο ρόλος του χωρικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού: προσεγγίσεις σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.
- Οι νέες αντιλήψεις για την προστασία και διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις τομεακές πολιτικές .

2. Η περιβαλλοντική πολιτική στο διεθνή χώρο και την Ευρωπαϊκή Ένωση

- Το διεθνές πλαίσιο: οι περιβαλλοντικές πολιτικές στους διεθνείς οργανισμούς (ΟΗΕ, ΟΟΣΑ, Συμβούλιο της Ευρώπης). Από την Στοκχόλμη στο Γιοχάνεσμπουργκ.
- Εξέλιξη της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής. Θεσμικό πλαίσιο . Φορείς και διαδικασίες άσκησης της πολιτικής. περιβάλλοντος. Μέσα υλοποίησης – οικονομικά, κανονιστικά, οργανωτικά.
- Οι θεσμικές και οργανωτικές ρυθμίσεις σε επίπεδο εθνικών κρατών: οι νόμοι «πλαίσια» και οι διοικητικές δομές. Μηχανισμοί και εργαλεία εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής.

3. Η ελληνική πολιτική προστασίας περιβάλλοντος

- Ιστορική αναδρομή. Κυριότερα προβλήματα προστασίας περιβάλλοντος.
- Θεσμικό πλαίσιο και προγράμματα δράσης.
- Μέσα περιβαλλοντικής πολιτικής. Φορείς, όργανα και διαδικασίες προστασίας του περιβάλλοντος .
- Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στη διαχείριση του περιβάλλοντος.

4. Η θεματολογία της περιβαλλοντικής πολιτικής και σχεδιασμού

- Τα κρίσιμα πλανητικά - περιβαλλοντικά ζητήματα (κλιματική αλλαγή, απερίωστη, βιοποικιλότητα, κλπ.)
- Σχεδιασμός των ευαίσθητων περιοχών μεγάλης κλίμακας (παράκτιες, νησιωτικές, ορεινές περιοχές).
- Σχεδιασμός για την προστασία και διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής (μνημειακής) κληρονομιάς με έμφαση στη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών.
- Ο σχεδιασμός για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών και κινδύνων θεωρούμενων ως περιβαλλοντικών προβλημάτων.
- Η διαχείριση των φυσικών πόρων, ανανεώσιμων και μη ανανεώσιμων. Νερό και βιώσιμη ανάπτυξη: προβλήματα και προοπτικές στον 21^ο αιώνα
- Περιβαλλοντικός σχεδιασμός των πόλεων. Η πολιτική και ο σχεδιασμός για την αντιμετώπιση των οχλήσεων και προσβολών του περιβάλλοντος από ανθρώπινες δραστηριότητες

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ, Σύλλογος Πολεοδόμων και Χωροτακτών, Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (1996) *Το περιβάλλον στην Ελλάδα 1991-1996*, Εκδόσεις Ι Σιδέρη, Αθήνα
- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ Γ. (1999) *Νομικό πλαίσιο και φορείς Προστασίας περιβάλλοντος στην Ελλάδα*. Πανεπιστημιακές σημειώσεις.
- ΚΟΚΚΩΣΗΣ Χ. (επιμέλεια) (2002) *Άνθρωπος και Περιβάλλον στην Ελλάδα*, Αθήνα, ΥΠΕΧΩΔΕ
- ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ Η. (2002) “Νέες προσεγγίσεις στο σχεδιασμό και την πολιτική προστασίας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς” *Τόπος: Επιθεώρηση Χωρικής Ανάπτυξης, Σχεδιασμού και Περιβάλλοντος*, τεύχος 18, 2002 (υπό έκδοση), Αθήνα σελ 177-195.
- ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ Η. (2003) ‘Σχεδιασμός και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα: Θεσμικές εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές’, στο *Αειχώρος*, τόμος 2, τεύχος 1 Μάιος 2003, Βόλος σελ. 58-89.
- OECD- Organisation for Economic Cooperation and Development (2000) *Environmental Performance Reviews –Greece*, Paris
- OECD -Organisation for Economic Cooperation and Development (2001) *Environmental Outlook*, Paris
- UNEP (1997) *Global Environment Outlook*, Oxford University Press, Oxford
- ΥΠΕΧΩΔΕ (1999) *Εθνικός Σχεδιασμός για το Φυσικό Περιβάλλον*, Αθήνα. (ανέκδοτη μελέτη στο πλαίσιο του Γ’ ΚΠΣ 2000-2006)

ΥΠΕΧΩΔΕ (2000) Ελλάδα: Οικολογικό απόθεμα της Ευρώπης. Εθνική Πολιτική για τη Διαχείριση- Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος, (Τεύχος συνέντευξης τύπου του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, Δεκέμβριος 2000), Αθήνα

World Commission on Environment and Development, U.N.: 1987, *Our Common Future*, Oxford University Press, Oxford.

Commission of the European Communities (1992). *Towards Sustainability (Fifth Environmental Action Programme)*, Brussels.

EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY (1999), *Environment in the European Union at the turn of the century*.

Νομοθεσία

N. 360/ 1976 "Περί χωροταξίας και Περιβάλλοντος" (ΦΕΚ 151Α/ 22-6-76)

N. 1650/ 1986 " Για την προστασία του περιβάλλοντος" (ΦΕΚ 160Α/16-10-86)N. 1032/1980 "Περί συστάσεως Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος" (ΦΕΚ 57Α/14-3-80).

ΤΑΠΑ-Μ10 : ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΈΡΓΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ)

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Μαυρίκου, MSc in Urban and Regional Planning

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με το εργαλείο (MS-Project) μέσα από την χρήση του για το σχεδιασμό, τον έλεγχο και την παρακολούθηση ενός έργου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Καθορισμός σκοπών - στόχων και Σχεδιασμός Έργου
Φάσεις και κύκλος ζωής έργου, Πληροφοριακό Σύστημα έργου, Τεχνικές παρακολούθησης έργου, Δίκτυο έργου

Χρονικός Προγραμματισμός

Προσδιορισμός δραστηριοτήτων (*Activity definition*), Τυπολογία δραστηριοτήτων, Προσδιορισμός ακολουθίας δραστηριοτήτων (*Activity sequencing*), Εκτίμηση χρονικής διάρκειας (*Activity duration estimating*), Ανάπτυξη χρονοδιαγράμματος (*Schedule development*), Έλεγχος χρονοδιαγράμματος (*Schedule control*), το Διάγραμμα Gantt, Διάρθρωση εργασιών, Χρονική συσχέτιση εργασιών, Χρόνοι προπορείας, υστέρησης, ολίσθησης, Το διάγραμμα PERT

Προγραμματισμός Πόρων

Προγραμματισμός αναγκαίων πόρων (*Resource planning*), Κοστολόγηση (*Cost estimation*), Κατάρτιση προϋπολογισμού κόστους (*Cost budgeting*), Έλεγχος κόστους (*Cost control*), Προγραμματισμός πληρωμών (*Cost planning*), Μηχανισμοί διασφάλισης ποιότητας (*Quality assurance*), Ποιοτικός έλεγχος (*Quality control*), Καμπύλη απασχόλησης πόρων και χρήση ημερολογίων, Επίλυση συγκρούσεων πόρων

Έλεγχος και Παρακολούθηση Έργου

Εγκαθίδρυση γραμμής βάσης, Παρακολούθηση προόδου έργου, Σύγκριση γραμμής βάσης με πραγματικά δεδομένα, Διασύνδεση υποέργων σε ένα ενιαίο σύνολο έργου, Χειρισμός πολλών έργων, Χρήση κοινής δεξαμενής πόρων

Μελέτη περίπτωσης με χρήση του MS-PROJECT

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Information Systems Introduction into practice, I.Apostolakis, Tempus IB-JEP 14347,BG,2001

Evaluation of the application of the TNO method in service companies, M. Piekaar, TNO publication, 1990

Management Information Systems, K.C. Laudon – J.P.Laudon, Pentice Hall, 1996

- Μεθοδολογία κατάρτισης σχεδίων δράσης για την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, Κ. Βασιλείου (Επιβλ. Ι. Αποστολάκης - Α. Σαπουνάκης), ΕΣΔΔ, 2002
- Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling, Harold Kerzner Publisher : Wiley John & Sons, 1999
- Διοικητικός Προγραμματισμός Έργων Πληροφορικής, Κιουντούζης Ε., Εκδόσεις Σταμούλης, 1991
- Προγραμματισμός Έργων, Τρυπιά Μ., Εκδόσεις Παπαζήση, 1977
- Microsoft Project 98 βήμα – βήμα, Catapult, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, 1998
- Διοίκηση-Διαχείριση Έργου, Α Δημητριάδης, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling, Harold Kerzner Publisher : Wiley John & Sons, 1999
- J. S. Penypacker and J. R. Adams. The principles of project management, 1997
- T. Daninson Frame, Project Management Competence: Building key skills for individuals, Teams and organizations, 1998
- Β. Φίλιου, Στρατηγική Διοίκηση των επιχειρήσεων, Interbooks, 1991
- Galbreith & Schendel D., An empirical Analysis of strategy types, Strategic Management Journal Vol. 4
- Kotler P., Marketing Management, Prentice-Hall Inc. 6th Ed., 1988

ΤΑΠΑ Ε04 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ MS PROJECT

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Μαυρικού, MSc in Urban and Regional Planning

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με το εργαλείο (Ms Project) μέσα από την εφαρμογή του στο σχεδιασμό αλλά και στην παρακολούθηση ενός έργου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Μελέτη περιπτώσεων τεχνικών ανάπτυξης και παρακολούθησης έργων Δημόσιων Οργανισμών με χρήση του Ms – Project.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Επιχειρησιακή Στρατηγική, Π.Γ. Ευθυμόγλου, Θεσσαλονίκη, 1990
Προγραμματισμός Δράσεως Επιχειρήσεων, Π.Α.Κιόχος – Γ. Παπανικολάου, Εκδόσεις Σταμούλης, 1999
Προδιαγραφές Σύνταξης Επιχειρησιακού Σχεδίου, Ι.Αποστολάκης, Υπουργείο Εσωτερικών, 1995
Information Systems Introduction into practice, Ι.Αpostolakis, Tempus IB-JEP-14347,BG,2001
Evaluation of the application of the TNO method in service companies, M. Piekaar, TNO publication, 1990
Management Information Systems, K.C. Laudon – J.P.Laudon, Pentice Hall, 1996
Επιχειρησιακό Σχέδιο ΕΚΔΔ στην Κοινωνία της Πληροφορίας, Συνητ. Ι. Αποστολάκης-Α. Παπαστυλιανού, 2001.
Μεθοδολογία κατάρτισης σχεδίων δράσης για την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, Κ. Βασιλείου (Επιβλ. Ι. Αποστολάκης - Α. Σαπουνάκης), ΕΣΔΔ, 2002
Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling, Harold Kerzner Publisher : Wiley John & Sons, 1999
Διοικητικός Προγραμματισμός Έργων Πληροφορικής, Κιουντουζής Ε., Εκδόσεις Σταμούλης, 1991
Επιχειρησιακή Έρευνα , Μπότσαρη Χ., Μέθοδοι & Προβλήματα, 1981
Προγραμματισμός Έργων, Τρυπιά Μ., Εκδόσεις Παπαζήση, 1977
Microsoft Project 98 βήμα – βήμα, Catarult, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, 1998
Διοίκηση-Διαχείριση Έργου, Α Δημητριάδης, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling, Harold Kerzner Publisher : Wiley John & Sons, 1999
Τσακλαγκάνου , Στρατηγικός Σχεδιασμός Επιχειρήσεων, Jain , Στρατηγικός Σχεδιασμός Marketing, 2000
J. S. Pennypacker and J. R. Adams. The principles of project management,1997
T. Daninson Frame, Project Management Competence: Building key skills for individuals, Teams and organizations, 1998

Β. Φίλιου, Στρατηγική Διοίκηση των επιχειρήσεων, Interbooks, 1991
Galbreith & Schendel D., An empirical Analysis of strategy types, Strategic
Management Journal Vol. 4
Kotler P., Marketing Management, Prentice-Hall Inc. 6th Ed., 1988

ΤΑΠΑ Ε05: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ¹ : Ε. Κανδηλώρου, Λέκτορας Ο.Π.Α
Κ. Ρόντος, Στέλεχος Ε.Σ.Υ.Ε.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στο μάθημα γίνεται μια εισαγωγή στις Στατιστικές Λήψης Απόφασης. Συγκεκριμένα, περιγράφεται η μεθοδολογία λήψης αποφάσεων δίνοντας έμφαση στην διαδικασία συλλογής, ελέγχου και μετασχηματισμού των δεδομένων αφενός και αφετέρου στην ερμηνεία των Στατιστικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν την χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στη Στατιστική Λήψη Αποφάσεων

Εισαγωγή στη Λήψη Αποφάσεων. Εφαρμογή Μεθοδολογιών Στατιστικής Συμπερασματολογίας και λήψης αποφάσεων στη Δημόσια Διοίκηση

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στο Στατιστικό πακέτο SPSS

Γ-Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Στατιστική Παρουσίαση Δεδομένων

- Παρουσίαση δεδομένων και Στατιστικοί έλεγχοι Δεδομένων: Πίνακες Συχνότητας, - Διαγράμματα Ελέγχου κ.λπ.
- Στατιστικά Μέτρα
- Διαγράμματα
- Πίνακες Παρουσίασης
- Αναφορές

Ε-Ζ' ΕΝΟΤΗΤΑ *

Στατιστική Συμπερασματολογία με χρήση του SPSS

- Έλεγχοι κανονικότητας
- Εκτίμηση μέσου
- Εκτίμηση διαστήματος εμπιστοσύνης για το μέσο
- Έλεγχος μέσης τιμής
  - Έλεγχοι ανεξαρτησίας δύο μεταβλητών
  - Έλεγχος συμφωνίας ή ασυμφωνίας δύο μεταβλητών
  - Έλεγχοι δύο μέσων τιμών: Παραμετρικές και μη παραμετρικές διαδικασίες
  - One Way Analysis of Variance Ανάλυση Διασποράς

¹ Είναι πιθανή η μετακίνηση εισηγητών από τμήμα σε τμήμα στο ίδιο θεματικό αντικείμενο.

- Πίνακας Συσχέτισης δύο μεταβλητών. Συντελεστές συσχέτισης. Γραμμική παλινδρόμηση.

- ♦ Θα γίνει συνοπτική παρουσίαση

Η' ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. Εισαγωγή στη Στατιστική θεωρία και Ασκήσεις, Κολύβα Μαχαίρα, Εκδόσεις Ζήτη, 1999
2. Design and Analysis of Experiments, Douglas C. Montgomery, Εκδόσεις John Willey & Sons, 1995
3. Statistics for Research Dowdy, Shirley, 1993
4. Ανάλυση Δεδομένων με τη Βοήθεια Στατιστικών πακέτων, Χατζηπαντελής, Εκδόσεις Ζήτη, 1998
4. Simple Guide to SPSS Win 8.0 & 9.0, Kirkpatrick, 2000
5. Doing Data Analysis with SPSS 10.0, Carver, 2000
7. Επίσημα εγχειρίδια της SPSS, 2000
8. Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων στην Υγεία, Ι.Αποστολάκης, Α.Καστανιά, Χ.Πιερράκου, Εκδόσεις Παπαζήση, 2003

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΤΑΠΑ-Ε06 : ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ¹: Π.Ματζάκος, Στέλεχος Κ.Ε.Ε
Α. Τσάτσαρης, Καθηγητής Τ.Ε.Ι. Αθήνας

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα σκοπό έχει την εξοικείωση των σπουδαστών με τις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις οι οποίες ενσωματώνουν και στοιχεία πολυμέσων.

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1.Εισαγωγή στις Παρουσιάσεις

- Εισαγωγή στις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις, Παρουσίαση του περιβάλλοντος του Powerpoint, Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης.

2.Δημιουργία Παρουσιάσεων

- Δουλεύοντας με διαφορετικές μορφές – Πρότυπα
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με τον οδηγό αυτομάτου περιεχομένου
- Δημιουργία νέας παρουσίασης με βάση μία πρότυπη παρουσίαση
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με βάση την κενή παρουσίαση
- Φόντο, Συνδυασμός χρωμάτων διαφάνειας

3.Εισαγωγή αντικειμένων

- Διαμόρφωση της παρουσίασης (Αντικείμενα κειμένου, clip Art, πινάκων word, Microsoft Graph, Οργανογράμματα, WordArt)

4.Εισαγωγή ειδικών χαρακτηριστικών

- Υπόδειγμα Διαφανειών, Εισαγωγή συνδέσμων, Ειδικών εφέ

5.Πολυμέσα

- Δομικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών πολυμέσων
- Εργαλεία επιμέλειας μέσων
- Συμπύεση
- Επίδειξη εισαγωγής – χρήσης εικόνων, ήχων μέσα σε ένα slide

6.Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Το πρώτο βιβλίο του ελληνικού Powerpoint 2000, Αικ. Γεωργοπούλου - Κ. Μάλαμας, , Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Powerpoint for windows, Linda Bird, , Εκδόσεις Γκιούρδας,1999
- Special Edition using Powerpoint 2000, Rutledge, Fuller, Dyck, Que, 2000
- Mastering Powerpoint 2000, K. Murray, Sybex, 2000

¹ Είναι πιθανή η μετακίνηση εισηγητών από τμήμα σε τμήμα στο ίδιο θεματικό αντικείμενο.

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

Αγγλική Γλώσσα:

ΑΛΕΚΣΙΕΒΙΤΣ ΠΩΛ, Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας
ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΙΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας

Γαλλική Γλώσσα:

ΑΖΑΡ ΜΑΡΙ- ΚΛΑΙΡ, Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας,

Γερμανική Γλώσσα:

ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κάλυψη ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης.

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα στοχεύει

1. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων γραπτής επικοινωνίας:

- με μεταφραστική άσκηση (ευθεία & αντίστροφη) κειμένων από πρωτότυπες πηγές.
- με την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου όπως σύνταξη αίτησης, ανακοίνωσης, περίληψης, αναφοράς, πρακτικών, ενημερωτικών δελτίων, κ.λπ..
- με την εξοικείωση του σπουδαστή με βασικές έννοιες και όρους του χώρου των διοικητικών θεσμών, της περιφερειακής διοίκησης, των οικονομικών της αυτοδιοίκησης, των ευρωπαϊκών θεσμών, καθώς και της περιβαλλοντικής πολιτικής. Αναλυτικότερα αναπτύσσεται η παρακάτω θεματολογία και ορολογία:

- α) Ορολογία Διοικητικών Θεσμών
- β) Αρμοδιότητες και Λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Περιφερειακής Διοίκησης
- γ) Ορολογία Ευρωπαϊκών Θεσμών και Έννοιες Ευρωπαϊκής Πολιτικής σχετικά με τα θέματα της Περιφερειακής Ανάπτυξης
- δ) Τα Οικονομικά της Αυτοδιοίκησης
- ε) Περιβαλλοντικά Θέματα

2. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων προφορικής επικοινωνίας:

- με διαδραστικές ασκήσεις μέσα σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες με στόχο την ανάπτυξη της έκφρασης
- με προσομοίωση συνεντεύξεων με στόχο τη μορφοποίηση κοινωνικών δεξιοτήτων
- με ασκήσεις προσομοίωσης στις τεχνικές διαπραγματεύσεων με στόχο την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων

- με παρουσιάσεις ειδικών θεμάτων με στόχο τη διαχείριση της πληροφορίας

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε. Ηλεκτρονικά αρχεία Υπουργείων Οικονομικών

Ηλεκτρονικά αρχεία Συμβουλίου Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Textbook: *Translation* by A. Duff, *Oxford Approaches to translation* by P. Newmark, Phoenix

Textbook: *New International Business English* by L. Jones and R. Alexander, Cambridge

Urban problems by Dentler, Robert A., Chicago

Global inequalities, Thousand Oaks, California, Pine Forge Pr. , c1996

Regionalism, business interests and public policy, Coleman W. κ.α., London : Sage in association with: EUI (Florence), 1989

Small and medium size enterprises and regional development, Giaoutzi M. κ.α., London : Routledge, 1990

Implementing European Union Public Policy, R. Levy, Edward Elgar, 2000

Newspapers: *The Observer*, *New York Times*, *The Guardian*, *Herald Tribune* (Kathimerini), *Athens News*

Magazines: *The Economist*, *New Statesman*, *International Review*, *Administrative Science Quarterly*, *Environmental Law & Policy*, *Environment and Planning*, *International Journal of Public Administration*, *The Annals of Regional Science*, *Urban Studies*

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Instruments économiques pour la protection de l' environnement, OECD, Paris : OECD, 1991

Guide du département Véronique de Marchand , κ.α., Les essentiels

Magazines : *Revue administrative*, *Revue d'économie régionale et urbaine*, *Revue politique et management publique*

CLE international, *La correspondance*

Documents UNESCO

Resumé-Compte Rendu-Synthèse-Exposé-Commentaire, Kauffmann

Journaux : *Le Monde*, *Le Monde Diplomatique*

Publications officielles de l'Union Européenne sur les collectivités locales

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

«*Kleines Komplet*», Praxis

«*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck

«*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER

«*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER

«*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

Athener Zeitung

Frankfurter Allgemeine Zeitung

Die Welt

Frankfurter Rundschau

Περιοδικά:

Der Spiegel

Stern

Focus

Willkommen(Ινστιτούτου Goethe)

Deutschland της Γερμανικής Κυβέρνησης

* * *

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Στο πλαίσιο του κύκλου Σεμιναρίων Εξειδίκευσης εκπονούνται συλλογικές εργασίες (case studies) από τους σπουδαστές κάθε τμήματος, πάνω σε επιλεγμένα θέματα που αφορούν στους τομείς εξειδίκευσής τους, σύμφωνα με τις ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν, ως μελλοντικά στελέχη της δημόσιας Διοίκησης.

Στόχος των σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση των επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, κατά την παρουσίαση των εργασιών και τις συζητήσεις που επακολουθούν.

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η ενίσχυση του πνεύματος συνεργασίας και άμιλλας και της κουλτούρας της ομάδας εργασίας, μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών με τη χρήση ειδικού λογισμικού και πολυμέσων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Με το πέρας του κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης ανατίθεται στους σπουδαστές/στριες η εκπόνηση *μικρών εργασιών (μέχρι 5.000 λέξεις)*, τις οποίες υποστηρίζουν κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης (*μία εργασία ανά σπουδαστή ανά Σεμινάριο*), που εντάσσονται στο πλαίσιο ευρύτερης μελέτης-εφαρμογής ζητημάτων που αποτελούν αντικείμενο πολιτικής στα πεδία εξειδίκευσης του Τμήματος.

Οι εργασίες που θα εκπονήσουν οι σπουδαστές/στριες της ΙΣΤ' εκπαιδευτικής σειράς, στα πλαίσια των σεμιναρίων εξειδίκευσης θα έχουν τα εξής χαρακτηριστικά :

- αναφέρονται σε θέματα που απαιτούν τόσο θεωρητική ανάλυση όσο και επιστημονική επεξεργασία και τεκμηρίωση
- εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο και αυτόνομο πλαίσιο συγκρότησης και παρουσίασης, στην κατεύθυνση μίας μελέτης ή έρευνας
- εκπονούνται από ομάδες σπουδαστών/στριών κάτω από την επίβλεψη και ευθύνη ενός ή δύο καθηγητών
- αξιοποιούν εφαρμογές πληροφορικής

Η διαδικασία εκπόνησης μικρών εργασιών περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Προσδιορισμό ευρύτερων θεμάτων –κεντρικών τίτλων εργασιών- στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή έρευνας, που αφορούν στους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του Τμήματος, με ευθύνη του Επιστημονικού Υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες.

- Σχεδιασμό των επιμέρους θεμάτων που συγκροτούν την τελική μελέτη και καταμερισμός τους σε τίτλους μικρών εργασιών, από τους διδάσκοντες.
- Ανάθεση από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του Τμήματος σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, επί μέρους θεμάτων και τίτλων εργασιών σε ομάδες σπουδαστών.
- Εκπόνηση των μικρών εργασιών κατά τη διάρκεια των 4 μηνών πρακτικής εκπαίδευσης και παρακολούθηση της προετοιμασίας των εργασιών από τους διδάσκοντες, στη βάση συγκεκριμένου προγράμματος και χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών.
- Παρουσίαση των εργασιών κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, στη βάση προγράμματος παρουσιάσεων, παρουσία των διδασκόντων και του συνόλου των σπουδαστών.

ΤΑΠΑ-Σ01. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΑΠΑ-Σ01.1: ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΠΣ - ΠΕΠ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ – ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. Παπαδασκαλόπουλος, Β. Σινάνογλου, Α. Δελαπάσχος, Μ. Χριστοφάκης, Μ. Ευαγγελινίδου

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Ο Προγραμματισμός της Περιφερειακής Ανάπτυξης στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2000-2006
2. Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα στο Γ' ΚΠΣ (Ανταγωνιστικότητα, Ενέργειας, Σιδηρόδρομοι, Αεροδρόμια, Αστικές Συγκοινωνίες)
3. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα στο Γ' ΚΠΣ
4. Οργάνωση Υποδομών Υποδοχής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας
5. Διερωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών και Συνοχής
6. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες (INTERREG,EQUAL,LEADER,URBAN)
7. Το Πρόγραμμα ' Καινοτομία ' και Καινοτομικές Δράσεις στις Περιφέρειες
8. Προγράμματα Ολοκληρωμένης Τοπικής Ανάπτυξης
9. Μεγάλα Έργα (Εγνατία Οδός, Αττική Οδός, Αττικό Μετρό κλπ)

ΤΑΠΑ-Σ02. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΘΕΣΜΟΙ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΑΠΑ-Σ02.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Κ. Αθανασόπουλος, Α. Σαπουνάκης, Ν. Χλέπας, Δ. Λίτσος, Μ. Ευαγγελινίδου

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Η περιφερειακή διοίκηση και η πολυβάθμια αυτοδιοίκηση στις χώρες μέλη της Ε.Ε.: Το Ομοσπονδιακό και το Περιφερειακό Μοντέλο Οργάνωσης.
2. Νέες μορφές διακυβέρνησης στις χώρες μέλη τις Ε.Ε.
3. Η επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ: Η εμπειρία της Ελλάδας και των χωρών μελών της Ε.Ε.
4. Αξιοποίηση στατιστικών ερευνών για το προσωπικό των Περιφερειών και των ΟΤΑ : ανάλυση και συμπεράσματα
5. Παρουσίαση και ανάλυση αρμοδιοτήτων ανά τομέα : θεσμικό πλαίσιο, τρόποι άσκησης, οικονομικά μεγέθη
6. Ενοποιημένη παρουσίαση και ανάλυση κατηγοριών ΟΤΑ και νομικών τους προσώπων : αξιολόγηση της συμβολής των ΟΤΑ σε τοπικά και περιφερειακά οικονομικά μεγέθη
7. Συστήματα κατανομής κρατικών επιχορηγήσεων : κριτήρια, τεκμηρίωση, μοντέλα
8. Δημοσιονομική Αποκέντρωση: Περιφέρειες, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Τοπική Αυτοδιοίκηση.
9. Μεταφορά αρμοδιοτήτων στις περιφέρειες, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση, ανά τομέα.
10. Οι ΟΤΑ των μητροπολιτικών περιοχών (μητροπολιτικές λειτουργίες, διαδημοτική συνεργασία, διαχείριση κυκλοφορίας και στάθμευσης κλπ)

ΤΑΠΑ-Ε07 : ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Διδάσκοντες: Μαρία Παινέση, *Ειδικός Επιστήμονας, Συνήγορος του Πολίτη*
Βασιλική Βρετού, *Βοηθός Επιστήμονας, Συνήγορος του Πολίτη*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να παρουσιαστούν και να αναλυθούν συγκεκριμένες περιπτώσεις από τη διοικητική εμπειρία, που αναδεικνύουν προβλήματα που αντιμετωπίζονται κατά την άσκηση της διοικητικής δράσης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (α.΄ και β.΄ βαθμού). Η παρουσίαση των περιπτώσεων αυτών θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Σχέσεις Κράτους - Πολίτη

- Υποθέσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού
- Θεματικοί τομείς δράσης των ΟΤΑ
  - Θέματα αστικού και φυσικού περιβάλλοντος
  - Θέματα σχέσεων ΟΤΑ - πολιτών
  - Θέματα κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας
  - Θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εμπειρικό υλικό σε φακέλους που διαμορφώνονται από τις εισηγήσεις.

ΤΑΠΑ-Ε08 : ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Διδάσκων: Νικήτας Λιοναράκης, *Επιτροπή Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων,
Υπουργείο Εξωτερικών*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ.

Σκοπός του εργαστηρίου θα είναι η προσέγγιση με τη νέα πραγματικότητα των μη κρατικών -μη κυβερνητικών- οργανώσεων. Ο συνεχής πολλαπλασιασμός τους και η δράση τους στον συνεχώς διευρυνόμενο δημόσιο χώρο, δημιουργούν νέες πραγματικότητες. Όλο και πιο συχνά τα μη κρατικά υποκείμενα ασκούν δημόσιες δράσεις. Σε τομείς αποκλειστικής -κάποτε- ευθύνης του κράτους.

Μέσα από την αναζήτηση των θεσμικών δυνατοτήτων συνεργασίας Κράτους και Κοινωνίας των Πολιτών, καθώς και μέσα από την αξιολόγηση της ήδη υφιστάμενης -θεσμοθετημένης και άτυπης- συνεργασίας μεταξύ τους.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Θεωρητική προσέγγιση.

Η εξέλιξη του φαινομένου των ΜΚΟ στον κόσμο
Η εμφάνιση και η πορεία της εξέλιξής του στην Ελλάδα.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πρακτική εφαρμογή.

Η «σύλληψη» και η καταγραφή του κοινωνικού.
Η επικοινωνία μαζί του.
Η αναζήτηση της δράσης σε καθεστώς πολυπλοκότητας και σε συνθήκες σποραδικής -μη επαγγελματικής- ενασχόλησης.

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ.

Πρακτικές συνεργασίας.

Οι άτυπες μορφές εταιρικών σχέσεων.
Οι θεσμοθετημένες μορφές τους ανά υπουργείο.
Οι δυνατότητες διεύρυνσης των δυνατοτήτων συνεργασίας.
Η περαιτέρω ενεργοποίηση των ΜΚΟ για κοινωνικές δράσεις.
Μορφές συνευθύνης.

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Αξιολόγηση των εταιρικών σχέσεων.

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας στη δράσης των ΜΚΟ
Αξιολόγηση των συνεργασιών με το κράτος.
Αξιολόγηση της θεσμοθετημένης εταιρικής σχέσης.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

1. «Η Κοινωνία Πολιτών και οι αντίπαλοί της. Συνθήκες ελευθερίας», Ernest Gellner. Εκδόσεις Παπαζήση.
2. «Η Κοινωνία των Πολιτών», Γκιόργκι Φοτεφ. Εκδόσεις Φιλίστωρ.
3. «Η Διπλωματία της Κοινωνίας των Πολιτών», Παντελής Σκλιάς και Αστέρης Χουλιάρας. Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Κείμενο του Χρήστου Φραγκονικολόπουλου με θέμα «Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις και ελληνική εξωτερική πολιτική», περιλαμβάνεται στην έκδοση «Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Μια συνολική προσέγγιση» του Παναγιώτη Τσάκωνα. Εκδόσεις Σιδέρης,
3. «Κράτος και Κοινωνία των Πολιτών», Αντώνης Μακροδημήτρης. Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις.
4. «Από την αλλαγή στον εκσυγχρονισμό - Κριτικές παρεμβάσεις», Νίκος Μουζέλης. Εκδόσεις Θεμέλιο,
5. «Προοπτικές απασχόλησης στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας», συλλογικό (Μανόλης Χρυσάκης, Δημήτρης Ζιώμας, Ντέπη Καραμητροπούλου, Δημήτρης Χατζαντώνης) για το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας. Εκδόσεις Σάκκουλα.
6. «Διοίκηση, πολίτες και Δημοκρατία», Καλλιόπη Σπανού. Εκδόσεις Παπαζήσης.
7. «Νομιμοποίηση μέσω διαδικασίας», Niklas Luhmann. Εκδόσεις Κριτική (για προχωρημένη αναζήτηση).
8. «Οι συνέπειες του Γατόσκυλου. Κοινωνική πολυπλοκότητα και ΜΜΕ», Νικήτας Λιοναράκης. Εκδόσεις Παπαζήση,

ΑΡΘΡΑ

1. «Δημοκρατία, τεχνολογία και συμμετοχή των πολιτών», άρθρο στο Βήμα (13/7/2003) του Γιώργου Παπαδημητρίου (σας το είχα μοιράσει στη τάξη),
2. «Γιατί αποτυγχάνουν οι μεταρρυθμίσεις», άρθρο του Νίκου Μουζέλη στο Βήμα (29/6/2003).
3. «Μεταρρύθμιση και κομματικοκρατία», άρθρο του Νίκου Μουζέλη στο Βήμα (συνέχεια του προηγούμενου, σας το στέλνω με e-mail)

4. «Κοινωνία Πολιτών», περιοδική έκδοση της Κίνησης Πολιτών για την Παρέμβαση. Όλα τα τεύχη στον δικτυακό τόπο www.paremvassi.gr,

ΕΝΤΥΠΑ

1. Ντοκουμέντα από την Παγκόσμια Διάσκεψη του ΟΗΕ στο Ντέρμπαν (2002) για τον «Ρατσισμό, τις Φυλετικές Διακρίσεις, τον Αντισημιτισμό και τις συναφείς Μισαλλοδοξίες». Έκδοση της Επιτροπής για τις ΜΚΟ του Υπ. Εξωτερικών,

2. Ντοκουμέντα του ΟΗΕ για το «2001. Διεθνές Έτος για τον Εθελοντή». Έκδοση Επιτροπή ΜΚΟ του Υπ. Εσωτερικών,

3. «Η Επιτροπή και οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί. Οικοδόμηση ισχυρότερης εταιρικής σχέσης», έγγραφο εργασίας της Επιτροπής που υποβλήθηκε από τον πρόεδρο Prodi και τον αντιπρόεδρο Kinnock

4. Euro Citizen Action Service, «A guide to European Union funding for NGOs» www.ecas.org.

5. Σχολιασμός του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων για τη λειτουργία του «Εθνικού Συμβουλίου Τουρισμού». Περιλαμβάνεται στον απολογισμό για το 2002. Έκδοση ΣΕΤΕ.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ

1. Γιάννης Ιωαννίδης. Διδακτορικό με θέμα «Ο ρόλος του εθελοντικού τομέα στην πολιτιστική ανάπτυξη». Πάντειο Πανεπιστήμιο 2002 (Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου).

ΤΑΠΑ-Σ03. ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΤΑΠΑ-Σ03.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ
- ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Η. Μπεριάτος, Χ. Ζαμπέλης, Π. Πατρόνος, Μ. Μαυρικού, Α Τσάτσαρης, Ι. Χάλαρης

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Το πρόγραμμα Natura 2000 : περιεχόμενο, Ευρωπαϊκό και Εθνικό θεσμικό πλαίσιο, εφαρμογή
2. Οι Βιότοποι της Ελλάδας
3. Το διοικητικό σύστημα του χωροταξικού σχεδιασμού στην Ελλάδα: αξιολόγηση εφαρμογής και προτάσεις αναδιάρθρωσης
4. Πολιτικές για το Χωροταξικό Σχεδιασμό στην Ευρώπη και στην Ελλάδα
  - INTERREG
  - ΣΑΚΧ
  - TERRA
  - URBAN
  - ARCHIMED
  - Εθνικός και Περιφερειακός Χωροταξικός και Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός
5. Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Βιώσιμης Ανάπτυξης
6. Συστήματα Πληροφορικής (GIS) για τον Χωροταξικό Σχεδιασμό
7. Οργάνωση Παρατηρητηρίου Χωροταξίας :
  - Γεωγραφικές Πληροφορίες-Χωροταξικοί Δείκτες
8. Προγράμματα Δράσεις για το Περιβάλλον
  - LIFE
  - MED-POL
  - Έργα χρηματοδοτούμενα από το Γ΄ ΚΠΣ

Σημειώσεις :

- Οι προτεινόμενοι τίτλοι των συλλογικών εργασιών είναι ενδεικτικοί.
- Υπολογίζεται ότι σε κάθε εργασία μπορούν να απασχοληθούν 4-6 σπουδαστές.
- Η οριστικοποίηση των τίτλων και του αριθμού των σπουδαστών θα προκύψει μετά την κατάσχεση του διαγράμματος περιεχομένων κάθε εργασίας

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΤΑΠΑ-Ε09: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ελ. Γερεουδάκη, Σωτ. Σιακίδης

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να βελτιώσει τις διαπραγματευτικές ικανότητες των σπουδαστών, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα να:

- προβληματιστούν για την έννοια και τη σημασία της διαπραγμάτευσης
- να αναγνωρίσουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της διαπραγμάτευσης και να συζητήσουν κριτήρια επιλογής μεταξύ τους
- να αναλύσουν σημαντικές τεχνικές πτυχές της διαπραγμάτευσης
- να εξασκηθούν στην πρακτική εφαρμογή των συμπερασμάτων του εργαστηρίου

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

1.Εισαγωγική άσκηση

- Άσκηση διαπραγμάτευσης σε μικρές ομάδες

2.Θεωρητικό πλαίσιο - Τρόποι προσέγγισης

- Τρόποι προσέγγισης της διαπραγμάτευσης

3.Τέχνη της διαπραγμάτευσης

4.Εξάσκηση

- Εξάσκηση στη διαπραγμάτευση - προετοιμασία και διεξαγωγή διαπραγμάτευσης

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΤΑΠΑ-Ε09 : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ

**ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ¹: Μ. Γκλαβά, Αναλύτρια Συστημάτων Η/Υ
Α.Μπελεχάκη, Υπεύθυνη Πληροφορικής και
Νέων Τεχνολογιών Δ/θμιας Εκπαίδευσης**

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό στόχο έχει να γνωρίσει στους σπουδαστές εργαλεία ανάπτυξης ιστοσελίδων προκειμένου να τους δώσει γνώσεις και δεξιότητες για συντήρηση και επικαιροποίηση ιστοσελίδων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1.Εισαγωγή στα εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων- FrontPage

- Εισαγωγή στην δημιουργία ιστοσελίδων,
- Διαδικασίες απόκτησης λογισμικού από το Διαδίκτυο,
- Τύποι αρχείων πολυμέσων,
- Η έννοια της βοηθητικής εφαρμογής,
- Εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων,
- Περιγραφή του FrontPage.

2.Βασικές μορφοποιήσεις ιστοσελίδων

- Πρότυπα, Διαχείριση ιστοσελίδων,
- Εισαγωγή κειμένου-Γραμματοσειρές,
- Σύνδεσμοι.

3.Εισαγωγή πολυμέσων

- Προσθήκη Εικόνας-Γραφικών,
- Συνδυασμός κειμένου-εικόνας,
- Εικόνα φόντου,
- Σύνδεσμοι από εικόνα,
- Εισαγωγή ήχου και κινούμενης εικόνας.

4.Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία και επεξεργασία πίνακα,
- Εισαγωγή και διαχείριση πλαισίων,
- Δημιουργία ενσωματωμένων φύλλων στυλ,
- Δημιουργία διασυνδεδεμένων φύλλων στυλ,
- Δημιουργία φόρμας με οδηγό φόρμας,
- Δημιουργία φόρμας από την αρχή,
- Πρότυπα σελίδων με φόρμες.

5.Προσθήκη Εφέ

- Διαχειριστή πινακίδας διαφημίσεων,
- Μετρητή επισκέψεων,
- Πλαισίου κυλιόμενου κειμένου,
- Χρονοπρογραμματισμού εμφάνισης εικόνας,
- Πίνακας περιεχομένων κ.λπ.

---

¹ Είναι πιθανή η μετακίνηση εισηγητών από τμήμα σε τμήμα στο ίδιο θεματικό αντικείμενο.

6.Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- The book of IRC : The ultimate guide to IRC, Alex Charalabidis, 1999
- Chat...Chat...Chat, J. Komorn, 2000
- Internet : The Complete Reference, Mc Graw Hill, 1999
- 101 Essensial Tips using the Internet, C. Lewis, Inc Dk Publishing, 1997
- Practical Internet Groupware, J. Udell, O'Reilly & Associates, 1999
- Personal Videoconferencing, E. Rosen, Manning Publications, 1996
- Το πρώτο Βιβλίο του Frontpage 2000, Ευαγγ. Μπανδήλα, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Πλήρες Εγχειρίδιο του Frontpage 2000, Daniel. A. Tauber – Brenda Kieman – Mollie. E. Holzschlag, 1999

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης με μεγαλύτερη πλέον έμφαση στη σημασιολογική και διερευνητική διάσταση της γλώσσας. Σημειώνεται επίσης ότι η γλωσσομάθεια των σπουδαστών στον β' κύκλο αυξάνεται κατά ένα επίπεδο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται:

- με στρατηγικές ανάπτυξης της μεταγνώσης μέσω του προγραμματισμού δραστηριοτήτων, της κατανόησης λήψης αποφάσεων και της επεξεργασίας ιδεών.
- με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου (παρουσίαση θέματος, αίτηση, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, ενημερωτικά δελτία, κ.λπ.).
- με εμβάθυνση και ανάλυση θεματικών αντικειμένων του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης και εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών.

Αναλυτικότερα:

Πρωτοβάθμια Τ. Α. (Δήμοι και Κοινότητες)
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
Σύγχρονες Λειτουργίες της Τ. Α.
Τεχνικά Δελτία Έργων

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε. Ηλεκτρονικά αρχεία Υπουργείων Οικονομικών
Ηλεκτρονικά αρχεία Συμβουλίου Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Textbook: *Translation* by A. Duff, Oxford *Approaches to translation* by P. Newmark, Phoenix
- Textbook: *New International Business English* by L. Jones and R. Alexander, Cambridge
- Urban problems* by Dentler, Robert A., Chicago
- Global inequalities*, Thousand Oaks, California, Pine Forge Pr. , c1996
- Regionalism, business interests and public policy*, Coleman W. κ.α., London : Sage in association with: EUI (Florence), 1989
- Small and medium size enterprises and regional development*, Giaoutzi M. κ.α., London : Routledge, 1990
- Implementing European Union Public Policy*, R. Levy, Edward Elgar, 2000
- Newspapers: *The Observer*, *New York Times*, *The Guardian*, *Herald Tribune* (Kathimerini), *Athens News*
- Magazines: *The Economist*, *New Statesman*, *International Review*, *Administrative Science Quarterly*, *Environmental Law & Policy*, *Environment and Planning*, *International Journal of Public Administration*, *The Annals of Regional Science*, *Urban Studies*

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Instruments économiques pour la protection de l' environnement*, OECD, Paris : OECD, 1991
- Guide du département* Véronique de Marchand , κ.α., Les essentiels
- Magazines : *Revue administrative*, *Revue d'économie régionale et urbaine*, *Revue politique et management publique*
- CLE international, *La correspondance*
- Documents UNESCO
- Resumé-Compte Rendu-Synthèse-Exposé-Commentaire*, Kauffmann
- Journaux : *Le Monde*, *Le Monde Diplomatique*
- Publications officielles de l'Union Européenne sur les collectivités locales

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
- «*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
- «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
- «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
- «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

- Athener Zeitung
- Frankfurter Allgemeine Zeitung
- Die Welt
- Frankfurter Rundschau

Περιοδικά:

Der Spiegel

Stern

Focus

Willkommen(Ινστιτούτου Goethe)

Deutschland της Γερμανικής Κυβέρνησης

* * *

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Επιμέλεια:
Δρ. Φανή Κομσέλη
Επιστημονική Υπεύθυνη Τμήματος

Σημείωμα της Επιστημονικής Υπευθύνου του Τμήματος Ακολουθών Επικοινωνίας

Σύντομη περιγραφή του Τμήματος

Το Τμήμα Ακολουθών Τύπου λειτουργεί από το 1993. Μέχρι στιγμής, έχουν εκπαιδευτεί σπουδαστές και σπουδάστριες επτά (7) εκπαιδευτικών σειρών. Το σύνολο των αποφοίτων Ακολουθών Τύπου ανέρχεται σε 86 άτομα. Μετά την ψήφιση του Νόμου 3166 ΦΕΚ 178/2-7-2003 για την «Οργάνωση και λειτουργία των Γραφείων Τύπου και Επικοινωνίας του Υπουργείου Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και ρυθμίσεις για τον ευρύτερο τομέα των μέσων ενημέρωσης», το Τμήμα της Σχολής μετονομάζεται σε «Τμήμα Ακολουθών Επικοινωνίας» (άρθρο 7 παρ.1) και οι απόφοιτοι του τμήματος διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Τύπου και Μ.Μ.Ε. με το βαθμό Ακολουθού Επικοινωνίας Β' (άρθρο 7 παρ. 2). Κατά την τρέχουσα περίοδο, στη Σχολή φοιτούν δύο εκπαιδευτικές σειρές, η ΙΕ', στην οποία συμμετέχουν 16 σπουδαστές και η ΙΣΤ', στην οποία φοιτούν 10 σπουδαστές. Ο αριθμός εισαγομένων σπουδαστών στο Τμήμα καθορίζεται από το Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ. Οι απόφοιτοι του Τμήματος μετά την αποφοίτησή τους στελεχώνουν, τόσο τις Διευθύνσεις της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης του Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ, όσο και τα Γραφεία Τύπου εξωτερικού.

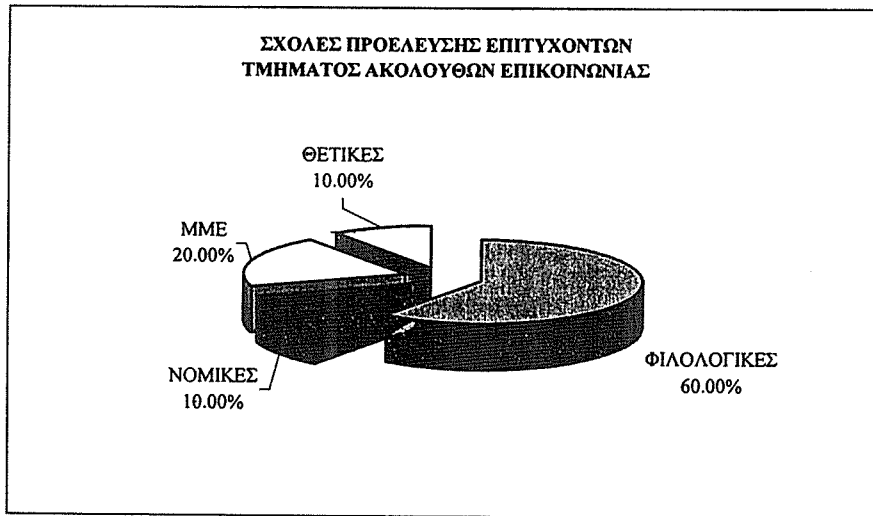
Προφίλ των σπουδαστών της ΙΣΤ' εκπαιδευτικής σειράς του Τμήματος

Την ΙΣΤ' εκπαιδευτική σειρά του Τμήματος αποτελούν 10 σπουδαστές, οι οποίοι με βάση τη βασική πανεπιστημιακή τους εκπαίδευση παρουσιάζονται όπως βλέπουμε στον Πίνακα Α που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.

ΣΠΟΥΔΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ	6
ΘΕΤΙΚΕΣ	1
ΝΟΜΙΚΕΣ	1
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΜΕ	2
ΣΥΝΟΛΟ	10

Με ποσοστιαία μορφή η κατανομή των σπουδαστών του τμήματος παρουσιάζει την παρακάτω εικόνα.

Σκοπός του προγράμματος σπουδών της Ειδικής Φάσης

Ο βασικός σκοπός του παρόντος προγράμματος σπουδών είναι να παρέχει στους μελλοντικούς Ακόλουθους Επικοινωνίας τη θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση, ώστε να αυξήσει τις γνώσεις τους και τις δεξιότητές τους. Ο άμεσος στόχος είναι να κατευθύνει τα στελέχη του Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ στην εκτέλεση των επαγγελματικών τους καθηκόντων και ο έμμεσος στόχος, είναι το όφελος που προκύπτει από την άμεση ένταξη των σπουδαστών για το Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ, αλλά και την Δημόσια Διοίκηση ευρύτερα. Η επίτευξη του σκοπού και των στόχων του προγράμματος γίνεται με τον κατάλληλο **συνδυασμό θεωρητικών, αλλά και πρακτικών γνώσεων, με case studies** μέσα από θέματα του τομέα της κυβερνητικής διαχείρισης και πολιτικής. Η βελτίωση των γνώσεων και των κοινωνικών δεξιοτήτων τους, τους καθιστά ικανούς να ασκήσουν στο μέλλον το επάγγελμά τους, δηλαδή να λειτουργήσουν αποτελεσματικά σαν δίαυλοι επικοινωνίας ανάμεσα στην Ελλάδα και τον υπόλοιπο κόσμο, να μεταφέρουν και να διαχειριστούν πληροφορίες που αφορούν όλους τους τομείς της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, αλλά και τα πολιτιστικά δρώμενα.

Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών τροποποιήθηκε / βελτιώθηκε σε μερικά σημεία του σε σχέση με το πρόγραμμα της προηγούμενης εκπαιδευτικής σειράς, μετά από συζητήσεις μεταξύ καθηγητών, της Επιστημονικής Υπευθύνου του Τμήματος και του Διευθυντή της Σχολής

Οι πραγματοποιηθείσες τροποποιήσεις / βελτιώσεις αφορούν κυρίως, στην αλλαγή στο περιεχόμενο μαθημάτων ή εργαστηρίων, όπου αυτό κρίθηκε απαραίτητο, αφ' ενός μεν, λόγω της σύστασης του Τμήματος –περισσότεροι απόφοιτοι Φιλολογικών Τμημάτων-, αφ' ετέρου δε, λόγω εξελίξεων σε ελληνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος Ξένων Γλωσσών της Ειδικής Φάσης Σπουδών και των επιμέρους μαθημάτων και εργαστηρίων Πληροφορικής έγινε σε συνεργασία μεταξύ της Επιστημονικής Υπευθύνου του Τμήματος Ακολουθών Επικοινωνίας, Φ. Κομσέλη, της Υπευθύνου του Προγράμματος Ξένων Γλωσσών, Ε.

Αναστασίου και του Επιστημονικού Υπευθύνου του Προγράμματος Πληροφορικής
 Ι. Αποστολάκη, αντίστοιχα.

Ειδικοί στόχοι προγράμματος

Η ειδική φάση σπουδών περιλαμβάνει θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση, με στόχο την εμβάθυνση και ενίσχυση ειδικών γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών των μελλοντικών στελεχών του Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ. Ειδικότερα:

α. Σε επίπεδο γνώσεων

Το πρόγραμμα της ειδικής φάσης σπουδών σχεδιάστηκε έτσι ώστε να δώσει στους μελλοντικούς Ακόλουθους Επικοινωνίας τις ειδικές εκείνες γνώσεις, οι οποίες είναι απαραίτητες στην εργασία τους. Με βάση αυτή τη λογική θα μελετηθούν, αναλυθούν και εξεταστούν θέματα σχετικά με:

- Την Πολιτική επικοινωνία, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τη Διπλωματία
- Το Διεθνές Πολιτικό και Οικονομικό σύστημα, την Ευρωπαϊκή Ένωση και ζητήματα Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και τέλος,
- Το επαγγελματικό πεδίο των Ακολούθων Τύπου, δηλαδή, την Οργάνωση και λειτουργία των Γραφείων Τύπου και το ρόλο του Ακόλουθου Επικοινωνίας.

β. Σε επίπεδο δεξιοτήτων

Η απόκτηση ειδικών γνώσεων στους προαναφερόμενους τομείς δεν είναι από μόνη της επαρκής για να ενταχθεί ο μελλοντικός Ακόλουθος Επικοινωνίας κατευθείαν στην εργασία του. Κρίθηκε λοιπόν απαραίτητο, να συμπληρώνονται οι θεωρητικές γνώσεις με δεξιότητες, απαραίτητες για τη μελλοντική δουλειά τους. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα αποσκοπεί:

- Στην καλλιέργεια κριτικής, αναλυτικής και συνθετικής σκέψης, και στην σφαιρική προσέγγιση θεμάτων που σχετίζονται με το πολιτικό, κοινωνικό-πολιτισμικό και οικονομικό περιβάλλον και το ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.
- Στην καλλιέργεια επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων μέσα από την εξάσκηση των σπουδαστών κατά τη διάρκεια των επιμέρους εργαστηρίων και μαθημάτων
- Στην απόκτηση τεχνικών δεξιοτήτων, μέσα από την εκμάθηση τεχνικών παρουσιάσεων με τη χρήση Η/Υ, την ανάπτυξη ιστοσελίδων, τη χρήση ειδικού λογισμικού και πολυμέσων (multimedia).

γ. Σε επίπεδο συμπεριφορών

Οι μελλοντικοί Ακόλουθοι Επικοινωνίας, εκτός από τις προαναφερόμενες γνώσεις και δεξιότητες πρέπει να υιοθετήσουν και κάποια στοιχεία στη συμπεριφορά τους, που θα τους βοηθήσουν στην γρηγορότερη ένταξή τους στη μελλοντική τους εργασία αφ' ενός, και στην καλύτερη άσκηση του επαγγέλματός τους αφ' ετέρου. Από τη πλευρά αυτή το πρόγραμμα αποσκοπεί:

- Στην καλλιέργεια συνεργατικής συμπεριφοράς, μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών και παρουσίασή τους.
- Στην εγρήγορση, ευελιξία και διορατικότητα, μέσα από ορθό χρονοπρογραμματισμό στην ανάληψη, συγγραφή και παρουσίαση εργασιών, κατά τη διεξαγωγή των ασκήσεων προσομοίωσης αλλά και κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης

- Στην αντίληψη των διαφορετικών πλαισίων, στα οποία καλούνται να δραστηριοποιηθούν οι σπουδαστές στη μελλοντική τους εργασία, ως Ακόλουθοι Επικοινωνίας.

Δομή και Διάρθρωση Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών πραγματοποιείται μετά το πέρας της Κοινής Φάσης Σπουδών, στην οποία συμμετέχουν οι σπουδαστές σε ένα ενιαίο πρόγραμμα βασικής κατάρτισης, διάρκειας 4 μηνών. Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών περιλαμβάνει τρεις κύκλους:

- (α) κύκλο μαθημάτων, διάρκειας 5 μηνών,
- (β) κύκλο σεμιναρίων, διάρκειας 4 μηνών και
- (γ) κύκλο εκπόνησης τελικών εργασιών, διάρκειας 3 μηνών.

Μεταξύ του κύκλου μαθημάτων και του κύκλου σεμιναρίων μεσολαβεί περίοδος 4 μηνών **πρακτικής εκπαίδευσης**, στο Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ.

Ο κύκλος σεμιναρίων, καθώς επίσης, ο κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, είναι συναφείς με τον κύκλο μαθημάτων, καθώς το πρόγραμμα σπουδών διαρθρώνεται στη βάση τριών σεμιναριακών αξόνων:

1. **Μ.Μ.Ε. και Διπλωματία,**
2. **Διεθνές Πολιτικό και Οικονομικό Σύστημα, Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική και**
3. **Επαγγελματικό Πεδίο Ακολούθων Επικοινωνίας.**

Ο κύκλος μαθημάτων, ο οποίος παρέχει θεωρητική κυρίως κατάρτιση, ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, μέσα από την παρουσίαση μικρών εργασιών (projects) των σπουδαστών του τμήματος. Τέλος, τα θέματα που επιλέγονται για την εκπόνηση τελικών εργασιών, αποτελούν προέκταση μικρών εργασιών του κύκλου σεμιναρίων.

Παρουσίαση σεμιναριακών αξόνων

Κάθε σεμιναριακός άξονας καλύπτει ένα ευρύτερο γνωστικό πεδίο και περιλαμβάνει μαθήματα και εργαστήρια. Αναλυτικότερα:

1. **ΜΜΕ και Διπλωματία.** Ο άξονας αυτός περιλαμβάνει δύο μαθήματα (1) «Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, Πολιτική και Διπλωματία», (2) «Διεθνές Επικοινωνιακό Σύστημα» και ένα εργαστήριο, την «Πολιτιστική Διπλωματία». Πρόκειται συνολικά για 128 ώρες διδασκαλίας (α΄ και β΄ κύκλος).
2. **Διεθνές Πολιτικό και Οικονομικό Σύστημα, Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική.** Ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τέσσερα μαθήματα (1) «Διεθνές Πολιτικό Σύστημα», (2) «Διεθνείς & Ευρωπαϊκές Οικονομικές Σχέσεις» (3) «Ειδικά Θέματα Διεθνούς Δικαίου» και (4) «Η Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο Κόσμος». Συνολικά έχουν προγραμματιστεί 144 ώρες συνολικά (α΄ και β΄ κύκλος).
3. **Επαγγελματικό Πεδίο Ακολούθων Επικοινωνίας.** Ο άξονας αυτός έχει κυρίως πρακτική κατεύθυνση και περιλαμβάνει δύο μαθήματα, την (1) «Οργάνωση και Λειτουργία Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ, Γραφείων Τύπου Εξωτερικού και ο Ρόλος του Ακολούθου Επικοινωνίας» και (2) τις «Εφαρμοσμένες Δημόσιες Σχέσεις», και ένα εργαστήριο, «Η νέα Επικοινωνιακή Πολιτική της Ε.Ε. και ο Ρόλος του Ακόλουθου Επικοινωνίας - Η Μονάδα πληροφόρησης και Επικοινωνίας της Ε.Ε.». Συνολικά θα διεξαχθούν 146 ώρες διδασκαλίας (α΄ και β΄ κύκλος).

Εργαστήρια Ειδικής Φάσης Σπουδών

Στο πλαίσιο των μαθημάτων και των σεμιναρίων πραγματοποιούνται εργαστήρια, τα οποία εστιάζουν κυρίως στις *πρακτικές πτυχές επιμέρους θεμάτων και συνδυάζονται με πρακτικές ασκήσεις (γραπτές και προφορικές), ασκήσεις προσομοίωσης, επισκέψεις σε φορείς και άλλα, ώστε οι σπουδαστές να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τα θέματα αυτά, αλλά ταυτόχρονα να αποκτήσουν ειδικές δεξιότητες και συμπεριφορές και να ενισχυθεί ο συμμετοχικός χαρακτήρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.*

Το πρόγραμμα σπουδών της Ειδικής Φάσης Σπουδών περιλαμβάνει συμπληρωματικά **εργαστήρια** (εκτός βαθμολογικής κλίμακας), τα οποία πραγματοποιούνται με τη μορφή διαλέξεων, επισκέψεων και ασκήσεων προσομοίωσης, για την πρακτική εμπέδωση τεχνικών και άλλων δεξιοτήτων (επικοινωνιακές, κοινωνικές κλπ.). Ενδεικτικά, αναφέρουμε: «Γλωσσικό Εργαστήριο», «Διαπραγματεύσεις», «Τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων», «Εθιμοτυπία».

Τέλος, μία ημέρα της εβδομάδας –η οποία κατά την τρέχουσα εκπαιδευτική σειρά είναι η *Τετάρτη*- δύνανται να οργανωθούν *διαλέξεις ή ημερίδες* πάνω σε ειδικά θέματα με τη συμμετοχή ειδικών ομιλητών. Επίσης, δύνανται να οργανωθούν *εκδηλώσεις ή επισκέψεις*, με πρωτοβουλία της Σχολής ή και των σπουδαστών του Τμήματος, εφόσον κρίνεται, ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος σπουδών.

Πρόγραμμα Πληροφορικής

Στον τομέα της **Πληροφορικής** έχουν προγραμματιστεί δύο εργαστήρια στον α' κύκλο σχετικά με: «Τεχνικές Προηγμένων Υπηρεσιών Επικοινωνίας στο Διαδίκτυο», και «Παρουσιάσεις με Χρήση Η/Υ και Πολυμέσων». Στον β' κύκλο έχει προγραμματιστεί ένα εργαστήριο «Χαρακτηριστικά και μεθοδολογίες Αξιολόγησης Ιστοσελίδων». Συνολικά έχουν προγραμματιστεί **72 ώρες** διδασκαλίας (α' και β' κύκλος).

Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Οι σπουδαστές του Τμήματος Ακολουθών Επικοινωνίας παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα ξένων γλωσσών, προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις του μελλοντικού τους επαγγέλματος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει *αγγλικά και γαλλικά ή γερμανικά*. Το πρόγραμμα ξένων γλωσσών αντιστοιχεί στις 126 ώρες ανά γλώσσα στον α' κύκλο και 45 ώρες ανά γλώσσα στον β' κύκλο.

Αξιολόγηση Σπουδαστών

Κύκλος Μαθημάτων: Με το πέρας του κύκλου μαθημάτων, οι σπουδαστές υποβάλλονται σε *γραπτές εξετάσεις* για κάθε μάθημα ξεχωριστά. Τα εργαστήρια που συσχετίζονται με συγκεκριμένα μαθήματα αντιστοιχούν στο 25% των μαθημάτων και αξιολογούνται με γραπτή έκθεση προόδου, με βάση την προφορική συμμετοχή των σπουδαστών και τη συμμετοχή σε επιμέρους ασκήσεις.

Κύκλος Σεμιναρίων: Κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, οι σπουδαστές αξιολογούνται με βάση τις προφορικές παρουσιάσεις μικρών εργασιών (*μέχρι 5.000 λέξεις ανά εργασία ανά σεμινάριο*) και τη γενικότερη συμμετοχή τους στα σεμινάρια. Τα εργαστήρια που συσχετίζονται με συγκεκριμένα σεμινάρια

αντιστοιχούν στο 25% των μαθημάτων και αξιολογούνται με γραπτή έκθεση προόδου, με βάση την προφορική συμμετοχή των σπουδαστών και την συμμετοχή σε επιμέρους ασκήσεις.

Κύκλος Εκπόνησης Τελικών Εργασιών: Οι σπουδαστές αξιολογούνται από τριμελή Επιτροπή Αξιολόγησης, στην οποία παρουσιάζουν την τελική τους εργασία (από 20.000 μέχρι 25.000 λέξεις).

Η κλίμακα βαθμολογίας ορίζεται από ένα μέχρι δέκα (1-10), ενώ ο βαθμός μπορεί να είναι ακέραιος ή και δεκαδικός. Η σειρά αποφοίτησης ανά τμήμα καθορίζεται από τον τελικό βαθμό αποφοίτησης και κλιμακώνεται σε τρεις βαθμίδες: (α) *Αριστούχος αποφοιτήσας* (μεγαλύτερος ή ίσος του 8,5), (β) *Επιτυχώς Αποφοιτήσας* (μεγαλύτερος ή ίσος του 5 και μικρότερος του 8,5) και (γ) *Φοιτήσας* (μικρότερος του 5).

* * *

Ευχαριστώ την συνεργάτη του Τμήματος, Ε. Μαστρομάουρο για την συμβολή της στην επιμέλεια του παρόντος. Εύχομαι στους σπουδαστές της ΙΕ' και της ΙΣΤ' εκπαιδευτικής σειράς καλή σταδιοδρομία και καλή δύναμη.

Η Επιστημονική Υπεύθυνη του Τμήματος

Δρ. Φανή Κομσέλη
Πολιτικός Επιστήμονας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΥΣΗΣ 19/4/2004 - 31/10/2004		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΑΤ-Σ01 ΜΜΕ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ		
ΑΤ-Μ01	ΜΜΕ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	Ν. Δεμερτζής, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών Ν. Βουλέλης, Δημοσιογράφος, Διευθυντής Σύνταξης Αθηναϊκού Πρακτορείου Ειδήσεων
ΑΤ-Μ02	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	Ε. Χαριτεάκης, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
ΑΤ-Ε01	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	Γ. Χριστογιάννης, Πρόεδρος ε.τ.
ΑΤ-Ε02 ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ		
ΑΤ-Μ03	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	Α. Κουλιάρας, Επίκουρος Καθηγητής Χαροκόπειου Πανεπιστημίου
ΑΤ-Μ04	ΔΙΕΘΝΕΙΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Π. Λιαργκόβας, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
ΑΤ-Μ05	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	Α. Μπρεδήμας, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
ΑΤ-Μ06	Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, Η ΕΕ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ	Χ. Τσαρδανίδης, Διευθυντής Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων
ΑΤ-Σ03 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ		
ΑΤ-Μ07	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠ. ΤΥΠΟΥ & ΜΜΕ, ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΥΠΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Σ. Μαντζίλας, Σύμβουλος Επικοινωνίας
ΑΤ-Μ08	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Ε. Σόρογκας, Λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών
ΑΤ-Ε02	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	Φ. Κομσέλη, Δρ. Πολιτικών Επιστημών
ΑΤ-Ε03	Η ΝΕΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ Ο ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ- Η ΜΟΝΑΔΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε.	Χ. Ξηρουχάκης, Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων Γενικής Γραμματείας Συμβουλίου Ε.Ε. Κλ. Διακομανώλη, Ακόλουθος Επικοινωνίας στην Γενική Διεύθυνση Έρευνας της ΕΕ
ΑΤ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ		
ΑΤ-Ε04	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	Π. Γκίνογλου, Εκπαιδευτικός Δ/βάμιας
ΑΤ-Ε05	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	Α. Αλεξανδρής, Εκπαιδευτικός Δ/βάμιας
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΑΤ-ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	Γ. Γεράκης, Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας
ΑΤ-ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Ν. Αλιφέρης, Διδάσκων Μετάφρασης Διαπανεπιστημιακού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών Μωραϊτή Σ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας Β. Ευαγγελινίδου, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας Σ. Ιωαννίδου, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 1/3/2005 - 4/7/2005		
ΚΩΔ	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΑΤ-Σ01	ΜΜΕ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	Ν. Δεμερτζής, Ανακληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών Ε. Χαιρετάκης, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
ΑΤ-Σ02	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Α. Χουλιάρης, Επίκουρος Καθηγητής Χαροκόπειου Πανεπιστημίου Π. Λιαργκόβας, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Χ. Τσαρδανίδης, Διευθυντής Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων Χ. Ξηρουχάκης, Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων Γενικής Γραμματείας Συμβουλίου Ε.Ε.
ΑΤΣ03	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Σ. Μαντζιάς, Σύμβουλος Επικοινωνίας
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΑΤ-Ε06	ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ	Ε. Μεγαλοκονόμος, Πρόεδρος ε.τ.
ΑΤ-Ε07	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ & ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	Ε. Γερεουδάκη, Σ. Σιακίδης, Ανώτεροι Λειτουργοί Κυπριακής Ακαδημίας Δημόσιας Διοίκησης
ΑΤ-Ε08	ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ	Χ. Κόρακας, Πρόεδρος ε.τ.
ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΚΗ		
ΑΤ-Ε09	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	Π. Γκίνουλου, Εκπαιδευτικός Δ/βάμιας
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΑΤ-ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	Γ. Γεράκης, Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας
ΑΤ-ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή	Ν. Αλιφέρης, Διδάσκων Μετάφρασης Διαπανεπιστημιακού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών Μωρατή Σ., Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Β. Ευαγγελινίδου, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας Σ. Ιωαννίδου, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σ: Σεμιναριακός Άξονας, Μ: Μάθημα, Ε: Εργαστήριο

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 19/4/2004 - 31/10/2004		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΑΤ-Σ01	ΜΜΕ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	84
ΑΤ-Μ01	ΜΜΕ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	40
ΑΤ-Μ02	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	24
ΑΤ-Ε01	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	20
ΑΤ-Σ02	ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	96
ΑΤ-Μ03	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	24
ΑΤ-Μ04	ΔΙΕΘΝΕΙΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	16
ΑΤ-Μ05	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	20
ΑΤ-Μ06	Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, Η ΕΕ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ	36
ΑΤ-Σ03	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΛΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	108
ΑΤ-Μ07	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ & Μ.Μ.Ε., ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΥΠΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	40
ΑΤ-Μ08	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	24
ΑΤ-Ε02	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	12
ΑΤ-Ε03	Η ΝΕΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - Η ΜΟΝΑΔΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε.	32
ΑΤ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	48
ΑΤ-Ε04	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	32
ΑΤ-Ε05	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	16
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		336
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		ΩΡΕΣ
ΑΤ-ΣΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	126
ΑΤ-ΣΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	126
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ α' κύκλου		588

* Σημείωση: Στο γενικό σύνολο ωρών δεν συμπεριλαμβάνονται οι ώρες για τις εξετάσεις καθώς και οι ώρες βαθμολόγησης των γραπτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 1/3/2005 – 8/7/2005		
ΚΩΔ	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
ΑΤ-Σ01	ΜΜΕ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	44
ΑΤ-Σ02	ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	44
ΑΤ-Σ03	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	44
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΑΤ-Ε06	ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ	16
ΑΤ-Ε07	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ & ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	12
ΑΤ-Ε08	ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ	12
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		172
ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΚΗ		
ΑΤ-Ε09	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	24
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΑΤ-Ξ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	45
ΑΤ-Ξ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	45
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ β' κύκλου		286

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Στο πλαίσιο του κύκλου εκπόνησης των τελικών εργασιών κάθε σπουδαστής υποχρεούται να εκπονήσει και καταθέσει σε διάστημα δύο μηνών μία τελική εργασία.

Σημείωση:

1) Στο γενικό σύνολο ωρών δεν συμπεριλαμβάνονται οι ώρες για τις συναντήσεις των σεμιναριακών και τελικών εργασιών καθώς και οι ώρες υποστήριξης των τελικών εργασιών οι οποίες διαμορφώνονται ανάλογα με τις ανάγκες του Προγράμματος.

2) Ενδέχεται για την ομαλότερη διεξαγωγή του προγράμματος ορισμένα μαθήματα ή εργαστήρια που περιγράφονται στον κύκλο μαθημάτων εξειδίκευσης να πραγματοποιηθούν στον κύκλο Σεμιναρίων και αντιστρόφως.

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Ο κύκλος Μαθημάτων της Ειδικής Φάσης Σπουδών (διάρκειας 5 μηνών) πραγματοποιείται μετά το πέρας της Κοινής Φάσης Σπουδών και αποσκοπεί στην εξειδίκευση των σπουδαστών, τόσο σε θέματα θεωρητικής κατάρτισης (Μαθήματα), όσο και στην εμπέδωση τεχνικών και άλλων δεξιοτήτων (Εργαστήρια).

Ο κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης βρίσκεται σε αλληλουχία με τον κύκλο Σεμιναρίων Εξειδίκευσης, καθώς το Πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών διαρθρώνεται στη βάση *τριών σεμιναριακών αξόνων*:

- ΑΤ-Σ01 : ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ**
- ΑΤ-Σ02 : ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ**
- ΑΤ-Σ03 : ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ**

Στη συνέχεια παρουσιάζεται αναλυτικά το περιεχόμενο των αξόνων.

* * *

ΑΤ-Σ01 ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΑΤ-Μ01 ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ,
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Νικόλαος Δεμερτζής, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου
Αθηνών

Νικόλαος Βουλέλης, Δημοσιογράφος, Διευθυντής Σύνταξης Αθηναϊκού
Πρακτορείου Ειδήσεων

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Είτε εργασθούν στο εσωτερικό είτε στο εξωτερικό, εξ ορισμού οι Ακόλουθοι Επικοινωνίας δραστηριοποιούνται επαγγελματικά εντός ενός περίπλοκου, ασταθούς και παγκοσμιοποιημένου περιβάλλοντος. Γενικός στόχος του μαθήματος αυτού είναι η από μέρους των σπουδαστών του Τμήματος Ακολουθών Επικοινωνίας κατανόηση και εξοικείωση με το ρόλο των Μ.Μ.Ε. στη λειτουργία του πολιτικού συστήματος αφενός, και στην εξωτερική πολιτική και τη διπλωματία αφετέρου. Με το πέρας του μαθήματος οι σπουδαστές αναμένεται να γνωρίζουν τα κυριότερα θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα που αφορούν: α) την πολιτική επικοινωνία σε διεθνές επίπεδο, β) το συστημικό ρόλο των διεθνών και εθνικών Μ.Μ.Ε. στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και γ) τη συμβολή των Μ.Μ.Ε. στη διαμόρφωση πρακτικών σύγχρονης διπλωματίας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα μελετηθούν, συζητηθούν και παρουσιαστούν οι παρακάτω θεματικές ενότητες:

Α' Ενότητα : Πολιτική Επικοινωνία

- Η πολιτική επικοινωνία ως επιστημονικός κλάδος και ως πρακτική
- Η θέση των Μ.Μ.Ε. στο πολιτικό σύστημα και επίδρασή τους στην κοινή γνώμη. Μοντέλα και θεωρίες.
- Πολιτικοί, δημοσιογράφοι και μέσα ενημέρωσης

Β' Ενότητα: Διεθνής επικοινωνία και δημοσιογραφία

- Μ.Μ.. και μεταψυχροπολεμική εποχή
- Διεθνής πολιτική, παγκοσμιοποίηση και επικοινωνία
- Εξωτερική πολιτική και Μ.Μ.Ε.
- Ο ρόλος των Μ.Μ.Ε. και των δημοσιογράφων στις διεθνείς κρίσεις (πολεμικές συγκρούσεις, τρομοκρατία κλπ.)

Γ' Ενότητα: Εξωτερική Πολιτική, Διπλωματία & Μέσα Ενημέρωσης

- Δημόσια διπλωματία και διπλωματία των Μέσων
- Διεθνείς Δημόσιες Σχέσεις και εθνικά στερεότυπα
- Διεθνείς επικοινωνίες και διεθνής πολιτική μετά το Β' ΠΠ
- Προπαγάνδα

Δ' Ενότητα: Πόλεμος και διεθνείς συγκρούσεις στα Μ.Μ.Ε.

- Ο πόλεμος στην εποχή της πληροφορίας
- Αντιμετώπιση και επίλυση διεθνών συγκρούσεων από τα μέσα ενημέρωσης.
- Ψυχολογικές επιχειρήσεις
- Επικοινωνία – Διαχείριση της Πληροφοριών – Διεθνής Ασφάλεια

Τα θέματα αυτά θα αναλυθούν σε αναφορά με την ελληνική και τη διεθνή εμπειρία. Θα γίνουν δύο ή τρεις παραδόσεις εισαγωγικού χαρακτήρα. Οι υπόλοιπες ώρες θα καλυφθούν από οργανωμένες παρουσιάσεις που θα κάνουν οι σπουδαστές πάνω σε θέματα, τα οποία θα περιλαμβάνονται σε ειδικό φάκελο με άρθρα και κείμενα σχετικά με το αντικείμενο του μαθήματος, καθώς και σε υλικό που θα κληθούν να αναζητήσουν στη βιβλιοθήκη της Σχολής και στο διαδίκτυο. Οι παρουσιάσεις αυτές θα υποστηρίζονται και θα συνοδεύονται από συμπληρωματικές παρεμβάσεις των διδασκόντων.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ALLEN T. *The Media of Conflict*, Zed Books, London, 1999.
- BLUMLER J. & GUREVITCH M., *The Crisis of Public Communication*, Routledge, London, 1995.
- CAPPELLA J. & JAMIESON K., *Spiral of Cynicism*, Oxford University Press, 1997.
- ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ Ν., *Πολιτική Επικοινωνία, Διακινδυνεύσεις, Δημοσιότητα, Διαδίκτυο*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002.
- ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ Ν. & ΚΑΦΕΤΖΗΣ Π., «Πολιτικός Κυνισμός, Πολιτική Αλλοτρίωση και ΜΜΕ. Η περίπτωση της τρίτης ελληνικής δημοκρατίας» στο: Χρ. Λυριτζής, Ηλ. ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΕΠΙΜ.), *Κοινωνία και Πολιτική. Όψεις της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας 1974-1994*, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα, 1996, σελ. 174-218.
- GINSBERG B., *THE CAPTIVE PUBLIC*. How Mass Opinion promotes State Power, Basic Books, New York, 1986.
- GOW J., PATERSON R., PRESTON A., *Bosnia by Television* British Film Institute, London, 1996.
- IYENGAR S., *Is Anyone Responsible? How television Frames Political Issues*, The University of Chicago Press, 1991.
- KAVANAGH D., *Election Campaigning. The New Marketing of Politics*, Blackwell, 1995.
- KEAN J., *The Media and Democracy*, Polity Press, 1991.
- KERBEL R. M., *REMOTE & CONTROLLED*. Media Politics in a Cynical Age, Westview Press, Oxford, 1995.
- KRAUS S. & DAVIS D., *The Effects of Mass Communication on Political Behavior*, The Pennsylvania state University Press, 1976.

- *LERNART S., SHAPING POLITICAL ATTITUDES.* The Impact of Interpersonal Communication and Mass Media, Sage Publications, London, 1994.
- *MCNAIR B.* An Introduction to Political Communication, Routledge, London, 1995.
- *NEGRINE R.,* The Communication of Politics, Polity Press, London, 1996.
- *ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Σ.,* Η Δύναμη της Τηλεόρασης, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα, 1997.
- *POSTMAN N.,* Amusing Ourselves to Death, Penguin Books, London, 1985.
- *TAYLOR P.,* Global Communication, International Affairs and the Media since 1945, Routledge, London 1997.
- *WATTS D.,* Political Communication Today, Manchester University Press, 1997.

ΑΤ-Μ02 ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Εμμανουήλ Χαιρετάκης, *Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι η εξοικείωση των σπουδαστών του Τμήματος Ακολουθών Επικοινωνίας με τη μορφή, τη δομή και τη δυναμική του διεθνούς επικοινωνιακού συστήματος. Η διεθνής πολιτική και η διεθνής κοινή γνώμη επηρεάζεται από το περιεχόμενο και την ποσότητα των πληροφοριών που διακινούνται από τα μεγάλα διεθνή πρακτορεία ειδήσεων, από τα οποία ασκείται πλέον διακριτή εξουσία σε συμβολικό και πολιτικό επίπεδο. Ταυτόχρονα, το διαδίκτυο περιπλέκει ακόμα περισσότερο την κατάσταση, καθώς η ροή διεθνών ειδήσεων διογκώνεται άνευ προηγουμένου.

Το μάθημα θα διεξαχθεί υπό μορφή παραδόσεων και θα συνοδεύεται από σχετικό διδακτικό υλικό επί του οποίου οι σπουδαστές θα εξετασθούν.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού θα μελετηθούν κατά σειρά τα παρακάτω θέματα:

- Δίαυλοι της παγκόσμιας επικοινωνίας (τεχνολογικοί δίαυλοι, διεθνείς οργανισμοί, πρακτορεία ειδήσεων, διεθνή Μέσα, ενώσεις εκδοτών και δημοσιογράφων, περιφερειακές και διακυβερνητικές οργανώσεις).
- Η Αγορά των Παγκόσμιων ΜΜΕ (το “μεγάλο κοινό”, η σύγκλιση, η παγκόσμια ημερήσια διάταξη των ειδήσεων, η κατασκευή των ειδήσεων).
- Η κυκλοφορία του περιεχομένου των ΜΜΕ (διεθνής ροή και κατανάλωση τηλεοπτικών προγραμμάτων, εξαγωγές προγραμμάτων από τον Νότο προς το Βορρά, η περίπτωση TV GLOBO).
- Το διαδίκτυο και η πολιτισμική παγκοσμιοποίηση (έκρηξη πληροφοριών, το παγκόσμιο ψηφιακό χάσμα, τα Αγγλικά ως παγκόσμια γλώσσα, η διαφήμιση ως «πόλεμος» σημείων, η περίπτωση του MTV).

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *BOUGNOUX, DANIEL*, “Introduction aux sciences de la communication”, La Decouverte Paris, 2001.
- *BRIGGS ASA & BURKE, PETER*, “A social history of the media: From Gutenberg to the Internet”, Polity London, 2002.
- *FREDERICK HOWARD H.*, “Global communication and the International relations” Wadsworth Publishing Co Selmont, California 1993.
- *GOLDMAN, ROBERT & PAPSON, STEPHEN*, “Sign wars: the cluttered landscape of advertising” The Guilford Press, New York, 1996.

- GRAHAM GORDON, «INTERNET: μια κοινωνιολογική προσέγγιση», Εκδ. Περίπλους, Αθήνα 2001.
- HERMAN E.S. & MC CHESNEY R.W., “The Global Media: the new missionaries of corporate capitalism”, Cassell, London, 1997.
- INGLIS, FRED, “Media Theory: an introduction”, Blackwell London 1990.
- JOUET J & COUDRAY, “New Communication Technologies: Research Trends” Reports and papers on Mass Communication, No105 Unesco, 1990.
- LÉVY PIERRE, «Δυνητική πραγματικότητα: η φιλοσοφία του πολιτισμού και του κυβερνοχώρου», εκδ. Κριτική, Αθήνα 1999.
- LOUW ERIC P P, “The media and the cultural production”, Sage, London 2001.
- LULL JAMES, “Media, communication, culture: a global approach”, Polity Press London, 1995.
- MARTIN-BARBERO J., “Communication, Culture and Hegemony-From the media to mediations”, Sage London, 1993.
- MATTELART A. & DELCOURT X. & MATTELART M., “International image markets”, Comedia, London 1984.
- MATTELART A., “Advertising International: the privatisation of public space”, Routledge, London, 1991.
- MC CHESNEY ROBERT, “Corporate media and the threat to democracy”, The Open Media pamphlet series, Seven Stories Press, New York 1997.
- MOWLANA HUMID, “International Flow of Information: a global report and analysis”, Reports and papers on Mass Communication, No99, Unesco, 1985.
- POSTMAN NEIL & POWERS STEVE, “How to watch TV news”, Penguin Books 1992
- SEYNON, JOHN & DUNKERLEY, DAVID, “Globalization-the reader”, The Athlone Press London, 2000.
- TAYLOR PHILIP M, “Munitions of the mind: a history of Propaganda from the ancient world to the present day”, Manchester University Press, Manchester, 1995.
- THUSSU D.K, “ International Communication: Continuity and the Change”, Arnold London, 2000.
- VARIS TAPIO, “International flow of television programmes”, Reports and papers on Mass Communication, No100, Unesco, 1985.
- WARNIER JEAN-PIERRE, “La mondialisation de la culture”, La Decouverte, Paris, 1999.
- ΒΙΡΛΑΙΟ, ΠΩΛ: «Η πληροφορική βόμβα», Νησίδες, Σκόπελος 2000.
- ΘΕΜΠΡΙΑΝ ΧΟΥΑΝ ΛΟΥΙΣ, «Το δίκτυο: το Ιντερνετ και τα νέα μέσα επικοινωνίας», εκδ. Στάχυ, Αθήνα 2000.
- ΛΕΑΝΔΡΟΣ ΝΙΚΟΣ, «Η Πολιτική Οικονομία των ΜΜΕ», εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2000.
- ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤ., (επιμέλεια) «Επικοινωνία και Κοινωνία από τον εικοστό στον εικοστό πρώτο αιώνα», εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2000.

- ΡΑΜΟΝΕ ΙΓΝΑΣΙΟ, «Σιωπηρή προπαγάνδα: μάζες, τηλεόραση, κινηματογράφος», εκδ. Πόλις, Αθήνα 2001.
- ΣΚΑΡΠΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «TERRA VIRTUALIS: η κατασκευή του κυβερνοχώρου», εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1999.
- ΧΑΙΡΕΤΑΚΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ, «Τηλεόραση και διαφήμιση: η ελληνική περίπτωση», εκδ. Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 1997.

ΑΤ-Ε01 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γεώργιος Χριστογιάννης, Πρέσβυς ε.τ.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Οι κυβερνήσεις των δημοκρατικών χωρών και οι λαοί τους αποδίδουν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία στην πολιτιστική μεταξύ τους συνεργασία ως το μαγνητικό πεδίο για την αλληλοεπικοινωνία και τη συνεργασία τους με τελικό σκοπό την εδραίωση της ειρήνης και την επίτευξη της ευημερίας των λαών.

Η Ελλάδα, κληρονόμος πολιτισμού παγκόσμιας εμβέλειας δίνει ενεργό «παρόν» προς την κατεύθυνση αυτή. Με συνείδηση αυτής της πολύτιμης κληρονομιάς, αλλά και με σεβασμό προς τις πολιτιστικές παραδόσεις άλλων χωρών, συμβάλλει στην αρμονική σύνθεση του παγκόσμιου πολιτιστικού μωσαϊκού, όπου όλοι οι λαοί καλούνται να προσφέρουν τις ψηφίδες του εθνικού πολιτιστικού τους πλούτου.

Στόχος του μαθήματος είναι η διερεύνηση του πολιτισμού ως κοινωνικού φαινομένου, αλλά και των δυνατοτήτων λειτουργιών του κράτους, όπως Διπλωμάτες, Ακόλουθοι Επικοινωνίας, Εμπορικοί Ακόλουθοι, να συμβάλουν στην προβολή του εθνικού πολιτισμού στο διεθνές πεδίο και την προώθηση της διεθνούς πολιτιστικής συνεργασίας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Στα πλαίσια του εργαστηρίου θα μελετηθούν τα παρακάτω θέματα:
- Πολιτισμός – Παράγοντες που επηρεάζουν τη Διαμόρφωση του Πολιτισμού.
  - Εξάπλωση – Σύμμειξη Πολιτισμού
  - Μαζική Κουλτούρα – Διπλωματία και ΜΜΕ
  - Σύγκρουση Πολιτισμών - Παγκοσμιοποίηση
  - Ελληνική Πολιτιστική Διπλωματία - Έννοια Διπλωματίας. Διπλωματική Γλώσσα και αλληλογραφία
  - Διμερής Πολιτιστική Διπλωματία: Φορείς, Αρμοδιότητες ΥΠΕΞ και ΥΠ.ΠΟ, Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού, Πνευματικά Ιδρύματα Ελληνικού ενδιαφέροντος στο Εξωτερικό.
  - Πολυμερής Πολιτιστική Διπλωματία: UNESCO, Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά, Ευρωπαϊκή Ένωση, Συμβούλιο της Ευρώπης.
  - Πολιτιστική Διπλωματία και Τουρισμός.
  - Πολιτιστική Βιομηχανία και Διεθνές Εμπόριο.
  - Πολιτισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη.
  - Ρίζες νεοελληνικού πολιτισμού (Κρήτη, Επτάνησος, Ελληνικός Διαφωτισμός, Ρήγας Φεραίος και Αδαμάντιος Κοραΐς)
  - Στοιχεία Νεοελληνικής λογοτεχνίας και Τέχνης
  - Ιδεολογικά πολιτιστικά ρεύματα στη νεώτερη Ελλάδα
  - «Φιλέλληνες», «Μισέλληνες», Ελληνιστές.

Την ενότητα αυτή θα παρακολουθήσουν από κοινού τα τμήματα Ακολούθων Επικοινωνίας και Εμπορικών Ακολούθων.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *ΓΙΑΝΝΑΡΑ ΧΡ.*, Πολιτιστική Διπλωματία, Εκδόσεις Ίκαρος.
- *ΠΟΛΙΤΗ Λ.*, Η ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, Εκδοτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
- *ΤΖΕΡΜΙΑ Π.*, Η εικόνα της Ελλάδος στον ξένο κόσμο, Εκδόσεις Ι. Σιδέρη.
- *ΧΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ Γ.*, Ελληνική Πολιτιστική Διπλωματία, Εκδόσεις Σιδέρη, 2002
- Η Ελληνική Παράδοση, Κείμενα Μεθορίου, Εκδόσεις Φίλων.
- *FERGUSON J.*, The heritage of Hellenism, Thames and Hudson, London.
- *SAMUEL HUNTINGTON*, The clash of civilizations and the remaking of world order, Touchstone Books.

**ΑΤ-Σ02 ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ**

ΑΤ-Μ03 ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αστέρης Χουλιάρης, *Επίκουρος Καθηγητής Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου*
Φανή Κομσέλη, *Δρ. Πολιτικών Επιστημών Πανεπιστημίου PARIS X*
NANTERRE

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους σπουδαστές με τις θεωρίες αλλά και την πρακτική των διεθνών σχέσεων προκειμένου να γνωρίζουν γενικά ζητήματα και πρακτικές των διεθνών σχέσεων, τα οποία τους είναι απαραίτητα στην εξάσκηση του επαγγέλματος τους στο μέλλον. Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και συζήτηση με τη συμμετοχή των σπουδαστών πάνω σε συγκεκριμένα ζητήματα.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Κατά την διάρκεια των διαλέξεων θα εξεταστούν, αναλυθούν και συζητηθούν τα παρακάτω θέματα:

- Η επιστήμη των Διεθνών Σχέσεων: Θεωρητικές προσεγγίσεις (ρεαλισμός, πλουραλισμός, κονστρουκτιβισμός).
- Ανάλυση εξωτερικής πολιτικής
- Γεωπολιτικές "αφηγήσεις" της μεταψυχροπολεμικής εποχής
- Η «αποκρατικοποίηση» των διεθνών σχέσεων και οι νέοι δρώντες -Το παράδειγμα της Παγκόσμιας συνδικαλιστικής Οργάνωσης και της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας των συνδικάτων.
- Το μέλλον του έθνους-κράτους.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασική Βιβλιογραφία

1. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ Θ., Διεθνείς Σχέσεις. Εξουσία και Δικαιοσύνη (Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1995).
2. ΚΩΝΣΤΑΣ Δ. και ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ Κ., Διεθνείς Σχέσεις (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1997).
3. JACKSON, R., SORENSEN, G., Introduction to International Relations: Theories and Approaches (Oxford: Oxford University Press, 2003)
4. Ο TUATHAIL, G., DALBY, S., ROUTLEDGE, P., eds, The Geopolitics Reader, London: Routledge, 1998
5. BAYLIS, J., SMITH ST., eds, The Globalization of World Politics (Oxford: Oxford University Press, 1999)

6. GRIFFITHS, M., *Fifty Key Thinkers in International Relations* (London: Routledge, 2003)
7. ART, R., JERVIS, R., eds, *International Politics: Enduring Concepts and Contemporary Issues* (New York: Longman, 2002)
8. BURCHILL, SC. et al, *Theories of International Relations* (London: Palgrave, 1996)
9. KEGLEY JR. W. C., WITTKOPF R. E, *World Politics. Trends and Transformation* (London: Macmillan, πρωτοεκδόθηκε το 1989 αλλά έχει κάνει αλλεπάλληλες αναθεωρημένες επανεκδόσεις).
10. HOLSTI K. J., *International Politics: A Framework for Analysis* (Sixth edition, Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1992).
11. GRAHAM E., *Dictionary of International Relations* (London: Penguin Books, 1998).
12. DOUGHERTY J. and PFALTZGRAFF R. Jr., *Ανταγωνιστικές Θεωρίες Διεθνών Σχέσεων* (Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, Α΄ και Β΄ τόμος, 1992).
13. DOYLE M. AND IKENBERRY J. G. eds, *New Thinking in International Relations Theory* (Boulder, Co: Westview Press, 1997).
14. GROOM A. J. R AND LIGHT M eds, *Contemporary International Relations: A Guide to Theory* (London: Pinter, 1994).
15. KEGLEY C. W., *Controversies in International Relations Theory* (New York: St Martin's Press, 1995).
16. BOOTH K. AND SMITH S., *International Relations Theory Today* (Oxford: Oxford University Press, 1995).
17. NIOU E. M. S. AND ORDESHOOK P. C.; "Less Filling, Tastes Great: The Realist - Neoliberal Debate" (*World Politics*, January 1994).
18. ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ, ΑΛ. *Η Διεθνής Κοινωνία και οι Θεωρίες των Διεθνών Σχέσεων* (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2000)

Για τη ρεαλιστική προσέγγιση στις διεθνείς σχέσεις

- JERVIS R., "The Future of World Politics: Will it Resemble the Past ?" (*International Security*, Winter 1991-92)
- GLASER C., "The Security Dilemma Revisited" (*World Politics*, October 1997).
- *Henry Kissinger*; *Διπλωματία* (Αθήνα: Νέα Σύνορα - Α. Α. Λιβάνη, 1995).
- ΗΦΑΙΣΤΟΣ Π., *Ιστορία, Θεωρία και Πολιτική Φιλοσοφία των Διεθνών Σχέσεων* (Αθήνα: Ποιότητα, 1999).

Για την πλουραλιστική προσέγγιση στις διεθνείς σχέσεις

- MORAVCSIK M., "Taking Preferences Seriously: A Liberal Theory of International Politics" (*International Organization*, Autumn 1997).
- ASHLEY R. K., "The Poverty of Neorealism" (*International Organization*, Vol. 38 (2), 1984, pp. 225-286).
- KEOHANE O. AND NYE J. S., *Power and Interdependence* (Glenview: Scott, Foresman, 1989).

- *STRANGE S.*, *The Retreat of the State: The Diffusion of Power in the World Economy* (Cambridge: Cambridge University Press, 1996).
- *ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ Μ. ΚΑΙ ΥΦΑΝΤΗΣ Κ.*, επ., *Σύγχρονα Προβλήματα Διεθνών Σχέσεων. Κρατική Κυριαρχία: Απειλές και Προκλήσεις* (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2000).

Άλλα Βιβλία:

- *KENNENTY Π.*, *Προετοιμασία για τον 21ο Αιώνα* (Αθήνα: Εκδόσεις Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, 1994),
- *ΧΑΝΤΙΝΓΚΤΟΝ Σ.*, *Η Σύγκρουση των Πολιτισμών και ο Ανασχηματισμός της Παγκόσμιας Τάξης* (Αθήνα: Terzo Books, 1998)
- *BRZEZINSKI Z.*, *Η Μεγάλη Σκακιέρα* (Αθήνα: Νέα Σύνορα - Α. Α. Λιβάνη, 1998). - *HALLIDAY F.*, *Islam and the Myth of Confrontation: Religion and Politics in the Middle East* (London: I. B. Tauris, 1995).
- *KLARE M. T., AND CHANDRANI Y.*, eds, *World Security. Challenges for A New Century* (New York: St Martin's Press, Τρίτη Έκδοση, 1998).
- *ΠΑΛΑΤΙΑΣ Α.*, *Το Νέο Διεθνές Σύστημα* (Αθήνα: Παπαζήσης, 1995).

Επιστημονικά Περιοδικά

- *The World Today*
- *Current History*,
- *Foreign Affairs, Foreign Policy*
- *The Washington Quaterly* και *World Policy Journal*.
- *Comparative Politics International Affairs*.
- *International Journal*.
- *International Organization*.
- *International Security*.
- *International Studies Quarterly*.
- *Millennium, Review of International Studies*.
- *Security Dialogue*.
- *Survival*.
- *World Politics*.
- *Journal of Common Market Studies*.
- *Journal of Modern African Studies*.
- *Journal of Political and Military Sociology*.
- *Mediterranean Politics*.
- *Mediterranean Quarterly*
- *Middle East Journal*.
- *Middle East Politics*.
- *Pacific Review*.
- *Peace and Conflict Studies*.
- *Post-Communist Studies*.
- *Security Studies*.
- *Third World Quarterly*.
- *International Political Science Abstracts*.
- *Αγορά Χωρίς Σύνορα*.
- *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης* .
- *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*.
- *Επετηρίδα του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων του Παντείου*
- *Η Ελλάδα και ο Κόσμος του ΕΛΙΑΜΕΠ*.

Δικτυακοί τόποι

Στο Διαδίκτυο (Internet) μια σημαντική διεύθυνση με συνδέσεις (links) με κράτη, διεθνείς οργανισμούς, πανεπιστήμια, ερευνητικά ινστιτούτα και επιστημονικά περιοδικά είναι το International Relations and Security Network (www.isn.ethz.ch/). Το Columbia International Affairs Online (www.ciaonet.org/) είναι επίσης πολύ καλό (αλλά απαιτεί συνδρομή). Για ανάλυση της επικαιρότητας αξιόλογο είναι το Stratfor.com (www.stratfor.com). Για ειδήσεις χρήσιμο είναι το BBC (www.bbc.co.uk). Για χάρτες: εξαιρετική είναι η Perry-Castañeda Library Map Collection του University of Texas (www.lib.utexas.edu/maps/americas.html). Για στατιστικά στοιχεία καλός οδηγός για άλλα sites είναι το odwin.ucsd.edu/idata/index.html. Εξειδικευμένο στην Ευρώπη είναι το site της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat): europa.eu.int/comm/eurostat/. Τέλος, για βασικά στοιχεία ανά κράτος βλ. The CIA Factbook (www.cia.gov/cia/publications/factbook) και για αναλυτικές παρουσιάσεις χωρών τις εξαιρετικές μελέτες της Library of Congress (lcwebz.loc.gov/frd/cs/rutoc.html)

Βιβλιοθήκες

Υπάρχουν αρκετές βιβλιοθήκες στην Αθήνα που διαθέτουν συλλογές στις διεθνείς σχέσεις. Οι σημαντικότερες είναι η Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου (στο παλιό κτίριο της οδού Συγγρού) [ανοικτή μέχρι τις 20:00], η Βιβλιοθήκη του Πολιτικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών (Αιόλου και Κολοκοτρώνη) [ανοικτή καθημερινά μέχρι τις 14:00], η Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών (Λυκαβηττού 4) [ανοικτή καθημερινά από τις 10:00 έως τις 15:00], η Βιβλιοθήκη του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών (Σίνα 31) [ανοικτή καθημερινά μέχρι τις 19:00], η Βιβλιοθήκη του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου (Ελ. Βενιζέλου 70 ανοικτά καθημερινά μέχρι τις 20:00) και βέβαια η βιβλιοθήκη του ΕΚΔΔ.

ΑΤ-Μ04 ΔΙΕΘΝΕΙΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Παναγιώτης Λιαργκόβας, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου
Θεσσαλίας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναλύσει τα σημαντικότερα ζητήματα των διεθνών οικονομικών σχέσεων με στόχο να εξοικειωθούν οι μελλοντικοί Ακόλουθοι Επικοινωνίας με τον τρόπο λειτουργίας του διεθνούς εμπορικού και χρηματοοικονομικού συστήματος. Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και συζήτηση με τη συμμετοχή των σπουδαστών πάνω σε συγκεκριμένα ζητήματα.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Κατά την διάρκεια των διαλέξεων θα εξεταστούν, αναλυθούν και συζητηθούν τα παρακάτω θέματα:

- Η Οικονομική παγκοσμιοποίηση.
- Οι Διεθνείς εμπορικές σχέσεις.
- Οι Διεθνείς Νομισματικές σχέσεις.
- Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και η ευρωπαϊκή εμπειρία

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασική βιβλιογραφία

- ΛΙΑΡΓΚΟΒΑΣ Π. "Η Νέα Διεθνής Πολιτική Οικονομία" σσ. 123-156 στο ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ-ΥΦΑΝΤΗΣ Μ & Κ., (επιμ), Σύγχρονα Προβλήματα Διεθνών Σχέσεων, εκδόσεις ΣΙΔΕΡΗΣ, Αθήνα 2000.
- KRUGMAN PAUL, OBSTFELD MAURICE, Διεθνής Οικονομική, τόμος Α, εκδόσεις Κριτική, σελίδες 287-327.
- KRUGMAN PAUL, OBSTFELD MAURICE, Διεθνής Οικονομική, τόμος Β, κεφάλαιο 20, εκδόσεις κριτική, σελίδες 271-325.
- KRUGMAN PAUL, OBSTFELD MAURICE, Διεθνής Οικονομική, τόμος Β, κεφάλαιο 21, εκδόσεις κριτική, σελίδες 329-377.

Επιστημονικά Περιοδικά

- Journal of Economic Integration
- Journal of Economics and Finance
- Review of International Economics
- Journal of Common Market Studies
- Post-Communist Studies
- Regional Studies

Δικτυακοί τόποι

www.europa.eu.int

www.imf.org

www.worldbank.org

www.ebrd.org

www.weforum.org

Βιβλιοθήκες

- Βιβλιοθήκη του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
- Βιβλιοθήκη του ΚΕΠΕ
- Βιβλιοθήκη της Τράπεζας της Ελλάδος
- Βιβλιοθήκη του ΕΚΔΔ

ΑΤ-Μ05 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Αντώνιος Μπρεδήμας, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους Ακόλουθους Επικοινωνίας με επαρκείς γνώσεις σχετικά με τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που αφορούν στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, θέμα που αποτελεί σήμερα τον ακρογωνιαίο λίθο της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Παράλληλα, θα αναλύονται, από τη σκοπιά πάντοτε του διεθνούς δικαίου, επίκαιρα θέματα διεθνούς πολιτικής, όπως λ.χ. το ζήτημα του Ιράκ και άλλες διεθνείς κρίσεις.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα παρουσιαστούν, μελετηθούν και συζητηθούν οι παρακάτω θεματικές ενότητες:

Α' Ενότητα: Ελληνοτουρκικές Σχέσεις

- Υφαλοκρηπίδα.
- Αιγιαλίτιδα ζώνη.
- Εναέριος χώρος – FIR.
- Γκρίζες ζώνες / Ίμια.
- Τα στενά του Βοσπόρου / Δαρδανελίων.
- Αποστρατικοποίηση των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου.
- Η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.
- Ελληνική/ορθόδοξη μειονότητα στην Τουρκία, Μουσουλμανική στη Δυτική Θράκη.

Β' Ενότητα: Νομικά προβλήματα σε σχέση με το Κυπριακό

- Οι Ιδρυτικές Συνθήκες.
- Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Η απειλή προσάρτησης των κατεχόμενων από την Τουρκία.

Γ' Ενότητα: Επίκαιρα θέματα Διεθνούς Πολιτικής

- Ιράκ

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΠΑΖΑΡΤΖΗ Χ. – ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ Κ., Το καθεστώς αποστρατικοποίησης των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου – Το νομικό καθεστώς των ελληνικών νησιών του Αιγαίου, Αθήνα 1989.
- ΡΟΖΑΚΗΣ Χ., Το διεθνές νομικό καθεστώς του Αιγαίου και η ελληνοτουρκική κρίση. Τα διμερή και τα διεθνή θεσμικά ζητήματα. Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις. 1923-1987, Αθήνα (σελ. 296-452).
- ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΡΝΙΤΣΙΩΤΗ Κ., ΡΙΖΑΚΗΣ Χ., Η αποστρατικοποίηση των ελληνικών συνόρων, Αθήνα.

- ΠΕΡΡΑΚΗΣ Ι., Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, Αθήνα 1996 -- ΚΑΡΙΟΤΙΣ ΤΗ., Greece and the law of the Sea, The Hague, 1997.
- ΕΚΟΝΟΜΙΔΗΣ-Σ., ΠΑΖΑΡΚΙ Η., "Débat: Des îlots contestés entre la Grèce et la Turquie", Revue Générale de Droit International Public, 1997 (σελ. 323-389)
- ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ Ι., The crisis over the Imia Rocks and the Aegean Sea regime: International law as a language of common interest, "International Journal of Marine and Coastal Law", 1997 (σελ. 427-446)
- ΙΩΑΝΝΟΥ Κ., Διεθνές Δίκαιο και ελληνική εξωτερική πολιτική (1983-1988), Αθήνα 1989.
- ΣΥΡΙΓΟΣ Α., The status of the Aegean Sea according to International Law, Athens 1998.

ΑΤ-Μ06 Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Χαράλαμπος Τσαρδανίδης, Διευθυντής Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να αναλυθούν τα σημαντικότερα ζητήματα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί μετά το 1974 μέσα από το πρίσμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) (Εξωτερικές οικονομικές σχέσεις της Ε.Ε. και Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική και Πολιτική της Ασφάλειας – Κ.Ε.Π.Π.Α.). Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται σε ποια έκταση η συμμετοχή της χώρας στην Ε.Ε. έχει επηρεάσει την εξωτερική πολιτική της Ελλάδας και αντίστροφα, σε ποιο βαθμό οι ελληνικές θέσεις συμβάλλουν στην προώθηση της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε.

Οι σπουδαστές αναμένεται να εξοικειωθούν με τα σημαντικότερα ζητήματα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και της Ε.Ε., ούτως ώστε να είναι σε θέση να κατανοούν και να εκφράζουν όχι μόνο τις θέσεις της Ελλάδας, αλλά και συνολικότερα, της ΕΕ.. Συγχρόνως, οι σπουδαστές θα αποκτήσουν δεξιότητα, ώστε να είναι σε θέση να αντιληφθούν τους τρόπους με τους οποίους λαμβάνονται οι αποφάσεις στην Ε.Ε., τόσο όσον αφορά στα ζητήματα της ΚΕΠΠΑ όσο και στις εξωτερικές οικονομικές σχέσεις της Ε.Ε.

4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στα πλαίσια του μαθήματος θα παρουσιαστούν και θα μελετηθούν οι παρακάτω ενότητες:

Α' Ενότητα: Η Ελληνική εξωτερική πολιτική: Η ιστορική μεταπολεμική διάσταση.

Β' Ενότητα: Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική: Από τη μεταπολίτευση στο τέλος του ψυχρού πολέμου.

- Το σύγχρονο διεθνές σύστημα και η ελληνική εξωτερική πολιτική: Το γεωπολιτικό και το γεω-οικονομικό περιβάλλον.
- Το σύστημα λήψης αποφάσεων στην ελληνική εξωτερική πολιτική.
- Οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες διαμόρφωσης της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Η ελληνική οικονομική διπλωματία.

Γ' Ενότητα: Το σύγχρονο διεθνές σύστημα και ο διεθνής ρόλος της ΕΕ.

- Τρόπος λήψης αποφάσεων στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και μέσα άσκησης επιρροής.
- Η αποτελεσματικότητα της ΚΕΠΠΑ και των εξωτερικών οικονομικών σχέσεων της ΕΕ.
- Οι προοπτικές της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας.
- Η Ελλάδα, η ΕΕ και οι σχέσεις με τις ΗΠΑ και τη Ρωσία.

Δ' Ενότητα: Η πορεία των σχέσεων της Ελλάδας με την ΕΕ: Πολιτικές και οικονομικές διαστάσεις.

- Οι σχέσεις της Ελλάδας με την ΕΟΚ: 1961-1974. Το ζήτημα της ένταξης της Ελλάδας στην ΕΕ.
- Η Ελλάδα στην ΕΚ : 1981-1991.
- Η πορεία της Ελλάδας προς την ΟΝΕ.
- Η Ελλάδα και η ΚΕΠΠΑ.

Ε' Ενότητα: Η ΕΕ , το Κυπριακό και η ελληνική εξωτερική πολιτική.

- Η Ελλάδα, η ΕΚ και το Κυπριακό: 1974-1990.
- Ο ρόλος της Ελλάδας στην προώθηση της ολοκλήρωσης της Συμφωνίας Σύνδεσης ΕΕ-Κύπρου.
- Το ζήτημα της ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ και η Ελλάδα.

ΣΤ' Ενότητα: Το ζήτημα των σχέσεων της Τουρκίας με την ΕΕ και την Ελλάδα.

- Η ελληνική εξωτερική πολιτική και το ζήτημα της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ.

Ζ' Ενότητα: Η Ελληνική εξωτερική πολιτική, η ΕΕ και οι χώρες της ΝΑ και Ανατολικής Ευρώπης.

- Η ΕΕ, η ελληνική εξωτερική πολιτική και τα Δυτικά Βαλκάνια.
- Το Βοσνιακό πρόβλημα και το Μακεδονικό πρόβλημα στην ΚΕΠΠΑ και ο ρόλος της Ελλάδας.
- Οι σχέσεις της Ρουμανία και της Βουλγαρία με την ΕΕ και η Ελλάδα.
- Οι σχέσεις με τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

Η' Ενότητα: Η Ελληνική εξωτερική πολιτική, η ΕΕ και οι χώρες της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.

- Οι σχέσεις της ΕΚ με τις μεσογειακές χώρες και η Ελλάδα: 1957-1981.
- Η Ελλάδα, η ΕΚ και η αραβοϊσραηλινή σύγκρουση.
- Η Ευρωμεσογειακή συνεργασία και η Ελλάδα.
- Η Ελλάδα, η ΕΕ και οι εξελίξεις στον Περσικό Κόλπο.
- Η Ελλάδα και ο ρόλος της στη διαμόρφωση των θέσεων της ΕΕ στο χώρο της Μέσης Ανατολής.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιογραφικοί οδηγοί :

- *ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΜΑΚΟΛΙΑΣ(ΕΠΙΜ)* Βασική βιβλιογραφία για τα Εθνικά Θέματα.
- *Π. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ, Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση 1981-1996. Επιλογή Βιβλιογραφίας.* Αθήνα: Θεμέλιο, 1997.
- *ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗΣ,* " Σύγχρονη ελληνική εξωτερική πολιτική 1974-1988. Ένας βιβλιογραφικός οδηγός" στο Δ. Κώνστας- Χ. Τσαρδανίδης, *Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική.* Τόμος Δεύτερος. *Οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις και το Κυπριακό πρόβλημα.* Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας 1989, σσ. 141-279.

- "Βιβλιογραφία" στο Π. Ήφαιστος- Χαράλαμπος Τσαρδανίδης, *Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφαλείας και η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική προς το 2000*. Αθήνα: Ι.Σιδέρης. 1992, σσ.365- 389.

Γενική βιβλιογραφία

- *Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Απολογισμός της πρώτης δεκαετιας*. Αθήνα: Παπαζήσης, 1996.
- *Σε αναζήτηση εξωτερικής πολιτικής*, Αθήνα: Συνασπισμός της Αριστεράς και της Πρόοδου, 1996.
- *ΑΛΕΙΦΑΝΤΗΣ Σ. - ΖΑΜΠΟΥΡΑΣ Σ, Σύγχρονη ελληνική εξωτερική πολιτική. Προβλήματα προσέγγισης και επιλογών*. Αθήνα: Εκδόσεις Ειρήνη, 1994.
- *ΑΛΕΙΦΑΝΤΗΣ Σ - ΧΩΡΑΦΑΣ Ε, (επιμ.), Σύγχρονο Διεθνές Σύστημα και η Ελλάδα*, Αθήνα: 2001.
- *ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ Α- ΒΕΡΕΜΗΣ Θ (ΕΠΙΜ), Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις 1923-1987*. Αθήνα: Γνώση, 1988.
- *ALLISON G- ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ Κ, Το ελληνικό παράδοξο: Υπόσχεση και επίδοση*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1997.
- *ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ Η, Αλβανία και ελληνοβαλκανικές σχέσεις 1912-1994*. Αθήνα: Ωκεανίδα, 1995.
- *ΑΡΑΜΠΙΑΤΖΗΣ Ε, Ευρωμεσογειακές Οικονομικές Σχέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2003,
- *ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Α, Ο ενιαίος αμυντικός χώρος Ελλάδας- Κύπρου*. Αθήνα: Κυπριακό Κέντρο Στρατηγικών Μελετών/ ΕΛΙΑΜΕΠ, 1995.
- *ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Α, Άμυνα και κοινή γνώμη στην Κύπρο- Ο ρόλος της Ελλάδας και η στρατηγική της αποτροπής*. Αθήνα: 1992.
- *ΒΑΛΗΝΑΚΗΣ Γ, Με όραμα και πρόγραμμα. Εξωτερική πολιτική για μια Ελλάδα με αυτοπεποίθηση*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής/ΕΛΙΑΜΕΠ, 1997.
- *ΒΑΛΗΝΑΚΗΣ Γ, Η ανάπτυξη βαλκανικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και η Ελλάδα: Το πολιτικό πλαίσιο*. Κείμενα Εργασίας και Τεκμηρίωσης. Αριθμ. 15. Αθήνα: ΕΚΕΜ.1992.
- *ΒΑΛΗΝΑΚΗΣ Γ, Ευρωπαϊκή Πολιτική και Αμυντική Συνεργασία*. Αθήνα: Παπαζήσης, 1991.
- *ΒΑΛΗΝΑΚΗΣ Γ, Εξωτερική πολιτική και εθνική άμυνα 1974-1987. Η Ελλάδα στο σύστημα Ανατολής- Δύσης*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1987.
- *ΒΑΛΗΝΑΚΗΣ Γ- ΚΙΤΣΟΣ Π (επιμ.), Ελληνικά αμυντικά προβλήματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1986.
- *ΒΑΛΑΝΤΕΝ Σ, Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και η Ελλάδα*. Κείμενα Εργασίας και Τεκμηρίωσης, Αριθμ. 35. Αθήνα: ΕΚΕΜ, 1995.
- *ΒΑΡΒΑΡΟΥΣΗΣ Π, Ελληνική διπλωματία. Παραδοσιακή διπλωματική υπηρεσία στη σύγχρονη ελληνική εξωτερική πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν.Σάκουλας, 1983.

- ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ Θ- ΚΑΙΡΙΔΗΣ Δ- ΡFALTZGRAFF JR. (επιμ.), *Ασφάλεια στη Νοτιο- Ανατολική Ευρώπη και ελληνοαμερικανικές σχέσεις*, Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 1997.
- ΒΕΡΕΜΗΣ Θ.- Θ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ- Η. ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, *Ο Ελληνισμός της Αλβανίας*. Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 1995.
- Θ. ΒΕΡΕΜΗΣ- Θ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ, *Ελληνική εξωτερική πολιτική. Προοπτικές και προβληματισμοί*. Αθήνα: Ι.Σιδέρης./ΕΛΙΑΜΕΠ,1994.
- ΒΙΔΑΛΗΣ Ο, *Το σύγχρονο γεωπολιτικό περιβάλλον και η εθνική μας πολιτική*. Αθήνα: Ελληνική Ευρωεκδοτική, 1988.
- ΓΙΑΛΛΟΥΡΙΔΗΣ Χ, *Η Ελληνοτουρκική σύγκρουση. Από την Κύπρο έως τα Τιματους S300 και το Ελσίνκι 1955-2000*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2001.
- ΓΙΑΛΛΟΥΡΙΔΗΣ Χ- ΤΣΑΚΩΝΑΣ Π (επιμ.), *Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1999.
- ΔΙΒΑΝΗ Α., *Η εδαφική ολοκλήρωση της Ελλάδας (1830-1947)*. Αθήνα: Καστανιώτης, 2000.
- ΔΡΑΚΟΥΛΑΡΑΚΟΣ Γ, *Ελλάδα- Ανατολική Ευρώπη 1967-1987*. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας, 1989.
- ΗΦΑΙΣΤΟΣ Π, *Ευρωπαϊκή Άμυνα και Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση*. Αθήνα: Οδυσσεάς, 1994.
- ΗΦΑΙΣΤΟΣ Π- ΠΛΑΤΙΑΣ Α, *Ελληνική Αποτρεπτική στρατηγική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1992.
- ΗΦΑΙΣΤΟΣ Π -ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗΣ Χ, *Το ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλειας και η ελληνική εξωτερική πολιτική*. Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 1992.
- ΗΦΑΙΣΤΟΣ Π- ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗΣ Χ, *Οι σχέσεις της Κύπρου με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες 1972-1990*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση,1991.
- ΗΦΑΙΣΤΟΣ Π- ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗΣ Χ, *Οι σχέσεις της Κύπρου με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες 1972-1990. Από τη Συμφωνία Σύνδεσης στην αίτηση ένταξης*. Αθήνα: Παπαζήσης, 1991.
- ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ Α, *Η Ελλάδα και ο "Εξ ανατολών κίνδυνος"*. Αθήνα: Πόλις, 2001.
- ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ Α, *Κυπριακό. Σύγκρουση και επίλυση*, Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 2002.
- ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ Β, *Ανασκόπηση. Η εξωτερική πολιτική της νεότερης Ελλάδας*. Αθήνα: Ι.Σιδέρης/ ΕΛΙΑΜΕΠ. 1996.
- ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ Β- ΛΑΓΑΚΟΣ Ε- ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ Γ- ΤΖΟΥΝΗΣ Ι, *Σκέψεις και προβληματισμοί για την εξωτερική μας πολιτική*. Αθήνα: Ι.Σιδέρης/ΕΛΙΑΜΕΠ.1995.
- ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ Α, *Η Κύπρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το νέο διεθνές περιβάλλον*. Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 2000.
- ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ Α, *Ευρωπαϊκή Κύπρος. Πολιτειακή Δομή Οικονομία και Κοινωνία. Η ένταξη και τα σενάρια λύσης*, Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 2002.
- ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ Π, *Η νέα διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα, Κύπρος, Βαλκάνια, Αν. Ευρώπη*. Αθήνα: Ι.Σιδέρης/ ΕΛΙΑΜΕΠ, 1996

- *ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ Π, Ο μετασχηματισμός της ΕΟΚ. Από την εντολή στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Η μετεξέλιξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ο ρόλος της Ελλάδας, Αθήνα: Θεμέλιο, 1988.*
- *ΙΩΑΝΝΟΥ Κ, Διεθνές δίκαιο και ελληνική εξωτερική πολιτική (1983-1988). Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν.Σάκκουλας, 1989.*
- *ΙΩΣΗΦ Ι, Κυπριακό πρόβλημα και διεθνής πολιτική. Από την ανεξαρτησία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης, 2000.*
- *ΚΑΖΑΚΟΣ Π, Η ένταξη της Κύπρου στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Χρονικό και αποτίμηση μιας πρότασης, Αθήνα: ΕΛΙΑΜΕΠ, 1990.*
- *ΚΑΖΑΚΟΣ Π- ΛΙΑΡΓΚΟΒΑΣ Π, Η ελληνοτουρκική οικονομική συνεργασία, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1997.*
- *ΚΑΖΑΚΟΣ Π -ΣΤΕΦΑΝΟΥ Κ (ΕΠΙΜ), Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα: Τάσεις, προβλήματα, προοπτικές. Αθήνα: Ελληνική Εταιρεία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων/Αντ. Α. Σάκκουλας, 1987.*
- *ΚΑΖΑΚΟΣ Π- ΛΙΑΡΓΚΟΒΑΣ Π, Η Μεταρρύθμιση και Οικονομική Συνεργασία στη ΝΑ Ευρώπη. Αθήνα: Παπαζήσης, 1982.*
- *ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ Α- ΦΡΑΓΚΟΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ (επιμ.), Το παρόν και το μέλλον της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1995.*
- *ΚΟΛΛΙΑΣ Χ, Ελλάδα- Τουρκία. Άμυνα, Οικονομία και εθνική στρατηγική. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2000.*
- *ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ Θ, Η Ελλάδα στις διεθνείς εξελίξεις, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1988.*
- *ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ Θ- ΝΤΑΛΗΣ Σ, Η ελληνική εξωτερική πολιτική στο κατώφλι του 21ου αιώνα, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης, 1997.*
- *ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ Θ- ΚΩΝΣΤΑΣ Δ, Το ελληνικό Κοινοβούλιο στην εξωτερική πολιτική 1974-1984, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1986.*
- *ΚΟΥΣΚΟΥΒΕΛΗΣ Η, Η διπλωματία και στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αθήνα: Παπαζήσης, 1995.*
- *ΚΟΥΡΗΣ Ν, Ελλάδα-Τουρκία. Ο πεντηκονταετής "πόλεμος", Αθήνα: Νέα Σύνορα-Α.Α. Λιβάνης, 1997.*
- *ΚΟΥΦΟΥΔΑΚΗΣ Β- ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗΣ Χ- ΣΩΤΗΡΕΛΗΣ Κ, Η πολιτική των υπερδυνάμεων στην Ανατολική Μεσόγειο και στον Περσικό Κόλπο. Αθήνα: Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών, 1989.*
- *ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ Γ, Η ελληνική εξωτερική πολιτική. Σκέψεις και προβληματισμοί στο κατώφλι του 21ου αιώνα, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1999.*
- *ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ Γ, Οι σχέσεις Κύπρου- Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1993.*
- *ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ Γ- ΣΥΡΙΧΑΣ Γ- ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ Θ (επιμ.), Κύπρος- Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Εξέλιξη και προοπτική των σχέσεων της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Λευκωσία: Έκδοση Λαϊκής Τράπεζας, 1994.*
- *ΚΩΝΣΤΑΣ Δ, Για την εξωτερική πολιτική. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, α.η.*
- *ΚΩΝΣΤΑΣ Δ- ΤΣΑΚΩΝΑΣ Π, (επιμ.), Ελληνική εξωτερική πολιτική. Εσωτερικές και διεθνείς παράμετροι, Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσεάς, 1994.*

- ΚΩΝΣΤΑΣ Δ- ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗΣ Χ (επιμ.), *Σύγχρονη ελληνική εξωτερική πολιτική. Τόμος Α' και Β'.* Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας 1989.
- ΛΑΓΑΚΟΣ Ε, *Ο Λαϊκισμός στα εθνικά μας θέματα.* Αθήνα: Ι.Σιδέρης,1996.
- ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ Χ, *Αναζητώντας στρατηγική στην εξωτερική μας πολιτική.* Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα,1997
- ΛΙΑΚΟΣ Α ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ, *Ο Ιανός του εθνικισμού και η ελληνική βαλκανική πολιτική.* Αθήνα; Εκδόσεις ο Πολίτης, 1993.
- ΛΥΜΠΕΡΗΣ Χ, *Ελληνική αμυντική στρατηγική. Δομή δυνάμεων . Σύγχρονες προκλήσεις,* Αθήνα: Αιχμή,1993,
- ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Κ, *Η Μεσογειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ελληνικές προτεραιότητες,* Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1996.
- ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ Γ, *Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας κατά την περίοδο 1980-1989.* Αθήνα: 1989.
- ΜΑΡΔΑΣ Κ, *Η Ελλάδα στα δίκτυα των βάσεων.* Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτης, 1989.
- ΜΑΡΟΥΔΑΣ Δ- ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗΣ Χ (επιμ.), *Οι ελληνοβουλγαρικές σχέσεις. Σύγχρονες οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις.* Αθήνα: Παπαζήσης/Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων, 1995.
- ΜΕΙΜΑΡΗΣ Μ - ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ Α, *Η Ισχύς εν τη Ενώσει. Η Διεύρυνση του ΝΑΤΟ και η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.* Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν.Σάκκουλας, 2002.
- ΜΗΛΛΑΣ Η, *Εικόνες Ελλήνων και Τούρκων. Σχολικά βιβλία. Ιστοριογραφία λογοτεχνία και εθνικά στερεότυπα.* Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια,2001.
- ΜΟΥΡΑΤΣΑΣ Κ, *Όψεις του ελληνικού εθνικισμού στην Κύπρο. Ιδεολογικές αντιπαραθέσεις και η κοινωνική κατασκευή της ελληνοκυπριακής ταυτότητας (1974- 1996).* Αθήνα: Κατάρτι,1999.
- ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ, *Η οργάνωση της ασφάλειας στον ευρωπαϊκό χώρο. Διατλαντική Συνεργασία και παράλληλες πρωτοβουλίες.* Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1995.
- ΝΤΑΛΗΣ Σ (επιμ.), *Ευρωπαϊκή ενοποίηση και βαλκανική πολυδιάσπαση. Ο ρόλος της Ελλάδας.* Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 1994.
- ΝΤΑΛΗΣ Σ (επιμ), *Η νέα διεθνής πραγματικότητα και η Ελλάδα.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1999.
- ΝΤΟΚΟΣ Θ- Φ. ΠΙΕΡΡΟΣ, *Η Μεσόγειος προς τον 21ο αιώνα.* Αθήνα: Παπαζήσης, 1996.
- ΝΤΟΚΟΣ Θ- ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΙΟΣ Ν, *Η στρατιωτική ισχύς της Τουρκίας. Πρόκληση για την ελληνική ασφάλεια,* Αθήνα: Εκδόσεις Κωνσταντίνου Τουρίκη, 1994.
- ΞΑΝΘΑΚΗΣ Μ- ΑΛΕΞΑΚΗΣ Π- ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Κ, *Οι αραβικές χώρες: διεύρυνση των οικονομιών τους και των σχέσεων τους με την Ελλάδα.* Αθήνα: Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών, 1989.
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ Κ, *Θέματα Διεθνούς Δικαίου και Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.* Αθήνα: Α.Ν.Σάκκουλας, 1999.
- ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Δ, *Η Ελλάδα στη Βαλκανική κρίση,* Αθήνα: Πόλις, 1994.

- ΠΑΠΑΣΠΗΛΙΩΠΟΥΛΟΣ Σ (επ.), *Τα Βαλκάνια στην Ενωμένη Ευρώπη. Η συμβολή της Ελλάδας*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1995.
- ΠΑΠΑΣΤΑΜΚΟΣ Γ, *Ευρωπαϊκές Εξωτερικές Σχέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, 2000.
- ΠΑΠΑΣΤΑΜΚΟΣ Γ- ΓΚΙΚΑΣ Β. - ΛΙΑΚΟΥΡΑΣ Π, *Εθνική και Ευρωπαϊκή Ασφάλεια και Διαχείριση Κρίσεων*, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν.Σάκκουλας, 2002.
- ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ Χ, *Ελλάδα, Νοτιοανατολική Ευρώπη και Νέο Διεθνές Σύστημα: Οι προκλήσεις του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1999.
- ΠΑΠΠΑΣ Τ, *Ελλάδα- Τουρκία μια προαιώνια διαμάχη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1998.
- ΠΑΡΙΣΗΣ Ι, *Η Ευρωπαϊκή άμυνα και ασφάλεια*. Αθήνα: Εκδόσεις Τουρίκη, 1997.
- ΠΕΡΡΑΚΗΣ Σ, *Η θέση της Ελλάδας στο πλέγμα των σχέσεων ΕΟΚ- Τουρκίας (1974-1989). Η δικαιική διάσταση*. Αθήνα: Α.Ν.Σάκκουλας, 1990.
- ΠΙΕΡΙΔΗΣ Κ, *Η Ευρώπη σε μεταμόρφωση. Κύπρος- Ευρωπαϊκή Ένωση. Τόμος Α*, Αθήνα: Νέα Σύνορα- Α.Α. Λιβάνης, 2001.,
- ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ Γ, *Γεωπολιτική της Ελλάδας*, Αθήνα: Libro, 1998.
- ΡΟΖΑΚΗΣ Χ, *Τρία χρόνια ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, 1974-1977*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1978.
- ΡΟΖΑΚΗΣ Χ, *Η ελληνική εξωτερική πολιτική και οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες*, Αθήνα: Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών, 1987.
- ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ Π, (επμ.), *Η ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ο ρόλος της Ελλάδας*. Αθήνα: Παπαζήσης, 1985.
- ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ, *Η ελληνική εξωτερική πολιτική 1945-1981*. Αθήνα: Εστία, 2001.
- ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ, *Η Ελληνική πολιτική στα Βαλκάνια 1974-981*. Αθήνα: Ελληνική Ευρωεκδοτική, 1987.
- ΣΕΙΜΕΝΗΣ Ι - ΣΙΟΥΣΙΟΥΡΑΣ Π, *Ευρωμεσογειακές σχέσεις*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζήτη, 2003.
- ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Γ (επμ.), *Η νέα διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Agenda 2000. Η ένταξη της Κύπρου*. Αθήνα: ΕΚΕΜ, 1998,
- ΣΤΑΓΚΟΣ Π, *Η Χρηματοδοτική και εμπορική πολιτική της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας στα Βαλκάνια: Οι νομικές διαστάσεις*. Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1993.
- ΣΤΑΘΑΤΟΣ Σ, *Η Εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η στάση της Ελλάδας*, Αθήνα: Ποταμός, 2001.
- STEARNS Μ, *Περίπλοκες συμμαχίες. Η αμερικανική πολιτική στην Ελλάδα, την Τουρκία και την Κύπρο*. Αθήνα: Εκδόσεις το Ποντίκι, 1992.
- ΣΤΟΦΟΡΟΠΟΥΛΟΣ Θ- ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗΣ Α, *Το σύστημα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Η θεσμική διάσταση*, Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 1997.
- ΤΣΑΚΩΝΑΣ Π, (επμ.), *Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Μια Συνολική Προσέγγιση*, Τόμος Α' και Β', Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 2003.
- ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗΣ Χ, *Η ανανεωμένη μεσογειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και η Ελλάδα*. Αθήνα: Α.Ν.Σάκκουλας, 1987.

- ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ Β, *Εξωτερική πολιτική. Η μεγάλη ασθενής*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.α.η.
- ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ Α (επμ.), *Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η πρόκληση της προσαρμογής*. Αθήνα: Παπαζήσης/ΕΚΕΜ, 1993.
- ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ Ν- ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Α- ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ Ρ (επμ..), *Η τρίτη ελληνική προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Εστία, 1994.
- ΧΑΤΖΗΑΡΓΥΡΗ Κ, *Για μια εξωτερική πολιτική*, Αθήνα: Gutenberg, a.h.
- ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ Χ, *Στην τροχιά των διεθνών εξελίξεων*, Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 1996.
- ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Δ, *Η πορεία μιας εποχής: Η Ελλάδα, η κυπριακή ηγεσία και το κυπριακό πρόβλημα*. Αθήνα; Ι.Φλώρος, 1987.
- ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Δ, *Η πορεία των ελληνοτουρκικών σχέσεων και η Κύπρος, Τόμοι Α' και Β'*. Λευκωσία: Οίκος Πρόοδος, 1995.
- ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Δ, *Κύπρος –Ελλάς: Οι σχέσεις Αθηνών- Λευκωσία- Πορεία έξαρσης και καταποντισμού, ανάδυσης και ανάπλασης*. Τόμοι Α και Β, Λευκωσία: Οίκος Πρόοδος, 1999.

ΑΤ-Σ03 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΑΤ-Μ07 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ & ΜΜΕ, ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΥΠΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Σόλων Μαντζίλας, Σύμβουλος Επικοινωνίας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Ο στόχος του μαθήματος είναι η συστηματική παρουσίαση των βασικών Διευθύνσεων του Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ, προσφέροντας έτσι στους σπουδαστές τη δυνατότητα να αποκτήσουν μια σφαιρική και σαφή γνώση του χώρου, στον οποίο καλούνται να εργασθούν. Παράλληλα, γίνεται προσπάθεια οι σπουδαστές να εξοικειωθούν με τις αρχές της λειτουργίας της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Γραφείων Τύπου Εξωτερικού, μέσα από την προετοιμασία, την παρουσίαση και άλλων διαδικασιών που θα τους επιτρέψει να ενημερωθούν για τις επαγγελματικές πρακτικές και στρατηγικές που πρόκειται να αντιμετωπίσουν.

Ακόμη, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην πρακτική εξάσκηση των σπουδαστών, όπως στην σύνταξη εγγράφων, ανακοινώσεων Τύπου, εκθέσεων, ανασκευαστικών επιστολών, κατά τρόπο ώστε να εξοικειωθούν με τις πρακτικές καθημερινής λειτουργίας του Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ και η ένταξη τους στο χώρο εργασίας να γίνει κατά τον καλύτερο τρόπο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού οι σπουδαστές πρόκειται να ενημερωθούν και να εντρυφήσουν κυρίως στα παρακάτω θέματα:

Α. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ-ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Αρμοδιότητες – Καθήκοντα – Κύριοι άξονες δραστηριότητας

- Ενημέρωση των Οργάνων του Κράτους και των φορέων του Δημόσιου Τομέα για τα σημαντικά διεθνή γεγονότα και για τις απόψεις και αντιδράσεις της ξένης κοινής γνώμης και των Μ.Μ.Ε. στα θέματα που αφορούν τη χώρα.
- Ενημέρωση σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών της Διεθνούς Κοινής Γνώμης για τις ελληνικές θέσεις, την προβολή της Χώρας στο εξωτερικό καθώς και τη συμβολή στην καλλιέργεια πνευματικών και γενικά πολιτιστικών σχέσεων με άλλα κράτη και Διεθνείς Οργανισμούς.
- Επαφή με τον Απόδημο Ελληνισμό και καλλιέργεια Εθνικών, πνευματικών και πολιτιστικών σχέσεων.

Β. ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: Οργάνωση και λειτουργία της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ και των γραφείων Τύπου του Εξωτερικού

Οργανόγραμμα - Αρμοδιότητες -Οικονομικά Στοιχεία

- Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης κατά Διεύθυνση με ιδιαίτερη έμφαση στις Διευθύνσεις Υπηρεσιών Εξωτερικού και Δημοσίων Σχέσεων.
- Διάρθρωση, αρμοδιότητες, στελέχωση οικονομικά θέματα Γραφείων Τύπου Εξωτερικού.

Γ. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πρακτικές ενημέρωσης, συλλογή αξιολόγησης και αξιοποίησης στοιχείων ιδίως στα εθνικά πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά, περιβαλλοντικά θέματα του ελληνικού χώρου καθώς και στα διεθνή θέματα που έχουν σχέση με τη χώρα και τους Διεθνείς Οργανισμούς που αυτή μετέχει (Ε.Ε., Ο.Η.Ε. ΔΑΣΕ κ.λ.π.). Διαχείριση Κρίσεων - Λειτουργίες του Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων στον Τομέα των Μ.Μ.Ε.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Επιλεγμένο εκπαιδευτικό υλικό.

ΑΤ-Μ08 ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ευάγγελος Σόρογκας, Λέκτορας Πανεπιστημίου
Αθηνών

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι η εξοικείωση των σπουδαστών του Τμήματος Ακολουθών Επικοινωνίας με συγκεκριμένες πρακτικές εφαρμογές των Δημοσίων Σχέσεων, επικεντρωμένες στον τομέα της μελλοντικής επαγγελματικής τους ευθύνης.

Ο σπουδαστής μετέχει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, σχεδιάζει ετήσιο προγραμματισμό δημοσίων σχέσεων και παράγει επαγγελματικό υλικό σε συνεργασία και με την καθοδήγηση του διδάσκοντος.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξετασθούν κατά σειρά τα παρακάτω θέματα:

- **Α. Οι Δημόσιες Σχέσεις ως επικοινωνία.** Τοπικά και πολυεθνικά γραφεία Δημοσίων Σχέσεων, «Lobbies», διαφορές Δημοσίων Σχέσεων από την Διαφήμιση, Δημοσιογραφία, Μάρκετινγκ, προώθηση πωλήσεων, δημοσιότητα-προπαγάνδα. Η ανάγκη της έρευνας στις Δημόσιες Σχέσεις. Η χρήση της έρευνας στις Δημόσιες Σχέσεις.
- **Β. Η κοινή γνώμη.** Οι Δημόσιες Σχέσεις ως τρόπος επηρεασμού της κοινής γνώμης. Το κοινό των Δημοσίων Σχέσεων (Publics), καθορισμός στόχων, προσδιορισμός κοινού, οργάνωση στρατηγικής, οργάνωση του Ετησίου Προγράμματος Δημοσίων Σχέσεων, χρονοδιάγραμμα.
- **Ειδικός προϋπολογισμός Δημοσίων Σχέσεων.** Εκτέλεση προγράμματος. Αξιολόγηση του αποτελέσματος.
- **Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.** Σχέσεις με τα Μ.Μ.Ε. δημιουργία σχέσεων με το κοινό, ιδιαιτερότητες κάθε χώρας.
- **Σύνταξη Δελτίων Τύπου.** Θέμα της φωτογραφίας, Σύνταξη προσκλήσεων, Παραγωγή εντύπων, ηλεκτρονικού, οπτικοακουστικού υλικού, Οργάνωση και τήρηση αρχείου
- **Οργάνωση Εκθέσεων.** Οργάνωση Συνεδρίων, Συμποσίων, Ημερίδων. Οργάνωση Συνεντεύξεων Τύπου. Οργάνωση Δεξιώσεων-Εγκαινίων. Οργάνωση επισκέψεων Αξιωματούχων. Χορηγίες, επίλυση κρίσεων, κώδικες δεοντολογίας.
- **Είδη οπτικών βοηθημάτων.** Τεχνικές συγγραφής ομιλίας. Η παρουσίαση μιας δημόσιας ομιλίας. Η Συνέντευξη στα έντυπα

(ραδιόφωνο, τηλεόραση). Συμμετοχή σε συμβούλιο. Συζήτηση πρόσωπο με πρόσωπο. Μελέτες περιπτώσεων.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Baskin O.*, ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, Το Επάγγελμα και η Άσκησή του, Εκδόσεις Παπαζήση, 2001
- *Cutlip and Center*, EFFECTIVE PUBLIC RELATIONS, Prentice Hall, 2000
- *WILCOX D.*, Δημόσιες Σχέσεις, Στρατηγικές και Τεχνικές, Εκδόσεις Έλλην, 1998.
- *ΛΥΤΡΑΣ Π.*, Δημόσιες Σχέσεις στο Δημόσιο Τομέα, Interbooks, 1998.
- *ΜΑΓΝΗΣΑΛΗΣ Κ.*, Δημόσιες Σχέσεις του Δημοσιογράφου, Interbooks, 2001.
- *JEFKINS F.*, Δημόσιες Σχέσεις, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, 1999.
- *Θαλή Κουτούπη*, ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, Εκδόσεις Γαλαίος, 1998
- *Διονύσης Μαγκλιβέρας*, ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, Εκδόσεις Παπαζήση, 2000
- *Κώστας Μαγνήσαλης*, ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, Εκδόσεις Interbooks, 2002
- *Κώστας Μαγνήσαλης*, Ο Προγραμματισμός στις Δημόσιες Σχέσεις, Εκδόσεις Interbooks, 1995
- *SEITEL F.*, The Practice of Public Relations, Prentice Hall, 2001
- *JACKSON P.*, Public Relations Practices, A. Center, Prentice Hall, 2003
- *HOLDZ*, Public Relations on the Net, Amacom, 2002

ΑΤ-ΕΟ2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Φ. Κομσέλη, Δρ. Πολιτικών Επιστημών

4. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του εργαστηρίου αυτού είναι η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τα εργαλεία έρευνας, που πρέπει να χρησιμοποιήσουν προκειμένου να πραγματοποιήσουν τις ομαδικές και τις τελικές τους εργασίες. Βασικός σκοπός είναι με το πέρας του εργαστηρίου να έχουν τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες για να συλλέξουν τα δεδομένα και τις πληροφορίες που χρειάζονται για ένα θέμα, να τα αναλύσουν και τέλος, να κάνουν παρουσίαση ενός θέματος.

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου θα εξετασθούν κατά σειρά τα παρακάτω θέματα:

- Κριτήρια επιλογής ενός θέματος.
- Καθορισμός του θέματος / Διαμόρφωση υποθέσεων εργασίας
- Μέθοδοι συλλογής δεδομένων
  - Η συνέντευξη
    - Τύποι συνέντευξης
    - Κριτήρια επιλογής καταλληλότερου τύπου συνέντευξης
  - Συλλογή δεδομένων μέσω αναζήτησης του consensus
- Συλλογή δεδομένων - Βασικές μέθοδοι δειγματοληψίας
- Ανάλυση αποτελεσμάτων
- Παρουσίαση αποτελεσμάτων

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Επιλεγμένο εκπαιδευτικό υλικό.

ΑΤ-Ε03 Η ΝΕΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ Ο ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - Η ΜΟΝΑΔΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χάρης Ξηρουχάκης, Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων Γενικής Γραμματείας Συμβουλίου Ε.Ε
Κλημεντίνη Διακομανώλη, Ακόλουθος Επικοινωνίας στην Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να γνωρίσουν οι μελλοντικοί Ακόλουθοι Επικοινωνίας την Επικοινωνιακή Πολιτική της Ε.Ε. καθώς επίσης και την Μονάδα Πληροφόρησης και Επικοινωνίας. Στόχος του εργαστηρίου είναι η ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης των Εκπροσώπων Τύπου μέσω ασκήσεων προσομοίωσης.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Στη διάρκεια του εργαστηρίου θα συζητηθούν αναλυτικά οι παρακάτω ενότητες:

Α' Ενότητα: Οι νέες προκλήσεις της ΕΕ.

- **Διεύρυνση και θεσμική αναμόρφωση:** Οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.
- Η "νέα τάξη" πραγμάτων μετά τις πολιτικές εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη.
- Το ισχύον θεσμικό καθεστώς της ΕΕ: ο κίνδυνος να οδηγηθεί σε παράλυση μετά τη διεύρυνση.
- Η αναπότρεπτη πολιτική ανάγκη της διεύρυνσης και τα κριτήρια της Κοπεγχάγης.
- Ο συμβιβασμός του Ελσίνκι και η απόφαση του Λάακεν: από 15 σε 25 τα Κράτη-μέλη.
- Οι περιπτώσεις της Βουλγαρίας και Ρουμανίας και η ιδιαίτερη περίπτωση της Τουρκίας.
- **Οι αλλαγές που επέφεραν οι διάφορες Συνθήκες.**
- Από το Μάαστριχ στο Άμστερνταμ: η διάκριση μεταξύ κοινοτικών και διακυβερνητικών πολιτικών - η ιδιαίτερη περίπτωση του 3ου πυλώνα (ΔΕΥ).
- Συνθήκη της Νίκαιας: "Πράσινο φως" για τη διεύρυνση χωρίς να δοθεί απάντηση στο μελλοντικό θεσμικό καθεστώς. Η σημασία του Παραρτήματος IV της Συνθήκης για το μέλλον της ΕΕ.: Ο διάλογος με τους πολίτες και το "δημοκρατικό έλλειμμα".
- Δήλωση του Λάακεν: Η Σύνοδος του Λάακεν αναθέτει στον Βαλερύ Ζισκάρ ντ' Εστέν την προεδρία της "Ευρωπαϊκής Συνέλευσης" με σκοπό την αποτελεσματική προετοιμασία της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 2004.
- Εναλλακτικά σενάρια: Υπάρχει ενδιάμεση λύση μεταξύ του κοινοτικού μοντέλου και του διακυβερνητικού; Ανάλυση διαφόρων εναλλακτικών λύσεων που έχουν προταθεί από τα Κράτη-μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή - ο ρόλος-κλειδί του Συμβουλίου.

Β' Ενότητα: Η νέα επικοινωνιακή πολιτική της ΕΕ

- **Το πρώτο ευρωπαϊκό όραμα :**
  - Η Συνθήκη της Ρώμης (1957) πέτυχε τον συγκερασμό της κοινής γνώμης στο κοινοτικό μοντέλο : οι παράγοντες που συνετέλεσαν σε αυτό συντρέχουν και σήμερα, μετά από 4 και μελλοντικά 5, διαδοχικές διευρύνσεις ;
  - Το "ευρωπαϊκό παράδοξο" : ο αυξανόμενος συγκεντρωτισμός των Βρυξελλών αποστασιοποιεί την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη από το όραμα μιας "κοινοτικής" ΕΕ. Αναντιστοιχία μεταξύ των επιταγών των αρχηγών των Κρατών-μελών για περισσότερες αρμοδιότητες της ΕΕ και της αντίδρασης του ευρωπαίου πολίτη ο οποίος φοβάται την αλλοίωση της εθνικής του ταυτότητας. Η συνεισφορά της "Ευρωπαϊκής Συνέλευσης" στη διαμόρφωση της ατζέντας της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 2004.

• Η Επικοινωνιακή Πολιτική της ΕΕ: αξιολόγηση της υφιστάμενης πολιτικής:

- Η πολιτική διάσταση: ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
  - Ο ρόλος της Επιτροπής : Europe by Satellite, Οργάνωση επισκέψεων, και κοινών εκδηλώσεων ("Open day"), Άλλα εξειδικευμένα μέσα (Contact Magazine), ενημερωτικά δελτία (Agence Europe).
  - Ευρωπαϊκά Ινστιτούτα, Think Tanks, κλπ.
  - Ο ρόλος των ξένων ανταποκριτών (τύπου και ΜΜΕ), Γραφείων Τύπου και Εκπροσώπων Τύπου.
  - Η αποτελεσματικότητα των "lobbies" στο χώρο της ΕΕ.
- **Η νέα πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Παρουσίαση και ανάλυση για τη δυνατότητα να συνδυασθεί η επικοινωνιακή πολιτική των Κρατών-μελών με αυτήν της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να δημιουργηθεί ένα διαφορετικό "κοινοτικό όραμα" μετά τη διεύρυνση προς ανατολάς**
    - Συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των Κρατών-μελών.
    - Υπηρεσίες πληροφόρησης και επικοινωνίας της Επιτροπής και άλλων θεσμικών οργάνων.
    - Αξιολόγηση των δραστηριοτήτων πληροφόρησης και επικοινωνίας.

• Ο πολιτικός παράγων: "Το σύνδρομο των Βρυξελλών" λειτουργεί ανασταλτικά για τους κοινοτικούς φορείς: θα μπορέσει η Ευρωπαϊκή Συνέλευση να προτείνει βιώσιμες λύσεις στα ακόλουθα ερωτήματα

- Μείωση δημοκρατικού ελλείμματος.
- Διάλογος με τους πολίτες.
- Απλοποίηση των Συνθηκών.
- Μεγαλύτερη διαφάνεια.
- Συνύπαρξη εθνικής ταυτότητας με την κοινοτική διάσταση.

Γ' Ενότητα: Άσκηση Προσομοίωσης

Προσομοίωση συνέντευξης τύπου του Υπουργού Τύπου και ΜΜΕ μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάακεν. Οι Εκπρόσωποι Τύπου καλούνται να ενημερώσουν κατ'αρχήν τον Υπουργό σχετικά με τα αποτελέσματα της Συνόδου και εν συνεχεία να οργανώσουν και να διευθύνουν τη συνέντευξη που θα παραχωρήσει ο Υπουργός προς τους διεθνείς ανταποκριτές Τύπου και ΜΜΕ. Την ενημέρωση θα ακολουθήσει προσομοίωση υποβολής ερωτήσεων στα αγγλικά και γαλλικά.

Δ' Ενότητα: Μονάδα Επικοινωνίας και Πληροφόρησης (Communication and Information Unit)

- Εικόνα Μονάδας (προφίλ, «προϊόν», αποστολή, στόχοι και υλοποίηση, γενικότερο κλίμα)
- «Πελατεία» της Μονάδας
- Σχέσεις με MME, Information Multipliers, contact points
- Δραστηριότητες: Εξωτερικές και Ενδο-υπηρεσιακές
- Συντονισμός με ΓΔ Τύπου και με αντίστοιχες Μονάδες άλλων ΓΔ

Ε' Ενότητα: Στην ενότητα αυτήν θα αναλυθούν:

- **Συνεντεύξεις Τύπου** (Γενικές οδηγίες της Επιτροπής για τους ομιλητές προς τον Τύπο)
- **Δελτία Τύπου** (Press Releases). Αναλυτικά θα παρουσιαστούν:
  - Είδη, «πελατεία», στόχοι ενός Δελτίου Τύπου
  - Από το αρχικό σχέδιο έως την τελική μορφή του Δελτίου Τύπου
  - «Style Guide» για τα Δελτία Τύπου
  - «Πώς να γράφονται καλύτερα Δελτία Τύπου»: οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
  - Πρακτικά παραδείγματα
- **Άσκηση Προσομοίωσης**
Σύνταξη, παρουσίαση και αξιολόγηση Δελτίου Τύπου εκ μέρους των σπουδαστών βάσει των προαναφερθέντων υποδειγμάτων και γενικών κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Για τις ενότητες Α', Β', Γ' η βιβλιογραφία είναι η παρακάτω:

- Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για "Νέο Πλαίσιο συνεργασίας σε δραστηριότητες της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της Πληροφόρησης και Επικοινωνίας", COM(2001) 354 τελικό
- *DANIEL GUEGUEN*, "The European Labyrinth"
- *ROBIN PEDLER (ED.)*, "EU Lobbying : Changes in the Arena"
- *PETER LUDLOW*, "2004 and Beyond - A commentary on the EU" - June 2001
- *DAVID GALLOWAY*, "The Treaty of Nice and beyond", 2001

Για τις ενότητες Δ' και Ε' η βιβλιογραφία είναι η παρακάτω:

- Groothues Fritz, The role of the Media in a developing European Union, 2002
- Roger D. Wimmer and Joseph R. Dominick, Mass Media Research : an introduction, 2000.
- Mirjam Lips, Simone Van der Hof, Kess Schalken, Multiformality in information provision in a new media age : challenged responsibilities for governments in Europe, 2000
- David Morgan, The European Parliament, mass media and the search for power and influence, 1999

- Jean Seaton (ed) : Politics and the Media : harlots and prerogatives at the turn of the millennium, 1998 .
- Howard Kurtz, Spin Cycle : how the White House and the media manipulate the news, 1998
- Hodess, Robin B., The role of News Media in European intergration : A Framework of Analysis for Political Science, 1997
- Tony Robinson, Challenge or crisis ? : Europe, its institutions and the Media, 1997
- Stephen Adstead, Patrick Mc Carvey, Convergence in Europe : the new media value chain, 1997
- Steven Barnett, New media, old problems: new technology and the political process, 1997
- Ismo Silvo ... (and others) Statistical Yearbook ... : cinema, television, video and the new media in Europe / European Audiovisual Observatory ; Council of Europe, 1994-1997
- Antonio Pilati (ed), (MIND: Institute of Media Economics) Media Industry in Europe, 1993
- Maureen Grieves (ed), Information Policy in the electronic age, 1998

Το εργαστήριο αυτό συσχετίζεται με το μάθημα ΑΤ-Μ07 «Οργάνωση και λειτουργία Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ, Γραφείων Τύπου Εξωτερικού και ο ρόλος του Ακόλουθου Επικοινωνίας».

ΑΤ- ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΑΤ-Ε04: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Π. Γκίνογλου, Εκπαιδευτικός Δ/βάμιας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τις τεχνολογίες του Διαδικτύου και την εφαρμογή τους στο εργασιακό περιβάλλον των Ακόλουθων Επικοινωνίας. Έμφαση δίνεται στα εργαλεία ανάπτυξης και συντήρησης ιστοσελίδων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η λειτουργία του Διαδικτύου

- Σύνδεση στο Διαδίκτυο
- Κατηγορίες υπολογιστών εξυπηρέτησης
- Διευθύνσεις IP, DNS
- Η Διοίκηση του Διαδικτύου
- Ρυθμίσεις ενός προγράμματος πλοήγησης
- Ρυθμίσεις λογισμικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Παγκόσμια κοινωνία ανταλλαγής απόψεων

- Η υπηρεσία USENET με το Outlook Express
- Η υπηρεσία Internet Relay Chat(IRC)

Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εργαλεία συνεργασίας και υπηρεσίες τηλεδιάσκεψης

- Χαρακτηριστικά των εργαλείων συνεργασίας
- Η λειτουργία του Netmeeting
- Υπηρεσίες του Netmeeting
- Επικοινωνία πραγματικού χρόνου
- Υπηρεσίες πραγματικού χρόνου
- Τηλεδιάσκεψη (τύποι τηλεδιάσκεψης, ρυθμός σύνδεσης σε μία τηλεδιάσκεψη γραφείου, τυποποιήσεις, πρωτόκολλα τηλεδιάσκεψης)
- Εφαρμογή τηλεδιάσκεψης γραφείου

Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στα εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων- FrontPage

- Εισαγωγή στην δημιουργία ιστοσελίδων,
- Διαδικασίες απόκτησης λογισμικού από το διαδίκτυο,
- Τύποι αρχείων πολυμέσων,
- Η έννοια της βοηθητικής εφαρμογής,
- Εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων,
- Περιγραφή του FrontPage.

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Βασικές μορφοποιήσεις ιστοσελίδων

- Πρότυπα, Διαχείριση ιστοσελίδων,
- Εισαγωγή κειμένου-Γραμματοσειρές,
- Σύνδεσμοι.

Ε΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή πολυμέσων

- Προσθήκη Εικόνας-Γραφικών,
- Συνδιασμός κειμένου-εικόνας,
- Εικόνα φόντου,
- Σύνδεσμοι απο εικόνα,
- Εισαγωγή ήχου και κινούμενης εικόνας.

ΣΤ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία και επεξεργασία πίνακα,
- Εισαγωγή και διαχείριση πλαισίων,
- Δημιουργία ενσωματωμένων φύλλων στυλ,
- Δημιουργία διασυνδεδεμένων φύλλων στυλ,
- Δημιουργία φόρμας με οδηγό φόρμας,
- Δημιουργία φόρμας απο την αρχή,
- Πρότυπα σελίδων με φόρμες.

Ζ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Προσθήκη Εφέ

- Διαχειριστή πινακίδας διαφημίσεων,
- Μετρητή επισκέψεων,
- Πλαισίου κυλιόμενου κειμένου,
- Χρονοπρογραμματισμού εμφάνισης εικόνας,
- Πίνακας περιεχομένων κ.λπ.

Η΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- The book of IRC : The ultimate guide to IRC, Alex Charalabidis, 1999
- Chat...Chat...Chat, J. Komorn, 2000
- Internet : The Complete Reference, Mc Graw Hill, 1999
- 101 Essential Tips using the Internet, C. Lewis, Inc Dk Publishing, 1997
- Practical Internet Groupware, J. Udell, O'Reilly & Associates, 1999

- Personal Videoconferencing, E. Rosen, Manning Publications, 1996
- Το πρώτο Βιβλίο του Frontpage 2000, Ευαγγ. Μπανδήλα, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Τηλεπικοινωνίες και Δίκτυα Η/Υ, Α. Αλεξόπουλος, Γ. Λαγογιάννης, Αθήνα, 1991
- Εισαγωγή στις Νέες Τεχνολογίες Επικοινωνιών, Ανδρέας Πομπόρτσος, Εκδ. Τζιόλα, Θεσσαλονίκη 1997
- Πλήρες Εγχειρίδιο του Frontpage 2000, Daniel. A. Tauber – Brenda Kieman – Mollie. E. Holzschlag, 1999

ΑΤ-Ε05 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ¹: Α. Αλεξανδρή, Εκπαιδευτικός Δ/βάμιας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα σκοπό έχει την εξοικείωση των σπουδαστών με τις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις οι οποίες ενσωματώνουν και στοιχεία πολυμέσων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στις Παρουσιάσεις

- Εισαγωγή στις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις, Παρουσίαση του περιβάλλοντος του Powerpoint, Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης.

Δημιουργία Παρουσιάσεων

- Δουλεύοντας με διαφορετικές μορφές – Πρότυπα
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με τον οδηγό αυτομάτου περιεχομένου
- Δημιουργία νέας παρουσίασης με βάση μια πρότυπη παρουσίαση
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με βάση την κενή παρουσίαση
- Φόντο, Συνδυασμός χρωμάτων διαφάνειας

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή αντικειμένων

- Διαμόρφωση της παρουσίασης (Αντικείμενα κειμένου, clip Art, πινάκων word, Microsoft Graph, Οργανογράμματα, WordArt)

Εισαγωγή ειδικών χαρακτηριστικών

- Υπόδειγμα Διαφανειών, Εισαγωγή συνδέσμων, Ειδικών εφέ

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πολυμέσα

- Δομικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών πολυμέσων
- Εργαλεία επιμέλειας μέσω
- Συμπύεση
- Επίδειξη εισαγωγής – χρήσης εικόνων, ήχων μέσα σε ένα φύλλο slide

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Το πρώτο βιβλίο του ελληνικού Powerpoint 2000, Αικ. Γεωργοπούλου - Κ. Μάλαμας, , Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Powerpoint for windows, Linda Bird, , Εκδόσεις Γκιούρδας, 1999

---

¹ Με την επιφύλαξη ότι καθηγητές της Πληροφορικής μπορεί και να αλλάζουν λόγω ταυτόχρονης λειτουργίας πολλών εργαστηρίων και Τμημάτων.

- Special Edition using Powerpoint 2000, Rutledge, Fuller, Dyck, Que, 2000
- Mastering Powerpoint 2000, K. Murray, Sybex, 2000

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

Αγγλική Γλώσσα:

ΓΕΡΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας,

Γαλλική Γλώσσα:

ΑΙΔΙΦΕΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Καθηγητής Γαλλικής Γλώσσας,

ΜΩΡΑΪΤΗ ΣΟΦΙΑ, Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας

Γερμανική Γλώσσα:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΙΔΟΥ ΒΕΑΤΡΙΚΗ, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας,

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κάλυψη ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Ακολουθών Τύπου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα στοχεύει

1. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων γραπτής επικοινωνίας:

- με μεταφραστική άσκηση (ευθεία & αντίστροφη) κειμένων από πρωτότυπες πηγές.
- με την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου όπως σύνταξη αίτησης, ανακοίνωσης, περίληψης, αναφοράς, πρακτικών, ενημερωτικών δελτίων, κ.λπ..
- με την εξοικείωση του σπουδαστή με βασικές έννοιες και όρους του χώρου της διεθνούς διπλωματίας, των δημοσίων σχέσεων, του διεθνούς δικαίου, των ευρωπαϊκών θεσμών και της ευρωπαϊκής επικοινωνιακής πολιτικής.

Αναλυτικότερα αναπτύσσεται η παρακάτω θεματολογία και ορολογία:

α) Τεχνικές Διαπραγματεύσεων και Επίλυση Συγκρούσεων

β) Πολιτιστική Διπλωματία

γ) Διεθνή ΜΜΕ

δ) Ορολογία Ευρωπαϊκών Θεσμών και Έννοιες Ευρωπαϊκής Πολιτικής

ε) Ολυμπιακοί Αγώνες

στ) Διεθνείς Οργανισμοί

ζ) Δημόσιες Σχέσεις

2. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων προφορικής επικοινωνίας:

- με διαδραστικές ασκήσεις μέσα σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες με στόχο την ανάπτυξη της έκφρασης
- με προσομοίωση συνεντεύξεων με στόχο τη μορφοποίηση κοινωνικών δεξιοτήτων
- με ασκήσεις προσομοίωσης στις τεχνικές διαπραγματεύσεων με στόχο την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων
- με παρουσιάσεις ειδικών θεμάτων με στόχο τη διαχείριση της πληροφορίας

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Magazines: *The Economist, New Statesman, Foreign Affairs, Harvard International Review, Newsweek, Common Market Law Review, European Union Review, Legal Issues of European Integration, OECD Economic Outlook, Parliamentary Affairs, the Spectator, Time*
- Newspapers: *Athens News, The Observer, New York Times, The Guardian, Herald Tribune, the Independent, the Washington Post*
- Video Tapes: CNN Broadcasts (politics, diplomacy, journalism, culture, communication)
- Official Publications of the E.U.
www.isn.ethz.ch/
www.stratfor.com
www.embassyworld.com/embassy/directory.htm
www.gksoft.com/govt/en
www.diplomat.com
[http://diplo.diplomacy.edu/publishing/Internet Guide](http://diplo.diplomacy.edu/publishing/Internet%20Guide)
- *International organizations*, New Jersey, Prentice Hall 1991
- *Negotiation-Readings, exercises and cases*, Burr Ridge, Illinois, Irwin, 1993
- *It's a deal: A Practical negotiation handbook*, London, McGraw Hill, 1989
- *Media, crisis and democracy*, by M. Raboy κ.α., London: Sage, 1992

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Hachette, *Le français des relations internationales*
- CLE international, *La correspondance*
- Hachette, *Le compte rendu*
- Journaux : *Le Monde, Le Monde Diplomatique, Libération, Le Figaro, France soir.*
- *La négociation internationale*, Paris, CNRS, 1980
- *La négociation-Conduite, théorie, applications*, Paris, Dalloz, 1990
- Magazines : *Le français dans le monde, Revue des affaires européennes, Revue trimestrielle de droit européen, Revue française de science politique, Revue générale de droit international public, Revue trimestrielle de droit européen, L'Express, Le nouvel Observateur*
- Vidéo : émissions sur l'actualité (TV 5)
- Publications officielles de l'Union Européenne (Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση)
- Χάρτης του ΟΗΕ, Καταστατικό του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, Βορειοατλαντικό Σύμφωνο

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
- «*Kleines Deutschland-Lexicon*», C.H. Beck
- «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
- «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
- «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

- *Athener Zeitung*
- *Frankfurter Allgemeine Zeitung*
- *Die Welt*
- *Frankfurter Rundschau*

Περιοδικά:

- *Der Spiegel*
- *Stern*
- *Focus*
- *Willkommen*(Ινστιτούτου Goethe)
- *Deutschland* της Γερμανικής Κυβέρνησης

* * *

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Στο πλαίσιο του κύκλου Σεμιναρίων Εξειδίκευσης εκπονούνται συλλογικές εργασίες (case studies) από τους σπουδαστές κάθε τμήματος, πάνω σε επιλεγμένα θέματα που αφορούν στους τομείς εξειδίκευσής τους, σύμφωνα τις ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν, ως μελλοντικά στελέχη της δημόσιας Διοίκησης.

Στόχος των σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση των επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, κατά την παρουσίαση των εργασιών και τις συζητήσεις που επακολουθούν.

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η ενίσχυση του πνεύματος συνεργασίας μεταξύ των σπουδαστών, η ανάπτυξη επικοινωνιακών και τεχνικών δεξιοτήτων, μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών με τη χρήση ειδικού λογισμικού και πολυμέσων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Με το πέρας του κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης ανατίθεται στους σπουδαστές/στριες η εκπόνηση μικρών εργασιών (μέχρι 5.000 λέξεις), τις οποίες υποστηρίζουν κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης (μία εργασία ανά σπουδαστή ανά Σεμινάριο), που εντάσσονται στο πλαίσιο ευρύτερης μελέτης-εφαρμογής ζητημάτων, που αποτελούν αντικείμενο πολιτικής στα πεδία εξειδίκευσης του τμήματος.

Η διαδικασία εκπόνησης μικρών εργασιών περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Προσδιορισμός ευρύτερων θεμάτων –κεντρικών τίτλων εργασιών- στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή έρευνας, που αφορά τους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του τμήματος, με ευθύνη του Επιστημονικού Υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες.
- Σχεδιασμός των επιμέρους θεμάτων που συγκροτούν την τελική μελέτη και καταμερισμός τους σε τίτλους μικρών εργασιών, από τους διδάσκοντες.
- Ανάθεση από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο τμήματος σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, επί μέρους θεμάτων και τίτλων εργασιών σε ομάδες σπουδαστών.
- Αυτές οι ομάδες εργασίας αποτελούνται από τρία έως πέντε άτομα και πραγματοποιούν τριώρες προπαρασκευαστικές συναντήσεις με τους επιβλέποντες τουλάχιστον μια φορά το μήνα, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε προγράμματος.
- Παρουσίαση των εργασιών κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, στη βάση προγράμματος παρουσιάσεων, παρουσία του διδάσκοντος και του συνόλου των σπουδαστών.

Οι εργασίες που θα εκπονήσουν οι σπουδαστές/στρίες της ΙΣΤ' εκπαιδευτικής σειράς, στο πλαίσιο των σεμιναρίων εξειδίκευσης θα έχουν τα εξής χαρακτηριστικά :

- Θα αναφέρονται σε θέματα που απαιτούν τόσο θεωρητική ανάλυση, όσο και επιστημονική επεξεργασία και τεκμηρίωση.
- Θα εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο και αυτόνομο πλαίσιο συγκρότησης και παρουσίασης, στην κατεύθυνση μίας μελέτης ή έρευνας.
- Θα εκπονούνται από ομάδες σπουδαστών/στριών κάτω από την επίβλεψη και ευθύνη ενός ή δύο καθηγητών.
- Θα αξιοποιούν εφαρμογές πληροφορικής.

Τέλος, κατά τη διάρκεια του κύκλου αυτού πραγματοποιούνται, επίσης, εργαστήρια, με στόχο την πρακτική εμπέδωση τεχνικών και άλλων δεξιοτήτων (επικοινωνιακές, διαπραγματευτικές, κοινωνικές κλπ.).

* * *

ΑΤ-Σ01 ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το σεμινάριο αποσκοπεί στην εμβάθυνση των επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων. Αυτό επιτυγχάνεται με την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών κατά την παρουσίαση των εργασιών και τις συζητήσεις που επακολουθούν παρουσία του διδάσκοντος.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Τα θέματα των εργασιών προσδιορίζονται στη βάση ευρύτερων θεμάτων – κεντρικών τίτλων εργασιών. Στη συνέχεια, ανατίθενται επιμέρους τίτλοι εργασιών προς εκπόνηση σε ομάδες ατόμων. Ενδεικτικά, αναφέρονται ορισμένα ευρύτερα θέματα που αφορούν στον Σεμιναριακό άξονα «*Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Διπλωματία*»:

- Καταγραφή διεθνών και ευρωπαϊκών ειδήσεων σε συγκεκριμένα ειδησεογραφικά δίκτυα και στον τύπο και ανάλυση (ανά θέμα, κατηγορία κλπ.).
- Η επίδραση των ΜΜΕ στην διαμόρφωση πολιτικών στάσεων και συμπεριφορών.

ΑΤ-Σ02 ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το σεμινάριο αποσκοπεί στην εμβάθυνση των επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων. Αυτό επιτυγχάνεται με την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών κατά την παρουσίαση των εργασιών και τις συζητήσεις που επακολουθούν παρουσία του διδάσκοντος.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Τα θέματα των εργασιών προσδιορίζονται στη βάση ευρύτερων θεμάτων – κεντρικών τίτλων εργασιών. Στη συνέχεια, ανατίθενται επιμέρους τίτλοι εργασιών προς εκπόνηση σε ομάδες ατόμων. Ενδεικτικά, αναφέρονται ορισμένα ευρύτερα θέματα που αφορούν στον Σεμιναριακό άξονα «*Διεθνές Σύστημα, Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική*»:

- Η ελληνική εξωτερική πολιτική και η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) στο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου και της ΝΑ Ευρώπης.
- Η οικονομική διπλωματία της Ελλάδας και η ΕΕ.
- Διεύρυνση και θεσμική αναμόρφωση της ΕΕ.

ΑΤ-Σ03 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το σεμινάριο αποσκοπεί στην εμβάθυνση των επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων. Αυτό επιτυγχάνεται με την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών κατά την παρουσίαση των εργασιών και τις συζητήσεις που επακολουθούν παρουσία του διδάσκοντος.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Τα θέματα των εργασιών προσδιορίζονται στη βάση ευρύτερων θεμάτων – κεντρικών τίτλων εργασιών. Στη συνέχεια, ανατίθενται επιμέρους τίτλοι εργασιών προς εκπόνηση σε ομάδες ατόμων. Ενδεικτικά, αναφέρονται ορισμένα ευρύτερα θέματα που αφορούν στον Σεμιναριακό άξονα «Επαγγελματικό Πεδίο Ακολούθων Επικοινωνίας»:

- Ο ρόλος των Γραφείων Τύπου εξωτερικού στην διαμόρφωση της εικόνας της χώρας στο εξωτερικό και ο ρόλος του κυβερνητικού εκπροσώπου στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.
- Μελέτη της εικόνας ειδικών πτυχών της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων στα Διεθνή ΜΜΕ.
- Αξιολόγηση και κριτική παρουσίαση ιστοσελίδων Γραφείων Τύπου Εξωτερικού

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΑΤ-Ε06 ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Εμμανουήλ Μεγαλοκονόμος, Πρέσβυς ε.τ.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Επιτυχημένη διαπραγμάτευση σημαίνει εξασφάλιση της επιθυμητής ανταπόκρισης σε μια πρότασή μας. Η τεχνική των διαπραγματεύσεων βασίζεται στις επιστήμες της συμπεριφοράς και της επικοινωνίας. **Στόχοι του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση με τη «διεργασία» των διαπραγματεύσεων και η βελτίωση των ικανοτήτων των σπουδαστών στη χάραξη στρατηγικής και στη χρήση συγκεκριμένων τεχνικών-τακτικών.**

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η διδασκαλία θα καλύψει τα ακόλουθα θέματα:

- Η σημασία των διαπραγματεύσεων
- Η διεργασία των διαπραγματεύσεων
- Σχήματα διαπραγματεύσεων και συνδυασμοί
- Επιλογή στρατηγικής
- Εφαρμογή τακτικής
- Η διαχείριση των διαπραγματεύσεων

Με το πέρας του εργαστηρίου θα πραγματοποιηθεί *άσκηση προσομοίωσης* διαπραγμάτευσης με θέμα που αφορά συμφωνίες μεταξύ φορέων ενημέρωσης διαφόρων χωρών.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΣ Ε., Σύγχρονη Τεχνική Διαπραγματεύσεων, Αθήνα 2000.
- P. PATRICK GEORGES, ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ. ΤΣΙΤΟΣ, Τέχνη και Τεχνική των Διαπραγματεύσεων, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1997.
- G. RICHARD SHELL, Bargaining for Advantage, New York: Viking Press, 1999.
- GAWIN KENNEDY, The Economist Pocket Negotiator, London: The Economist Publications, 1988.
- LEIGH THOMPSON, The Mind and Heart of the Negotiator, New York: Prentice Hall, 1997.
- JOHN MATLOCK AND JONS EHRENBORG, How to be a Better Negotiator, New York: Kogan Page, 1997.
- HOWARD RUIFFA, The Art and Science of Negotiation, New York: Belknap Press, 1985.

ΑΤ-Ε07 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ & ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ε. Γερεουδάκη, Σ. Σιακίδης, *Ανώτεροι Λειτουργοί
Κυπριακής Ακαδημίας Δημόσιας Διοίκησης*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να βελτιώσει τις διαπραγματευτικές ικανότητες των σπουδαστών, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα να:

- Προβληματιστούν για την έννοια και τη σημασία της διαπραγμάτευσης
- Αναγνωρίσουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της διαπραγμάτευσης και να συζητήσουν κριτήρια επιλογής μεταξύ τους
- Αναλύσουν σημαντικές τεχνικές πτυχές της διαπραγμάτευσης
- Εξασκηθούν στην πρακτική εφαρμογή των συμπερασμάτων του εργαστηρίου

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- **ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ**
Άσκηση διαπραγμάτευσης σε μικρές ομάδες
- **ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ**
Τρόποι προσέγγισης της διαπραγμάτευσης
- **ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ**
- **ΕΞΑΣΚΗΣΗ**
Εξάσκηση στη διαπραγμάτευση – προετοιμασία και διεξαγωγή διαπραγμάτευσης

ΑΤ-Ε08 ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χαράλαμπος Κόρακας, Πρόεδρος ε.τ.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Οι Ακόλουθοι Επικοινωνίας, ως μέλη του διπλωματικού προσωπικού των ελληνικών αρχών του εξωτερικού, ακολουθούν ορισμένους κανόνες και τύπους συμπεριφοράς διεθνώς καθιερωμένους. Η διδασκαλία θεμάτων εθιμοτυπίας έχει σκοπό να εξοικειώσει τους σπουδαστές με τις βασικές αρχές της εθιμοτυπικής πρακτικής κατά τρόπο που να είναι κατάλληλα προϋδρασμένοι γύρω από τις καταστάσεις που θα αντιμετωπίσουν στην άσκηση των καθηκόντων τους και στις κοινωνικές τους σχέσεις, που κι αυτές αποτελούν προέκταση της υπηρεσιακής τους ιδιότητας, και πώς θα πρέπει να συμπεριφερθούν.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η διδασκαλία περιλαμβάνει τα ακόλουθα θέματα

- Γενικές αρχές εθιμοτυπίας
- Το προβάδισμα
- Έναρξη και τέλος διπλωματικής αποστολής
- Υποδοχές –Επισκέψεις
- Εκδηλώσεις φιλοξενίας. Δεξιώσεις-Γεύματα-Περιβολή
- Διπλωματικά προνόμια και ασυλίες
- Διπλωματική ορολογία και αλληλογραφία

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *SERRE J.*, Manuel pratique de protocole. Editions de la Bievre, Paris, 1982.
- *CANDOUJ, J.*, Guide du protocole et des usages, Editions Stock, Paris 1984.
- *MC CAFFREE M.J. and INNIS, P.*, Protocol, the complete handbook of diplomatic, official and social usage, Devon Publishing Company Inc., Washington, 1985.
- *BALDRIG, I.*, Complete guide to executive manners, Rawson Associated, New York, 1985.
- *DE URBINA J. A.*, El Protocolo en los Negocios, Ediciones Temas de hoy, Madrid 1994.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

**ΑΤ-Ε09 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ**

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Π. Γκίνογλου, Εκπαιδευτικός Δ/βάμιας

1.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό έχει στόχο τη παρουσίαση των θεμάτων που αφορούν : την οργάνωση του περιεχομένου και των δραστηριοτήτων μιας εφαρμογής για το παγκόσμιο ιστό, την τεκμηριωμένη επιλογή των εργαλείων και των τεχνικών για την ανάπτυξη μιας εφαρμογής, τα κριτήρια στην αξιολόγηση και την υλοποίηση των κριτηρίων αυτών σε πραγματικές εφαρμογές.

2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

A-B' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Διαδικασία Ανάπτυξης Τοποθεσίας στο παγκόσμιο ιστό

- Ομάδα Ανάπτυξης
- Προσδιορισμός στόχων
- Διαμόρφωση Περιεχομένου
- Ενιαίος τρόπος Παρουσίασης
- Έλεγχοι δομής του κόμβου
- Ανάπτυξη εφαρμογής
- Έλεγχος Εφαρμογής
- Προώθηση εφαρμογής

Γ-Δ' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Διεπαφή με τον χρήστη

- Εικόνες για τον παγκόσμιο ιστό
- Φόντο πλήκτρα και στοιχεία ελέγχου
- Πλαίσια
- Κείμενο
- Κίνηση
- Βίντεο
- Ήχος

Ε-ΣΤ' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Αξιολόγηση Εφαρμογής

- Σκοπός και οφέλη αξιολόγησης
- Βασικές αρχές αξιολόγησης στο περιβάλλον του παγκόσμιου ιστού
- Αξιολόγηση σκοπών και στόχων
- Κριτήρια αξιολόγησης πηγών πληροφορίας (Ακρίβεια, Κυριότητα, Αντικειμενικότητα, Ανανέωση, Κάλυψη θεμάτων)

Αξιολόγηση του σχεδιασμού και της απόδοσης (Αισθητική,
Αναγνωσιμότητα, Χρηστικότητα)
Αξιολόγηση νοήματος και συμβόλων
Αξιολόγηση της ανάπτυξης

Z-I' ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Μελέτη Περιπτώσεων (πραγματικές εφαρμογές)

3.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ/ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- **Looking on the Web**, D. Gray, Creative Professional Press, 2000
- **Web Page Design**, Sunsoft Press, M. E. Morry & R. J. Hinrichs, Mountain View, CA, 1996
- **Webmaster in a Nutshell**, S. Spainbour & V. Quercia, O'Reilly, 1999
- www.uie.com - Περιέχει πληροφορίες για τη σχεδίαση συστημάτων διεπαφής
- www.usableweb.com - Περιέχει πληροφορίες για τη σχεδίαση συστημάτων διεπαφής
- www.topsites.net - Οι καλύτερες τοποθεσίες στο Παγκόσμιο Ιστό
- www.digits.com/top/ - Οι καλύτερες τοποθεσίες στο Παγκόσμιο Ιστό

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Ακολουθών Επικοινωνίας με μεγαλύτερη πλέον έμφαση στη σημασιολογική και διερευνητική διάσταση της γλώσσας. Σημειώνεται επίσης ότι η γλωσσομάθεια των σπουδαστών στον β' κύκλο αυξάνεται κατά ένα επίπεδο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται :

1. Με στρατηγικές ανάπτυξης της μεταγνώσης μέσω του προγραμματισμού δραστηριοτήτων, της κατανόησης λήψης αποφάσεων και της επεξεργασίας ιδεών.
2. Με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου (υποστήριξη θέματος, εγκύκλιος, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, τεχνικές διαπραγματεύσεων, διαχείριση κρίσεων κλπ).
3. Με εμβάθυνση και ανάλυση θεματικών αντικειμένων του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης και εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών.

Αναλυτικότερα:

- Η Νέα Επικοινωνιακή Πολιτική της Ε.Ε.
- Θέματα Δημοσιογραφίας και Διαφήμισης
- Οργάνωση Γραφείων Τύπου Εξωτερικού
- Οικονομικές Υπηρεσίες

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Magazines: *The Economist, New Statesman, Foreign Affairs, Harvard International Review, Newsweek, Common Market Law Review, European Union Review, Legal Issues of European Integration, OECD Economic Outlook, Parliamentary Affairs, the Spectator, Time*
- Newspapers: *Athens News, The Observer, New York Times, The Guardian, Herald Tribune, the Independent, the Washington Post*
- Video Tapes: CNN Broadcasts (politics, diplomacy, journalism, culture, communication)
- Official Publications of the E.U.
www.isn.ethz.ch/

www.stratfor.com

www.embassyworld.com/embassy/directory.htm

www.gksoft.com/govt/en

www.diplomat.com

<http://diplo.diplomacy.edu/publishing/Internet> Guide

- *International organizations*, New Jersey, Prentice Hall 1991
- *Negotiation-Readings, exercises and cases*, Burr Ridge, Illinois, Irwin, 1993
- *It's a deal: A Practical negotiation handbook*, London, McGraw Hill, 1989
- *Media, crisis and democracy*, by M. Raboy κ.α., London: Sage, 1992

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Hachette, *Le français des relations internationales*
- CLE international, *La correspondance*
- Hachette, *Le compte rendu*
- Journaux : *Le Monde, Le Monde Diplomatique, Libération, Le Figaro, France soir.*
- *La négociation internationale*, Paris, CNRS, 1980
- *La négociation-Conduite, théorie, applications*, Paris, Dalloz, 1990
- Magazines : *Le français dans le monde, Revue des affaires européennes, Revue trimestrielle de droit européen, Revue française de science politique, Revue générale de droit international public, Revue trimestrielle de droit européen, L'Express, Le nouvel Observateur*
- Vidéo : émissions sur l'actualité (TV 5)
- Publications officielles de l'Union Européenne (Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση)
- Χάρτης του ΟΗΕ, Καταστατικό του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, Βορειοατλαντικό Σύμφωνο

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
- «*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
- «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
- «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
- «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

- *Athener Zeitung*
- *Frankfurter Allgemeine Zeitung*
- *Die Welt*
- *Frankfurter Rundschau*

Περιοδικά:

- *Der Spiegel*
- *Stern*
- *Focus*
- *Willkommen*(Ινστιτούτου Goethe)
- *Deutschland* της Γερμανικής Κυβέρνησης

* * *

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ**

Επιμέλεια:
ΜΑΡΙΑ ΖΕΠΠΟΥ
Επιστημονική Υπεύθυνη Τμήματος

Σημείωμα της Επιστημονικού Υπευθύνου του Τμήματος Εμπορικών Ακολούθων

Σύντομη περιγραφή του Τμήματος

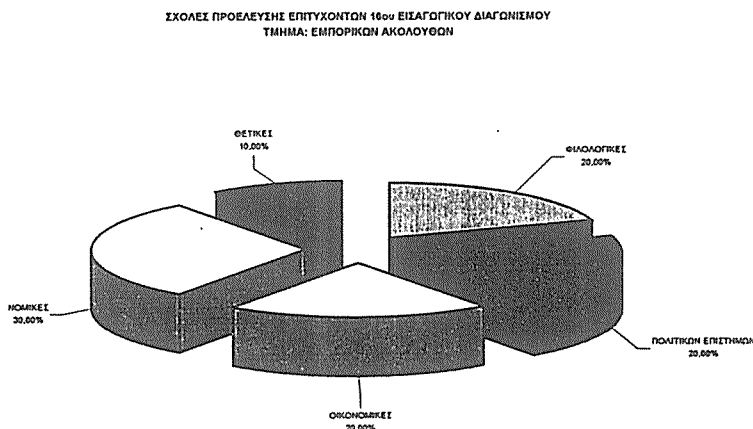
Το τμήμα λειτουργεί συνεχώς από την ίδρυση της ΕΣΔΔ. Από το Τμήμα έχουν αποφοιτήσει μέχρι στιγμής δεκατέσσερις εκπαιδευτικές σειρές. Ο αριθμός εισακτέων σπουδαστών στο Τμήμα της Σχολής καθορίζεται για κάθε διαγωνισμό βάσει των αναγκών του κλάδου, όπως αυτές διατυπώνονται από το Υπουργείο Εξωτερικών. Το Τμήμα Εμπορικών Ακολούθων της ΙΣΤ' εκπαιδευτικής σειράς θα παρακολουθήσουν 10 σπουδαστές. Οι απόφοιτοι Εμπορικοί Ακόλουθοι προορίζονται για την στελέχωση των γραφείων Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών.

Οι σπουδαστές της ΙΣΤ' εκπαιδευτικής σειράς με βάση το πτυχίο τους παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ

ΣΠΟΥΔΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ
ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	3
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	2
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	2
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	2
ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	1
Σύνολο Σπουδαστών	10

Με ποσοστιαία μορφή ή κατανομή των σπουδαστών του τμήματος παρουσιάζει την παρακάτω εικόνα

Σκοπός του προγράμματος σπουδών της Ειδικής Φάσης

Σκοπός του προγράμματος σπουδών της Ειδικής Φάσης είναι να μεταδώσει στους σπουδαστές γνώσεις που να τους καθιστούν ικανούς να διαχειρίζονται αποτελεσματικά καταστάσεις, να αξιοποιούν ευκαιρίες, να προβλέπουν και να συνεκτιμούν τα δρώμενα στη Διεθνή οικονομική και πολιτική σκηνή με απώτερο στόχο την προώθηση και καλύτερη εξυπηρέτηση των ελληνικών συμφερόντων.

Η επίτευξη του σκοπού του προγράμματος γίνεται με τον κατάλληλο συνδυασμό θεωρητικών, αλλά και πρακτικών γνώσεων, με εξέταση και ανάλυση θεμάτων του τομέα της ευθύνης τους. Η βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους, τους καθιστά ικανούς να ασκήσουν στο μέλλον το επάγγελμα τους αποτελεσματικά.

Το πρόγραμμα της Ειδικής φάσης σπουδών τροποποιήθηκε / βελτιώθηκε σε μερικά σημεία σε σχέση με το πρόγραμμα της προηγούμενης εκπαιδευτικής σειράς. Οι τροποποιήσεις / βελτιώσεις έγιναν μετά από συζητήσεις με τους εισηγητές και είναι οι παρακάτω:

- Ο δεύτερος άξονας αφορά στο «Διεθνές Εμπορικό Σύστημα», -ο οποίος ήταν ο τρίτος άξονας μαθημάτων στο προηγούμενο πρόγραμμα- και περιλαμβάνει εκτός των άλλων και το Δίκαιο των Διεθνών Εμπορικών Συναλλαγών»
- Επίσης ο δεύτερος άξονας μαθημάτων των Εμπορικών Ακολουθών ενισχύθηκε με την ένταξη σε αυτόν του μαθήματος «Προσέλκυση και Αξιολόγηση επενδυτικών σχεδίων»

Την ευθύνη των μαθημάτων και εργαστηρίων Πληροφορικής είχε ο κ. Ι. Αποστολάκης, Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος Πληροφορικής της ΕΣΔΔ και των Ξένων Γλωσσών η Κα Ε. Αναστασίου, Υπεύθυνη του Προγράμματος Ξένων Γλωσσών.

Ειδικοί στόχοι προγράμματος

Η ειδική φάση σπουδών περιλαμβάνει θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση, με στόχο την **εμβάθυνση και ενίσχυση ειδικών γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών των μελλοντικών Εμπορικών Ακολουθών. Ειδικότερα:**

α. Σε επίπεδο γνώσεων

Το πρόγραμμα της ειδικής φάσης σπουδών σχεδιάστηκε έτσι ώστε να δώσει στους μελλοντικούς Εμπορικούς Ακόλουθους τις ειδικές εκείνες γνώσεις, οι οποίες είναι απαραίτητες στην εργασία τους. Με βάση αυτή τη λογική θα μελετηθούν, αναλυθούν και εξεταστούν θέματα σχετικά με:

- Τη **Διεθνή Πολιτική Οικονομία, Οικονομική Διπλωματία και την Ευρωπαϊκή Ένωση**
- Το **Διεθνές Εμπορικό Σύστημα**
- Το **Επαγγελματικό Πεδίο Ακολουθών ΟΕΥ**

β. Σε επίπεδο δεξιοτήτων

Η απόκτηση ειδικών γνώσεων στους προαναφερόμενους τομείς δεν είναι από μόνη της επαρκής για να ενταχθεί ο μελλοντικός Εμπορικός Ακόλουθος με ευκολία στην εργασία του. Κρίθηκε λοιπόν απαραίτητο, να συμπληρώνονται οι θεωρητικές γνώσεις με δεξιότητες, απαραίτητες για την εργασία τους. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα αποσκοπεί:

- Στην καλλιέργεια κριτικής, αναλυτικής και συνθετικής σκέψης και στην σφαιρική προσέγγιση θεμάτων, που έχουν σχέση με το διεθνές και ευρωπαϊκό πολιτικό και οικονομικό γίγνεσθαι.
- Στην καλλιέργεια επικοινωνιακών και διαπραγματευτικών δεξιοτήτων μέσα από την εξάσκηση των σπουδαστών στο πλαίσιο επιμέρους εργαστηρίων ή/και μαθημάτων.
- Στην απόκτηση τεχνικών δεξιοτήτων, μέσα από την εκμάθηση τεχνικών παρουσιάσεων με τη χρήση Η/Υ, την ανάπτυξη ιστοσελίδων, και τη χρήση ηλεκτρονικού εμπορίου

γ. Σε επίπεδο συμπεριφορών

Οι μελλοντικοί Εμπορικοί Ακόλουθοι, εκτός από τις προαναφερόμενες γνώσεις και δεξιότητες, χρειάζεται να υιοθετήσουν και κάποια στοιχεία στη συμπεριφορά τους για την καλύτερη ένταξή τους στην εργασία αφ' ενός, αλλά και την καλύτερη άσκηση του επαγγέλματος τους αφ' ετέρου. Από τη πλευρά αυτή το πρόγραμμα αποσκοπεί:

- Στην καλλιέργεια **συνεργατικής συμπεριφοράς**, κυρίως μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών (σε ομάδες των 2, 3 ή 5 ατόμων) ή και την ανάληψη πρωτοβουλιών για άλλες δραστηριότητες.
- Στην **προσαρμοστικότητα, εγρήγορση, διορατικότητα και ευελιξία**, μέσα από το σωστό χρονοπρογραμματισμό, στην ανάληψη, συγγραφή και παρουσίαση εργασιών, κατά τη διεξαγωγή των ασκήσεων προσομοίωσης, αλλά και κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης.
- Στην **αντίληψη των διαφορετικών πλαισίων**, στα οποία καλούνται να δραστηριοποιηθούν οι σπουδαστές στη μελλοντική τους εργασία.

Δομή και Διάρθρωση Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών πραγματοποιείται σε τρεις κύκλους (α) κύκλος μαθημάτων, διάρκειας 5 μηνών, (β) κύκλος σεμιναρίων, διάρκειας 4 μηνών και (γ) κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, διάρκειας 3 μηνών. Μεταξύ του κύκλου μαθημάτων και του κύκλου σεμιναρίων μεσολαβεί περίοδος 4 μηνών **πρακτικής εκπαίδευσης**, στο Υπουργείο Εξωτερικών.

Ο κύκλος σεμιναρίων, καθώς επίσης, ο κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, βρίσκονται σε **αλληλουχία** με τον κύκλο μαθημάτων, καθώς το πρόγραμμα σπουδών διαρθρώνεται στη βάση **τριών σεμιναριακών αξόνων**: (I) *Διεθνής Πολιτική Οικονομία, Οικονομική Διπλωματία – Ευρωπαϊκή Ένωση*, (II) *Διεθνές Εμπορικό Σύστημα* (III) *Επαγγελματικό Πεδίο Ακολούθων ΟΕΥ*. Έτσι, ο κύκλος μαθημάτων, ο οποίος παρέχει θεωρητική κυρίως, κατάρτιση, ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, μέσα από την παρουσίαση μικρών εργασιών των σπουδαστών του τμήματος. Τέλος, τα θέματα που επιλέγονται για την εκπόνηση τελικών εργασιών, αποτελούν προέκταση μικρών εργασιών του κύκλου σεμιναρίων.

Σεμιναριακοί Άξονες

(I) **Διεθνής Πολιτική Οικονομία, Οικονομική Διπλωματία – Ευρωπαϊκή Ένωση**, ο άξονας αυτός περιλαμβάνει δύο μαθήματα (1) *Η Διεθνής Πολιτική Οικονομία και Οικονομική Διπλωματία*, (2) *Ευρωπαϊκή Ένωση: Εσωτερική Αγορά .- Συνοδευτικές Πολιτικές και Κοινή Εμπορική Πολιτική* και αντιστοιχεί σε 144 ώρες συνολικά (α' και β' κύκλος).

(II) **Διεθνές Εμπορικό Σύστημα**, ο άξονας περιλαμβάνει τρία μαθήματα (1) *Διεθνές Εμπορικό και Χρηματοοικονομικό Σύστημα* (2) *Δίκαιο Διεθνών Οικονομικών*

Συναλλαγών και (3) Προσέλκυση και Αξιολόγηση Επενδυτικών Σχεδίων και αντιστοιχεί σε 176 ώρες συνολικά (α' και β' κύκλος).

(III) Επαγγελματικό Πεδίο Ακολούθων ΟΕΥ. ο άξονας αυτός περιλαμβάνει δύο μαθήματα (1) *Οργάνωση και Λειτουργία Γραφείων ΟΕΥ, και (2) Αρχές Διεθνούς Μάρκετινγκ – Εξαγωγικό Μάρκετινγκ Ελληνικών Προϊόντων.* Ο άξονας αυτός έχει σαφώς πρακτική κατεύθυνση και: αντιστοιχεί συνολικά σε 152 ώρες (α' κύκλος).

Εργαστήρια Ειδικής Φάσης Σπουδών

Στο πλαίσιο των μαθημάτων και των σεμιναρίων πραγματοποιούνται εργαστήρια, τα οποία εστιάζουν κυρίως στις *πρακτικές πτυχές επιμέρους θεμάτων και συνδυάζονται με πρακτικές ασκήσεις (γραπτές και προφορικές), ασκήσεις προσομοίωσης, επισκέψεις σε φορείς και άλλα, ώστε οι σπουδαστές να αναπτύξουν ειδικές δεξιότητες και συμπεριφορές και να ενισχυθεί ο συμμετοχικός χαρακτήρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.*

Το πρόγραμμα σπουδών της Ειδικής Φάσης Σπουδών περιλαμβάνει συμπληρωματικά **εργαστήρια** (εκτός βαθμολογικής κλίμακας), τα οποία πραγματοποιούνται με τη μορφή διαλέξεων, επισκέψεων και ασκήσεων προσομοίωσης, για την πρακτική εμπέδωση τεχνικών και άλλων δεξιοτήτων (επικοινωνιακές, κοινωνικές κλπ.). Ενδεικτικά αναφέρουμε: (1) *Εθιμοτυπία, (2) Τεχνική Διαπραγματεύσεων*

Τέλος, δύνανται να οργανωθούν **διαλέξεις ή ημερίδες** πάνω σε ειδικά θέματα με τη συμμετοχή ειδικών ομιλητών.

Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Οι σπουδαστές του Τμήματος Εμπορικών Ακολούθων παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα ξένων γλωσσών, προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις του μελλοντικού τους επαγγέλματος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει **αγγλικά και γαλλικά ή γερμανικά.** Το πρόγραμμα ξένων γλωσσών αντιστοιχεί στις 126 ώρες ανά γλώσσα στον α' κύκλο και 45 ώρες ανά γλώσσα στον β' κύκλο.

Αξιολόγηση Σπουδαστών

Κύκλος Μαθημάτων: Με το πέρας του κύκλου μαθημάτων οι σπουδαστές υποβάλλονται σε γραπτές εξετάσεις για κάθε μάθημα ξεχωριστά. Τα εργαστήρια που συσχετίζονται με συγκεκριμένα μαθήματα αντιστοιχούν στο 25% των μαθημάτων και αξιολογούνται με γραπτή έκθεση προόδου, με βάση την προφορική συμμετοχή των σπουδαστών και τη συμμετοχή σε επιμέρους ασκήσεις.

Κύκλος Σεμιναρίων: Κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, οι σπουδαστές αξιολογούνται με βάση τις προφορικές παρουσιάσεις μικρών εργασιών (μέχρι 5.000 λέξεις ανά εργασία ανά σεμινάριο) και τη γενικότερη συμμετοχή τους στα σεμινάρια. Τα εργαστήρια που συσχετίζονται με συγκεκριμένα σεμινάρια αντιστοιχούν στο 25% των μαθημάτων και αξιολογούνται με γραπτή έκθεση προόδου, με βάση την προφορική συμμετοχή των σπουδαστών και την συμμετοχή σε επιμέρους ασκήσεις.

Κύκλος Εκπόνησης Τελικών Εργασιών: Οι σπουδαστές αξιολογούνται από τριμελή Επιτροπή Αξιολόγησης, στην οποία παρουσιάζουν την τελική τους εργασία (από 20.000 μέχρι 25.000 λέξεις).

Η κλίμακα βαθμολογίας ορίζεται από ένα μέχρι δέκα (1-10), ενώ ο βαθμός μπορεί να είναι ακέραιος ή και δεκαδικός. Η σειρά αποφοίτησης ανά τμήμα καθορίζεται από τον τελικό βαθμό αποφοίτησης και κλιμακώνεται σε τρεις βαθμίδες: (α) Αριστούχος αποφοιτήσας (μεγαλύτερος ή ίσος του 8,5) και (γ) Φοιτήσας (μικρότερος του 5).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 19/4/2004 – 29/10/2004		
ΚΩΔ	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΕΑ-Σ01: ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ		
ΕΑ-Μ01	Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	Χ. Τσαρδανίδης, Δ/ντης Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων
ΕΑ-Μ02	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ- ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Φ. Σπαθόπουλος, Δ/ντής ΥΠΕΘΟ
ΕΑ- Σ02. ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ		
ΕΑ-Μ03	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	Π. Λιαργκόβας, Επίκουρος Καθηγητής Παν/μιο Θεσσαλίας
ΕΑ-Μ04	ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	Δρ. Κλ. Σπύρου, Επιστημονικός Συνεργάτης Ινστιτούτου Διεθνούς Δικαίου
ΕΑ-Μ05	ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	Μ. Σολούνια, Τμηματάρχης Γεν. Δ/σης Ιδιωτικών Επενδύσεων Ε. Μουρατίδης, Οικονομολόγος Ελληνικού Κέντρου Επενδύσεων
ΕΑ-Σ03. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΟΕΥ		
ΕΑ-Μ06	ΑΡΧΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ – ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Ι. Κριτσωτάκης, Επίκουρος καθηγητής ΤΕΙ Πειραιώς, Δ/ντής ΟΠΕ
ΕΑ-Μ07	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΟΕΥ	Ι. Τζεν, Διπλωματικός Υπάλληλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων της Πρεσβείας της Ελλάδας στη Ιταλία
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ		
ΕΑ-Ε01	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	Π. Γκίνιογλου, Καθηγητής Πληροφορικής
ΕΑ-Ε02	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	Α.Μπελεχάκη, ΥΠΕΠΘ - ΠΑΗΝΕΤ
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΕΑ-ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	Ι. Γκούρλεν, Δ/ντής σπουδών στοCMA (Center of Management and Administration)
ΕΑ-ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή	Μ. Καρδούλη, Αντιπρόεδρος Ελληνικής εταιρείας ορολογίας
	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Β. Ευαγγελινίδου, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 1/3/2005 – 8/7/2005		
ΚΩΔ	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΕΑ-Σ01	ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ – ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	Χ. Τσαρδανίδης, Δ/της Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων Φ. Σπαθόπουλος, Δ/τής ΥΠΕΘΟ
ΕΑ-Σ02	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΜΑΡΚΕΤΙΓΚ	Π. Λιαργκόβας, Επίκουρος Καθηγητής Παν/μιο Θεσσαλίας Δρ. Κλ. Σπύρου, Επιστημονικός Συνεργάτης Ινστιτούτου Διεθνούς Δικαίου Μ. Σολούνια, Τμηματάρχης Γεν. Δ/σης Ιδιωτικών Επενδύσεων Ε. Μουρατίδης, Οικονομολόγος Ελληνικού Κέντρου Επενδύσεων
ΕΑ-Σ03	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΟΕΥ	Ι. Κριτσωτάκης, Επίκουρος καθηγητής ΤΕΙ Πειραιώς, Δ/τής ΟΠΕ Ι. Τζεν Διπλωματικός Υπάλληλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων της Πρεσβείας της Ελλάδας στη Ιταλία.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΕΑ-Ε03	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	Γ. Χριστογιάννη, Πρόεδρος ε.τ
ΕΑ-Ε04	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Ε. Σόρογκας, Λέκτορας Παν/μιου Αθηνών
ΕΑ-Ε05	ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ	Χ. Κόρακας, Πρόεδρος ε.τ
ΕΑ-Ε06	ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ	Ε. Μεγαλοκονόμος, Πρόεδρος ε.τ.
ΕΑ Ε07	ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	Μ. Μιχαηλίδης, Αντ.. Διάκου, Ανώτεροι Λειτουργοί Κυπριακής Ακαδημίας Δημόσιας Διοίκησης
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ		
ΕΑ-Ε08	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	Γ. Παπαμιχαήλ, Στέλεχος Πληροφορικής ΕΚΔΔ
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΕΑ-ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	Ι. Γκούρλεν, Δ/τής σπουδών στο CMA (Center of Management and Administration)
ΕΑ-ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή	Μ. Καρδούλη, Αντιπρόεδρος Ελληνικής εταιρείας ορολογίας
	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Β. Ευαγγελινίδου, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 19/4/2004 – 29/10/2004		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΕΑ-Σ01.	ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	80
ΕΑ-Μ01	Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	40
ΕΑ-Μ02	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ- ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	40
ΕΑ-Σ02.	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	112
ΕΑ-Μ03	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	40
ΕΑ-Μ04	ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	40
ΕΑ-Μ05	ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	32
ΕΑ-Σ03.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΟΕΥ	88
ΕΑ-Μ06	ΑΡΧΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ - ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	40
ΕΑ-Μ07	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΟΕΥ ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	48
		44
ΕΑ-Ε01	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	32
ΕΑ-Ε02	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	12
	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	252
	ΑΓΓΛΙΚΑ	126
	ΓΑΛΛΙΚΑ ή	126
	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	

ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	576
-------------	-----

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 1/3/2005 - 8/7/2005		
ΚΩΔ.	ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ 192
ΕΑ-Σ01.	ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ - ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	64
ΕΑ-Σ02.	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΜΑΡΚΕΤΙΓΚ	64
ΕΑ-Σ03.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΟΕΥ	64
	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	80
ΕΑ Ε03	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	16
ΕΑ-Ε04	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	20
ΕΑ-Ε05	ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ	12
ΕΑ-Ε06	ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ	20
ΕΑ Ε07	ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	12
	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	30
ΕΑ-Ε08	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	30
	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	90
ΕΑ-ΞΓ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	45
ΕΑ-ΞΓ02	ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	45

ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	392
--------------------	------------

Σημείωση:

1) Στο γενικό σύνολο ωρών δεν συμπεριλαμβάνονται οι ώρες για τις συναντήσεις των σεμιναριακών και τελικών εργασιών καθώς και οι ώρες υποστήριξης των τελικών εργασιών οι οποίες διαμορφώνονται ανάλογα με τις ανάγκες του Προγράμματος.

2) Ενδέχεται για την ομαλότερη διεξαγωγή του προγράμματος ορισμένα μαθήματα ή εργαστήρια που περιγράφονται στον κύκλο μαθημάτων εξειδίκευσης να πραγματοποιηθούν στον κύκλο Σεμιναρίων και αντιστρόφως

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Ο κύκλος Μαθημάτων της Ειδικής Φάσης Σπουδών (διάρκειας 5 μηνών) πραγματοποιείται μετά το πέρας της Κοινής Φάσης Σπουδών και βασικός του στόχος είναι η εξειδίκευση των σπουδαστών πάνω σε επιμέρους θεματικές ενότητες, θεωρητικής κυρίως κατάρτισης (Μαθήματα), ή και στην πρακτική εμπέδωση τεχνικών και άλλων δεξιοτήτων -επικοινωνιακές, κοινωνικές κλπ.- στο πλαίσιο Εργαστηρίων.

Ο κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης συναρτάται με τον κύκλο Σεμιναρίων Εξειδίκευσης. Το Πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών διαρθρώνεται στη βάση *τριών σεμιναριακών αξόνων*:

Σ01. Διεθνής Πολιτική Οικονομία Οικονομική Διπλωματία – Ευρωπαϊκή Ένωση

Σ02. Διεθνές Εμπορικό Σύστημα

Σ03 Επαγγελματικό Πεδίο Ακολούθων ΟΕΥ

Στη συνέχεια παρουσιάζεται αναλυτικά το περιεχόμενο των αξόνων.

* * *

ΕΑ-ΣΟΙ. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ –
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΑ-Μ01: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χαράλαμπος Τσαρδανίδης Δ/της Ινστιτούτου
Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι να αναλυθούν οι διακρατικές οικονομικές σχέσεις της Ελλάδας, με τις περιοχές που την ενδιαφέρουν άμεσα καθώς και να εξετάσει τη διεθνή δραστηριότητα των ελληνικών επιχειρήσεων στα πλαίσια του σύγχρονου διεθνούς οικονομικού συστήματος.

Το μάθημα διαιρείται σε τρία μέρη:

- Εισαγωγή στη διεθνή πολιτική οικονομία
- Η ελληνική οικονομική διπλωματία
- Η ελληνική επιχειρηματική δραστηριότητα στο εξωτερικό

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέρος Πρώτο

Εισαγωγή στη διεθνή πολιτική οικονομία

- 1) *Η έννοια της διεθνούς πολιτικής οικονομίας.* Η εξέλιξη του διεθνούς οικονομικού συστήματος και τα κύρια χαρακτηριστικά του. Η θεωρία της ηγεμονικής σταθερότητας.
- 2) *Οι δομές της διεθνούς πολιτικής οικονομίας.* Η δομή του διεθνούς συστήματος εμπορίου, η δομή του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος, η δομή των άμεσων ξένων επενδύσεων και ο ρόλος των πολυεθνικών εταιρειών.
- 3) *Παγκοσμιοποίηση και το νέο κύμα των περιφερειακών συνεργασιών.* Η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης. Το φαινόμενο της αλληλεξάρτησης. Τα αίτια και οι συνέπειες των περιφερειακών συνεργασιών.
- 4) *Τα σύγχρονα προβλήματα της διεθνούς πολιτικής οικονομίας.* Ο διάλογος Βορρά- Νότου, η αποδυνάμωση του κράτους έθνους, οι επιπτώσεις της μετανάστευσης, οι συνέπειες της μόλυνσης του περιβάλλοντος, οι επιδράσεις της επανάστασης της πληροφορικής.

Μέρος δεύτερο

Η ελληνική οικονομική διπλωματία.

- 5) *Εισαγωγή στην έννοια της οικονομικής διπλωματίας.* Τα μέσα της οικονομικής διπλωματίας. Οι οικονομικές κυρώσεις και η χορήγηση αναπτυξιακής βοήθειας.
- 6) *Στόχοι και μέσα άσκησης της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας μετά το 1990.* Η Ελλάδα και το σύγχρονο διεθνές οικονομικό σύστημα. Η γεωοικονομική στρατηγική σημασία της Ελλάδας. Οι προτεραιότητες της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας. Τα μέσα που χρησιμοποιήσε.
- 7) *Η Ελληνική οικονομική διπλωματία προς τα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη.* Η ελληνική οικονομική διπλωματία προς την Αλβανία, τη ΠΓΔΜ, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Γιουγκοσλαβία και την Τουρκία. Οι σχέσεις της Ελλάδας με την Ουκρανία τη Ρωσία ,τις χώρες της Υπερκαυκασίας και τις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης. Η Ελλάδα και οι περιφερειακές οικονομικές συνεργασίες.
- 8) *Η ελληνική οικονομική διπλωματία και η ΕΕ.* Η ελληνική οικονομική διπλωματία στα πλαίσια των εξωτερικών οικονομικών σχέσεων της ΕΕ . Παράγοντες επίδρασης της ΕΕ στην ελληνική οικονομική διπλωματία.
- 9) *Η ελληνική οικονομική διπλωματία προς τη Μεσόγειο, τη Μέση Ανατολή και την Ασία.* Οι οικονομικές σχέσεις με τις Αραβικές χώρες, το Ισραήλ και την Κύπρο. Ο ρόλος της Ελλάδας στην Ευρωμεσογειακή Συνεργασία και το Μεσογειακό φόρουμ. Οι σχέσεις της Ελλάδας με την Ινδία, την Κίνα, την Ιαπωνία, τη Ν. Κορέα και τις χώρες ASEAN.

Μέρος Τρίτο

Η Ελληνική επιχειρηματική δραστηριότητα στο εξωτερικό

- 10) *Τρόποι και προβλήματα ανάπτυξης των ελληνικών εξαγωγών κατά τη δεκαετία του 90.* Ο τρόπος ανάπτυξης των ελληνικών εξαγωγών. Οι σημαντικότερες δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις. Τρόποι διείσδυσης που χρησιμοποιούν οι ελληνικές επιχειρήσεις
- 11) *Οι ελληνικές επενδύσεις στο εξωτερικό.* Κύριοι παράγοντες που επιδρούν στην αύξηση των ελληνικών επενδύσεων στο εξωτερικό. Κατεύθυνση των ελληνικών επενδύσεων στο εξωτερικό. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και οι προοπτικές τους. Επιπτώσεις της αύξησης των ελληνικών επενδύσεων στο εξωτερικό για την ελληνική οικονομία.
- 12) *Η δραστηριότητα της ελληνικής επιχειρηματικής δράσης στα Βαλκάνια.* Τα Βαλκάνια ως τόπος δραστηριότητας των ελληνικών επιχειρήσεων. Τρόποι αποτελεσματικής διείσδυσης. Το international marketing των ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια και οι επιπτώσεις για το ελληνικό επιχειρείν.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

(παρατίθεται ανά ενότητα)

Μέρος Πρώτο

- Gilpin R, *Η πολιτική οικονομία των διεθνών σχέσεων*, Τόμος Α' ΚΑΙ Β'. Αθήνα: Gutenberg.
- Κένεν Π, *Διεθνής Οικονομική*, Τόμος Α' και Τόμος Β', Αθήνα: Παπαζήσης, 1999.
- Λιαργκόβας Π, " Η νέα διεθνής πολιτική οικονομία" στο Μ. Τσινισιζέλης- Κ. Υφαντής (επιμ), *Σύγχρονα προβλήματα διεθνών σχέσεων*, Αθήνα: Ι.Σιδέρης, σσ. 123-156.
- Σκλιάς, Π, *Διεθνής Πολιτική Οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2001, Κεφάλαιο Πρώτο, σσ. 29-51.
- Γεωργόπουλος. Α, *Διαδικασίες παγκόσμιας οικονομικής ολοκλήρωσης και διεθνοποίησης της παραγωγής*. Αθήνα: Παπαζήσης 1994.
- Καρφάκης . Κ, *Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις*, Αθήνα: Τυπωθήτω, 1999
- Krugman P- M. Obstfeld, *Διεθνής Οικονομική. Θεωρία και πολιτική, Τόμος Α' και Β'*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική,,1995.
- Soros G, *Η κρίση του παγκόσμιου καπιταλισμού*, Αθήνα: Νέα Σύνορα- Α. Α. Λιβάνη, 1999.
- Βεργόπουλος, Κ, *Παγκοσμιοποίηση. Η μεγάλη χίμαιρα*, Αθήνα: Νέα Σύνορα- Α.Α. Λιβάνη, 1999.
- Θαλασσινός Ε- Σταματόπουλος Θ, *Διεθνή Οικονομικά*, Αθήνα: Σταμούλης, 1998.
- Jοναπονις Μ, *Διεθνής Οικονομική Ολοκλήρωση*. Αθήνα: Παπαζήσης, 2002.
- Νεγραπόντη- Δελιβάνη, *Συνωμοτική παγκοσμιοποίηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2001.
- Πελαγίδης Θ, *Κατανοώντας την παγκοσμιοποίηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2000.
- Γ. Αμίτσης- Γ. Λαζαρίδη (επιμ), *Νομικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2001.
- Π. Κρούγκμαν, *Διεθνισμός για ευρεία κατανάλωση*, Αθήνα: Πόλις, 2000.
- Πατρόνος Π, "Η προστασία του περιβάλλοντος και η πολυμερής συμφωνία επενδύσεων" στο Π.Στάγκος- Α.Μπρεδήμας (επιμ), *Το νομικό καθεστώς των διεθνών επενδύσεων*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάικουλα,2000,σσ.237-260
- Πελαγίδης Θ(επιμ., *Η νέα παγκόσμια οικονομία*, Αθήνα: Εξάντας,1994
- Thurow. L, *Ο επερχόμενος Οικονομικός πόλεμος μεταξύ Ιαπωνίας Ευρώπης και Αμερικής*, Αθήνα: Νέα Σύνορα- Α.Α. Λιβάνης, 1995.

Μέρος Δεύτερο

- Γιαννίτσης Τ, " Εξωτερικές συναλλαγές και η θέση της Ελλάδας στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας μπροστά στο 2000" στο Ι. Κατσούλης (επιμ), *Η Ελλάδα προς το 2000*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1988.
- Χουλιάρας Α (επιμ), *Η διεθνής αναπτυξιακή βοήθεια προς το 21ο αιώνα*, Αθήνα: Εξάντας, 1998.
- Τζέν Ι, « Το σύστημα της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας», *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 5, Τεύχος 1, Ιούνιος- Αύγουστος 1999, σελ. 27- 33.'

- Τσαρδανίδης, Χ., «Η οικονομική ελληνική διπλωματία και οι προτεραιότητές της», *Εξπρές*, 1-6-1997.
- Ευστρατόγλου Κ, “ Ο θεσμός της ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων”, *Αγορά Χωρίς Σύνορα*, Τόμος 1 , Τεύχος 2, Σεπτέμβριος- Νοέμβριος 1995, σελ. 99- 117.
- Μακρυδάκης Σ – Σ. Λιούκας, « Παγκοσμιοποίηση και στρατηγικές ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων» στο Α. Κιντής επιμ), *Το παρόν και μέλλον της ελληνικής οικονομίας*, Τόμος Α', Αθήνα: Οικονομικό Παν/μίο Αθηνών, 1997, σελ. 317-331
- Μπαμπανιάσης Σ, *Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1997.
- Παπαδιοδώρου Γ, *Διεθνές Εμπόριο: Οι εξωτερικές συναλλαγές της Ελλάδας. Θεσσαλονίκη*: Εκδόσεις Ζυγός, 2002.
- Καζάκος Π- Λιαργκόβας. Π, *Η ελληνοτουρκική οικονομική συνεργασία*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1997.
- Καραφωτάκης Ε, *Το εμπόριο και τα δίκτυα διανομής και διάθεσης προϊόντων στην ΠΓΔΜ και στη Βουλγαρία*. Αθήνα: Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης/ Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων, 2001.
- Μαρούδας. Λ- Χ. Τσαρδανίδης (Επιμέλεια), *Οι ελληνοβουλγαρικές Σχέσεις. Σύγχρονες Οικονομικές και Πολιτικές Διαστάσεις*, Αθήνα: Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων/ Παπαζήσης, 1995.
- Μπρεδήμας Α, *Οι διμερείς συμβάσεις προστασίας των ελληνικών επενδύσεων στα Βαλκάνια και τον Εύξεινο Πόντο*. Αθήνα: Αν.Ν.Σάκκουλας, 1997.
- Τσαρδανίδης. Χ (επιμέλεια), *Οι οικονομικές σχέσεις Ελλάδας- Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας. Προοπτικές Συνεργασίας*. Αθήνα: Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων/ Ι.Σιδέρης, 199
- Καλαφάτης. Θ, *ΕΟΚ: Πολυεθνικοποίηση, διεθνές εμπόριο και ο ρόλος της Ελλάδας*, Αθήνα: Σταμούλης, 1988.
- Κότιος Α, " Η Ευρωβαλκανική οικονομική συνεργασία: εξέλιξη, προβλήματα και προοπτικές, στο Γ. Πετράκος (επιμ), *Η ανάπτυξη των Βαλκανίων*, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, 2000, σσ.397-458.
- Μαραβέγιας Ν, *Η συμφωνία της GATT και οι επιπτώσεις της στην ελληνική γεωργία*. Αθήνα: ΕΚΕΜ/Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1998.
- Μυρογιάννης Γ, *Ο ρόλος των ευρωπαϊκών κοινοτήτων στις διαπραγματεύσεις του Γύρου Ουρουγουάης και η Ελλάδα*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1994,
- Δερμετζόγλου Π, “ Οι οικονομικές σχέσεις Ελλάδας- Κίνας”, *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 3, Τεύχος 2, Σεπτέμβριος – Νοέμβριος 1997, σελ. 112-123.
- Τόντσεφ Π- Χ. Τσαρδανίδης, " Η ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών προς τις χώρες της Νοτίου και της Ν.Α Ασίας". Εισήγηση στο 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ανάπτυξης Εξαγωγών. 12-14 Δεκεμβρίου 2001., www.gbi-seve.gr/synedrio/.
- Τσαρδανίδης. Χ, Η «ανανεωμένη» Μεσογειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και η Ελλάδα, Αθήνα: ΕΚΕΜ/ Παπαζήση, 1992.
- Τσιοβαρίδου Θ, « Οι οικονομικές σχέσεις της Ελλάδας με τις χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής» *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 2, Τεύχος 3, Δεκ. 1997- Φεβρ. 1998, σελ 171-186

Μέρος Τρίτο

- *Πρώτο Πανελλήνιο Συνέδριο Ανάπτυξης Εξαγωγών*, Θεσσαλονίκη: ΣΕΒΕ/ΟΠΕ/ΕΒΕΘ/ΒΕΘ, 1995.
- *Ευστρατόγλου Κ*, “ Διαρθρωτικά και θεσμικά προβλήματα των ελληνικών εξαγωγών”, *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 3, Τεύχος 3, Δεκέμβριος 1997-Φεβρουάριος 1998, σελ. 226- 235.
- *Μαρούλης Δ- Ευστρατόγλου Κ*, *Διαρθρωτικά και θεσμικά προβλήματα των ελληνικών εξαγωγών*. Αθήνα: ΚΕΠΕ, 1995.
- *Μαρούλης Δ*, *Προβλήματα και προοπτικές των ελληνικών εξαγωγών: Προυποθέσεις ανάπτυξης τους στην ενοποιημένη ευρωπαϊκή αγορά*, Αθήνα: ΚΕΠΕ, 1992.
- *Κατσίκας Η*, “ Ελληνική βιομηχανία και διεθνοποίηση της παραγωγής”, *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 4, Τεύχος 4, Μάρτιος- Μάιος 1999, σελ. 273- 291.
- *Λαμπριανίδης Λ*, “ Το άνοιγμα των ελληνικών επιχειρήσεων μπορεί να οδηγήσει στην υπονόμευση της ανάπτυξης της χώρας”, *Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, Τεύχος 9 , Απρίλιος 1997, σελ. 65- 101.
- *R. McDonald*, *Οι ελληνικές επιχειρήσεις στο εξωτερικό*. CD- ROM. Business File, No.37. Οκτώβριος 2000.
- *Πελαγίδης Θ*, *Η διεθνοποίηση της ελληνικής βιομηχανίας: Ευελιξία και αναδιάρθρωση*, Αθήνα: Εξάντας, 1997.
- *Χατζηδημητρίου Ι*, «Λόγοι στρατηγικές διεθνοποίησης και οι ελληνικές επιχειρήσεις», *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 3, Τεύχος 2, Σεπτέμβριο – Νοέμβριος 1997, σελ. 124-138.
- *Λαμπριανίδης Λ*, « Οι υπεργολαβικές σχέσεις στην ελληνική βιομηχανία και τα Βαλκάνια», *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 2, Τεύχος 3, Δεκέμβριος 1996-Φεβρουάριος 1997, σελ. 193- 211.
- *Τσαρδανίδης Χ*, “ Η οικονομική διπλωματία της Ελλάδας στα Βαλκάνια ” στο *Τα Βαλκάνια χτες- σήμερα*. Αθήνα: Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, 2000, σσ.53-75.
- *Χασσίδ Ι*, *Διερεύνηση συνθηκών διείσδυσης ελληνικών βιομηχανικών επιχειρήσεων στις αγορές της Βαλκανικής*, Αθήνα: ΕΤΒΑ, 1994.

ΕΑ-Μ02: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ : ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ – ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Φώτης Σπαθόπουλος Δ/ντής ΥΠΕΘΟ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί να αναπτύξει την σύγχρονη προβληματική του τρόπου λειτουργίας της ΕΕ καθώς και να αναλυθούν οι σημαντικότερες πολιτικές δίνοντας έμφαση στις εξωτερικές οικονομικές σχέσεις.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1) Στάδια οικονομικής ολοκλήρωσης: ζώνη ελευθέρων συναλλαγών, τελωνειακή ένωση, κοινή αγορά, εσωτερική αγορά, οικονομική και νομισματική ένωση.

Η οικονομική ολοκλήρωση στη GATT, στον ΠΟΕ και στον ΟΟΣΑ.

Η ΕΟΚ ως κοινή αγορά: οι τέσσερις βασικές ελευθερίες και οι κοινωνικές πολιτικές

- Ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων, ελευθερία εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών, ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων
- Κοινή αγροτική πολιτική, κοινή πολιτική μεταφορών, κοινή εμπορική πολιτική
- Πολιτική ανταγωνισμού, φορολογία, εναρμόνιση νομοθεσιών.

2) Το αρχικό χρονοδιάγραμμα της Συνθήκης

- Μεταβατική περίοδος: 1-1-1958 έως 31-12-1969
- Οριστική περίοδος: από 1-1-1970

Πρόοδος στις τέσσερις ελευθερίες ως την 31-12-69

- Κατάργηση ενδοοικονομικών δασμών, φόρων ισοδύναμου αποτελέσματος και ποσοτώσεων
- Διαρρύθμιση μονοπωλίων
- Ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων
- Κοινωνική Ασφάλιση
- Γενικά προγράμματα για την εγκατάσταση και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών
- Πρώτες οδηγίες για την κίνηση κεφαλαίων

3) Η μετάβαση στην οριστική φάση (1-1-70) και η επιβράδυνση του ρυθμού (1970-1985)

- Θέση σε ισχύ της κοινής εμπορικής πολιτικής
- Νομολογία του ΔΕΚ για την άμεση ισχύ (αποφάσεις REYNERS, VAN BINSBERGEN, DASSONVILLE)
- Νομολογιακή ανάπτυξη της έννοιας «μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος με ποσοτικούς περιορισμούς»
- Νομοθεσία για την εγκατάσταση

- Τράπεζες, ασφάλειες
- Διπλώματα (τομεακές οδηγίες)
- Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών
- Εμπλοκή στις ασφάλειες
- Εναρμόνιση νομοθεσιών
- Δημόσια έργα και κρατικές προμήθειες
- Τεχνικές προδιαγραφές
- Φορολογία : ΦΠΑ και ειδικοί φόροι καταναλώσεως

4) Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς 1985-1993

Οι καθυστερήσεις της περιόδου 1970-1984 και τα αίτιά της

Η Λευκή Βίβλος της Επιτροπής του Ιουνίου 1985

- Διάρθρωση
- Κατάταξη των εμποδίων σε κατηγορίες (φυσικά, τεχνικά, φορολογικά)

Η Ενιαία Πράξη (1987)

- Χρονοδιάγραμμα: ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς της 31-12-92
- Τροποποίηση άρθρων Συνθήκης
- Διαδικασία συνεργασίας με το Κοινοβούλιο
- Διαχειριστικές εξουσίες στην Επιτροπή
- Ίδρυση Πρωτοδικείου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
- Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή

5) Νομοθεσία εσωτερικής αγοράς (I)

Τεχνικές προδιαγραφές: νέα προσέγγιση, αμοιβαία αναγνώριση

Δημόσιες συμβάσεις: κρατικές προμήθειες, δημόσια έργα, αναθέσεις συμβάσεων υπηρεσιών

Γενική οδηγία για αναγνώριση διπλωμάτων

6) Νομοθεσία εσωτερικής αγοράς (II)

Τομέας Υπηρεσιών

- Χρηματοπιστωτικός τομέας (τράπεζες, ασφάλειες, χρηματιστήρια)
- τομέας μεταφορών (χερσαίες, ποτάμιες, θαλάσσιες, αεροπορικές)
- οπτικοακουστικός τομέας

Πλήρης ελευθερία κινήσεων κεφαλαίων

Φορολογία (έμμεση, άμεση)

7) Κρατικές ενισχύσεις και δημόσιες επιχειρήσεις:

Έννοια κρατικών ενισχύσεων

Ο κανόνας και οι εξαιρέσεις

Τυπολογία κρατικών ενισχύσεων

- Ανάλογα με τη λειτουργία
- Ανάλογα με τη μορφή

Διαδικασία

Νέες εξελίξεις: κανονισμοί 994/98 και 679/99

Δημόσιες επιχειρήσεις

Υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος

Άρθρο 86 § 3 και νομικές δυνατότητες που δίνει στην επιτροπή

8) Μεταγενέστερες τροποποιήσεις της Συνθήκης και εσωτερική αγορά.

Η Συνθήκη του Μάαστριχ

- Η πορεία προς την ONE: τρεις φάσεις
- Νέες πολιτικές
- Τρίτος πυλώνας και εσωτερική αγορά
- Διαδικασία συναπόφασης

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ

Η Συνθήκη της Νίκαιας

Προγράμματα δράσης για την εσωτερική αγορά μετά την 1-1-1993

- Στρατηγικό πρόγραμμα 1993-1996
- Απολογισμός 1996 (επιπτώσεις και αξιολόγηση)
- Πρόγραμμα Δράσης (1-7-97 έως 31-12-98)
- Πρόγραμμα Στρατηγικής 1999-2004

9) Οριζόντια οργάνωση της εσωτερικής αγοράς

- Ψήφισμα του Δεκεμβρίου 1992
- Συγκρότηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής
- Έκθεση Sutherland
- Διοικητική συνεργασία
- Αμοιβαία αναγνώριση
- Απλοποίηση (SLIM)
- Κυρώσεις
- Κανονισμός
- Πίνακας επιδόσεων (SCOREBOARD)
- Κέντρα συντονισμού και SOLVIT
- Business Test Panel

Η εισαγωγή του Ευρώ

Η οικονομική πολιτική στο τρίτο στάδιο της ONE: διαδικασία CARDIFF
Ευρωπαϊκά Συμβούλια Λισσαβόνας, Στοκχόλμης, Βαρκελώνης

10) Νομοθεσία εσωτερικής αγοράς μετά την 1-1-93

- Τρόφιμα , ευρωπαϊκός οργανισμός τροφίμων
- Απελευθέρωση πρώην μονοπωλιακών τομέων (τηλεπικοινωνίες, ταχυδρομεία, ενέργεια, σιδηροδρομικές μεταφορές
- Ενιαίος ευρωπαϊκός ουρανός
- Δίκαιο Εταιριών: Ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία
- Νέα νομοθεσία δημοσίων συμβάσεων
- Ανταγωνισμός και κρατικές ενισχύσεις
- Νομοθεσία Κοινωνίας των Πληροφοριών (ηλεκτρονικό εμπόριο, εξ αποστάσεως σύναψη χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ηλεκτρονικές υπογραφές)
- Προστασία καταναλωτή περιβάλλον
- Πενταετές σχέδιο δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (2000-2005)
  - Δημιουργία ως το 2003 πλήρως ενοποιημένων αγορών και
  - επιχειρηματικών κεφαλαίων

- πλήρως ενοποιημένες αγορές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ως το 2003

11) Εξωτερικές οικονομικές σχέσεις – συμβατικό καθεστώς

- a. Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ)
- b. Ευρω-μεσογειακές συμφωνίες
- c. Λομέ
- d. Ευρωπαϊκές συμφωνίες
- e. Τουρκία

Σχέσεις με Λατινική Αμερική, Ασία, Ρωσία, Ουκρανία, χώρες Καυκάσου κλπ

Σχέσεις με ΗΠΑ

Διεύρυνση και εσωτερική αγορά

Ο νέος Γύρος της Ντόχα

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- MATTERA ALFONSO, Η ενιαία εσωτερική αγορά, ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ, 1990
- ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ ΛΟΥΚΑΣ, Η νέα Ευρωπαϊκή Οικονομία, ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ 1998
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΩΝ., Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, τόμοι Α-Γ, ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ 1999
- ΦΑΤΟΥΡΟΣ Α., ΣΤΕΦΑΝΟΥ Κ., (επιμ.), Οι συμφωνίες του Γύρου της Ουρουγουάης για το Διεθνές εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ 1995
- ΤΑΓΑΡΑΣ Χ., Η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών, κεφαλαίων, στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- ΣΠΑΘΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ, Η πλήρης ελευθέρωση της κυκλοφορίας των κεφαλαίων στην ΕΟΚ, ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, Θεσ/νίκη 1990
- ΣΠΑΘΟΠΟΥΛΟΣ Φ., Η Γενική Συμφωνία υπηρεσιών (από το ΦΑΤΟΥΡΟΣ Α., ΣΤΕΦΑΝΟΥ Κ., (επιμ.), Οι συμφωνίες του Γύρου της Ουρουγουάης για το Διεθνές εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ 1995
- ΜΟΥΣΗΣ Ν., Ευρωπαϊκή Ένωση, ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ 1998
- ΜΑΡΑΒΕΓΙΑΣ Ν., ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ Μ., (επιμ.), Η ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΘΕΜΕΛΙΟ 1995,
- WALLACE H., and WALLACE W., (eds), Policy – Making in the EU, OXFORD UNIVERSITY PRESS 1999
- OLIVER PETER, Free Movement of goods, SWEET AND MAXWELL, LONDON 1996
- ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Γ., ΜΠΑΛΤΑΣ Ν., ΧΑΣΣΙΔ Ι., (επιμ.) Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, τόμος Β', Οικονομική ολοκλήρωση και πολιτικές, Ι.ΣΙΔΕΡΗΣ 2001
- DRUESNE G., Droit et politiques des Communautés Européennes, Paris P.U.F. 1998
- SCHAPIRA, LE TALLEC, BLAISE, Droit européen des affaires, Paris, P.U.F. 1999
- ARMSTRONG K, BULMER S, The Governance of the Single European Market, MANCHESTER UNIVERISTY PRESS 1998

ΕΑ-Σ02: ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

**ΕΑ - Μ03: ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ**

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Λιαργκόβας Επίκουρος Καθηγητής
Παν/μίου Θεσσαλίας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει τον σπουδαστή στο σύστημα, στη θεωρία και στα μέσα του παγκόσμιου εμπορίου και να τον εξοικειώσει με τη δομή του διεθνούς νομισματικού συστήματος και τον τρόπο λειτουργίας των εγχώριων και διεθνών αγορών χρήματος και κεφαλαίου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Η ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου και των ξένων άμεσων επενδύσεων
- Παραδοσιακές και σύγχρονες θεωρίες του Διεθνούς Εμπορίου
- Τα παραδοσιακά και σύγχρονα μέσα εμπορικής πολιτικής
- Η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT). Θεσμοί και στόχοι.
- Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και οι προοπτικές του. Οργάνωση-επίλυση διαφορών.
- Τα σημαντικότερα θέματα του νέου Γύρου Σηάτλ των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων.

Διεθνές Χρηματοοικονομικό Σύστημα

- Συστήματα σταθερών και μεταβαλλόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών
- Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και η ευρωπαϊκή εμπειρία
- Η ΟΝΕ και οι άριστες νομισματικές περιοχές
- Οι προοπτικές της Ελλάδος την ΟΝΕ
- Το διεθνές νομισματικό σύστημα και η διεθνής τραπεζική (Δάνεια σε Ευρωνομίσματα και Κοινοπραξίες τραπεζών-κίνδυνοι και κεφαλαιακές απαιτήσεις)
- Η χρηματοδοτική πολιτική του Διεθνούς Νομισματικού Συστήματος και της Διεθνούς Τράπεζας
- Τάσεις στη διεθνή χρηματοδότηση. Άμεση και έμμεση χρηματοδότηση.
- Το πρόβλημα του παγκόσμιου χρέους

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Krugman Paul and Obstfeld Maurice, Διεθνής Οικονομική, Θεωρία και Πολιτική, εκδ. Κριτική, Αθήνα 1994.
- Caves, R., Frankel J. and Jones R. Διεθνές Εμπόριο και Πληρωμές, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1992.
- Ζαχαριάδης-Σούρας Δημ., Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα.
- Γιαννακόπουλος Νικ., Μαθήματα Καθαρής Θεωρίας του Διεθνούς Εμπορίου, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα.
- Paraskevonopoulos Ch., (ed) Global Trading Arrangements in Transition, Edward Elgar Publish in, 1998.
- Appleyard Dennis and Field Alfred, International Economics: Trade Theory and Policy, McGraw-Hill, 1997.
- Λιαργκόβας Π. "Η Νέα Διεθνής Πολιτική Οικονομία" σσ. 123-156 στο Βαίτσος Κ., Μητσός Α. Διεθνής Οικονομική, σελίδες 15-22, 75-79, 155-159, 253-257.
- Krugman Paul, Obstfeld Maurice, Διεθνής Οικονομική, τόμος Α, εκδ. κριτική, σελίδες 287-327
- Σημειώσεις Π. Λιαργκόβα και Geoffrey Bannister and Kamau Thugge Krugman Paul, Obstfeld Maurice, Διεθνής Οικονομική, τόμος Β, κεφάλαιο 20, εκδόσεις κριτική, σελίδες 271-325
- Krugman Paul, Obstfeld Maurice, Διεθνής Οικονομική, τόμος Β, κεφάλαιο 21, εκδόσεις κριτική, σελίδες 329-377
- Krugman Paul, Obstfeld Maurice, Διεθνής Οικονομική, τόμος Β, κεφάλαιο 21, εκδόσεις κριτική, σελίδες 329-377
- Καπόπουλος Π. και Σ. Λαζαρέτου "Νομισματικές Σχέσεις, Διεθνής Τραπεζική και Χρηματοδότηση" κεφ. 5, σελ. 115-134
- Καπόπουλος Π. και Σ. Λαζαρέτου "Νομισματικές Σχέσεις, Διεθνής Τραπεζική και Χρηματοδότηση" κεφ. 6, σελ. 135-161
- Καπόπουλος Π. και Σ. Λαζαρέτου "Νομισματικές Σχέσεις, Διεθνής Τραπεζική και Χρηματοδότηση" κεφ. 8, σελ. 187-207
- Καπόπουλος Π. και Σ. Λαζαρέτου "Νομισματικές Σχέσεις, Διεθνής Τραπεζική και Χρηματοδότηση" κεφ. 9, 207-248.
- P. Liargovas (2000) "The Changing role of the Greek state in view of the European Monetary Union" in *Contemporary Greece and Europe*, A. Meetsos and E. Mosialos (eds), ASHGATE press, pp. 205-221, London.

ΕΑ-Μ04 : ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ : Κλ. Σπύρου Δρ. Επιστημονικός Συνεργάτης
 Ινστιτούτου Διεθνούς Δικαίου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα στόχο έχει να αποσαφηνίσει ορισμένα βασικά ζητήματα του δικαίου των διεθνών οικονομικών συναλλαγών και επενδύσεων και ειδικότερα να εμβαθύνει και να αναλύσει πρακτικά νομικά ζητήματα που προκύπτουν από τις διεθνείς συναλλαγές μεταξύ επιχειρηματικών φορέων

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ειδικά Θέματα Εμπορικού Δικαίου

- Εμπορικές πράξεις, έννοια εμπόρου, προϋποθέσεις και οργάνωση του εμπορικού επαγγέλματος
- Εμπορικές εταιρείες, διακρίσεις, προϋποθέσεις ιδρύσεως και λειτουργίας.

2. Εγκατάσταση Αλλοδαπών Εταιρειών στην Ελλάδα

- Συνταγματικό και νομοθετικό πλαίσιο. Κίνητρα και παρεχόμενες εγγυήσεις- οι συμφωνίες αμοιβαίας προστασίας των επενδύσεων
- Κίνητρα και παρεχόμενες εγγυήσεις – οι συμφωνίες αμοιβαίας προστασίας των επενδύσεων κ.α.
- Μορφές εγκατάστασης – Εξαγορές και συγχωνεύσεις Φορολογικό καθεστώς– οι συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας κ.ά Εργασιακό καθεστώς – άδειες εργασίας και παραμονής.

3. Ειδικές Εμπορικές Συμβάσεις

- Αντιπροσωπεία και διανομή, franchising, factoring, forfeiting, leasing
- Διεθνής πώληση – Σύμβαση Βιέννης Incoterms, L/Cs letters of credit, εγγυήσεις.

4. Εμπορική, Βιομηχανική, Πνευματική Ιδιοκτησία

- Εμπορικό Σήμα, Ευρεσιτεχνίες, Πνευματικά δικαιώματα, Δικαιώματα του δημιουργού

5. Επίλυση των Διεθνών Εμπορικών Διαφορών

- Όργανα επίλυσης διεθνών διαφορών, Διεθνής δικαιοδοσία Ελληνικών δικαστηρίων
- Διεθνής εμπορική διαιτησία

6. Μηχανισμοί χρηματοδότησης επενδύσεων

- Διεθνείς και ευρωπαϊκοί χρηματοδοτικοί μηχανισμοί
- Μηχανισμοί αναπτυξιακών χρηματοδοτήσεων στην Ελλάδα

7. Επισκέψεις

- Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Μαρούσι)
- ΕΒΕΑ (Ακαδημίας 7 Αθήνα)

- Επιμελητήριο Πειραιά (Πλατεία Ηλεκτρικού Πειραιάς)
- Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών (ΟΠΕ) (Ηλιούπολης)

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ειδικά Θέματα Εμπορικού Δικαίου

- Λ.Ν. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, *Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου*, Τόμος 1- Έμποροι, Τεύχος 1- Γενικό μέρος, Αθήνα 1984, σελ. 45-136 και Τεύχος 2 - Εταιρείες και Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις, Β' έκδ. 1996, σελ. 600-629
- Β. ΚΙΑΝΤΟΣ, *Ιδιωτικό Δίκαιο Διεθνούς Εμπορίου*, 2η έκδ. Θεσ/κη 1997
- Δ. ΚΛΑΔΗ, *Το δίκαιο του Διεθνούς Εμπορίου*, Αθήνα 1997
- Θ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, *Γενικό εμπορικό δίκαιο*, έκδ. Β', Αθήνα 1995
- Θ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, *Ζητήματα Εμπορικού Δικαίου*, τόμος IV, Αθήνα 1997
- Ν.Κ. ΡΟΚΑΣ, *Εμπορικές Εταιρείες*, 4η εκδ. 1996
- 2. Εγκατάσταση Αλλοδαπών Εταιρειών στην Ελλάδα
  - Σ. ΜΕΓΓΛΙΔΟΥ, *Τινα περί της εγκαταστάσεως των αλλοδαπών εταιρειών εν Ελλάδι*, Θεσσαλονίκη 1971
  - J. ELLISON/ E. KLING, *Joint Ventures in Europe*, Butterworths, London 1997
  - P. MERCIAI, *Les entreprises multinationales en droit international*, 1993
  - *Συμβάσεις για την αποφυγή της διπλής φορολογίας του εισοδήματος και του κεφαλαίου που έχει συνάψει η Ελλάδα με άλλα κράτη*, έκδοση της Φορολογικής Επιθεώρησης, Φεβρουάριος 1998
  - R. WOLF, *A Guide to International Joint Ventures with Sample Clauses*, 1995

3. Ειδικές Εμπορικές Συμβάσεις

- Μ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ, *Οι εμπορικοί αντιπρόσωποι*, Πειραιάς 1994
- Β. ΒΑΘΗ, *Η σύμβαση Factoring*, Αθήνα 1995
- Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ, *Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας*, 2η έκδ. 1995
- *Διεθνείς Εμπορικοί Κανόνες - Incoterms 1990*, εκδ. Διεθνές Εμπορ. Επιμελητ. και Ένωση Ελλ. Τραπεζών, Αθήνα 1992
- E. EISEMANN, *La pratique des Incoterms. Usages de la vente internationale*, 3e éd. par Y. DERAÏNS, ICC 1988
- F. EISEMANN /C. BONTOUX, *Le crédit documentaire dans le commerce extérieur*, 1985
- J. HONNOLD, *Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention*, 3rd ed. 1999
- Δ. ΚΩΣΤΑΚΗ, *Franchising, Νομική και Επιχειρηματική Διάσταση*, Αθήνα 1998
- Θ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, *Ζητήματα Εμπορικού Δικαίου*, τόμος II. Γενικό μέρος- Εμπορικές συμβάσεις, Αθήνα 1997
- Π. ΜΑΖΗ, *Η χρηματοδοτική μίσθωση, Leasing*, 2η έκδ. 1999
- M. MENDELSON / R. BYNOE, *Franchising*, London 1995
- J. RAMBERG, *International Commercial Transactions*, ICC 1997
- J. RAMBERG, *Guide to Incoterms 1990*, ICC 1991
- F. SALINGER, *Factoring. Law and Practice*, Second Edition, London 1995
- P. SCHLECHTRIEM (ed.), *Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods (CISG)*, 2 ed. 1998
- C. SCHMITTHOFF, *International Trade Usages*, ICC 1987
- Η. ΣΟΥΦΛΕΡΟΣ, *Οι συμβάσεις franchising στο ελληνικό δίκαιο και στο κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού*, 1989
- UNIDROIT, *Principles of International commercial contracts*, Rome 1994

- Σ. ΨΥΧΟΜΑΝΗ, *To Factoring ως σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων*, Θεσ/κη 1996
- D. WAINMAN, *Leasing*, 1991
- 4. Εμπορική, Βιομηχανική, Πνευματική Ιδιοκτησία
- Θ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, *Ζητήματα Εμπορικού Δικαίου. Τόμος III. Βιομηχανική και Πνευματική Ιδιοκτησία*, Αθήνα 1997
- Η. ΧΑΡΙΣΗ-ΣΤΑΜΟΥ, *Η διαδικασία κήσεως του δικαιώματος στο σήμα*, 1998
- 5. Επίλυση των Διεθνών Εμπορικών Διαφορών
- Γ. ΒΕΡΒΕΝΙΩΤΗ, *Διεθνής Εμπορική Διαιτησία*, Αθήνα 1990
- M. HULEATT-JAMES and N. GOULD, *International Commercial Arbitration. A Handbook*, LLP 1996
- Α. ΚΑΙΣΗ, *Διεθνής εμπορική διαιτησία και σύμβαση των Βρυξελλών*, Θεσ/κη 1995
- Π. ΣΤΑΓΚΟΣ/ Π. ΓΚΛΑΒΙΝΗΣ/ Α. ΦΟΥΣΤΟΥΚΟΣ, *Διεθνής Εμπορική Διαιτησία*, Θεσ/κη 1999

Σημ. Όλα τα παραπάνω βιβλία υπάρχουν στη βιβλιοθήκη του Ελλ. Ινστιτούτου διεθνούς και Αλλοδαπού δικαίου, ώρες λειτουργίας, καθημερινά 11-13μ

ΕΑ-Μ05 : ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: *Μαριάννα Σολούνια, Τμηματάρχης Γεν. Δ/σης Ιδιωτικών Επενδύσεων
Ευθύμιος Μουρατίδης, Οικονομολόγος Ελληνικού Κέντρου Επενδύσεων*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Οι υποψήφιοι εμπορικοί ακόλουθοι στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους θα κληθούν μεταξύ άλλων να ανταποκριθούν **ικανοποιητικά στον τομέα προσέλκυσης αλλοδαπών επενδύσεων στην Ελλάδα**, καθώς και στην προώθηση της επιχειρηματικής συνεργασίας μεταξύ ελληνικών και ξένων επιχειρήσεων τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Στόχος λοιπόν των εισηγήσεων είναι η εξοικείωση με θέματα όπως:

- 1) Η παρουσίαση των τεχνικών προσέλκυσης ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα
- 2) Η αναλυτική μελέτη του νομοθετικού πλαισίου εγκατάστασης και χρηματοδότης – επιδότησης μιας άμεσης ξένης επένδυσης
- 3) Η κατάρτιση και αξιολόγηση ενός επενδυτικού business plan από πλευράς σκοπιμότητας και βιωσιμότητας
- 4) Η ενημέρωση και διευκόλυνση των δυνητικών επενδυτών σε όλα τα στάδια υλοποίησης μιας επένδυσης στην Ελλάδα
- 5) Η συγκριτική θεώρηση των πολιτικών προσέλκυσης και προώθησης των επενδύσεων στις ανταγωνίστριες με την Ελλάδα χώρες

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1 Ορισμός της Επένδυσης

- Σχέδιο επένδυσης
- Διακρίσεις των σχεδίων επένδυσης
- Κοινωνικό-οικονομικές επιπτώσεις επενδύσεων
- Κατηγορίες επενδυτικών μελετών

2 Ξένες επενδύσεις στην Παγκόσμια Οικονομία και στην Ελλάδα

- διεθνείς τάσεις
- χαρακτηριστικά των ξένων επενδύσεων
- κατάταξη προσδιοριστικών παραγόντων πραγματοποίησης μιας επένδυσης
- κριτήρια επιλογής του τόπου εγκατάστασης μιας επένδυσης
- θετικοί και αρνητικοί παράγοντες στη λήψη απόφασης υλοποίησης μιας επένδυσης

3. Διαμόρφωση – ανάλυση επιχειρηματικού περιβάλλοντος

- Θεσμικό πλαίσιο
- Μορφές κινήτρων
- Επιλέξιμες δραστηριότητες και φορείς
- Διαδικασία παροχής επενδυτικών κινήτρων

4. Μέτρα προσέλκυσης επενδύσεων

- Στόχοι
- Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων
- Κίνητρα
- Διοικητικός έλεγχος

5. Συγκριτική θεώρηση πολιτικών προσέλκυσης επενδύσεων

- Φορείς προσέλκυσης (Ελλάδα- ανταγωνίστριες χώρες)
- Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων (ΕΛΚΕ)
- Ανταγωνιστικότητα και επενδύσεις
- Δημόσιος τομέας και επενδύσεις

6. Αξιολόγηση επενδυτικών προγραμμάτων

- Έλεγχος σκοπιμότητας και βιωσιμότητας
- Περιγραφή επενδυτικού φορέα
- Κλαδική ανάλυση
- Οικονομική ανάλυση

Στο τέλος της εκπαιδευτικής περιόδου θα πραγματοποιείται η παρουσίαση μιας εργασίας με κριτήριο την προσομοίωση με τις πραγματικές συνθήκες δραστηριοποίησης ενός Συμβούλου Οικονομικών Υποθέσεων στα προαναφερόμενα πεδία. Στα πλαίσια αυτά οι σπουδαστές θα αναλάβουν την διοργάνωση μία άτυπης ημερίδας μαζί με τους εισηγητές και στην οποία θα παρουσιαστούν προς αξιολόγηση οι εκπονηθείσες εργασίες.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- World Economic Situation and Prospects 2000, Economic and Social Affairs, United Nations, 2001.
- World Investment Report, United Nations Conference on Trade and Development, 2001.
- The OECD Guidelines for Multinational Enterprises, Organization for Economic Co-operation and Development, 2000.
- The UK Competitiveness Indicators Edition II, Economics and Statistics Directorate, United Kingdom.
- The CIA World Fact book, Central Intelligence Agency, United States, 2001.
- The Economist Fact book, The Economist, United Kingdom, 2000
- Assessment of the Wider Effects of Foreign Direct Investment in Manufacturing in the UK, Department of Trade and Industry, UK, 1996.
- Measuring globalization, A.T. Kearney, 2001.
- FDI and Poverty Reduction, Michael Klein, Carl Aaron, Bitá Hadjimichael, 2001.
- Investigating the costs of opacity –deterred FDI, Price Waterhouse Coopers, 2001.
- Assessment of the Wider Effects of FDI in Manufacturing, PA Cambridge, Economic Consultants, 1995.
- Report of the Commission of Investment, Technology and Related Financial Issues, United Nations Conference on Trade and Development, 2001.
- European Union FDI Yearbook, European Union, Euro stat, 2001.
- The World Competitiveness Yearbook, IMD, 2001.
- Benchmarking Europe's Competitiveness – From Analysis to Action, UNICE, 1998.

- New Location Factors for Mobile Investment in Europe, The Commission of European Communities, Netherlands Economic Institute, Ernest and Young, 1993.
- Εξαμηνιαία Έκθεση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, 2000.
- The Economist Country Report: Greece, The Economist Intelligence Unit, 2001.
- Eurostat Year 2000, 100 basic indicators, European Union, Eurostat, 2001.
- Globalisierung der Märkte, Institut für Mittelstandsforschung, Bonn.
- Standortverlagerungen Mittelständischer Unternehmen, Institut für Mittelstandsforschung, Bonn.

Ελληνικές πηγές:

ΥΠ.Ο.Ο., ΥΠ.ΑΝ., ΚΕΠΕ, ΙΟΒΕ, ΣΕΒ, ΣΒΒΕ, ΓΣΕΕ

ΕΑ-Σ03 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΟΕΥ

ΕΑ – Μ06: ΑΡΧΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ - ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ
ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : Ιωάννης Κριτσωτάκης *Επίκουρος καθηγητής ΤΕΙ Πειραιώς, Δ/ντής ΟΙΠΕ*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η **κατανόηση των Αρχών του Διεθνούς και Εξαγωγικού Μάρκετινγκ** μέσω θεωρητικής κατάρτισης και παρουσίασης πρακτικών παραδειγμάτων. Συγκεκριμένα το Διεθνές Εξαγωγικό Μάρκετινγκ **στοχεύει στην εξοικείωση των σπουδαστών με την ελληνική πραγματικότητα.**

Το μάθημα είναι δομημένο σε δύο μέρη

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέρος Πρώτο

1. Οι βάσεις του Διεθνούς Εμπορίου από Οικονομική Σκοπιά
2. Βασικές Έννοιες
  - Εξαγωγές ή Διεθνές Μάρκετινγκ
  - Τοπικό και Διεθνές Μάρκετινγκ
  - Στρατηγικό και Τοπικό Μάρκετινγκ
3. Θα εξάγουμε ή Όχι και Πώς;
4. Το κοινωνικό και Πολιτιστικό Περιβάλλον στο Διεθνές Μάρκετινγκ
5. Η έρευνα Μάρκετινγκ στις Ξένες Αγορές
6. Η Διεθνής Στρατηγική Μάρκετινγκ και το Διεθνές Μάρκετινγκ Plan.
7. Μικρομεσαία Ελληνική Επιχείρηση και Διεθνές Μάρκετινγκ: Κανόνες Επαβίωσης στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης

Δεύτερο Μέρος

- Αναλύεται η ποσοτική-ποιοτική δομή των ελληνικών εξαγωγών σε συσχετισμό πάντοτε με τους εξαγωγικούς φορείς της χώρας από πλευράς μεγέθους και εξωστρέφειας.
- Εξετάζονται η συνεισφορά των Οργανισμών και των Οργανώσεων που σχετίζονται με το κύκλωμα εξαγωγών και
- Αναπτύσσονται οι μηχανισμοί υποστήριξης των επιχειρήσεων για ενδυνάμωση της εξωστρέφειας τους επίσης εξετάζονται
- Οι πραγματικές ανάγκες της μέσης εξαγωγικής επιχείρησης ώστε να γίνει κατανοητός ο ρόλος και το πεδίο ευθύνης τους, ως εκπροσώπων των συμφερόντων της χώρας στις κατά περίπτωση αγορές – στόχους, καθώς και
- Οι τεχνικές επικοινωνίας με τους ξένους πελάτες και εν δυνάμει πελάτες των ελληνικών προϊόντων / υπηρεσιών

- Η καταγραφή από τους σπουδαστές ομαδικών εργασιών σε κλασικό επίπεδο, στις οποίες θα καταγράφονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία κάθε κατηγορίας εξαγωγίμων προϊόντων.
- Παγκοσμιοποίηση και ανταγωνιστικότητα των Ελληνικών εξαγωγίμων προϊόντων
- Δομή των Ελληνικών Εξαγωγών. Προβλήματα και προβληματική
- Ελληνικές Εξαγωγές/φορείς υποστήριξης και ο ρόλος των γραφείων Ο.Ε.Υ
- Ο Ελληνικός Οργανισμός Εξαγωγικού Εμπορίου (ΟΠΕ) και η εξαγωγική επιχείρηση
- Πρακτική Υποστήριξης των Εξαγωγικών Επιχειρήσεων
- Ρόλος και σημασία των εμπορικών εκθέσεων για την προώθηση των ελληνικών εξαγωγών και την παρακολούθηση του ανταγωνισμού
- Εμπορικές αποστολές και προσκλήσεις ξένων αγοραστών
- Εβδομάδες Ελληνικών προϊόντων In Store Promotion Επιχειρήσεων κλπ.
- Σημασία των ολοκληρωμένων προγραμμάτων για το κτίσιμο Εθνικού και κλαδικού Image στο Εξωτερικό
- Τεχνική της επικοινωνίας και της παρουσίασης σε άτομα και ομάδες

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Διεθνές Εξαγωγικό Marketing*, ΣΤΑΜΟΥΛΗ
- *Στρατηγική Διοίκηση Επώνυμου Προϊόντος*, ΣΤΑΜΟΥΛΗ
- *Ιαπωνική Ανάπτυξη και Αγορά*, ΣΤΑΜΟΥΛΗ
- *Διεθνές Εξαγωγικό Marketing*, ΣΤΑΜΟΥΛΗ
- *Στρατηγική Διοίκηση Επώνυμου Προϊόντος*, ΣΤΑΜΟΥΛΗ
- *Ιαπωνική Ανάπτυξη και Αγορά*, ΣΤΑΜΟΥΛΗ

ΕΑ-Μ07 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΟΕΥ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Ιωάννης Τζεν, Διπλωματικός Υπάλληλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων της Πρεσβείας της Ελλάδας στη Ιταλία

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει και να γνωστοποιήσει στο σπουδαστή τον υπηρεσιακό χώρο που τον περιβάλλει τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, τις βασικές αρμοδιότητες, δράσεις, ενέργειες καθώς και την οργάνωση και λειτουργία του Γραφείου ΟΕΥ

Εργασίες προβλέπονται για τις δύο πρώτες ενότητες. Οι υπόλοιπες ενότητες θα λειτουργήσουν ως εργαστήρια και με case studies.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

I. Θεσμικό πλαίσιο και υπηρεσιακός περιβάλλον χώρος

1. Οργανισμός Υπουργείου Εξωτερικών
2. Θεσμικό πλαίσιο Γραφείων ΟΕΥ
3. Εφαρμογή διατάξεων Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα
4. Συνεργασία και καθεστώς Κλάδων Υπουργείου Εξωτερικών
5. Σχέσεις και συνεργασία Γραφείων ΟΕΥ και Υπουργείου Εξωτερικών γενικότερα με λοιπά Υπουργεία , με έμφαση στα παραγωγικά.
6. Συνεργασία Γραφείων ΟΕΥ με εποπτευόμενους από το Υπουργείο Εξωτερικών τα παραγωγικά Υπουργεία κ.α. Οργανισμούς Σύνδεσμοι, Επιμελητήρια, Ενώσεις Συνεταιρισμοί, Τράπεζες κ.λ.π. κλαδικό και επιχειρηματικό φορείς
7. Συνεργασία με ξένες Διπλωματικές Αρχές και Αντιπροσωπείες Διεθνών Οργανισμών
8. Συνεργασία με γραφεία Τύπου, ΕΟΤ, ΟΛ κ.α. Ελληνικές Υπηρεσίες στο Εξωτερικό, ομογένεια και Εκκλησιαστικές Αρχές

II. Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΓΓ ΔΟΣ/ΑΣ)

1. Διάρθρωση Κεντρικής Υπηρεσίας Υπουργείου Εξωτερικών
Αρμοδιότητες Γεν. Δ/σεων και Υπηρεσιών εκτός ΓΓ ΔΟΣ/ΑΣ
2. Διάρθρωση και Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας ΓΓ ΔΟΣ/ΑΣ
3. Διάρθρωση και αρμοδιότητες Β΄ Γεν Δ/σης Διεθνών Οικ. Σχέσεων
4. Διάρθρωση και αρμοδιότητες Γεν. Δ/σης Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ)

Άξονες Δράσης ΓΓ ΔΟΣ/ΑΣ, ειδικού ενδιαφέροντος

- Διμερείς οικονομικές συμφωνίες
- Σύγκληση Μεικτών Διυπουργικών Επιτροπών
- Προπαρασκευαστικές συσκέψεις και συντονισμός
- Διαπραγματεύσεις, κατάρτιση, ύπογραφή και κύρωση οικονομικών συμφωνιών

- Διμερές συμβατικό πλαίσιο-Λοιπές Συμφωνίες (οικονομικής βιομηχανικής, τεχνολογικής κ.λ.π. συνεργασίας, προστασίας επενδύσεων, αποφυγής διπλής φορολογίας κ.λ.π.) – Πιστωτικές Διευκολύνσεις
- 2. Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί και Νομισματικών Υποθέσεων (ECOSOC, UNCTAD, OOSA, FAO, IMO, WIPO, WTO, DNT, κ.λ.π.)
- 3. Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων και EXPO.
- 4. Επιχειρηματική ανάπτυξη και συνεργασία
- 5. Σχεδιασμός και οργάνωση επιχειρηματικών αποστολών στο εξωτερικό
- 6. Ελληνική αναπτυξιακή συνεργασία και βοήθεια -
  - Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Συνεργασίας Ελλάδας
  - Επείγουσα ανθρωπιστική βοήθεια και δράσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες
  - Μη κυβερνητικοί Οργανισμοί κ.α. φορείς κοινωνίας πολιτών
  - Διαδικασίες και υλοποίηση έργων
- 7. Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ).
  - Νομοθετικό πλαίσιο και στόχοι.
  - Δημόσιος και ιδιωτικός τομέας.
  - Επίσημες προτάσεις και χρηματοδότηση έργων και δράσεων.
  - Διαδικασίες και υλοποίηση έργων.

III. Αρμοδιότητες και άξονες δράσης Γραφείων ΟΕΥ

1. Ετήσιος προγραμματισμός, ετήσια οικονομική κλπ. εκθέσεις.
2. Έρευνες και μελέτες αγοράς, αναλύσεις και προτάσεις.
3. Σύνταξη ενημερωτικών σημειωμάτων και εισήγηση θεμάτων.
4. Ενέργειες προσέλκυσης αλλοδαπών επενδύσεων στην Ελλάδα και προώθησης ελληνικών επενδύσεων στο εξωτερικό – Ενέργειες για κοινή δραστηριοποίηση και επενδύσεις σε τρίτες χώρες.
5. Πληροφόρηση αλλοδαπών και Ελλήνων επιχειρηματιών, ενέργειες στήριξης και διεύρυνσης της επιχειρηματικής συνεργασίας.
6. Ενέργειες προβολής και προώθησης ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στο εξωτερικό – Διεθνείς Εκθέσεις, Συνέδρια, Ημερίδες κλπ.
  - Ελληνικοί φορείς διοργάνωσης ελληνικής συμμετοχής σε Διεθνείς Εκθέσεις κ.α. εκδηλώσεις του εξωτερικού.
  - Ομαδική – εθνική και «ατομική» συμμετοχή.
  - Εισήγηση και ενέργειες στήριξης της ελληνικής συμμετοχής σε Διεθνείς Εκθέσεις, Συνέδρια κ.α. εκθεσιακές εκδηλώσεις του εξωτερικού.
  - Προγράμματα προβολής κλάδου ελληνικών προϊόντων, ελληνικής κουζίνας, μεσογειακής διατροφής κλπ.
  - Διοργάνωση ελληνικών εβδομάδων σε πολυκαταστήματα, εμπορικά κέντρα, αλυσίδες καταστημάτων λιανικής πώλησης.
  - Μόνιμα ελληνικά εκθετήρια και καλλιτεχνικές, πολιτιστικές, αθλητικές κ.α. οργανώσεις.
  - Καταχωρήσεις και άρθρα σε ημερήσιο και κλαδικό τύπο.
  - Ένθετα, αφιερώματα και δελτία τύπου.
  - Οργάνωση επισκέψεων ξένων επιχειρηματιών στην Ελλάδα.
7. Ενέργειες προβολής Εκθέσεων, Συνεδρίων κλπ. συναφών εκδηλώσεων που διοργανώνονται στην Ελλάδα.
8. Ενέργειες στήριξης ελληνικής συμμετοχής σε διεθνείς διαγωνισμούς και κατασκευαστικά έργα.
9. Συντονισμός δράσης με Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών.

IV. Οργάνωση και λειτουργία γραφείων ΟΕΥ

1. Τήρηση πρωτοκόλλου και αρχείου.
Διαβαθμισμένα έγγραφα και ρηματικές διακοινώσεις.
2. Διεκπεραίωση αλληλογραφίας, χειρισμός και αρχειοθέτηση.
3. Ηλεκτρονική αλληλογραφία και ΣΗΔΕ.
4. Τήρηση βιβλίου υλικού και εξοπλισμός Γραφείου.
5. Βιβλιοθήκη και απαιτούμενο έντυπο κλπ. πληροφοριακό υλικό.
6. Προϋπολογισμός και απολογισμός δαπανών.
7. Πάγια προκαταβολή, χρηματικά εντάλματα και απόδοση λογαριασμού .
Εφαρμογή διατάξεων δημόσιου λογιστικού.
8. Θέματα μόνιμου και επιτόπιου προσωπικού.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΕΑ-Ε01 : ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Π. Γκίνογλου, Εκπαιδευτικός Δ/θμιας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τις τεχνολογίες του Διαδικτύου και την εφαρμογή τους στο εργασιακό περιβάλλον των Εμπορικών Ακολούθων. Έμφαση δίνεται στα εργαλεία ανάπτυξης και συντήρησης ιστοσελίδων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

I) ΕΝΟΤΗΤΑ

Η λειτουργία του Διαδικτύου

- Σύνδεση στο Διαδίκτυο
- Κατηγορίες υπολογιστών εξυπηρέτησης
- Διευθύνσεις IP, DNS
- Η Διοίκηση του Διαδικτύου
- Ρυθμίσεις ενός προγράμματος πλοήγησης
- Ρυθμίσεις λογισμικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Παγκόσμια κοινωνία ανταλλαγής απόψεων

- Η υπηρεσία USENET με το Outlook Express
- Η υπηρεσία Internet Relay Chat (IRC)

II) ΕΝΟΤΗΤΑ

Εργαλεία συνεργασίας και υπηρεσίες τηλεδιάσκεψης

- Χαρακτηριστικά των εργαλείων συνεργασίας
- Η λειτουργία του Netmeeting
- Υπηρεσίες του Netmeeting
- Επικοινωνία πραγματικού χρόνου
- Υπηρεσίες πραγματικού χρόνου
- Τηλεδιάσκεψη (τύποι τηλεδιάσκεψης, ρυθμός σύνδεσης σε μία τηλεδιάσκεψη γραφείου, τυποποιήσεις, πρωτόκολλα τηλεδιάσκεψης)
- Εφαρμογή τηλεδιάσκεψης γραφείου

III) ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στα εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων- FrontPage

- Εισαγωγή στην δημιουργία ιστοσελίδων,
- Διαδικασίες απόκτησης λογισμικού από το διαδίκτυο,
- Τύποι αρχείων πολυμέσων,
- Η έννοια της βοηθητικής εφαρμογής,
- Εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων,
- Περιγραφή του FrontPage.

IV) ΕΝΟΤΗΤΑ

Βασικές μορφοποιήσεις ιστοσελίδων

- Πρότυπα, Διαχείριση ιστοσελίδων,
- Εισαγωγή κειμένου-Γραμματοσειρές,
- Σύνδεσμοι.

V) ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή πολυμέσων

- Προσθήκη Εικόνας-Γραφικών,
- Συνδυασμός κειμένου-εικόνας,
- Εικόνα φόντου,
- Σύνδεσμοι από εικόνα,
- Εισαγωγή ήχου και κινούμενης εικόνας.

VI) ΕΝΟΤΗΤΑ

Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία και επεξεργασία πίνακα,
- Εισαγωγή και διαχείριση πλαισίων,
- Δημιουργία ενσωματωμένων φύλλων στυλ,
- Δημιουργία διασυνδεδεμένων φύλλων στυλ,
- Δημιουργία φόρμας με οδηγό φόρμας,
- Δημιουργία φόρμας από την αρχή,
- Πρότυπα σελίδων με φόρμες.

VII) ΕΝΟΤΗΤΑ

Προσθήκη Εφέ

- Διαχειριστή πινακίδας διαφημίσεων,
- Μετρητή επισκέψεων,
- Πλαισίου κυλιόμενου κειμένου,
- Χρονοπρογραμματισμού εμφάνισης εικόνας,
- Πίνακας περιεχομένων κ.λπ.

VII) ΕΝΟΤΗΤΑ

Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- The book of IRC: The ultimate guide to IRC, Alex Charalabidis, 1999
- Chat...Chat...Chat, J. Komorn, 2000
- Internet: The Complete Reference, Mc Graw Hill, 1999
- 101 Essential Tips using the Internet, C. Lewis, Inc Dk Publishing, 1997
- Practical Internet Groupware, J. Udell, O'Reilly & Associates, 1999
- Personal Videoconferencing, E. Rosen, Manning Publications, 1996
- Το πρώτο Βιβλίο του Frontpage 2000, Ευαγγ. Μπανδήλα, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- Τηλεπικοινωνίες και Δίκτυα Η/Υ, Α. Αλεξόπουλος, Γ. Λαγογιάννης, Αθήνα, 1991
- Εισαγωγή στις Νέες Τεχνολογίες Επικοινωνιών, Ανδρέας Πομπόρτσας, Εκδ. Τζιόλα, Θεσσαλονίκη 1997
- Πλήρες Εγχειρίδιο του Frontpage 2000, Daniel. A. Tauber – Brenda Kieman – Mollie. E. Holzschlag, 1999

ΕΑ-ΕΠ02 : ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Α. Μπελεχάκη, Εκπαιδευτικός Δ/θμιας
Υπευθ. Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών

1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα σκοπό έχει την εξοικείωση των σπουδαστών με τις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις οι οποίες ενσωματώνουν και στοιχεία πολυμέσων.

2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

I) ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή στις Παρουσιάσεις

- Εισαγωγή στις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις, Παρουσίαση του περιβάλλοντος του PowerPoint, Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης.

Δημιουργία Παρουσιάσεων

- Δουλεύοντας με διαφορετικές μορφές – Πρότυπα
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με τον οδηγό αυτομάτου περιεχομένου
- Δημιουργία νέας παρουσίασης με βάση μια πρότυπη παρουσίαση
- Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με βάση την κενή παρουσίαση
- Φόντο, Συνδυασμός χρωμάτων διαφάνειας

II) ΕΝΟΤΗΤΑ

Εισαγωγή αντικειμένων

- Διαμόρφωση της παρουσίασης (Αντικείμενα κειμένου, clip Art, πινάκων word, Microsoft Graph, Οργανογράμματα, WordArt)

Εισαγωγή ειδικών χαρακτηριστικών

- Υπόδειγμα Διαφανειών, Εισαγωγή συνδέσμων, Ειδικών εφέ

III) ΕΝΟΤΗΤΑ

Πολυμέσα

- Δομικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών πολυμέσων
- Εργαλεία επιμέλειας μέσων
- Συμπύεση
- Επίδειξη εισαγωγής – χρήσης εικόνων, ήχων μέσα σε ένα φύλλο slide

V) ΕΝΟΤΗΤΑ

Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Το πρώτο βιβλίο του ελληνικού PowerPoint 2000, Αικ. Γεωργοπούλου - Κ. Μάλαμας, , Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
- PowerPoint for windows, Linda Bird, , Εκδόσεις Γκιούρδας, 1999
- Special Edition using Powerpoint 2000, Rutledge, Fuller, Dyck, Que, 2000
- Mastering PowerPoint 2000, K. Murray, Sybex, 2000

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Ε.Α.Ξ.Γ: ΑΓΓΛΙΚΗ-ΓΑΛΛΙΚΗ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ι. Γκούρλεν, Δ/ντής σπουδών στο CMA (Center of Management and Administration)

Μ. Καρδούλη, Αντιπρόεδρος Ελληνικής εταιρείας ορολογίας
Β. Ευαγγελινίδου, Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κάλυψη ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Εμπορικών Ακολούθων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα στοχεύει

1. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων γραπτής επικοινωνίας:

- με μεταφραστική άσκηση (ευθεία & αντίστροφη) κειμένων από πρωτότυπες πηγές.
- με την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου όπως σύνταξη αίτησης, ανακοίνωσης, περίληψης, αναφοράς, πρακτικών, ενημερωτικών δελτίων, κ.λπ..
- με την εξοικείωση του σπουδαστή με βασικές έννοιες και όρους του χώρου της οικονομικής διπλωματίας και του χρηματοοικονομικού συστήματος, των ευρωπαϊκών θεσμών και της εμπορικής πολιτικής, καθώς και του διεθνούς εμπορίου και των διεθνών συναλλαγών στα πλαίσια συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς. Αναλυτικότερα αναπτύσσεται η παρακάτω θεματολογία και ορολογία:
  - α) Οικονομική Διπλωματία (Ελληνικές Επενδύσεις στο Εξωτερικό)
  - β) Διεθνή ΜΜΕ
  - γ) Ορολογία Ευρωπαϊκών Θεσμών και Έννοιες Ευρωπαϊκής Πολιτικής (Κοινή Εμπορική Πολιτική)
  - δ) Διεθνείς Εμπορικές Συναλλαγές (Εμπορικές Εταιρείες, Συμβάσεις, Αναπτυξιακές Χρηματοδοτήσεις)
  - ε) Διεθνές Χρηματοοικονομικό Σύστημα
  - στ) Διεθνείς Οργανισμοί

2. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων προφορικής επικοινωνίας:

- με διαδραστικές ασκήσεις μέσα σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες με στόχο την ανάπτυξη της έκφρασης
- με προσομοίωση συνεντεύξεων με στόχο τη μορφοποίηση κοινωνικών δεξιοτήτων
- με ασκήσεις προσομοίωσης στις τεχνικές διαπραγματεύσεων με στόχο την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων
- με παρουσιάσεις ειδικών θεμάτων με στόχο τη διαχείριση της πληροφορίας

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- *International regimes*, Krasner St., Ithaca: Cornell Univ. Pr., 1991
- Magazines: *The Economist*, *New Statesman*, *Foreign Affairs*, *Harvard International Review*, *Newsweek*, *British Journal of Administrative Management*, *American Political Science Review*, *Common Market Law Review*, *Economics of planning*, *OECD Economic Outlook*.
- Newspapers: The Financial Times, The Observer, New York Times, The Guardian, Herald Tribune.
- Video Tapes: CNN (economic, financial, commercial).
- Government Publications.
- Official Publications of the E.U.
- Strategic marketing problems, Cases and Comments, by R. Kerin κ.α., Boston: Allyn Bacon, c1990
- Capital budgeting and long- term financing decisions, by N. Seitz, Chicago: Dryden Pr., c1990

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- Manuels
Le français commercial, M. Danilo, O. Challe, P. Morel, Lire pour tous, Pocket
Le français commercial, Larousse et Textes d'Etudes
La communication professionnelle, M. Danilo
La redaction professionnelle, ed. d'Organisations
Les grands textes de l'économie et de la siologie, C. D. Echaudemaison, Nathan
Le français des affaires+deux cassettes vidéo, Hatier-Didier
- *La négociation internationale*, Paris, CNRS, 1980
- *La négociation -Conduite, théorie, applications*, Paris, Dalloz, 1990
- Magazines *Revue Générale de Droit International Public*, *Revue du Marché Commun*, *Revue Trimestrielle de Droit Européen*
- Dossiers pédagogiques-Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris
- Dossiers authentiques préparés par les élèves
- Dictionnaires
Dictionnaire d'économie et de science sociale, Nathan
Dictionnaire didactique de la langue française, Armand Colin
Lexique de sciences économiques et sociales, J. P. Piriou
- Journaux : *Le Monde*, *Le Monde Diplomatique*, *Expansion*, *Courrier International*
- Documents UNESCO

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

- «*Kleines Komplet*», Praxis
- «*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
- «*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
- «*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
- «*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

- Athener Zeitung
- Frankfurter Allgemeine Zeitung
- Die Welt
- Frankfurter Rundschau

Περιοδικά:

- *Der Spiegel*
- *Stern*
- *Focus*
- *Willkommen*(Ινστιτούτου Goethe)
- *Deutschland* της Γερμανικής Κυβέρνησης

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Στο πλαίσιο του κύκλου Σεμιναρίων Εξειδίκευσης εκπονούνται μικρές συλλογικές εργασίες (case studies) από τους σπουδαστές κάθε τμήματος, πάνω σε επιλεγμένα θέματα που αφορούν στους τομείς εξειδίκευσής τους, σύμφωνα τις ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν, ως μελλοντικά στελέχη της δημόσιας Διοίκησης.

Στόχος των σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η *περαιτέρω εμβάθυνση των επιμέρους θεματικών αντικειμένων* του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, κατά την παρουσίαση των εργασιών και τις συζητήσεις που επακολουθούν.

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η ενίσχυση του πνεύματος συνεργασίας μεταξύ των σπουδαστών, επικοινωνιακών και τεχνικών δεξιοτήτων, μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών με τη χρήση ειδικού λογισμικού και πολυμέσων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Με το πέρας του κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης ανατίθεται στους σπουδαστές/στριες η εκπόνηση *μικρών εργασιών (μέχρι 5.000 λέξεις)*, τις οποίες υποστηρίζουν κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης που εντάσσονται στο πλαίσιο ευρύτερης *μελέτης εφαρμογής* ζητημάτων που αποτελούν αντικείμενο πολιτικής στα πεδία εξειδίκευσης του τμήματος

Η διαδικασία εκπόνησης μικρών εργασιών περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Προσδιορισμός ευρύτερων θεμάτων –κεντρικών τίτλων εργασιών- στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή έρευνας, που αφορά τους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του τμήματος, με ευθύνη της Επιστημονικής Υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες.
- Σχεδιασμός των επιμέρους θεμάτων που συγκροτούν την τελική μελέτη και καταμερισμός τους σε τίτλους μικρών εργασιών, από τους διδάσκοντες.
- Ανάθεση από την Επιστημονική Υπεύθυνο Τμήματος σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, επί μέρους θεμάτων και τίτλων εργασιών σε ομάδες σπουδαστών.
- Εκπόνηση των μικρών εργασιών και παρακολούθηση της προετοιμασίας των εργασιών από τους διδάσκοντες, στη βάση συγκεκριμένου προγράμματος και χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών.
- Παρουσίαση των εργασιών κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, στη βάση προγράμματος παρουσιάσεων, παρουσία του διδάσκοντος και του συνόλου των σπουδαστών.

Οι εργασίες που θα εκπονήσουν οι σπουδαστές/στρίες της ΙΕ' εκπαιδευτικής σειράς, στο πλαίσιο των σεμιναρίων εξειδίκευσης θα έχουν τα εξής χαρακτηριστικά :

- Θα αναφέρονται σε θέματα που απαιτούν τόσο θεωρητική ανάλυση όσο και επιστημονική επεξεργασία και τεκμηρίωση.
- Θα εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο και αυτόνομο πλαίσιο συγκρότησης και παρουσίασης, στην κατεύθυνση μίας μελέτης ή έρευνας.
- Θα εκπονούνται από ομάδες σπουδαστών/στριών κάτω από την επίβλεψη και ευθύνη ενός ή δύο καθηγητών.
- Θα αξιοποιούν εφαρμογές πληροφορικής.

Τέλος, κατά τη διάρκεια του κύκλου αυτού πραγματοποιούνται, επίσης, εργαστήρια, με στόχο την πρακτική εμπέδωση τεχνικών και άλλων δεξιοτήτων (επικοινωνιακές, διαπραγματευτικές, κοινωνικές κλπ.).

* * *

**ΕΑ-Σ01. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ- ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ**

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : Χ. Τσαρδανίδης *Δ/ντης Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων*
Φ. Σπαθόπουλος *Δ/ντής ΥΠΕΘΟ*

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚ. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

Τα μέσα άσκησης της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας στα Βαλκάνια

- Το σύστημα λήψης αποφάσεων της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας.
- Η διμερής αναπτυξιακή βοήθεια: Προβλήματα και προοπτικές.
- Το καθεστώς και η προστασία των ελληνικών επενδύσεων
- Η ασφάλιση των ελληνικών εξαγωγών και επενδύσεων.

Οι συνεργασίες της ΕΕ με τις νέες περιφερειακές συσσωματώσεις.

- Οι ενδοπεριφερειακές συνεργασίες στα πλαίσια της νέας περιφερειακότητας.
- Οι σχέσεις ΕΕ με Mercosur
- Οι σχέσεις ΕΕ με ASEAN.

Οι οικονομικές σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία.

- Η πορεία και ο θεσμικό πλαίσιο των οικονομικών σχέσεων Ελλάδας-Τουρκίας.
- Η ανάπτυξη και οι δυσχέρειες του διμερούς εμπορίου.
- Οι ελληνικές επενδύσεις στην Τουρκία.

Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Αιγύπτου.

- Ο πολιτικός κίνδυνος (CRA)
- Το θεσμικό περιβάλλον και οι εργασιακές σχέσεις
- Το οικονομικό και το πολιτιστικό περιβάλλον

B. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

**1. Η εξέλιξη της έννοιας της κοινής εμπορικής πολιτικής διεθνείς .
πραγματικότητες και ρόλος της νομολογίας του ΔΕΚ**

- Γύρος Ουρουγουάης και γνωμοδότηση 1/94
- Συνθήκη Άμστερνταμ
- Συνθήκη Νίκαιας

2. Γύρος Ντόχα

- Αντικείμενο
- Οργάνωση
- Εξελίξεις (ιδιαίτερα σε γεωργία, υπηρεσίες, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας).

3. Οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας ("γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος") μετά την

ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

- Ανακοινώσεις της Επιτροπής του 1996 και του 2001
- Πράσινη Βίβλος του 2003
- Νομολογία του ΔΕΚ
- Καθολική υπηρεσία και κρατικές ενισχύσεις.

4. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις (τελική υιοθέτηση εντός του 2003)

- Κλασσικοί τομείς
- Εξαιρούμενοι τομείς
- Δικαστική προστασία

5. Πρόγραμμα δράσης για την πλήρη απελευθέρωση της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών.

- Ανακοινώσεις του 2000 και του 2002.
- Πρόταση σαρωτικής οδηγίας (εντός του 2003)
- Επιπτώσεις για την Ελλάδα.

6. Βελτίωση και απλοποίηση ρυθμιστικού περιβάλλοντος

- Λευκή Βίβλος 2001
- Πρόγραμμα δράσης Ιουνίου 2001
- Διοργανική Συμφωνία
- Πρόγραμμα απλοποίησης

ΕΑ-Σ02.ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : Π. Λιαργκόβας *Επίκουρος Καθηγητής Παν/μίο Θεσσαλίας*
Κλ. Σπύρου Δρ. *Επιστημονικός Συνεργάτης Ινστιτούτου*
Διεθνούς Δικαίου

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. Ξένες Άμεσες Επενδύσεις

- α) ανάλυση και διαχρονική εξέλιξη των εισροών ΞΑΕ στην Ελλάδα
- β) βασικοί προσδιοριστικοί παράγοντες για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα
- γ) Θεσμικά και διοικητικά εμπόδια στην προσέλευση ξένων άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα
- δ) εκροές ξένων άμεσων επενδύσεων από την Ελλάδα
- ε) οι συνέπειες των εκροών ξένων άμεσων επενδύσεων στην ελληνική οικονομία

2. Εξωτερικό εμπόριο και μετανάστευση

- α) συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας
- β) το εμπόριο αγροτικών προϊόντων κατά την τελευταία δεκαετία και οι μελλοντικές προκλήσεις
- γ) το εμπόριο βιομηχανικών προϊόντων κατά την τελευταία δεκαετία και οι μελλοντικές προκλήσεις
- δ) το εμπόριο υπηρεσιών κατά την τελευταία δεκαετία και οι μελλοντικές προκλήσεις
- ε) η μετανάστευση στην Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία
- ς) συνέπειες της εισροής μεταναστών στην ελληνική οικονομία

3. Ανταγωνιστικότητα

- α) δείκτες ανταγωνιστικότητας για την ελληνική οικονομία
- β) παράγοντες που προσδιορίζουν την ανταγωνιστικότητα στην ελληνική οικονομία
- γ) η σχέση ανταγωνιστικότητας και ξένων άμεσων επενδύσεων

B. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

1. Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)

(Ευρωπαϊκή πολιτική για τις επιχειρήσεις, Δραστηριότητα, καθεστώς, προβλήματα, κοινοτικές πρωτοβουλίες για τη διεθνική ανάπτυξη και συνεργασία μεταξύ κοινοτικών επιχειρήσεων).

2. Ο κλάδος τροφίμων στην Ελλάδα

(νομικό καθεστώς, προβλήματα, προϋποθέσεις ανάπτυξης κ.α.)

3. Η τυποποίηση προϊόντων και υπηρεσιών
4. Οι μεταφορές στην Ελλάδα. Αποφασιστικός παράγων για τις επενδύσεις (χερσαίες, αεροπορικές, θαλάσσιες – Η εμπορική ναυτιλία. Παραδοσιακός ελληνικός κλάδος ανάπτυξης).
5. Η επίλυση των Διεθνών Εμπορικών Συναλλαγών
6. Η ελληνική παρουσία στο νέο Διεθνή Εμπορικό- Οικονομικό στάδιο και ο ρόλος των επιμελητηρίων
7. Η αγορά των τεχνικών έργων και υποδομών στην Ελλάδα

Γ. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

1. Συγκριτική θεώρηση πολιτικών προσέλκυσης επενδύσεων
Case studies: Δημοκρατία της Τσεχίας, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Σουηδία.
Οι παραπάνω χώρες αναφέρονται ενδεικτικά και μπορούν να αλλάξουν μετά από συνεννόηση με τους σπουδαστές.
2. Περιγραφή και αξιολόγηση αδειοδότησης επενδυτικού σχεδίου στους τομείς:
Α) Βιομηχανία
Β) Τουρισμός
Γ) Ενέργεια
3. Αξιολόγηση επενδυτικού σχεδίου.
Θα δοθούν τέσσερις μελέτες στους σπουδαστές, οι οποίοι θα αξιολογήσουν και θα συντάξουν μια έκθεση σκοπιμότητας.

ΕΑ-Σ03. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΟΕΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: *Μ. Σολοΰνια Τμηματάρχης Γεν. Δ/σης Ιδιωτικών
Επενδύσεων*

*Ε. Μουρατίδης Οικονομολόγος Ελληνικού Κέντρου
Επενδύσεων*

Ι. Κριτωτάκης Επίκουρος καθηγητής ΤΕΙ Πειραιώς, Δ/τής ΟΠΕ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ MARKETING

1. Η αγορά βιολογικών προϊόντων της Ε.Ε. και οι επιπτώσεις για την Ελληνική Βιοκαλλιέργεια
2. Ελληνική Εξαγωγική Επιχείρηση και E-Business
  - Πόσες και ποιες ελληνικές επιχειρήσεις
  - Διαθέτουν ιστοσελίδες
  - Διαθέτουν e-mail μόνο
  - Πραγματοποιούν on-line πωλήσεις και αν ναι
  - Μέσω της δικής τους ιστοσελίδας ή μέσω market places
  - Σε τι ποσοστό επί των συνολικών πωλήσεων τους ανέρχονται οι ηλεκτρονικές πωλήσεις
  - Από πότε εισήγαγαν στην επιχείρηση τους υπηρεσίες internet, με πια συχνότητα και τι αναζητούν
  - Πόσες από τις επιχειρήσεις αυτές είναι εξαγωγικές
  - Πως κατανέμονται αυτές κατά γεωγραφική περιοχή, κλάδο δραστηριότητας, μέγεθος επιχείρησης, δραστηριότητα σε διεθνείς αγορές
3. Περιφερειακή κατανομή του Εξαγωγικού Δυναμικού της Ελλάδας

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΕΑ – Ε03 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Χριστογιάννης, Πρέσβης ε.τ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Οι κυβερνήσεις των δημοκρατικών χωρών και οι λαοί τους αποδίδουν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία στην πολιτιστική μεταξύ τους συνεργασία ως το μαγνητικό πεδίο για την αλληλοεπικοινωνία και τη συνεργασία τους με τελικό σκοπό την εδραίωση της ειρήνης και την επίτευξη της ευημερίας των λαών.

Η Ελλάδα, κληρονόμος πολιτισμού παγκόσμιας εμβέλειας δίνει ενεργό «παρόν» προς την κατεύθυνση αυτή. Με συνείδηση αυτής της πολύτιμης κληρονομιάς, αλλά και με σεβασμό προς τις πολιτιστικές παραδόσεις άλλων χωρών, συμβάλλει στην αρμονική σύνθεση του παγκόσμιου πολιτιστικού μωσαϊκού, όπου όλοι οι λαοί καλούνται να προσφέρουν τις ψηφίδες του εθνικού πολιτιστικού τους πλούτου.

Στόχος του μαθήματος είναι η διερεύνηση του πολιτισμού ως κοινωνικού φαινομένου αλλά και των δυνατοτήτων λειτουργιών του κράτους, όπως Διπλωμάτες, Ακόλουθοι Τύπου, Εμπορικοί Ακόλουθοι, να συμβάλλουν στην προβολή του εθνικού πολιτισμού στο διεθνές πεδίο και την προώθηση της διεθνούς πολιτιστικής συνεργασίας.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Πολιτισμός – Παράγοντες που επηρεάζουν τη Διαμόρφωση του Πολιτισμού.
- Ελληνική Πολιτιστική Διπλωματία.
- Διμερής Πολιτιστική Διπλωματία: Αρμοδιότητες ΥΠΕΞ, Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, Πνευματικά Ιδρύματα Ελληνικού Ενδιαφέροντος στο Εξωτερικό.
- Πολυμερής Πολιτιστική Διπλωματία : UNESCO, Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά, Ευρωπαϊκή Ένωση, Συμβούλιο της Ευρώπης).
- Πολιτιστική Διπλωματία και Τουρισμός.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΧΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ Γ., Ελληνική Πολιτιστική Διπλωματία, Εκδόσεις Σιδέρη, 2002

ΕΑ-Ε04: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Ε. Σόρογκας, Λέκτορας Παν/μιου Αθηνών

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του εργαστηρίου είναι η κατανόηση του ρόλου των Δημοσίων Σχέσεων στην Εξαγωγική πολιτική με το προγραμματισμό επικοινωνίας-δημοσίων σχέσεων ενός γραφείου Εμπορικού Ακόλουθου

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Ειδικός Προϋπολογισμός Δημοσίων Σχέσεων
- Εκτέλεση του Προγράμματος
- Αξιολόγηση του Αποτελέσματος
- Η Ανάγκη της Έρευνας στις Δημόσιες Σχέσεις
- Η Χρήση της Έρευνας στις Δημόσιες Σχέσεις
- Η Κοινή Γνώμη
- Οι Δημόσιες Σχέσεις ως Τρόπος Επηρεασμού της Κοινής Γνώμης
- Δημιουργία Σχέσεων με το Κοινό
- Επίλυση Κρίσεων

- Οργάνωση και Τήρηση Αρχείου
- Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας
- Σχέσεις με τα Μ.Μ.Ε.
- Τοπικά και Πολυεθνικά Γραφεία Δημοσίων Σχέσεων (Livingstone Group κλπ)
- “Lobbies”
- Ιδιαιτερότητες κάθε χώρας
- Οργάνωση Εκθέσεων
- Οργάνωση Συνεδρίων, Συμποσίων, Ημερίδων
- Οργάνωση Συνεντεύξεων Τύπου

- Οργάνωση Δεξιώσεων
- Οργάνωση Επισκέψεων Αξιωματούχων
- Σύνταξη Δελτίων Τύπου
- Σύνταξη Προσκλήσεων
- Συζήτηση Πρόσωπο με Πρόσωπο
- Συμμετοχή σε Συμβούλιο

- Τεχνικές Συγγραφής Ομιλίας
- Η Παρουσίαση μιας Δημόσιας Ομιλίας
- Είδη Οπτικών Βοηθημάτων
- Η Συνέντευξη (στα Έντυπα, Ραδιόφωνο, Τηλεόραση)
- Οι Χορηγίες
- Κώδικες Δεοντολογίας
- Μελέτες Περιπτώσεων

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *WILCOX D.*, Δημόσιες Σχέσεις, Στρατηγικές και Τεχνικές, Εκδόσεις Έλλην, 1998.
- *ΛΥΤΡΑΣ Π.*, Δημόσιες Σχέσεις στο Δημόσιο Τομέα, Interbooks, 1998.
- *BASKIN D.*, Δημόσιες Σχέσεις, Το Επάγγελμα και η Άσκηση του, Εκδόσεις Παπαζήση, 1997.
- *JEFKINS F.*, Δημόσιες Σχέσεις, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, 1999.
- Θαλή Κουτούπη, Δημόσιες Σχέσεις, Εκδόσεις Γαλαίος, 1998
- Διονύσης Μαγκλιβέρας, Δημόσιες Σχέσεις, Εκδόσεις Παπαζήση, 2000
- Κώστας Μαγνήσαλης, Δημόσιες Σχέσεις, Εκδόσεις Interbooks, 2002
- Cutlip and Center, Effective Public Relations, Prentice Hall, 2000
Διόρθωση Προηγούμενου: Baskin
- Ο., Δημόσιες Σχέσεις, Το Επάγγελμα και η Άσκησή του, Εκδόσεις Παπαζήση, 2001

Ε.Α.Ε05 ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χαράλαμπος Κόρακας, Πρέσβυς ε.τ.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Οι Εμπορικοί Ακόλουθοι σαν μέλη του διπλωματικού προσωπικού των ελληνικών αρχών του εξωτερικού, ακολουθούν ορισμένους κανόνες και τύπους συμπεριφοράς διεθνώς καθιερωμένους. Η διδασκαλία θεμάτων εθιμοτυπίας έχει σκοπό να εξοικειώσει τους σπουδαστές με τις βασικές αρχές της εθιμοτυπικής πρακτικής κατά τρόπο που να είναι κατάλληλα προϋδρασμένοι γύρω από τις καταστάσεις που θα αντιμετωπίσουν στην άσκηση των καθηκόντων τους και στις κοινωνικές τους σχέσεις, που κι αυτές αποτελούν προέκταση της υπηρεσιακής τους ιδιότητας. Και πώς θα πρέπει να συμπεριφερθούν.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία περιλαμβάνει τα ακόλουθα θέματα

- Γενικές αρχές εθιμοτυπίας
- Το προβάδισμα
- Έναρξη και τέλος διπλωματικής αποστολής
- Υποδοχές –Επισκέψεις
- Εκδηλώσεις φιλοξενίας, Δεξιώσεις Γεύματα-Περιβολή
- Διπλωματικά προνόμια και ασυλίες
- Διπλωματική ορολογία και αλληλογραφία

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *SERRE, J.*, Manuel pratique de protocole. Editions de la Bievre, Paris, 1982
- *CANDOUIN, J.*, Guide du protocole et des usages, Editions Stock, Paris 1984
- *MC CAFFREE, M.J. and INNIS, P.*, Protocol, the complete handbook of diplomatic, official and social usage, Devon Publishing Company Inc., Washington, 1985
- *BALDRIGE, I.*, Complete guide to executive manners, Rawson Associated, New York, 1985
- *DE URBINA, J. A.*, El Protocolo en los Negocios, Ediciones Temas de hoy, Madrid 1994

ΕΑ-Ε06 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Εμμανουήλ Μεγαλοκονόμος, Πρέσβυς ε.τ.

1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Επιτυχημένη διαπραγμάτευση σημαίνει εξασφάλιση της επιθυμητής ανταπόκρισης σε μια πρότασή μας. Η τεχνική των διαπραγματεύσεων βασίζεται στις επιστήμες της συμπεριφοράς και της επικοινωνίας. **Στόχοι του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση με τη «διεργασία» των διαπραγματεύσεων και η βελτίωση των ικανοτήτων των σπουδαστών στη χάραξη στρατηγικής και στη χρήση συγκεκριμένων τεχνικών-τακτικών.**

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η διδασκαλία θα καλύψει τα ακόλουθα θέματα:

- Η σημασία των διαπραγματεύσεων
- Η διεργασία των διαπραγματεύσεων
- Σχήματα διαπραγματεύσεων και συνδυασμοί
- Επιλογή στρατηγικής
- Εφαρμογή τακτικής
- Η διαχείριση των διαπραγματεύσεων

Με το πέρας του εργαστηρίου θα πραγματοποιηθεί άσκηση προσομοίωσης διαπραγμάτευσης με θέμα που αφορά συμφωνίες μεταξύ φορέων ενημέρωσης διαφόρων χωρών.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΣ Ε., Σύγχρονη Τεχνική Διαπραγματεύσεων, Αθήνα 2000.
- P. PATRICK GEORGES, ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ. ΤΣΙΤΟΣ, Τέχνη και Τεχνική των Διαπραγματεύσεων, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1997.
- G. RICHARD SHELL, Bargaining for Advantage, New York: Viking Press, 1999.
- GAWIN KENNEDY, The Economist Pocket Negotiator, London: The Economist Publications, 1988.
- LEIGH THOMPSON, The Mind and Heart of the Negotiator, New York: Prentice Hall, 1997.
- JOHN MATLOCK AND JONS EHRENBORG, How to be a Better Negotiator, New York: Kogan Page, 1997.
- HOWARD RUIFFA, The Art and Science of Negotiation, New York: Belknap Press, 1985.

ΕΑ-Ε07 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Μάριος Μιχαηλίδης, Αντιγόνη Διάκου, *Ανώτεροι
Λειτουργοί Κυπριακής Ακαδημίας
Δημόσιας Διοίκησης*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να βελτιώσει τις διαπραγματευτικές ικανότητες των σπουδαστών, οι οποίοι θα έχουν την δυνατότητα να:

- προβληματιστούν για την έννοια και τη σημασία της διαπραγμάτευσης
- να αναγνωρίσουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της διαπραγμάτευσης και να συζητήσουν κριτήρια επιλογής μεταξύ τους
- να αναλύσουν σημαντικές τεχνικές πτυχές της διαπραγμάτευσης
- να εξασκηθούν στην πρακτική εφαρμογή των συμπερασμάτων του εργαστηρίου

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- **ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ**
Άσκηση διαπραγμάτευσης σε μικρές ομάδες
- **ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ**
Τρόποι προσέγγισης της διαπραγμάτευσης
- **ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ**
- **ΕΞΑΣΚΗΣΗ**
Εξάσκηση στη διαπραγμάτευση-προετοιμασία και διεξαγωγή διαπραγμάτευσης

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

1000

1000

1000

1000

ΕΑ-Ε08: ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Γιώργος Παπαμιχαήλ, Στέλεχος Πληροφορικής ΕΚΔΔ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τις τεχνολογίες Ηλεκτρονικού Εμπορίου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

I) ΕΝΟΤΗΤΑ

Συστατικά του Ηλεκτρονικού Εμπορίου
Πεδία εφαρμογής του Ηλεκτρονικού Εμπορίου

II & III) ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Ηλεκτρονικό Εμπόριο και Δημόσια Διοίκηση (Ο ρόλος της εθνικής επιτροπής ηλεκτρονικού εμπορίου, Τα έργα για Ηλεκτρονικό Εμπόριο στο 2^ο και 3^ο ΚΠΣ, Τράπεζες και ηλεκτρονικό εμπόριο, Η ηλεκτρονική επικοινωνία με τον πολίτη) Διεθνής παρούσα κατάσταση.

IV) ΕΝΟΤΗΤΑ

Ο ρόλος των Έμπιστων τρίτων φορέων στην επίτευξη ασφαλών δοσοληψιών μέσω του διαδικτύου.

V) ΕΝΟΤΗΤΑ

Ψηφιακές Υπογραφές

VI) ΕΝΟΤΗΤΑ

Η οδηγία της ΕΕ για το ηλεκτρονικό εμπόριο - Νομοκανονιστικά θέματα - Θέματα πολιτικής

VII) & X) ΕΝΟΤΗΤΑ

Τεχνολογικό και Επιχειρηματικό Μοντέλο του Ηλεκτρονικού Εμπορίου (Μοντέλο Ηλεκτρονικού Εμπορίου, Τηλεπικοινωνιακή Υποδομή, Τεχνολογίες Ηλεκτρονικού Εμπορίου, Μοντέλα, Τεχνικές και Στρατηγικές Επιχειρηματικής και Διεπιχειρησιακής Ολοκλήρωσης)

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Electronic Commerce, A Managerial Perspective, Turban-Lee-King- Chung, Prentice Hall, 2000
- Προτάσεις για έργα Ηλεκτρονικού Εμπορίου Εθνικής Εμβέλειας, Εθνική Επιτροπή Ηλεκτρονικού Εμπορίου, 2000
- Καθορισμός προγραμμάτων ενίσχυσης Ιδιωτικών Επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στο χώρο του Ηλεκτρονικού εμπορίου, Εθνική Επιτροπή Ηλεκτρονικού Εμπορίου, 2000
- “Managing Electronic Commerce”, Ravi Kalakota, Andrew Whinston, 2000
- “Frontiers of Electronic Commerce”, Ravi kalakota, Andrew Whinston, 1999
- “Globalizing Business, Education, Culture through the Internet” , Nabil Adam, Baruch Awerbuch, Jacob Slonim, Peter Wegner, Yelena Yesha. Communications of ACM Feb 1997 Vol. 40 No2
- “EWOS Technical Guide on Electronic Commerce”, European Workshor for Open Systems (EWOS) Aug. 1996
- “Internet Marketing Strategies: An invisible Revolution” Computer Reseller News, Vol. No 663pp134-136
- “Commercial scenarios for the WEB: Opportunities and Challenges”, Hoffman D., L. Novak T. P. Chatterjee, P.
- Forrester Company Research activities (<http://www.forrester.com>)
- Ηλεκτρονικό Εμπόριο και Ηλεκτρονική Ανταλλαγή Δεδομένων, Γ. Δουκίδης, Γ. Γιαγλής, Γ. Παππάς, Β. Ζαρογιάννη, Β. Περγιουδάκης, 1996
- «Ηλεκτρονικά Καταστήματα στο Internet», Ραχανιώτου Ελένη, Ατζάμπου Ισιδώρα, 1998.

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Ε.Α.Ξ.Γ: ΑΓΓΛΙΚΗ-ΓΑΛΛΙΚΗ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ι. Γκούρλεν, *Δ/ντής σπουδών στο CMA (Center of Management and Administration)*
 Μ. Καρδούλη, *Αντιπρόεδρος Ελληνικής εταιρείας ορολογίας*
 Β. Ευαγγελινίδου, *Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας*

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Ακολουθών Τύπου με μεγαλύτερη πλέον έμφαση στη σημασιολογική διάσταση της γλώσσας. Σημειώνεται επίσης ότι η γλωσσομάθεια των σπουδαστών στον β' κύκλο αυξάνεται κατά ένα επίπεδο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται :

με μεταφραστική άσκηση μέσω κειμένων από πρωτότυπες πηγές με συστηματική προσέγγιση μεταγλώττισης τους, ευθέως και αντιστρόφως.

με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων γραπτής και προφορικής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου (παρουσίαση θέματος, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, τεχνικές διαπραγματεύσεων, διαχείριση κρίσεων, ενημερωτικά δελτία, κλπ).

με εμβάθυνση και ανάλυση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων και εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών.

Αναλυτικότερα:

Δημόσιες Σχέσεις

Διαφήμιση

Εθιμοτυπία

Τεχνικές Διαπραγματεύσεων και Επίλυση Συγκρούσεων

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του τμήματος, η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο που αποδελτιώνεται από το πρόγραμμα ξένων γλωσσών καθώς και αυθεντικό υλικό από τον Τύπο και τις Επίσημες Εκδόσεις της Ε.Ε.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

International regimes, Krasner St., Ithaca: Cornell Univ. Pr., 1991

Magazines: *The Economist*, *New Statesman*, *Foreign Affairs*, *Harvard International Review*, *Newsweek*, *British Journal of Administrative Management*, *American Political Science Review*, *Common Market Law Review*, *Economics of planning*, *OECD Economic Outlook*.

Newspapers: *The Financial Times*, *The Observer*, *New York Times*, *The Guardian*, *Herald Tribune*.

Video Tapes: CNN (economic, financial, commercial).

Government Publications.

Official Publications of the E.U.

Strategic marketing problems, Cases and Comments, by R. Kerin κ.α., Boston:
Allyn Bacon, c1990
Capital budgeting and long- term financing decisions, by N. Seitz, Chicago:
Dryden Pr., c1990

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Manuels

Le français commercial, M. Danilo, O. Challe, P. Morel, Lire pour tous,
Pocket
Le français commercial, Larousse et Textes d'Études
La communication professionnelle, M. Danilo
La redaction professionnelle, ed. d'Organisations
Les grands textes de l'économie et de la siologie, C. D. Echaudemaison,
Nathan
Le français des affaires+deux cassettes vidéo, Hatier-Didier
La négociation internationale, Paris, CNRS, 1980
La négociation -Conduite, théorie, applications, Paris, Dalloz, 1990
Magazines *Revue Générale de Droit International Public*, *Revue du Marché
Commun*, *Revue Trimestrielle de Droit Européen*
Dossiers pédagogiques-Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris
Dossiers authentiques préparés par les élèves

Dictionnaires

Dictionnaire d'économie et de science sociale, Nathan
Dictionnaire didactique de la langue française, Armand Colin
Lexique de sciences économiques et sociales, J. P. Piriou
Journaux : *Le Monde*, *Le Monde Diplomatique*, *Expansion*, *Courrier
International*
Documents UNESCO

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

«*Kleines Komplet*», Praxis
«*Kleines Deutschland Lexicon*», C.H. Beck
«*Grundstufe-Grammatik*», HUEBER
«*em-Mittelstufe- Grammatik*», HUEBER
«*Lesen und Hoeren*», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος

Εφημερίδες:

Athener Zeitung
Frankfurter Allgemeine Zeitung
Die Welt
Frankfurter Rundschau

Περιοδικά:

Der Spiegel
Stern
Focus
Willkommen(Ινστιτούτου Goethe)
Deutschland της Γερμανικής Κυβέρνησης

